[illegible] Uberstm Sce Crucis Comitis Manipanus Pe Kyngeburgh.

Remedia contra tertianam Fulgentium vide 17 libro cap 6

Fernis Conuentus B M Pacis ord S Aug

M. Th ñ. Inc. 191a 1m Exml.

Hic ponuntur loco tabule libri partiales et capitula totius libri de consolatione theologie.

DIcimus premissorum librorum partialium de consolatione theologie continet consolationum remedia opportuna contra illa turbatiua que opponuntur mundane felicitati et prosperitati et habet quatuor capitula.

Primum capitulū continet consolationes super carentia mundane felicitatis et super infelicitate et miserijs.

Secundum capitulum continet consolationes super carentia mundane prosperitatis et super aduersitate.

Tercium capitulum continet consolationes super carentia fortune et super infortunijs.

Quartum capitulum continet consolationes super incolatus huius in valle miserie prolongatione.

SEcundus liber continet consolationum remedia opportuna contra illa turbatiua que opponuntur paci et tranquillo statui et habet duodecim capitula.

Primum capitulum continet consolationes super tribulatione in cōmuni que contrariatur quandoq3 paci corporis et animi.

Secundum capitulum continet consolationes specialiter sup tribulatione sub nomine crucis siue super cruce tribulationis.

Tercium capitulum continet consolationes super tribulationum multiplici copia et varietate.

Quartum capitulum continet consolationes super guerris pacifico statui contrarijs.

Quintum capitulum continet consolationes super bello seu conflictu et vniuersaliter super impugnatione in cōmuni.

Sextum capitulum continet consolationes super oppressione et persecutione ecclesie in cōmuni.

Septimum capitulum continet consolationes super persecutionibus proprijs illatis vel inferendis ab emulis seu aduersarijs.

Octauum capitulum continet consolationes super aliena malicia paci hominis contraria.

Nonum capitulum continet consolationes super iniurijs homini illatis vel inferendis.

Decimum capitulum continet consolationes super proscriptione seu de patria in exilium expulsione.

Vndecimum capitulum continet consolationes specialiter sup tormentorum afflictione et violenta mortis illatione.

Duodecimum capitulum continet consolationes super martirio seu martirij passione et dira morte.

LANDES- UND STADT- BIBLIOTHEK DÜSSELDORF

Tercius liber continet consolationum remedia contra illa turbatiua que opponuntur cōmodo et quieti et habz .xxj. capitula.

¶ Primum capitulum continet consolationes super inquietudīe temptationum in genere.

¶ Secundum capitulum ōtinet consolatōes sup tēptatōib9 dei.

¶ Tercium capitulum continet consolationes super temptatione et impugnatione dyaboli.

¶ Quartum capitulum continet consolationes super pugna contra vitia et specialiter super temptatione carnis.

¶ Quintum capitulum continet consolationes super difficultate bone vite et virtuose in pincipio siue super difficultate que est in pincipio in deserēdo vitiorz delectatōes et acqrendo vtutes.

¶ Sextum capitulū ōtinet consolationes sup laborib9 i genere.

¶ Septimum capitulū continet ōsolationes sup malorz sustinētia.

¶ Octauum capitulum continet consolatōes super molestijs huius vite et specialiter carnis.

¶ Nonum capitulum continet consolationes super penalitatibus afflictionibus et doloribus sensibilibus.

¶ Decimum capitulum continet consolationes super passionibus exteriozibus et magnitudine et latitudine earz.

¶ Vndecimum capitulum continet consolationes super disciplina et flagellis dei seu penis a deo inflictis.

¶ Duodecimum capitulum continet consolationes super castigatione et punitione facta pro culpa.

¶ Tredecimuz capitulum continet consolatōnes super dolore cōtritionis et vniuersaliter super penitentia.

¶ Quartumdecimum capitulum ōtinet ōsolatōes sup pturitōe.

¶ Quindecimū capituluz continet ōsolatōes super occupatōib9

¶ Sedecimum capitulum continet consolationes super cure animarz impositōne sui super onere platōis impositi hoi iuolūtario

¶ Decimumseptimum capitulum continet consolationes sup onere prouisionis incumbentis et procurationis.

¶ Decimumoctauum capitulum continet consolationes super incōmodo arte celle vel domus siue super angustia carceris reclusorij vel alterius loci.

¶ Decimumnonum capitulum continet consolationes super incōmodo peregrinationis vel exilij.

¶ Vicesimum capitulum continet consolationes super qreie domus seu hospitij carentia.

¶ Vicesimumpzimum capitulum continet consolationes super incōmodo in defectu lecti vel cussini consistente.

Quartus liber continet consolationum remedia contra illa turbatiua que opponuntur glorie et honori et habet .xx.

capitula.

¶ Primum capitulū continet consolationes super amissione vel carentia glozie mundane.

¶ Secundum capitulum continet consolationes super carentia humane laudis et specialiter de factis bonis vt de actu predica= tionis vel consimilibus alijs.

¶ Tercium capitulum continet consolationes super honozis a= missione vel carentia.

¶ Quartum capitulum continet consolationes sapientis nec vti= litate nec laude vel honoze premiati et specialiter super carentia magistralis honozis seu doctoratus solennijs.

¶ Quintum capitulum continet consolationes super carentia vl amissione militaris honozis vt militis contristati vl ex eo q ei res non suppetunt quibus possit actus militares exercere vel ex eo q de bello fugit vel ab hoste.

¶ Sextum capitulū otinet consolationes sup bone fame amissio= ne vel carētia ac sup malox suspitione et infamia.

¶ Septimum capitulum continet osolationes super iudicio smgu laritatis.

¶ Octauum capitulum continet consolationes eius qui simplex et fatuus reputatur.

¶ Nonum capitulum continet consolationes super derisione et specialiter pauperum et iustozum.

¶ Decimum capitulum continet consolationes super contemptu et despectione ireuerentia et abiectione.

¶ Vndecimum capitulum continet consolationes super deiectio= ne et humiliatione.

¶ Duodecimum capitulum continet consolationes homis super humiliatione ppria in secreto vt super humili sui accusatione seu confessione peccatozum et pudoze confitendi.

¶ Tredecimum capitulum continet consolatōnes super humilia tione sui in publico vt super sui de crimine confessione publica et super publica penitentia.

¶ Quartumdecimum capitulum otinet osolatōnes sup falsa ob= locutione seu detractione et malozum infamatione.

¶ Quindecimū capituluz continet osolatōnes super accusationi= bus et criminationibus super maledictionib9 et conuitijs sup im pactōib9 et blasphemijs et sup vitupijs obpbrijs siue otumelijs

¶ Sedecimum capitulum continet consolationes super carentia pulcraz rerum ad oznatum ptinentium puta anulox gēmaruz et huiusmodi siue super carentia ipsius oznatus in genere ī huiusmo di rebus consistentes.

¶ Decimumseptimum capitulum continet consolatōnes sup carē tia oznatꝰ vestiū et sup ofusione et verecūdia rōne vilitatis eaz.

¶ Decimumoctauum capitulum continet consolationes sup ca=
rentia solennis habitatōis et ornate suppellectilis ac super caren
tia familie ad honorem facientis.

¶ Decimumnonum capitulum continet consolationes super cō=
fusionibus habitis et specialiter ratione incarceratōis vel illatio
nis alterius pene ofusibilis aut etiam turpis mortis.

¶ Vicesimum capitulum continet consolationes super verecun=
dia et confusione sterilitatis et generandi impotentia.

QVintus liber continet ofolatōnum remedia optuna contra
illa turbatiua que opponuntur potestati et dignitati et ha
bet.vij.capitula.

¶ Primum capitulum otinet ofolatōnes sup carentia tempoalis
potestatis seu potentie atqz dignitatis.

¶ Secundum capitulum cōtinet ofolatōnes sup carentia tempo
ralis maioritatis seu superioritatis.

¶ Tercium capitulum otinet cōsolatōnes super carentia seu non
assecutione.aut peiuatione status mundani ac in genere super ca=
rentia dominij.

¶ Quartum capitulum continet consolationes super imperij re=
gni vel alterius dominj mundani amissione peiuatione seu non as
secutione.

¶ Quintū capitulū otinet ofolatōes i genere super ꝑlationis seu
dignitatis ecclesiastice peiuatione carentia vel nō assecutione.

¶ Sextum capitulum continet consolatōnes super peiuatione ca=
rentia vel non assecutione dignitatis pontificalis specialiter.

¶ Septimum capitulum continet consolationes super carentia vl
non assecutione papatus.

SExtus liber continet consolationum remedia optuna con=
tra illa turbatiua que opponuntur parentele magne et cla
re ac generis nobilitati et habz.vij.capitula.

¶ Primum capitulum continet consolatōnes sup carentia magne
parentele.

¶ Scdm capitulum otinet cōsolatōes super carētia liberorum et
specialiter heredis masculi.

¶ Tercium capitulum continet consolationes super carentia fra
trum cognatorum et consanguineorum.

¶ Quartum capitulum continet ofolatōes sup defectu nataliuz.

¶ Quintum capitulum continet consolationes persone turbate
maxime diuitis super ignobilitate seu carentia nobilitatis.

¶ Sextum capitulum continet consolationes psone nobilis etiaz
diuitis sup aliquor de sua parentela hūilitate seu ignobilitate.

¶ Septimum capitulum continet consolationes puelle super no=
bilis viri carentia siue iam sit maritata siue virgo clausstralis vel
alias nūc̄ maritāda.

Septimꝰ liber continet consolationum remedia optuna cō=
tra illa turbatiua que opponuntur diuitijs et rerum facul=
tati et habet.ix.capitula.

¶ Primum capitulū continet consolationes super carentia diui=
tiarꝝ seu rerꝝ temporalium.

¶ Secundum capitulum ōtinet ōsolatōes sup carētia lucri tpal'.

¶ Tercium capitulum continet consolatōnes super peccunie vel
aliarum rerum temporalium perditione spoliatione siue quo=
cunqꝫ damnorum illatione.

¶ Quartum capitulum continet consolationes super rerum in ter
ris amatarum ablatione seu priuatione.

¶ Quintum capitulum continet ōsolatōnes super penuria et ne=
cessariorum in victu et vestitu indigentia.

¶ Sextum capitulum continet consolationes super ōsilij ipsius
xpi impletione de rerum temporalium abdicatione et relictione.

¶ Septimū capitulū ōtinet consolatōnes sup i cōmodo et grauа=
mine pauptatis volūtarie assumpte vel alias tolerate voluntarie.

¶ Octauum capitl'm ōtinet consolatōes in genere sup inopia et
paupertate siue super indigentia necessariorum et egestate.

¶ Nonum captulum ōtinet consolatōes tam sup miseria domesti=
ca pene occulta siue non mēdicantium hostiatim q̄ super mendica
paupertate miserorum pro seipsis mendicantium.

Octauus liber continet ōsolatōnum remedia optuna contra
illa turbatiua que opponuntur amicicie et societati et ha=
bet.xvij.capitula.

¶ Primum capitulum continet consolatōnes super carentia seu a
missione fidelis amici.

¶ Scōm capitulum ōtinet cōsolatōes super carētia vel pditione
carnalis amici vl' amice vt amasij vl' amasie.

¶ Tercium capitulū continet consolationes super carentia fami=
liaritatis mulierꝝ.

¶ Quartū capitl'm ōtinꝫ ōsolatōes sup carētia onubij seu diugij.

¶ Quintum capitulum continet cōsolationes super amissione bo=
ne vxoris vel mariti.

¶ Sextū capitl'm ōtinet ōsolationes super amissiōe liberorꝝ.

¶ Septimum capitulum continet consolationes sup amissione fra
trum et sororꝝ ac etiā ꝑpinquius vl' remotius attinentiuꝫ.

¶ Octauum capitulum continet cōsolationes super amissione seu
morte amici in genere.

¶ Nonum capitulum continet consolationes super fratrum spiri=
tualium ac vl'r sup amicorꝝ ab inuicē sepatōe et recessu.

¶ Decimum capitulum continet consolationes super infidelitate
amasie vl' vxoris rōe suspecte ad alterꝝ habite familiaritatis cau
santis icertitudinē ꝑfis ac sup certo adulterio diugis.

¶ Vndecimum capitulum continet consolatōes super amissione infidelis amici vel amice ac pditione fidelitatis seu amicicie multo tempore impense.

¶ Duodecimum capitulum continet consolationes super ineuitabili mala societate.

¶ Terciumdecimum capitulum continet consolationes super carentia humani fauoris vt quando quis ex sua tediosa et ingratiosa dersatōe nec curatur nec diligat² a quibuscunq; alijs.

¶ Quartūdecimū capitulum continet consolationes super derelictōne tā ab amico vl̄ socio quā vl̄r ab homine quocunq; alio.

¶ Quintumdecimū capitulum dtinet consolationes desolati hominis aduersa patientis sup carentia amici dpatientis et consolātis ac vniuersaliter sup carentia terrene dsolationis.

¶ Sextumdecimum capitulum continet consolationes super solitudie carentiū societate hoīm et specialiter sup vita solitaria anachoritaꝝ heremitaꝝ et etiam reclusaꝝ.

¶ Decimūseptimū capitl̄m dtinz dsolatōes sup odio et iimicicia.

Onus liber continet cōsolatōnum remedia optuna contra illa turbatiua que opponuntur delicijs et voplutati et habet.xv.capitula.

¶ Primum capitulum dtinet dsolatōnes sup carentia voluptatis et deliciaꝝ seu vite voluptuose et delicioſe.

¶ Secundum capitulum cōtinet dsolatōnes sup carentia deliciarum sensibiliū seu voluptatū scdm sensus seu potētias sensitiuas.

¶ Terciū capitulū dtinet dsolatōes sup caretia venereoꝝ seu veneree voluptatis siue sup abstinētia et delectatōibus luxurie.

¶ Quartum capitulum continet dsolatōes sup abstinētia ab oscu lis et amplexib⁹ et a voluptuosa seu libidiosa psonaꝝ dilectaꝝ contrectatione.

¶ Quintum capitulum continet consolationes sup carentia voluptuose dtrectatōnis specialiter manuum persone dilecte.

¶ Sextum capitulum continet consolationes specialiter virginū super voluptuosaꝝ carentia delectatōnum.

¶ Septimum capitulum dtinet dsolationes super carentia cōuiuioꝝ et ml̄tipliciū epulaꝝ siue deliciarum in multiplicibus cibarijs et poculis delicatis dsistentium.

¶ Octauum capitulum continet consolationes p̄cipue religiosorum sup pictantiaꝝ solennium seu laute pcurationis carentia ac super victus simplicitate seu tenui dieta.

¶ Nonum capitulū dtinet consolationes spāliter sup carentia potus vini vel sicere et necessitate potandi aquam.

¶ Decimum capitulum continet consolationes hoīs inpati sup astrictōne ad tpantam in cibis et potibus obseruandam.

¶ Vndecimū capitulū dtinet dsolatōes sup ieiunio et abstinētia.

¶ Duodecimum capitulum continet consolationes super inedia siue super fame et siti.
¶ Terciumdecimum capitulum continet consolatones super vilibus et rudibus vestimentis et super carentia delicatarum et preciosarum vestium.
¶ Quartumdecimum capitulum dinet dsolatões sup arto et humili recluſorio vel cella et vniuersaliter sup delectabilium habitatonum carentia.
¶ Quintumdecimũ capitl'm dinet dsolationes sup carentia molliũ lectorum et delicatorum lectisternior.

Decimus liber continet consolationum remedia optuna cõtra illa turbatiua que opponuntur solacijs et gaudijs seu iocunditati et habet.x.capitula.

¶ Primum capitulum dinet dsolatões sup gaudior et solacior mundanor seu exterior carentia.
¶ Secundũ capitulũ dinet dsolatões sup necessitate abstinendi a chorcis et a quarumcunq; vsu vel auditu cantionum et musicarum armeniarum.
¶ Tercium capitulum continet consolationes super vetulorum ac vetularum tedioso consortio et solacioſi consortij iuuenum et iuuenculaꝝ carentia.
¶ Quartum capitulum continet consolationes super carentia cõ fabulatonũ solacõsaꝝ et silentij necessaria obseruatione.
¶ Quintũ capitulũ dinet dsolationes super tristicia et tristabilium incursu occasione casuũ fortuitorum siue sup oĩ euẽtu tristabili.
¶ Sextum capitulum continet consolatones super tristicia de hº habita ꝙ mali in hoc mundo melius habent q̃ boni.
¶ Septimum capitulum continet consolationes super diuersis tedijs siue passis ab exneis siue habitis rõne dditonum diugis.
¶ Octauum capitulum continet dsolationes super dolore et fletu ac lacrimarum afflictione.
¶ Nonum capitulum continet dsolatones super fletu et lacrimarum afflictõne spãliter timentis penam gehennalem.
¶ Decimum capitulũ continet dsolationes sup fletu pñiali.

Undecimus liber continet cõsolationum remedia oportuna contra illa turbatiua que opponuntur libertati et habz .xx.capitula.

¶ Primum capitulum continet consolatones super seruitute et carentia libertatis.
¶ Scdm capitulum dinet cõsolatões super iugo domini portando et preceptis eius obediendo.
¶ Terciũ capitulũ dinet dsolatões sup obedietia i licitis exhibẽda superiori suo cuicũq; etiã si malꝰ sit plat9 et pcepta eiꝰ rigorosa
¶ Quartũ capitl'm dinz dsolatões sup votorum obligatione.

¶ Quintum capitulum continet consolationes super necessitate abstinendi a voluptatibus carnalibus seu super restrictõe a tĕib9.
¶ Sextum capitulum continet consolationes super religionis ingressu et derelictõe mũdi et sĕlaris vite et oĩm que ĩ sĕlo amãtur.
¶ Septimum capitl'm ọtinet cõsolationes super vita claustrali et monastica tam monachoꝝ q̃ etiam sanctimonialium.
¶ Octauum capitulum continet consolationes sup̃ ꝑprie volũtatis carentia et abdicatione.
¶ Nonum capitulum continet consolationes religiosaꝝ ꝑsonaꝝ sup̃ ꝑpe volũtatis ãmissa libertate et obediẽtie iugo et necessitate
¶ Decimum capitulum continet consolationes claustraliũ seu in ọgregatõne viuentium super libere solitudinis carentia.
¶ Vndecimum capitulum continet consolationes super restrictõne ab egressu claustri reclusorij celle vel heremi.
¶ Duodecimum capitulum continet consolationes adolescentis super iugo parentum aut senioꝝ quibus subditus esse debet ꝓ conditione sue etatis.
¶ Terciumdecimum capitulum ọtinet consolatõnes scolaris seu discipuli super frequentatione scole et super disciplina seu coꝛrectione duri seu rigidi magistri.
¶ Quartumdecimum capitulum ọtinet ọsolatõnes sup̃ dure captiuitatis detentione et vinculatione.
¶ Quintumdecimũ capitl'm ọtinet ọsolationes sup̃ icarceratõne.
¶ Sextumdecimum capitulum continet consolationes super captiuitate moꝛali qua quis ab aliqua persona captus est excessiuo amoꝛe egritudinem inducente.
¶ Decimumseptimum capitulum continet consolationes super ligamine maleficij.
¶ Decimumoctauum capitulum continet consolationes super vinculo matrimonij ex diuersis causis onerosi.
¶ Decimumnonum capitulum continet consolationes super vinculo excõmunicationis suspensionis et interdicti.
¶ Vicesimum capitulũ ọtinet ọsolatões sup̃ irꝛegl'aritatib9 et inhabilitatib9 liberã oꝛdinũ susceptõeꝝ et executõeꝝ impedientib9.

OVodecimus liber continet cõsolationum remedia opoꝛtuna contra illa turbatiua que opponuntur deuotõi cõtemplationi et studendi optunitati et habet.x.capitula.

¶ Primum capitulum ọtinet ọsolatões sup̃ carẽtia diuinoꝝ officioꝝ et sacrãmtoꝝ et specialiter sacre cõionis tempe interdicti.
¶ Secundũ capitulũ ọtinet ọsolatões sup̃ deuoti vsus sacre scripture sacrãmtoꝝ ecclie atqꝫ alioꝝ visibiliũ exꝛcitõꝝ vtuosoꝛuꝫ necñ generaliter deuotõis subtractõe et coꝛdis ariditate ꝑ tpe.
¶ Tercium capitulum continet consolationes super carentia optunitatis oꝛandi vel aliud opus spirituale perficiendi.

¶ Quartum capitulum continet consolationes super difficulta=
te deum exorandi ꝓpter tardam exauditionem.
¶ Quintum capitulum continet ꝺsolationes super orationis seu
petitionis frustratione ꝓo re temporali facte.
¶ Sextum capitulū ꝺtinet consolationes nonnullorum sapientū
sup ꝺstractione ꝙ habent ꝓo ꝓfectu ꝓximorum.
¶ Septimum capitulum continet ꝺsolatōnes super aliquanto im
pedimento contemplationis ratione vite actiue qua ꝓximorum
salus ꝓcuratur ꝓdicatōibus et salutaribus monitis et speciali
ter per curam regiminis.
¶ Octauum capitulum continet consolatōnes super sacre scriptu
re et aliaꝝ etiam scripturarum difficultate.
¶ Nonum capitulum continet consolationes super labore studij
sapientie vel scientie siue super studendi difficultate. scilicet cum
labore et vexatione.
¶ Decimum capitulum continet consolationes super opportuni=
tatis studendi carentia siue ratione carentie librorum siue ratio=
ne carentie aptorum studoriꝝ siue ratione aliorum distrahentiū
negociorꝝ.

Terciusdecimus liber continet cōsolationum remedia opor=
tuna contra illa turbatiua que opponuntur bone ipi⁹ cor=
poris dispōni et habet. xxx. capitula.
¶ Primum capitulū continet consolationes in genere super carē
tia bonorum corporis.
¶ Secundum capitulum ꝺtinet consolatōes sup amissione seu ca
rentia pulcritudinis corporalis.
¶ Tercium capitulū continet consolationes hominis strumosi vl
gipposi et vniuersaliter hominum in corporibus suis vel membris
deformitatem habentium.
¶ Quartum capitulum continet consolationes super corporis vl
membrorum displicibili quantitate.
¶ Quintum capitulum cōtinet cōsolationes specialiter super ni=
mia puitate seu breuitate corporalis status.
¶ Sextū capitl'm ꝺtinet ꝺsolationes super canicie et caluicie
¶ Septimum capitulum continet consolationes sup oculorum de=
fectu ac deformitate necnon super totali oculorum amissione vel
cecitate.
¶ Octauum capitulum continet cōsolationes super auriū et audi
tus carentia siue super surditate.
¶ Nonum capitulum continet consolationes super nasi et odorā
di defectu seu carentia atq; super nasi simitate vel grossicie nimia
¶ Decimum capitulum continet consolationes super oris lingue
siue loquele atq; dentium carentia seu defectu.
¶ Vndecimum capitulum continet consolatōes super brachiorꝝ

manuum vel digitorum ac nonnullorum aliorum membrorum amputatione seu carentia.

¶ Duodecimum capitulum continet consolationes super pedum carentia seu amputatione.

¶ Terciumdecimum capitulum ōtinet consolatōnes claudorum sup pedum suorū curuitate et super ipsorū deformi claudicatōe.

¶ Quartumdecimum capitulum continet consolationes super genitalium carentia et generandi impotentia siue super personarum vtriusq; sexus sterilitate vndecunq; causata.

¶ Quintumdecimum capitulum continet ōsolationes psonarum antiquarū super senectute et calamitatibus ipsarū.

¶ Sextumdecimum capitulum continet specialiter consolationes vetularum super grandeua etate earū.

¶ Decimumseptimum capitulum continet consolationes super debilitate corporis et carentia fortitudinis corporalis.

¶ Decimumoctauum capitulum continet consolationes in genere super carentia vel amissione sanitatis corporis et grauamine infirmitatis corporalis.

¶ Decimumnonum capitulum continet consolationes super dolore vulnerum et capitis colice passionis seu viscerū renū vl' calculi dentium quoq; ac in genere sup infirmitatibus dolorosis.

¶ Vicesimum capitulum continet consolationes in genere super infirmitatibus contagiosis et fetentibus.

¶ Vicesimumprimum capitulū continet consolationes super immundissima lepra corporis vt naso ore corrosis et oculis rubeis et obscuris manibusq; incuruatis.

¶ Vicesimumsecundum capitulum continet consolationes super epilentia seu morbo caduco.

¶ Vicesimumtercium capitulum ōtinet ōsolatōes sup paralisi.

¶ Vicesimumquartū capitl'm ōtinet ōsolatōes sup arterica et cōtractione manuū et pedum et singulorū articulorū impediente ambulādi cursitandi venandi et aucupandi solacium.

¶ Vicesimumquintum capitulum continet consolationes super ydropisi praesertim graui et incurabili.

¶ Vicesimumsextum capitulum continet consolationes super ptisi et ethica febre.

¶ Vicesimūseptimum capitl'm ōtinet ōsolationes super effimera terciana quartana acuta et quacunq; febre etiam grauissima.

¶ Vicesimumoctauum capitulum ōtinet consolationes hominis certa signa habentis de breuitate vite et tempestiua morte.

¶ Vicesimumnonum capitulum continet consolationes sup morte de propinquo imminente.

¶ Triceſimum capitulum continet consolationes super instante agone mortis et derelictione vite presentis.

Quartusdecimus liber cōtinet cōsolatōnuz remedia opturna contra illa turbatiua que opponuntur bone ipsius anime dispositōni seu conditōni et habet.ix.capitula.

Primū capitz otinet osolatōes sup igenij duricia et obtusitate

Scōm capitulum otinet cōsolatōes super defectu memozie

Tercium capitulum continet consolationes super stulticia ac super dementia habente lucida interualla.

Quartum capitulum continet consolationes supeꝝ carentia magne literature seu scientie.

Quintum capitulum continet consolationes hominum q̄ se credunt virtutibus carere ac super difficili virtutuz acquisitione.

Sextum capitulum continet consolationes super stimulo carnis ac vniuersaliter super vitijs et inclinatione ad peccanduz seu pronitate in malum.

Septimum capitulum continet consolationes super iracundia seu passione ire.

Octauum capitulum continet cōsolationes super tristicia orta ex erronea seu nimis arta conscientia.

Nonum capitulum continet consolationes super speciali ꝑplexitate ex lapsu religionis proueniente.

Quintusdecimus et vltimus liber continet osolatōnum remedia opozruna cōtra illa turbatiua que opponūtur specialiter ipiꝰ animi securitati et trāq̄llitati et habet.x.capitula.

Primum capitulum continet consolatōnes sup pusillanimitate et timiditate in genere.

Secundum capitulum cōtinet osolatōnes sup passione inozdinati timozis quo quis nimis timet impugnationes hominum et inuasiones raptozum.

Tercium capitulum otinet cōsolatōes super timoze dyabolice illusionis et deceptōnis cuiuslibet superstitioſe artis.

Quartum capitulum continet consolationes super timoze peritionis virginalis honozis ratione violente corruptionis.

Quintū capitulū otinet osolatōes sup timoze mozris i genere.

Sextum capitulum continet consolatōnes super timoze mozris spāliter qn̄ sunt tonitrua et fulgura ratione tempestatis.

Septimum capitulum continet consolationes super timoze pene dolozis temporalis ac eterne et gehennalis

Octauum capitulum continet consolationes super dubitatōne hominis de sua predestinatione et salute

Nonum capitulum continet consolationes super desperatione hominem contristante et orta propter commissionem peccatozum et maxime grauium et multozum.

Decimum capitulum continet osolationes super cruciatu animi hominis compassiui alijs compatiendo cruciati.

INCIPIT PROLOGVS IN LIBRVM DE CONSOLATIONE THEOLOGIE FRATRIS IOHANNIS DE TAMBACO ORDINIS PREDICATORVM PROVINCIE TEVTHONIE SACRE THEOLOGIE PROFESSORIS.

QVecunqz scripta sunt ad nostram doctrinam scripta sunt vt p consolationem scripturarū spem habeam⁹ Sic scribit apostol⁹ in epl'a ad romanos capl'o.xv. ¶ Quoniam autem sz̄m hoc ip̄e apostolus nobis insinuat doctrinam scriptam specialiter ad hoc tendere vt p consolationem scripturarū spem habeamus. q̄ scilicet spe gaudentes in tribulatōne ob quorumcūqz tristiū occasionem a spūali gaudio in domino semp cōtinuando minime deficiam⁹. Idcirco cōsideratis mundi hui⁹ tribulatōnibus ac multiplicibus turbatōnum causis seu occasionib⁹ quarū ego ip̄e qui loquor nonnullas in p̄sona ꝓpria sum expert⁹ consolatōnem ob hoc in scripturis sanctis requirēs. quinimo et ex ipsis eliciēs. cogitaui de infinitis ꝺsolatōnib⁹ ꝺtētis implicite vl' explicite in scripturis q̄ plurimas numero tm̄ finitas ad honorem omnipotentis dei consolatoris optimi. ac glorioſe virginis marie quā ip̄e sic paclit⁹ fecundauit. q̄ deuz toti⁹ consolatōnis nobis genuit. atqz beatissimi iohannis euangeliste qui ꝓpter euangelizandi constantiam exilio relegat⁹. diuine visionis et allocutōnis meruit crebra cōsolatōne releuari. ac omniū sanctorum quos p multas tribulatōnes oportuit intrare in regnū celorum. necnon deniqz ad consolatōnem oīm hominum. p̄cipue autem illoꝝ qui pie volunt viuere in xp̄o. et ob hoc testante scriptura p̄secutōnes et temptatōnes patiunt² redigere ī scriptis hoc ī ope qualicūqz. ¶ Sane sicut olim isignis ille boetius dū regis theodorici faueze tyrānidi recusaret. missus exilio et in carcerem retrusus de ꝺsolatōne philosophie librum edidit. ¶ Sic et ego ab impugnatoribus iusticie pariter et obediēcie sancte romane ecclesie a ꝓprie mansionis loco eiectus. quandam exilij speciem sustinens prefatum opus aggressus. ipsum si legentibus placeret de consolacōne theologie appellandum iudicarem. Q⁹si ꝓphorum ac rethorū nonnulloꝝ autoritates in eo nichilomi⁹ sm̄t inserte. hoc ea intentōe factum est qua doctoꝝ excellentissimū augustinum quidem dixisse memini. Siq̄ vera dixerunt ꝓphe. sunt ab eis tanq̄ ab iniustis possessoribus in vsum nostrū vendicāda. ¶ Rursum autē est sciendum q̄ quemadmodum p̄fat⁹ boetius in dicto suo libro philosophiā sub typo mulieris reuerendi vultus. statura discretōnis ambigue existentis. nunc basse videlicet. et nunc alte artificiosam quandam quā describit vestem deferentis visitantis se turbatōnisqz sue infirmitatem opportuna cōsolatōne curantis secū ꝺfabulantē introduxit. Ita et michi q̄ten⁹ p̄fatū de ꝺsolatōe

theologie op⁹ iocundiorem ꝺſolationē cōtineret ex ipſius boetij ſtilo modñ aliq̄ vl̄ ex ꝑte capiēti.q̄ſdā ꝑſonas more poetico placu it introducere adinuicē colloquētes·vna videlicz ex ꝑte ꝑſonas triſtes.q̄rū eſt ī mundo numer⁹ infinit⁹.ex ꝑte vero alia loco ip̄i⁹ theologie ꝺſolatricē optimā dñam quādā illuſtriſſimā ip̄am triſtiū ꝑſonaꝝ viſitatōis ac ꝺſolatōis cā de celis egreſſaz ñ impiter ꝑ̄ie reuerēdi ad modū vult⁹ exñtem ꝺſimiliterqz ei nūc baſſam·nūc al taz habentē ſtaturā artificoſiſſima veſte.coloris tñ huilis q̄ offitō ꝺgrueret indutā.plurimarūqz puellaꝝ ac militū tā ſecū aduentā tiū.q̄ paſſim ad eā vniuerſis ex locis ꝺfluētiū·egregie forme ſuaqz affabilitate ꝺſolatōni et ſolatiſs miromō cōgruentiū comitatu honoratā·Hlimirum dña ſciētiarū omniū et illuſtrior vniuerſis eſt ip̄a theologia·Hec vt cōſtat de celis eſt oriūda·ip̄a namqz ſupero cardine p̄ viā inſpiratōnis delapſa·noſtras deſcēdit ad ꝑtes· Hec non min⁹ boetiana ꝺſolatrice reuerēdi eſt ad modū vultus.vtpote cui⁹ non ſolum p̄ man⁹ innumerabilis honeſtas·ſz etiā p̄ima fa cie videt² cunctis ſciētijs reuerenti⁹ ꝑtractanda·hec vti tradit e gregi⁹ ille gregori⁹ ſtaturam ſuam in edificatōe morum oſtendit etenim niſi legentiuz mentes ad alta p̄ofecerint.velut in imis nō intellecta iacet·quo legentis ſpiritus tendit illuc·leuat² in altum creſcit et aſcendit dum in ea quid altum queritur·Hec vt quaſi cō ſolandis triſtib⁹ morem gerat nigram p̄efert veſtem habitus ſciē tialis·que veſtis quippe licet artificoſa ſic piter et p̄ecōſa.forinſe cus tamē ratōne groſſioris litere que nigra eſt tanq̄ nigro groſſio riqz filo videt² intexta·omnis em̄ gloria eius abintus in fimbriis aureis,id eſt in ſpiritualib⁹ ad modum fimbriaꝝ que finem tenēt finaliter elicientis ſenſib⁹ et doctrinis ſapientie auro p̄ecōſioris atqz p̄efulgentis cōſiſtit·¶ Deniqz p̄efata domina tot habz pul cherrimas puellas virgines ipſam in p̄oceſſu hui⁹ operis comi tantes.vnaqz cum ip̄a perſonas triſtes paratiſſimas conſolari quot ꝑfecto op⁹ iſtud ꝺtinet caſtas vtiqz et pudicas īmarceſſibiliqz ve ritatis colore venuſtas cōſiderationes ad quorumlibet triſtium ꝺ ſolationem ꝑiendum fecundas·¶ Porro tot ipſam etiam milites comitantur quibus ipſa ac eius puelle ſingule more delicatarum et nobilium feminaꝝ in p̄ogreſſu hui⁹ ſunt innixe.quot in ſui pu ellarū ve dictarum teſtimonium militant autores quorum ip̄a p̄e fateqz puelle ſententijs ſolide ſubſiſtentibus inituntur· ¶ Verum quia diuerſe triſtes perſone varijs excauſis ſeu occaſionibus con munibus et ſpecialibus turbate varijs indigent conſolatōnum re medijs·Idcirco vt in hoc libro p̄o qualibet perſona ex quibuſcun qz cauſis turbata parata conſolatio in certo ſuo loco p̄omptius valeat inueniri a communioribus ad ſpecialia vſqz p̄ocedēs ipſum librum iſtum in quindecim libros partiales diſtinxi.quorūz ſingu los vlteri⁹ in certa capitula duxi diſtinguendum·

¶ Primus liber continet consolatōnuz remedia opportuna contra illa turbatiua hominis que opponunt⁹ mundane sue felicitati et ꝑ speritati.

¶ Secund⁹ liber ōtinet cōsolatōnum remedia opportuna ōtra illa turbatiua que opponunt⁹ generaliter paci et tranquillo statui.

¶ Terci⁹ liber continet cōsolatōnum remedia contra turbatiua q̄ opponuntur cōmodo et quieti.

¶ Quart⁹ liber continet consolatōnum remedia opportuna cōtra illa turbatiua que opponunt⁹ glorie et honori.

¶ Quintus liber continet consolatōnum remedia opportuna cōtra illa turbatiua que oponunt⁹ potestati et dignitati.

¶ Sext⁹ liber continet consolatōnum remedia cōtra turbatiua q̄ opponunt⁹ parentele et generis nobilitati.

¶ Septim⁹ liber continet consolatōnum remedia cōtra illa turbatiua que opponunt⁹ diuitijs et rerū facultati.

¶ Octauus liber continet cōsolatōnum remedia contra illa turbatiua que opponuntur bone amicicie et societati.

¶ Nonus liber continet consolatōnum remedia cōtra turbatiua q̄ opponunt⁹ delicijs et voluptati.

¶ Decim⁹ liber continet consolatōnum remedia cōtra turbatiua que opponunt⁹ solacijs et gaudijs seu iocunditati.

¶ Vndecim⁹ liber continet cōsolatōnum remedia contra turbatiua que opponunt⁹ libertati.

¶ Duodecim⁹ liber continet consolatōnum remedia contra turbatiua que opponunt⁹ studio ōtemplatōni et deuotōni.

¶ Terciusdecim⁹ liber cōtinet consolatōnum remedia contra turbatiua que opponunt⁹ bone ipsius corporis dispōni.

¶ Quartusdecim⁹ liber continet consolatōnum remedia ōtra turbatiua que opponuntur bone ipsius anime dispōni seu ōdicōni.

¶ Quintusdecim⁹ liber continet consolatōnum remedia cōtra turbatiua q̄ opponūt⁹ specialiter ipsius aīmi securitati et tranq̄llitati

¶ Premissoꝝ autem librorum subdiuisiones in distincta capitula non hic ponendum duxi. sed magis in fine totius libri. tum ꝓpter prolixitatem in hoc prohemio vitādam. tum quia ante cōpletioēz libri eorundem michi capitulorꝝ numer⁹ est incert⁹. tum quia ipa capitula ad modum tabule in fine congruentius subiungentur.

¶ Quamuis autem hui⁹ libri sic distincti in libros partiales et capitula etiā vlteri⁹ in puellas seu considerationes consolatorias generaliter consistat vtilitas in cōsolacōne tristium ꝑsonaꝝ. Specialiter tamen etiam consistit in vsu ipsius libri multiplici. Primo nā qz si hij ad quos peruenerit dignū ducerent posset legi in cōmuni. in omni loco ad pūtiū et audientium cōsolatōnem. Secōo posset ex eo facilime et delectabiliter predicari. pīsertim cum vix possz reperiri euangelium vel epla de tpe vel de sanctis. vel legenda sancti

cuiuſlibet ex quib⁹ eſſet ſermonis materia capienda·quin vł aliq̄ in pte tangeret materiā huiꝰ libri·Deniq; tercō poſſent et lectores biblie de hoc libro ſe iuuare,et ex eo vel loco moralitatū lectōnes ſuas ornare,cū vix textū lectōnis cuiuſcūq; inuenirent quin in eo alicubi materia huiꝰ libri tangeretur·Qua occaſiōe vł i curſu lectōnis cuiuſlibet,vł forte in fine meliꝰ auditoribꝰ ſuis dicere poſſet lector·Exquo audiuiſtis i hac lectōe de hoc vł de hoc triſtabili,puta de tribulatōe,vł de morte ꝑpria,vł amici,vł de pauptate,ł infirmitate,et ſic de ſimilib⁹· audiatis nūc duas puellas,vł tres, vel q̄tuor cū ꝑſonis triſtib⁹ fabulātes eaſq; conſolātes· Ecce ꝑma dicit ſic·Secda ſic,et ita de alijs plurib⁹ vł pauciorib⁹ ꝑut ipe lector expediēs iudicaret·¶Sane circa ꝑmiſſos ꝓiales libros et eorū capitula eſt ſciēdū·q; licz ꝑ certas materias diſtinguant².nihil tñ ꝓhibz q̄n aliquor libror et capitulor eorūdem materie·poſſent etiā in alijs libris et capitulis collocari·ꝑſertim cum materie quorundā ipor,aut i nullo,aut i modico diſtinguāt² loquendo de reali diſtinctōe·nec tñ ſub eodē libro vł capitulo ꝯprehendūt².tuz ꝓpter nimiā libri vł capituli ꝓlixitatē vitādā·tū ꝓpter hoc vtiuꝫ vocalē diſtinctōz quā ſaltē hñt ꝓmptiꝰ hoc qđ queri² valeat repiri·¶Quā ob cām deniq; videlicet vt materie ſingulor libroꝝ ac capitulor q̄rēt⁹ ꝓmptiꝰ ſuis occurrāt i locis,ñ mō quotatōs tā libror q̄ capitulor vna cū materijs de q̄b⁹ tractāt cū rubrica ſingulis libris et capitulis ꝑmittūt².Verū etiā libror et capitulorū eorūdem quotatōes in ſupiori margine ponūt².et tā ipi libri q̄ capitula,necnō et ꝯſideratōes ſingule incipiēt ꝑ nomīa,vł aduerbia ordialia·ordinē cuiuſlibz experimētia·cuiuſmodi ſunt ſ aduerbia·ꝑmo·ſcdo·tercō·ꝛc̄·hm̄oi·q̄b⁹ libri cū lr̄is capitalib⁹ maioribꝰ.et capitula cū mīoribꝰ incipiēt.et cuiuſmodi nomīa ordinalia ſunt ſ ꝑma·ſcda·tercia·ꝛc̄·hm̄oi·q̄b⁹ cū literis capitalib⁹ minoribꝰ q̄ capitula īcipiūt ꝯſideratōes ſub typo puellar sic·ꝑima igit² puella·ſcda puella·tercia puella·ꝛc̄·q̄rū nichilomiꝰ ꝯſideratōnū quotatōes ꝑ rubricā ſingulis annotant².¶Demū circa ſtiluz huiꝰ opis ꝑmo eſt ſciendū·q; autores quor dicta in hoc ope inducūtur.nūq; vel raro ꝑciſe ſuis nominib⁹ ꝓprijs·ſed potiꝰ ſtili ḡtia pulchrioris ſm artē rethorice ꝑnominatōibꝰ et denoīatōibus. ſeu q̄buſdā circūlocutōibꝰ exprimunt².et ne etiā ꝑ locor ſeu liborū ex q̄b⁹ autor taliū dicta ſunt accepta aſſignatōnes ꝯtinuiori ſmoni impedimētū ꝑſtet² iudicaui aſſignatōs huiꝰ fore q̄n fient. nō ipi ſermoni interſerēdas·ſ ex in margine potiꝰ annotandas·¶Secdo etiā ē ſciēdū q; licz autores memorati i corpe libri ſint notati·ex ſupabūdanti tñ et ḡtia cuiuſdā celeriorīs inuētionis·etiam ſunt in margine cū rubrica ānotādi,q̄uis hoc q̄pluries fiat ſme libror ſeu locor aſſignatōe·quēadmod et i gloſa cōtinua ſcti thōe cū autor noibꝰ quos īducit nō ſp etiā loca autoritatū exprimun²

Nam et si loca huiꝰ singulaꝝ autoritatū mihi q̄nq; casualiter occurrentiū sp p isto ope gra testimonij quesiuisse, hō vtiq; fuisse laboꝛ magis dispēdiosus q̄ oīno necessariꝰ, aut etiā fructuosus. pser-tim cū ipe autoritates opi incoꝛpate ꝺ se plerūq; videāt satis credibiles siue fidedigne. et cū etiā plurime smt ex ipis q̄rū loca etsi nō vbiq; expꝛimāt, tn̄ saltē alicubi i marginibꝰ huiꝰ libꝛi et foꝛte pluries expꝛimunt. ita q̄ locoꝝ suoꝝ vlteriꝰ expꝛessio eo minus est curāda. ¶ Postremo ne occasiōe stili in dictis subsequētibꝰ obsz uati. q̄sp legētiū, aut etiā audiētiū offēdiculū patiat, lectoꝛis pariter et auditoꝛis exhoꝛtoꝛ i dño caritatē, q̄tenꝰ dictis ipis piū acomodēt itellectū. eaq; nō p oia put possent de vtute smois intelligi accipiēda arbitrēt. sed itellectu sano potiꝰ capiēda put videlicz sermo moꝛalis expostulat vsq; cōis appꝛobat cā sanctoꝝ q̄ scriptoꝝ moꝛaliū alioꝝ put quoꝝ ipz stilū rethoꝛice artis licz nec discipulꝰ eiꝰ dici meruerim, noui tn̄ moꝛaliter scribētibꝰ indulgere. ¶ Hijs em̄ cōcedit nūc loq̄ szm excessuz quēdā sentētie. siue secūdū ypbolē, que superlatō in tulliana rethoꝛica noiat. nūc szm spnodochē, cuiꝰ spēs rethoꝛica itellectō dici, szm q̄ aliq̄ ꝺ toto dictū de sola pte. aut ecōuerso de pte dictū de toto verificat. nunc szm spēm rethoꝛice q̄ dubitatō aut eā iteꝛrogatō appellat. q̄ ita sane szm leges itelligit et canōes q̄ nō sp negatōz. sz aliqñ difficultatē notat aliqñ raritatē. Hūc deniq; loq̄ cōcedit szm alias quoq; rethoꝛice exoꝛnatōis spēs siue modos q̄ nō sp ꝺ vtute smōis veritatē oīmodā otinēt. sz i ꝓpꝛietatibꝰ potiꝰ q̄busdā sibi opant aut vtutē psuadēdi, aut q̄ndā i szmone vl̄ sentēcia venustatē. ¶ Sane p hec nō q̄ro meū palliare coꝛā simplicibꝰ ipfectū, q̄nimo potiꝰ opꝰ p̄fatū cū oibꝰ et smgulis i eo otētis coꝛrectōni sancte romane ecclesie subicio. ¶ De minꝰ bñ dictis idulgētiā petēs. illa siq̄ qꝺ absit fidei aūt bōis moꝛibꝰ repugnarēt exnūc reuocans volo ea habere p simpliciter reuocatis. Alia vo siq̄ placuerint mihi nō aꝛrogo. sz actōne debita graꝝ eiꝰ i laudē referꝛi desidero i cuiꝰ manū sumus et nos et szmones nri. Hec exoꝛdio p̄ntis opis ad generalē eiꝰ noticiā sufficit p̄misisse, ad cuiꝰ opis oplemētū me suū q̄lecūq; vl̄ debile instrumētū moueat et ꝓmoueat illa q̄ oīm̄ est artifex sapientia increata in seculū seculi benedicta amen.

EXPLICIT PROLOGVS. INCIPIT CVM QVADAM ADHVC PRAEFATIONE LIBER DE CONSOLATIONE THEOLOGIE PRIMVS CONTINENS CONSOLATIONVM REMEDIA OPORTVNA CONTRA ILLA TVRBATIVA QVE OPPONVNTVR MVNDANE FELICITATI ET PROSPERITATI.

Vm hūanū gen⁹ post lapsuz ꝑmoꝝ ꝓcentum de paradiso voluptatis electū et ī vallē miserie ōpulsuz ī numeris pateret² miserijs et gaudioſis omīno tristia ꝓualerēt. Dia erga ipos homies sic multipharie multisqz mōis tristicia ꝓgrauatos gestās viscera misertusqz ipoꝝ ꝑ misericordiaꝝ et de⁹ totiꝰ ōsolatōis ō celis ī hūc mūdū ad quosqz tristes homies ōsolatorum obl cātoib⁹ refouēdos misericorditer destinauit dñam q̄ndā illustrissimā suaꝝ sediū assistricē. nedū ꝓpagine generosaz. sz ipo etiā diumo otubernio glorioſaz aspectu reuerēdissimā opacietiū more q̄ flere nozūt cū flētib⁹ nig̃ forinsec⁹ licet auratis fimbrijs ex pte iteriozis suffozature distincta veste īdutā. oīm tristātiū ōsolatricē egregiā. Theologiā nōie. q̄ sane ad suū ōsolatōis officiū exequēdū fideli⁹ meli⁹qz pagēd ꝓlimas puellas venustissimas ac ōlicatissimas militū brachijs sustētatas. artē hñtes suis solacijs oēm fugādi tristitiā. ꝓtinusqz tristes quos libz cōsolādi suo hñs ī comitatu. In medio ecclesie apuit os ei⁹ forīs. nihilominus ad quezūlibet tristiū ouocatōz clamitās ī plateis. Veite ad me oēs q̄ laboratis et onerati estis et ego reficiā vos. Cui⁹ hac voce tā impiosa tāqz gr̄osa lōge lateqz ī omni valle lacrimaꝝ ꝓsonāte. q̄i de gui somno excitata. de vniersis locis oueīt vtriusqz sexus tristium hoīm multitudo. q̄ q̄dē tristes cū adhuc eoꝝ parūp ab ea distātiuz oculi mersi lacrimis caligarēt. nec possent dinoscere q̄ nā esset dña illa tāte autozitatis tāteqz benignitatis obstupuere. visuqz ī terrā desidētes q̄d nā vlteri⁹ ꝓnūciatura foret taciti expectare ceperūt. illa vo totis ad eos directis luib⁹. diectoqz q̄d hērent in cogitatu tacitus eoꝝ questiōib⁹ rñdēdo. legatōz suā exposuit hūc ī modum Spūs iq̄t dñi sup me. ad ānūciādū māsuetis misit me. vt mederer cōtritos corde. et ꝑdicarē captiuis īdulgētiā. et clausis aptōnē. ānū placabilē dño. vt ōsolarer oms lugētes. et darē eis coronā ꝓ cinē. oleū gaudij ꝓ luctu. palliū laudis ꝓ spū merozis. Hijs auditis tota illa q̄ ōfluxerat tristiū multitudo aīatioz fctā ꝓpi⁹ arcessit. huic sue ōsolatrici reuerētiaz faciēdo. ac ipa reuerēter recepta q̄i vno oze sic dicēdo. Bñdict⁹ sermo oris tui o dña reuerēdissima. et bñdict⁹ de⁹ toci⁹ ōsolatōis. cui⁹ īstictu ad nos ōsolādos de regalibus sedib⁹ aduenisti. tristes em̄ erāt aie nr̄e vsqz ad mortē. Sz ecce iaz vr̄e bñdicte physio noie sol⁹ ituit⁹ spē nobis oib⁹ necessarie cōsolatōis repzomittit. Et illa circūspectās ī singuloꝝ vult⁹ adhuc luctu g̃ues quosqz meroz ī humū deiecit crebri⁹ miserāter deduxit oculos. serenataqz deinde pump. facie hylaritatē sibans ipos affabiliter alloq̄t² ī hūc modū. Eas īquit theologie nō erat ī comitatū reliquere iter cuiusqz otraria paciētis. meā scz crimiatōz verer et q̄i nouū aliq̄d acciderit sic phozrescerē si vos o filioli desererē. et sarcinā q̄ vos g̃uat dicato vobiscū labore nō ptirer. Spū igi²

resumpto forti aio estote ñ mō oſolatōz ſpantes. ſz p me potiꝰ in fletu ſolatiū habituri. Noueritis sane si fueritis iclitoꝝ exemplo machabeoꝝ ſolatō hñtes sanctos libros i qbꝰ tāq̄ i ſpeculo repſentoz queqz a vobis tedia pꝛocul dimouebo. Nempe et huius rei gr̄a has puellas iocūdiſſimas mecū habeo. qs si vobiſcū dulciter o fabulātes attēderitis. ſpm̄ vr̄m otritū et humiliatū multiplicis cōſolatōe ſolaciꝰ poterūt recreare. Quibꝰ dictis tacere diſpoſuit. volēs audire p ordinē grauamina ſingulorꝝ.

¶ CAPITVLVM PRIMVM CONTINENS CONSOLATIONES SVPER CARENTIAM MVNDANE FELICITATIS ET SVPER INFELICITATE ET MISERIIS.

PRimo itaqz pricipaliter ātuos tristibꝰ p̄dicte dñe appꝛopinquātibꝰ et astātibꝰ corā. primo oīm vnꝰ ex eis mundane felicitatis expers ac ifelicitate et miseria p̄grauatꝰ añ ceteros ipaz dñaz oſolatricē grulādo alloq̄t ita dicēs. Heu me infelicē oīs huiꝰ mūdi felicitatis exptē in hāc horā vſqz opaciētē nō inuenī minuſqz repi oſolātē. Sz nūc o dña mea felicissima. parūp iā ex ōbis vr̄is refocillatꝰ p ampliozi oſolatōe meis i miseriis ad ſmū vr̄e pietatis ofugiēs me vobis tota deuotōe omitto. At illa pia mota opassiōe ex hijs q̄ ipaz omitabāt puellis mox triginta arcuit p̄cipiēs eis pcedere i mediū. dictiqz tristis dolorē nō mō delinire ptinꝰ. ſz potiꝰ radicitꝰ extirpare.

¶ I. CONSIDERATIO.

PRima igit puella mādati huiꝰ executrix defixo paululū visu et velut i angustā mētis sue recepta sedē cepit q̄d pdoneū diceret pfūdiꝰ meditari. Et ecce mox ei p̄sto fit ac q̄i ipiꝰ añpoita iternis oculis. xp̄i ymago reuerēda i qua diſceret qd̄ pferret. At vbi ipam diligētiꝰ otēplata est. atqz i ea de dicēdis egregie foret istructa. nichilominꝰ añq̄ q̄cq̄ loqueret etiā militē sui ductorē oſulsit. Qui digna militi oſideratōe hac p̄habita. q̄ ſcz nonnūq̄ vnitus miles exptꝰ. piter et aioſus. toti vni exercitui p̄ſertim mioꝝ contra maiorē eo oſolatōni est. quo ipm minorē nō tā in agēdis otra pericula ſapiēter dirigit. q̄ et in piculis ſuo exēplo aiat et fortē reddit. ſuasit vt hō ille tristicia p̄grauatꝰ ad nobiliſſimi illiꝰ exēplaris cristi. ſcz ſapiētis piter et aioſi gesta considerāda dirigeret. ¶ Puella itaqz añdicta hoc oſiliū p̄secuta. sic ad tristē illū ē locuta. Dic mq̄t mihi q̄ſo. cur mūdane felicitatis ex carētia pturbaris. Aut cur ō infelicitate huiꝰ vice q̄ularis. Forte rñdebis illa i bonis oſistit q̄ appeto. hec i malis q̄ formido. Sz h rō breuiter oſutabit irrefragabili autoritate et exēplo. Cuiꝰ iquies. pfecto eiꝰ quē oſtat esse autorē vite. quē si prop̄ſiꝰ attēderis. scies p̄culdubio nil esse curādum ō hñdo ea vl ñ hñdo in qbꝰ oſistit siue felicitas. siue huiꝰ ifelicitas breuis vite. Huz em̄ ille salutis auctor sua te autoritate nō poterit pmouere. Hū ipe vt miles ipterrerritꝰ te suo exēplo neqbit

animare. aut quid nullatenus insectari. aut quid minus refugere debeas vt expertissim⁹ edocere. Nimirum ipe est magni consilij angelus. qui vn⁹ omniū est magister. cristus videlicet dei virtus. et dei sapientia. cuius reuera autoritati reuerende omnis humana rō digne cedit. Is vero exemplo suo suadet. ymmo efficaciter psuadet neminem cristianū vtpote cristi sectatorem vllatenus debere aut i bonis mundi felicitatem quererē. aut in malis timere infelicitatē Audi de hoc quid referat magnus ille pater augustin⁹. Omnia inquit terrena bona contēpsit homo crist⁹ vt contēpnenda mōstraret. et omnia terrena mala sustinuit que sustinēda p̄cipiebat. vt nec in illis quereret² felicitas. nec in istis timeret² infelicitas. O p̄clarum exemplum dignanter exhibitū. et imitatōne dignissimum. huius exempli fideli omonitus testimonio. nulla tibi querela sit ammodo. sed gaude poti⁹ in sequela magni consilij et exēpli quo prius contēpnere minima. nihilq3 timere contra edoceris. ¶ Ceterū p̄misse de consolatōne habenda in miserijs consideratōni ego que locuta sum considerandū adhuc aliquid adicio quod pluris est q̄ simplex consolatō. solatium videlicz speciale. Nimirum solatiū est miseris habere socios penarum. p̄sertim multos pariter et excellētes. Sed quid. Nunquid tu qui de predictis querularis socios hēs Certe sic. certe et non paucos. certe plurimos sanctor̄ excellētissimos qui hijs in vita caruere. e quibus mundana componit² felicitas. contrariaq3 passi fuere. quibus miserie rō et īfelicitatis titul⁹ imponi solet. Sed et p hui⁹ miserorum solatō deberet sufficere solum cristum socium habuisse. Ipse nāq3 crist⁹ dum viator esset i miseriar̄ sustinentia plurimarum volūtarie assumptar̄ estimatōnem prorsus excessit. qui tamen tante dignitatis erat. et excellentie q̄ societas ei⁹ soli⁹ i hac parte pl⁹ oferre poterit miseris ad solatiu3 q̄ habere alior̄ centūmilia sociorū. ¶ II. CONSIDERATIO

Secunda puella cū tristem illum esse hominem meminisset humanitatem in eo fragilem miserata humana temptat dolore3 hominis racōne delinire cum quada3 nichilominus acrimonia sz monem exorsa hoc modo. Quomodo inquit quempia3 poterit. nisi stultū et insipientem contristare carentia eius vel amissio qđ in nō bonis consistit. cum etiam ipsum p cōsequens non sit bonum. Minime quidem id fateare necesse est. Dorro queq3 talia in quibus mūdana consistit felicitas non sunt bona. Queso attendas q̄ luculenter b. necator ille vicior̄ seneca disserverit. Aut inqt ista bona nō sunt que vocant² aut homo felicior deo est. que em̄ nobis bona vident² non habet in vsu deus. nec em̄ libido ad illū. nec epularum lauticia. nec opes. Incredibile aūt est bona deo deesse. hoc ipsum argumentū est bona non esse que deo desunt. adde q̄ multa q̄ bona vidēt² aialib⁹ q̄ homini pleniora dūgūt illa cibo ani di⁹ vtūt² venere non eq̄ fatigant². virtū illis maior est firmitas se. vt multo

felicioza sunt homine·nā sine nequicia.siue fraudib9 degūt·fruūt2 voluptatib9 sine vllo pudoris aut penitēcie metu fallimur· Bona illa sunt vera que rō dat solida·aut sempiterna q̄ cadere nō possunt nec decrescere·Cetera opione bona sunt·hoc quidē hñt omune cū veris·ꝓprietas veri boni in illis nō est·Ḥ ille· Qui rursus alibi sic diffinit·Nō nascit2 inquit ex bono malū.nō magis q̄ fic9 ex olea· Ad semen nata respōdēt·bona degenerare nō possunt·hec seneca· Quoro quis dubitat q̄n habitis bonis exterioz9 e q̄bus cōponit2 mundana felicitas.multa ex eis innascāt2 mala·puta cura et sollicitudo.puta timoz·puta vexacio spirit9.puta āxietas atq3 alia plima malicie plena de q̄bus infra poteris pleni9 edoceri·Liquet ig2 clare mundanā felicitatē in non bonis osistentē bonā nō esse.atq3 neminē p cōsequens sapiētem cui ipam contingat abesse posse ob hoc racōnabiliter otristari·

C.III.CONSIDERATIO.

Tercia puella quasi virago q̄dā ex magnanimitate i hui9 otra tristē acrimonie vba ꝓrupit· O homo prochpudor q̄ demundane felicitatis carētia pturbaris pui es coz̄dis.magni quidē si esses nō te pua mouerēt.non te minimarū rerū carētia.aut iparum amissio otristaret.Est ne inquies mundana felicitas res pua.puiq3 preci.aut minutis quibusdā i reb9 ostituta·Quomō g° tā magnos ipa ostituit·nobiles.comites.duces.reges.impatoz̄s.et vlr magtes a magnitudine nomē habentes·Est omnino falso magnatū no minime nō obstāte·nempe et miliū magnū dicit2 cū sit puum·Videbis aut hui9 medij berillo oculos decipiēte et pua ingrossante.tādem depositoigneq3 mūdi purgatorio resoluto p̄nominatoꝝ paruitatē·Stabo igit2 in ꝓposito.dicāq3 iterū q̄ pui p̄cij mūdana sit felicitas·Audi illā estimatricē optimā boetianā osolatricē· An tu inquit p̄ciosaz existimas abiturā felicitatē·pui igit2 p̄cij est atq3 ponderis.nec aliquo mō licet a mundo denominet2·inter ingentia cōputāda·Audi mundi desertoz̄ magnū illū Antoniū qui dum quadam die a fratrib9 vt eos instrueret rogaret2 sic ait·Nemo cum despexerit mūdum reliquisse se arbitret2 ingentia·nichil eoꝝ cure sit monachis que secū afferre nō possunt·O viri hui9 purissimi coz̄dis iudiciū·Viri q̄dē celestis.et quasi de altissimo celo ꝓspiciētis.et paruitatē mundi hui9 cōsiderātis·O toti9 religionis consiliū· O pfecte magnanitatis p̄clar̄ exemplū tota tibi deuocōne imitandū,iti dēq3 resumendū·Nemo inquit cū despexerit mundū reliquisse se arbitret2 ingentia.nihil eoꝝ cure sit monachis que secū afferre nō possunt·Dices forte fateoz̄ mihi sic esse iudicāduz,et ip9 exemplū deuoti9 imitādum.si vt ipe heremita essem.si monach9.si vl religiosus·Nō sic loq̄ris frater nō sic·an nō itl'lis q̄ oms xp̄ianos tanq̄ religiosos vna in se ꝓprehendit religio cristiana· ō cui9 dignitate eā que in tempalib9 osistit felicitatē digne a se abdicāte egregie dicit2 in quadam glo·Non est cristiane dignitatis in tempalibus

exaltari sed deprimi hoc illa glosa. Boni igit' cristiani tristant' v: tiq3 minus digne si ea felicitate careāt. que tam minutis in rebus cōsistit. qd iporum nequaq̄ dgruit dignitati. utpote quox dignitas ad modum angelice dignitatis illā excedit in immensum.

¶. IIII. CONSIDERATIO.

Quarta puella comitans hominm ignorare quid nomis ipius mudane felicitatis. sic ait. O homo quid est mūdana felicitas quā affcās. videris plane q̄ p nomen dicitur ignorare. qui vero vt ait mundi sapiens vtutū vocabulox sunt ignari palogizantur. Tu igitur per mundanam felicitatem paralogizaris accomodato sibi nomine felicitatis pulchritudine eius deceptus. eiusq3 vnctuosa suauitate allectus. oleum enim effusum nomen ei? quod in compositionem venit vnguenti quo perungi desideras mundane felicitatis, at vero vnguentū hoc si cognouisses et tu non sic ipo perungi curares. Nimirum alijs quibusdam etiam componit' ex reb? que ipo amaro suo deterrent vocabulo. Vis scire quib?. profecto non alijs q̄ mortalib? amare mortis naturam sapientibus. de mundo siquidem a quo mundana denominatur felicitas dictum nouimus. mūdus transit et concupiscentia eius. Si igitur immundana felicitate prout dicitur felicitas delecteris. caue sumopere deceptionem. nam diminuens eius condicō qua mundana dicitur imporat qd abhorreas transitum. scilicet rerum mortalium post breuem ppodum. mutatis itaq3 vocabulis dilucide patet quanto errore decipieris mundane felicitatis carentia perturbatus. hoc etenim nō est aliud q̄ turbari rerum carentia mortalium. quod clara patet racōe plurimum irracōnabile fore seu obuium racōni. Dixmo nanq3 sup insipientia hominis id testatur. quemadmodum illustris boetius contrarium sapientie effectum insinuat dum phiam que amor est sapientie sic affatur. tu insita nobis omnem rerum mortalium cupidinem de nostri animi a sede pellebas. Rursum quis sapiens habens oculos caligantes. nō gauderet potius q̄ doleret amota caligine. quid ni gauderet. delectabile enim est oculis videre solez. cuius lucis claritas est egris oculis odiosa. Quid ergo. nunquid p rex mortaliū priuatōez ab ternis oculis amouet' caligo proxima cecitati. certe sic. nimirum interioris hominis lumina caligare faciunt ipse res mortales. alioquin consolatrix illa boetij nō dixisset. lumina eius mortalium rerum nube caligantia tergma? pauliper.

¶. V. CONSIDERATIO.

Quinta puella tristis illius ex his que patent secretas cogitatōnes deprehendit atq3 dixit. aia aduerte. O homo qui mūdana cares felicitate. q̄ te nudum autumas iparum rerum mundanarum substantia denudatum. sed verius quidem sapientialis habitus ex carentia. nudus esse probaris. qui tam insipienter nuditatem tuaz queris operire pulchrā nempe atq3 varijs distinctā colorib?

attendis nubeculam qua vestiri desideras tanto impzudentius q̄n to vanius. Hac em̄ ad momentum coopert⁹ dum mox euanesceret. nature sue iura persoluens. quid aliud restaret nisi p̄memozata du plex nuditas que in te manifestius appareret. Que nam forte inqui es est hec nubecula. Scito eam foze hāc quā appetis mundanā fe licitatem. vtpote ex reb⁹ mozalib⁹ cōpositam. quas boetiana illa cōsolatrix nubē vti p̄xime cōmemozatū est appellauit. cui⁹ nubis varijs atq; vanis tanq̄ minime durabilib⁹ colozib⁹ allect⁹ ac de cept⁹ queris velut īdumēto. tue ōsulere nuditati. O q̄ vane. Quid em̄ vanius aut inanius q̄ velle supindui vanitate. Dzofecto vana p̄sus est vestis illa nubea. admodum leuis citoq; dispendis. nu becule sub sole generate. nam ita inducit atq; bzeui expositōne ad intellectum perducit dictum ecclesiastis liber ille decretoꝝ. Cun cta inquit que sub sole sunt. id est que tpm vicissitudinez recipiunt. non tm̄modo vanitas que omni creature racōe mutabilitatis inest sed etiam vanitas vanitatū varietate p̄mutatōis quā recipiunt di cuntur esse.

C. VI. CONSIDERATIO.

Serta puella tristem illuz famelicū atq; vt satiet² frustra labo rantem conicies. ip̄m alloquit² in hunc modum. O hō vt quid ita mundane felicitatis ex caretia cruciaris. Dic queso q̄ in ea vti litatem queris. forsitan dices. famelicus ego sum. ea quero satiari Sed quid ita. Nescis q̄ res huiuscemodi que mundanā felicitatez ostituunt satiare nequeunt. relinquunt famelicos. atq; generaliter parum aut nihil p̄sunt. plurimūq; obsunt. Vis scire p̄mo q̄ non p̄sunt. audi sapientem qui de reb⁹ e q̄bus mūdana componit² feli citas gloziantes. sic tandē dicturos affirmat. quid nobis p̄fuit su perbia. aut diuitiarū iactantia. quid nobis cōtulit. quasi dicant. ni hil. Sed et pater clareuallis de eisdez sic dicit. quid p̄ofuit illis superbia. quid diuitiarum iactantia. Breuis leticia. mundi poten tia. Vana voluptas. magna familia. mala concupiscentia post vo luptatem. vbi ioc⁹. vbi risus. vbi iactantia. vbi arzogantia. Heu de tanta leticia quanta tristcia. hec pater ille. Si dicatur. sunt qui dem hec in memoria. parum hoc valet. Audi prosperum. Diuicijs inquit maiozum nobilitate te iactans de patria. de pulchritudine cozpozis et honozibus qui tibi ab hominibus deferuntur te exal tas. respice teipsum. quia terra es. et in terzā ibis. circumspice eos qui ante te similibus fulsere splendozibus. Vbi sunt quos ambie bant ciuium potentatus. Vbi insuperabiles ozatores. Vbi qui cō uenientius festa disponebant. Vbi equozum splendidi nitozes. Vbi exercituum duces. Vbi satrape et tyranni. nonne omnia pul uis. nonne omnia faulla. nonne in paucis versibus vite eozum memoria est. respice sepulchrum et vide quis seruus. Quis domi n⁹. quis diues. discerne si potes forte a debili. pulchrū a deformi

Audi rursus quid veritas dicat·quid inquid prodest homini si vni
uersum mundum lucretur,anime vero sue detrimentum paciatur·
Duo sane hic copulat·lucrum mundi,et anime detrimentum·innu=
ens plane,quoniam primum sine secundo nemo est qui consequat²
Audi deniq; q̄d hoc in loco insignis ille dixerit p̄sbiter ieronim⁹,
omnes quasi mundane felicitatis p̄riculas egregie cōprehendēs
nō Si inquit habeas sapiētiam salomonis·si fortitudinem sampsonis.
si longeuitatē enoch·si diuitias cresi·potestatem octauiani· quid
p̄sunt hec,cum tandem caro,datur vermib⁹,et anima demonibus
cū diuite sine fine cruciāda· Vis rursum scire q̄ mundanā felicita
tem oponētia que vtiq; exteriora sunt saciare nequeunt,eisq; sacia=
ri querentib⁹ nō mō p̄sunt minime,sed et obsunt· Vis inq̄ hoc sci
re· Interroga patrem et dicet tibi· Quē inquies patrem· Ecce mag⁹
pater augustin⁹ confessionū libro idip̄m confitet²·Volentes inquit
gaudere forinsec⁹ facile euanescūt et effundunt² in ea que viden²
et non sunt ·et ymagines eor̄ famelica cogitatōne lābunt·hec pa
ter ille,cui⁹ hoc verbo egregio nō tā videri potest p̄positum q̄ pal
pari· Quis em̄ tam insipiens tanq; delir⁹,qui lābendo ymagines i
speculo,aut que apparent in somnio crederet famelic⁹ saciari· dicē=
te ysaia somniat esuriens et comedit·cū autem exp̄gefactus fuer⁴
lassus adhuc esurit,et anima ei⁹ vacua est·Quid igit² p̄dest fameli
cis si dictas lambant ymagines,in eiusmodi rebus forinsecis gau=
dere cupientes:ymmo patet q̄ et obest·Ipi nāq; vt pater dicit· ef=
fundunt² in ea que vident² et non sunt·et ymagines eor̄ fameli=
ca cogitatōne lambunt·quo p̄fecto fieri p̄t p facile q̄ quemadmo
dum canis ꝫm fabulā aparentem in aqua ymaginem casei p̄ende
re volēs et p̄andere,duz os aperuit,verum caseū quē ore gestaue
rat mox confusus amisit·Ita etiā hij veram felicitatē,siue ꝫm spez
viuā·siue ꝫm radicem caritatis que principiū est merendi iam in=
tra se positam·et secundum seminalem racōnē gratie inchoatā,ac
tādem ꝫm consumatōnem future glorie in intima mentis sede con
stitutam·ofusibiliter amittūt,qui felicitatem ex̄ petunt dum mun=
danam in quibusdā forinsecis osistentem felicitatem ore cordis i=
hyantes in ea que vident² et non sunt effundūtur et lambere eor̄
ymagines seu p̄endere satagunt·cōtra quos illa p̄funda p̄edita
racōne boetiana consolatrix exclamat dicens·q̄d vos o mort̄les ex̄
petitis intra vos positaz felicitatē· erroz vos in scitiaq; cōfundit·
quid ni confundantur· cum super eorum que non sunt ymagines
effundantur· Ita sane vt non modo id quod habent ammittant,
verum etiam ipsi vt dicit pater facile euanescant· Cur non ita·
Exquo enim effunduntur in vana quedam et vacua·quid miri si id
circo cuz ipsis vanis euanescunt,et velut somniantiū ymagines q̄
cito pertranseunt· Hinc nāq; de ipō qui ob laudem diuitias et po
tenciaz ·felix censeri solet in hoc seculo,in libro job aperte dicitur

velut somniū auolans nō inuenietur·trāsibit velut visio nocturna Cui sententie plane concordat psalmigraphꝰ Ecce inquit ipi peccatores et abundantes in seculo obtinuerunt diuitias·et sequitur velut somnium surgentium domine in ciuitate tua ymaginem ipōrum ad nihiluꝫ rediges·Quoniam igitᵉ secundum hec mundanam felicitatem componentia non modo transeuntiū instar ymaginem ad faciandum famelicū minus ꝓsunt Verum etiā intantum obsunt ꝙ non sine vere felicitatis piculo sibi innitentem velut ymaginez euanescere faciunt·liquet manifeste ꝙ is vane conturbatur homo cui solum tam vana desunt·Id em̄ est forcassis qđ tangere psalmigraphꝰ intendebat cū dicebat· Veruntn̄ i ymagine pertransit hō. sed et frustra conturbatur·

VII·CONSIDERATIO·

Septima puella acuta iudicō iam hominem tristem ad caducū morbum dispositum mox ipius in facie deprehendit· qm̄obrē sic locuta est·Nescis o homo ꝙ mūdane per carentiam felicitatis magnū atqꝫ desiderandū periculi remedium assequeris·tu etenim inde contra abhominabilē illum morbuꝫ quē anthonomatice malum morbū appellant tutior eris·animaduerte q̄libet in rebꝰ mūdana consistat felicitas.ꝙ si nescias.tulliū consule·Hic vero vtutē excipiens omnia inquit alia caduca sunt·Idem etiam abundantez felicitatis dicit esse egentē virtutis·Igitur certum habeas ꝙ ẜ felicitas virtutis exps.rebꝰ consistit nō in alijs q̄ caducis·quibꝰ ꝓfecto si inhereas cū caducis caducꝰ eris·necesse est quippe caduce rei tam contagiosi inest morbi condicō ꝙ qui labenti innititur. restat vt cum labente labat·quemadmodū et in simili dñs ait per prophetā.ambulauerunt post vanitatē.et vani facti sunt·Ne igitᵃ ore cordis abhominabile spumante desiderium rerum e quibus infelix illa componitᵃ felicitas superfluitate iam pene spiritu suffocato cum caducis caducꝰ factꝰ·aut in aquā prolabaris ꝓfundarū atqꝫ volubiliū cogitatōnum continue sollicitudinis ad modū aq̄ voraginose totum hominem absorbentis·aut in ignez forte cadas estuantis auaricie.ne dicam verisimiliter et gehenne non tam patienter q̄ libenter atqꝫ prsus gratulanter carere velis tam morbida atqꝫ imūda mūdana felicitate· Verū siqs ipsi sibi blādiēs forsitan dixerit·Morbꝰ ille omiatus.non est nisi metaphoricus.nō realis·Is ꝓfecto erare cōuincitur·si casus casui·cadens cadēti ·aq̄ aque·ignis igni et cetera ceteris sibi ꝓportionalibus comparentᵃ Nonne enim hic casus turpior atqꝫ molestior quo cadit homo interior.q̄ ille quo exterior·minime etiā miꝰ est periculosus casus in aquā qua corpus mergitur et raro tn̄ sub mersione periclitatur.q̄ qᵃ quis cadit illam in voraginem qua spiritus absorbetur.et perraro aut difficulter a periculo liberatur·Nonne deniqꝫ et intolerabilior est casus in ignem qui vrit animas aut tandem corpus et animam atqꝫ eternaliter vrit.q̄ in ignē q̄ vrere nouit tm̄mō breui tpe

solum corp⁹ quiqz velut pictus respectu ignis alteri⁹ reputatur. Restat igitur vt h̄ attendēs nichil min⁹ q̄ morbū illū caducū patietibus mūdane t̄meat felicitati sociari · que cōsistere dinoscitur in caducis q̄ nimirū nō mō vt otagiosa sunt timenda · verū etiā pernit⁹ tanq̄ vilia atqz abhomīabilia sunt spernēda dicēte patre soliloqo · nichil aliud scio nisi fluxa et caduca spernēda esse. certa et eterna req̄renda ·

¶ VIII · CONSIDERATIO ·

Octaua puella tristem illum ip̄a sua querulosa tristicia ex mundane p̄uatōe felicitatis orta tanq̄ certo iudicō direcit eē peccatorem · quid ni direcerit · Quippe de immuni a peccatis dictū nouim⁹ nō contristabit iustum q̄dquid ei acciderit · nec obstat q⁹ x̄pm iustissimū dixisse scim⁹ · tristis est anima mea vsqz ad mortē · naz aliud est qñ passio tristicie ex rōe p̄euia assumit² vt in x̄po · et aliud qñ racō a passione tristicie p̄uenit² et ab ea absorbet² put accidit ī iniusto · ad contristatū itaqz sic ait · O homo cur tā anxie d̄ felicitatis hui⁹ carentia querularis · q̄ si hēres tūc p̄imo felix esse cupiēs sīme infelix esses · Est equidē hec felicitas nature tā degeneris · q⁹ et si cūctis sit periculi · maxime tñ p̄cipuis suis amatoribꝰ aduersatur Ita sane vt eos summe destituat ac cōstituat infelices · Qua in re si forsan dubites scireqz velis qui sint ei⁹ p̄cipui amatores · Reuera nō sācti · nō iusti · nō boni · sz hoies peccatores · Habēt nāqz boni siue iusti penes se que ī intimo mentis cōspiciāt penetrali quedā interna · pspiciūt quoqz añ se quedā eterna · suspiciūt et supra se crebri⁹ ad supna quor̄ sic amore rapiunt² · q⁹ ad externa aut nūq̄ aut raro · aut tennuiter afficiant² · ¶ Porro si rursum dubites an id esse possit vt dictos suos amatores mūdana felicitas summe destituat ī felices · aut qua hoc cōtingere soleat rōne · p̄cedat ī mediū magn⁹ ille pater augustin⁹ sensumqz suū hac in re dilucide manifestet · Ecce cui inq̄t licētia iniquitatis eripit² · Vtiliter vincit² · q⁹ nichil infelici⁹ felicitate peccātiū · qua penalis nutrit² impietas · et mala voluntas velut hostis interiore roborat² · Sed p diuersa et aduersa corda mortaliū felices res huānas putāt cū tectorū splēdore attēdi² · et labes n̄ attēdi² aimor̄ · cū theatror̄ moles exstruūt² · et effodiūt² fundamēta vtutū · cū gloriosa est effusiomis isania · et opa misericordie deridēt² · cū ex hijs que diuitib⁹ abundant luxuriant² hystriones · et necessaria vix habēt paupes · Hec si de⁹ pollere p̄mittat · tūc indignat² graui⁹ · hec si impunita dimittit · tūc punit infestius · cū vero eiecerit subsidiū vitior̄ · et copiosas libidines inopes reddit · misericorditer aduersat² · h̄ pater p̄dictus · Ex cui⁹ sentencia tam egregia tanq̄ dilucida plane sequet² · q⁹ mūdane felicitatis subtractio tanq̄ diuine miseratōnis signum euidens pot⁹ esse debet · p̄cipue peccatoribꝰ cā gaudij q⁹ merorīs ·

¶ IX · CONSIDERATIO ·

Nona puella hominē illū tristē ip̄orūde atqz forte supina q̄dā ignorātia · multiplicari cupientem desiderans · ip̄m aggredit²

hoc sermone. ¶Si cognouisses et tu. quanta te mala ex mundana felicitate incursarent eius ex carentia nō dolerres/sed gaudendum magis sentires. Hec siquidem non in vno aliquo bono copioso oīa in se bona cōtinente quemadmodum vera felicitas. sed in multis quibusdam rebꝰ consistit. hoc enim vti paulo ante patuit pater ille magnus testatur. vbi dicit. per diuersa et aduersa corda mortalium felices res humanas putant. Hoc etiam testatur pbantius pater in ethicis. ob hoc quoq; ipe psalmigraphꝰ premissis quibusdā multis mox subiungit. beatum dixerunt populum cui hec sunt. ¶Uero tu vide queso diligentius. aduertasq; propensius que mala horum natura multorū soleat operari. ¶Profecto multis huiusce modi non modo oneratur animus et aggrauatur. sed totus etiam homo interior laceratur et discerpitur. Ita sane vt ipo quasi in minima conminuto omnis eius integritas tandem leuiter euanescat. Vis hec scire quo pacto fiant. dictum magni patris august. hac in re constituas fundamentuz. Ecce quid dicit. Quia inquit ab vno deo summo et vero defluxeramꝰ. euanueramꝰ in multa. discissi per multa et inherentes multis. oportebat nutu et imperio dei miserantis vt multis exonerati veniremus ad vnum. Hec ille pater. Et ecce cum dicit. euanueramus in multa. continuo annectit causam dicens. discissi per multa. cuius vlterius racōem reddens subdit. et inherentes multis. Cuiꝰ sciendi gratia te commoneo qꝓ idem vnꝰ a quo defluximus quodam in loco spinarum nomine diuitias insinuat. Idem quoq; alibi ipas etiam amabiles filias spinis cōparat. Sicut lilium inquit inter spinas. sic amica mea inter filias. pari autem rōne honor et potētia aliaq; singula e quibus conflatꝰ mundana felicitas. quorum etiam aculeos sepius experimur spine satis cōgrue dici possunt. Quid igitur miri si tam multis huius tanqꝫ spinarum aculeis inherentes quolibet aliqꝫ cordis nostri particulam rapiente ita discindamur. vt non iam in nobis integer spiritus perseueret? ¶Rursum quid miri si tam discissos atq; ita quasi in minima substantialiter vana cōmunitos leuiter euanescere nos contingat? ¶Sane hijs punctulis ordine prepostero demonstratis. id quod premōstrari debuerat. scilicet qꝫ animus hominis dictis subactus multis tanqꝫ terrestri pondere onustior factꝰ plurimum aggrauetur nunc breui ostendam. Procedat in medium phylo doctissimus. et de multis hijs que prenotauimus. etiam ipse quid sentiat. vel breui sermunculo manifestet. Ecce corpus inquit quod corrumpitur aggrauat animam. et terrena inhabitatio sensum deprimit multa cogitantem. ¶Qꝫ certa sententia qua mundanam felicitatem componentium multitudo cogitationem occupans. et sensum deprimens condemnatur. que sententia. taz breuiter otra hāc multitudinē absoluta multoꝝ etiā expietia oprobat

Tu quoq; ipe queso cõsidera q̃ diſil'is eſt anim9 mundane huic ex multis oflate felicitati inherẽtis et ipam otẽpnẽtis. Nepe otemnẽtis anim9 eſt velut auicula pulcherzima leuiter ſeſe in aera ferens. et p libito petẽs queq; altiſſima celeſtis padiſi, om̃q; inibi ligno inſidẽs qđ cernit pulchrũ viſu, et ad veſcendum ſuaue. habet nimirũ et ille paradiſus lignuz pulchrũ viſu. Illic etem̃ omis iuſtus vt palma flozebit in domo domini. et ſicut cedzus libani multiplicabit². plantat9 ſiquidem in domo dñi, i atrijs dom9 dei noſtri flozebit. Illic eſt illa que dixit. Ego quaſi vitis fructificaui ſuauitatem odozis, et flozes mei fruct9 honozis et honeſtatis. Illa que dixit. Sicut cedz9 exaltata ſum in lybano. et ſicut cypꝑſſus i monte ſyon: quaſi palma exaltata ſuz i cades. et quaſi plantatõ roſe in iericho. quaſi oliua ſpecioſa in campis. et quaſi platan9 exaltata ſum iuxta aquã in plateis. Sicut cynamomũ et balſamũ aromatizans odozez dedi. et quaſi mirza electa dedi ſuauitatẽ odozis. deniq; vitis illa vera illic eſt cui9 palmites ozнant celos. cui9 vino inebzi abũtur ab vbertate dom9 dei. cuius vinum letificat deum pariter et homines. cui9 dniq; ex vino faciet dñs populo ſuo duiuium vindemie defecate. Hijs iq̃ lignis viſu pulcherzimis atq; ſuauiſſimis ad veſcendũ, iſidet dicta auicula alis contemplatõis, volatu liberzimo ſurſum acta. Viſuq; circũſpiciẽs aquilino, roſtro pacuti intellect9 impingit in fruct9 quos viderit dulciozes, facile carpens vuas vitis p̃maturas. Sed nũquid ipam comitabit² animus mũdane inhyans aut inherens felicitati. Nequaq̃. Nõ em̃ pzeualet extendere alas. Sed nec ſpeciem auis pzefert, niſi fozſitan ſtrucõnis in deſerto volatu pigerrime, vtpote pzegravis cozpe, atq; ideo terze ſp̃ pxime longe exiſtentis a regno dei. Nũ igi² patet dilucide q̃ q̃ſq; ſui nõ inſcius integritatẽ ſpũs cõſeruare. animoq; geſtiẽs gaudere libero, mũdana felicitate ſi careat, poſſit nõ immerito iocundari.

¶. X. CONSIDERATIO.

Decima puella p̃fatum triſtem minus realem indicõ vulgariq; magis opinone deceptum animaduertens, ipm temptat reducere mõ qui ſeq̃tur ab erzoze. Nonne m̃q̃t ſiq̃s amicũ non re ſed ſolo nomine perdiderit, aut eius amicicia, vtpote cozdis, non reali, ſz vocali carere ceperit ocozdantia. nõ mõ nõ triſtari eidem ipi conueniet. verum etiã inde magis plurimũ oſolari. Quid ni ſic cõueniat. Nam talis ſepi9 amic9 maifeſto hoſte periculoſioz inuenitur. Curaũt non de ſimili ſimile foret iudiciũ, vt videlicet triſtari ſaltez nemini oueniat de vocalis ſolum felicitatis carentia nõ realis. Nuz ita. o homo ſeculi. fatearis neceſſe eſt. Nam ſola vocalis felicitas cũ quocũq; non realiter ſed dumtaxat vocaliter concozdaret nihil ei afferzet realis boni, eſto q̃ latenter perniciem non inferzet. Nunc igitur queſo fateare mundanam felicitatem qualem eſſe exiſtimas. realem an vocalem. appellatiuam magis an ſubſtantiam.

profecto neq̄p realē aut substātiua.sz tm̄ appellatiua ē seu vocal
Scrutare scripturas.et ita esse euidenti testimonio oprobabis.Que
so igitur psalterizanti aures cordis accomodes.qui totū ferme mū
dane tenorē felicitatis plectr̄ lingue tangēs sicq; succinēs.quor
inquiēs filij sicut nouelle plantatōnes a iuuentute sua.filie eorū
cōposite.circūornate vt similitudo templi.Promptuaria eor̄ ple
na.eructantia ex hoc in illd.Oues eor̄ fetose.abūdantes in gres
sibus suis.Nō ē ruina macerie.neq; trāsitus.neq; clamor in plateis
eor̄.Nor q̄liter tenorē huic vocali cū nota vulgares ordinant de
notat ita dicēs.beatū dixerunt populū cui hec sunt.deinde volēs
discātare vt notam cantet cōtra notā.voce ordinuo personat altiori.
beatꝰ inq̄ens populus cuiꝰ dominꝰ deus eius.Num igit² patet p
positum hoc cantu pulcherrimo? Vtiq; patet.Quid em̄ est dicere
post premissa beatū dixerunt populum cui hec sunt.nisi felicitatez
ex ipsis premissis cōpositam demōstrare solum vocalē esse.vtpote
in dicto.siue in voce loquentiū tantummō ostistentē.Quid vero est
id quod correctiue subiungit².beatꝰ populꝰ cuiꝰ dñs deꝰ eius.ni
si q̄ palam dat² intelligi nō eū populū cui sunt illa.cuiusq; deus
venter est.sed potiꝰ populū cuiꝰ dominꝰ deꝰ eiꝰ nūc spe.tādem in
re illā habere felicem beatitudinem substātialē atq; realē que na
ta esse dinoscit² suū realiter cōstituere felicissimū possessorē? liquet
igit² demundane felicitatis carentia.vtpote vocalis tantūmodo ñ
realis.neminē debere aliquatenꝰ ortristari.cū scilicz in realibꝰ bo
nis anime nō consistens nequaq̄ felicē ostituat seu beatū.audi se
necam p̄ceptorem egregiū.hūc inq̄t doce beatū esse.nō quē vulgꝰ
vocat.sz cui ome bonū i animo est. ¶.XI.CONSIDERATIO.

Vndecima puella tristē illū intuita mox cernit ipsum ad falsaz
vmbre obtinendā ymaginē puerili admodū studio laborare
Quāobrem ipsuz verbis aggressa.hanc breuiter absoluit bimenbrē
atq; sufficientē diuisionē.Tu inq̄t qui d̄ mūdane felicitatis vt mi
ser et infelix turbaris carētia.aut veram ipsaz felicitatē existimas.
aut nō verā.Si nō verā.cur ergo cruciaris de falsē carentia.que na
ta est crudeliter fallere.et tanq̄ vmbra fugitiua ab origine mun=
di suos amatores fefellit? Porro si verā existimas.falsum existima
re facile conuinceris cum sit falsa.Hoc est em̄ qd̄ testa² illa perpru
dens boetiana cōsolatrix que ipsam plane falsam appellat felici=
tatē.hoc est etiam qd̄ clareuallensis ille claro perhibens testimo
nio.Ve inq̄t filijs hoīnū ab hac felicitate falsa atq; fallaci.Quid
in tam pdoneis testibꝰ fidē accomodās falsaz dixerim.que velut
vmbra tantum vere existens felicitatis.ascendente sole iusticie bre
uior fit.ita q̄ desup orto superuenit capitis interioris hominis ra
dioso lumine eiusdem solis citiꝰ pertransit et ratōnem felicitatis
amittit? Cuius siquidem amatores de nōnullis que ipsos in hꝰ mū
do felices constituūt gloriantes.tandem teste sapiēte sunt dicturi

Quid nobis profuit supbia aut diuitiarū iactantia qđ nobis otulit? Transierunt omnia illa tanq̄ vmbra Quid ergo? profctō nimiū esse rece puerile quēpiam aurum gemmas, vl̄ qđlibet aliud diligentez tristari si falso auro vl̄ gēmis falsis, aut alio falso quolibet carere otigerit. Hunc aūt vniuersum gen⁹ humanū felicitatē diligit. q̄p pe synonima sunt felicitas et beatitudo, de q̄ p̄fata ait cōsolatrix. Omis mortaliū cura q̄ multipliciū studioꝝ labor exercet. diuerso quidē calle p̄cedit. sz ad vnū tm̄ beatitudinis finē nititur peruenire. Igit² filij hominū si de false felicitatis carētia q̄lē mudanā esse patuit atq; p̄time patebit ip̄os p̄turbari ostiterit puerile qđdā pati manifesti⁹ op̄obāt².

C. XII. CONSIDERATIO.

Vodecima puella tristem hominem blāda videt atq; mūdosa mundane felicitatis ouersacōne deceptū. ipsumq; temptās cautū reddere ita ait. O hominū simplicissime, cuius familiaritate potiri queris. cui⁹ ex carentia á deo grauaris? Mūdane inquies felicitatis. Cur ita? n̄ em̄ inqes hz amaritudiez ouersatio illi⁹. nec tediū ouict⁹ illi⁹. Mentiris plane. doct⁹ quippe es a mendace mentiri. Dcero de amaritudine quā negas infra te nepti mee redarguē dū relinquo. d̄ tedio vero qđ adicis immo qđ falso abicis a ouictu tecū disserā necesse est. quis nāq; sme tedio ei ouixerit? cui⁹ nemo intelligit p̄dioma? Quis nāq; inquies est talis, aut qua ex patria oriund⁹, qui nō vel ab aliquo intelligi queat? Reuera omnis mendax hum⁹ est. atq; ideo mendaci ouiuere tedij habet plurimū. Nemini siquidē quendā pulcre suū de mendacō seruitorem arguisse. Tecū inquit nescio viuere. vis scire quare? Quomodo scirē tibi cōuiuere? cū tuū nō intelligā p̄dioma? Siquidē vsu habes dicere. nō p̄o ita Si igit² ita dixeris q̄ nō. intelligā necesse est. Si vero nō p̄otuleris pari necessitate q̄ ita. intelligā oportebit. Hic homo p̄oculdubio. egregia quadā facetia redarguit. nec dū illuz seruitorem. sed ei⁹ pot⁹ in persona omnem etiā aliam rem mēdosam. Dcero mundanā felicitatē mendacē dicere non est nouum. Id em̄ dudum amatrix veri. boetiana osolatrix testata ē, cū diceret. Hactenꝰ mēdacis formā felicitatis ostendisse suffecerit. Quid ni mendacē dixerit q̄ non min⁹ persona q̄uis verū, mendosa multo ampli⁹ inuenit². vtpote que non mentit² arbitrio vt persona potens, vel p̄o tpe verū loqui. quinimo suo impetuose nature conamine a deo mentiri p̄na est, vt irratōnali sua potestate ad vnum determinata, nullo suo arbitrio valeat nō mentiri. Erit igit² tibi ista nugigerula p̄diomate suo misero semp barbara, que celaret, si posset tanq̄ suo nomini derogātē oēz ī se recōditā veritatē. Mirū igi² p̄rsus videbi² si adeo q̄ spiā tali ei⁹ otētabit² barbarismo, q̄ tāq̄ nullū ex ouictu tediū sentirit, ip̄⁹ ex carētia p̄turbet².

C. XIII. CONSIDERATIO.

Terciadecima puella signis euidentib⁹ dep̄hendit hoiem illuz tristem mūdanā felicitatē quesisse sibi amicā assumere, atq; vt

eum ꝓpoſito auerteret ita ait. O homo neſcis q̄ viatoꝛ es. Neſcis q̄ itinere ꝓpe incertū vadum mundani pelagi cōſtituꝰ es. necdū litus patrie attigiſti. Neſcis q̄ te manet periculuꝫ tranſuadendi. Si igitᵉ mundanam felicitatem amicā elegeris incūbet tibi aut amicā huiꝰ tranſpoꝛtare aut ab ipa contra viri decētiam tranſpoꝛtari. Si eam tu poꝛtaueris nimium erit onoroſa. ſiquidem terrena eſt in cuiꝰ cōpoſitione terre grauitas dominatᵉ. Q̄mobꝛez viribꝰ deficias atq; ita ℓ ambo ſubmergamini neceſſe eſt aut ab illa ſi manū foꝛſitā alteri cuipiā poꝛrexerit relictus in periculo ſolus interibis. Doꝛro ſi ab ipſa poꝛtari foꝛſan malueris te ad ſuſtentandum nimis debilis inueniᵉ. quā boetiana q̄ppe cōſolatrix felicitatē fragilem appellauit. Quapꝛoppter et hoc pacto idem tibi quod ꝓius malum imminet merſionis. Quid ni immineat. Nam et ipſa te ſibi nimis fragili incūbentem velut indignans precipitabit foꝛſitan in ꝓfundū. nedū ſane extraneū aliqd̄ ſed et ſui ipſius. Etē ipſa voꝛago eſt maris magni in qua natare quēpiaꝫ ſi delectet vix vniq̄ poterit enatare. Mā vti pater ille egregiꝰ clareuallenſis ꝓteſtatur qui immergitᵉ ei ab ea abſoꝛbetᵉ. Melius eſt igitur multo magis amica carere tam fragili tanq; onoroſa. q̄ tam grande periculum expectare.

¶ XIIII CONSIDERATIO.

QVartadecima puella diſiderans triſtem illum in mundanam felicitaem ſpecialiter ob eiꝰ hylaritatē vultus oculos iniecisſe. vaniſq; ſpecieb⁹ iocunditatē diſequendi atq; e miſeriaꝝ vndoſis fluctib⁹ enatandi occupatū voce alloquitᵉ cōpaſſiua. Quid inq̄t queris infelicitatē. Num hylaritatē. Num per eam miſerias queriſ euadere ſeu erumnas. Hoꝛuꝫ nichil felicitate huius conſequeris. fateoꝛ ſane euades miſerias. ſed quales aut quo pacto. Sic euades ꝓfecto q̄ paruas et manifeſtas in alias vℓ occultas plurimas diꝛ mutabis. Quo vero miſeria latentiꝰ fuerit ſuſtinenda. eo ḡuat vehementius cruciat intoꝛlerabiliꝰ vtpote quo de occultis malis neminem habeas diſolātem. Fateoꝛ rurſum erumnas euades. ſed totꝰ erumnarū medius in exceſſu earum conſtitutus. O quantam igitur fiduciam felicitate conſequeris. Exilem penitus atq; grauem. duꝫ coꝛ felicis delicatū erumnarum impatiens. eaꝫ abſq; conſolatoꝛe triſtiſſimis exceſſibus ꝓegrauetᵉ. Deniq; fateoꝛ hylaritatem habet felicitas. ſed veram minime. q̄uis habeat ſiℓatam. Nimirū occulte miſerie atq; erumne exceſſiue. verū coꝛdis gaudium minime patiuntᵉ. q̄uis ꝓſcriptum a coꝛde bono gaudium vtrumq; ſcdm faciē euiteſcere foꝛis ſmant. Quid ergo. Num velis huiuſcemodi conſequi felicitatem. abſit dicas neceſſe eſt. ſi tñ ita eſt vt dictum eſt. Ꝓcedat igitᵉ ī mediū p̄ceptoꝛ ille iperatoꝛie maieſtatis. Seneca. nobiſq; ſua autoꝛitate ctū faciat aut credibile ſuadeat qd̄ ē dictū Ecce q̄ inq̄t felices vocātᵉ hoꝛ hylaritas ficta eſt et ḡuis fiducia.

Eo quidem grauioz.qz interdū non licet palam esse miseros.sed inter erumnas coz ipm excedentes necesse est agere felicem.¶ Ille. Cuius ista sententia nedū sua.verū multoꝝ etiam aliozum fulta experientia de mundi felicib9 manifestat.q̄ quidem et si simulato fruātur gaudio.veris tamē hoc dolozib9 est permixtū. Num igit² viri tam illustris autozitas atqz experientie multiplicitas nō poterunt sic concludere.q̄ a te excludant ifelicitatis tam misere appetitū. Profecto merito poterunt.presertim si sequentiū cōsolatōnum testimonia attendant².que nimirū dictam sententiam declarando de falso potius gaudio seculi hui9 felicibus ostendūt quibus veris dolozibus saucientur. ¶ XV. CONSIDERATIO.

QVintadecima igit² puella premissaz vt̄ in parte sentētiā explicans ait ad tristem.vt quid tam impzouide mundanā tibi desideras.vt videt² felicitatē matrimonio copulari? Pzofecto carnal est hec copula quā tu queris.eiusqz felicitatis labia impudica quibus deosculandis potiri velles.licet fauo cōpares distillanti.nouissima tamē eius.ymmo quoqz et media magis q̄ absinthium sunt amara.sane quid amari9 est prole q̄ pzoculdubio tibi pariet vxoz hec adultera? Q̄m inqes? Pzofecto nō sancta felicitas aut perpetua.sed vt indigna materni nominis perpetua infelicitas odigno vocabulo est potiꝰ q̄ felicitas appellanda.vt sic matris fozsitan binomie nomen altez soziat².Nimirum hec filia ceca est.cerui-cosa ē. furiosa est.suspicōsa est.crudeli liuoze infectiua ē. Deniqz vrenti inuidia cruciatiua est.Siquidē in quadam illi9 clareuallēsis sententia pzeclara dictū nomē eius ponitur.descriptōqz suppo-nitur.cōtinens omnia mala ista amarissima.que ipse vna cuz partu eiusdem filie menstruose magne explicando sic ait.Quantam inqt putas infelicitatē hec ipsa tā vana felicitas parit².hic cecitas cozdis.Hic ceruicosus furoz et animositas.hīc suspitōis laboz anxi9. hinc liuoris crudele tozmentū.et cremantis inuidie miserioz q̄ miserabilioz cruciat9.¶ Ille. Quis igit² tam insanus tamqz vesanus. qui non infelicē partū hui9 pertimescat.aut non pzouide feliciter querat dirimi spōsalia infelicia cum matre fozsitan iam contracta? ¶ Verum si pzemissum de ipsius amaritudine testimoniū non sufficiat.audia² et ali9 pater.Mundana inquit felicitas multis amaritudinib9 est respersa.Mouit ille qui dixit.risus doloze miscebitur. et extrema gaudij luctus occupat.subito cum non suspicat² in fozsumiū accidit.calamitas irzuit.morb9 inuadit.mozs intercipit quā nullus euadit. ¶ XVI. CONSIDERATIO.

SExtadecima puella suspicata tristem illum cum mundana iam felicitate matrimoniū vel clandestinum contraxisse.cupienszq ipsum efficaci suadela ad celebzatōnez diuozcij permonere.sic ait Quis tam ignau9.quis tam stolidus.q̄s tam pzopzie salutis immemoz.qui tristaret² et nō gauderet potiꝰ de carētia fallacis spōse.

aut qui ℓ habite depbēdēs fallacias ab ea nō deſideret ꝑ diuorciū
ſepari. Dcero tenore pñtium vniuerſi qui ſibi mundanam forſan ō
ſponſarunt felicitatem ipam nouerint. nō modo fallacē eſſe. ſʒ fal
lacib⁹ poti⁹ malicijs. et malicioſis fallacijs abundare. an nō bijs
abundet que lopca illa garrula fallacōr inuenit? Illa enim trede
cim fallaciaꝝ numero eſt otenta. Iſta vero infinitis fallacijs virū
ſui zelotipum aggredit² ſeducēdum. Cur igitur eam nō dixerim ma
licioſis fallacijs abundare. qđ dixiſſe nō vereor ſi etiā in pertranſi
bili fallaciaꝝ ei⁹ infinitate relicta ſʒmo contrahat² ad finitas q̄ſ
dam ip⁹ malicias atqʒ certas. Cuius nimirū machinatōnes ꝑmo
poterunt fallacib⁹ dalide malicijs cōparari. Illa etem verbis ſuis
fallacib⁹ ſampſonē robuſtiſſimum capi. exocularīqʒ ꝑ conſequens
ꝑcurauit. atqʒ ita q̄ſi dirum virus viro nimis credulo in verborum
fallaci dulcedine ꝓpinauit. hec autem etiā ab origine mundi in ſe
credentes fefellit. omniqʒ ſuo talia ꝓpinat lactea pocula zelatori
que ip̄m ſua virulenta dulcedine tandem interimāt. ſi non fuerit a
maro quodam antidato cici⁹ ablactatus. Himirum huius a fallaci
eius dulcedine formam fore ablactacōnis magnus ille pater inſi
nuat auguſtin⁹, de⁹ inquit felicitatib⁹ terrenis amaritudines mi
ſcet. vt alia querat² felicitas cui⁹ dulcedo nō eſt fallax. hoc autem
dicit quaſi ſenſerit blandam mundane felicitatis dulcedinē falla
cem eſſe. hinc nāqʒ et alibi de mundo teſtatur. q̄ bland⁹ ſit piculo
ſior q̄ moleſtus. Rurſum cur em̄ dixerim p̄fatam felicitatem ma
licioſis fallacijs abundare. que ioab illi⁹ principis milicie ſeu po
ti⁹ malicie dolum imitat²? Ille ſiquidē in regū libro amaſam legi
tur occidiſſe. dum ip̄m ꝑ mentū tenuiſſet. et in ſignū amicicie falu
taſſet. hec autē etiam ſuum amaſam. id eſt amaſiuꝝ dum ip̄m ſaluta
uerit arridendo. ſuiqʒ ꝓuocarit in amplexum. tandē ſibi in modoſū
vt neptis mea prius commemorat abſorbet in interitum. Atqʒ ita
ſui ipius equiuocatōne miſerum illū quem felicē fallaciter denoi
nat. conſtituit veraciter infelicem. Sed quis vnq̄ forte inquies
audiuit tale. aut vidit huic ſimile. vt felicitas infelicez conſtituat
aut miſerum faciat. Plane hanc fateor dubitatōnem abſurdam nō
eſſe. tamen ſcito taliter abſoluendā. Ecce iſta viricida fallere nouit.
non ſui tantum nominis equiuocatōne. verum etiaꝝ ꝑ fallaciā quā
lopci ſʒm quid et ſimpliciter ſolent appellare. Ipa quidem vt foror
teti git binomia eſt. ita ſane vt dicta felicitas ſʒm quid alio quodā
modo ꝑ congruo magiſqʒ ſimpliciter infelicitas appelletur. Quid
igitur miri ſi exiſtens infelicitas conſtituerit infelicem atqʒ i hūc
modum repudiari meruerit. dum ſub falſo nomine felicitatis ſe oñ
derit tam fallacem? Ḣ ſunt em̄ que de iſta infelici felicitate felix ſʒ
mo perhibet patris clare vallis felicis recordationis. Si cui in
quit forte videt². in terrenaꝝ rerum affluentia concupita felicitas
arridere. eo ipo infelicior ē quo vehemētiꝰ ipaꝝ ꝑ felicitate āplecti²

infelicitatem. aut magis immergit² ei et absorbet² ab ea. Ve filijs hominum ab hac felicitate falsa atq; fallaci. Hec ille de illa. cuiꝰ puncta sentencie si diligenter retuleris ad ꝓmissa. singula singulis rñdebunt. atq; ita talia repies contra mūdanā illam felicitatē testimonia. ꝙ ipi eidez libellū repudij dare si deferas. stultissimꝰ hominum comprobaris.

¶ XVII. CONSIDERATIO.

Decimaseptima puella volens declarare ꝙ mundana felicitas suum ꝓ amplexuz nō mō filijs hominum vt ꝓemittitur ve inducat. verū etiā hominum filiabus. atq; ipsius ꝓcipue spōse dei sic ait. sermonem dirigens in cōmune. O ꝙ improuide ꝑsona q̄is mundane felicitati amplexū exhibet tanq̄ socie vel amice. Ant em illa velut contempnens illo se auertit ab amplexu. et sic confusaz reliquerit exhibentem. aut forte qđ deteriꝰ est etiā ipa in exhibentem viceversa stringit amplexum. Cur aūt homo deteriꝰ. Profecto ꝑsona que id desiderat. quid aliud appetit ꝙ ante partū in se perimi siquē habeat nobilissimū cōceptuz. Admirū sponsa dei illa quā fecit ipe in adiutoꝛium simile sibi. mēs scilicz humana ad ymagiēz et similitudinem dei facta. vtiq; et ab eo ac in adiutoꝛiū sibi spiritualem partū nobilissimum ꝓcreandi. Hec ꝓ ipm patrem pulcherrimum. ipa quoq; pulcra nimis nonūq̄ velut infantulū intellectualem pucherimū verbū concipit ptu sacranda diuino. Vez quemadmodū magnꝰ ille ambrosiꝰ qui dicens. nō omnes sunt sicut maria. vt dum concipiunt. verbū piant. sunt aūt que abortiuum excludūt verbū anteq̄ piant. Ita quoq; et sponsam altissimi diuinitꝰ impregnatam illa mundana felicitas si forsitan ei fuerit familiarius sociata ḋ facili faciet abortire. ptu illo diuino eiꝰ misez ꝓ amplexum suffocato. sollicitudo nāq; seculi et fallacia diuitiaruz dicte essenciales felicitati suffocant verbū. O quale verbū. O verbū cuius. verbū bonum et suaue. verbū vite. verbum ens altissimi. caste generatōnis ꝓductōne. Heu heu ꝙ tā alta ꝓgenies ꝓ infelicis felicitatis societate sic ꝓditur. sic miserabiliter suffocat². Restat ꝑinde vt audiat sponsa dei veri salomonis in iudicō cōstituta. filiꝰ tuus mortuus est. Restat quoq; exinde vt merito cōmoueant² omnia viscera eiꝰ. O q̄ntus luctꝰ. q̄ntus ve dolor eā manet orbatam ꝓle magnifici germinis. Rachel ista ꝓlem ploret necesse est. nec velit consolari. qz nō est. Quis igit² tā infelicē mūdane felicitatis āplexum deinceps non horreat. quo infans iste deiformis exultās in vtero ante ꝑfecte iocūditatis solacia que ꝑstaret. ꝑfocatur in ortu? qua extincta ꝓle. piter cū illa oia bona pene hereditatis numq̄ recupanda forsitā amittūt². lōge igit² absit illa felicitas tam infelix que societatis sub spē in dei spōsam stringit amplexū. eiusq; tali pacto receptū extinguit adeo grosū

¶ XVIII. CONSIDERATIO.

Decimaoctaua puella ad tristē sic ait. quomō de carētia seu eiꝰ ob amissionē q̄s tristabit² qđ nociuū est. ꝓmmo qūo potiꝰ non

gauderet si malū ē et nociuū? Sz qđ? pfecto felicitatē mūdanā hre
peuldubio pstat hñti nō modicū nocumēti. Ipm etem hñtē faciat
plane negligere. aut negligēter querere. Verū bonū atqz summum
expiētia attestāte. Quis em̄ hoꝝ quēpiā q̄ mūdana gaudere visus
est felicitate. vel aliqñ cū apl̄o dixisse recoꝛdat². cupio dissolui et
esse cū xp̄o? Vtī quidē ecōtra mala q̄ nos hic p̄mūt ad deū ire opel,
lunt. aliāqz vitā vere felicē et ois infelicitatis miseriā finiētem de,
siderare et querere faciūt. CXIX. CONSIDERATIO.

Decimanona puella ad tristē ait. nōne admodū cōsolatoꝛiū de,
bet esse. carere signo damnatōnis ppetue? Sz quis est q̄ ābigat
felicē esse ī hoc seculo ppetue miserie signū esse. qđ pfecto signuz
vl̄ nūq̄ vl̄ raro fallit? Vtiqz sic est iuxta cōmune puerbiū illō quo
dici solet. q̄ nemo duo regna celoꝝ hre poterit. vnū videlicz hic.
et reliquū in futuro, audi venerabilez jeronimū Difficile inq̄t. imo,
impossibile est vt et p̄ntib⁹ et futuris q̄s fruat² bonis. vt et hic vē-
trē. et ibi mentē impleat. vt ō delicijs ad delicias trāseat. et ī vtro,
qz seculo sit beat⁹. vt interea et in celo appeat glorioſus. vñ et ille
sanct⁹ job mūdana quoꝛūdā felicitate expoīta de ip̄is sic ocludit.
ducūt ī bonis dies suos. et in p̄ncto ad inferna descendunt. Dices
forte. icōueniēs ē hoc testionū. qđ de solis impijs dictuz esse ostat
Sz sic dicenti dici p̄t. q̄đ de teip̄o dices? Num meminis q̄ nescit hō
an odio vl̄ amoꝛe dign⁹ sit? q̄s igit² te secuꝝ faciet ñ te esse adhuc
de numero impioꝝ? Quapꝛopter et tu quidē merito de mūdane fe,
licit̄ carētia gaudere poteris tā q̄ de ei⁹ carētia. qđ vl̄ impijs si:
gnū est eterne dānatōis. CXX. CONSIDERATIO.

Uicesima puella tristi sic loq̄tur. Mi frater. hiem citra patriam
in exilio cōstitutū. tēdentēqz ad ip̄am p̄riam ḡtam. delicōsam.
oibus bonis copiosam. aut quēq̄ de summis statib⁹ ambiētem, vix
posset magis aliq̄d ostolari q̄ signū aliqđ nedū p̄babile. sed vix vn,
q̄ fallibile ad p̄riam hui⁹ pueniēdi. aut statū illū summū ostequen,
di. esto etiā q̄ signū illō sm̄ sui absolutā rōnem foret p̄ breui tpe
admodū tediosum. credo fateri quēlibz ita esse. Sz qđ? ecce carere
aut pꝛiuari felicitate mūdana. esseqz mūdanoꝝ hoīm iudicō h⁹ in
exilio ifelicē. signū ē vix vnq̄ aut nūq̄ fallibile declinādi terā il,
lā tenebꝛosaz et optā moꝛtis caligie. pueniēdiqz ad p̄riaz claritatis
eterne. p̄riam ḡtā. plenā delicijs. in q̄ de⁹ se diligētib⁹ p̄parauit.
que nec ocul⁹ vidit. nec auris audiuit. nec in coꝛ hoīs ascēdit. in
qua p̄ria stat⁹ habitāciū esse dinoscit² oim bonoꝝ aggregatōe p:
fect⁹. stat⁹ btific⁹. statusqz pacific⁹. totī⁹ humani desideriī opleti,
u⁹. Sicqz dictū signū extēdit se ad significādū assecutōz summi sta,
tus. Vñ hoc? Deofecto diuinā p misericoꝛdiā hoc p̄bat². Si em̄ di,
uina iusticia q̄ēq̄ habere duo regna celoꝝ nō patit² hic videlicz
et infuturo. vti p̄ius meā dixisse memini ostodalē. pi rōe nec dina
misericoꝛdia eūdē hominē cristianū hic et ī futuro miserū eē pacie²

An non quanta est diuina iusticia ad felices huiꝰ seculi condemnā/
dum. tantam esse concesseris diuinam misericordiam ad miseros in
hoc seculo saluandum in futuro? Vt contrario felicibꝰ de miseris
affirmemꝰ. ducunt in malis dies suos. et in puncto ad celestia re=
gna ascendunt. Nec obstat quorundam mala vita plena miseriis. q̄
videntur esse miseri hic et in futuro. Nempe quod predictus est. de
veris intelligitur cristianis. non de infidelibus. vel hereticis. siue
scismaticis. hij nanq̄ qualiter exeant hac de luce. diuino arbitror
iudicō relinquendum. Sufficit autem q̄ teneat regula de veris cri/
stianis quibus loquor. qui non ob aliquam heresim decesserint ob=
stinati. et quid miri si in illis fallat regula antedicta in diuina mi/
sericordia fundata. cum tales vel ipi misericordie presumptuosius
innitantur. vel ab ipa se prorsus auertant. vtpote desperati? Ali=
ter nempe non reor fallere aliquatenus regulam prius dictam.
Qm̄ vlterius regulam per ipam diuinam iustitiam clare liquet ve/
ram esse. Quippe nemo est qui ambigat iustum esse deum. Iustus
vero quomodo esset. cum sm̄ cursum seculi pijs impij feliciores no/
scātur. nisi ipis pijs pn̄s ifelicitas future vite felicitatē ipos debe/
re dseq̄ euidētiꝰ pmōstraret. vtpote q̄bꝰ i ista vita miseris exn̄tibꝰ
largitor bonorꝝ oim. aliud i vita. alia meliꝰ reseruauerit? Siquidē
de piorꝝ miseria dicit ipe aplꝰ paulꝰ. om̄s qui pie volūt viuere in
xpo. p secutiōz patientʾ. De ipiorꝝ vo pn̄ti felicitate ꝑphā jere. hūc
in modū dqueritʾ. Quare via iporꝝ ꝓsperatʾ. bn̄ e omibꝰ q̄ prauari/
cātur et iniq̄ agūt. plātasti eos et radicē miserūt. pficiūt et faciūt
fructū. ꝓpe es ori eorꝝ et lōge a renibꝰ eorꝝ. Similiter dqueritur
sanctꝰ job. Quare inq̄t ipij viuūt sublimati sunt. dfortatiq̄ diuitijs.
semē eorꝝ pmanet coram eis q̄pinquorꝝ turba et nepotū i dspectu eo/
rum/domꝰ eorꝝ secure sunt et pacate. et nō est vga dei sup illos. e=
grediuntʾ quasi greges puuli eorꝝ. et infātes eorꝝ exultāt lusibus.
tenēt tympanū et citharā. et gaudēt ad sonitū organi. De hijs eti=
am loquitʾ sanctꝰ dauid. dextera inq̄t eorꝝ dextera iniq̄tatis. quo=
rū filij sicut nouelle plātacōs i iuuētute sua. Filie eorꝝ dposite. cir/
cumornate vt similitudo tēpli. Promptuaria eorꝝ plena. eructan=
cia ex hoc in illud. Oues eorꝝ fetose abūdātes i gressibꝰ suis. boues
eorꝝ crasse. Nō est ruina macerie. neq̄ trāsitꝰ. neq̄ clamor i plate=
is eorꝝ. Beatū dixerūt populū cui hꝫ sunt ꝛc. Hñt ergo bōi cristiani
ipa sua pn̄ti ifelicitate seu mūdane felicitatis carentia signum effi/
cax sperande felicitatis in futuro. quemadmodū felices in hoc se=
culo signum habent damnacōnis eterne. ¶ de quibꝰ eorꝝ prius de=
clarata felicitate temporali. ipse sanctus job concludit dicēs. Du=
cunt in bonis dies suos. et in puncto ad inferna descendunt. Iusto
igitur dei iudicō videʾ hec facta diuisio. vt hij q̄ pie vixerit felici/
tate ea careāt que in terra. hij vo q̄ felices fuerint careāt ea q̄ est in
celo. Nimirū hāc diuisionē inter eos glosa q̄dā egregie manifestat

ſpemq; bonoꝝ xp̃ianoꝝ ifeliciū i p̃nti ſimiliter inſinuat ita dicēs
He idignemini ſi mali i mūdo floꝛēt. ſi vos patimi. qz nō ē xp̃iane
digtatis i tpalib⁹ exaltari. ſz potiꝰ depmi. mali nihil hñt in celo.
vos nihil i mūdo. ſz ſpe illi⁹ bōi ad qđ tēditis q̄dq̄ i via dūgat
gaudere debetis. nihil ē vnde doleatis. vñ dubitetis. ꝟ illa gloſa
Boni igit² xp̃iani triſtari nō hñt ſi ea felicitate careāt q̄ ſue nō con,
gruit dignitati. q̄nimo oſolati potiꝰ gaudeāt ſalutis ſue ex ſigno tā
p̃claro iuꝝ doctrinā ap̄licā. ſpe gaudētes. iuſte dei diſpēſatōi i hac
pte ſecuri⁹ initētes. nā et ille hugo regularis eāđē i materia ex hu,
ius diſpēſatōe diuina ſue ſumit oſideratōis foꝛtiſſimū argumētum

ℂ. XXI. CONSIDERATIO.

Vicesimap̄ma puella i mediū p̄cedēs taliter ē locuta. O frater
mi q̄đ poſſ; eē adeo dulce q; p̄mixtū felle nō reddere² iſipidū.
quo etiā pacto ſine triſticia ei⁹ carētiā q̄ſq; amatoꝝ dulcedīs pate,
ret². Hūc aūt exptos latere nō autumo q̄n mūdane felicitatis meli,
tractū multiplicis q̄dē felle amaritudinis ſit p̄mixtū. audi exptū
illū boetiū ſup hⁿ admirātē. Q̄n multis iquit amaritudib⁹ hūane
felicitatis dulcedo reſpſa eſt. De qⁿ loquens et q̄dā jnnoc̄. ſic ait.
mūdana q̄ppe felicitas mltis amaritudib⁹ ē reſpſa. nouit ille q̄ di,
xit. riſus doloꝛe miſcebit². igit² fr̄ dignū p̄ſus reputo vt eiuſdem
carētiā ſine triſticia patiaris. ℂ. XXII. CONSIDERATIO.

Vicesimaſcđa puella poſtmodū ſic ait. fr̄ mi Cur triſtaris? Quis
tā iſipiēs cui ñ eſſ; oſolatoꝝiū ab iq̄eto malo ſuppoꝛtari? Vis
aūt ſcire q̄đ iq̄etū malū duxerim appellādū? p̄fecto p̄rſus i q̄etū
malū mūdanā felicitatē eſſe ſcito. An nō crederes mḡro impatoꝛie
maieſtatis Senece dico illi illuſtri q̄ ſic ait. Res ē iq̄eta felicitas
ipa ſe exagitat mouet cereb; nō vno genere alios i aliud irritat.
hos i potētiā. alios i luxuriā. hos iflat. hos mollit. et totos reſol,
uit. ꝟ ille q̄re ab hac tā iq̄eta ſuppoꝛtari oſolatōi nō modice depu,
tandum. ℂ. XXIII. CONSIDERATIO.

Vicesimatercia puella triſtē ſic alloq̄t². Aduerto fr̄ q; ſine omni
miſeria ſola velles felicitate gaudere et i ea laſciuire. Sed re,
uera vñ ſic miſeriā fugere p̄ſus cogitaſti. inde poſſes miſeriā icur,
rere ḡuioꝛē. Cur ñ potiꝰ te oſideras foꝛe xp̃i militē. ſi tñ exiſtis cri,
ſtiā? nēpe milicia ē vita hoīs ſup teꝛrā. jd ē q̄nto tpe icola fueriſ i
teꝛris eccleſie militātis ſz q̄đ. Deofecto miſeꝛimos ſcias eſſe mili,
tes. q̄ felicitate ſua otēti vacāt otio. delicijs dediti. q̄ nec tpali ex,
ercitio vſum armoꝝ hñt. nec ſpñali bello ſunt apti. p arma iuſticie
vtutis dei quantum ad vtrumq; ibertia toꝛpeſcētes. Vis aūt ſcire
q; felicē p̄ntis tpis oſeq̄tur hac i pte malū vere miſerie. Audi ſene,
cā illū. felicis recoꝛdatōis. Miſeꝝ iquit te reputo. qz nūq; fuiſti mi,
ſer. trāſiuiſti vitā et nō iueniſti aduerſariū. nimis fuiſti miſer. miſeroſ
reputo q̄ nimia felicitate toꝛpeſcūt. jd aut l' qⁿ ad vnū gn̄⁹ pugne
et militie patz exēplariter in militib⁹ regni cuiuſdā quondā gl'oſi

Hij nimirū exquo regnū illō · et īcole videntᵉ quidē plᵒ regnis a-
lijs tpali felicitate abūdasse adeo ibercia torpescebāt q impugna
tōis tpe mueti sunt corda pdidisse · res quoq et honores ac nullius
vtutis extitisse · necnō et eāde plagā digne meruisse · Quippe in
mūdano plio merito amittat vtutē fortitudinis militaris, q in spūa-
li plio ab hoste īpugnatᵒ negligit assumere arma iusticie diuine v-
tutis · vñ et factū est vt dicti incole otra tria spāliter vitioꝝ gene-
ra qbᵒ i sua torpescēte felicitate p alijs natōibᵒ deliquerāt · videli-
cz otra ipoꝝ maximā supbiā ofusibili pesus humiliatōe · otra eo-
rum auariciā reꝝ suaꝝ qsi oim violēta spoliatōe · et otra ipoꝝ ex-
quisitā luxuriā · et eiᵒ signa vbiq depicta turpissime · suaꝝ vxoꝝ
et filiaꝝ sanctimonialiū quoq ac virginū aliaꝝ abusu miserabili
et defloratōe ḡuiter nimis sunt puniti · Qui tñ euētᵒ felicitatē ipō-
rum interzūpens, et ad sui recognitōnem eosdē deducēs, ad eternā
eos felicitatē disponere poterit deo nō puniēte bis inidipsum ·

C. XXIIII. CONSIDERATIO.

Uicesimaq̄rta puella pcedēs i mediū tristē p miseria sic ē allo-
cuta · Timeo · o amice q ad ea que audisti verba sororis nre
cū illo boetio diceres si auderes, specōsa q̄dem ista sunt oblitaq
rethorice ac musice melle dulcedinis tm cū audiuntᵉ delectāt · sed
miseris malorꝝ altior sensus est · Itaq cū h aurib⁹ insonare desie-
rint, insitᵒ animū meror pḡuat · et ita est forsan vt diceres, q̄ obrem
pfundiora si potero et expssiora remedia necesse est introducaz ·
jtaq o amice q̄so attēdas ppensiᵒ vba mea · Si cares nūc illa tātil-
la felicitate aut semp etiā antea caruisti · aut q̄ñq prioᵒ felix fuisti
quoꝝ prioꝝ posito atq hoc appoito · q̄ vt boetiana quedam psa
dicit · in oi aduersitate fortune infelicissimū genᵒ infortunij est fu
isse felicē, sequitᵉ plane q nūc bonū est tibi prīdē felicitate caruis-
se magis q̄ felicē extitisse · verū si illiᵒ pteritā carētiam dicta ex cā
bonā censueris, restat vt et pñtem ames tanq̄ bonā · Soror em alte-
riᵒ est similima sibi · Hec nimirū ad h valet vt illō de quo dictuz ē
infelicissimū · post hac genᵒ infortunij nō incurras, carere felicita-
te si tangeret aliq̄n · Qō si obicias q hoc fortā nō tanget · Deo-
fectō fallar decipis · nā et si nō tangeret hac i luce qō tñ dubi-
um essz · hoc ipō certiᵒ tangeret post hāc lucē vbi edatis flamme
cruciatᵒ felicitatē sibi puiā in infelicissimū genᵒ miserie, vl ad tē-
pus purgatoriū si nō etiā absq termino omutaret, an nō ita cēseas
nō misero lazaro · sed illi potiᵒ epl'oni cōtigisse, quē sepultū in in-
ferno dixisse quondaz memineris · qz crutior i hac flāma · Dorso si
añ pñs aut sp · aut q̄ñq felix fuisti · et infelicissimū illō genᵒ infor-
tunij nūc causeris · illa saltē te monet gaudēdi racō, q pīertim hic
pterita infelicitate inducta peccamia tollerabiliᵒ luēs infeliciss-
mi illiᵒ genᵒ infortunij nō te grauet i suo gdu potōri · Hēpe genᵒ
illō spēs tinet gduū diuersoꝝ, cᵒ erroꝝ nouissimᵒ sp peioꝝ ē pore

XXV. CONSIDERATIO.

Uicesimaquinta puella ꝺ̄ tristicia hōis sup̄ carētia mūdane felicitatis q̄rulātis plurimū admirata sic ait. Quez sane mentis rei magis anxie carētia ꝺ̄tristabit? Ꝺ̄ero mūdana felicitas q̄ sui carētia magis anxia de cui⁹ anxietate plurima Boetiana illa ꝺ̄solatrix sic testa² dicēs. Quis ē inq̄t tā ꝺ̄posite felicitatis vt nō aliq̄ ex pte cum status sui qualitate rixetur? Anxia enim res est humanoꝝ condicō bonorum. et que vel nunquam tota p̄ueniat. vel nunquam perpetua ſubſiſtat. Huic census exuberat. ſed est pudori degener sanguis. hunc ipsa nobilitas notum facit. ſed ipsa angustia rei familiaris inclusus. esse mallet ignot⁹. Ille vtroq3 circūfluus vitam celibē deflet. ille nupcijs ꝺ̄z⁹ liberis. alieno cēsum nutrit. Aliusple letat⁹ filij filiēve delictis mest⁹ illacrimat. Ꝺ̄circo nemo facile cū fortune sue ꝺ̄ditōne ꝺ̄cordat. Ineſt em̄ singulis q̄ inexptus ignoret. expt⁹ exhorreat. Adde q̄ felicissimi cuiusq3 delicatissimus ſensus est. et nisi ad nutū cūcta ſuppetāt ois aduersitatis insolens minimis q̄busq3 p̄sternit². adeo p exigua sunt que fortunatissimis beatitudis summā detrahūt. q̄s ē ille tā infelix q̄ cū dederit ipacie man⁹ statū suū mutare nō optet? liquet igit² q̄ sit mortaliū rex mi, ſera beatitudo. q̄ nec apud eq̄nimos ppetua durat. nec anxios tota ꝺ̄lectat. Hᵓ illa ꝺ̄solatrix. Ad ꝺ̄ceptū mūdane felicitatis egregie puocās et iclinās.

XXVI. CONSIDERATIO.

Uicesimasexta puella triſtē q̄rulātem duplici questiōe aggredi, tur et ꝺ̄cludit ꝺ̄tra eū. O inq̄t cur vt infelix de miseria turbaris? quomō de felicitatis carētia querularis? Vtrūq3 hoꝝ caret pe, nit⁹ rōe. p̄imū q̄dē cū nō sis añ miser q̄ turberis. Audi illā boetia, nam ꝺ̄solatricē de hoc loquētem. Adeo inquit nihil est miseꝝ. nisi ꝺ̄putes ꝺ̄tra q̄ btā ſoꝛs oīs ē eq̄nimitate tolerātis. ſz̄m quoq3 ex eiusdē verbis colligi² quō em̄ carētiam felicitatis q̄s queri² iaz se, cū habēs felicitatez? Bz ecce boetiana illa ꝺ̄solatrix ad vniuersos filios hominū sic exclamat. Quid inquit? O mortales extra petitis ī, tra vos positā felicitatē. erroꝛ iſcitiaq3 ꝺ̄fūdit. ꝺ̄fūd⁹ inq̄t erroꝛ ni, miruz hoc ꝺ̄uincit q̄ plurimos ḡuiter errare in via moꝝ.

XXVII. CONSIDERATIO.

Uicesimaseptima puella triſtē p̄ miseria sic alloq̄tur. Nū audisti vel q̄nq3 q̄ expedit nōnunq̄ miseꝝ esse felicitate nimia carere? Cur ergo carētiā ei⁹ q̄reris? Nā si q̄nq3 expediēs ē. elige p̄pter certitudinē vt sit mō. ne fortā in futuꝝ nō ꝺ̄tingat. immo gaude poti⁹ q̄ id mō p̄sto ē q̄ ꝺ̄ expediēs. quo sp̄ carēs miser est. Ītidē ꝺ̄sideres quid hac ī pte p̄clar⁹ ille ꝺ̄peratoꝛie maiestatis p̄ceptoꝛ. Seneca scz locut⁹ est. Miseꝝ inquit te reputo. q̄ nūq̄ fuisti miser. transiuisti vitā et nō iueniſti aduersariū. nimis fuisti miser. miseros reputo qui nimia felicitate toꝛpescūt. Hᵓ ille. Tu vero forsan tacitus remurmuras inq̄ens ī coꝛde miser fui vsq3 in hāc hoꝛam. sufficit et

satis ē·O si vel in ātea felix essem·O si miseria deinceps carerē·Sed vide q̄d cogitas·vide q̄d optas·vide malū q̄d te seq̄ret² si cor tuū q̄d desiderat assēq̄ret².Nimia siq̄dē felicitate torpesceres·torpore d̄, flueres·perires defluendo· ¶.XXVIII·CONSIDERATIO·

Vicesimaoctaua puella ad tristē sic locuta est·Queso attendas illō tullianū cur inq̄t eā rē tā studiose curas q̄ tibi multas dabit curas?Forte dices·q̄ nā est res ista? ꝓfecto res ꝓsus huiꝰ felicitas est mūdana q̄ curis vtiq; est plena·Nōne quos hoc i mūdo felicēs p̄dicamꝰ maximis curis et solicitudinibꝰ subcūbere videmꝰ? vñ hoc illis?Profecto q; q̄ mundi sunt curāt·nō q̄ ibu xp̄i·Ecce q̄d dicit egregiꝰ ille gregoriꝰ·Ille inq̄t huius mundi veraciter mala sentit.q̄ eiꝰ bona hyāter appetit·Mala inq̄t sentit·Que nam mala? cte timores nocturnos.dulcē somnū itercipiētes·q̄d quidez malū est sollicitudinū et curaꝝ tumultꝰ q̄etam dei i corde māsiōz pturbātes seu vastātes·q̄d peiꝰ ymmo pessimū est quēadmodū ecō, trario idē ait greg·Scti viri·q; nihil hꝰ mūdi appetūt.mltis ꝓcul, dubio tumltuꝰ i corde p̄mat² ¶.XXIX·CONSIDERATIO·

Vicesimanona puella ad tristē de ipa mūdana felicitate de cuius carētia querulat² sic loq̄tur detrahēdo·Hec inq̄t et si per grauiū vicoꝝ pctā nō occideret.tñ vtutis egestatē induceret·Vnde eligе q̄d malueris e duobꝰ vtutē aut felicitatez;ambo nāq; sil̄ deciliare p̄difficile ē.aut forsan impossibile·Vide tullianā rethoricā quale similiter cadētis exornatōis exemplū posuerit·hōiem inquit laudas egētem vtutis,abundātem felicitatis·¶Porro felicitati vtutem haut dubiū p̄eligendā esse nemo nō ꝓsus exps rōnis dubitare p̄mittit²·Audi p̄fate rethoricе sniam elegātem· Oēs inquit bñ viuēdi rōnes i virtute sunt collocande·ꝓterea q̄ sola vtꝰ in sua ptāte est·Oia p̄ter eā subiecta sunt sub fortune dñatōe· hec ille·sz et vtꝰ multo felicioрē ostituit q̄ mūdana felicitas.inquātuz p eam excellētiꝰ q̄ p felicitatē mūdanā oia habent² in q̄bus consistit mūdana felicitas·put liber quidā de amore vtutum cōpositus pulcre manifestat· ¶.XXX·CONSIDERATIO·

Vicesima puella satis puecta et artis phisionomie ñ ignara in tristis vultū intēdēs ipm suo subtili iudicō deph̄endit aīm habere puerilē.et nūquid nō ad puerilē spectat aīm de rerꝝ carētia mimaꝝ pturbari·quēadmoduz puerum de pomo p̄dito aut de troco quo ludere osueuit? Sz q̄d·nōne illū ex angusta mēte btm Anthoniū lz mūdana tāq̄ celestē et quasi de sublimi ꝓspicientem dixisse nouimꝰ·Nemo cū despexerit mundū reliquisse se arbitret² ingentia·quasi diceret·immo pua et mima·Ipm ergo tristē iuxta aīmi sui puerilis oditōnē oscolās sic ait·Quo ē fili mi q̄ turbaris?nōne hēs q̄d bijs quoꝝ carētiā deploras mltо melиꝰ ē.noui q̄ cepisti duas auiculas q̄s cardueles appellāt·puulas q̄dem sz pulcherimas Dicēs mihi forte q̄ hac i nocte te cepisse somniaueris.et ꝓinde fueris

admodū ꝺsolatꝰ. Sꝫ aduertas vigilāter et adhuc eaꝫē inuenies vigilādo. Vbi inqes. certe in cauea mētis tue sic iclusas. q eas nisi volueris ꝑdere nō valebis. Que nā inqes sunt hec auicule carduelles puule. et tā pulcre foꝛme. ꝓfecto deifoꝛmes sunt potētie intellectꝰ. scꝫ volūtas diuine volūtati ꝺformate. an nō hec potētie auicule tales carduelli merito poterūt appellari. Sic ꝑ certo. Intellectꝰ nāqꝫ nedū a solis ortꝰ cardine. et vsqꝫ terre limitem. seu queqꝫ mūdi climata nouit ptrāsire. verū etiā citissimo volatu se subleuat in alta. ita vt ipam celi summitatē supascēdat. ad eū quidē ptingēs qui celo altioꝛ veraciter ꝑdicat. secūqꝫ ꝺducit sociā volūtatē que exꝑssiꝰ carduelli foꝛmā hns amoꝛe rubēs capitis i facie penes anteriora sua attēdenda. queqꝫ vna cū itellectu rostri existit ꝑ acuti quo fit vt simul xp̄o ꝑ aspitate passionis tanq̄ carduo insidētes. ne dū ꝑ gnulis donoꝝ eiꝰ seu ꝓboꝝ semiꝰ ad refectōez colligēdis impingūt. verū etiā ad intimā ipiꝰ diuinitatē vsqꝫ ptingūt. Quam auiculam solatō vtiqꝫ musicam suauiore oi alia modulatōne musica ꝑfruēs mira ē si te res aliq̄ ꝑsertim de hijs mimis poterit ptubare. qñ excellētioꝛibꝰ te ꝑditū potiꝰ arbitrari deberes. simile em̄ hoc essꝫ. ac si magnꝰ q̄sq̄ impatoꝛ et maximꝰ i diuicijs de vniꝰ obolo ꝑditōe foꝛsitā quereretur.

SECVNDVM. CAPITVLVM. CONTINENS. CONSOLATIONES. SVPER. CARENTIA. MVNDANE. PROSPERITATIS. ET. SVPER. ADVERSITATE.

Scōo post p̄missa tristis secūꝺ mūdana carēs ꝑsperitate aduersitate vo plurima nō carēs ad supꝛafatā dn̄am ꝺsolatricē ꝓpiꝰ accedit. eiqꝫ ꝓ remedio dn̄do cās sue tristicie manifestat. At illa etiā sibi opaciēs ꝺ comitātibꝰ se puellis. xviij. aduocat. eisqꝫ seriosiꝰ iperat q̄tenꝰ ꝺsolatōi ipiꝰ fidelius intēdāt.

I. CONSIDERATIO.

Prima igitꝫ puella mādati huiꝰ executrix sic tristē alloq̄tur q̄rulosum. Cur inq̄t. o bōe amice oculi tui madēt ꝑ tristicia. Cur querularis de ꝑsperitatis carētia. nescis q̄ nō modica est ꝺsolatō magnis et insignibꝰ ꝑsonis assilari. ꝑarūqꝫ ꝺdicōnibꝰ et gnibꝰ dum mō viciose nō sint ꝺformari. Quippe q̄ dignꝰ haberetꝫ cū rege magno et regalibꝰ ꝑsonis vestē ex causa honesta lugubꝛē deferre. hꝰ quidē sapiēs mallet cuꝫ huiꝰ digꝺibꝰ. q̄ stola iocunditatis induicū plebeis nulla pollētibꝰ dignitate. Sꝫ qꝺ. nōne rex regū xp̄c dei filiꝰ veste aspsa sanguine vt johānes testatꝫ. ceteriqꝫ electi dei consimili aduersitatis aspitate iduti fuere. viaqꝫ arta et aspa qua possent celos penetrare. potiꝰ q̄ via lata ducēte in ꝑditōez incessere. Deofecto sic. Audi ꝺ hoc magnū patrē. dn̄m inq̄t legimꝰ doluisse. fleuisse. obꝓbꝛia et ꝺtumelias sustinuisse. ex itinere fatigatū fuisse. sputa. flagella. crucē suscepisse. nūq̄ tñ legimꝰ eum risisse. nec in p̄nti ꝑspatuꝫ fuisse. Hinc plane hic i spe gaudēt oms electi

cū cepint aduersitatib⁹ mūdi fatigari·et nullis ei⁹ ꝓsperitatibus fallaciter ꝺcipi.sciētes ꝓculdubio ñ aliā viā supesse ꝑ quā possint celos penetrare·Hinc est ꝙ et idē dñs ait discipulis suis·bti estis cū maledixerint vobis hōies,et ꝓsecuti vos fuerint,et dixerīt oīe malū aduersum vos mētiētes ꝓpter me·gaudete in illa die et exultate·ecce em̄ merces vr̄a multa est in celo·H̄ pr̄ ille,cuius ꝑ sniam edocēris si de elector̄ numero esse volueris·ꝙ nō doleas tpe aduersitatis,vel ꝓpter carētiam mūdane ꝓsperitatis·

¶·II·CONSIDERATIO·

SEcūda puella ad tristē sic ait·hōe amice video ꝙ te fallt ꝓpr̄ium iudiciū,et cōe multor̄ q̄ in ꝓsperis gaudēt,et tristāt⁹ ī aduersis,q̄ si sano regerēt⁹ iudicō,otraria ocluderēt·nā sancti et puri ac ꝑ dñs exñtes hōi iudicij mag⁹ gaudēt ī aduersis ꝙ gaudeāt ī ꝓsperis·nēpe ꝓspera seducūt,et aduersa ad celestē pr̄iam feliciter ꝺducūt·ꝓspera itaq; sunt plurimū formidāda,et eor̄ carētia ē optāda Audi ieronimū ꝓsbiterū,vota inq̄t nutricis mee nūq̄ mihi eueniāt·que supple optat ꝓspa q̄ cedūt ī ḡuamē·Audi egregius virū gregoriū·magis inq̄t ꝓspitatis sublimitas ꝙ necessitatis aduersitas ḡuabit·Qui rursum dicit ad ꝓpositū vbū digne ponderandum infra ꝑ vnā de sororib⁹ meis recitatū·

¶·III·CONSIDERATIO·

TErcia puella ad tristem sic locuta est,aduerto o amice q̄ ob aduersitatē turbaris ꝙ esuris·aut ꝙ sitis,elige ergo vnū e duob⁹.vl hoc ꝙ pur̄ sumēdo nocitur̄ nō timeas·vl hoc ꝙ tanq̄ venenū sme multa ꝺtrarij admixtōe absq; mortis piculo sumere nō ꝓsumas·Que nā inḡes sunt ista·ꝓfecto primū ē aduersitas q̄ pura raro vel nūq̄ inducit piculū·secūdū ē ꝓsperitas quā sme mlta aduersitatis admixtione gustare valde ē piculosū,vis hui⁹ rei hr̄e testimoniū·Audi primo magnū prem·Nemo inq̄t ḡtulet⁹ homi qui ꝓsperat⁹ in via sua,cui⁹ peccatis deest vltor,et adest laudator·maior ira dñi est·Irritauit eī dñm pctōr vt ista patiat⁹·id est vt correctōnis flagella nō patia⁹·Audi scdo egregiū dñici gregis pastorē gregoriū loquor·Manifestū inq̄t ꝓditōis iudiciū est qñ affectatis iniq̄tatib⁹ subsequēs fauet effect⁹,et nulla cōtrarietas impedit q̄ mēs puersa ꝺcepit·H̄ greḡ·ecce ergo qūo peccatores sumētes delectamētū ꝓspitatis,multū indigēt bona admixtione aduersitatis

¶·IIII·CONSIDERATIO·

QVarta puella ad tristez sic loq̄t⁹·o hō siq̄d mali hz aduersitas.pl⁹ mali hz ꝓspitas,ī illa ei malū pene qđ ē min⁹·In ista vero ē attendere malū culpe qđ ē mai⁹·Audi os aureū·Hoverca iq̄t virtutis ꝓsperitas,btūlis suis sic applaudit vt noceat,et ifelici successu sic ī via fortunatos obsequi⁹·vt ī fine pniciē oper⁹·ouuis suis ab inicio prꝺpinans dulcia,et cum inebriati fuerint letale vir⁹ miscet·et qđ deter⁹ est,quo spē sui clarescit ampli⁹,eo stupētibus

ocul' dēsiorē ifūdit caliginē. ℔ ille. cꝰ dictis si aures accomodes. seu fidē adhibeas, mirū est si de psperitatis carētia doleas. qꝫ optimorū q̄ in te sunt nouercā esse didicisti. patā tibi sub spē dulcis poculi toxicū mīstrare. et caliginem inducere.

¶ V. CONSIDERATIO.

Quinta puella ad tristē sic ait. Miror frater si diligis. et vt dilectū appetis qđ habitū te nō diligit. ſz decipit. qđ pspitatem scias esse. cur nō potiꝰ amicū diligis verū et pbatū. quē in psperitate certū nō hēbis. Audi ysidorū. et dictū eiꝰ ysidera. In psperitate inq̄t incerta est aicicia. nescit² vtrū psona an felicitas diligat². Audi quoq; gregoriana sentētiā huic ꝺcoꝛꝺātem. cū inq̄t q̄s i psperitate diligit². incertū est vtrū psperitas an psona diligat². Amisso aūt felicitatis īdicat vim dilectōis. nec psperitas q̄ppe amicū indicat. nec aduersitas inimicū celat. Ex qua sentētia clare sequit². q̄ si habita psperitate. quēquā habeas foꝛsitan amicū. nō tn certū et pbatū q̄lem indicaret aduersitas seu pspitatis carētia ipi psperitati fallaci merito p̄ferēda. si tn vera est snīa tullij. Nichꝫ inq̄t melioꝰ datū est homī a dijs immoꝛtalibꝰ amicicia. q̄d ei dulciꝰ q̄ hēc cū quo oia audeas sic loq̄ vt tecū. q̄s esset tātꝰ fructꝰ i psperis rebꝰ. nisi hēres amicū q̄ illis eq̄ ac tuipe gauderet. aduersas ec ferre difficile esset sme eo q̄ illas. etiā q̄ tu ferret. ℔ ille. non ergo fleas eiꝰ carētiā q̄ de oi amico te cogit dubitare. q̄ q̄dem dubitatō nota, biliter ꝺerogat solatō. Audi cassi. sme inq̄t amicis. omīs cogitacō essz tediū. oīs opatō laboꝛ. oīs terra pegrinatō. oīs vita toꝛmētum. sme quoꝝ solatō viuere essz moꝛi.

¶ VI. CONSIDERATIO.

Sexta puella triste sic alloq̄tur. Si nō affuerit tēperās aduersitas. scias psperitatis abūdātiā tibi foꝛe nocitura. Audi de ℔ illustrē senecā. Oia inq̄t q̄ supfluunt nocēt. Segetem nimia sternit vbertas. rami onere frāgūtur. Ad maturitatē n̄ puenit nimia fecūditas. idē quoq; aīmis eueīt quos immoderata psperitas rūpit. q̄ nō solū in alioꝝ iniuriā. ſz etiā i suā vtūtur. ℔ ille illustris. ex cuiꝰ snīa nō restat aliud nisi qđ de aduersitate nō mō nō doleas. ſz magis gaudeas tanq̄ de tpamēto nociture psperitatis.

¶ VII. CONSIDERATIO.

Septima puella triste hoīem de psperitatis carētia pturbatum sic alloquit². Quō p̄t q̄s nō delirās de huiꝰ rei turbari carētia. de q̄ potiꝰ hita turbatō rōnabiliter ē habēda. nequaq̄ inq̄es necesse est. ſz ecce psperitate mūdi huiꝰ hita turbatōis cā inꝺeꝛomptu solet occurꝛere vl' sanctis viris q̄ illustrati diuino lumīe minus errāt iudicō quos regit rō. deuotō p̄mouet. q̄bꝰ spūs suggerit veritatē. de q̄bus q̄dē dn̄ici gregis pastoꝛ greg. sic ait. Sācti viri cū sibi suppetere pꝛoꝺspera huius mūdi ꝺspiciūt. pauida suspitōe turbātur. timēt em̄ ne ℔ laboꝛū suoꝛū fructum recipiāt. timēt ne q̄ dīna iustitia latēs i eis vulnꝰ aspiciat. et exterioꝛibꝰ eos muneribꝰ cūmulās.

ab intimis repellat. ℔ greg. cui⁹ ℔ autoꝛitas apte ꝺuincit. ꝙ mun, ꝺane ꝓſperitatis, vtpote turbatiue carẽtia non poterit recte rõnis pollẽtib⁹ iudicõ foꝛe turbatiua, ꝙ nímmo magis ꝺſolatoꝛia. vtpote cãrũ turbatõis maxiarũ excluſiua.

VIII. CONSIDERATIO

Octaua puella triſtẽ hoẽz ſic alloq̃t². o hõ cur inꝯtũ te oñdis ꝺ ꝺonis ꝺiuinis, ꝺ quib⁹ ꝓuiꝺz de⁹ ſuis kariſſimis filijs? An ne, ſcis dictũ illꝺ eccleſiaſticũ. bona et mala a deo ſunt. qꝺ quiꝺẽ nõ de malis culpe, ſz appellatõe quadã intellgit² ꝺ bonis ꝓſperitatiſ, et malis aꝺuerſitatis, q̃ ſunt mala pene. verũ licz ita intelligat². tñ cũ teſte ipo ſaluatoꝛe pr̃ carnalis nouerit bona data dare filijs ſuis. Et multomagis pz celeſtis ſũme bõ⁹ ꝺabit bõa petẽtib⁹ ſe, et ne, quaq̃ ꝺe peioꝛib⁹. ſz ꝺe melioꝛib⁹ filijs ſuis ꝓuiꝺebit. Idcirco cũ maioꝛib⁹ et magis ꝓximatis amicis et p̃ oĩbus filio ſuo vnigenito ꝺño noſtro ihũ xp̃o aꝺuerſitates ꝺediſſe maximas ꝺinoſca². ſequit² plane aꝺuerſitates. falſa dictas appellatõe ꝺe numero malox. ſz veraciter eſſe quedã bonis ꝓſperitatis melioꝛa. ℔ ergo melioꝛa ſi a patre tuo. pze quiꝺẽ oĩum. tuo aũt ſmgulari aꝺoptõne, et te teneri, me ꝺiligẽte recepiſti, ſeu q̃ꝙz recepis, cur inꝺe triſtaris tanq̃ ꝺ nõ bonis. Deofecto ℔ ſignũ eſt ꝙ vl̃ ingrat⁹ es. vel falſa illa appella, tõe decipis. Cui⁹ quiꝺẽ appellatõis falſitas ex hoc etiam patet ꝙ ipe aꝺuerſitates nõ ſolũ fuerũt vt p̃mittit² a pze celeſti ſumme bono. ſz etiã erãt ĩ filio ei⁹ ſumme bono. ex q° maifeſte ſequi² ipas bonas eſſe. ℑn ipo em̃ nihil eſſe potuit niſi bonũ.

IX. CONSIDERATIO.

Nona puella aꝺ hominẽ ꝺ mũꝺane ꝓſperitatis carẽtia pturbatum ſic ait. Cur turbaris hõ ꝺe hui⁹ rei carentia, ſcz ꝓſpitatis mũꝺane, que vix hñ vl̃ nunq̃ p̃t abſqz notabili ꝺetrimẽto? Audi te, ſtimoniũ cũcta ſcietis. Quiꝺ inq̃t ꝓꝺeſt homi ſi vniverſuz mũꝺũ lucret². aie vo ſue ꝺetrimentũ patiat². ymmo reuera mundana ꝓſperitas ſi otinue habeat². ſignũ eſt euiꝺẽs ꝺamnatõnis eterne. nonne em̃ qꝺ circa bti ambroſij hoſpitẽ accidit hoc ꝓbauit²? cui⁹ hoſpicõ ex eo ꝙ abſqz omi infoꝛtunio ſp ſibi et ĩ oĩb⁹ ꝓſpere ſucceſſiſſe aſſerebat. ꝺixit ipe ambroſi⁹ aꝺ ſuã familiã. Fugiam⁹ hinc ne nos hic ꝺiuina vltõ oph̃ꝺat. q̃ mox arrepto itinere retroſpiciẽs vidit totũ hoſpitiũ. et cũcta ĩ eo exiſtẽtia apta terra abſoꝛpta eẽ. qꝺ vtiqz ſubito et ſine ſpacõ pñie otingẽs nõ vꝺet² abſqz ꝺamnatõe hoſpitis otigiſſe. parũ igit² ꝓꝺeſt ipa ꝓſperitas. ymmo intolerabiliter ſi otinua fuerit eſt noctua. ꝓinꝺe maifeſte ꝺuincit² carentiã eius eſſe bonã. verũ qꝺ bonũ eſt hoi. quomõ nõ magis leticie ꝙ triſticie erit cauſa?

X. CONSIDERATIO.

Decima puella p̃miſſam ofirmãs ſniam aꝺ triſtẽ ſic ait. Gaudere ꝺebz infirm⁹ cũ meꝺicũ nõ ꝺe mõte peſſolano. ſz celeſtẽ, ꝺe mõtib⁹ eternis aꝺ ſe veniẽtem ſe intromittere viꝺerit ꝺe ipi⁹ infirmitate, ex hoc nãqz ſperare poſſz ꝺ ſalute. hoc aũt ſit dictũ ꝙ tãto

qz illi q̄ ī oīb⁹ ī mūdo isto pſpan² sunt velut ifirm⁹ deſpat⁹. cui ni, hil qđ petit d̄nega². Audi greg. deſperatis inq̄t egris q̄q̄d popo, ſcerīt dari p̄cipiūt. et eis q̄ reduci poſſūt ad salutē q̄ appetūt dari d, tradicūt. Id quoq; ait. otiu⁹ ſucceſſ⁹ tpaliū. ē certū future calami, tatis iudiciū. Vitul⁹ mactād⁹ liber ad d̄bitā mortē curres effrena, tis voluptatib⁹ vtr². qz et vituli q̄ mactādi sūt ī liberis relīquūt² paſcuis. iust⁹ a dlectātōis trāsitorie iocūditate restrigī². qz nimiū vi, tul⁹ ad laboris vsū d̄putat⁹ sub iugo r̄ne². H̄ greg. ¶ XI. CON.

QUIdecia puella dſiderans tristē correctōis disciplīa ḡtis mori, b⁹ accomodatq; ad sapiaz dispositīa forē idignū. ipz sic allo, quit². Cur hō h̄ hēc dſideras. qđ neceſſe tibi correctōi teqz pl'imū ḡ, tū reddēti ñ mediocriter repugnarz? Quid iqes ē illō? Profecto p, ſpitas ē p̄sertiz nimia. Audi greg. h̄ egregie p̄testātē. difficili⁹ in, q̄t malū corrigī² qđ pſpitate fulci². Id q⁹qz sic ait. Qui a do auerti² et pſpat². tāto pditōi fit p̄xim⁹. q̄nto zelo diſciplie iueni² alie⁹. hoc, rea² igī² neceſſe ē pſperitas nimia q̄ alienū deo pēne diſciplināti et p̄rimū poſſz facere pditōi. Nō sit aūt horrēda ē aduersitas q̄ diſci, pline ē correctō. d̄ q̄ salomō ait. Virga et correctō tribuit sapiaz. d̄ q̄ scz idē dic¹. Melior ē sapia cūctis opib⁹. d̄ q̄ et philo doctiſſim⁹. cīm iq̄t potētior ē sapia. addit aūt et alia p'lima gl'iosa. Bz et fili⁹ syrach. hō iquit sanct⁹ ī sapia manet sicut sol. ¶ XII. CONSI.

OVo decīa puella triste sup aduersitate dſolādū aggredī² ī hūc mod̄. Ni dilecte turbari d̄ aduersitate. ē turbari de p̄fectu. c⁹ forsan inq̄es rei. Profectō de p̄fectu scī desideriī cordis deuoti a dño ñ fraudādi. Quō rursuz inq̄es. Ecce dicit pastor gregis dñici greg. loquor. Electorū inq̄t dſideria dū p̄mūt² aduersitate p̄ficiūt. sicut ignis flatu p̄mi² vt crescat. et vñ q̄i extīgui cerni². ide roborat². H̄ ille. Bz qđ. Est ne puipēdēd⁹ p̄fect⁹ desideriī q⁹. s. electi deū desiderāt. Certe ñ. Nepe vt ait idē greg. Qui mēte iteḡ deū deside, rat. p̄fecto iā hz qđ amat. Bz h̄ hēc vtiqz maiꝰ bonū est. q̄ sit vnq̄ malū p̄emi aduersitate. ¶ XIII. CONSIDERATIO.

CErciadecia puella ad triste sic ait. Cur aduersitates formidas? dſideras pſpitates? Ille etei nisi velis te nō valēt deicere. Bz iste nate sūt se hīntē corrūpe. qđ nisi fiat aduersitas neq̄t nocē. Au, di qđ hac ī pte senserit greg. ac dixerit egregie. nulla iquit aduersi, tas deicit. qz pſperitas nulla corrūpit. q̄ ei veritati liberz. vaitati nul, lomō succubit. qz dū forti pede cogitatōis it⁹ itētōz fixerit. oē qđ foris mutabiliter agit² ad arcē mētis mīme p̄git. H̄ ille. egregi⁹ vtiqz testis veridic⁹ sm quē etiā alibi. Nulla nocebit aduersitas. si nulla dñet² iniq̄tas. Bz qđ. cte si dñat² iniq̄tas. testāte p̄i⁹ sodali mea expedit vt h̄ corrigat aduersitas. ¶ XIIII. CONSIDE.

QVartadecima puella. cur ait o amice de aduersitate turbaris? Forsitan dices. qz pſperitatē dſidero cui ipa est aduersa. Sed in h⁰ erras. cū p̄fecto etiā ipa aduersitas ñ sit aliena a pſperitatis

racõne. Audi gregoriũ satis egregie de hoc loquẽtez. Cum inquit per temptatõz humilitas pficit. pspera ẽ ipa aduersitas q̃ mentez ab elatõe custodit. h̃ ille. Et nunqd bñ certe sic. nẽpe sz̃m minimuz aliquẽ humilitatis gradũ vltra plurimos sapiẽtes pfecisse est sz̃m dictũ cuiusdã sapiẽtis. oms eoz gratias gratis datas supasse. Sz̃ et ab elatõe custodiri q̃nte psperitatis sic nouit ille q̃ dixit. superbum sequet² humilitas. et humilẽ spũ suscipiet gloria. Deniqz vt decretoz liber testat². iusto dei iudicõ aduersa bonis eueniũt. vt ex h̃ magis humiliẽt² et mereãt². ¶ .XV. CONSIDERATIO.

QVintadecima puella ad tristẽ sic ait. Aduerto q̃ aduersitatis pena aĩmũ tuũ vexat. sz̃ si huiꝰ defectꝰ scires. effectũ piter et pfectũ. nequaq̃ essz̃ inde tibi dolẽduz. sz̃ plurimũ gaudẽdũ. An nescis q̃ vexatõ dat intellectum. Audi solennissimum dictum ipsius greg. ĩ mozalibꝰ decretoz li. recitatũ. q̃cũqz iq̃t stultꝰ est i culpa. sapiẽs erit in pena. Sz̃ q̃d hoc. pfecto sapiẽtis rõ plurima bõa includit. q̃ppe teste salomõe. vir sapiẽs fortis est. et teste ptolomeo. sapiẽs dñat² astris. et rursum teste salomõe. gloriã sapiẽtes possidebunt. de sapiẽte quoqz ecclesiasticꝰ dicit. vir sapiẽs implebit² bñdicõnibꝰ. et videntes illũ laudabũt. Himirũ q̃libz talẽ laudat. taliqz bñdicit. bonũ ei optat. Deniqz idez ecclesiasticꝰ eodem in loco. sapiens inquit in populo hereditabit honorẽ. et nomẽ illiꝰ erit viuens in eternũ. ecce igit² q̃nta bona aduersitatis penã cõsequũtur sapiam inducẽtem. ad qd̃ forzsis mee dicta pziꝰ oferũt si ad memoriã reuocent². ¶ .XVI. CONSIDERATIO.

SExtadecima puella hoiem ob mũdane psperatis carẽtiã ptur, batũ sic alloqtur. Cur hõ turbaris ex carẽtia psperitatis? Dices forte psperitate osequeris q̃ desidero. iocũditatẽ scz̃ voluptatẽ. et q̃tem. ac q̃ndã vl̃ in terris btitudinẽ. Sed si vis scire q̃ hac ĩ pte. tua te osideratõ nimis fallit. Audi magnũ pzez aug. Dzospera inquit huiꝰ mũdi aspitatẽ hñt verã. iocũditatẽ falsam. certũ dolorem. incertã voluptatẽ. duz laborẽ. timidã quietẽ. rem plenã miserie. spez btitudinis ianẽ. h̃ ille pater. cꝰ autoritas merito superat oms tuas de otrario fantasias. ¶ .XVII. CONSIDERATIO.

DEcimaseptima puella tristẽ hominẽ psperitate seculi tui terze, ne dispẽsatõis cura annexa est carẽtez. atqz ex aduersitate aliquid patiẽtem osiderat. ex p̃sumpta sua iusticia arguẽtem q̃ dicta ei psperitas a deo iuste res dispẽsante deberet². Quocirca eiꝰ intẽtionem moz refellit conuincens eum minus iustum forze. atqz cum eo misericorditer a deo actum esse. in eo scilicet q̃ ei parcitur. ne dicta prosperitate veram vt premittitur asperitatem habente fatigetur. Qm̃ ob causam ipsum tristem percutit. et presumptionem eius repercutit gregoriane autoritatis gladio peracuto. Allegat enim verbum illud notabile. q̃ ipse gregorius dixisse reperitur. Justis inq̃t amplius placz ex aduersitate mala pati. q̃ in prosperitate

terrene dispēsatōis cura fatigari. Quis igit' ñ aduerteret dictū tri,
stē psperitatē otra se adeo et sic idebite appetētem esse iniustū. et
ipm deū sibi pcētē eē iustissimū

¶. XVIII. CONSIDERATIO.

Decimaoctaua puella hac diuisione tristē vbis aggredit'. Si ī,
quit duo loca essent parūper distātia/quoꝝ vn9 carcer tene-
brosus plen9 miserijs. alter vero foret ciuitas plena claritate ad-
mirabilis edificijs. delicijs copiosa. qs ad o vecors piter et stult9. q
nō a via ad pmū locū tenebrosuꝫ tēdēte q̄uis plana et delicata oi
studio declinaret/et viā aliā ad descriptā pri9 ciuitatē ordinatam
q̄uis aspam nō eligeret? Profecto null9. Sed ecce duo loca sunt
parūper a nobis distātia. vtpote ad quoꝝ alterū quēlibet morta-
lē breuē post decursum hui9 vite venire necesse ē. prim9 quidē car,
cer est infernalis, vtiqz tenebrosus et opt9 mortis caligine. vbi ni,
hil deest calamitatis et miserie. vbi sebastiano testāte milite. edax
adest flāma que aīmas deuorat miseroꝝ. q̄ nullo finit' termino. et
ad rediuiua incendia iterū q̄ adust9 fuerit repat'. Ad hūc pfecto
locū plana tendit via et delicata mūdane psperitatis. Sz qs stul-
tus de hui9 vie delicata planicie q̄i mollib9 strate tapecijs posset
gaudere. dū noscet tā terribilē ad terminū ei9 tendētiā supesse? pre,
sus nāqz terribilis ē loc9 iste. q̄nimmo poti9 q̄sqz ab illa via distā,
cior summe possz gaudere. H est em̄ via spacōsa q̄ ducit ad mortem.
dixerim aūt spacōsam, vtpote in plurib9 pñtis vite diuitijs, hono-
rib9. et delicijs distētem. ac ad spaciāduꝫ plurib9 q̄i stolidis et in-
sensatis gtā exñtem. ¶ Porro loc9 illi9 est ciuitas dei summi. ciui,
tas sancti. vbs beata ierusalē dicta pacis visio. q̄ mirabilis ē et d,
lectabilis edificijs. Siquidē fūdata est saphiris. Porte nitēt mar-
garitis. platee et muri ei9 ex auro sunt purissimo. pfulget ppugna-
culis iaspidinis. lapides q̄dez pcōsi oms muri ei9. et turres ei9 gē,
mis sunt edificate. Quid ni tales dixerim? q̄ppe talē et ex talib9 eā
esse voce didicim9 veridica matris ecclesie sacrosancte/cui9 ciuita,
tis incole fideles gaudēt māsionib9. infinitisqz delicijs pfruunt'. q̄
bus de9 ostituit lucidissimas mansiones. cūcta nimiꝝ eius spacia
splēdoribꝫ sanctoꝝ. ac solis illi9 iusticie luce ī accessibili radiosa
illustratōe resplēdētia. sunt vtiqz supsolaris claritatis. in q̄ ciuita,
te dñi clare sonāt iugiter organa sanctoꝝ. Hec ē padisus volupta,
tis spūs in ea vndiqz floribꝫ rosarū et lilijs oualliū. vbi spam9 re,
perire diuiniū vindemie defecate. ac angeloꝝ esca in mēsa quā ipe
rex glorie nobis disposuit feliciter epulari/seu felicibus epulis in
gloria eternaliter satiari. Quid plura? Hec et hijs similia vl maio
ra anagogice intellecta ciuitatē illā celestē omib9 q̄ in terris sunt
bonis simul iūctis ī enarrabili pferūt excessu. ¶ Hāc vo ad ciuita-
tē via ducens aspa est et arta. Siquidem preangustia viatoꝝ. arta
est via que ducit ad vitam. Via videlicet presentis aduersitatis
aspera ratione tribulationis quasi tota plena spinis et tribulis.

Audi gregoriū electus inquit suis deꝰ iter aspū facit ne dū delectē, tur i via obliuiscāt eoꝝ q̄ sunt i pria. ℔ greg. vñ et dñs p ꝓphām baruch. Delicati inquit mei ābulauerūt vias aspas. Audi quoq; et clarevallēsez. ℔ inqt ē via vite tribulatō pñs, via glorie, via ciuitatis hītaculi, via regni. vtilis tribulatō q̄ ducit ad gloriā. ℔ ille. Vñ et licz aspa sit. nihil tñ hoc curādū ē. immo illa via cum nō sit alia gaudēter merito īcedēdū ē rōne tante q̄ sperāda est i termino ppetue iocūditatis. hec ē nimirū sīa q̄ p dionē q̄i data disiūcta filijs hoim sm q̄ndā gloriā puella vicesima supi egregie recitauit in ℔ verba. He idignemini si mali i mūdo floreāt. si vos patimini. q; non est xp̄iane dignatis i tpalib⁹ exaltari. sz poti⁹ deprimi. mali nihil hñt i celo. vos nihil i mūdo. sz spe illi⁹ boni ad qđ tēditis quidq̄d in via dūgat gaudere debetis. nihil ē vñ doleatis. vñ dubitetis. ℔ glosa illa. et ecce dicit quidq̄d dūngat i via. q̄i dicat. q̄cūq; aduersitas seu tribulatō viā aspā reddat. Illā et hac via īcessit ipe rex nr xp̄s quē oportuit pati et ita ītrare in gloriā suam.

TERCIVM CAPITVLVM CONTINENS CONSOLATIONES SVPER CARENTIA EORTVNE ET SVPER INEORTVNIIS.

Tercio post p̄missa tristis terci⁹ mūdana carēs fortuna. i fortunijs vero plurimis nō carēs ad p̄fatā ꝓperās dñam osolatricē excellētissimā. ei cōquerit cās tristicie q̄s patit. Sz ipa etiā illi opassiones īpēdens, etusq; osolatōi intēdens de puellis se comitātib⁹ duxit q̄ plib⁹. xxj. scilicz impanduz vt dicti tristis cās aduertāt tristicie. et ipm fideliter cōsolent.

I. CONSIDERATIO.

Prima igit puella mādati hui⁹ executrix q̄rulosum tristē sic alloqtur. Cōsidero q̄ fortune et si nō p̄cipio te tñ finaliter decipieti desideras aīcabiliter sociari. Sz vis intelligere q̄ hoc min⁹ puide. Audi ōsum illū. Qui mel i ore gerit et me retropugnere q̄rit. Hui⁹ amicitiā nolo mihi sociā. hui⁹ inqt. q̄ sez mel in ore gerit et me retropugnere q̄rit. Sz qđ certe ℔ malū i fortune societate reperit. Nēpe vt petr⁹ ait rauēnensis. Sepi⁹ i alto q̄s tollit. vt ruēs forci⁹ oq̄sset. nā sepe videt fortuna i p̄cipio ꝓspera nūciare. sz mediū et finē replet multis aduersitatib⁹. Nōne ergo similis ē fortuna scorpiōi p caudā retropūgēti?

II. CONSIDERATIO.

Secūda puella sic ad tristē ait. Aniaduerto q̄ tu q̄ris vt fortuna tibi arrideat. Sz eoipo q̄ris anxio timori subici. Audi illustrē senecā. neminē inqt eu fortuniū ꝓuexit vt non tm minaret illi q̄ntū ꝓmiserat. Nimiz cui fortuna arridet, aut i rota fortune residet. cū ℔ rota volubil sit. q̄ eū dūngat descēdere si ipe sit mūdan⁹ anxie timere debz. qđq; deinde eūdē ipm infelicissimū gen⁹ i fortunij osequtur. Audi itidē boetianā osolatricē sic loquētē. In oi inquit aduersitate fortune infelicissimū genus infortunij est fuisse felicē

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella ait ad tristē. O bōe amice cur bona fortune in tm̄ appetis? Nescis q̄ insidie nō sunt appetēde. sz nec appetūt² nisi fortassis a stultis q̄ capi nō formidāt. Sz q̄d sunt bōa fortune? non, ne sunt insidie vtiqz formidāde? Audi senecā. Ad om̄e inqt fortuitū bonū suspicōsus pauidusqz subsiste, et fera, et piscis aliquo obiectam̄to decipit². munera ista fortune reputam9. insidie sunt, bñficia ista visitata, hr̄e putam9. habemur. Hec ille q̄ vult dicere. cum fortune bñficia hr̄e putam9, nō q̄ hr̄e habem9. sz habemur potius et frequēter i malū nr̄m. vtpote capti insidijs ad modū bruti aīmalis.

¶ .IIII. CONSIDERATIO.

Quarta puella otra eos tristes q̄ sanctitatē sil̄ant iuebit² i hec verba, matura sanctitas ludere n̄ osueuit. sz et dedecz sanctos se ludētib9 immiscere. Restat igit² vt vl̄ similātes sanctitatē dolere de fortune carētia. quēadmodū delusor̄ otubernio erubescant Audi senecā dicētez. Ludit de suis fortuna mūneri9, et q̄ dedit aufert. et q̄ abstulit reddit. Ih ille. Verū qz n̄ est fortuna p se cā cui ludere possit attribui. sz p casus fortuitos deo poti9 dicēte quodam versu. Ludit i hūanis, diuina potētia reb9. qz etiā p p̄missa nō ē tristis aliqs a meroze releuat9: idcirco aliter dicta puella ad osolati, onē tristiū p̄cedit i hūc modū. Magna inqt osolatō merito cuilibz debz esse ip̄m deū vniuersor̄ dn̄m secū hr̄e ludētez. Si igit² vt p̄emitti² ludit i humanis diuina potētia reb9. acceptet gtāter necesse est ludū hui9, atqz gtulāter q̄ tanq̄ ludū nō itelligēs de rusticitate nolit argui. q̄ vtiqz lud9 ad pacīēter sustinētē fauorē dei indicat ei suo tp̄e bona maxima collaturi.

¶ .V. CONSIDERATIO.

Quinta puella ad hoēz ō fortune carētia otristatū sic ait. Cur ō fortune carētia otristaris? hāc q̄dē notabilē absqz inimicicia nō hr̄es. ip̄a etiā habita cū fauore nō duraret. sicqz fauorē p̄i9 ob ip̄am hitum cito p̄deres. Vis scire p̄imū? Audi senecā de cā inimicicie. Miserima inqt ē fortuna q̄ inimico caret. Igi² sz̄m eū si nota, bilis sit fortuna, inimicicia etiā p̄nicōsa n̄ carebit. Deopter q̄d p̄emittit dicēs. Alienū om̄e q̄d optando euenit. bona nemi est hora. si n̄ alicui sit mala. cito impzobor̄ leta ad p̄niciē cadūt. ¶ Vis etiam scire sz̄m. Audi rursum senecā de indurabilitate fortune i eodez verbor̄ otextu sic loquētem. Dies q̄d donat cito raptū iuenit fortuna cū blādit² captatū veit. fortunā citi9 repias q̄ retineas. fortuna vitrea est. cū splēdet frāgi². fortuna obesse nulli otenta est, semel leuis ē. fortuna cito reposcit q̄ dedit. ¶ Vis deniqz scire terciū. Audi ibidē iterū senecā ō mutatōe fauoris ocurrente cū mutacōe fortune. Quo inqt se fortuna, eodē et fauor hominū se inclinat. Igit² cū declināte fortuna etiā fauor hoim p̄i9 hitus mox declinat.

¶ .VI. CONSIDERATIO.

Sexta puella ad hoiez ex fortūe quā appet carētia otristatū sic ait. O bōe hō cur fortunā appetis? fortassis mihi dices, qz per

eam habere ſpero leticiã,aut vl' aimi trãquillitatẽ·Sz qd ſis decep-
tꝰ.clare patet aſſercõe veridica venerabilis·Senece loquẽtis de
animi trãquillitate·Letiores inqt relict quos nũqꝫ foꝛtuna reſpe-
xit qꝫ quos deſeruit·noli huic trãquillitati ofidere,in momẽto ma,
re euertit,eodẽ die vbi luſerant nauigia ſoꝛbẽtur·hec ille· et ecce
pulcra opacõ maris et foꝛtune reſpectu trãquillitatis aimi pdẽde.
et ꝓꝛis leticie poſt foꝛtunã abſoꝛbẽde·Tudi quẽdã jnnoc·Sꝫ in,
quit humãe letitie triſtitia repẽtina ſuccedit· et qd icipit a gaudio.
deſinit in merorẽ·

¶.VII·CONSIDERATIO·

Septima puella ad pfatũ triſtẽ ſic loqt²·Cur appetis foꝛtunaz·
Credo qdẽ qz cecꝰ es·et idcirco eã hẽe deſideras tãqꝫ medicã
oculoꝝ·Sz h ſcito,quo amplioꝛ tibi aſſiſteret·eó ome ãpliꝰ in pi-
culo cecitatis·Vis hº ſcire·Tudi ſnĩaz tullij rethoꝛis egregij·Foꝛ-
tuna inqt nõ medicꝰ ignarꝰ multos excecauit,nõ aũt ipa foꝛtuna
ceca ẽ·ſz eos cecos plerũqz efficit quos oplexa ẽ·ecce dicit quos
oplexa eſt,et b ñ·ꝓꝛ em̃ ſe oculis ſupperpoit,et de ſuo puluere to,
ta opoſita ex pulueribꝰ eoꝛũdẽ mẽtalibꝰ oculis ipoit,et iponẽdo
inficit,et ſic eis vere ognitõnis viſus deficit·

¶.VIII·CONSIDERATIO·

Octaua puella hõiem ex abſentia foꝛtune otriſtatũ ſic alloqtur
Cur otriſtaris·cũ gaudio potiꝰ deberes velle pſonã tibi abeẽ
ſiue verã,ſiue ymagiãriam,fallacẽ et mẽdacẽ·facile fallere te potẽ,
tẽ·Que nã inqes eſſz h imagiãria·Deofecto foꝛtuna tpaꝫ quã yma,
ginamur pſonã q et in nõ veris,ſz ymaginatis tm̃ hõis,quẽadmo-
dũ de mũdana felicitate ꝓ neptẽ meã ſupiꝰ patuit·oſiſtit·Que ni-
mirũ iõ fallit qz fallax·et iõ fallax qz mẽdax·et iõ mẽdax dinoſcit².
qz venerãdo teſtiõnio ñ mõ vnũ aliqd·ſz plima ei mẽdacia iponũ,
tur·Tudi ſenecã venerabilẽ·Cũ inqt velis verã hõis eſtimatõnez
habere et ſcire qlis ſit,nuduz inſpice·deponat pzimoniũ· deponat
honores et alia foꝛtune mẽdatia·coꝛpꝰ ipm exuat·aim intuere q-
lis qntꝰ ſit alieno aut ſuo magnꝰ·h ille·et ecce dicit·et alia foꝛtu,
ne mẽdatia q eo impoit quo ſuppoit·veraciter eã i nõ veris·ſz men,
dacibꝰ et fallacibꝰ hõis cõſiſtere·

¶.IX·CONSIDERATIO·

Nona puella triſtis oculos iſpiciẽs ꝓpter iſoꝛtunia q paſſus eſt
lacrimoſos ſic ait·hõ hõe tibi opatioꝛ,tui tm̃ ſi bonꝰ es opati
de iſoꝛtunio nõ opoꝛtet· Nõ em̃ i bonũ hõiez cadere ꝓt i foꝛtuiuz
niſi appellatõe abuſiua·Quo nãqz ꝓt hoc hõibꝰ eſſe aut vocari in
foꝛtuniũ qd qdẽ eis coopat² i bonũ· nequaqꝫ certe·Sed ecce hõis
hoĩbꝰ q iõ boni ſunt·qz aĩci dei ſunt et deuz diligũt·oia ſzm apl'm
coopant² i bonũ·igit² ſi hõꝰ es,immerito ꝺ infoꝛtunio qrularis· ſz
et inde qrulãdo teipm plane accuſas,ac ꝺuĩceris qꝫ bonꝰ non ſis·

¶.X·CONSIDERATIO·

Decima puella triſtẽ qui caſu foꝛtuito ſe cara quedã ꝓdidiſſe q,
rula² tanqꝫ delirãtem,ſanũ ad intellectũ reducere nitit² i hũc

modum. Mi fr̄ esto sapiens et de pditōne cessabit querela que tuū velut insipientis cuiusq̄ aīm videt² conturbare. Audi verbū illustris senece toto ex corde amplectendū. nihil inquit eripit fortuna nisi qđ dedit. vtutem nō dedit ideo nō detrahit. Itaq; sapiēs nihil pdit. in vnius possessiōe vtutis est ex qua depelli nō p̄t. Hec ille. qui dicens in vni⁹ possessione est ex q̄ depelli non p̄t. plane innuit sapientē nihil suū reputare debere qđ cōtingit eū pdere. Audi de hoc exemplū glosiosum ō beya pzieneo qui vt narzat valerius cū patriam ei⁹ pzienem hostes inuaderēt. omīb⁹ p̄ciosarum rex̄ ponere onustis fugientib⁹. interzogatus quid ita nihil ex bonis suis secū ferzet. Ego certe inquit bōa oīa mea mecū porto. pectore em̄ illa gestabat nō humeris. nec oculis visenda. sz animo estimanda in domicilio mentis inclusa. vbi manib⁹ mortaliū labefactari neq; unt. et vt manentib⁹ p̄sto sunt. ita fugientes nō deserunt.

¶. XI. CONSIDERATIO.

Vndecima puella tristi infortuniū passo. sapientis tñ habenti effigiē sic loq̄t². illō p certo te ñ debz otristare q̄ viro sapiē, ti est materia aliq̄d memoriale faciēdi. Sed quid. Dorfecto paupertas et q̄liscūq; fortuna est hui⁹ materia. audi senecā. Ille inq̄t bō⁹ artifex est. qui de omni materia optimū q̄d facere possit. phydeas statuax artifex nō tm̄ ex eboze statuas sciebat facere. sed melioza ex ere. et si marmoz illi adesz. et de illo similiter faceret. si meliorē materiā obtulisses ex illa feciss quale optimū fieri possz. Sz inquit Sapiēs si litebit vtutē in diuitijs explicabit. nō min⁹ in pauptate. quācūq; fortunā accepit aliquid memoriale ex illo efficiet. ¶ Ille

¶. XII. CONSIDERATIO.

Vndecima puella tristi quē terzena ī habitatōe existimat pturbatū suadet mutare regiōz atq; cū boetiana solatrice sic ait. Si bñ sibi mēs oscia terzeno carcere resoluta celū libera appetit. nōne oīm terzenū negociū spnet. que se celo fruēs terzenis gaudet exemptā. Ita reuera est et ō hijs q̄ iam nō sunt hospites et aduene. sz ciues sanctoz et domestici dei. quoz uersacō est in celis. q̄bus celestib⁹ gustatis. solūmō desipit oīm terzenū. qđ aūt desipit non contristat nō habētez. atq; absq; tristicia relinquit² ab habente. dices forte. quid mihi et solennitatib⁹ istis. celestib⁹ sz que spnere terzena faciunt. nā et ego bō sum de terza terzen⁹. Non ita fr. non ita optet. parūp diuerte. nō grādis tibi restat via. Ad temetipm solū pgere memēto. atq; parūp ingredi. et patēs atq; facilis intellectu duce patebit adit⁹ paradisi. ¶. XIII. CONSIDERATIO.

Tercia decima puella tristē de infortunijs solādum hijs vbis aggredit². Ve inq̄t ypba q̄ dicitis malū bonū et bonū malum. Dorro bonā fortunā quā appellas mala ē. et bonā dicis. At illa q̄ malā appellas bona est. sed malam dicis. inde igitur Ve tibi, inde contristaris. Aperi oculos. muta sententiaz. et pfus causam hanc

triſticie ꝓpulſabis. Quid ni ſententiam mutares? Ecce q̄ bonā fortunam appellas, in cuiꝰ copula ꝓſus carnalem prudentiā carnis mediatrice tanq̄ uxoris mimis improuide conſenſiſti, quāqꝫ a iuuentute ſpōſam tibi aſſumere queiuiſti. tāq̄ mendoſam, fallacē, ſoli, tāqꝫ ſuos amatores in periculū mortis tradere, vinculatos deniqꝫ ventoſos ſuiqꝫ ignaros reddere accuſat expta illa boetij deſolatrix ꝓinde mirum ſi vel parū ex eius turberis abceſſu diuorcio celebrato. At vero q̄ infortunium, aut malā fortunam es ſolitꝰ appellare, huic ꝓfecto teſtimonium phibet conſolatrix eadem tam expta q̄ ſcilicet ꝓſit. q̄ verax ſit. q̄ quibus adeſt veraciter inſtruit. q̄ eos a vinculis abſoluit. deniqꝫ q̄ ipa ſobria ſit et prudens, qdqꝫ ad verū bonum q̄ altera abſtraxerat ſollicita reducit. cur igitꝫ huiꝰ copulam ſpōſe tam felicis nō deſideras, alterius ex diuorcio cōſolatus? An nō credis p̄fate tam experte cōſolatricis ſententie: que ſic ait. Plus hominibꝰ reor aduerſaꝫ q̄ ꝓſperaꝫ ꝓeſſe fortunaꝫ. Illa em̄ que ſcꝫ dicitur proſpera ſemp ſpem felicitatis cum videt blāda. mē titur. hec ſcꝫ que aduerſa dicitur ſemp vera eſt. cū ſe inſtabilem mutatōne demonſtrat. Illa fallit. hec inſtruit. Illa mendacium ſpem bonoꝝ mentes fruentiū ligat. ꝟ cognitōne fragilis felicitatis abſoluit. Itaqꝫ illā videas ventoſam fluentē ſuiqꝫ ſemp ignarā. Hāc ſobriam ſuccinctamqꝫ et ipius aduerſitatis exercitacōne prudentem. Poſtremo felix a vero bono deuios blandiciis trahit. aduerſa plerūqꝫ ad vera bona tedij vnco retrahit. hec conſolatrix p̄dicta Num igitꝫ recuſabis hanc ſcām aſſumere in cōſortem taliter ornē datam? Aut ſi eiꝰ forſitan horres nomē, gaude ſaltē eam rehabere optimā mediatricem que tibi ſponſam elegātiſſimā ſpecioſitate ſua gratiſſimā copulabit. Que nā inquies eſt illa? Certe hec que ſpecōſior eſt ſole. ſapientia ſcꝫ, nam dicit ſalomon. In corde prudentis requieſcit ſapiētia, et rurſus idē. Sapientia eſt. viro prudentia. Hāc aūt prudētiam ſapientie ſynonimā ſeu ꝓdemptica. Fortuna aduerſa adducit. nā te prudentē conſtituit. Nempe ob nihil aliud ipam dictā eſſe ſobriam et prudentē audiuiſti, niſi quia ſobriuꝫ et prudētem eum quem exercitat reddere cōſueuit. Nūquid ita? credis hec vera An magis conſenties vulgo contrariū ſencienti? Solet quippe dicere vulgus, in ventre paupis multam prudentiā ſeu ſapienciam deperire. Infortunatoꝝ quoqꝫ plurimos fecit deſperatō tanq̄ ſtultiſſimos ſub merſione aut ſtrangulatōe ꝓpria interire. Quid igitur? vera adhuc an falſa ſunt que dixi. vera quidem plerumqꝫ, licet callidi hoſtis ſuggeſtione, aut vl in exceſſu melancolicis poſſit qñqꝫ et raro piculum accidere. Porro vulgare verbum ꝓpoſitum nō deſtruit ſed aſtruit potiꝰ infortunatis paupibus veram prudentiā ſeu ſapiētiam nō denegās, ſed mundanoꝝ hominuꝫ oppreſſam malicia, atqꝫ tanq̄ ab indignis in ſecreto mentis cubiculo ſeu cordis ventriculo inſinuans occultatam. Que ꝓfecto tāto meret gratior

esse sponsa quanto intimior. quanto secretior. minusq; exuagãs o/
probat². hec est eñ illa de qua sapiens ait. Hãc amaui a iuuẽtute
mea. et quesiui mihi eã spõsaz assumere. et amator factꝰ sum forme
illiꝰ. Qui et rursum ait. Intrãs in domum meam. domuz scz cordis
oquiescam cũ illa. nõ eñ habet amaritudinẽ conuersatõ illiꝰ nec te/
dium conuictus illiꝰ. sz leticiã et gaudiũ ¶ XIIII. CONSIDE.

QVartadecima puella ad hominẽ infortunijs contristatum sic
ait. Cur ō aduersa fortuna pturbaris. quare nõ potiꝰ plurimũ
osolaris. Hec siquidem plꝰ affert boni q̃ inferat mali. Nõne veri
amici quos p infortunia probas et inuenis sunt meliores opibꝰ q̃s
infortunio pdis. Sunt vtiq;. Nam et magni precij est amicoꝝ er=
ga se indubitanter agnoscere volũtates. Audi q̃ magnipendat hꝰ
illa expti̇ssima boetij osolatrix An inquit. hoc inter minima estimã/
dum putas q amicoꝝ tibi fideliũ mentes. Hec aspera. hec horri=
bilis fortuna detexit. hec tibi certos sodaliũ vultꝰ ambiguosq; se/
creuit. discedẽs suos abstulit. quos reliquit. quãti hꝰ integer vt vi=
debaris tibi fortunatꝰ emisses. Desme nũc etiam amissas opes que/
rere. qd̃ pciosissimum genꝰ diuitiaꝝ est amicos inueniſti. Ih illa. de
cuiꝰ experiẽtia minime est dubitandũ. sed potiꝰ eiꝰ osilium est se=
quendum. ¶ XV. CONSIDERATIO.

QVintadecima puella tristẽ quẽuis ō fortune carẽtia sic alloq̃/
tur. Queso nunquid non te bonum est eius rei carere pñtia. ob
quam intolerabilis doloris te manet digna formidatõ. Ita inq̃s
Sed que nam res ista sit. discere forsan expectas. Scito igitꝰ hanc
rem. si tñ res est. pdigiosum esse fortunã maxime familiariter blan/
diẽtem ocordi patrum sentẽtia rote mobili dudum ante nostra tẽ=
pora assimulatam. que de ipa vera opinio immo certissima extima=
tio infinitis experiẽtiaꝝ exemplaribꝰ ad nos vsq; puenit irrefra=
gabiliter i euũ duratura. Nã ecce ipa osolatrix boetij illiꝰ illustris
ipaz esse docet. dũ blanditur nequissimã trufatricẽ. De qua in hũc
moduz diffinit. Intelligo inquit multiformes illiꝰ pdigij fucos et
eo vsq; cũ hijs quos eludere nititur blandissimã familiaritatẽ. dũ
intolerabili dolore cõfundat quos insperata reliquerit. hec illa.
Que paulopost sic ait. Si perfidiam perhorrescis. sperne atq; abi=
ce pniciosa ludentem. reliquit te quã nõ relicturã nemo vnq̃ pote/
rit esse securꝰ. An vero tu precõsam estimas abiturã felicitatem. et
cara tibi est fortuna presens nec manẽdi fida et cũ discesserit alla=
tura merorẽ. Ih item illa. q̃ rursuz paucis pmissis sic ocludit. Quid
est ergo inquit o hõ q̃ te in mesticiaz luctũq; deiecit nouũ credo
aliquid inusitatumq; vidisti. tu fortunam putas erga te esse muta=
tam. erras. Hij semp eiꝰ mores sunt. ista natura. Seruauit circa te
apriam in ipa sua mutabilitate ostãtiam. tu vero voluentis rote i=
petum retinere conaris. ac omiũ mortalium stolidissime. Si ma=
nere incipit. fors esse desistit. ¶ XVI. CONSIDERATIO.

Sextadecima puella vbi tristis ipi⁹ intentō⁹ modesta taciturni, tate colleg⁹ sic exorsa est. Vt quid inq̄t. o amice nō pulcer. sed ꝑsus mōstruosi scoꝛti cohabitacō te delectat, aut otristat absenta, tio. Que nā est hec inqes. Sz scrutare scripturas. require vl cōsola, tricem Boetij ad ipm boetiū sic loquētem; foꝛtune ꝓioꝛis affectu desideriog⁹ tabescis, cui⁹ si naturā, moꝛes, ac meritum reminiscare. nec habuisse te in ea pulcrū aliq̄d, nec amisisse ognosces. sz vt arbi, troꝛ hautmultū tibi h̄ i memoꝛiā reuocare laboꝛaueriz. Solebas ei pñtem quoq⁹ blādiētemq⁹ virilib⁹ incessere vbis. h illa.

XVII. CONSIDERATIO.

Decimaseptima puella audaci⁹ ceteris tristē aggrediēs. Quid inquit infoꝛtunijs cruciaris. si nihil ꝓrsus tuoꝝ abstulere bo, noꝝ. Vellē āt vna cū osolatrice illustrissimi boetij pauca tecū foꝛ, tūe ipi⁹ vbis agitare. Tu ig² an ius postulz aiaduerte. Quid tu h⁹ reā me quotidianis agis querelis. Quā tibi fecim⁹ iniuriā, que tibi tua detraxim⁹ bona. Quo vis iudice de opū dignitatūq⁹ mecū pos, sessione otende. et si cuiusq̄ moꝛtaliū ꝓꝛium quid hoꝝ esse mōstra, ueris. ego iam tua fuisse que repetis spōte ocedā. Cū te matris vte, ro natura ꝓduxit. nudū reb⁹ oib⁹ inopez suscepi. meis opib⁹ foui. et q̄ te nūc impaciētez nostri facit fauoꝛe. ꝓna indulgenti⁹ educa, ui. omniū que mei iuris sunt affluētia et splendoꝛe circūdedi. Hūc mihi retrahere manū libet. habes gtiā velut vsus alienis. nō hēs ius q̄rele tanq̄ ꝓsus tua ꝓdideris. Quid igit² ingemiscis. Nulla tibi a nobis est adlata iniuria. Opes. honoꝛes. ceteraq⁹ talium mei sunt iuris. Oñam famule ognoscūt. Mecū veniūt, me abeūte disce, dunt. Audacter affirmē si tua foꝛent que amissa conquereris, nullo mō ꝓdidisses. An ego sola meū ius exercere ꝓhibeboꝛ. Licz celo p, ferre lucidos dies. eosdēq⁹ tenebꝛosis noctib⁹ condere. licz anno terre vultum, nunc floꝛib⁹ frugibusq⁹ relinquere. nunc niūbis fri, goꝛibusq⁹ ofundere. Ius est mari nūc strato equoꝛe blādiri. nunc p, cellis ac fluctib⁹ inboꝛescere. Nos ad ostātiā nostris moꝛib⁹ ali, enā inexpleta hominum cupiditas alligabit. Hec nostra vis est. hūc otinuū ludū ludim⁹. rotā volubili oꝛbe versam⁹. Infima sūmis. sūma infimis mutare gaudemus. Quid si hec ipa mei mutabilitas iusta cā est sperandi melioꝛa. Hucusq⁹ verba asscripta foꝛtune. que tñ diuine pot⁹ ꝓꝛia potentie esse memēto. Nā vti supꝛa soꝛoꝛ mea induxit. Ludit in humanis. diuina potentia reb⁹. in cui⁹ quidē di, tione cūcta posita dinoscūt. Quippe dei potentia pauꝑem facit et ditat. humiliat et subleuat. Hūc exaltat et hunc humiliat. et non est qui dicere debeat cur hoc facis. Hunc igitur diuine potentie ludum ꝓꝛo ludo intelligas ne rusticitatis arguaris. ꝓesertim ex, quo semper ex huius aperte datur intelligi. sperare q̄ debeas me, lioꝛa. Cui fundamēto innitere. sitq⁹ tibi non tristicie. sz solatio po, tius ludus iste. Quem enim militum nisi ꝓꝛesus fatuum ludentis

regis.iuncto risu.data alapa otristaret.que hautdubium poti⁹ sibi foret cā spei p̄ ceteris recipiēdi munera largiora.

¶.XVIII.CONSIDERATIO.

Decimaoctaua puella loquēdi auida hijs verbis tristē istuz aggredit². Num inqt tibi vel qñqz arrisit fortuna. dices forte q̄ arriserit Quid ergo si itez et itez arrideret. Diceres ne ei aliquā, do risuz tempera.modú tene.impone finē. Duto nequaq̄. Ardenti, or quippe fact⁹ habēdi nullo fine quiesceres.tot⁹ ad habendū si: tibund⁹. An nō illā boetij musam ita cecinisse memisti. Quāuis vo, ta libēs excipiat de⁹. Multi p̄digus auri. Et claris auidos ornet honorib⁹. Nil iam pta vident². Sed quesita vorās seua rapacitas. Alios pādit hyat⁹. Que iā p̄cipitē frena cupidinem certo fine re: tentēt. Largis cū poti⁹ muneribꝰ fluens sitis ardescat habēdi. hec illa. Porro siquid ampli⁹ de siti huiuscemōi audire libeat.nō arbi, tror aliam esse q̄ sitim stercora glutiēdi.nō sitim nectaris.nō sitim cuiusq̄ de vineis engadi vindemie ofecate. An putas mentitum a, postolū vl falso arbitrio scriptitasse. Arbitror oia vt stercora.vt cri, stū lucrifaciā. Quod certe lucrū n̄ mō lucra fortūe incōparabiliter ancellit. Verū etiā infortunioz iacturas quorūlibet ita recōpen: sat. hautdubiū quasi nichil triste acciderit vl molestū. Hijs dictis oticuit hec puella.

¶.XIX.CONSIDERATIO.

Decimanona puella boetiane osolatricis otra tristem vtens v: bis sic ait. Quid externa bona p tuis āplexaris. nunq̄d tua fa, ciet esse fortuna que a te natura rez fecit aliena. Vlteri⁹ quoqz di, cit. Vt q̄d fortunā desideras. nisi vt p eā tuū fiat.q̄d tuū p̄idez non erat. Aliter nāqz tibi in vtilis est fortuna. Si dicas.desidero eā vt meā suppleat indigētiam. Reuera ꝓpter hoc nō optet. Audi dictā osolatricē. Si q̄ nature satis est replere indigētiam velis.nihil ē q̄ fortūe affluentiā petas. paucis em̄ mimisqz natura otenta est. cui⁹ sacietatē si supfluis vrgere velis.aut in iocundū q̄ infunde: ris.fiet aut noxiū.vt infra. Quid tāto fortune strepitu desideratis. Eugare credo indigentiā copia queritis. Atqz hoc vobis in otrari, um cedit. Pluribꝰ quippe ammicis op⁹ est adtuendā p̄ciose supp: pellectilis varietatē. Verūqz illō est.pmultis illos indigere. qui permulta possidēt.hec dicta osolatrix.

¶.XX.CONSIDERATIO.

Vicesima puella osiderās tristē de vno aliquo infortunio.aut ō paucis pturbatū p osolatōne reducit de nō ptis ad pta.et de pditis ad nō pdita.vtens et ipa verbis boetiane osolatricis sic inq, ens. Q̄m multos esse diectas qui sese celo ꝓximos arbitrētur. si de fortune tue reliquijs ps eis mima otingat. ¶.XXI.CONSI.

Vicesimaꝑma puella sic tristē cui bona fortune nō suppetūt cō, solat². Quid inqt mali vl tristis habz carere nō bonis. Porro fortunā bonā nō esse. illa boetiana cōsolatrix sic luculenter ꝓbat

Illō inq̄t liquet·natura sui bona ñ esse·que sese pessimis herere patiāt². qō quidē ō cūctis fortūe muneribꝰ existimari pt. q̄ ad impro, bissimū quēq; vberiora pueniūt·de quibꝰ illō etiā cōsiderādum puto q̄ nemo dubitat esse fortē·cui fortitudinē inesse ꝺspexerit· et cui cunq; velocitas adē·maifestū est esse velocē·Sic musica' q̄dem musicos·medicina medicos·rethorica rethores fac¹·Agit em̄ cuiusq; natura qō ꝓpriū est·nec ꝺtrariaꝝ rerꝝ miscet² effectibꝰ·sz vltro q̄ sunt aduersa depellit·Itaq; ꝺcludere de tota fortuna licz nihil expetēduz in q̄ nihil natiue boitatis inesse maifestū est·q̄ nec se bonis ꝑ adiūgit·et bonos q̄bꝰ fuerit adiūcta nō efficit·Ḃ illa ꝺsolatrix

¶ Quartū capitulū ꝺtinens ꝺsolatōnes super incolatꝰ huiꝰ ī valle miserie ꝓlongatione.

QVarto post p̄missa tristis q̄rtꝰ ob lōgum vallis miserie incolatū tedio affectꝰ supiꝰ nomiatā dñam ꝺsolatricē precipuā accedit ꝓ habēda in hac materia necessaria sibi cōsolatōe·Cui ipa ꝺpatiēs de puellis se ꝺcoitantibꝰ nōnullas dirigit ad ipm ꝺsolandum· ¶ I·CONSIDERATIO·

PRima itaq; puella hoiem senescētem p̄missa ex cā tristē· hūc ī modū ꝺsolat².Nescis inq̄t q̄ finis oīm terribiliū ē mors·Nec quidē suspēdit².ac terribilis eiꝰ pena minuit² incolatꝰ ꝓlōgatōne Licz em̄ dicat scriptura q̄ oēs morimur.et q̄i aq̄ dilabimur in terrā. multū tñ itereſt inter mori paulatiue et festine·mori et tēpestiue Is em̄ q̄ senescens paulatiue dilabit².leuiꝰ.Qui vero añ senium et añ morbū fortis existēs.morit² tēpestiue·Is vt ī pluribꝰ agonisans gūiꝰ affligit².Nā et arbor fortis q̄ tēpestate supueniente impetuose deicit² magis ꝺquassat².maioriq; fragore atq; terribiliꝰ deiectio eiꝰ sentit².q̄ illa q̄ vetustate paulatiue ꝺsumi².et ꝓ vices magis terre inclinat².Sz et ꝓ vices mori seu ad mortē ꝓ seniū disponi leuius est vtiq; q̄ ante senium moriēdo debitū vniuerse carnis simul vel tēpestiue ꝓsoluere.quēdadmodū quidā minꝰ gūe est ad soluendū mille talēton debitu; ꝓ vices diuersis in terminis obligari·q̄ ad soluendū simul totū debitū.vl in termino citiꝰ aduēturo violenter cogi·et tenet certe similitudo cū mors sit debitū huiuscemōi·

¶ II·CONSIDERATIO·

SEcūda puella ad tristē cuiꝰ incolatꝰ ī hac valle miserie ꝓlōgat² ꝺsolandū vsa est facetia cuiusdā frīs.q̄ in publico sȝmōe pulcre docuit quō peccatorꝝ post ꝺfessiōz ꝓ ieiunij impositionē pīiandꝰ dicēs ꝺfessori q̄ nullo mō possz ieiunare·Quinci posset dirisse falsum·ꝺfessore scz sic dicēte·Tu dicis q̄ nullo mō ieiunare possis. et tñ si tibi dicerē q̄ es hō sanꝰ.Vis tu ne tribꝰ diebus vsq; ad nocte ieiunādo florenos numerare·tali ꝺditōne vt sint oēs tui quotquot interiz numerabis·Hō ē verisimile q̄n tu diceres volo libēter. nec oppositū ab aliq° crederet².Sic aūt rñdeas.iam ꝺuictꝰ es q̄si

velles posses ieiunare. Siquidē ad potentiā ieiunādi nichil cōferet florenoꝝ numeratō. licz volūtatē ieiunādi moueret acq̄sitō florenoꝝ q̄ ipam abstinētiā redderet q̄dem acceptabilē et iocundā. Sicut aūt hoc essz. ita et ob similē finē esse deberz hōmi acceptabile piter et iocundū diu viuere et summi hac valle miserie īcolatuz plōgari. Hēpe et ipe possz illo ī spacō tpis numerare. et cumulum sibi florenoꝝ aggregare sup aurū et topasiō valētiū. Quoꝝ inq̄s florenoꝝ. Certe actuū meritoꝝ q̄ ī incude pectoris fabricātur in hac vita. suntq̄z tanq̄ nūmisma gtum et acceptabile in nūdinis padisi. p q̄bus quidē datᵉ tanq̄ merces diurnᵖ denariᵖ. cuiᵖ nūmisma facīē oipotētis plenā grāꝝ repsentat. sz et statū cōtinet oium bonoꝝ aggregatōe pfectū. Quāto igitᵉ magis boi hois plongaª incolatᵖ tāto felicioꝛ reddiᵗ in effectu pmij salutaris. Sicq̄z vallis miserie vallis fit ī spe felicitatis eterne. Fit vallᵉ vberrima fructuū bonoꝝ opuz vbertate. Fit campᵖ certaminis. et pugne victorioꝛe. fit mōs speculatōis altissime. Fit rursuz vallᵉ pinguissima ex spūs pinguedie. Fit deniq̄z vallis florida atq̄z gtissima floꝝ honoris et honestatis iocūditate. Sz nec causetª quisq̄ de nomīe miserie. cū mereatª potᵉ locᵖ dici lucratuᵖ diuitiaꝝ glorie. et in pnti cōtra futuras miserias. vl plene. vl copiose indulgentie.

¶. III. CONSIDERATIO.

Tercia puella ad hoiem de lōgo huiᵖ vite īcolatu turbatū sic ait. Hōne enoch et helye prm deo dilectoꝝ īcolatᵖ liz ī padiso terrestri adhuc durat? Hōne paulᵖ apostolᵖ mortem declinauit cū submissus ī sporta p murū suū euasit psecutorē in noīe dñi? Sed cur illō? Profecto quāuis ipe dixerit. cupio dissolui et esse cum xp̄o. tñ etiā dixisse legitª optaui anathema esse a xp̄o p frib⁹ meis. i. secūdum glosaz sepatᵖ esse a xp̄o p frib⁹ secuz in xp̄o renatis. pmmo et p filiolis q̄os iteꝝ pturuit diuturniozi sz p̄dicatōe ī hac valle miserie educādis et xp̄o lucrādis. Audi crisostomū ō ipo paulo Passus est inq̄t p murū deponi huiᵖ rei gra vt p̄dicatōni diutiᵖ insisteret. et cū multis hinc credētib⁹ ad xp̄m iret. metuebat pfecto ne forte paup hic et inops multoꝝ salutis abscederet. h̄ crisosto. Hōne deniq̄z similē ob cām incolatū suū beatᵖ martinᵖ plōgari nō rennuit sed dicebat. Dñe si adhuc populo tuo sum necessariᵖ ñ recuso subire ꝓpter eos laborē. fiat volūtas tua. et iteꝝ. Satis est inq̄t dñe. q̄ hucusq̄z certaui. nec deficientem causaboꝛ etatē. munia tua deuotᵖ iplebo. Quid plura? Hōne anteq̄ xp̄s mīez suā dilectissimā de hoc seculo nequā eripet. pmisit eiᵖ icolatū post ascēsionem suā ānis q̄pluribᵖ plōgari? Sz et discipuli quem diligebat ih̄s. johānis sez euāgeliste xp̄o amātissimi incolatᵖ. nō sme suo et alioꝝ pfectu vsq̄z ad ānos nonagintanouē fuisse dinoscitª plongatᵖ. Qō igitª vides. deo placuisse ī suis amātissimis nō ē rō q̄ ide q̄ruleris.

¶. III. CONSIDERATIO.

Quarta deniq; puella seneſcētē virū de lōgo ſuo incolatu ārumlātem taliter oſolat². Nōne inq̄t qđ ꝓmittit² hoc tanq̄ rei gte rōez hꝫs ꝓmiſſariū oſolat². Deofecto ita eſſe cōceſſeris neceſſe eſt. Quid ergo. Nōne ſcripturis teſtātib⁹ a do ꝓ vtutis actu lōga vita ꝓmittit²: certe ſic et id ocedere te opoꝛtet. aut nō legiſti vl audiſti illō ecc. q̄ honoꝛat pr̄em ſuū vita viuet lōgioꝛe. Audi eādem ꝓmiſſionē ab ipo dño factā eſſe. Honoꝛa pr̄em et mr̄em. vt ſis lōgeu⁹ ſuper terr̄ā. ſcz terrā viuētiū. vl pſentē ſm interlineareꝫ. Eandē ꝓmiſſionē recitat apl⁹. Honoꝛa inq̄t pr̄em tuū et matrē tuā vt bñ ſit tibi. vt ſis lōgus ſup terr̄ā. Hāc aūt ꝓmiſſiōz nr̄ itelligit aq̄nēſis nō tm̄ eſſe ſpūalē ſz ſm lr̄am etiā tpalē. licz vite lōgitudo q̄nq; multis qui deuoti ſunt pentib⁹ ne eos foꝛte i ſpūalib⁹ ipediat ſubtrahatur ꝓut libꝛo ſapie de quodā dicit². rapt⁹ eſt ne malicia mutaret intellectuz ei⁹ et cetera. Deo vtroq; ig² cauſ ſiue ſcz tēpeſtiue. ſiue tarde te otingat de medio ſubtrahi eo oſolatōz nūc recipias quo ſpare habes te foꝛe a deo i melioꝛi tibi articulo de hoc neq̄ ſeculo feliciter euocādū.

Explicit p̄m⁹ liber de oſolatōe theologie. Incipit ſcd⁹ liber otinēs oſolatōnū remedia opoꝛtūa. Otra illa turbatiua q̄ opponunt² paci et trāquillo ſtatui. Deimū capitulū otinēs oſolatōs ſup tribulatōe in cōmuni que contrariat² q̄nq; paci coꝛpis et animi.

Secūdo p̄cipaliter duodecim triſtib⁹ ſup̄dicte dñe oſolatrici appꝛopinquātib⁹ et ipi aſtātib⁹. p̄mo oim v⁹ ex eis ꝓpter tribulatōs turbat⁹ añ ceteros ipaz dominā oſolatricē ſic eſt allocut⁹. O dña p tribulatōes gues nimiuz vexat⁹ ad ſmū vr̄e pietatis ofugiens. peta vr̄is oſolatōib⁹ adiuuari. At illa eidē opatiēs ex ſuis puellis. xxx. vocauit impans vt triſtē oſolent². I. CONSIDERA.

Prima igit² puella ſic triſtē p̄fatū alloquit². Tu de tribulatōne oq̄reriſ. neſcis q; p tribulatōs miles xp̄i efficeris. et ſi i pug vinceris glorioſus eris. Ipe ſiq̄dem xp̄s vt impator ſumm⁹ de ſeruis et quaſi ruſticis. id eſt de homib⁹ cū ſm philoz. p̄ncipē natura hūana multipliciter ſit ſerua facit aliquos milites. puta qui ꝓpter ipm ſe diſponunt ad ſuſtinendum viriliter tribulatōnes. qua quidē ratōe potiſſime i libro job dici². militia ē vita hoīs ſup terraz. Sz q̄d. nne iſte nr̄ ipatoꝛ veſtit ſuos milites quos fac⁹. Veſtit vtiq; pſeneratēſ veſte ſua ꝓpa. veſte hitus patie icoꝛruptibili circūamictās eos. ſil q; armās ad vltōz inimicoꝛ. Hecce q̄ppe natura ē dicte veſtis ſil et armature vt ſicut iuꝫ traditōz ſoꝛoꝛis mee patebt iferi⁹ multipliciatribulātiū iacula in ipos retoꝛq̄at tribulātes. II. CONSI.

Secūda puella ſic ait. Nūquid hoī de illo ē triſtādū qđ ipm magnū redderz atq; ſimul foꝛtificarz. Nequaq̄ inq̄es. Sz q̄d. Deo fecto tribulatō nata ē hōiez magnū reddere atq; ſimul foꝛtificare. Vis ſcire p̄mū. Attēde ſimilitudiez rei natural. Nēpe ſicut ſm illū

restotilē·Cū plātaꝝ quedā nascātur in locis siccis·q̄daꝫ in flumī
bꝰ dulcibꝰ·q̄dā ī ripis fluminū·q̄dā ī stagnis·q̄ nascūt² ī mari erūt
magne·ī alijs locis pue ſm suā spēm·ita et hoies arboribꝰ opabi
les·video inq̄t q̄dā hoines velut arbores·hij ī mari amare tribula
tōnis q̄ aliter essent pui.efficiūt² spūaliter magni· Vis scire ſm.qđ
scz nata sit tribulatō hoiem fortificare nedum quantum ad forti=
tudinem animi·verum etiam nonnunq̄ quantum ad fortitudinem
corpis·Ecce q̄nto sepiꝰ repugnauerimꝰ tāto fortiores erimꝰ· So=
lidissima est ps corpis que frequēnꝰ exercet².Agilia sunt membra
cursoribꝰ·fortia brachia fabrisi·Nō ē arbor solida neqꝫ fortis nisi ī
quā frequēs vētꝰ insurgit·ipa ei veratōe ostringi².et radices certi
us figūt·Arbores fragiles sunt ait ille Seneca·q̄ ī opaca valle cre
scūt·Nōne aūt et vas ī fornacis feruore fortiꝰ efficit².ac nōnunq̄
pulcre colorat²·Vñ sicut ignis cui in scripturis tribulatō opat² la
terē nō ostumit ſz osolidat·ita tribulatō hoiem roborat et ofortat
dicēte paulo tribulatō patiam opa².·dūteqꝫ jacobo alphei·q̄ pati
entia opꝰ pfectū habeat.scz ad modū fortis est etiā ipa patiētia se
cundū illū tullij ps fortitudis·Deniqꝫ dicit et ipe ysaias.forti=
tudo egeno in tribulatōe sua· ¶.III.CONSIDERATIO.

TErcia puella sic ait·Cur hō refugis tribulatōꝫ q̄ miro mō valꝫ
ad cordis tui saluberimā dilatatōꝫ·Nimiꝝ tribulatō dilatat
cor hoīs ad magna dei dona recipiēda·Nēpe sicut martellꝰ auri=
fabri cogit sub manu eiꝰ metallū extendi de quo vas suū opa².Ita
pfecto aurifaber tociꝰ creature.seu stellifabri q̄ fabricatꝰ est au=
rorā·et solē·p tribulatōes intēdit cor tuū dilatare et extēdere·vt ī
eo de suo plura possit ponere·q̄ inqes·Certe plura dona·plura bo=
na saltē spūalia vt cor tuū sit pcōsissimaꝝ et scīssimaꝝ reliq̄ꝝ cri
sti scz sancti sanctoꝝ et alioꝝ ī memoria ad solamē relictoꝝ mon=
strāua pciosa·de q̄ dilatatōe cordis humani intelligi pt illō psal=
migraphi·Dilatasti cor meū·et illō in tribulatōe dilatasti mihi·s.
ad vilitatē meā·et nōne meliꝰ est sic esse quasi metallū dilatatum
ad diuina capiēduꝫ piter et mōstrādū q̄ sicut metallū ī massa cuiu
smodi sunt corda sine disciplina·q̄ qbꝰ deꝰ nō iuenit locum.vel q̄
p impatiētiam sicut vetꝰ patella q̄ sub martello frāgit².in qua p v=
na fractura plures post repiunt².vñ p patiētiā iuē osiliū illō ecc.
sustine sustētatōs dei·diūgere deo et sustine.vt crescat in nouissimo
vita tua. ¶.IIII.CONSIDERATIO.

QVarta puella sic ait·Nūquid nosti q̄ p aquā ī scriptura tribu=
latō designat².vt cū dicit² ī cāticis·Aque multe nō poterūt ex
tinguere caritatē·Nec mirꝝ nēpe ſm aq̄ ꝓpietates sunt ad pūs cō
siderādi.inij.tribulatōis effectꝰ satis vtiles· Dicimus q̄dem est.q̄
tribulatō ad modū aq̄ vinū tpalis leticie tpat.ne interioris hoīs
debili capiti·scz mēti p amētiā vl alio mō noceat·Hoc etēm vinuꝫ
si puꝝ biberet².hoieꝫ sanū ifatuaret.et ifirmo forsan morte īducerꝫ

nō q. effectꝰ tribulationis ad sth ... aque

nimirū ꝑiculū se ꝑ mixturā aq̄ tribulatōis euadere hō ꝓuidus cū gaudio vellet. Scd̄o effect⁹ ē. q̄ sicut aq̄ extinguit ignē de stramibus factū vl̄ de lignis. ita tribulatō extinguit ignē libidis. patet hoc ī illo mōacho quē de luxuria tēptatū abbas su⁹ iussit ab alijs īfestari. q̄ postea de tēptatōe illa īterrogat⁹ rn̄dit. mihi viuere nō licz. et fornicari libz. q̄ dixerit nullo mō. Sz et si dom⁹ alic⁹ succēsa essz igne quē ille ꝑ se nō possz extinguere. aquā sibi oblatā cū desiderio recipet. et oblatōz ei⁹ obseq̄uz nō ꝑsecutōz reputaret. q̄nto magis cū dom⁹ oscīe succēsa ē igne ocupīe. occursum aq̄ tribulatōnis ignis illi⁹ extīctiue dz hō succursum reputare. Terci⁹ effect⁹ est q̄ tribulatō ad modū aq̄ hostes spūales submergit. vicia scz et demones. in cui⁹ figura dicit² ī exodo. opuit aq̄ tribulātes eoz. vn⁹ ex eis nō remānsit. Quart⁹ effect⁹ est q̄ quēadmodū aq̄ nutrit pisces. ita aq̄ tribulatōis nutrit fideles. dn̄te ysaia ꝑ otrariū. oputrescent pisces sine aq̄. bn̄ q̄dē fideles ecclesie ꝑ pisces figurāt². eo q̄ ad modū pisciū ꝑ petrū piscatorē rethi onexaꝝ vtutū. vl̄ articulorum fidei crāt capiēdi szm dn̄i ꝓphetiā.

Ex.m

V. CONSIDERA.

Quinta puella sic a⁺. Nōne scis q̄ ī scriptura ꝑ ignē tribulatō figurat² dn̄te psalmigr̄pho. igne me examinasti. Nec mirum certe Scd̄m em̄ ꝓprietates ignis occurrūt ad pn̄s. iiij. vtilitates tribulatōis. Prima q̄dē vtilitas ē. q̄ sicut ignis cerā mollificat et tandem ꝑt liquefacere. Ita et tribulatō corda emollit et ea etiā liquefacit. Nōne ꝟ inuūt² tribulato job dicēte. de⁹ emolliuit cor meum. dn̄te quoq; psalmigr̄pho. factū est cor meū tanq̄ cera liquescēs. Dices forte quid dsolatorij sequit². idē. Ecce ex mollificatōe hoc seq̄t². q̄ sicut cera q̄nq; hn̄s ymaginē bestie vl̄ dyaboli. modico igne emollita recipit ymagiēz angeli vl̄ ip̄i⁹ dei. Ita corda modica tribulatōe emollita q̄n aī dyabolica erāt. vl̄ bestialia aialib⁹ scz cogitatōib⁹ plena. efficiūt² āgelica et dīna. Vn̄ sicut cera mollificata veteri depoīta ymagīe nouā recipit. sic corda emollita vetustatē vicōz deponūt. et vtutū nouitatē assumūt. Rursum sicut cera mollificata recipit ymaginē frōdiū et florz pulcerrimoz colorz. Ita coz tribulatōe emollitū dispoītū ē ad recipiēdū et repn̄tādū flores virtutū q̄ opant² floribus pulcherrimis honoris scz et honestatis. Deniq; sicut cera igne resoluta et liq̄facta termiat² termis alienis. Ita coz liq̄factū īcipit resolui et termiari nō termis ꝓprijs. sz dīne volūtatis. corda vero dura nō liq̄fiūt ad ignem tribulatōis nisi forte magna sit tribulatō mortis illatiua. vl̄ alias excessiua. tūc etēm cōtingit vitoz vetustatē depoī. et corda ꝑ h⁹ omino liq̄facta fluere ī omēm modulū et formā rctē viuēdi. oino pata stare mādato ministri eccē. fitq; felix mutatō dextere excelsi. mutat² nāq; vas. otumelie ī vas glorie. Scda quoq; vtilitas ē. q̄ quēadmodū habet² ī daniele q̄ tres pueri q̄ ligati missi sunt ī ignē fornacis. inuēti sunt soluti Ita et ī ignē tribulatōis dstitut⁹ facile solui² a vicul̄ q̄b⁹ ligat⁹ ē

nō ē effectō ibloris ad fili^m ignis

ſez a vinculis amoris mūdi ſtingit nāq; in hoīe q̄ tribulatōz pati² quēadmodū ſemel dīgit cū xp̄ian⁹ popul⁹ caſtrū qdā qđ ſarraceni renebāt obſideret. Nā illi ſarraceni quēdā xp̄ianū nobilē captū machie xp̄ianoꝝ oppoſuerūt. ſpantes q̄ in eā p̄tez caſtri lapides nō iacerēt xp̄iani. ipo vero xp̄iano machie oppoīto clamāte vt ꝓpter eū nō deſiſterēt ab impugnatōe. cepunt xp̄iani lapides iacere. et p̄mo lapidis iactu rupt⁹ eſt funis quo ille ligat⁹ pendebat. et ſic ille cadēs in foſſatū abſtract⁹ē a xp̄ianis et liberat⁹. Cathena illa q̄ nos ligatos tenet. eſt iuxt̄ vbū Senece. amor mūdi. qñq; aūt ex vno ictu tribulatōis dīngit aliquē tedium hīre de mūdo quē amabat. ſicq; a mūdi amore ſepa². qđ quidē nequaq̄ modica vtilitas ē cēſenda. cū totū et ſolū malū hoīs ſit amor mūdi. ¶ Tercia vtilitas eſt q̄ ſicut p ignē ꝓbat² bonū aurū dīnte ecc⁹. in igne ꝓbat² argentum et aurū. ita p tribulatōz ꝓbat de⁹ hoiem bonū dīnte job. Deobab⁹ me quaſi aurū qđ p ignē trāſit. Dñs. quoq; dicit. ꝓbaſti cor meū et viſitaſti nocte. igne me examia. ꝛc. Libro quoq; ſapie dicit² tanq̄ aurū i fornace ꝓbauit illos. quos illos. Certe iuſtos. De q̄b⁹ canit eccleſia. tanq̄ aurū i fornace ꝓbauit electos dñs. Vñ et in eccleſiaſtico. Vaſa figuli ꝓbat fornax. et hoīes iuſtos tēptatō tribulatōnis. Quapropter et thobie dictū ē. qz accept⁹ eras deo. neceſſe fuit vt tēptatō ꝓbaret te. Hoc aūt multū dz hoiem conſolari. qz ſignū eſt qđ diſpoītur vt ſit vas purū ad capiēdū deū. ¶ Quarta et p̄ceden ti attinēs vtilitas ē q̄ tribulatō ad modū ignis purgat. qđ p mala chiā ꝓphām dat² itelligi. Sedebit inq̄t cōflās et emūdās argētum. et purgabit filios leui. Vñ ſicut mediāte igne reddit² aurū purum ſeu affirma². ita mediāte igne tribulatōis cordā electoꝝ purificātur. Nec mirū. Sicut ei i purgatōe auri ſunt folles q̄ iflāt². et ignis qui ſuccēdit². et fex q̄ aſumit² p qđ aurū purū reddit². Sic folles q̄ inflāt² ſunt inimici q̄ nos tribulāt et p̄ſequūt². dīnte p̄s. Dñe q̄d mⁱ tiplicati ſunt q̄ tribulāt me. multi iſurgūt aduerſum me. Ignis q̄ ſuccēdi² i fornace ē iniq̄tas p̄ſecutōis et angūſtie q̄ ē i tribulatōe. Fex que aſumit² ē immūdicia peccati q̄ remittit². dīnte ecc⁹. Dis et miſericors de⁹. et remittit i die tribulatōis peccata. Vñ et Bara dño loquēs. in tpe iniq̄t tribulatōis peccata dimittis hīis q̄ iuocāt te. Deniq; audi opatōz et doctrinā magni p̄ris. in fornace inq̄t ardz palea et purgat² aurū. illa i cinerē vrit². et illō ſordib⁹ exuit². fornax mūd⁹. palea iniq̄. aurū iuſti. ignis tribulatō. artifex de⁹. qđ ergo vult artifex facio. vbi me poīt artifex coloz. jubeoz g⁹ tolerare. noluit ille purgare. Ardeat licz palea ad vicēdū. et q̄ſi aſumendū. illa quaſi i cinerē vrit². ego ſordib⁹ careo. hī ille p̄. Bz nōne ſic coz hoīs ad modū auri naturaliter letificāris a ſordib⁹ purificati. p̄t ipſuz hominem iam p tribulatōnem purificatum admodum letificare et conſolari.

¶ VI. CONSIDERATIO.

Sexta puella sic ait. O hō q̄ de tribulatōe turbaris. nūquid nō itelligis q̄ valet tribulatō p̄ multiplici ac merito ꝺsolatoꝛia purgatōe hois. Nimirū p̄ter illā q̄ testāte p̄us soꝛoꝛe mea similis ē purgatōi auri p ignē. est vna q̄ similis est purgatōi ferꝛi p limam. Alia que similis est purgatōi gn̄oꝝ tritici a palea p̄ triturationeꝫ et ventū. Tercia q̄ similis est purgatōi vīdemie p torcular. Quarta q̄ est silis purgatōi q̄ fit p minutōꝫ. Quinta q̄ est silis purgatōi q̄ fit p medicinalē potionē. Vis scire de p̄ima? Ecce sicut spata q̄ de vagina nō extrahit². et cultell⁹ de quo nō scindit² obscura². qualis cultell⁹ q̄dē. nisi limat⁹ et purgat⁹ i mēsa dn̄i nō pon̄i². Ita soꝛda oci, osa que nō sunt aliquo laboꝛe vl̄ tribulatōe exercitata ꝺtrahūt eꝛrugine et multā spūalē obscuritatē p̄pter quā dn̄o reddunt² abhoꝛmīabilia. nisi aliquo laboꝛe vl̄ tribulatōe ab erugine purgata fuerint et q̄i limata. De tribulatōib⁹ igit' nō doleas. sꝫ magis gaudeas vt coꝛ splēdēs coꝛā deo et g̃tū ei h̄abeas. Sūt em̄ tribulatōes q̄, si lime p̄ ferreo coꝛde deeruginādo. et ad moduꝫ ferri clarificādo, quēadmodū p̄ similitudine dicit² in ezechiele. limat⁹ ē gladi⁹ vt splendeat. Vis scire de purgatōe scda. Ecce sicut in tritura palee g̃nis p ventū excussis palee abiciūt². et triticū purū relinquit². Ita p tribulatōꝫ coꝛ hom̄is purgat². ꝺsimilē quidē ad g̃noꝝ tritici per triturā pallee excussiōꝫ. ꝺpatōꝫ facit egregiā ip̄e gregoꝛi⁹. Sicut inq̄t i tritura palee g̃na eiciūt². sic floꝛes inter spinas p̄deūt. et roꝛsa q̄ redolet creſcit cū spina q̄ pūgit. Vis scire ō purgatōe tercia? Ecce sicut p̄ pssurā toꝛcularis q̄ō racemos p̄mit. liquoꝛ p̄cōsus a vili et grossa materia sepat². Ita ꝺtingit q⁹ p̄ pssuram tribulatōnū toꝛquētium h̄oiem et p̄mentiū. aīa in celi cellario collocanda a grossa materia sepat². s. a coꝛpe q̄ō inferi⁹ subtoꝛculari relinquit². de p̄ssura h̄uiⁿ tribulatōnū mūdi ꝺsolatōꝫ. vl̄ p̄ spem celestiū recipiēte loquēs apostol⁹. deꝰ inq̄t totiⁿ ꝺsolatōis ꝺsolat² nos in oi tribulatōne nostra. vt possim⁹ et ip̄i ꝺsolari eos q̄ i oi p̄ssura sunt. Vis scire de quarta purgatōe? Ecce p̄ tribulatōꝫ h̄ō spūaliter minuit² quo ad supfluū peccati sanguinē. retēto bono sanguine. q̄ q̄dē nō est coꝛrupt⁹ h̄umoꝛ. sꝫ h̄umoꝛ ē deuotōis tīct⁹ ruboꝛe diuini amoris. Nēpe q̄dā vena de coꝛde est p̄cedēs de q̄ scribit² i puerbijs. Vena vite os iusti. et est q̄dam sanguis coꝛruptus. scꝫ sanguis peccati. q̄ ad modū coꝛrupti et putridi sanḡnis possꝫ coꝛrūpe coꝛ interioꝛis h̄oīs. et esse cā moꝛtis. De q⁹ nimiꝝ sanḡne cupiēs dauid liberari a dn̄o. libera inq̄t me de sanḡnib⁹. Ict⁹ aūt tribulatōis apit dictā coꝛdis venā ad os p̄tēsam dn̄te ip̄o dauid. Ad dn̄m cū tribularer clamaui. q̄ vena p̄ ꝺfessionē oꝛis apta. p̄t egredi dict⁹ coꝛruptus sanguis peccati. Veniꝫ vis scire de purgatōe q̄nta. Ecce q̄n tribulatō tibi mittit². tūc p̄ coꝛde tuo a grossis mūdi h̄umoꝛib⁹ purgando me, dicinalis tibi potō mīstrat². Sicut em̄ amara medicina purgat p̄ꝛuos h̄uoꝛes coꝛpis. sic amara tribulatō relicto tibi h̄uoꝛe deuotōis

purgat prauos·i·viscosos hūores lubrici cordis·Debes g° auda
cter sumere potum illū a summo phico tibi oblatū ·q̄ q̄dez ē ille al
tissim⁹ q̄ de terra creauit medicinā·q̄ nō solum nouit·sz etiā creauit
vires herbaꝝ·et virtutē oim rez·A seculo quoqz p̄sciuit q̄litatez
oim euētuū·vñ et optie nouit oplexiōz cordis tui·scies q̄ntū potes
patı·q̄ vtpote fidelis medic⁹ tibi tanq̄ filio vl̄ filie siue spōse non
daret·nisi rē vtilē et salubrē·q̄ et fecit tibi credētiam cū dixerit pe
tro calicē quē dedit mihi p̄·nō vis vt bibā illum·et est sensus·po
tū mensuratū et mee oplexioni seu oditōni ꝓportionatū·et mihi p
illū q̄ p̄ me⁹ est datū·q̄ nō nouit nisi bona data dare filijs suis·q̄
re nō biberē illū·Quia vo ipe bibit in quo nichil erat purgandum.
igit² et tu de eodē bibe post illū·reddēte ratōz magno pze aug·At
tende inq̄t q̄ rusticū et reū teneres eū q̄ ciphū dñi sui effūderet in
quo dñs suus prius bibisset·bibe igit² ex eo·Hic est em̄ ciphus ad quē
bibendū iuitat amicos in cāticis·Amici inq̄t mei bibite et inebria
mini·Hūc offerebat filijs zebedei jacobo et johānı maiorib⁹ de a
micis·potestis inq̄t bibere calicē quē ego bibitur⁹ sum·Dicas ig²
cū gr̄atudine et hylaritate cū sancto dauid·Calicē salutaris acci
piā·et sit sensus·ego accipiā potū mee sanitatis·et si nō possis de
glutire·dicas cū eodē·et nomē dñi iuocabo·i·appellabo eū in ad
iutoriū q̄ ante bibit·q̄ teste scriptura mortez deglutiuit·Deglutias
igit² et tu·Nepe votēs purgarı stult⁹ essz si pillulas masticaret·cū
p hoc purgatōnem corpis impediret·Sane huic mō purgatōis non
obstat q̄ videm⁹ multos bibere potū hui⁹·et tn̄ n̄ purgarı·Hā hᵒ
q̄dem accidit nō ꝓpter defectū medicine·sz quēadmodū q̄s p potō
nē sumptā nō purgat²·nec cura² ꝓpter indispositōz materie que pur
gari debet·q̄ nimis est dura et opacta·Ita fit q̄nqz q̄ medicina tri
bulatōnis nō purgat cordā p tribulatōnē nō emollita·sz ad modū
cordis phonis puersa manētia·ac p impatiētiā et irā indurata·

VII·CONSIDERATIO·

Septima puella sic ait·Nōne iam p sororem meā didicisti q̄ p̄
sens tribulatō q̄ in terra patit² hō est quasi medicinalis que
dā potio mistrata a sūmo medico·de qua et quo p̄t intelligi illō ec
clesiac·Altissim⁹ de terra creauit medicinā·et vir sapiēs nō abhor
rebit eam·q̄ quidem medicina quasi in amaris pillulis mistrata·ne
hō eā abhorreat·est sapienter quasi sub quadā p̄ntis vtilitatis ne
bula inuoluenda·l̄ est eterne dulcedinis zuckare deuote estimatō
nis iudicō admiscenda·De se aūt est quasi mirra a putrefactōe cu
stodiēs cordā humana·vl̄ est quasi cauteriū in membro min⁹ nobi
li factum ad sanandum magis nobile membrum· quippe molestia
corporis infirmitatem sanat mētis·Hinc dicit ecclesiastes·Curatō
cessare faciet peccata maxima ·Sane quantum ad predictum cau
terium vel consimilē medicinam per tribulationē exhibitā·Audi
magnum patrem Augustinum· Intelligat inquit homo medicum

esse deum,et tribulatōnem medicamentū esse ad salutē.non penam ad damnatōz.sub medico posit9 vteris.secaris.clamas.nō audit me dic9 ad volūtatē.sed audit ad sanitatē.Ih pr̄ ille.Bz qd. Deofecto sicut i cozpalib9 teste scriptura nō est cēsus sup cēsum saluus cozpozis.ita et in ꝓpoito nihil vtili9 cēsendū est q̄ sit sal9 mentis.

¶.VIII.CONSIDERATIO.

Octaua puella sic ait.Nōne remediū curuitatis et cecitatis cū dsolatōe debz recipi?fateri hoc necesse ē.Bz qd.Deofecto tribulatō remediū curuitatis est et cecitatis. Vis scire q curuitatis? Ecce licz szm scriptur̄ de9 fecerit hoiez rectuz.qñqz tñ ad terzena ꝟitualiter incuruat².curuitate q̄dez interiozis hois.deo et sanctis abhomiabiliozē q̄ sit quecūqz curuitas cozpalis.Sic incurua² plerūqz tpe ꝓsperitatis?supueniēte aūt tribulatōe rursum rect9 efficitur.qz illo i tpe ad celestia erigit².et eleuata mēte ad dm dirigitur oculis suis internis.cū spe efficacis supplicatōis.quēadmodū illi qui oli deo dixerūt.Ibim9 ad te i tribulatōib9 nostris.et exaudies nos?i nobis quidē nō est tāta fozitudo.vt possim9 multitudini resistere q̄ irruit sup nos?sz cū ignozem9 q̄d agere debeam9.hoc solum hēm9 residui.vt oculos nr̄os dirigam9 ad te?et ecce hac in directōe et mēus erectōe dsistit stature iteriozis hois rectitudo curuitatis exclusiua.Dozro q tribulatō sit mētalis atqz multū piculose cecitatis remediū.ptz dñte ysaia.q vexatō dabit itellectū.Estqz amara tribulatō i felle piscis apte figurata quo thobias junioz patris sui oculos excecatos liniuit et visum ei restituit.

¶.IX.CONSIDERATIO.

Nona puella sic ait.Nescis fr̄ q scriptura foze p̄dicat dulce lumen?Nōne igit² tribulatōis tibi remittet² amaritudo.cū ipa tribulatō homiem multiplici lumie dsole²?Illumiat nāqz hoiez ad dgnoscēdum sua ꝓterita mala.illumiat hominē ad spandum futura bona.Illumiat ad videndū deū.illumiat hoiez ad dgnoscendū seipm.¶Vis scire q hoiez illumiet ad dgnoscendū sua ꝓterita mala seu pcta.Exemplū accipe i libro geneseos de frib9 iosepz q̄ sic ad inuicē sunt locuti.Merito hec patimur.qz peccauim9 in frem nostrū.videtes angustiā aie illi9 dū deprecaret² nos et nō audiuimus. idcirco venit sup nos ista tribulatō ¶Vis scire q tribulatō illumiet ad spandū futura bona?Ecce de tribulatis dicit scriptura. In paucis vexati.i multis bn̄ disponen².scz szm bona future vite vtiqz pn̄tib9 potiora. Quis em̄ instor tribulat9 videṡ hic malos pace ac alijs exteriozib9 bōis magnifrui suppoita dei iusticia non speraret potiora sibi in alio seculo reszuari szm sniaz hugonis illi9 regularis.¶Vis scire q tribulatō illumiet ad videndū deū.Audi greg.eggie loquentez.Absit inquit vt fidelis quisqz q̄ deū videre desiderat de mundi psecutōib9 lugeat.qd fieri eisdē psecutōib9 nō ignozat.¶Vis scire q tribulatō illuminet hominez ad dgnitōnem sui ipsius

et viriũ suaꝝ. Audi rursum gregoriũ. Nemo inq̃t vires suas ī pace
congnoscit. si bella desunt virtutum experimenta non proderunt
Idem quoq; dicit. Improuidꝰ miles ē. q̃ se forte ī pace gl'iat². Deni-
q; tribulatõ eo pacto hoiem illumīat. qº cor eiꝰ exuagās ad sui cõ
gnitõez reuocat. Nimiꝝ hõ cuiꝰ cor pspitas vl̃ mũdanũ gaudiuꝫ
aseipo elõgauit. quẽadmodũ dauid dqueri² dicẽs. dereliq̃t me vtꝰ
mea. et lumẽ oculoꝝ meoꝝ et ipm nõ est mecũ. dq̃rit² inq̃ et bene
dquerit² ve em illi q̃ cãdelã īterni sui lumis q̃i dsumit ī alioꝝ vsũ
et nõ ī vsum ꝓpriũ. hõ ille dgnitõe caret sui ipiꝰ. qũo em dgnosce
ret se is q̃ nõ ē apud se. sꝫ ãbulat in mirabilibꝰ sup se. quousq; sup
ueniãt tribulatõs q̃ reducũt hoiem ad se. Dñte gregorio. q̃ tribu
latões cogũt cor redire ad sẽ. et ad suũ hospitiũ. Sic dicit² ī exodo
Maneat vnuq̃sq; apud semetipꝫ. Sic dicit ps. duertere aĩa ī requiẽ
tuã. Sic dicit sapiẽs de interna sapia. Intrãs ī domũ meã dqescam
cũ illa. Sic et colũba tpe diluuij q̃i coacta reuersa est ī archã. cum
extra nõ iueniss; vbi req̃escceret pes eiꝰ. ¶ X. CONSIDERAT.

Decia puella ad tribulatũ sic loq̃t². Sine tribulatõe hoies dor
miũt somno pigricie. Sꝫ tribulatõ excitat eos vt ignis ī domo
succẽsus. et vt aq̃ nauẽ subintrans. vt dicãt illõ Mathei. Dñe salua
nos perimꝰ. Idcirco et magnꝰ pr̃ aug. sic ait. ideo inq̃t p̃mũt² multi ī
ecclesia. vt ꝑsli clamẽt. clamãtes exaudiãt². exauditi glorificẽt deũ
Sꝫ q̃d Nõne bonũ est sic a somno excitari. pigriciã remoueri. clamã
tem a deo exaudiri. et deũ ab exauditis glorificari. certe sic. Nam
inde de ꝓmo ad vltimũ sequ² gloriã dseq̃. Quippe q̃tũ in te est tu
das deo gloriã. et q̃d miꝰ ipe tibi retribueret q̃ gloriã ꝑ gloria.

¶ XI. CONSIDERATIO.

Undecima puella tristi tribulato necessitatẽ tribulatõis dcla
rat sic dicẽs. Sicut cibꝰ adheret vasi ī quo decoq̃t². et p dñs
colorẽ et saporẽ amittit nisi moueat². sic mẽs hõis ī magnũ malum
suũ videlicꝫ ī pditõꝫ bõi colorꝭ. scꝫ ruborꝭ caritatis aut cãdorꝭ
puritatis atq; bõi saporꝭ spũalis . abhoiabilis et insipida ac deo
euomẽda huic mũdo ꝑ amorẽ adheret sm illã ps. dglutinatꝰ est ī
terra vẽter nr̃. nisi p tribulatõꝫ mouea² q̃ deo ordinãte ab ipo mun
do parit². vt ab eo sepet² iuꝫ vbũ cuiusdã pr̃is Ipe inq̃t mũdꝰ. dum
tot amaritudibꝰ cruciat. dũ tot calamitates igeminat. q̃d aliud ni
si vt nõ ame² clamat. Hec ille. et bñ. nisi ei essent tribulatões. hoies
ipiꝰ dei obliuiscerẽt². tpalibꝰ otẽti. Vnde tribulatõ est velut absm
thiũ quo hij q̃ sunt spũaliter puuli a lacte tpalis dsolatõis sepan²
Sicut corporaliter puuli aliq̃ amaritudie a nutricis lacte solẽt sepa
ri. ¶ XII. CONSIDERATIO.

Uodecima puella ad tribulatũ aspitatẽ tribulatõis cãtez sic
ait. O homo esto q̃ tribulatõnis sentias aspitatem. hoc signũ
in bonum est. signum quidem tue electõis. signumq; diuine digna
tõnis. qua quidem ob hoc dignãter agit². q̃ p tribulatõez aspa sit

via electoꝝ ne eos magis delectet diu ꝑgere q̄ citiꝰ ꝓuenire. Sꝫ et cito tribulatōꝫ hꝫ esse portā regni celoꝝ. hꝫ certe porta dñi. iusti intrabūt ꝑ eā. Nā et teste euāgelista. optuit xp̄m pati. et sic intrare in gloriā suā. Vñ et in actibꝰ apostoloꝝ. ꝑ multas tribulatōnes oportet intrare in regnum celoꝝ. ¶ XIII. CONSIDERATIO.

TErciadecima puella sic ait. O hō aduersitas quātū bonū tribulatōes et aduersitates tibi oferūt cogūt em̄ hꝫ hoiem querere solatia supiora. ꝑ hoc q̄ ꝑcludūt inferiora. quēadmodū ei dñs aliq̄s tabernas interdicit sue ville q̄n vult ꝓciū vinū vendere. ꝓhibens ne vēdat aliq̄s q̄cūq; vinū donec ipe totaliter vendiderit vinum suum. Ita et deꝰ vt te cogat ad se recurrere facit ꝑ aduersitates. ne periculosioꝝ gaudioꝝ mūdi tabernas frequētes. Nōne hoc apte designat² in iobele. vbi dicit². Expgiscimini oēs q̄ bibitis vinū in dulcedine. q̄m pijt ab ore vestro. sꝫ et bestie agri quasi area sitiens in breui suspexerunt ad te. q̄m exsiccati sunt fōtes aquaꝝ. et ignis deuorauit speciosa deserti. q̄d em̄ hꝫ ꝑ vinū bibētes. nisi hoies potoribꝰ mūdi gaudijs fruentes. Quid ꝑ bestias agri quasi area sitientes. nisi hoies bestialia gaudia desiderātes. Quid ꝑ vinū q̄d ab ore duoꝝ populoꝝ perijt. et ꝑ fōtes aquaꝝ desiccatos. nisi mundi gaudia tā potiora peuntia. seu ipedita. q̄ inferiora quasi exsiccata ꝑ ignē speciosa deserti deuorātē. i. per mūdi tribulatōes et aduersitates. Hec cogūt ad deū sursum respicere. et ibi potū suū. id est supiora solatia et delectatōs querere sm illū apostoli. q̄ sursum sunt querite. nō que sup terrā. ¶ XIIII. CONSIDERATIO.

QVartadecima puella tribulato sic ait. Nōne otentaris ꝑ id q̄d spōsa dei dilectissima piter et delicatissima petit. et modū quo hoc ei a spōso ocedit² cōsequaris. fateare hoc necesse est. an forte vane te ipa delicatōrem eē existimabis. Sꝫ q̄d petit illa. Trahe inquit me post te. Petit igit² vt trahat². Vis aūt scire modū quo petita res ocedit². certe mediātibꝰ tribulatōibꝰ q̄bꝰ exercet². Audi p̄ez clareuallis. Trahimur inq̄t cū tribulatōibꝰ et tēptationibꝰ exercemur. Si igit² nō vis tribulari. nec a spōso benignissimo petas trahi De hoc nimirū tractu q̄ salubris et grōsus sit. ꝑ dicta sororis mee inferiꝰ poteris edoceri. ¶ XV. CONSIDERATIO.

QVintadecima puella tribulato sic ait. Ecce hō deꝰ te tribulari ꝓmittit. Vis scire bonū tuū. si nō posueris obicē. q̄d intendit. Ecce intendit tuā ad ipm̄ oersionē. quēadmodū patet libro ꝓpie expientie hoc dicēte. Videm̄ em̄ q̄ peccatoꝝ in ꝓsperitate cōstitutꝰ sp̄ fugit et a deo auertit². q̄nto scz ad bonū ōmutabile plꝰ auertit². Sꝫ tribulatōe sibi immissa reuertit². et ad deū cito oerti². Dīte dño ꝑ oseā. in tribulatōe sua mane osurgēt ad me. Mane inq̄t. id ē cito siue tēpestiue. vl̄ orto lumie gr̄ie. O felix necessitas q̄ ad meliora opellit. tēpestas ei reduxit ionā fugitm̄. egestas reduxit ad patrē filiū ꝓdigū. Ionas dixit. clamaui ad dominum de tribulatōne

mea et exaudiuit me. cū angustiare² ī me aīa mea dñi recordat⁹ sui
dñ. dixit. mltiplicate sūt infirmitates eoꝝ postea accelerauerūt. qđ
nisi fiat. fatigat⁹ ei q̄rit q̄etē. eger saitatē. naufrag⁹ suspirat ad
portū. famelic⁹ ad cibū. tribulat⁹ ad rmediū. qđ cū nusq̄ melius re
piri valeat q̄ apud ipz deū. Hic ē qđ dic⁹ gg. mala q̄ nos hic pmūt
ad deū ire opellūt. Deniq; supꝰ p sororē meā audisti q̄ ī tpe tribu:
latōis pctā dimittūt². p qđ cessat auersio. sz mox vt cessat auersio in
stat ouersio. gra cui⁹ hautdubiū tribulatō ē sufferēda cū gaudio

¶ XVI. CONSIDERATIO.

Sextadecima puella ad tribulatū sic a⁹. Nescis hō q̄ ignis pur
gatorij testāte magno pre aug. miro mō ḡuis ē? Supat em oēz
penā quā hō vnq̄ passus ē ī hac vita. l̄ pati pt tribulatōes igit² sūt
p penis ignis purgatorij tāq̄ incōpabiliter leuiores hylariter to
lerāde. Quis em debitor mille talēton ñ gauderet si sibi ocedere²
q̄ p duo l̄ vnū satisfaceret. Sz ecce p tribulatōes pntes et respecti
ue parū ḡues et q̄i ad pūctū vix durabiles. Dñte dño p ysaiā. Ad
pūctū ī modico dereliq̄ te. i. pmisi te tribulari et ī miseratōib⁹ ma
gnis cōgregabo te. jn momto idignatōis abscōdā faciē meā parū
p a te. et ī mīa eterna miser⁹ sui tui. Der has inq̄ dbita q̄tare pos
sum⁹ ad q̄ deo obligamur. s. peās pctis dbitas, licz ei pene eterne
q̄s mere² pctm mortale p verā pniam in tpales sint mutate. nihilo
min⁹ multū restat dē debito adhuc soluēdo. l̄ ī isto mūdo. vl̄ ī pur
gatorio. pīertim pnis iūctis nōdū plene pactis. Sz et p ueialib⁹
q̄ mltiplicāt² quottidie oportz peās ferre q̄s p tribulatōs possum⁹
q̄tare. et p mēsura dine acceptōis dē dpoto radē. Sane sicut dispē
sator dimittis iactat dpotū suū corā dño p fabas l̄ lapillos. et q̄n
q̄ p dpoto sūmādo fabā q̄ parū valz ī se facit cētū marcas valere.
Ita et tribulatō pns vni⁹ diei accepta² q̄nq̄ a dō p dbito magno
vt ī recōpēsatōe anguste et tribulatōis vni⁹ āni ī purgatorio. quē
admodū ī ezechiele dicit². Diē p āno dedi tibi. et quēadmodū dici
t² ī ecc⁹. Est q̄ mlta redimat modico pcō. Inter h aiaduerte qūo la
tro ī cruce se q̄tauit. qui ad dextrā ihu pepēdit. Hic pfecto q⁹ tor
mētum qđ p culpa sua patiebat² ad honorē creatoris sui cōuertit.
quitauit se de toto debito. Insup etiā a saluatore audire meruit vo
bū illd dulce. Hodie mecū eris ī padiso. ¶ XVII. CONSI.

Decimaseptima puella sic ait. Cur de tribulatōe adeo pturba:
ris. cū sit signū ī bonū. signū tue supportatōis a ḡuamie futu:
re tribulatōis. q̄ppe in Naū. dicit². Nō osurget duplex tribulacō.
vl̄ sm. lxx. nō iudicabit domi⁹ bis inidipm. Hinc sm veridicū di
uinaꝝ scripturaꝝ interptē jeronimū loquor. eūdem locū declarā:
tem. Dei humanuz gen⁹ diluuio. sodomitas igne. egiptios mari.
israhelitas in heremo p suo peccato tpaliter pdidit. ne ī eternis
penis essent pditi. si ei q̄ puniti sūt etiā postea puniēt². Dñte ppha.
non iudicabit de⁹ bis inidipm in tribulatōne. sequitur q̄ mentitur

scriptura qđ dicere nephas ē. Exēplū de ꝓposito est ꝙ triticū semel flagellatū i vno horreo. nō flagellabit² iterꝝ i alio horreo. Sz qđ. Nōne magna mia dei est. ꝙ ꝓ penis futuris recipit tribulatōs presentes. Hoc em̄ tale ē. ac si ille cui debent² marce auri et argēti. cōputatōe sibi facta recipet ꝓ eis fabas vl̄ lapillos / plꝰ ei est faba vna respectu marce argēti q̄ tribulatō pn̄s r'spectu pene future. scz intēsiue et extēsiue. Ezechielis. iiij. dic̄ ꝓ āno dedi tibi. Sane licet nec p̄missum dictū ꝓphe sit intelligēdū vl̄r. sz de illꝰ forte punitis q̄ iter flagella pn̄iam egerūt. et nō de hijs q̄ iter flagella duriores et deteriores fiūt vt quidā sentiūt. vl̄ de punitis ꝓ peccatis leuioribꝰ vl̄ oblitis quoꝝ ꝺscīa nō hētur. adhuc ꝓ magnis peccatis diuturnis cruciatibꝰ puniēdis deo sicut oim rexꝝ. ita et supplicōꝝ sciente mēsuram vt alij intelligunt. et etiam ipe ihe-ronimꝰ put habet² quodā i capitulo decretoꝝ. Nichilominꝰ stat ꝓpositū vl̄ ꝓ pte future tribulatōis. vl̄ ꝓ toto q̄tū ad aliquos iuxꝝ rubricā eidē capitulo p̄notatā que sic dicit. In p̄ntiaꝝ nōnulli puniūt² ne in eternū flagellētur. Et qđcūqz horꝝ de². miro mō certa horiez tribulatū grose agit². ¶ .XVIII. CONSIDERATIO.

Decimaoctaua puella sic ait. Gaude fr̄ karissime de tua tribulatōe. Nepe tribulati sicut i voce. sic et in ve vident² cū tribulis ꝺuenire. Himiꝝ sicut licz tribuli hyspiditatē pūgitiuam hēant. tn̄ cardueles siue carduelli q̄ sunt q̄dē musice auicule tribul̄ insident tribulos amāt et frequētāt. eo ꝙ eoꝝ semibꝰ pascunt² q̄ ipas delectāt. ita et tribulatis in adiutoriū potiꝰ q̄ delicatis sancti angeli aduolare sunt credēdi. q̄ q̄si spūales cardueles in facie a pte rostri pacuū intellectꝰ quo sp vident faciē p̄is sunt valde rubei rubore amoris. et nichilomiꝰ varijs vtutū pennis decorati. q̄ nōnullis tribulatarꝝ aiarꝝ potētijs insidētes illis ipoꝝ tribulatorꝝ q̄bꝰ ꝓ sui ꝺsolatōe cū deo loquūt² deuotis vbis tanq̄ semibꝰ delectātur. quippe semē est vbū. Sz nūquid nō hij angeli velut musice auicule sunt. cū vt fert² quondā i celo aereo cātauerint ꝓ gloria vginis Regina celi letare. et i regiōe eadē i qua natꝰ est saluator. puta circa bethleē saluatore nato gloria i altissimis deo. Sz et omnino vident² i cordibꝰ tribulatorꝝ esse velut auicule musice. vtpote i ipis musitātes. atq; ad ipoꝝ ꝺsolatōz modulatis quodāmō vocibus canētes. p̄sertim si sm apostolū i multo expimēto tribulatōis abūdātia gaudij ipoꝝ fuerit. Si em̄ in ciuitate dn̄i angeli et archangeli himnū decātant. et sanctꝰ ꝓclamāt. absit ꝙ huiꝰ musice artis oblīti de nostra habitabili dicāt. quo cātabimꝰ cāticū dn̄i i terra aliena. cū de possibilitate p p̄missa possint duīci. pmmo in hac valle miserie psallētibꝰ sm illū angelicū p̄rez clareuallis dignāter sancti angeli admisceri solēt. vñ. ¶ inqt siqs hret oculos aptos. Videret qua cura. quo ve tripudio iersunt cantātibꝰ. assunt orantibꝰ. insūt meditantibꝰ. ¶ .XIX. CONSIDERATIO.

Decimanona puella sic ait. O frater p̄missis sororis mee attētis sermoib⁹ nō abhorreas tribulatōnum hyspiditatē. vl̄ ip̄am amaritudinem. Audi greg. gregē sibi omissum salubriter admonentem. Si inq̄t illic dulcia appetim⁹ necesse est vt h̄ amara tolerem⁹ h̄ille. Sz et tribulatōes licet extrinsec⁹ seu superficieten⁹ degustate morderāt. tn̄ int⁹ latet nucle⁹ sm cui⁹ dulcedinē sanū gustū delectant put sequētia maifestāt. Vide ergo ne similis fimie. Sepmia ascendēs nucis arborē atq; i cortice nucis inueniēs amaritudinez totū fructū picit. et iō fit q⁹ dulcedinē nuclei non pcipit. Nō sic fr tribulatō est a te piciēda. q̄uis extrinsec⁹ sit amara. Sz potiꝰ odiēda est quadrupli salsa. Qua inq̄es aut q̄li. Deofecto prima est punitiua. s. osideratō mortis ppetue quā hō p tribulatōs p̄t euadere Audi salomōez. Noli inq̄t subtrahere a puero disciplinā. si em̄ percusseris eū virga n̄ morietr. tu v̄ga pcutis eū. et aiam ei⁹ de iferno liberabis. Seda salsa q̄si aromatica et mitigatiua. est osideratō eterni p̄mij. Audi sanctissimū patrē gregoriū. osideratō inquit p̄mij. minuit vim flagelli. Tercia salsa est osideratō passiōis xp̄i. Audi magnū p̄em augustinū. Magna inquit cōsolatō mēbris ex capite Vñ et apostol⁹ ipe. Si inq̄t sustinem⁹ et oregnabim⁹. Audi quoq; et p̄em clarevallis. Hunq̄ inq̄t xp̄s a cōione sua sociū tribulatōnis excludit. secū latro eadē die fuit in padiso. Quarta salsa est mlt̄iplex tribulatōis vtilitas de q̄ quidē sorores mee. te iā p̄idem informarūt. ac te etiā pleni⁹ informabunt

XX. CONSIDERATIO.

Vicesima puella sic ait. Cur frater tibi tam insipida est aqua tribulatōis. q̄ potiꝰ multū tibi deberet sape. exquo colata est per saccū humanitatis xp̄i bn̄dicte plenū spēb⁹ aromaticis. Hic nempe sacc⁹ in quo inh̄itauit corporaliter plenitudo diuinitatis. plen⁹ fuit gratie et veritatis. plenusq; illa sapia q̄ de se dicit. Sicut cynamomū et balsamū aromatisans odorē dedi. et q̄i mirra electa dedi suauitatē odoris. et quasi balsamū non mixtū odor meꝰ. Nōne autem per h̄uc saccū bn̄dictū dicta aqua colata fuit. q̄n̄ xp̄c tot et tāta sustinuit. Vñ si aqua illa simplex et pura antea nobis insipida fuisset. exnūc semp sapida esse deberet ex tracto. sz p colatōez odore aromatico. et sapore dulcissimo. Himirus et in eo spūs erat ille de quo dicit ip̄e xp̄c eterna p̄is sapia. spūs meꝰ sup mel dulcis. sz et ih̄us mel in ore dicit ipse doctissimꝰ pater vallis. Sicut igit² multi quibus simplex aqua nō sapet. medonē vl̄ claretū melle vl̄ speciebus cōfectū delectabiliter biberēt. ita p̄dicto mō ofecta tribulatō delectabilis esse posset et deberet. Sane hac in materia distinctio quedā locū videt² habere que in libro quodā sanctax reuelatōnū repit². In q⁹ in pſona xp̄i sic dicit². Cū hō gua². si i primo p̄cio initō mihi illō ꝑpinaz ego cū inde biberē ex ore meo et tm̄ dulcedis ei tribuerez. vñ sic nobilitare² vt nūq̄ de cetero posſz pire. Sz cū hō ide por

biberit inficit illō.et quo ꝑi⁹ bibit eo magis aceſcit et amaricat⁹. vt inde me nō deceat bibere.niſi pñia et cōfeſſione purget⁹. ℔ ibi.

¶.XXI. CONSIDERATIO.

Uiceſimaprima puella ſic ait. O hō ō dulci et valde dulci ñ ſolū hō ñ oz ōſolari.ſz ꝑt poti⁹ plurimū ōſolari. Sz qō. Nōne tribulari ꝓpter deū ē dulce⁹ ꝑmmo dulce valde. Eſt ꝓfecto. Nēpe cū qs facit aliud ꝓpter aliud.ℓ aliud eſt vicini⁹ coꝛdi ſuo.ipmqz coꝛ ipi⁹ ꝑi⁹ tāgit.q̄ illō tāgat qō ꝓpter ipz facit. Ita ſane q̄ illō ꝓpter qō facit. aliqō eſt q̄i mediū mediāte quo.ſeu ꝑ qō trāſit et ꝑtingit id qō faciēs facit ad coꝛ ipius faciētis. Ecce clax exemplū. Si hō ſumat potōz ꝓpter bonū ſaītatis.ſanitas ꝑi⁹ coꝛ eius tāgit q̄ ipa potio.que quidem ꝑtingit in racione voliti per ſanitatem tanq̄ per qōdam mediū ad coꝛ ſumētis potōnem.vñ et ſm regulā areſtotil ꝓpter qō vnūquodqz tale.puta volitū vl amatū.et illō magis. Sz nunc videm⁹ q̄ illō qō per mediū tranſit ſapit naturā illi⁹ medij. patet hoc in radio per feneſtrā vitreā rubei coloꝛis vl viridis trāſeunte.qui radi⁹ idcirco ad terrā ꝑuenit.vl parietē oſimili cum coloꝛe.patet et in dulci vino qō bibens infirm⁹ acre ipz iudicat.vl amax eo quidem q̄ ꝑ lingue amaritudinē quaſi ꝑdit ſapoꝛem dulcedinis ꝑi⁹ q̄ ꝑtingat ad interioꝛē potētiam qua anima inducat de ſapoꝛe. Aliud eſt exemplū de ſpera ignis q̄ immediate attingit celū.nec vent⁹ nec pluuia.nec aliq̄ tēpeſtatis materia ꝑt celū ipz attingere.niſi ꝑi⁹ igniat⁹ ſeu in ignē ꝺuertat⁹ ꝑ caloꝛem.ſeu virtutem ignis illi⁹ medij ꝑ quem tranſit. Sic aūt et celeſtē hominē tēpeſtas tribulatōnis.quā ex ſuaui amoꝛe ꝓpter dulciſſimū ihm deuz et dñm nr̄m patit⁹. nō attingit coꝛ patiētis ꝓpter ipm deū. niſi quaſi fluēdo ꝑ deum tanq̄ mediū anime ꝓpinqui⁹.ꝑ cui⁹ trāſiens dulcedinē de neceſſitate ꝑdit ſuā amaritudinem.cui⁹ quidez medij rō ꝑ ly ꝓpter deū iuxta vulgare theutonicū impoꝛtat⁹. ¶ Sed et caloꝛ amoꝛis.cui⁹ hō rōne tale quid patit⁹.vl etiā operat⁹. decoquit ipm pati vl operari.et ſic reddit ipz dulce.vtpote fructū hominis qui arboꝛi ꝺparat⁹.quemadmodū caloꝛ ſolis decoquendo vere arboꝛis fructū reddit eum dulcē. Hec cine quidē ꝺparatō non eſt vana. Nam amās deū ſoli tanq̄ ei a quo ꝓcedit caloꝛ amoꝛis ꝺparat⁹ dicēte ſcriptura.qui diligunt te ſicut ſol in oꝛtu ſuo ſplēdet ita rutilēt. ¶ Deniqz cui⁹ tribulatō ānichilat⁹.nōne ille a tribulatōe cū ōſolatōe liberat⁹. Is aūt eſt qui ꝓpter deū tribulatōnem ſuſtinet.ex amoꝛe quo coꝛ ei⁹ reddit⁹ inflammatū. Ad illi⁹ quidē coꝛ nō pertingit tribulatō maxime penetrando.niſi ibidē igne amoꝛis conſumat⁹ et quaſi annichilet⁹.quemadmodū etiā ipe tribulat⁹ hui⁹ dicere ꝑt cum pſalmiſta. Inflamatū eſt coꝛ meū.et ego ad nichilum redact⁹ ſuz et neſciui. Quō ergo talis ꝑt eſſe deſolat⁹ cui pati ñ eſt pati.ꝑmmo ꝑ hoc merito debz ōſolatōz recipe ex quo ceſſat pati.ℓ potius.qz nunq̄ vere patiebat⁹ vt ſic.ꝑſeruatus quodammomō ab

Uicesimasecūda puella sic ait. O hō nescis q̄ solatiū est miseris habere socios penaꝝ. et tāto maiꝰ q̄nto sunt soci digniores. Ꝫ q̄libet tribulatꝰ hz socios oms magnos qui sunt ī dignitatibꝰ ꝓ: situ. Audi patrē clareuallis. nūquid inq̄t ī honore sine dolore. ī plātōe sine elatōe. Ꝫ nec tales tm̄ hz socios tribulatꝰ. q̄nimo pli: mos tales q̄bꝰ dignꝰ nō erat mūdꝰ. Deniq; sociū hab; ipm deū q̄ per psalmistā de tribulato dit. cū ipo sum in tribulatōe. De qꝰ rur, sum psal. Iuxta est inquit dns his q̄ tribulato sunt corde. sunt autē et alij huiꝰ rei testes. Ecce q̄d dicit clareuallēsis. Quātūcūq; inq̄t seuiat tribulatō n̄ putes te derelictū. hz memineris scriptū esse. cum ipo sum in tribulatōe. Ꝫ et ipe dns repit ꝑ psaiā dixisse. cū transi: eris ꝑ aq̄s tecum ero. Hōne aūt et quo ad ignē liber danielis simi: le testat. Vidit inq̄t nabuchodonosoꝛ i fornace cū tribꝰ pueris q̄r, tum simile filio dei. Et nōne hec societas secura ḡta et delectabil et plurimū affectāda. ac a deo ꝓpter eā ipa tribulatō est postulāda. Audi aīdictū clareuallēsem deo loquentē. Da mihi inq̄t tribula: tiones. vt semp mecū possis esse. ¶ His itaq; sufficientibꝰ testimo, nijs patet tribulatos ipm deū habere sociū. et non mō penaꝝ seu tribulatōnum vt habentē consimiles. verū magis vt in ipis nostris tribulatōnibꝰ et mediātibꝰ ipis nobis assistentē et auxiliātem con, tra aduersitates. quippe taliter sibi deū auxiliari petit ps̄. Da inq̄t nobis dn̄e auxiliū tuū de tribulatōe. Ecce nō petit q̄ tribulatō au: ferat. Ꝫ q̄ de ipa auxiliū eliciat. Vt sc; deꝰ det q̄ ipa tribulatō sit homini in auxiliū otra hostes. Quales forsan inqes. Deofecto licz iob deo associari petēs. et hac suppoīta associatōe ad oms indiffe, renter diffidēdū aīatus dixerit. dn̄e pone me iuxta te. et cuius vis manꝰ pugnet otra me. tm̄ cū ps̄ dicit. Da nobis dn̄e auxiliū de tri, bulatōe. petit hoc genꝰ auxilij q̄d otra piculosissimos hostes valz. puta latentes et incognitos. q̄ppe piculosa est pugna q̄ nō cogno, scit inimicꝰ. Huiꝰ aūt hostes sunt falsa gaudia. fallaces ꝓsperita, tes mundi. que tāto sunt hostes piculosiores. q̄nto blandiores. blā, diendo em̄ et festiuādo occidūt. quēadmodū ꝓut in regū libro le: gitur. ioab marscalcus regis dauid amasiam occidit. ipm ꝑ mentum tenēs. et in signū amicicie salutās. Si itaq; mūdꝰ tibi arrideat blā, dicijs suis. Dicas secure cū illo ouidio. Bella mihi video bella pa rāt. et gaudēter vtere illo dei auxilio q̄d ō tribulatōe elicit. q̄ppe tribulatōs otra tales aduersantes sūme valēt ¶ XXIII. CON.

Uicesimatercia puella sic ait. Cur hō de tribulatōne querularis. An ignoras q̄ si hō haberet amicū q̄ ꝓpter ipm in tribulatōe essz. vt turbatōe. dignū essz atq; iustū. q̄ ipe hō tal cū illo aīco esset ad ipz ꝑ sui pn̄tiā dsolādū. tali q̄dez dsolatōe q̄lē ei rōnabiliter pos, sz ipēdere. Ꝫ q̄d. Nūquid deꝰ dsolatoꝛ optiꝰ suis aīcis ꝓpter ipm tribulatis in hꝰ deficiet. Absit. Ipe est nimirū q̄ suis dixisse dinoscit,

Egoipe oſolabor vos ſcz p meiipi9 pzeſentiā·cū de tribulato hui9 vt ſepi9 omemozatū eſt dixerit p ꝓphetam.cū ipo ſum in tribulatō ne·Sane in hoc verbo ꝑt conſiſtere multiplex oſolatō· Nimirum ſi de9 eſt mecū in tribulatōe· quid ergo requiro ampli9? Haz nihil aliud aut pl9 ꝙ deū meū velle debeo.exemplo illi9 marie in cui9 pſona dicit ille ozigenes·Dn̄m meū ſoluz quero,ipe ſol9 poteſt me oſolari·Sz et valde auar9 dicit· cui deus nō ſufficit·Si etiā homo de ipo deo nō otentat· quomō de quocunqz dono dei interioꝛi vel exterioꝛi poterit cōtentari? Deus itaqz qui cōſolatur nos in omni tribulatōne noſtra ſufficiens eſt p conſolatōne habenda· qđ patz tam de deo patre,ꝙ de deo filio,et deo ſpirituſancto·Dixit philip: pus ad filiū de deo patre·Dn̄e oſtende nobis patrem et ſufficit no bis·Dicit· de ſapientia que filio appꝛopꝛiat·Venerūt mihi omnia bona pariter cum illa·et cui nō ſufficerent omnia bona? Omne au tem qđ venit cum illa eſt homini bonū·vtpote que nihil niſi bonū in ſua habet cōitiua·quod etiam venit cum illa oꝛdinem habet ad finem bonū et optimum ad quem ſuam conducit coītiuam·quippe ipa attigit a fine vſqz ad finē foꝛtiter·et diſpoit oia ſuauiter·Veni ens igitur cum illa e fine ſaltem ſoꝛtatur boni atqz ſuauis rationez Dicit aūt omnia bona·qz ad quem venit deus vt amicus illi coīca bit omnia ſua bona iuxta illō in figura·fili tu ſp mecum es·et oia mea tua ſunt·ſua autem ſunt omnia bona·Vnde et diligentibus deum omnia coopantur in bonum·etiam que in ſe non ſunt bona vt ſunt peccata ſm gloſaz ꝓpter qđ ſignanter dicit· Venerūt mihi omnia bona,id eſt omnia venerunt atqz reddunt· mihi bona·ꝙuis etiam aliꝙ ſm ſe nō ſint bona· Venerūt autem cū eterna ſapientia que nunꝙ fieri ſmeret quecūqz mala niſi ex eis ſciret elicere bona ¶ Rurſum deus ſpiri9 ſanct9 paclit9 eſt dulcis hoſpes anime cu ius quidem dulcedo amaritudini tribulatōis predominat·ita ꝓfe cto vt ſufficiēs ſit ad amaritudinē tribulatōnis repellendā ·et per oſequēs ad illū oſolandū de quo dicit·cuz ipo ſum in tribulatōne. qđ in eo libēter facit qui obicē ñ ponit eo ꝙ paclitū eſſe ſibi ꝓpꝛie ꝺuenit·Deniqz hoc qđ dicit cū ipo ſum in tribulatōne·tātū valet ac ſi dicat ipi tribulato opatioꝛ·vl̄ potiꝰ in pſona ipi9 ego patioꝛ. quemadmodū in pſona petri ſe paſſum pdicebat·cū eidem dicebat. venio romā itez crucifigi·et quemadmodū dicet in iudicō hijs q̄ a ſiniſtris ei9 erūt·Eſuriui et nō dediſtis mihi manducare· ſitiui et nō dediſtis mihi potū·ꝛc·ſequit·tunc rn̄debunt ei et ipi dicentes· Domine qn̄ te vidim9 eſurientē aut ſitientē et nō miniſtrauim9 ti bi·tūc rn̄debit illis dicēs· Amen dico vobis ꝙdiu nō feciſtis vni de miꝺoꝛib9 hijs nec mihi feciſtis·O viſceroſa erga hominem cari tas dei·on9 patientis ſibi aſſumentis·que merito debet omnem ho minem tribulatum conſolari·

CXXIIII·CONSIDERATIO·

Vicesimaquarta puella sic ait. Cur hō de tribulatōne tristaris per quā ad duas eximias virtutes humilitatem. s. et patientiā efficaciter disponeris. Vis h̄ scire q̄tum ad humilitatē. Ecce dicit pater clarevallis. q̄ sicut patientia ad patrē. lectō ad sciaz. ita humiliatō est via ad humilitatem. si ergo virtutem appetis humilitatis. viam nō refugias humiliatōnis. nam si non pateris humiliari. nō poteris ad humilitatem puehi. h̄ ille pater. Sed q̄d certe per tribulatōnes homines humiliant². teste p̄s. tribulauerūt inq̄t eos inimici eorz. et humiliati sunt. Igitur p̄ tribulatōes. homines ad v̄tutem humilitatis disponunt². Hec aūt virt⁹ quanti sit valoris. q̄ntumq̄z hominem ornet. hoc sodales mee docebūt inferius euidenter. Rursum sicut ꝫm p̄fatum patrem humiliari est via ad virtutem humilitatis. Ita tribulatōnes pati via est ad virtutem patientie. Sed quanti est h̄. Profecto tanti est q̄ nulla re exteriori potest adequari. Est nimirū tāti valoris armatura. q̄ nec vlla alia q̄uis aurea. q̄uis margaritis. aut q̄buslibz lapidib⁹ p̄ciosis ornata valet tūc quātū ipa p̄tegere hominē a iaculis verborum. a gladio lingue inique. et a verbo mendacij. aut etiā verbo pungitiuo. cū potius iacula hm̄oi et sagittas nōnunq̄ in ipm iacientem soleat patientia retorquere.

XXV. CONSIDERATIO.

Vicesimaquinta puella sic ait. Cur de tribulatōne turbaris. que valet ad pietatē. valetq̄z ad spei firmitatē. Vis scire q̄ valeat ad pietatem. sicut ecōtra homo in delicijs nutrit⁹ nescit alijs compati. Audi apostolū. Non habem⁹ inquit pontificem. qui non possit opati infirmitatib⁹ nostris temptatū per omnia. Vis scire q̄ tribulatō ad spei valeat firmitatem. Audi primo apostolum paulum de spe. p̄ patientiā inquit spem habeam⁹. Merito siquidem ō regno celorz spem hz. q̄ moneta hz q̄ ipm emit². Que nā inq̄es ē illa. Profecto moneta illa ab electis minime reprobāda. est tribulatō. hinc in libro job dicit². Increpatōnez dñi ne reprobes. Sane de spei firmitate expssius loquit² pastor dominici gregis. greg. Tāto inquit spes in deo solidior surgit. quanto p̄ illo quisq̄z grauiora ptulerit. q̄z nequaq̄ retributōnis gaudiū de eternitate colligitur. q̄d nō hic pia tribulatōe seminat². h̄ ille. Hz quid operat² hec spes. Audi gregorium ibidem. Spes inquit in eternitatem animū erigit. et idcirco nulla mala que exteri⁹ tolerat sentit.

XXVI. CONSIDERATIO.

Vicesimasexta puella sic ait. Nōne nosti q̄ tribulatō valet multipliciter ad virtutes. Nimirū tribulatō v̄tutes iuuat. v̄tutes manifestat. virtutem perficit. Vis scire q̄ tribulatō virtutes iuuet. Audi venerabilē ieronimū. adiutrix inq̄t virtutū est tribulatō. Vis scire q̄ tribulatō virtutes manifestet. Audi gregorium egregie de hoc loquentē. Aromata inquit fragrātiam suā non nisi cū incendūtur expādūt. Ita sancti viri oīne q̄d v̄tutib⁹ redolēt. i tribulatōibus

mnoteſcunt. Sed et pater clareuallis exponens illō cañ. Vniuerſi pulueris pigmentarij. Species inquit integre odorem quidem reddunt. ſz non tm quantum ofracte. crebris tunſionib9 ſuptrite remotiorem etiā locum odorifera ſparſione pfundunt. ſic et virtutes in pace fortiter redolent. ſz fortiꝰ in tribulatione. qz virtꝰ in pace acqrit². i pſecutōe pba². approba² ī victoria. ḣ pr̄ ille. Denigz viſ ſcire q tribulatō virtutem pficiat. Audi apoſtolū paulum. Virtus inquit in infirmitate pficitur. Nec mirum. multis nanqz modis facit tribulatō ad pfectionem virtutis. Primo quidem qz purgat virtutes vt ignis aur. Audi gregorium. fornax inquit tribulatōis ligna vicōr incinerat. et aur purgat. Secdo qz hoſtem virtutum debilitant. ſcz corꝰ cuiꝰ ſenſus proni ſunt in malum. et cuiꝰ caro concupiſcit aduerſus ſpm̄. Tercō qz magnitudo tribulationum occaſionem dat vt deꝰ gratiam augeat. Audi apoſtolum. fidelis inquit ē deꝰ qui nō pmittit vos temptari. ſcz p tribulationes ſupra id quod poteſtis. ſz faciet cum temptatōe puentum. i. virtutis augmentum vt poſſitis ſuſtinere. Audi quoqz et ſenecam illuſtrem. multa īquit adicit ſibi virtus laceſſita. Denigz audi in ſignem gregorium. Electorꝝ inquit deſideria duz p̄munt² aduerſitate pficiunt. ſicut ignis flatu p̄mitur vt creſcat. et vñ quaſi extingui cerni². inde roboratur

XXVII. CONSIDERATIO.

Vicesimaſeptima puella ſic ait. De tribulatōne. cur triſtaris. bonū tuū qđ deꝰ intendit non aduertis. Ecce intendit tuam cuſtodiam. ac cordis atqz virtutum tuarꝝ obſeruatōnem. Vis hoc ſcire. Audi dominici gregis cuſtodem egregium. beatiſſimū patrem gregorium. Niſi inquit pō. p tribulationes ſe meliꝰ ſeruari noſſet. non diceret pba me deꝰ et tempta me. et rurſum idez. tūc inquit. interius cuſtodimur. cū per diſpenſatōnem dei tolerabiliter temptamur exteriꝰ. aliqñ vicijs. aliqñ preſſuris. Tribulatō etiam cuſtodit ſapientiā cordis ne pdatur. ſicut econtra dictꝰ pater beatiſſimꝰ de ſalomone loquens. Ideo inquit ſapiētia cor ſalomonis deſeruit. qz eum nulla diſciplina tribulatōnis cuſtodiuit. hec ille pater. Corda itaqz amicorꝝ dei ſub tribulatōne obſeruantur. ſicut ignis ſub cinere. et ſemen ſub niue. Quapropter et dñs precepit in lege q tabernaculum ſupra opertum eſſz ō ſagis cilicinis qui aſperi ſunt. ad preciosas coꝛtinas ſubtꝰ exiſtentes cuſtodiendas a pluuia et a vētis. p quod ſignificatur q ſub aſpitate tribulationum obſeruantur p̄cioſe virtutes ſanctorꝝ. et p̄cipue humilitas que a mundi proſperitatib9 impugnatur.

XXVIII. CONSIDERATIO.

Vicesimaoctaua puella ſic ait. Cur hō de tribelatōe triſtaris. cū tribulationez materiā ſpūalis gaudij et cām diuinj ſolatij oſtet eſſe. Qꝰ ſi de hoc dubites. Audi multiplex teſtimoniū. Nonne dicit glorioſus archiantiſtes ambroſiꝰ. Deus non eſt immemor ſuorꝝ qz dat eis in tribulatione ſolaciuz. Nonne etiā dicit pater clareuallis

Deoppe est dominꝰ hijs qui tribulato sunt coꝛde. nec mirū nam et
mater quē egrotantem nouit filium. magis fouet. et amplectitur se
piꝰ quantūcunqꝫ tribulatō seuiat. non putes te derelictū. ſꝫ memi-
neris scriptum esse. cū ipō sum in tribulatōne. Bille. Bꝫ quid. certe
presentia amici est gaudiosa seu ꝺsolatoꝛia. Nonne vel aliqñ audi
uisti verbuꝫ illꝺ apostoli. suphabundo gaudio in omni tribulatōe.
qui et rursum de quibusdā dicit. In multo expimento tribulatōnis
abundantia gaudij ipoꝝ fuit. Nonne dicit apostolꝰ alibi. gloꝛia-
mur in tribulatōibꝰ. Nonne dicit pſ. Letati sumꝰ p dieb⁹ quibus
nos humiliasti. Nonne gaudet languidus de moꝛbi curatōne. sed
tribulatō medicina est moꝛbi expulsiua. pſertim si a deo acceptet
Hinc em dicit in libꝛo job. Increpatōnē dñi ne repꝛobes. qm ipse
vulnerat et medetur. Sed et operariꝰ de stipendio acquirendo vti-
qꝫ gaudet etiam in laboꝛe. sic etem dicitur in euangelio. gaudete
qm merces vestra copiosa est in celis. Sed et mercatoꝛes gaudent
qui p vili pꝛecio merces emerunt pciosas. Ipsi autem tribulati qui
in modico vexati in multis bene disponent p tribulatōe modica.
vꝛpote tempoꝛali et bꝛeui. mercedem sibi ꝺparāt sempiternā. Deni
qꝫ virtꝰ hominis appaꝛet in tribulatōe. sicut virtꝰ smapis ex intri-
tione. Bonꝰ etiam gubernatoꝛ in tempestate cognoscitur. et in bel-
lo miles. et pugil in duello. et nonne huiꝰ gaudium pariunt. Deꝛ-
fecto sic. experientia hoc docente. Gaudent nanqꝫ magni viri et ꝺ
tuosi in rebꝰ aduersis. sicut foꝛtes milites in bellorꝫ triumphis. et
sicut gaudet ex victoꝛia pugil foꝛtis. Facit aūt excellenter ad ꝓpo
situm dictū illustris senece. Nullum inquit ita magnum solatium
est. sicut illud quod extrahit de aduersitate. Quid plura. mutatur
plane seu ꝺuertitur tristicia tribulatōnis saltem in bonis hominī-
bus in gaudium exultatōnis. Nonne ait pſ. In conuertendo capti
uitatem syon. facti sumꝰ sicut ꝺsolati. tunc repletuꝫ est gaudio os
nostrum. et lingua nostra exultatōe. Sed et dicta mutatō in euan-
gelica hystoꝛia aperte intelligit figurata p mutatōnez aq in vinū
in nuptijs. et nonne vinum letificat coꝛ hominis. pꝛesertim vinum
consolationis. Sed ecce aqua tribulatōnis ꝺuertitur in vinum cō-
solationis. et leticie spiritualis. Dicet foꝛte quanta aqua in quan
tum vinum. Deꝛcedat in medium ꝓpheta ysaias in persona dei tri
bulatum consolans. Ad punctum inquit in modico dereliqui te. et
miserationibꝰ magnis congregabo te. Quocirca ymaginandum q
p modica gutta vel aspersione punctalis tribulatōnis recipiemꝰ
diuina faciente miseratione quasi fluuium eterne pacis. et thesau-
rum iocunditatis et exultationis. quemadmodum illud dictum est.
jocunditatem et exultationem thesaurisauit super eum. Quapꝛop-
ter merito pꝛeeligenda est gutta aque tribulationis in vinuꝫ gau-
dij tale et tantū mutanda. gutte vini gaudij tempoꝛalis mutande
tandem intoꝛerentem tribulationis eterne. ymmo simul in ignem.

et aquā eterne afflictionis. per que nō transitur vt in refrigerium veniat². Siquidem de hac mutatōne habetur exemplum in diuite epulone. et lazaro paupe. qui diues dicebat. crucioz i hac flamma. scz tam copiosa. et suo calore tam afflictiua. nā illi responsuz dstat. Fili recipisti bona in vita tua. et lazar⁹ similiter mala. nunc autem hic consolat². tu vero cruciaris.

¶ XXIX. CONSIDERA.

Quicesimanona puella sic ait. Cur de tribulatōe turbaris? Nonne dsideras q̄ deus eternus per tribulationes maximum tuuz bonum intendit? Quod inquies. Profecto tribulatō educit hominem de pzisione. et nonnunq̄ ad cozonam. Vis scire q̄ tribulatio educat de pzisione. Ecce carcer cozdis est vel pzisio. quidquid incordinate diligitur in hoc mundo vbi anima miseri retinetur. et ligatur a vinculis affectionis. De hoc quidē eicit tribulatio. vt est videre saltem in vno genere tribulatōnis. Nonne legisti in actib⁹ q̄ petrus detinebatur in carcere herodis. et angelus percussit eum in latere et dixit surge velociter? latus vocantur in scriptura oēs illi qui homini affinitate vel societate sunt diuncti. quando ergo amicus hominis ei per mortem vel alio modo subtrahitur. tunc in latere percutitur homo pro corde suo de carcere eiciendo. Vis aūt scire q̄ nonnunq̄ eductio de carcere terminetur ad cozonam? audi Ecclīastem. Interdum inquit ducitur quis de carcere ad regnum. Sed et cōmuniter martello tribulatōnis fabricatur cozona iustis tribulatis. qui em̄ iustos tribulant. cozonam eis fabricant. qd etiaz quandoq3 fit non aperte in faciem persequendo. sed occulte quasi a tergo per detractionem malleo lingue percutiendo. quemadmodum ob hoc dixisse videtur pſ. supza dorsum meum fabricauerunt peccatores. Deniq3 q̄ de⁹ per tribulatōnem iustorum maximuz eorum bonum intendat. videlicz post probationem gloziam eorz et honorem ac cozonam eternā. patet p illd de tribulato martire dictum solenni voce ecclesie. glozia et honore cozonasti eum domie Sed et jacobus alphei in sua canonica de temptato per tribulationes et patienter sufferente loquens. Beatus inquit vir qui suffert temptatōz. qm̄ cum pbat⁹ fuerit accipiet cozonā vite. quasi dicat. viuam cozonam accipiet. Est autem de ei⁹modi cozonatōne exemplum. Nam miles pbus. qn̄ cum triumpho de certamie reuertitur. magn⁹ ei honor exhibetur. Sic est et de illis qui per patientiam in hac vita triūphasse pbant². iux illd poetrie. Nobile vincēdi genus est patiētia. vincit q̄ pati². si vis vincere. disce pati. De illis inq̄ triumphatorib⁹ sic est. q̄ in celesti palatō honorifice recipiun². et vt reges solenniter cozonant². Quippe tacito de quozūdā aureolis. cuiuslibet militis in militante ecclesia bene militātis. In ecclesia triūphante rōe premij essentialis qd aurea dicitur. Verificatur illa vox ecclesie. cozona aurea super caput ei⁹. exp̄ssa signo sctitatis.

¶ XXX. CONSIDERATIO.

Decesima puella sic ait. Audi sententiã patris clareuallis mꝫ
ta de premissis quasi recapitulãtis. Hec est inquit via vite. tri
bulatio presens. via glorie. via ciuitatis habitaculi. via regis. uti
lis tribulatio que ꝓbationem operatur. ducit ad gloriam. res ne
cessaria tribulatõ q̃ in gloriã vertitur. tristicia que in gaudiũ muta
Gaudium sane longum. quod nemo tollet a vobis. gaudiuꝫ multi
plex. gaudium plenum. Bonum ergo magis necessitas q̃ voluptas
que cum vtraqꝫ res citiꝰ transeat altera penaꝫ habeat. altera sit pa
ritura coronam. res necessaria ista necessitas que coronã parit. Glo
riemur in tribulatione. in ea siquidem spes glorie. ymmo et in ipsa
tribulatõne gloria continetur. sicut spes fructus in semine. In hũc
modum regnum dei nunc intra nos est. thesaurus ingens in fictili
vase. in agro vili. Est inq̃. sed abscondita est. latet gloria nobis in
tribulatione. Cũ ipso sum in tribulatiõe ait dominꝰ. ec. aliud iterũ
q̃ tribulationem queram: mihi adherere deo bonum est. Descendꝫ
vt ꝓpe sit his qui tribulato sunt corde. vt nobiscum sit in tribula
tione nostra. ex eo vtiqꝫ q̃ in ipsa tribulatione simus nos. Quis em̃
sustineret. quis subsisteret. quis persisteret sine eo. bonum mihi do
mine tribulari. Dummodo ipse sis mecum. q̃ regnare sine te. epula
ri sine te. sine te gloriari. bonũ mihi i tribulatõe magis ãplecti te i
camino habere te mecum. q̃ esse sine te vel in celo. Aurum probat
fornax. et viros iustos temptatõ tribulatõnis. Ibi em̃ cum eis do
mine. et ibi in nomine tuo ogregatis mediꝰ astas. Quid trepidamꝰ?
Quid cunctamur? quid refugimꝰ hunc caminum? seuit ignis. sꝫ do
minꝰ nobiscum est in tribulatione. hec ille dulcis pater.

Capitulum secũdum otinens consolationes specialiter super tri
bulatione sub nomine crucis. siue super cruce tribulationis.

Secundo post premissa ad supradictam dominaꝫ osola
tricem accessit. et alius tristis propter crucez tribula
tionis. cui illa pro consolatione mox de suis puellis
quatu ozassignauit.

I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait ad predictum tristem. O si cognouisses et tu
quid dulcedinis crux tribulationis contineret. de ipsa non
doleres sed gauderes. Et tu inq̃ quemadmodum nõnulli sanctoꝝ
crucem tribulationis nouerunt per experientiam et amauerunt. Tu
di hystoriam illã in q̃ de Andrea apostolo sic canit ecclesia. Do
ctor bonus. et amicus dei andreas aspiciens alonge vidit crucez
Salue crux. suscipe discipulum eius qui pepẽdit in te magister me
us cristus. Salue crux que in corpore cristi dedicata es. et ex mem
bris eiꝰ tanq̃ margaritis ornata. Sequit in hystoria. Vidẽs andre
as crucem cum gaudio dicebat. quia amatoꝝ tuꝰ semper fui. et de
sideraui amplecti te. O bona crux recipe me ab hominibꝰ. et redde

me magistro meo, vt per te me recipiat qui per te me redemit. Rursum sequitur. Cum peruenisset beatus andreas ad locum vbi crux parata erat. Exclamauit et dixit. O bona crux. domini diu desiderata. et iam ocupiscenti animo preparata. securus et gaudens venio ad te. Ita vt et tu exultans suscipias me discipulum eius qui pependit in te. ℔ in illa hystoria. Et nonne hec ad magnam consolationem omnium crucem tribulatōnis patientium debent esse certe sic quod em̄ beatissimo andree causa fuit non solum consolatōnis, sed etiam exultatōnis merito debet esse etiam nobis causa saltez d solationis.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. O si circa premissa per sororem meam recitata agnouisses et tu quomō pro cōsolatione crucem tribulationis dulcis ille pater clarevallis arbori comparat et quali de tribulatione merito gauderes. Certe inquit crux speciosa est. et crux amari potest. et crux habet exultatōnē Ita est fratres mei. Si fuerit qui colligat semper germinat lignum crucis vitam. fructificat iocunditatem. oleum letitie stillat. balsamum sudat karismatuz spūalium. Non est siluestris arbor. lignum vite est apprehendentib9 eā. arbor fructifera. est arbor salutifera. Alioquin qūo dn̄icam occuparet terzam. illam dico preciosissimā glebā cui clauoz est infixa radicib9. Si non essz hec sanctior cunctis preciosior vniuersis nunq̄ illo plantaret3 in orto. nec illam p̄emnentē vineam occuparet Deniqz quid mirum si cruci suauitatē dedit. qui dedit et igni. Aut quomō crux videatur insipida. vbi dulce sapit et flammam. Quid em̄ sapiebat laurentio ignis ille cū irrideret carnifices. iudicē subsannaret. Quid adhuc dicem9 fratres. Cur non sapit et nobis que p̄ cristo est tribulatō. Cur non gustam9 et nos manna istud absconditum. Sit ergo gaudium in tribulatōne. et iam nō habet malign9 vnde illiciat, vnde deiciat. liberati sumus a laqueo venantiuz. pariter et a verbo aspero. nihil p̄ficiet inimic9 in eo quem crux cristi delectat. Si carnalem delectatōnem. et filiq iniquitatis nō apponet nocere ei. Si ad exasperādū ei quālibet immittere temptauerit amaritudinem. nō curat delicias qui ieiunio pascitur. multo minq̄ eo murmurare p̄t in quo et delectatur. plane altissimum posuit refugium suum. quo nec muscipula inimici timenda sic nec sagitta Dorsus sublime volat quisquis ille est quem non modo futuroz expectatō bonoz. sed presentium quoq malorum exhibitō ipa delectat ita vt in ea glorietur. hec ille pater

III. CONSIDE.

Tercia puella sic ait. O homo tribulate. Vis ne premissa verba patris clarevallis ad clariq ipsa pro consolatione tua intelligendum declarari. Ecce dicit primo. Crux specōsa est. sez crux tribulationis. Et nonne bene dicit. est nanq̄ speciosa, vel vt causa equiuoca. quemadmodum em̄ sol est calid9. licet nō formaliter. vt vniuoca. sed vt causa calozis equiuoca. Ita et crux tribulationis vt cā

equinoca facit animam speciosam plenitudine speciei sanctarum co
gitationum ex quib⁹ nonnunq⁹ p̄rumpitur in exteriora verba amo
rosa. sepius nanq; tribulati verba huiusmodi ingeminãt. O deus
amantissime. O amabilis deus succurre mihi. ℓ o amabilis deus li
benter ꝛ sufferam amore tui. quia grauiora pertulisti amore mei.
Quid igitur miri q̄ dict⁹ pater crucem tribulatõnis speciosam di
xit. Nam p̄pter dicta et consimilia externa vel interna verba plena
caritatis et dilectionis. que crux tribulationis causat in ipsis tri
bulatis. potest ei accomodari quodammõ quod de virgine canitur
Ista est speciosa inter filias hierusalẽ. sicut vidistis eam plenam ca
ritate et dilectione. Rursum crux tribulatõnis speciosa est. vtpote
tibi oferens specõsitatem. Nimirum ipa vt soror mea p̄fata est aq̄
oparatur. quemadmodum igitur aqua hominis in se vel in suis ve
stib⁹ deturpati reformat speciem mundando et dealbando. ita et
tribulatio animam abluit. et virtutum suarum habitus candidiores
reddit. Et nonne p̄egrandis aquila johãnes in sua apocalipsi h⁹
declarat. vbi dicit. Hij qui sunt amicti stolis albis qui sunt et vñ
venerunt et dixit mihi. scz vn⁹ de senioribus. hij sunt qui venerunt
ex magna tribulatõne. et lauerunt stolas suas. et dealbauerunt eas
in sanguine agni scz habito participio sanguinis xp̄i p amorem cor
dis sui bene digesti ad modum lactis albissimi. ¶ Dicit secũdo di
ct⁹ pater. Crux amari p̄t scz tribulatõis. Jaz audisti q̄ hec crux spe
sa est. quid igitur miri q̄ ipa amari potest. quippe specõsa solent es
se amabilia. Nec opponas q̄ amara est. Nẽpe et amara potio p̄pter
dulcem sanitatem amabilis est. Sed et tribulationem amaram di
cens. dicere videris mendacium. et declarare potius gustum tuum
esse infectum. Iam eñ tribulationes videntur esse dulcorate. p hoc
quidem q̄ in xp̄o fuerunt. et per eum cuius spiritus super mel dul
cis est transiuerunt. quemadodum et crux iam videtur esse vncta
ex eo q̄ in cristo fuit qui est vnctus. quapropter et cruces in dec̄
tione ecclesiarum oleo inunguntur. Hinc est q̄ dulcis pater clare
uallis de illo loquens verbo. qui fingis laborẽ in p̄cepto. Jn ñ
inquit labor factus iugum suaue crux inunctatio. ¶ Dicit tercio
idem pater. Crux habet exultationem. et quid miri si hoc dicit et i
tendit decruciatu tribulationis designate per lignum crucis. Naz
et exultabunt omnia ligna siluarum a facie domini q̄ venit. ait ps̄.
Sed quid. Nunquid non p̄sentiam suam exhibet domin⁹ tribula
tis. Certe exhibet. Audi psalmistam. Juxta inquit est domin⁹ his
qui tribulato sunt corde. Igitur etiam in tribulatõne nõ soluz gau
dere. sed propter eius p̄sentiam viuificam exultare. pon⁹ habes
per gaudium cordis in corpus redundans. quemadmodum cythara
redam illum dauid dixisse nouimus. Cor meum et caro mea exulta
uerunt in deum viuum. ¶ Dicit quarto dict⁹ pater. Si fuerit q̄ col
ligat. semper germinat lignum crucis vitam. scilicet vitã gratie.

Hempe si vna persona sine tribulatione oseruat vitam gratie. tunc ad vitā bonā rōe tribulatōis cētūmilia duercūt². q̄ppe sm gregoi anā sentētiā, mala q̄ nos hic pmūt ad deū ire opellūt. ymmo meli us dicā, nec vna psona oīs exps tribulatōis oseruat vitā gre. vel sanctā. vl etiā xpianā. Himirū sine exceptiōe dicit nobis apostol⁹ paul⁹. Oīs q̄ pie volūt viuere in xp̄o psecutōz patiunt². Sz et ma gn⁹ pr̄ Augusti⁹. Null⁹ inq̄t seru⁹ xp̄i sine tribulatōe est. si putas te nō habere psecutōs. nōdū cepisti esse xpian⁹. ¶ Dicit q̄nto pater antedict⁹. Fructificat iocūditatē scz lignū crucis seu tribulatōnis Nōne est ita. certū ē hoc verificari vl p futuro tpe. Audi ecclesia sticū. Vsqz in tp⁹ inq̄t sustinet patiēs, et postea reddit iocūditatis Hā etiā dns in eu°. Beati inq̄t qui nūc fletis. qz ridebitis. imo dicti pēis dictū verificat² eć i pnti. tribl'atōis nāqz occasiōe multi, siue i ozdine, siue manētes i sec'o. religiosioēs fiūt. Sz q̄d. ćte testāte ecć°. religiositas custodiet et iustificabit coz. iocūditatē atz gaudiū da⁴. Vñ et salomō i ꝓuerbijs. Securа inq̄t mēs quasi iuge conuiuiū ¶ Dicit sexto idē pr̄. balsamū sudat. s. lignū crucis. i. tribulatōis. Sz q̄d balsamū. Audi eūdez patrē. Gra inquit balsamū purissimū est. Hoc aūt osequit² q̄s cozdis ex opūctōe et h̄ multotiēs tribulatōis occa sione. qd quidē balsamū gratie ostingit ab int⁹ fozas ꝓdire anxia et q̄i sudozosa ofessione. ¶ Dicit septimo pr̄ ille de ligno crucis añ dicto. Nō ē siluestris arboz. nā otrariū effectū h̄z. Xim em q̄si sil uestrē et idomitū crux tribulatōis reddit domesticū. nō ē igitur sil uestris arboz q̄i de numero ignobiliū. cū in otrariū ō ligno crucis canat ecclesia. sup oīa ligna siluaz ¶ Dicit octauo idē de eodē Li gnū vite ē apph̄endētib⁹ eā. Nōne em i agone vl ꝑiculosa egritu dine ostituti p mozte ꝑpetua euadēda et eterna vita osequēda ap ꝓeh̄ēdere solēt lignū crucis itueri āplexari et osculari. Ita ergo et interiozib⁹ bzachijs crux tribulatōis essz apph̄endēda amplexāda ac deosculanda. qz lignum vite est patiētib⁹ tribulatis. Qui habz aures audiēdi audiat q̄d spūs dicat ecclesijs. Vincēti scz tribulati onū tēptatōs dabo edere de ligno vite q̄d est i padiso dei mei. Vi centi inq̄t scz p patiētiā. qz vt alias inductū ē nobile vicendi gen⁹ est paciētia. Vincit q̄ pati². si vis vincere disce pati ait poeta. ¶ Di cit nono idē de eodē. Arboz fructifera ē arboz salutifera, q̄re. Deo fecto qz nos frui facit salute eterna. Hinc saluatoz ipe ait. Pr̄ me us agricola est. oīem palmitē q̄ fert fructū purgabit eū scz p infli ctōz tribulatōis. vt pl⁹ fructū afferat. ¶ Dicit decimo idē ō eodē Si ñ essz hec sanctioz cūctis pciosioz vniuersis nunq̄ illo plātare tur in ozto nec illā pminētē vineā occuparet. Cur dicit ita. Benera qz oīe lignū pulcrū visu et ad uescendum suaue in paradiso mañ dei ostū. tantā creare in hoie sanctitatē ñ possz. sicut lignū crucis .i. tribulatōis cruciatie igit² plāta² i ozto seu vinea eccl'ie. et certe tribulatōs q̄uis cruciatie cū reuerētia recipiēde sūt q̄i deosculāde

et amplexande tanq̄ sancte reliquie·cum quibus sanctis sanctus eris·Nimirum si aqua amara transeundo per terram dulcis efficit². aut vinum per species transiens redditur speciatum· sequitur a si, simili q̄ tribulationes per xp̄z sanctumsanctoꝝ·ac per omnes sanctos alios qui pie volunt viuere in xp̄o transeuntes sunt habende quasi sancte reliquie·Sanctitatis autem eoꝝ signa vident² esse mirabilia que operantur·qui enim·xx·annis vel amplius in delicijs suis mortui extitere·ipsi multociens incunctanter resuscitantur· superueniente eis forti tribulatione·Nulle in mundo isto reliquie sanare videntur tot et tantis infirmitatibus laborātes quot et q̄ntis sanant ipe tribulatōnes ¶ Dicit idem pater·xij·supponēs crucem tribulatōnis habere suauitatem saporis et dulcedinem·Quid mirum si cruci suauitatem dedit qui dedit et igni·Aut quomō crux videatur insipida vbi dulce sapit et flāma· Et ecce quod dicit de cruce huius possibilitatem probat per simile·s·de flāma que compatiebatur irrisionem carnificum et iudicis subsannationem quando laurenti⁹ positus in craticula subicientib⁹ penas insultabat. et q̄n assatus diutius.vultu letissimo ad imperatorem respexit et dixit·ecce miser assasti vnam partem.versa et manduca·Quapropter dictus pater fratribus suis loquens admirando subiungit·Cur nō sapit et nobis que pro xp̄o est tribulatio·cur non gustam⁹ et nos mānā illud absconditum·Bene dicit absconditu. quia paucissimis cognitum seu a deo paucissimis reuelatum quemadmodum deo patri dicitur in luca·Abscondisti hec a sapientib⁹ et prudētib⁹ et reuelasti ea paruulis· ¶ Deniq; xiij pater sepedictus sic concludit Sit ergo gaudium in tribulatione·et iam non habet malignus vñ illiciat.vnde deiciat ꝛc̄·vt est prius per sororem meam recitatū·Dicitur communiter q̄ dyabol⁹ fugit crucem·i·signum crucis·et videtur omnino q̄ et crucem tribulationis quando in ea homo delectatur teste vbi prius sepedicto patre clareuallis·Nihil inquit p̄ficiet inimic⁹ in eo quem crux xp̄i delectat·liberati sumus a laqo venantium et a verbo aspero·Dicit a laqueo venantium. scz qui venantur ad illaqueandum nos per carnalē delectatōnez et tēptant nos per amaritudinem ad exasperandum nos et ad murmurandu. et otra hec duo dicit idem pater,si carnalem delectationem·et filius iniquitatis non apponet nocere ei·si ad exasperandum ei quā libet temptauerit immittere amaritudinem supple per hoc non p̄ficiet Vnde subdit non curat delicias q̄ ieiunio pascit².m̄lto min⁹ pro eo murmurare potest ī quo et delectatur·Rursum temptat nos dyabolus per muscipulam·i·per instrumentum capiendi nos rōe alicuius delectabilis cibi·i·delectamenti latenter quesiti et per sagittas auctoritatum peruerse intellectarum nouit enim et ipse per huiusmodi sophistice opposita arguere· Sed contra hec de illo q̄ in tribulationibus delectatur dicit predictus pater altissimum

posuit refugium suum quo nec muscipula inimici timenda sit. nec sagitta p̄sus sublime volat quisquis ille est quem nō mō futurorum expectatō bonorū. sz p̄esentium quoqz malorum exhibitō ipa delectat. ita vt in ea etiam gloriet². Hec ille. et bñ talis de qº loq̄tur sublime volat et altissimum ponit refugium suum. quo p̄missa n̄ attingunt. s. in vulneribꝰ xp̄i crucifixi sublimati iam ī celo et exaltati quo nec inimicꝰ. nec instrumenta eiꝰ venire possunt.

¶ IIII. CONSIDERATIO.

Quarta puella sic ait. Recitauit p̄iꝰ soror mea exhortationem patris clareuallis inter alia sic dicentis. Sit ergo gaudiū in tribulatōne. Verum q̄m contra hoc obici posset de xp̄o qui p̄fector omnibꝰ existens in tribulatōe sc̄z sua imminente passione cepit tristis et mestꝰ esse. hinc scias. q̄ huiꝰ dispensatōis rationem dictꝰ pater subiungit dicens. Qui inicium a timore crucem xp̄i sustinet patienter. qui p̄ficit in spe portat et libenter. qui consummatur in caritate amplectitur iam ardenter. solus iste est qui dicere possit. q̄a amator tuus semp fui et desideraui amplecti te. longe est vox ista ab ea voce. Pater si fieri potest transeat a me calix iste. Quid enim? Agnosco in duce belli militis pusillanimis trepidatōnem. Agnosco infirmantem gallinam cum pullis. desidero caritatem. stupesco dignatōnem. expauesco humilitatem. Misericors dominus nō beati andree robustū sibi suscepit affectū. q̄ non est opꝰ sanis medicꝰ sed male habentibꝰ. Quid magnum fuerat dñe ihu. si accedēte hora p̄pter quā veneras intrepidꝰ stares. tanq̄ qui ptātem habebas ponendi animā tuam. et nemo tollebat eaz a te. Aut nō gloriosus fuit quando quidem p̄pter nos totum agebatur. vt nō solum passio corporis. sed et cordis affectio p nobis faceret. et quos viuificabat mors tua. nihilominꝰ et trepidatō robustos. et mestitia letos. et tediū alacres. et turbatō q̄etos faciat. et desolatio desolatos? Lego quidem in lazari resuscitatōe. quia infremuit spiritu. et turbauit seipsum. Sed esto interim. quia seipm turbauit. non additionis necessitate. sed sue beneplacito voluntatis. Hunc autem aliquid iam āpliꝰ audio. vsqz siquidem adeo p̄eualuit ea que fortis est vt mors dilectio. vt xp̄z dei virtutem angelꝰ exortauerit. Quis quē. Euāgelistam audi. Apparuit inquit angelꝰ exortans eum. Quem eum? plane cui nascituro clausus patuit virginis uterꝰ. cuius nutu aqua in vinum uersa est. cuiꝰ tactu lepra fugata est. sub cuiꝰ plantis soli dum stetit mare. ad cuiꝰ vocem mortui resurrexerunt. Denigz eum qui portat omnia verbo virtutis sue. p quē facta sunt. per quē vniuersa subsistunt. etiam angelꝰ ipe. et quid dicam? quem cum? Vinꝰ enim mirarer. si non esset penitꝰ indicibilis. Rogo te angele quē consolaris. An ignorabas quis esset. ad quem consolandum venies? cte exortator ē? cte paclitꝰ ē. Alioq̄n nō diceret aliū paraclitū

a patre mittendum apostolis: si non esset et ipse paraclit⁹. Deniq3 agnosco et in hoc ipso paraclitum maximum benignissimum. quia ꝑpe sit hijs qui tribulato sunt corde. Non despero iaz domine. etiam si molesta mihi videatur tribulatio quā patior. etiam si pusilla nimis sum. etiam si desidero vt trāsferatur calix a me. non despero inq̄ dummodo addatur. veruntamen non sicut ego volo. sed sicut tu. ℞ pater antedictus.

¶ Capitulum tercium continens consolationes super tribulationum multiplici copia et varietate.

TErcio post premissa ad dominam consolatricem supra dictam accessit et alius tristis super tribulationū multiplicitate et varietate conquerendo: cui ipsa mox de suis puellis. xj. pro consolatione deputauit.

¶ I. CONSIDERATIO.

PRima puella ad tribulatum sic ait. ¶ homo satis est mirabile q̄ tunc homo turbatur qñ scit se positum in via et certa via tendente ad terminū ad quē tēdit seu ad quez nititur peruenire cū pot⁹ inde deberet gaudere. Sed quid? Nonne est mentibus hominum veri boni naturaliter inserta cupiditas: nonne et omnis mortalium cura q̄ multiplicium studiorum labor exercet. ad vnum tm̄ beatitudinis finem nititur peruenire? certe sic: boetiana cōsolatrice testante. Ac nichilominus experientia attestante. Sed que est via et certa via ad hunc terminum? ꝑfecto cum termin⁹ iste sit vt dit summū bonum. vtiq3 regni celoꝝ nomine imposterū. cōstat q̄ via ad ipm̄. tribulatōnes sunt. p̄sertiz multe. testante scriptura que hoc dicit et astanter asserit. per multas inquit tribulatōes oportet nos intrare in regnum celoꝝ.

¶ II. CONSIDERATIO.

SEcunda puella ad hominem ꝓpter tribulationes cōtristatum sic ait. Cur homo nuncios domini tui non gaudenter recipis? p̄sertim ad magna bona celeriter recipienda te vocantis? Quinā inquies sunt hij nuncij? ꝑfecto nuncij hm̄oi. tribulatōnes sunt que hominem ad deum accelerare faciunt. Nimirum q̄ tribulationes deus hominem ad maxima bona vocat. et nō vult q̄ ipse in puis stat. ita sane q̄ quotquot tribulationes habes. tot recepisti nuncios qui dicunt tibi accelerandum esse. vt diete cordis tui non sint pue Dicēte psalmista. multiplicate sunt infirmitates eoꝝ postea accelerauerunt. Scriptuz quoq3 est in exodo. q̄ egiptij cogebant filios israhel exire de terra. Sed quid hoc? Reuera hoc significat q̄ tribulationes que per egiptios designantur. corda virorum. p̄sertim deum videntium seu p̄ oculis habentium per filios israhel significatorum cogunt recedere de hoc mundo tribulatōibus tenebroso

hoc autem modo a re aliqua cor recedit. quo amorem suum ab ea subtrahit. quod in proposito facile fit. quippe amor de facili a loco subtrahitur. in quo non nisi supplicium inuenitur.

III. CONSIDERATIO.

TErcia puella ad hominem multas tribulatōones abhorrentes sic ait. Cur abhorres tribulationes. que orationes tuas reddūt exaudibiles atq; gratiores? Hinc nanq; per pm. dicitur. Ad dñm cum tribularer clamaui. et exaudiuit me. Sed et sicut a deo pluriū clamor magis exaudit. quippe ītm collectam ecclesie. ita quod petitur multiplicatis intercessoribꝰ largiri ſperatur. Ita etiam pari modo si vnꝰ homo multa ora haberet. vel si omia membra eiꝰ ora essent ac simūl clamarent. exauditionem apud deum facilius obtinerent. Et quid? Profecto quelibet tribulatio est quasi os clamans in necessitatis articulo. Vnde et doctor quidam dicit de lazaro. q tot habuit ora clamantia. quot habuit vulnera.

IIII. CONSIDERATIO.

QVarta puella sic ait. Nonne scis q tribulationes aquis cōparantur in scriptura? Scio inquies. Aduertas igitur q sicut aq amara dulces nutrit pisces piter et maiores puta cethe grādia. l' alia ōsimilia que non nisi in mari solent inueniri. dum in alijs aquis nutriantur pisciculi. Sic est etiaz q in tribulationibꝰ magnis et amaris nutriuntur homines magne virtutis. Rursum aduertas q sicut aqua dum crescit nauem eleuat. Vnde in libro geneseos dicit multiplicate sunt aque et eleuauerunt archam in sublime a terra. Ita et tribulatōnes presertim multiplicate electos dei proficere faciunt. et a terrenis eleuant et exaltant. quemadmodum econtrario in libro job de quibusdam per tribulationes nondum disciplinatis dicitur. cor eorum longe est a disciplina. Apterea non exaltabuntur Quippe nomen discipline plures tribulationum ictꝰ significat satis apte. Adhuc autem aduertere poteris q tribulationes pcipue multe et magne ad modum aque copiose nate sunt bene mundare et dealbare. Que forte inquies vel qualia? Certe virtutum habitꝰ seu indumenta. in quibus sancti tanq̄ in stolis albis comparebunt coram rege glorie. Audi itidem questionem pariter et responsiōez per ognatam meam prius ex apocalipsi recitataz. Hij qui sūt amicti stolis albis. qui sunt et vnde venerunt? Dicitur ibi et respondetur Hij sunt qui venerunt ex magna tribulatione et lauerunt stolas suas et dealbauerunt eas in sanguine agni scz ad modum lactis. qd sanguis est digestus candido facto per digestionem amoris dīni

V. CONSIDERATIO.

QVinta puella sic ait. Scias homo q multe tribulationes valent ad purgandum hominem a sanguinibꝰ peccatorum. de q bus pm. petit liberari dicens. Libera me de sanguinibus. Nimirum in multis tribulationuz ictibus consistit purgatio de peccatorum

sanguinib9 quemadmodum de corruptis corporalium membrorum sanguinib9 fit purgatio. scarrificando mediāte vētosa cui purgationi plures ict9 otinuate tribulatōis apte oparāt². Sane sicut ict9 qui cum flebotimo scarrificando fiunt in corpe facile sustinen² qñ ex appositione ventose in qua stuppa posita est, et igne accensa, caro prius inflāmatur. ita et ict9 plures otinuate tribulatōis sustinētur ab illo facile cui9 cor prius inflamatū est diuini amoris igne. Hinc est q dñs volēs suos discipulos tribulationū ict9 ꝓmpte et facile sustinere eos inflāmauit qñ spiritumsanctū eis ī specie ignis misit. vnde et accidit q petr9 apostol9 post receptionem illam spiritussancti bene sustinuit ict9 tribulationum vsq ad mortem crucis. qui ante ignez illū sustinere non potuit vnā punctura mulieris sibi q cū ihu nazareno fuerit imponetis. ¶ VI. CONSIDERA.

Sexta puella sic ait. Nonne vl audiuisti quomō pater noster abraham per multas tribulatōs amic9 dei est effect9? sic ysaac. sic iacob. sic moyses et oēs qui placuerunt deo ꝑ multas tribulationes transierūt fideles. Quid ergo? Profecto vel et tu ꝑ multas tribulationes transibis. vel deo nō placebis. Nequaq igitur velis. vel ꝑsumas esse singularis. Nequaq tribulatōs omnes alijs. et tātis viris aliquaten9 verearis. Sūt nempe tribulatōs hmoi optimū signū ꝓdestinatōis. Deo em fidelib9 suis h multipliciter tribulatis aliqd meli9 reseruauit. Nota itidē glosiā ei qd dicit jacob9, oēm gaudiū ꝛc. ānotatā et ꝓim sup tanq notabilē recitatā. Ne inqt indignemī. si mali in mūdo florent. si vos patimī. qz ñ est xpiane dignitatis in tpalib9 exaltari. sz poti9 depmi. mali nihil hnt ī celo. vos nihil ī mūdo. sz spe illi9 bōi ad qd tēditis, qdqd ī via otingat gaudere debetis, nihil ē vñ doleatis. vñ dubitetis. h ibi. ¶ VII. CON.

Septima puella sic ait. Nonne meli9 est habere materiaz abundātis gaudij. q gaudij diminuti. certe sic. Sz quid? Profecto materia abundantis gaudij est tribulatio multa et expta. Tn non dicit apostol9 ō ecclesijs macedonū. In multo exprimento tribulationis abundantia gaudij ipor fuit. Vt dicit et ordinari9 appat9 Nō inquit solum pati voluerunt. sed expti sunt et inde gauisi sunt. Dicit etiā litera nō gaudiū. sz abundantia gaudij. vt gaudiuz exprimento tribulationis et abundantia gaudij abundantie tribulationis sciatur respondere. Procedat aūt ptenti cōsideratōi. et illō verbū apostoli ad thessalonicenses. Vos inquit imitatores nostri facti estis et domini. excipiētes verbū ī tribulatōe multa cū gaudio spūssancti. glosa qd. s. ī vobis fecit spūssanct9 ¶ VIII. CONSIDE.

Octaua puella sic at. Nescis frēs krime. q vestis ꝓpter ḡuitatē ñ ꝓicit². sz carius portat². qñ pciosis lapidib9 onusta redd². Quid g9? cre a sibi seqt² q hit9 patie nobiliter hoiez vestiēs ꝓpter tribulationū ꝗs portat mltitudiēz. ñ ē recusand9. sz eo libēti9 gestād9. Nimirū ꝗnto plēs sūt tribulatōs. tāto plib9 decā vestis ornat² margaritis

Quippe ad modum margaritaꝝ valent ad confortationem cordis, quemadmodum de ipsis tribulationibus per dicta sororis mee supra potest euidentius apparere. Sed et constat ꝙ tanto magis miles cordatus efficitur atq; iudicatur. quanto plurium tribulationum impugnationib⁹ vexatus superari non videtur.

IX. CONSIDERATIO.

QOna puella sic ait. Nonne frater si arcam haberes ipsam aureis denarijs seu florenis repleri patiēter tolerares. Profecto sic. Sed et si quilibet ict⁹ tribulationum esset florenus in arcaꝝ tuam reponend⁹ et ibi ad vtilitatem tuam seruandus. credendum est ꝙ ad recipiendum ictus tribulationum multum patiens reddereris. malleq; recipere mille tales ictus ꝙ centum. et centum pl⁹ ꝙ vnum. Sed quid. Profecto penes ictus tribulationum quedam attendenda est moneta in arca cordis tui patienter recipienda ad magnum bonum tuum seu ꝓfectum. que siquidem moneta incomparabiliter melior est ꝙ moneta florenoꝝ. Potest nimirum attendi eius nobilitas penes incudem super quam cuditur. penes nummisma. seu penes ei⁹ ymaginem cui ofiguratur. et penes illius excellentiam qō cum ea comparatur. Vis scire de incude certe ꝟ moneta cuditur super personā patientis juxta illud pſ̄. Supra dorsum meum fabricauerunt peccatores. que ꝑsona sepe est nobilissima. et inter illos computanda quib⁹ dignus non erat mund⁹. Ꝫ et quandoq; est angelis comparanda. ꝓsertim si sit virgo. Quippe ſm̄ sanctos in carne viuere sine carne. vita est angelica. nō humana quemadmodum et homines in statu glorie non nubent neq; nubentur. sed sunt sicut angeli dei. quib⁹ angelis etiam in corporibus hic assumptis non dueniet generare. sed viuere sine corpore. Vis rursuꝝ scire cui⁹ sit ymago monete hui⁹ et superscriptio certe christi. ꝓsertim quando quis hos tribulationum ictus patitur ꝓpter xp̄m q̄ est ymago patris. et figura substātie ei⁹. hec quidē yma go si ꝓsit in corde patientis. moneta que super ipsum cuditur seu fabricatur eidem ymagini ofiguratur. Vnde percussiones tribulationum hm̄oi redduntur quasi nobiles florēni. cum agno vel cum rege sedente in trono cū virga ceptri. Quippe xp̄us agnus est sine macula. et est rex regum sedens in solio regni sui. Porro si vis scire ꝙ sit acceptabilis hec moneta. aut quantuꝝ valet. Ecce valet ꝑculdubio super aurum obrisum. Nempe quod cum toto mundo cōparari non potest. hoc cum ea potest comparari. scz regnum celoꝝ. et si hec moneta non sit forsitan acceptabilis in hoc mundo. est tn̄ acceptabilis in celorum regno. in foro illo magno nundinaruꝝ paradisi.

X. CONSIDERATIO.

Decima puella sic ait. O homo multum tribulate, nosse debes q̄ qui non impugnat, is non certat nec repugnat. Qui vero non certat. nō vincit, sicut econtra de iusto dicit sapiens. certamen forte dedit illi vt vinceret. Vnde et egregi⁹ pater gregori⁹ inimicus inquit humani generis fraudem quā callide contra sanctū job paverat pertulit. q̄ sancto viro quot occasiones intulit, quasi tot causas victorie ministrauit. Deniq; qui non vincit nō coronat. Igitur sequitur illud pauli. non coronabit nisi q̄ legitime certauerit. et nonne sequitur ꝓportionaliter ex hijs dictis, q̄ quanto quis pluries impugnatur, tanto ceteris paribꝰ pluries poterit esse victor. et quanto pluries est victor. tanto magis meretur coronari. vl̄ pluribus coronis. vl̄ vna tanto excellentiore. Vis scire quo pacto. Ecce corona victoris si vna sit pluribꝰ tribulatōnibꝰ correspondens. p ipsas tribulationes augmentatur. Audi tenorem textꝰ illiꝰ. vt darem coronam pro cinere. oleum gaudij ꝓ luctu. Audi quoq; et notam scz ipsius glose super eadem verba notate. tribulatio inquit ī presenti. auget coronam in futuro. Quo nam inquies modo. Profecto quemadmodum dei secretarius johānes euangelista virgas et lapides communes in aurum legitur conuertisse. et in lapides p̄ciosos. ita et lapides dure tribulatōnis. et virge correctionis mutantur quodammodo. scz equiualenter. seu potius eminenter in aurum et preciosos lapides coronam nobis ꝓmissam augmentantes. ita sane vt cum quilibet non fatuꝰ coronam auream acceptur⁹ libentius magnam reciperet q̄ paruam. ipsis electis in celo coronādis multiplicis tribulatōnis impugnatō non sit formidāda. eo q̄ hac occasione corona eis repromissa per predictam tribulationum in aurum et gemmas conuersionem est augmentanda. quemadmodum dicit econtra pater ille dulcissimꝰ clareuallis. Si penitentia nostra crudeli miseratōne minuitur. paulatim gemmis corona nra priuatur. Immo potiꝰ quilibet virgas et lapides antedictos tam veros q̄ methaphoricos plures numero magis q̄ paucos amaret si eos in aurꝫ et lapides preciosos seu gemmas formaliter esse conuertendos indubitanter crederet. quos merito adhuc magis amaret si eos in predicta eminenter esse conuertendos minime dubitaret. Diminutio itaq; tribulatōnis prorsus stulte desideratꝰ. ex quo ꝫm premissa ipsius tribulationis sustinentia caritate informata pōdus est ad qd̄ celeste premium nobis traditur. Audi ad hoc apostolum. Id inquit qd̄ in presenti est momentaneuꝫ et leue tribulatōis nostre. supra modum in sublimitate eternum glorie pondꝰ operat in nobis.

XI. CONSIDERATIO.

Undecima puella ad horiz varijs mōis tribulatū sic ait. Nōne audisti ī epla jacobi scriptū esse. Omne gaudiū existimate, cū in varias tēptatiōs icideritis. Si igit p mltas et varias tēptatōes tribularis. ita vt ñ solū infirmitatē. l̄ inopiā. sz ec̄ infamiā. sz et alia mala

no.

varia et diuersa patiaris. gaudere debes. in immensum existimando q̄ habeas. vel sm equiualentiam. vel supeminentiam omne genus mundanoꝝ gaudioꝝ. Nimirum sicut p̄i9 per sororem meam didicisti. q̄ tribulatio in presenti auget coronā in futuro. Ita ad gaudij tui augmentum existima. q̄ varietas tribulationum. varium seu diuersum future corone tue. vel sm equiualentiam adicit ornatum Sicut ergo in corona materiali non essz bonum carere vllo genere gemmaꝝ corone ꝺuenientium. Ita etiam cum ꝓuentu potentie sustinendi. quē in ipis tribulatōnib9 fidelis de9 facit. meli9 est vllo carere genere tribulationum.

¶ Capitulum̄ quartū continens ꝺsolationes super gūerris pacifico statui contrarijs.

QVarto post p̄emissa ad supradictā dominam consolatricem accessit. et ali9 tristis. cōsolationem requirens super se turbantib9 guerris. cui illa p̄o cōsolatione de suis puellis duas deputauit.

¶ I. CONSIDERATIO.

PRima pulla sic ait. aut turbaris de guerris ex eo q̄ vergunt in malum tuuz ꝓsonale. aut ex eo q̄ vergunt etiam in malum aliorum. Si ex eo prescise q̄ vergunt in malum tuū ꝓsonale. plene poteris ꝺsolari in hoc opere diuersis in capitulis ꝑ dicta meaꝝ sodalium pariter et dicenda. Si vero ex eo turbaris q̄ vergunt guerre in malum alioꝝ. eam super hoc ꝺsolationē recipias. quā circa finē toti9 hui9 libri poteris reperire. vbi ponent² ꝺsolationes hominis ꝑpassiui ꝓpter passiones alioꝝ ꝑpatiendo cruciati.

¶ II. CONSIDERATIO.

SEcūda puella sic ait. Nescis q̄ militia est vita hominis super terram. Militanti autem valet exercitium. qđ in guerris. vel forinsecus magis q̄ paucis tempore est patum. quippe pacis tempore torpent homines inhertia. atqz ab intra piculosi9 impugnantur. tunc em̄ inimici hominis domestici eius. tunc temptat luxuria. tunc inuidia. tūc auaricia. tūc et alia vitia plura numero q̄ i guerris quib9 pacis tpe inseruitur.

¶ Capitulum quintū cōtinēs ꝺsolationes sup bello seu ꝺflictu. et vniuersaliter sup impugnatōe in cōmuni.

QVinto post p̄emissa accessit ad dominam supradictaz etiā ali9 tristis de bellis. seu ꝺflictib9 imminentibus totus perturbat9. desiderans consolari cui illa mox p̄o consolatione de suis puellis septem deputauit.

¶ I. CONSIDERATIO.

PRima puella sic ait. O miles xp̄i nescis q̄ maius bonū est bonum pacis q̄ malum sit maluz belli imminentis. patet hoc ex

eo ꝙ cuncti optant pacē ee. ſz non optant cuncti bellum non eſſe
Vis noſce ꝙ cuncti optant pacem eſſe. Libeum heſter legito: et cla
re inuenies de cunctis mortalib⁹ hoc ſupponi. Audito quoqz ma-
gnum patrem auguſtinum. Tale inquit bonum eſt bonuz pacis. vt
in reb⁹ creatis nihil gratioſus ſolet audiri. nil delectabili⁹ cōcu-
piſci. et nihil vtilius poſſideri. Audi rurſum patrem eundem. Juſti-
cia et pax oſculate ſunt. Nemo inquit eſt qui non vult pacez. inter
roga omnes homines. Vis pacem? Vno ore reſpondet tibi genus
humanū. opto. cupio. amo. Vis autem econtra ꝙ non omnes optāt
belleum non eſſe. Audi illum vegetium doctorem militum. Milita-
ris inquit alacritas. ſaltus et curſus ante temptandus eſt. ꝙ corp⁹
etate pingueſcat. Velocitas em̄ eſt que percepto exercitio ſtrennu-
um efficit bellatorē. Nā taliter inſtructo pugnare aduerſus quoſli-
bet hoſtes in acie formido non erit. ſed voluptas. ℏ ille. Nec ſoluz
tales de quibus loquitur nō optant bellum non eſſe. ſcz quibus pu-
gnare eſt voluptas. ſed etiam plurimi alij et ſancti viri optant mul-
totiens bellum eſſe vt pax inde ſequatur. Audi magnum patrē Au-
guſtinum. Non inquit queritur pax vt bellum exerceatur. ſed bellū
geritur vt pax acquirat². ℏ ille pater. In omni igitur caſu quo pax
ſine bello non poteſt haberi cuiuſmodi ſunt infiniti. neceſſe eſt vt
omnes qui hoc ſcientes optant pacem eſſe non velint bellum non
eſſe. ſed magis eligant ipſum eſſe. nec tunc per conſequens doleant
ipſum eſſe.

II. CONSIDERATIO.

SEcunda puella ſic ait. Vt quid homo velles bellum non eſſe?
Dices forte. timeo malum exitum. Sed hic timor van⁹ eſt. ſolo
hoc puiſo ꝙ cauſa ſit bona. Audi patrez clareuallis. Si inquit bo-
na fuerit cauſa pugnantis. exitus malus eſſe nō poteſt. ſicut nec bo-
nus iudicabitur finis vbi cauſa non bona. ſed intentio non recta
preceſſit. Rurſum forte dices. ideo bellum ſeu conflictum horreo.
qz ledi aut mihi noceri timeo. Sed et hic timor van⁹ eſt. Hoc pro-
uiſo ꝙ a teip̄o non ledaris. Audi johannem os aureum. Etſi inquit
omnes qui mare et terram habitant ueniant ad ledendum. noce-
re nequaq̄ poterunt ei qui a ſemetip̄o non leditur. ℏ ille. Vnde et
egregium verbum dicit greg. quadaz in collecta que eſt talis. Tu-
ere domine populum tuum. et ab omnib⁹ peccatis clementer emū-
da. quia nulla ei nocebit aduerſitas. ſi nulla dominetur iniquitas.
Sed et petr⁹ in ſua canonica. quis eſt inquit qui vobis nocebit. ſi
boni emulatores fueritis. Porro ſi ꝓpter iniquitatem et iniuſti-
ciam tuam te dolor ꝓpter bellum ad huc manet. nihil opere preci-
um eſt. niſi vt continuo mutes animum. et ō emulo efficiaris bon⁹
emulator. ac nichilominus. ſi vita conceditur ad illam conſolatio
nem recurras que ſuper iniquitate. vel iniuſtitia inferius poſſibi-
lis inuenitur.

¶. III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait, quis nos assecurabit q̄ non impugnemur ab infidelibus quos et vel quandoq; bello lacessimus? Igitur bella inter se cristianorum bella videntur satis necessaria. Cur autem hoc? Audi cassi. et non incassum. Ars inquit bellandi si nō preeluditur. cum fuerit necessaria non habetur animo, subito ad arma non erigunt. nisi qui se ad ipa ꝑdoneos premissa exercitatōne disponunt, primordia cuncta pauida sunt. et aliter timiditas non tollitur, nisi cum rebus necessarijs nouitas abrogatur. Audi rursum eundem, terribilis est inquit hominib9 cōflict9 si non sit assiduus. Hā quod in iuuentute non discitur, in matura etate nescitur. Ih ille. vñ ad sensum otrarium loquens vegeti9 ille preefat9. scientia inquit rei bellice dimicandi nutrit audaciā. nemo em̄ facere metuit, qd̄ se bene didicisse ofidit. hec ille. Verū si de bello tanq̄ inermis. et huiꝰ operis inexpertus, aut q̄ debilis viribꝰ ꝓpter ꝓpium periculum doles, ex alijs dictis et dicendis cōsolationem queras. et specialiter sup morte imminente.

¶. IIII. CONSIDERATIO.

Quarta puella sic ait. Cur frater bellum pati refugis? cui si tu iuste repugnaueris non solum exptior. sed fortior eris. Fortitudine saltem animi et forte etiā corporis natura. vires ministrante membris lacessitis. Sed nec deo ꝓpter bellum in quo iuste repugnaueris aliquatenꝰ displicebis. ¶ Vis scire q̄ eris fortior? Audi strennuū paulū de sanctis loquentē, fortes inq̄t facti sunt in bello. glo. i. in preelio. vt iudas machabeus, josue et alij. castra verterūt exterorꝫ. glo. i. inimicos sepe verterūt in fugam. Et et fortificatur quis ex fortioris assistentia. Is aūt de quo dicit scriptura. Si fortitudo quereꝫ robustissimꝰ est, scz dñs fortis et potens. domin9 potēs in preelio. assistit iuste preliantꝫ. Nonne hoc insinuat ꝓpha jeremias? Dominꝰ inquit mecuꝫ est quasi bellator fortis. idcirco qui psequūtur me cadent et ofundentur vehementer. Sed et sanct9 dauid dixisse reperitur. Domin9 ꝓtector meus a quo trepidabo? si exurgat aduersum me preelium in hoc ego sperabo. glo. si oflict9 ꝓsequentium me exurgat. i. subito vl̄ in immensum crescat, ego cui deꝰ ꝓtector est in hoc preelio sperabo in domino. ¶ Vis vlteriꝰ scire q̄ do ꝓpter bellum si iustum fuerit ac iuste in eo pugnaueris ne quaq̄ displicebis? Attende illō psalmiste de deo loquētis. docet inquit manus meas ad preelium. et digitos meos ad bellum. qd̄ vtiq; non faceret. si ei iustum belluꝫ aut iuste pugnātis act9 displiceret. Audi igitur magnū patrem augustinum. Noli inquit existimare neminez deo placere posse qui armis bellicis ministrat. In hijs erat sanct9 dauid cui domin9 magnum testimonium perhibuit.

V. CONSIDERATIO.

Quinta puella ad sapientum specialiter impugnationem attendens, sic ait. Nonne vel quandoq; legisti. aut audiuisti qualiter boetiana consolatrix sit ipsum illustrem virum boetiuz dsolata? Nunc inquit primum censes apud improbos mores lacessitā piculē esse sapientiam. Nonne apud veteres ante nostri platonis etatem magnū sepe certamen cū stulticie temeritate certauim⁹. eoq; superstite p̄ceptoz socrates iniuste victoziā me astāte mortis p̄meruit? Hec illa. et ecce dicit p̄meruit victoziā. sequit². Q;si nec anaxagore fugam. nec socratis venenum. nec zenonis tozmēta q̄m pegrina nouisti. at tānios. at soranos. at senectas quoz nec puetusta. nec i celebris memoria est scire potuisti. quos nihil aliud detraxit i clade. nisi q̄ nostris moribꝰ instructi studijs improbozum dissimilimi videbātur. Itaq; nichil est q̄ ammirére si in hoc vite salo circūflā, tibꝰ agitemur p̄cellis. quibꝰ hoc maxime p̄positus est pessimis displiceremus quoz quidē et si est numerosus exercitꝰ qui q̄nq; otra nostraciem struens valentioz incubuerit desup irridemꝰ securi totiꝰ furiosi tumultꝰ. eo q̄ vallo mūniti q° grassanti stulticie aspirare. fas non sit. Hec illa nobilis dsolatrix.

VI. CONSIDERATIO.

Sexta puella sic ait. Nonne vir impugnatꝰ hylariter se piculo deberet exponere sub spe triumphi seu victozie. dū dsideraret in suo certamie magnū ituētibꝰ solaciū dsistere. sibiq; bonū certamē certāti p̄cōsuz piter et grosuz iocale repzomissuz esse mlta cū laude glia et honoze. certe sic. Nā et bōꝰ miles secli fortes i hastiludijs atq; torneamētis ipugnatōes sustinet. vt possit attēdētibꝰ solatiuz facere. p̄ quozum quidem solatō et signanter persone dilecte in signū amoris sui periculose multociens. et tamen hylariter se exponit. maxime aūt si se sperat posse reportare honozem sup alios. et iocale qd̄ p̄mittit² meliozi. Sz quid? Profecto non posset estimari q̄ magnum gaudiū habet deꝰ. oēsq; angeli. necnon et oēs amici dei. p̄sertim nunc beati. scientes p̄bitatem hominis impugnatōes pacienter sustinentis. Sed nec vlli cristi militi impugnatōes bene patienti negatur iocale p̄recioſum atq; glozioſum. tali em̄ cuilibz datur cozona vltra humanā estimatōez p̄recioſa. Vnde et de quolibet martirū patiente cantari solet. cozona aurea sup caput eius. et sic simul oēs viri eccleſiastici. p̄esertim cantozes sunt quasi nūcij talis martiris p̄conium eius laudem et honozem magnificantes et extolentes.

VII. CONSIDERATIO.

Septima puella sic ait. Nōne merito ipugnatōes cū gaudio sustinere deberes q̄s sustinēdo deo sp eo dilectioz et acceptioz q° et approbatioz esses? certe sic. Nepe ad dei dilectiōz p̄iꝰ habitā mereri tibi q̄ntūcūq; mīmū dilectōis eiꝰ gradū vlteriozē l̄ quātuz

ad effectuz supaddi·hoc incōpabile est omni bono temporali· Bz quid? certe si ꝓpter deuz impugnationes viriliter sustineres deo il, las sustinēdo semp eo dilectōr et acceptior, quo et approbatior es= es ·Himirū huiꝰ rei exemplum ex hijs que gerunt² in mundo non nunq̄ inuenitur·Certur nanq; fuisse dominꝰ quidam qui qñq; illū quem in seruitorem recepisset, ad ꝓbandum eum de nocte mitteret alicubi, et post in via personaliter occurreret ei ipmq; inuaderet a, criter pugnando cum eo·Accidit autem semel ꝙ sic pugnando ipe dominꝰ ab vno tali famulo fere occisus fuerat, quem quia bene se habuit semper postea multum dilexit·

¶ Capitulum sextum otinens osolationes sup oppressione et psecu, tione ecclesie in communi·

Sexto post premissa ad dominā osolatricem sepedictā accessit et alius tristis, sc̄z quidā zelator ecclesie ex ipi, us ecclesie oppressione pturbatus, cui mox illa ꝓ sua cōsolatione de suis puellis duas adiunxit, ꝙq; ipm ad pacez ponerent eis iniunxit·

¶ I·CONSIDERATIO·

Prima puella sic ait·Nonne tribulatis ꝓ cōsolatōne debet suf, ficere·hoc idoneo scire testimonio ꝙ in tribulatōnibus non o, tingat deficere·Si itaq; quis zelator ecclesie sacrosancte eidem vi, deat quascunq; tribulatōnes imminere·ꝓ cōsolatōne recurrat ad testem ydoneum·et prorsus fidedignum greg̃·loquor ecclesiastici gregis pastorez egregium·cuiꝰ scripturaꝝ veritati ipe spiritussan, ctꝰ phibuit testimonium·Hic nanq; libzum sancti job·illo in passu qui facit arcturum et cetera ad misticum sensum exponēs·Quid in, quit arcturi nomīe qui in celi axem ostituꝰ·vij·stellaꝝ radijs ful, get·nisi ecclesia vniuersalis exprimit²·Arcturꝰ inquit semp versa, tur·et nunq̄ mergit²·sic ecclesia psecutiones tolerat·sed sme defe, ctu perdurat·Hille·

¶ II·CONSIDERATIO·

Secunda puella sic ait·Nescis ꝙ olim dominꝰ ait petro cum ce, pisset mergi·modice fidei ḡre dubitasti·Hoc aūt et tibi dici ꝑt si oppressionem sancte ecclesie ptimescis·Nempe ipa ecclesie oppſ, sio ad multiplicatōnem bonoꝝ fidelium iuuat·In cuiꝰ figura de israhelitic̄is dicit² in exodo·quanto opprimebant eos supple egi, ptij ·tanto magis multiplicabant² et crescebant· Bz quid·certe si de populo israhelitico dictum est ꝙ erat populꝰ dñi·Hōne et fide, les ecclesie sunt populꝰ eiꝰ·et oues pascue eiꝰ·qui in primitiua ec, clesia abundabāt numero quotidie·et nunquid nō ita adhuc·Dico, fecto ita·Audi magnū patrem Aug·Adhuc inquit habet ecclesia ꝙ crescat·donec illō implea² ·dñabitur a mari vsq; ad mare·Audi quoq; hylarium zelatorem ecclesie plurimum in hac materia exhi, larantem·Hoc inquit ecclesie ꝓprium est, vt tūc vincat cū leditur

tunc intelligat cum arguit². tūc obtineat cū deseritur. Audi eundē rursum. Hoc inquit habet ꝓpium ecclesia. dum psequit² floret. dū oppimit² crescit. dum otemnitur ꝓficit. dum leditur vincit. dum arguit² intelligit. et tunc stat cū superari videt². hec ille.

Capitulum septimum otinens osolatioes sup psecutionib⁹ ꝓpijs illatis vel inferendis ab emulis seu aduersarijs.

Septimo post premissa ad dñam osolatricem ꝑmemora, tam. accessit et alius tristis querens cōsolari super p: secutōnibus ꝓprijs. cui illa mox de suis puellis qua, tuor assignauit pro impendendis sibi consolatōnibus oportunis.

I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. O homo qui psecutionib⁹ grauaris. Au: di doctrinam gregorij doctoris egregij. Eacta inquit prece: dentiū patrum osiderem⁹. et non erunt grauia que toleram⁹. Igit² hanc sequentes doctrinam ad osolationem in psecutionibus recur, ram⁹ ad precedentium facta patrum. et primo omniū ad ipius xpi exemplum. Hoc em̄ admonet paulus apostolus. Recogitate inquit eum qui talem sustinuit a peccatorib⁹ aduersus semetipm cōtradi, ctionem. vt nō fatigemini animis vestris deficientes. Recurramus deinde ad patres voluntarie patientes ꝓpter cristum. Dices forte Sunt ne tales multi. Sūt vtiq;. Audi illustrem jeronimum. quis in, quit sanctoꝝ patiētia coronat⁹ non est a cunabilis ecclesie. Bz et sme exceptōne dicit apostol⁹. Omnes qui pie viuere volunt in xpo persecutōnem patiuntur. Nec nouis tm̄ exemplis insistendū. admo, net nos etiam jacob⁹ alphei in sua canonica exemplum inquit ac, cipite fratres exit⁹ mali et longanimitatis laborīs. et patiētie ꝓp, hetarum qui locuti sunt in nomine domini. ecce beatificam⁹ eos qui sustinuerūt. sufferentiā job audistis. Bille. Sed et pclarum exemplum tolerantie psecutionis. et nihilomin⁹ erga psequentem eximie mansuetudinis. et humilitatis possum⁹ attendere i rege da, uid. Vti em̄ regum testatur liber. post multas alias psecutōes. saul assumptis tribusmilib⁹ electoꝝ viroꝝ ex omni israhel prexit ad in, uestigandum dauid et viros eius. etiam sup abruptissimas petras que solis hibitāb⁹ pue sunt. qui saul veniens ad caulas ouium et ibi spelunca ad purgandum ventrem ingressus. Licz p hoc in mā⁹ dauid ibidem cum viris suis in interiori parte spelunce latitantis incidisset. tam̄ dauid manuz mittere in euz noluit. sed tm̄ oram cla, midis eius silenter pscidit. Egresso autem saul de spelūca. egressus est et dauid. et post tergum saul clamauit dicens. Dñe mi rex. et re, spiciente saul post se. inclinauit se dauid ꝓnus in terram et adora: uit. dixitq;. Ecce hodie viderunt oculi tui q̄ tradiderit te dominus in manu mea in spelunca. sed pepercit tibi oculus meus. Dixi enim

non extendam manum meam in dominum meum. quia xp̃s domini est. quin potiꝰ pater mi vide et cognosce oram clamidis tue in manu mea. quoniam cum p̃sciderem summitatem clamidis tue. nolui extendere manum meam in te. Vide quoniaꝫ non est in manu mea malum. neqꝫ iniquitas. nec peccaui in te. tu autem insidiaris anime meę vt auferas eam. quem persequeris rex israhel quem persequeris. canem mortuum sequeris. et pulicem viuum. sic dominus et iudicet inter me et te. cum autem oplesset dauid loquens sermones huiuscemodi. Dixit saul fili mi. iustior tu es q̃ ego. dominus reddat tibi vicissitudinem hanc. p eo qđ hodie operatus es in me.

CII. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. O amice hoc posset hominem in persecutionibꝰ quas ꝓpter deum et regnum celorum patitur merito consolari. q̃ videt innumerabiles multo maiora pati. ac etiam ꝓpter minus. de quo tam̃ minori est dubium an ipsi vnq̃ illud consequantur. Eorte dices. qui sunt illi? Profecto ex hijs sunt mercatores qui extra terram remotiꝰ per malas vias. per montes. valles. ac vastas solitudines. per mare magnuꝫ et spaciosuꝫ. et procellas eiꝰ tempestuoso tempore. per predones. latrones. et piratas in periculis corporum atqꝫ rerum. sustinentes. persepe defectꝰ cibi et potus. quos nunc frigus. nunc estus grauat. nunc pluuia. grando. et tempestas. carentes quiete. preßi sollicitudine. qui negligunt somnum. negligunt omodum. propter lucrum modicum et incertum. Sunt ex hijs et milites q̃ plura ex premissis similiter patientes. et in ofli, ctibus. in guerris. in hastiludijs et torneamentis. exponentes res et honores. corpus et animam. vel ꝓpter stipendium. vel ꝓpter solũ honorem modicum breui pariodo duraturum. Hij vero qui voluntarie persecutiones patiuntur ꝓpter deum. minꝰ sepe et leuius patiuntur. et ꝓpter bonum multo magis certitudinaliter consequendum. Audi ipsius verbum saluatoris. beati inquit estis cum maledixerint vobis homines. et persecuti vos fuerint ꝓpter me. gaudete et exultate. ecce em̃ merces vestra copiosa est in celis. ecce inq̃t quod notat manifestam veritatem. et subiungit. merces vestra est. ponens presens pro futuro. ad significandam certitudinem. et concludit copiosa est in celis pluraliter. propter mercedis magnitudinem. ac etiam multitudinem. quippe nec oculus vidit. nec auris audiuit. nec in cor hominis ascendit. que deus amore sui patientibus preparauit.

CIII. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. O si nouisses homo quid honoris. quid valoris afferret pati propter deum persecutiones. ipsas pati velles. pati affectares si tu non desiperes.

Nimiruz ipas ꝓpter iusticiam patientes.ab ipo domino beati predi/
cantur.Beati inquit qui persecutionem patiuntur ꝓpter iusticiam.
quoniam ipsorum est regnum celorum.Magna ꝓfus ꝺsistit cōso=
latio in beatitudine.nedū vera.sz etiā metaphorice predicata.Siq/
dem omnes transferentes.sm aliquam similitudinem transferunt
Sz nec vere beatitudinis similitudo ꝑt aliqd modicuz esse.sed nec
dominus ꝑdicans parua solet magnificare.ad magnum itaqz ho=
norē persecutiones patientium predicauit domin9 ipsos beatos es/
se.Ad magnum quoqz valorem designandum curauit subiungere
qm ipoz est regnū celorum.Nimirum nihil mai9 ꝑt esse q̄ regnuz
celoz in quo veraciter includitur de9 ipse.quo sm Anshelmū ma/
ius bonum cogitari non ꝑt.

IIII.CONSIDERATIO.

QVarta puella sic ait.Dondera frater.nedū predicantē dñm de
persecutionum vili tolerantia.sed etiam quibus de illa predi/
cauerit ꝺsidera.certe suis dilectissimis discipulis quib9 ipe dulcis/
simus magister.ita vt ꝑmitt' ꝑcauit.beati estis cū homines ꝓsecu/
ti vos fuerint.Absit hoc sentire.q̄ et nephas esset cogitare.q̄ ipse
ipsos tam dilectos voluerit decipere.quinimmo potius admo=
dum vtiliter ad tolerantiam persecutionum curauit premissis ver=
bis armare.Beati inqt estis cū hoies ꝓsecuti vos fuerint.Ecce nō
dicit eritis.sed dicit in presenti beati estis.qz mox hocipo q̄ quis
ꝓpter deum persecutionem patitur.presentem habet causam sue be/
atitudinis.vl hoc dicit.qz beati sunt i spe.qui post erunt in re.nec
minus poterit verbum hoc magistri veridicū imporare.Spes autē
nō ꝺfūdit.quippe spes ē ꝯta expectatō future beatitudinis ex me/
ritis ꝓuiens.Quenā inquies sunt illa merita.Profecto que ipe
magister insinuat.ꝺsistentia sz in predicta persecutionum toleran/
tia.O quantum ergo gaudendum in expectatione certa que spem
diffinit.Spe gaudentes ait apostolus.propter qd̄ et ipse magister
admonet inferes post ꝑmissa.gaudete et exultate.Qn̄ inquies.Ec/
ce hoc alio in loco manifestat.gaudete inquit in illa die et exulta/
te.i.non solum postea.sed in illa die sz persecutionis.vel in illa
die illustrationis qua certificati estis.qua non quasi in incertum
curritis.sed certitudinaliter expectatis mercedem in celis copio=
sam.Eorsitan dices.Quinam sunt isti celi.Audi magnum patrem
Augustinum.Non hic inquit celos dici puto superiores partes h9
visibilis materie.non enim merces nostra que debet esse in concus/
sa in rebus volubilibus collocanda est.sed in celis.dictum puto i
spiritualibus firmamentis.vbi habitat sempiterna iusticia.sentiūt
ergo iam istam mercedem qui gaudēt spiritualib9 bonis.Sz ex oī
parte perficietur.cū mortale hoc induerit immortalitatem.

Capitulum octauum continens cõsolationes super aliena malicia pacti hominis otraria.

Octauo post premissa ad dominam consolatricem supdictam accessit et alio tristis super aliena malicia petens osolari. cui illa de suis puellis tres mox adiunxit pro ipsius consolatione.

I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. Vt quid quereris de malicia aliena? Sed et si de illa oporteat querulari. hoc ꝓpter ipsos malos. ꝙ ꝓpter te si bonus sis nequaq̃. Nimirum reprobozum malicia confert plurimum ipsis bonis. Confert nanq; ad nutrimentum prudentie. confert ad acumen intelligentie. confert ad exercitium bonoꝝ. cõfert ad purgationem perutilem iustoꝝ. Vis scire ꝙ aliena malicia ferat ad nutrimentum prudentie? Audi johannem os aureum Ardens inquit malicia dum se satiare festinat. rei exitum non aspicit. maliuolentia enim et liuor nutriunt prudentiam. Vis scire ꝙ conferat ad acumen intelligentie simul. et ad exercitium bonoꝝ? Audi gregorij verbum egregium. Venerabili decretoꝝ volumine recitatum. Abel inquit esse renuit. quem cayn malicia non exercet. Ferrum quippe mentis nostre ad acumen non potest puenire veritatis. nisi hoc eraserit lima prauitatis. Vis scire deniq; ꝙ malicia reprobozum ofert ad perutilem purgationem iustozum? Audi prefatum gregozium. Mala inquit reprobozum bonos dum cruciant, purgant. Vtilitati iustozum. militat etiam potestas prauozum.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. O homo aliena malicia te turbat cũ sit mala. sed eo consoleris quo proueniunt inde bona. Vis hoc post premissa iterum scire? Audi primo magnum patrem Augustinũ Melius inquit iudicauit deus de malis benfacere. ꝙ mala nõ esse permittere. Audi secundo et illum origenem ex malicia pluriũ bonozum originem declarantem. Si malicia inquit non esset. virtus cõtrarium non haberet. nec clarescceret. nec examinatio fieret. nec probatio vera. nec examinata. nec virtus esset. tolle maliciam fratrum ioseph et inuidiam simul perimes dispensationem dei. et que in egipto pro salute omniuꝝ gentium gesta sunt. Si ioseph non venditur. somnium pharaonis nõ exponitur. nemo frumenta in egipto congregabit. peribit egipt⁹ et finitime regiones. et ipse israhel. et semen ei⁹ querens panem egiptũ nõ ingredietur. nec egredie⁹ in mirabilibus dei. nec fient virtutes quas fecit per moysen et aaron.

nemo mare rubrum sicco pede transibit. non dabitur manna. nec aqua de petra. nec lex in monte synay. terram promissionis nullus intrabit. ℔ origenes. Qui rursum. Tuferet inquit maliciam iude et proditionem. Tuferes pariter et crucez xp̄i et passionem. Si non mors christi: nec resurrectio eius. nec aliquis primogenit9 ex mortuis. nec spes resurrectionis. Rursuz origenes. Tolle astucias dyaboli. nec erit corona victorie legitie certanti. Si desint obsistentes. non erunt agones. nec victoribus mūnera parantur. non soluz ergo bonis vtitur deus ad opus bonum. sed etiam malis. Sunt vasa ad honorem. sunt ad contumeliaz. vtraq; tamen necessaria. Hec prædictus. Deniq; recordare q̄ opposita iuxta se posita clarius eluce scunt. mala ergo bonis quibus sunt opposita iuxta posita. hoc saltem bonum operantur. q̄ ipsa bona malorum comparatione reddūtur eo meliora quo et clariora.

¶ III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. O amice q̄ proficua sit multociens malicia aliorum etiam illis in quos exercetur. Hoc discas ex ep̄la cuiusdam sancti patris suo filio scribentis. Inimici inquit hominis domestici eius. nam non ab alio traditus est saluator q̄ a discipulo proprio. joseph non ab alijs q̄ a suis fratribus est venditus in egiptum. Similiter job ab vxore et amicis grauius est temptatus. Tobiam vxor ꝓpria suis verbis magis afflixit. Susannaz seniores et populi iudices nequiter cōdemnarunt. omnes tamen isti post bella et temptatōnes reportauere triumphum. et dum ex toto videbantur esse consumpti. tunc subito amplius gloriosi et fulgidi apparebāt. veluti cum post densas noctis tenebras lucifer matutinus exurgit. Et vide mirabilem et amabilem prouidentiam dei qui electis suis omnia conuertit in bonum. qñ etiaz et ijdem ipsi qui videntur obsistere. obsequium prestant nescientes. dum em̄ quasi nituntur dei p̄uidentiam impugnare. eoipo agunt vt qd̄ deus de suis electis disposuit compleatur. Sic jacob dum esau ipsum insequitur. agit vt in aliena patria diuitijs et multa familia clar9 fiat. Sic joseph dū a fratribus venditur in egyptum. vt quod sibi fuerat de dnio super eos per somnia reuelatum totaliter impedirent. Per hoc egerunt vt hoc compleretur. qd̄ effugere nitebantur. Sic job duz ipm dyabolus a dnō temptandum expetit vt prosternat. agit vt toti mundo eius mira patiētia innotescat. sibi post dyaboli certamina cunctis que prius habuerat a domino duplicatis. Ita vt cum omībus hijs multo viuens tempore videret filios filiorum vsq; in terciam et quartam generationez. Sic dauid saulis persecutiones fortiter tolerando. super cunctum israhelem finaliter exaltatur. Sic mardocheum dum amā ligno parato ad ipsi9 suspendiū se credit

extinguere.dum de eius nece statim vt credebat futura cum vxore et familia gloziatur.mira dei prouidentia res in contrarium verti tur.ipseq; in eodez quod parauerat ligno suspenditur.mardocheo glozia mirabili exaltato. Nimirum hoc procurante apud regem Hester regina:simulq; concurrentibus meritis mardochei qui fidelissimus extiterat ipsi regi. Eunuchozum contra regem mozris consilia detegendo. O q̄ pulchrum enigma.mihiq; dum rumino saporosum. In hester siquidem omniuz virginum reginam amplectoz.q̄ suis agit intercessionibus.vt in insidijs suis impij capiantur.et incidant in foueam quam foderunt.dum hostem iudeozum domino confitentium.aman videlicet dyabolum eius quoq; membra deicit et prosternit. Mardocheum autem humilem exaltando.propter quod iudeis noua lux ozta visa est.gaudium et tripudium.dum fons paruus creuit in flumen maximum.et in aquas plurimas redundauit. Hec ille sanctus pater.

Capitulum nonum continens consolationes super iniurijs homini illatis.vel inferendis.

Dono post premissa ad sepedictam dominam consolatricem accessit et alius tristis de iniurijs conquerendo.cui mox illa p̄ dsolatione sibi impendenda duas de suis puellis deputauit.

I.CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait.O frater.Vis consolari super iniuria tibi illata? recurre quantocius mente ad peccata per te perpetrata.Dices forte.quid tunc erit? Audi gregozium egregie respondentem. Tunc inquit illata conuitia bene toleramus.cum in secreto mentis ad mala perpetrata recurrimus.Ieue quippe videbitur quod iniuriā patimur.dum in actione nostra conspicimus.q̄ peius est quod meruimus. Hec ille.et certe bene dicit.considerato nanq; q̄ iniuria nobis illata insufficienter respondet peccatis.merito gaudemus q̄ de residuo parcitur nobis.quis enim vel iusto dei iudicio priuandus vtroq; oculo.non merito gauderet relicto sibi vno.altero a non suo iudice iniuriose sibi ablato.

II.CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. Tu qui de iniuria querularis.attende pro consolatione.aut ad illud quod elicitur ex verbis magni patris Augustini.videlicet q̄ iustus patienter tolerans iniuriam. celestem meretur coronam? Aut forte melius ad illud qd̄ sub disiūctione promittitur per iohannem os aureum. Quidquid inquit a quolibz hoim passi fuerim9 iuste.aut remissiōz accipiem9 oim pctō rū.aut si tāta i nobis delicta n̄ fuerit.clariozib9 honozemur coronis. Hec ille.et vere magnū est omniū pctōzum remissiōez recipere

Sed maximum est clariozum cozonarum celestium gaudijs abundare.

¶ Capitulum decimum cōtinens cōsolatiōes super pzoscriptione. seu de patria in exilium expulsione.

DEcimo post pzemissa accessit ad p̄memozatā dominā consolatricem etiam alius tristis pzopter expulsionē de patria perturbatus. Et illa mox eidem pzo consolatione de suis puellis tres deputauit.

¶ I. CONSIDERATIO

PRima puella sic ait. Cur grauat te exilium vbi facile honozaberis magis q̄ in patria seu in loco pzopzie mansionis? Audi de hoc ipsum saluatozem. Amen inquit dico vobis. nemo pzopheta acceptus est in patria sua. Audi etiam super eodem verbo Bedā venerabilem. Non inquit solum dominus et caput pzophetarum. Sed helias et ceteri pzophete minus ī patria q̄ ceteris ciuitatib? sunt honozati. quia pzopemodum naturale est ciues ciuibus inuidere. Non enim considerant pzesentia viri opera, non virtutem. sed fragilitatem recozdantur infātie. quasi non et ipsi per eosdem etatis gradus ad maturam etatem peruenerunt. ℏ ille. Sed et sufficiat familiari pzo exemplo hoc qd̄ de quadā gloziose virginis pmagine fertur dictum esse. q̄ scilicet cum per illam multa miracula fieri dicerentur. quidam homo mirabilis hoc audito dixit se non credere. assignans pzo ratione. quia de quodaz trunco ligneo facta esset. super quem apud ignem suum iacentem cuilibet volenti sedere licuisset.

¶ II. CONSIDERATIO.

SEcunda puella sic ait. Cur te expulsum de patria querularis? dices forte. quia poeta testante. dulce natale solum. ℨ et hugo ille regularis idem testatur, vt inquit ait quidam. nescio qua natale soluz dulcedine cunctos ducit. et immemozes non sinit esse sui. Hec autem iste licet recitet, consolationis tamen expulsozuz de patria viam et modum docet. Quomodo inquies? Certe vt homo de patria iudicium mutet. Videlicet vt non tantum natale solum. sed totum mundum patriam iudicet. vel magis non solum locū in quē exilio relegatus est. sed et terram de qua secundum carnem natus est, et totum mundum exilium reputet. De hoc audi pzefatum regularem. Virtutis inquit pzincipiū est, vt discat paulatim exercitatus animus visibilia hec et transitozia pzimum commutare. vt postmodum possit derelinquere. Delicatus ille est adhuc, cui patria dulcis est. Foztis autem iam cui omne solum patria est. perfectus vero cui mundus totus exilium est. hec ille. Cuius sane dicto quantum ad foztis consolationem accedit verbum illius agellij. Patria inquit carere non est malū. quia fozti viro oīs locus pzia est

Socrates enim non stulte exilij libertatem domestice seruituti anteposuit.

CIII. CONSIDERATIO.

TErcia puella sic ait. Tu de patria esse te expulsum opinaris. Sed scias te non expulsum esse de patria. et ita consoleris Huius rei preter predictos sunt testes alij fidedigni. Audi illustrem Senecaz. Patriam inquit meam transire non possum. omnium vna est. extra hāc nemo proici pt. Nō patria mihi interdici. ꝫ loc? inquam cunqz terram venio in meam venio. nulla terra exilium est Sed altera patria est. vbicunqz bene est. Illud autem per quod bene est in homine. non in loco est. Si enim sapiens est peregrinatur. si stultus exulat. Hec ille illustris. Et ecce qūo iuxta prefati verbum regularis commutat vocabulaꝫ tam in exilium missionem. vocat sapientis peregrinationem. expulsionem concedit de loco. Sꝫ negat de patria. vt sic manere in patria. sit ad consolationem. Sed q̄ dicit altera patria est. eleuat mentem auditoris ad consolatoriā estimationem. cum enim eiusdem non possint esse due patrie. Locus de quo quis proicitur siue terra. non erit secundum premissa patria eius reputanda. sed et censenda est patria potius ille locus. de quo scitur homo non exterior. sed interior oriundus. Quippe accessorium vel minus principale naturam sequi congruit principalis. Quid igit? profecto hō exterior respectu interioris minor ē q̄ granum milij respectu totius corporis celestis. Homo autem interior non est de quocunqz huius mundi loco oriundus. igitur nullus huius mundi locus pro patria. sed totus iste mundus pro exilio est habendus. et alter ab eo locus pro patria a qua neminez q̄s expellit. est censendus. Audi ad hunc sensum venerandam illaz boetianam consolatricem ipsum boetium alloquentem. Tu quidez inquit procul a patria non pulsus es. sed aberrasti. Et si te pulsum existimari mauis. te potius ipse pepulisti. Nam id quidem de te nū, q̄ cuiq̄ phas fuisset. si enim cuius oriundus sis patrie reminiscare. non vti athenienſium quondam multitudinis imperio regitur. sed que frequentia ciuium non depulsione letetur. cuius agi frenis, atqz obtemperare iusticie. summa libertas est. Hec illa. de illa intendens de patria libera que sursum est iherusalem mater nostra. cuiꝰ regis frenis. regi est vtiqz libertas summa.

¶ Capitulum vndecimū continet consolationes specialiter super tormentorum afflictione et violenta mortis illatione.

UNdecimo post premissa ad dominam consolatricez supradictam accessit et alius tristis conquerens de tormentis. que mox eidem pro consolatione de suis puellis quinqz assignauit.

I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. O amice nescis q̄ dictū est de babilone. quantum glorificauit se et in deliciis fuit: tantuz date illi tormentum et luctum? Sed deus infinite bonus et dulcis videtur p̄nior ad delicias post tormenta tribuendum. q̄ ad tormenta post delicias infligendum. Quid ergo? Profecto gaudenter sunt tormenta toleranda. nedum quando sperantur tante delicie post tanta tormenta. puta ipsis commensurate. Sed potius delicie in immensum excedentes. non solum in duratione perpetua. verum etiam in deliciarum copia. Hinc enim de iustis dicit scriptura. Si coram hoīb⁹ tormenta passi sunt. spes illorum immortalitate plena est. in paucis vexati. in multis bene disponentur. Quo inquies? certe suauitate deliciarum. A quo etiam inquies? Certe ab illa eterna sapiētia que disponit omnia suauiter. vt scilicet ipsi iusti multarum deliciarum suauitate. in illa immortali vita gaudeant. spem ipsorum nunc replente. i. nullo contrario eam occupante. Ad consolationē itaq̄ habendaz in tormentis. sufficiat nunc illa spes suauis dispositionis immortalis consistens in delicicijs copiosis. quam spem sequitur res tunc. cum beatorum corpora seu corporum membra nūc tormentis afflicta. multis delicijs bene. i. suauiter a deo disponētur. quando iuxta certum prophēticum testimonium continget deliciis affluere ab omnimoda gloria eius.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. O karissime nescis q̄ sanctaruz personarum aliqua sexus femminei. quandoq̄ est inuenta. tam constāns in tormentorum tolerantia. q̄ dignuz duxit sancta mater ecclesia cantare de ipsa? Erecta in virtutis culmine. tormenta derisit. Quanto igitur magis virilis animus tormenta deridebit? quod et licet factum sit sepius. tamen nunc occurrit laurentius. occurrit et vincentius. Nonne habes supra per patrem clareuallis q̄ laurentiꝰ irridebat carnifices. iudicem subsannabat? et bene dicit pater iste. Mimirum legitur q̄ decius iussit laurentium scorpionibus cedi. et omne genus tormentorum ante eum afferri. quē cū sacrificare iuberet. vt hec tormenta euaderet. respondit: Infelix has epulas semp optaui? tunc iubente decio fustibus ceditur. et ardētes lamine ad latera apponūtur. et post aliqua iussit eum decius iteruz scorpionibus cedi. subridens autem laurentius gratias egit. et quid hoc erat aliud. q̄ tormenta carnificum deridere? Nam et post. cum iussu decij ministri eum super cratem ferream nuduz extendissent. et prunis suppositis eum cum furcis ferreis compressissent. Dixit hylari vultu ad decium. Ecce miser assatꝰ vnam partem. gira aliam et māduca. Nōne etiam legitur de derisione consimili. videlicet cum dacianus iussisset vincentium in eculeo distentum membris omnibus dissipari. et ḥ facto dicerz: Dic vicēti vbi nūc miserū corpꝰ aspicis?

Ille subridens ait·hoc est quod semper optaui·tunc iratus preses cepit omnia genera tormentorum minari·nisi ei consentiret·Cui vincentius·Insurge miser.et toto malignitatis spiritu debachare· videbis me dei virtute plus posse dum torqueor·q̄ possis ipse q̄ torques·Ad hec preses cepit clamare.et carnifices virgis et fustibus verberare·et ait vincentius·quid dicis daciane·ecce tuipse me vidicas de apparitoribꝰ meis·tunc preses amens factus dixit carnificibus·miseri nihil facitis·cur deficiūt manꝰ vestre· Propter qd̄ carnifices pectines ferreos vsq; ad vltima costarum fixerunt· ita vt de toto eius corpore sanguis efflueret· et solutis costarum compaginibus viscera interna paterent· Et ait dacianus·miserere tui vincenti.vt possis ea que supersunt tormenta lucrari·Et ait Vincētius ·O venenosa lingua dyaboli·tormenta tua non timeo·nolo vt aliquid minuas de supplicijs·vt te victum in omnibus fatearis Tunc assumptus ex eculeo atq; ad patibulum raptus.morans carnificum arguendo.ad penam alacriter properabat ¶Ceterum redeūdo ad sexum femineum.si hystorias legeres·premissis cōsimilia reperires·Ecce d̄ Agatha sic canit ecclesia·Agatha letissime et glorianter ibat ad carcerem·et quasi ad epulas inuitata· Sed et in eculeo iussa suspendi·et in mamilla torqueri legitur dixisse· Ego in hijs penis ita delector.sicut qui bonum nunciuꝫ audit·aut qui videt q̄diu desiderauit.aut qui multos thesauros inuenit ·Et certe ī primo puncto de epulis cum laurentio concordans·licet epule d̄lectent·et tormenta crucient·non tamen ipsa videtur erasse ·eo q̄ tormenta iustorum sunt adeo propinqua dispositio ad epulas· De quibus dicit scriptura·Iusti epulentur et exultent in conspectu dī Quapropter parum distare·nihil distare videntur·Sunt igitur tormenta epule·i·epularum.seu celestiuꝫ deliciarum ꝓpinquissime cāe. Et licet in hijs tormentis consistat manna ad presens absconditum·tamen perfectioribus solent sanctis dulce sapere·saltem sub proximarum epularum ratione·Sunt etiam tormenta bonum nuncium.vtpote epulas celestium deliciaruꝫ instare de proximo nūciātia·nec mirum si idcirco diu añq̄ impresentiarum videantur a sanctis viris vel feminis smt desiderata·vt de cruce suprea patuit in andrea·quam dum vidit exultauit· ac se illam diu desiderasse asseruit·Hec etiaꝫ profecto tormēta multis sunt thesauris equipollentia·quippe in hijs consistit monete cuiusdam percussura.que ad regnum celorum comparandum omnibus mundi huius thesauris deo magis est accepta·O igitur felicia tormenta felices constituētia·merito optanda· Vnde et mater ecclesia sic canit de vincentio Beatus vincentius applicatus tormentis·alacri vultu dixit· Hoc est quod semper optaui.et votis omnibus exquisiui· Sed et reddit dicti rō.de ipso simul et valerio sic cātādo· Tāto nāq; feliciores se esse credebāt·q̄nto acrora tirāni supplicia pia lōganimitate certassent

euincere.

¶ III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. Cur amice non recipis consolationem intormentis, que merentur dei presentiam certamen videre volentis, de quo etiam gaudium est angelis? Vis scire q̄ merentur dei p̄sentiam? Audi vocem ecclesie de vincentio sic cantantis. Beatus vincentius applicatus tormentis dei presentia roboratus. Et nūquit ñ aliq̄d sit̄ de visiōe certamis reperit? Certe sic in illo glorioso anthonio de quo legitur q̄ cum quadam nocte a demonibus esset laceratus, subito radiq̄ quidaz lucis, et demones, et tenebras effugauit, statimq̄z sanatus, christum presentem intelligens dixit. Vbi eras ihesu bone vbi eras? quare a principio non affuisti vt curares vulnera mea? et vox ad eum ait. Anthoni hic eram, sed expectaui videre certamen tuum. Sed quid? Profecto non magis videre vult deus certamen viri sancti cum diabolo q̄ cuz ministro diaboli .i. cum quocunq̄z tyranno. Dicro q̄ de illo certamine angelis sit gaudium, digne mouens ad ipsius exercitium, hoc patet autoritate ecclesie in festo agathe taliter intonantis. Gaudeamus omnes in domino diem festum celebrantes sub honore Agathe v̄ginis, de cuius passione gaudent angeli et collaudant filium dei

¶ IIII. CONSIDERATIO.

Quarta puella sic ait. Dic queso mihi cur times tormenta? Si pene acerbitas est in causa, non expedit quidem homini qui desiderat in conspectu diuine maiestatis virtutuz in habitibus nobiliozibus comparere, et per hoc thesaurum premiozum sibi cōparare. Audi personam que videtur diuinitus inspirata huiuscemodi feciſſe comparationem superius etiam tactam. Sicut inquit serica vestis que cum auro et lapidibus preciosis ornatur nequaq̄ propter grauedinem proiscitur, sed ex hoc nobilior et carior habetur. Ita fidelis anima ꝓpter pene acerbitatem, ipsam virtutis vestem non recusabit, quia omnes virtutes eiq̄ ex hoc nobilitantur, et meritum eius exinde in infinitum thesaurum cumulatur. ℏ illa.

¶ V. CONSIDERATIO.

Quinta puella sic ait. O homo huius seculi ideo forte tormenta perhorrescis, precipue quia statim mortem possunt inducere. Sed hec ratio tanto bono q̄ illatā mortem potest osequi considerato, non desolationis, sed causam potius implicat magne consolationis. Vis hoc intelligere? Audi nostrum aquinensem. Siq̄s inquit mortem illatā patienter sustineat, etiaz si pro aliquibus criminibus sit illata valet ad diminutionem pene et ad liberationem etiā a tota pena ſm quātitatē culpe, et patie, et otritois. ℏ ille. Sz quid? Certe nō est modica desolatō euadere penā ignis purgatorij. que est ado magna, q̄ magnq̄ pē Augustinq̄ magnitudiez eiq̄ insinuās. Dicit mḡt purgādq̄ ē igne purgatōis. q̄ i aliud secl̄m distulit fructū diuersiōis. Is aūt ignis et si eternq̄ ñ sit, miro tñ mō ḡuis est.

Excellit enim omnem penam quā vnq̄ aliquis passus est in hac vita nunq̄ in carne tanta pena inuenta est. licet mirabilia passi sint martires tormenta. Hec pater ille. que et venerabile volumen recitat decretorum. Sed et cyrilli epla predicto magno patri quondam directa eandem sententiam miraculosa quadam visione et horribili manifestat.

¶ Capitulum duodecimum continens consolationes super martirio seu martirij passione, et dira morte.

DVodecimo post premissa accessit et alius tristis ad p̄memoratam dominam consolatricem. occasione imminentis martirij nimiū perturbatus. cui illa pro dolatione de suis puellis octo assignauit.

¶ I. CONSIDERATIO.

PRima puella sic ait. O amice cur sic de martirio cōtristaris. ne preferas iudicium tuum alijs. presertim spiritualibus viris et feminis. quippe spiritualis omia diiudicat ait apostol9. Sicut em̄ perit iudicium cuz res transit in affectum. Ita spiritualis min9 male affect9 atq; minus in iudicio impeditus est ad recte iudicandū subtiliorz intellectus. Quid ergo. Profecto nisi viri et femine spirituales in martirio non aliqd magni boni consistere iudicassent. non tam patienter. tam libenter. tanq; glorianter et audacter martirium suscepissent. quorz preclara exempla digne ad similia nos mouentia illorum hystorie qui tempore veteris et noue legis fuerunt. manifestant. Vis habere exempla quantuz ad vtrumq; sexū de veteri testamento. Vide p̄mo hystoriam d̄ Eleazaro. Ecce machabeorum liber de hoc viro sic dicit. Eleazarus vnus de principibus scribarum vir etate proiect9. et vultu decorus. aperto ore hyans compellebat2 carnem porcinam manducare. At ille glorioſaz mortem magis q̄ odibilem vitam amplectens. voluntarie preibat ad supplicium. Hij autem qui astabant p̄pter antiquaz viri amiciciam tollentes euz secreto rogabant afferri carnes quibus vesci ei licebat. vt simularetur manducasse. sic̄ rex impauerat de sacrificij carnibus. vt hoc facto a morte liberaretur. et propter veterem viri amiciciam hanc in eo fecerunt humanitatem. At ille cogitare cep̄ etatis ac senectutis sue eminētiā dignaz et ingenue nobilitatis caniciē. atq; a puero optime conuersationis. et secundum sancte et a deo condite legis instituta. respondit cito dicens. premitta se velle in infernum. non enim etatem nostram dignum est inquit fingere. vt multi adolescentium arbitrantes eleazaruz nonaginta annorum transisse ad vitam alienigenarum. et ipse propter meam sil'ationem. et p̄pter modicum corruptibilis vite tempus decipiantur. et per hoc maculam atq; execrationez mee senectuti conquiram. Quāobrem fortiter ipsam vitam excedendo senectute quidem dignus

apparebo. Adolescētibus autem exemplum forte relinquam. Si
prompto animo ac fortiter pro sanctissimis legibus honesta mor-
te perfungar. Hijs dictis confestim ad supplicium trahebatur. Et
cum plagis perimeretur, ingemuit et dixit. Domine deꝰ qui habes
sanctam scientiam manifeste tu scis. quia cum a morte possem libe,
rari. duros corpis sustineo dolores. secundum animam vero prop,
ter timorem tuum libenter hoc patior. et iste quidem hoc modo vi,
ta decessit. non solum iuuenibus. sed et vniuerse genti memoriam
mortis sue ad exemplum virtutis et fortitudinis derelinquēs. Hec
in dicto libro. In quo et de sexu femineo videlicet de matre quadā
septem filiorum. Vna tamen cum filijs suis exemplum martirium
patiendi glorioſum et memoria dignum cōmemorat in hec ver,
ba. Contigit septem fratres cum matre apprehensos. compelli a
rege scilicet Anthiocho contra phas ad carnes porcinas. Vnꝰ au,
tem ex illis qui erat primus sic ait. quid queris. et quid vis disce,
re a nobis. Parati sumus mori magis qꝫ patrias dei leges preuari,
cari. Iratus itaqꝫ rex iussit sartagines et ollas eneas succendi. qui,
bus statim succensis iussit ei qui prior fuerat locutus amputari lin,
guam. et cute capitis abstracta. summas quoqꝫ manus ei et pedes
prescidi. ceteris eius fratribus et matre inspicientibus. et cuꝫ iam
per omnia inutilis factus esset. iussit ignez admoueri. et adhuc spi,
rantem torreri in sartagine. In qua cum diu cruciaretur, ceteri vna
cum matre inuicem se hortabantur mori fortiter dicentes. Domi,
nus deus aspiciet veritatem et consolabitur in nobis. quemadmo,
dum protestatione cantici declarauit moyses. et in seruis suis con,
solabitur. Mortuo itaqꝫ primo illo hoc modo sequentem deduꝛ
cebant ad illudendum. et cute capitis eius cum capillis detracta.
interrogabant si manducaret priusqꝫ toto corpore per membra sin,
gula puniretur. At ille respondens patria voce dixit. Non faciam
propter quod et iste sequenti loco primi tormenta suscepit. et in
vltimo spiritu ostitutus. sic ait. Tu quidez scelestissime in presenti
vita nos perdis. sed rex totius mundi defunctos nos pro suis
legibus in eterne vite resurrectionem suscitabit. Post hunc ter,
cius illudebatur. et linguam postulatus cito protulit. et manus
constanter extendit. et cum fiducia ait. De celo ista possideo. sed ꝓp,
ter dei leges nunc hec ipsa despicio. quoniam ab ipso me ea rece,
pturum spero. Ita vt rex et qui cum ipso erant mirarentur adole,
scentis animum qꝫ tanqꝫ nihilum duceret cruciatus. Et hoc ita de,
functo quartum vexabant similiter torquentes. sequitur post ver,
ba illius. et cum admouissent quintum vexabant eum. sequitur post
verba illius. Post hunc ducebant et sextum. sequitur post verba il,
lius. Supra modum autem mater mirabilis et bonorum memoria
digna, que pereuntes septē filios sub vnius diei tpe bono animo fe,
rebat ꝓpter spē quā in deū hēbat. singulos cohortabat patria voce

fortiter repleta sapientia et femineę cogitationi masculinum animum inserens· dixit ad eos· Filij nescio qualiter ī vtero meo aparui/ lus neq; enim ego spiritum et animam donaui vobis et vitam· et singulorum membra non ego ipsa compegi· sed et mundi creator q̄ formauit hominis natiuitatem· quiq; hominum inuenit originem· et spiritum vobis iterum cum misericordia reddet et vitā· sicut nūc vosmetipsos despicitis ꝓpter leges eius· Anthiochꝰ autem contēni se arbitratus· cum adhuc adolescentior supereſſet· non solus v̄bis hortabatur· sed et iuramento affirmabat diuitem se et beatum facturum· et translatum a patrijs legibus amicum habiturum· et res necessarias prębiturum· Sed ad hec cum adolescens nequaq̄ inclinaretur· vocauit rex matrē et suadebat vt adolescenti fieret in salutem· cum autem multis eam verbis esset hortatꝰ· promisit suasuram se filio suo· Itaq; inclinata ad illum irridens crudelē tyrānū ait patria voce· Fili mi miserere mei que te in vtero decem menses portaui· et lac triennio dedi et alui· et in etatem istam produxi· peto a te vt aspicias in celum et terrā· et ad omnia que in eis sunt et intelligas· quia ex nihilo fecit illa deus et hominum genus· Ita fiet vt non timeas carnificem istum· sed dignus fratribus tuis effectus· suscipe mortem· vt in illa miseratione cum fratribꝰ tuis te recipiam· Cum hꝰ illa adhuc diceret· ait adolescens· Quem sustinetis· non obedio precepto regis· sed precepto legis que data est nobis per moysen· sequitur post multa verba ipsius contra regem dicta· tunc rex accensus ira in hunc super omnes crudeliꝰ desęuit indigne ferens derisum se· et hic itaq; mundꝰ obijt per omnia in domino confidens· Nouissime autem post filios et mater consumpta est· Hibi· ¶ Porro si exempla martirium patiendi similiter quantum ad vtrumq; sexum vis habere etiam de hijs qui fuere tempore noue legis· cōsidera primo prius dicta et que vlterius dici possunt de viris amoris et feruoris eximij· Puta de andrea· de laurentio· de vincentio· atq; illam pulcram hystoriam de sebastiano milite gloriosso· cōsidera et quantum ad sexuꝫ femineuꝫ dicta· et que dici possunt de agatha· de katherina· de agnete· de margareta· ac de pluribus alijs· specialiter autem et de alia matre· vij· filiorum vna cum filijs suis de quibus sic legitur· Septem fratres fuerunt filij beate felicitatis quorꝝ nomina sunt januarius· felix· philippus· syluanus marcialis· Vitalis· alexander· hos omnes cum matre iussu imperatoris anthonij publius prefectus ad se vocari fecit/ suasitq; matri vt sui et filiorum suorum misereri deberet· Que ait· Neq; blandicijs tuis potero allici· nec terroribus frangi· et conuersa ad filios ait· Videte filij mei celum et sursum aspicite karissimi· quia ibidem expectat nos cristus· Fortiter p̄ cristo pugnate· et fideles vos in cristi amore exhibete· Cum ergo mater et filij constantissimi ī fide permanerent· omnes vidente matre et confortante· diuersis sūt

occisi supplicijs. Quinobrem et gregorius egregie commendat martirium eiusdem martiris. Beata inquit felicitas. vij. filios vt in gestis ipsius legitur ita post se timuit viuos in carne relinquere: sicut parentes carnales solent ne mortuos premittant metuere. In persecutionis enim labore deprehensa. corda filiorum in amore superne patrie predicando roborauit. et spiritu parturiuit deo. quos carne pepererat mundo. cōsiderate fratres in femineo corpore pectus virile. Ad mortem imperterrita stetit: et in filijs se lumen veritatis amittere si non fuisset orbata timuit. Non igitur hanc feminā martirem. sed plus q̄ martirem dixerim. que septem pignoribus ad regnum premissis ante se. moritura totiens ad penam prima venit. octaua peruenit cruciata et imperterrita mater stetit. per filiorū mortem dolori nature. spei gaudium adhibuit. timuit viuentibus. gauisa morientibus. optauit post se nullum relinquere ne siquem haberet superstitem. non posset habere consortem. Nemo autem existimet q̄ eius cor morientibus filijs minime pulsauerit etiaz affectus carnalis. Non enim filios quos carnem suam nouerat esse. poterat sine dolore morientes videre. sed erat interior vis amoris. que dolorem vinceret carnis. Filios igitur iuxta carnem amauit. sed amatos pro amore celestis patrie mori coram se voluit. Illorū vulnera suscepit. sed ipsa in eis ad regnum preuenientibus excreuit. Recte ergo plus q̄ martir hec femina fuit. que totiens in filijs desideranter extincta. dum multiplex martirum obtinuit. ipsa quoq; martirij palma vicit. Martires ergo beata felicitas vicitque tot ante se morientibus filijs pro christo frequenter occubuit. quoniam et illius amori sola mors sua minime suffecit. hec gregorius.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. O amice. Tu a deo expectas tandem post hanc vitam illam consolationem nobis repromissam. de qua ipse dominus loquitur per prophetam. Quomodo inquit sicut mater blandiatur. Ita ego consolabor vos. et in ierusalem consolabimini. que consolatio quanta sit. nec oculus vidit. nec auris audiuit. nec in cor hominis ascendit. et nonne dignum est q̄ et tu illam consolationem promerearis per martirij pugnam cui presens est. et respicit te ei tanq̄ spectaculum exhibendo. quatenus et ispe in te consoletur. vel magis letetur? Dices forte. Est ne mihi hoc possibile. Est vtiq;. Nonne de consolatione ipsi⁹ in tua pugna presentis. habes expressum testimonium per verba prius per sororem meam ex machabeorum libro recitata. de matre scilicet cum septē filijs. quorum vno cum diu in sartagine cruciaretur. ceteri vna cum mre sicut ibi dicit⁹ inicē se hortabāt mori fortiter. dicētes. dñs deus aspiciet et cōsolabitur in nobis. Dolor de ipsius christi leticia

in martirū pugna loquēs ille Cipzianꝰ·O inqt quale do fuit illud ſpectaculum·qꝫ letus illic chriſtus affuit·qꝫ libens in talibus pugnauit·hec ille depugna martirum pzeterita·ſed et eadem ratio ē etiam de futura·

III·CONSIDERATIO·

TErcia puella ſic ait·Nonne illud quod pzecioſum eſt ex ſui habet ratione qꝫ nec triſte·nec moleſtum eſt·ſed magis appetibile eſt·Vtiqꝫ·ſed quid·Dzofecto martirium pzecioſum eſt·licet ēm generaliter pzecioſa in conſpectu domini moꝛs ſanctoꝛum eiꝰ·ſpecialiter tamen inter ſanctorum moꝛtes ceteris paribus pzecioſius eſt martirium·vtpote pzeſentia chriſti·conſecratuꝫ pariter et per eum conſummatuꝫ·Audi quid de hoc ſanctus ille Cypzianꝰ epiſtolariter ſcripſerit·O inquit beati martires quibus vos laudibus p̄dicem·O milites foꝛtiſſimi vſqꝫ ad gloꝛie conſummationeꝫ toleraſtis duriſſimam queſtionem nec ceſſiſtis ſupplicijs·ſed potius ſupplicia ceſſerunt vobis·finem doloꝛibꝰ·quem non dabant toꝛmenta·dedit coꝛona·O quale deo fuit illud ſpectaculum·qꝫ ſublime·qꝫ magnum·qꝫ pzecioſum et acceptum·qꝫ letus·illic chriſtus affuit·qꝫ libens in talibus pugnauit et vicit·hec ille·Audi beatam agatham chriſtum alloquentem·Vidiſti inquit domine agonem meum·et expectaſti quomodo pugnaui in ſtadio·et cetera· Sꝫ et johā nes epiſcopus chriſti militem alloquens· conſidera inquit te pzeſente deo cum hoſte pugnare·fauet vt obtineas cum pugnas·pzeſens eſt in tua pugna dominus congreditur·et victoꝛia tibi aſcribitur· Deniqꝫ cum martirium baptiſmati comparetur·pzecioſitati eius atteſtatur qꝫ ceteris baptiſmatibus pzefertur·Audi prefatum cypzianum de hoc loquentem·Hoc inquit baptiſma in gratia maius·in poteſtate ſublimius·in honoꝛe pzecioſius·De hoc etiam ille maximus·Felix inquit baptiſmus ſanguinis·quo omne delictuꝫ ita exijt·vt iam non poſſit redire·

IIII·CONSIDERATIO·

QVarta puella ſic ait·Nonne velles o amice maioꝛuꝫ ſanctoꝛuꝫ communiter libenter numero aggregari·Vellem inquies·ſi ſcirem quo pacto·pzofecto hoc poteris virtute veri martirij· Vis hoc ſcire·ratione hoc conſideres pariter et ſimilitudine· Ecce ratio·maioꝛ caritas·maioꝛem ſanctum conſtituit·Sed nonne ipſe ſaluatoꝛ teſtatur caritatem martirum a caritate aliorum communiter ſaltem ſignis euidentibus non excedi·Quod quidez inſinuans voce eccleſie·maioꝛē inqt caritatē nemo hꝫ vt animā ſuā ponat qs p amicis ſuis·Doꝛo ſi iſtō ꝺſideras p ſilitudiēꝫ ofirmari· Ecce ſic diꝫ mūdi ſapiēſ qꝫ arboꝛes fiūt magne iuxt mare rubꝝ Ita hoies

qui arboribꝰ comparantur. fiunt magni et maiores q̄ omuniter alij etiā sancti. et hoc quidem prope mare rubrū. i. propter amarum martirium quo rubrum sanguinem effundunt propter cristum.

¶ V. CONSIDERATIO.

QVinta puella sic ait. Estimo q̄ ideo horres de martirū fieri numero. quia infelices reputas. Sed hoc vtcumq; concesso. quaso dic mihi an non melior sit infelicitas felicitate peroenata. q̄ felicitas infelicitate depranata: vel qđ in idem redit. an non melius sit esse feliciter infelicem. q̄ infeliciter felicem? Sed petis forte probleuma melius explicari. Peto igitur a te. an non melius sit esse temporaliter infelicem. et eternaliter felicem: q̄ temporaliter felicem. et eternaliter infelicem? Et credo procul dubio q̄ sentias primum esse melius q̄ secundum. Sed quid? Profecto primum qđ melius est atq; ideo potius amplectendum. hoc sanctis ratione martirij. secundum vero conuenit hominibus seculi. Audi de hoc magnum patrem Augustinum. Seculi inquit homines infeliciter felices sunt. martires autem feliciter infelices. Quid ni sic dixerit? Nimirum ipsi martires temporalis passionis infelicitatē eo feliciter patiuntur. quo ipsi regnum celorū immediate post martiriū ingrediuntur. Hoc nanq; pater clareuallis insinuās. Pauperibꝰ inquit pariter et martiribꝰ regnum celorum promittitur/quia paupertate quidem emitur: sed in passione pro cristo absq; dilatione aperitur.

¶ VI. CONSIDERATIO.

SExta puella sic ait. O amice cur mori pro cristo trepidas? qui pro te mortem pati minime dubitauit? Ipse quidem qui non tenebatur. tu vero qui teneris. Ipse inermis. tu vero per ipsum pata habens arma. Ad que assumenda admonet petrus apostolus Xp̄o inquit in carne passo. et vos eadem cogitatione armamini. Ipo scilicet xp̄o ad hoc seipso prouocante. Audi patrem clareuallis Vtrumq; inquit es mihi domine et speculum patiendi. et premiuz patientis. vtrumq; prouocat fortiter. et vehementer accendit. De ipso etiam christo sponsa ait in canticis. Fasciculus mirre dilectꝰ meus mihi. inter vbera mea omorabitur. et quid sibi volunt hec v̄ba? Profecto secundum notam huius cantici dilecto sponse christo scilicet in cruce potus mirrati vini oblatus est. et fasciculꝰ mirre ipse dilectus factus est. quando ablatus de cruce et sepeliendꝰ mirra perlinitus est. vt sic per mirram ostideremus dominicā sepultura/vel ipsa amara mors dilecti et tota passionis congeries per mirre amare fasciculuz designatur pro quanto in ea plures fuerūt amaritudines. quia scilicet in omnibus membris quemadmodū talis fasciculus componitur ex pluribꝰ ramusculis. Sed quid est q̄ hūc fasciculū vult sponsa iter vbera sua habere/nisi q̄ dignū ducit se xp̄m passuz vt exemplū oēm mortis et passiōis amaritudiez tolerādi

pre oculis habere in pectore seu in corde pro continua recordatione. Inter ubera igitur eius .i. inter intellectum et affectum, vel in corde q̄ quasi est inter ubera dictus fasciculus .i. xp̄s eius dilect⁹ commorabitur .i. continue versabitur per intellectus meditatōnē. et affectus compassionem. et cordis amorosam recordationem. Verum quia mirra non solum est amara. sed etiam odorifera. et per cō, sequens xp̄s di vt⁹ et dei sapientia per amare mortis passionem q̄i mirra electa dedit suauitatem odoris. Idcirco de predicto mirre fasciculo loquens pater clareuallis. habete inquit illum semper ñ retro in humeris. sed ante pre oculis. ne portantes et non odorantes. et onus premat. et odor non erigat. videntes angustias domini leuius vestras portabitis. Ad hanc nimirum intentionem etiam loquitur sanctissimus pater gregorius. Si inquit passio domini ad memoriam reuocetur. nihil adeo durum quod ñ equo aio toleretur

VII. CONSIDERATIO.

Septima puella sic ait. Hōne libenter velle deberes pati mortem duriorem. vt haberes respectu eterni cruciatus euadendi. et eterni gaudij consequendi securiorem. certe sic. Sed quid. Profecto respectu predictorum saltem eximij doctoris dicto supposito non est mors securior. q̄ sit mors quam martirium implicat vel inducit. Est nimirum securior q̄ mori in seculari prelio. q̄ mori i lecto. vel quouis alio modo. Hempe in quolibet alio mortis genere vera contritio q̄uis quādoq; in tali articulo haberi sit difficilior. tamen necessaria est ad salutem. sed secundum p̄memoratum doctorem videlicet thomam aquinensem ad effectum martirij sic sufficit sola attritio. q̄ veram contritionem martirio esse preuiam. non est necessarium ad salutem. eo ad minus quo ꝫm ip̄m in baptismo sanguinis gratia ofertur pueris. qui pro cristo occiduntur. et etiam adultis p̄t in ipso actu passionis gratia dari sicut in baptismo aque si se ad eam disposuerunt. et obicem non ponunt spiritui sancto

VIII. CONSIDERATIO.

Octaua puella sic ait. O homo cur non libenter pugnas p̄ martirij toleratiam. qua in pugna habebis victoriam. et ea peracta. absq; dubio reportabis coronam. sed et insuper membrorū vulneratorum pulchritudinem maximam. Vis scire de victoria pariter et corona. Audi de re hac maxima illum maximum ep̄m. Qui mātr occiditur. p̄ xp̄o. victus non dicitur. q̄ dum occiditur victor efficitur. corona p̄pria victoribus datur. quomodo ergo occisus ille victor negatur qui p̄ eo q̄ occiditur a iusto iudice coronatur. nō est ergo vict⁹ occisus cui mors corpis intantum facta est triumphal⁹ vt per illam fieret immortalis. Vis scire vlteri⁹ de membrorum vulneratorum penes ipsa vulnera pulchritudine maxima. Audi johannem os aureum. Sicut inquit ex corona regali vndiq; fulgores emittuntur. ita martirum corpora pro xp̄o vulneribus distincta oīm

regum dyademate delectabiliora reddūtur·hec ille· Bz et de hac materia plurima alibi sunt conscripta·

¶Explicit liber secundus de ōsolatiōe theologie·Incipit liber terci9 continens ōsolationum remedia opportuna contra illa turbatiua que opponuntur ōmodo et quieti·¶Capitulum primum ōtinens consolationes super inquietudine temptationum in genere·

TErcio principaliter·xp̄i·et vno tristib9 supradicte dñe consolatrici principali appropinquantib9 et ei astāti, b9 vnus ex eis ꝓpter inquietudinem temptationum in genere ante ceteros ipsam est allocutus hijs verbis·O dña clementissima nimis vexor temptatōnib9. et vestra consolatone summe indigeo·Et illa eidem ofestiz de suis puellis tres adiunxit·quaten9 dicto tristi ōsolationem impenderent quantam possent·

¶I·CONSIDERATIO·

PRima puella sic ait· O homo dic.nunq̄ audiuisti illud poeticum.leui9 communia tangunt·Si non audiuisti.tene per experientiam ita esse·Quid ergo·Profecto sequitur hic.si hucusqz tēptationib9 es vexatus·et graviter hoc portasti·q̄ non tam egre feras ammodo·sed de necessitate virtutē faciens plus solito leviter portes·Quippe temptari·passio est ineuitabilis et communis omnib9 deo seruire incipientib9.atqz deo acceptis·siue signum preciosum diuine dilectionis·Vis scire q̄ temptari passio est ineuitabilis·Audi magnum patrem Augustinum.premonitos inquit vos esse volo. neminem sup terram absqz temptatione victurum·Vis scire q̄ hoc accidens deo seruire incipientib9 specialiter sit commune·Audi ecclesiasticum·Fili inquit accedens ad seruitutem dei.prepara aiam tuam ad temptationem·Vis scire q̄ sit ōmune deo acceptis siue signum diuine dilectionis·Audi angelum Raphaelez thobie loquentem·qz inquit acceptus eras deo.necesse fuit vt temptatō probaret te·O signum rei optime tante dignationis diuine·tante dilectionis et gratie·signum eterne felicitatis firmissime sperande·

¶II·CONSIDERATIO·

SEcunda puella sic ait· Nunquidnon materiaz gaudij ferre poteris·aut gaudio molestaris·Est profecto temptatō quiddam gaudiosum·i·gaudio plenum·Audi jacobuz alphei· Omne inquit gaudium existimate fratres mei cum in temptatōnes varias incideritis·omne inquit gaudium scz mundi szm equivalentiam·vel potius szm eminētiā·Bz q̄ dicit existimate·absit ita dbere itelligi·q̄ talis et tāt9 apl9 ab vtero mris sanct9.et ꝓpter similitudinez i facie et moribus fr dñi dict9·velit quoscūqz fl'am hz̄e estimatōez de reb9

vt quod est lutuz,estimem⁹ auruz. Absit hoc frater absit. Vnde ſm veritatem temptationes varie ſunt omne gaudium prædicto modo ſiue materia maximi gaudij.qđ et appareret ſi adeſſet eſtimatō. Nec mirum.nam et nunc terrena quedam et tranſitoria parum vl̄ nihil bonitatis habentia . virtute eſtimationis cenſentur eſſe optima. et quib⁹ ſunt peiora.dicuntur eſſe multo meliora. Nonne ēm omne viuum eſt nobilius q̄ non viuum. Aurum igitur atq; lapides pretioſi et cetera huiuſcemodi que omni vita carent ſunt ſm veritatez peiora quedam q̄ formice. q̄ muſce. q̄ aranee. q̄ minimus floſcul⁹ campi. vel folium arboris. vel pilus capitis. Hec ēm et ſimilia vl̄ viuunt vita ſenſitiua. vel vita plante.ſeu vegetatiua. et tamen lapides preciosi.aurumq;.et argentum.et cetera metalla dicuntur p̄dictis viuis multo eſſe meliora. et ſunt magis acceptabilia. Cur h⁹? pfecto ſola eſtimatio hoc facit. Sic eſt etiam de denario vel floreno figuram habente.ſeu regis ymaginem. qui quidem ſm veritatē non plus valet q̄ ſi tali nummiſmate omnino careret. Q⁹ ergo pl⁹ valet.hoc eſt ſolum ꝓpter eſtimationem quam vulg⁹ de ipſo habet Si igitur eſtimatō etiam falſa facit res valere. quanto magis vera eſtimatio de valore temptatōnis eſt habenda et omni gaudio mūdi. ſaltem ſm equiualentiam preferenda. hoc tene.hoc firmiſſime crede.fidem teſtimonio tam excellentis apoſtoli vtiq; veridici faciente.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella ſic ait. O ſi ſcires frater quanta temptatō operat⁹ bona. non ſic temptatō te grauaret. Ecce temptatio erudit. detēptatōe hūilitas pficit. tēptatio vtutes cuſtodiri facit. tēptatio vtuti adicit. Rurſū tēptatio iuſtos pbat. tēptatō etiā modicū durās pbatā fidē magnificat. tēptatio preſertiz patiētis populū edificat. temptatio i futuro coronat. Vis ſcire q̄ tēptatō erudit. Lege eccleſiaſticum. Qui inquit non eſt temptatus qui ſcit? qui non eſt expertus. Dauca recognoſcit qui temptatus non eſt qualia ſcit? Vis ſcire q̄ temptatione humilitas pficit? Audi gregorium doctorem egregium per temptationem inquit humilitas pficit.que mentem ab elatione cuſtodit. Audi eundem itidem. Dia inquit oditoris diſpenſatione agitur. vt de ſe ofidens anima. diſpenſatoria temptatō ne pulſetur. quatenus infirmata quid ſit inueniat. et preſumptōnis ꝓprie faſtum deponat. Vis ſcire q̄ temptatio virtutes cuſtodiri facit? Audi prædictum doctorem iterum. Sancti inquit viri cum mlta ſe pficere virtutum proſperitate oſiderant. quodam fraterne diſpenſationis moderamine exerceri ſe etiā vel temptatōnibus exultant. q; tanto robuſti⁹ acceptam virtutum gloriam cuſtodiunt. q̄nto temptationis impulſu ocuſſi infirmitatem ſuam humili⁹ agnoſcunt. Vis ſcire q̄ temptatō virtuti adicit. Audi ſenecā illū illuſtrē

Multum inquit adicit sibi virtus lacessita. Audi et econtra leonez papam. Nulla inquit sunt sine temptationum experimentis opera virtutis. Quero si vis scire q̄ temptatio iustos probat. Lege ecclesiasticū. Vas inquit figuli probat fornax. et homines iustos tēptatio. Vis scire q̄ temptatio et que breuissima est censenda probatam fidem magnificat? Audi apostolorum principem. Modicum inquit nunc si oporet contristari in variis temptationib⁹. vt probatio fidei vestre preciosior sit auro quod per ignem probatur. Vis scire q̄ temptatio presertim patientis populum edificat? Lege scripturam de thobia sic dicentem. Hanc temptationem ideo permisit dominus euenire illi: vt posteris daretur exemplum patientie illi⁹. Vis postremo scire q̄ temptatio in futuro coronat? Audi saraz thobie iunioris coniugem deo loquentem. hoc inquit habet pro certo omnis qui colit te. quia vita eius si in probatione fuerit. coronabitur. si autem in tribulatione fuerit. liberabitur. non em̄ delectaris in perditionibus nostris. Audi quoq; et iacobum alphei. Beatus inquit vir qui suffert temptationem. quoniā cum p̄batus fuerit accipiet coronam vite. quam repromisit deus diligentibus se. Econtra ad sensum contrarium. Audi magnum patrem Augustinum. Profectus inquit noster p̄ temptationem nostram fit. nec sibi quisq̄ innotescit nisi temptatus. nec potest coronari nisi vicerit. nec potest vincere nisi certauerit. nec potest certare nisi inimicum et temptationes habuerit.

¶ Secundum capitulum continens consolationes super temptationibus dei.

Secundo post premissa ad prememoratam dominam consolatricem illustrem accessit et alius tristis de ipsius dei temptationib⁹ conquerendo. cui mox illa tres de suis puellis pro consolatione ei impēdenda deputauit.

¶ CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. O amice si temptat te deus malum aliqd pene inducendo. scrutare scripturas et consolaberis. quippe in baruch de deo sic scribitur. qui induxit vobis mala. ipse rursum adducet vobis sempiternam iocunditatem cum salute vestra. Est ne hec ne consuetudo ipsius dei? Sunt ne isti erga homines mores sui? Profecto negare non poteris. nisi q̄ scriptura mentiatur dicere velis. Absit hoc. et semper absit. Verba sunt p̄phetica. pmmo verius dei verba. Nimirum multipharie multisq; modis olim deus locut⁹ est p̄ri⁹ i p̄phetis. Verba aūt dei nō trāsibūt. Quapropter propensius nota hoc. quod dicit iste propheta. induxit inquit vobis mala. Qualia inquies? certe mala alicuius pene. Nunqd lōga? certe non. nam breue est omne quod finem habet. Sed ecce finis ad quem mala propter probationem vestrā inducta terminat

quia ipse rursum adducet vobis sempiternam iocunditatem cum salute vestra. que erit sine fine. Cessabunt ergo mala. et vt soror mea post me locutura testabit. mox super inductis bonis cedent iocunditati vestre. cedent omnino saluti. quippe salutis status. exclusis cunctis malis. est omnium bonorum aggregatione perfectus.

II. CONSIDERATIO.

Secunda igit puella sic ait. Vt quid ponderas temptationem? Nunquid non satis est inurbanum rem huiusmodi modicam atq momentaneam aggrauare. et non magis patienter tolerare. Ecce a deo quouis temptatus tedio te reputas derelictum. cum hoc quo temptaris deberes p nichilo computare. considerato saltē q sit modicum et maximo bono compensandum. considerato q momentaneū sit atq tibi p solacō attēptatū. et i eternū nihilomi9 bñficium si non ponis obicem omutandū. Audi q̄nta digtione. quanq3 osolatorie deus maiestatis puerili tue conditioni odescendens. per filium amos dignatus est tibi loqui. Ad punctum inquit i modico dereliqui te. et in miserationibus magnis congregabo te. in momento indignationis abscondi faciem meam parumper a te. et misericordia sempiterna misertus sum tui. Est ne ira talis domini exercituum. est ne talis eius indignatio. Vere si est talis non ira meretur vel indignatio dici: sed potius solacium iudicari. Ad pūctum inquit et in modico dereliqui te. quasi dicat. Ad punctū quidem ne deficeres si temptatio esset longa. et in modico ne te grauaret nimis si esset magna. In momento inquit indignationis. quasi dicat. ira indignationis mee est quasi momentanea. Abscondi faciem meam parumper a te. quasi dicat. hoc ludo ostendo me tibi fore placabilez. sme mora subsequente misericordia sempiterna. Quo circa frater ymagineris. q pius pater et misericors. temptat te spē quadam indignationis. qua se habet ad te. Ad modum matris vel nutricis cum infante ludentis. que quasi indignationem ostendēs abscōdit faciem suam digitis. Sed parumper sic facies eius velat. Nam mox depositis digitis infantem dulciter arridet et intuetur. ac crebrius osculatur. cuius quodāmodo simile pater misericordiarum circa te operatur. dum parumper te temptando quasi propicia sua facie a te abscōdita. indignari tibi videtur. sed parūper. quia mox delicta iuuentutis tue ignoscendo. misericordia sempiterna tui miseretur. ac velut pater filij prodigi reconciliatū osculatur.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. Cur dei temptationem refugis. quasi sit aliorum temptationibus similis. Scito hoc nequaq̄ esse. Himirum dyabol9 temptat vt peruertat. caro temptat vt illiciat. mūd9

temptat vt decipiat. Homo temptat vt sciat vel experimentum capiat. Sed quid deus? Certe teste alphei filio. Deꝰ intemptatoꝛ malorum est. ipse enim neminem temptat temptatione scilicet aliqñ. temptat tamen. sed nō fraudulenter. sꝫ salubriter. Aliter prophęta dauid non dixisset. Proba me domine et tempta me. vre renes meos et coꝛ meum. temptat igitur deus vt probet. i. vt probatos ostendat et eosdem remuneret. Nonne sic deus temptauit abrahaꝫ. quem propter obedientiam. quam ostendit paratus filium immolare. remunerauit benedictione illa solenni. quaꝫ liber geneseos manifestat. quia inquit fecisti rem hanc. et nō pepercisti filio tuo vnigenito ꝓpter me. benedicam tibi et multiplicabo semen tuum sicut stellas celi. et sicut harenam que est in littoꝛe maris. et benedicentur in semine tuo oēs gentes terre. quia obedisti voci mee. ¶ Sane deus respectiue in paucis temptat et in multis remunerat. Nonne hoc scriptura de iustis dicit? In paucis vexati. in multis bene disponentur. quoniam deꝰ temptauit eos. et inuenit illos dignos se. Quos igitur deus temptat si dignos eos inueniat. multis quidem tam animarum q̄ coꝛpoꝛum bonis dispositionibꝰ remunerat. et insuper ꝓ mercede dignis se seipsum donat. qui vtiqꝫ teste scriptura est merces magna nimis.

¶ Capitulum terciuꝫ continens consolationes super temptatione et impugnatione dyaboli.

TErcio pꝰ p̄missa ad dñaꝫ dsolatricē sepedictā accessit et aliꝰ tristis temptationibus dyabolicis tribulatus. quod dum dquestus essꝫ. mox illa eideꝫ ꝓ dsolatione de suis puellis tres assignauit.

¶ I. CONSIDERATIO.

PRima puella sic ait. Quid sollicitaris de antiqui hostis impugnationibꝰ qui non plꝰ temptare potest nisi quantum permittitur? Sed quantum inquies? Scias primo quantum non: et audi apostolum. Fidelis inquit deꝰ est qui non patietur vos temptari supra id quod potestis. sed faciet cum temptatione ꝓuentum vt possitis sustinere. Si modo scire velis quantum ꝑmittitur. et ad quid? Audi magnum patrem Augustinum. tantum inquit admittitur dyabolꝰ temptare. quantum tibi ꝓdest vt exerceaꝛis vt ꝓberis. vt q̄ te nesciebas. a te ipso inueniaꝛis. Sed quid? Est ne modicum a se inueniri? Deo certo inuentio suiipsius pꝛiꝰ scꝫ perditi melioꝛ est inuentione thesauri auri et argenti: quemadmodum ꝓ otrarium de ꝓditione sui dicit saluatoꝛ. Quid ꝓficit homini si lucretur vniuersum mundum? seipsum autem perdat. et detrimentū sui faciat. Quid vltra? Est ne modicum in bello spūali exerceri? Deofecto non. sed est exercitium tanto superiꝰ. quanto inferiꝰ est militare mundo militia seculi. q̄ militare deo regi celi. et quemadmodum spiritualia

ſuperant corporalia.ita omnino ſupat omnia exercitia mūdi. Deniq; eſt ne modicum ꝓbari.ſeu ꝓbatum xpi militem fieri? certe non. quemadomum non eſt modicum a deo commendari. quippe teſte ſcriptura.ille ꝓbat⁹ eſt quem de⁹ ꝺmendat. qui nimirum nō ꝺmendat mediocriter. ſz ſicut ſuperexcellens eſt. ſic ꝺmendat coram ſanctis ſuis et angelis ſupexcelleter

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella ſic ait. O amice fortitan idcirco temptatōes ꝺyaboli ptimeſcis q; exercitat⁹ ē. Dicēte magno anthonio ad diſcipulos. exercitatos habem⁹ inimicos. vt q; inſidioſus eſt eodem dicente eiſdem. varias demonū noſtis inſidias. vel q; inuiſibilib⁹ inſidijs occulte impugnare ſolit⁹ eſt ꝺnte illo caſſiodoro. Bellum graue eſt q; occultum. q; hoſtis inſidie nō viden⁹. Times etiā forte. q; impetuoſus eſt toto conatu. ſeu quantum vnq; ꝑt voluntari⁹ impugnare. Sz hec te non deiciant impetum inimici ne timueris Audi johānē os aureū. In primis īquit grauis et inſufferibilis eſt impet⁹ ꝺyaboli. quē ſiquis forti animo ſuſtinuerit. in ſecūdo inueniet eum infirmiorem. Quāto em̄ pl⁹ ꝑcuſſus fuerit. magis refrigeſcit et deficit. Audi eundem itidem de temptatore redemptoris noſtri loquētē. Non inquit impulit. non tetigit. ſz tm̄ dixit mitte te deorſum. vt intelligam⁹ q; qui obedit ꝺyabolo ipe ſe diſponit. ꝺyabol⁹ em̄ ſuggerere ꝑt. cogere nō ꝑt. Verū ad deprehendendum occultas maligni ſpirit⁹ inſidias. attendendū diligēter ſz ꝺoctrinaz gregorij qualia ſuggerat. Quis inquit ſpirit⁹ ſit qui loquitur. ipſa ſuggeſtio declarabit. ſemper em̄ ſpiritus naturalis mollia. ſpirit⁹ mundi vana. ſpirit⁹ malicie ſemper amara loquit². Eſt et leue ꝺtra inſidias ꝺyaboli et paratum remedium. q; ꝺ tradit magnus anthoni⁹. Varias inquit demonum noſtis inſidias credulitatem nominis xpi veſtris figite mentib⁹. et vniuerſi demones fugabuntur

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella ſic ait. Scias frater q; qui temptantur a ꝺyabolo ſi viriliter reſiſtunt. deo et angelis ſpectaculum ſunt. et nō nunq; in preſenti honorantur. et in futuro coronant². Vis ſcire de preſenti? Ecce de magno anthonio legitur. q; cum quadam nocte a demonib⁹ eſſz lacerat⁹. ſubito radius quidam lucis et demones et tenebras effugauit. ſtatimq; ſanatus chriſtum preſentem intelligens dixit. Vbi eras iheſu bone. vbi eras? Quare a principio non affuiſti vt curares vulnera mea? et dominus ad eum ſic ait. Anthoni hic eram. Sed expectaui videre certamen tuum. Hunc autem quia tu viriliter dimicaſti: in toto orbe te faciam nominari.

Porro si de spectaculo simul dei et angelorum et futura coronationis scire volueris. Audi illustrem Ieronimum. Deus inquit ipse omnium rector et dominus cum omni angelorum militia certamen tuum expectat. tibique contra diabolum dimicanti parat eternitatis coronas

Quartum capitulum continens desolationes super pugna contra vitia et specialiter super temptatione carnis.

Quarto post premissa ad predictam dominam principalem desolatricem accessit et alius tristis de carnis temptationibus tribulatus. et vniuersaliter de vitiorum impugnatione querulando. cui illa mox puidit p consolatione de tribus puellis suis.

I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. O amice de quo querularis. si bonum quidem inde sequitur scires. non tm querulari deberes. forte dices. quonam boni potest sequi. Profecto non minimum. sed vnum de maximis bonorum. videlicet humilitas. que quanti sit honoris. quanti decoris. quanti dulcoris. quantumque accepta apud deum et p eum remuneranda. hoc per sodales meas inferius scire poteris euidenter. forte dices. Est verisimile q hec ex predictis vitiorum impugnationibus innascantur. Est omnino. et patet egregii viri gregorii scz. claro testimonio. Ecce quid dicit. Dum inquit vitia nos temptant: proficientes in nobis virtutes humiliant. Et idem rursum Jebuseum inquit israhel tolerat. vt humana mens de se humilia sentiat. dum minima non supat. Rursum idem sic ait. Cum temptamur vitijs diuina dispensatione nobiscum agitur. ne virtutibus quibus proficimus extollamur. b ille. et certe bene. Nam et paulus ait. Ne magnitudo reuelationum extollat me. datus est mihi stimulus carnis mee angelus sathane qui me colaphizet.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. O karissime. Nonne grauia quandoque tedia toleramus. quatenus bona nostra exteriora custodiamus. Fatearis. hoc necesse est. Sed quid. Profecto interiora hominis bona in immensum excedunt queque exteriora. Hinc namque de dilectione que interius hominem perficit dicit scriptura. Si dederit homo omnem substantiam domus sue pro dilectione: quasi nihil despiciet eam. Igitur illa potissime sunt patienter toleranda. quibus nonnunquam diuina dispensatione faciente custodiri experimur nostra interiora. Que nam inquies sunt illa. certe temptationes quoque et impugnationes vitiorum. Audi gregorii de hoc egregium testimonium Tunc inquit interius bene custodimur. cum per dispensationis dei tolerabiliter temptamur exterius. aliquando vitijs. aliquando pressuris. nec temptatio exterior culpam perficit. quia interior intentio sursum trahit. nec rursum interior intentio in superbiam eleuat. Quia temptatio

exteriꝰ humiliat·sic magno ordine cognoscimus in interiori ꝓfectu.quid accipim⁹ in exteriori defectu qđ sumus·

¶ III·CONSIDERATIO.

¶Certia puella sic ait·O mi frater si pugnaturus esses in duello⁹ nonne te merito ꝺsolarentur principis ꝓsentia.animositatis tue noticia·diligens pugne aduertentia· principis exhortatio ad pugnandum·et eiusdem adiutorium ad vincendum·tua ab eo subleuatio ꝺtra casum·ipsi⁹ certamis gratū spectaculū· et coronē expectatio·in victorie testimoniū.et in laboris premiu⁹? certe sic.Quid ergo? Deofecto ꝓ ꝺsolatione tua hec omnia.haut dubium in meliori ꝺsistentia ꝺcurrunt in pugna tua ꝺtra carnem te temptantem.Vis em̄ scire quomō princeps regum terre de⁹. ipse de quo mundi sapientes taliter ꝺclusere· Vn⁹ ergo princeps ·erga te se habeat in hac pugna? Audi magnum patrem Augustinum· Conatum inquit tuum novit de⁹·et voluntatem tuam inspicit·et luctam cum carne ꝺsiderat.et hortatur vt pugnes.et adiuuat vt vincas· et certantem spectat·et deficientem subleuat·et vincentem coronat·hec pater ille.

¶Sed et hoc nō modicum adicit ꝺsolationis in temptatione carnis.qđ persone temptate sperandum est de victoria non solum rationē soli⁹ christi·sed et matris ei⁹ glorioſe interuenientis ·de quo ille Cesari⁹ pulchrum refert experimentum· Matrona inquit cuiusdam honesti militis vxor instinctu ꝺyaboli alium admisit·que p⁹ temp⁹ aliqđ inspiratōne diuina ducta penitentia de crimine doluit.et adultero ꝓrsus ꝺtradixit·Ille vero mariti eius absentiam obseruans.domum illi⁹ intrauit.et cum solā reperisset verbis solitis ad crimen eam inuitauit·quod cum illa renueret.vi renuentem oppremere nisus est·et cum videret se illi non posse resistere· ad toti⁹ castitatis patronam ꝺfugit dicens·Rogo te domina per illud sanctum aue maria vt liberes me·ad qđ verbum omnis virt⁹ defecit in milite et emarcuit ·et sic femina ĩcorrupta euasit·Hec pater ille·

¶Capitulum quintum ꝺtinens ꝺsolationes super difficultate bone vite et virtuose in principio.siue sup difficultate que est in principio in deserendo vitioꝝ delectationes et acquirendo virtutes·

¶Vinto post premissa ad illustrem dominam ꝺsolatricē sepedictam·accessit et ali⁹ tristis querens ꝺsolari super difficultate acquirendi virtutes.et deserendi vitiosas delectationes·cui illa mox ꝓ sua ꝺsolatione de suis puellis septem assignauit·

¶I·CONSIDERATIO.

¶Prima puella sic ait· O amice cur intantum super difficultate vitiosum delectationes deserendi turbaris? cum hec difficultas in possibilē facilitatē omnino sit mutabilis? Si tn̄ ꝺsiderares

qualiter ad te ipsa vitia se habērent. Ecce se habent vtiq; tanq̄ inimica. tanq̄ infesta et anime tormenta. eoq; facili⁹ superanda quo nos min⁹ alliciunt voluptate vlla. Vis hec scire karissime? Audi senecam illustrem. Virt⁹ inquit ꝫm naturam est. vitia vero inimica sunt et infesta. Audi rursum de residuo insignem ieronimum. Quid inquit oro te iuuido delectationis prestat inuidia? quid alter ab odio mercedis accipit. quid iracūdo furor suus confert? Simpliciter curre per singula. et inuenies tot anime tormenta. quot vitia. que vtiq; eo facili⁹ vinci possunt. quo nulla nos alliciunt voluptate. ꝫ ille insignis ¶ Rursum vitia siquas habent delectationes. ille momentanee sunt. et nonne talia tam momētanea tanq̄ vilia. sunt generoso animo otemnenda? atq; idcirco facile deserenda? Amplius vitiorū delectationes sique sunt. otemptibiles faciunt ac totaliter ofundunt. nonne ergo detestande sunt. et facile deserende existūt? Deniq; sicut cor virtuosum oparabile est celo qđ deus inhabitare delectatur. deus inquā quem vt dicit insignis ieronim⁹ non auro templa fulgentia. non gemmis altaria distincta delectant. sed aīa virtutib⁹ ornata. cuiusmodi animā pater clareuallis celum vocat Sic per oppositum cor vitiosum potest dici infern⁹. Haz ad modū inferni est habitatio demonum. habens ad modū inferni tenebras ignorantie. ignem praue ocupiscentie. et vermem remordentis cō scientie. tale cor habentes infernum preoccupant. quasi timeant se ad ipsum nimis tarde puenturos. Nonne ergo vitiorū delectatōs que cor hominis tale faciunt. et ad penas futuras intolerabiles pariter et interminabiles disponunt. sunt facile deserende? certe ostat q̄ sic. etiā prius digne.

¶ II. CONSIDERATIO.

Secunda puella ad scdam partē capituli se oferens. sic ait. Audi o amice verbum gregorij satis egregiuz. Si inquit forti nos studio otra vitiorū incentamenta stringim⁹. etiaz ipsa vitia ad vsuz virtutis immutam⁹. ꝫ ille. Sed tu in hoc forti studio causaris difficultatem. quāuis in virtutum acquisitione difficultatem abhorrere minime oporteret. Nempe difficultates salubres sunt. quādo etiam eas inordinatis otingit cupiditatib⁹ non deesse. quanto em amariores sunt. tanto magis deum homini dulcescere faciunt. Audi magnum patrem Augustinum deo loquentem. Patiebar inquit in cupiditatib⁹ meis amarissimas difficultates. te tanto magis prospicio. quanto min⁹ smebas mihi dulcescere qđ non eras. ꝫ ille. ¶ Sed ex alio capite in virtutum acquisitione difficultatum pcedit vtilitas. nam id sepe qđ laborios⁹ acquiritur carius habet. eoq; magis tenaciter possidetur. Sed et de illa generali iusticia de qua in ethicis affirmatur q̄ omes virtutes oplectat. Dicit sic et nra ethica. Si iusticiam quis diligit. labores hmōi. id est difficultates

magnas habent virtutes. Sobrietatem em̄ et sapientiam. i. temperantiam et prudentiam docet. iusticiam et virtutem. i. iusticiam illam que specialis virtus dicitur. et virtutem. i. fortitudinem supple etiā docet quibus utilio nihil est in vita hominibus. Et nonne libenter quemadmodū et feliciter difficultatem illam pateris seu laborem q̄ ad p̄fatas virtutes cardinales terminantur. quibus sm̄ sapientem in vita hominib9 nihil utilius reperit². An vis scire q̄ uti liter vite hominuz que adhuc in p̄batione est et temptationib9 varijs impugnat² per dictas virtutes. temperātiaz. fortitudinem iusticiā. et prudentiaz sit puisum². Audi quandaz magni patris postillam. In regione inquit intelligibilium beata vita in fonte suo bibitur. inde aliquid aspergitur huic humane vite vt in temptationib9 huiꝰ seculi tēperanter. fortiter. iuste. prudenter viuat² ⁊ dsenti am fortitan inquies p dictis virtutib9 tam utilib9 vel aliquā pati difficultatem. veruntamen p ipsarum utilitate perfectius intelligenda scire vellem cur illas cardinales appellares. Ecce de hac ratione ad presens otenteris. Idcirco eas appellauerim cardinales. qz cum teste virtutū summula. virꝰ sit habitꝰ electiuus. ad modum cardinalium hee virtutes summum pontificem. vel dispositiue eligunt illum qui est pontifex futuroꝝ bonoꝝ. vt in mentis p̄sidens dsistorio. decernat in omnib9 et per omnia quid utiliꝰ sit agendum.

¶ III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. O frater sme virtute infirmꝰ es. vtpote nō vi tuꝰ. Eac ergo in acquisitione virtutū infirmis similiter. q̄ in remedijs maxime finem spectāt. quē etiā expectant. Quocirca si virtutum acquisitione curari desideres. tunc ope preciuz est. vt magis q̄ inicium finem dsideres. Himirum q̄ finis delectabilis difficile principium subsequat². patet per ydoneos testes. Audi illustrē senecam. Inicium inquit eundi ad virtutes arduuz est. qz hic primū imbecille mentis et egre. est formidare inexperta. Itaq; cogenda ē vt incipiat. deinde non est acerba medicina. ꝓtinꝰ em̄ delectat dū sanat. aliozum remediozum post sanitatem voluptas est. Audi quoq; et quendaz huic dsonum euangelicum apparatum. Angusta est inquit via que ducit ad vitam. qz nō nisi angusto inicio incipitur: ꝓcessu vero temporis ineffabili delectationis dulcedine dilatat². Deniq; audi et verba huius dsortia ipsius Salomonis. Ducam inquit te per semitas equitatis. i. per artas vias iusticie seu virtutis: quas cum ingressus fueris non artabuntur gressus tui. et currens n̄ habebis offendiculum.

¶ IIII. CONSIDERATIO.

Quarta puella sic ait. Fortitā fr̄ audiisti ethicū illd. q. s. vtus est d bono et difficili. et licz bonū q̄dē appeteres. tn̄ icōmodū difficultatis abhorres. Sz ꝓfectō n̄ deberes. Nōne expediēs ꝛputares

vnum aliquod breui sustinere incōmodum p re tali qua adepta mox simul omnia incomoda tibi pene totaliter essent adempta. Re, putarem quidem inquies. si res talis appareret. Queso igit senece illi illustri fidem accōmoda. et attende quantū otra vniuersa inco, moda virtutem adipiscentibus cōmodum ꝓmittat. Quēadmodum inquit minuta lumina claritas solis obscurat. sic dolores. molesti, as. iniurias. virtꝰ magnitudie sua elidit atq; opprimit. nec magis vllam portionem hñt incōmoda cum in virtutez inciderint. q̄ i ma, ri nimbꝰ. Hec ille de virtute. quam idem virtutū amatoꝛ asserit cō, temnere tam incōmoda male fortune. q̄ etiā cōmoda bone. Vnum inquit hominis bonū ipsa virtꝰ est. que inter hanc fortunam et il= lam. superba incedit. cū magno vtriusq; contemptu. Non igitur in, cōmodum difficultatis qđ eius adoptionis principio adherere o= sueuit plus attendas. q̄ in auri vel argenti acquisitione attenderes. Nimirum predicto illustri testante. nulla possessio. nulla vis auri et argenti pluris q̄ virtus estimanda.

V. CONSIDERATIO.

Quinta puella sic ait. O homo parui cordis. parumq; circumspe cte. Si te virtutū in aggressu difficultas terret. cessaret hꝰ de facili. si tamen tu circumspiceres quanta virtus bona oferret. Ni= mirum virtus confert sanitatem. cōfert fortitudinem. confert lon= geuitatem. ofert pulchritudinem. ofert habitum optimuz. confert ornatum. confert et conuiuium. Vis scire q̄ virtus ad modum me, dicine sanitatem conferat. Audi gregorium hoc ergegie breui ser= munculo declarantem. quid est inquit virtꝰ nisi medicamentum. et quid est vitium nisi vulnꝰ. Bz et ecclesia cantat Sanate egros mo, ribus. nos reddentes virtutibꝰ. Vis scire q̄ virtꝰ fortitudinem cō= ferat. Audi virtutis ethimologiam. Virtꝰ quippe dicitur quasi vis intus. vel quasi viroꝛ mentis. vel quasi viribꝰ nitens. vel quasi vi, ri status. vel quasi virum tuens. Vnde quidam dixit. Virtutez dici, eo q̄ vi tueat possessoꝛem. Vis scire q̄ virtꝰ longeuitatem cōferat. Audi illustrem Senecam. Potest inquit nostra ꝓuidentia longio= rem ꝓrogare huic corpusculo moram. si voluptates quibus maioꝛ pars perit poterimꝰ regere et cohercere. Ꝟ ille. sed quid. Profecto hoc potest fieri per virtutes que Sm aristotilem illum in suis mo= ralibꝰ. sunt circa voluptates. ipsas scz cohibentes. et ad discretum regimen rationis conferentes. ac diutꝰ per consequens viuere fa, cientes. Vis scire q̄ virtus pulcritudinem conferat. Audi rursuz il, lustrem senecam. Errare inquit mihi visus est qui dixit Gratioꝛ est pulchro veniens e corpore virtꝰ. non em̄ vllo honestamento eget. ipsa magnum sui decus est. et corpꝰ suum ornat. quod et plidoꝛꝰ ille considerans. virtus inquit est animi habitus. nature decꝰ. Vis scire q̄ virtꝰ habitum optimum conferat. Audi prefatum aristoti= lem in suis moralibꝰ. hic quidem dicit. q̄ habitꝰ medi in omnibꝰ

laudabilis·Dicit etiam q̄ virt⁹ est habit⁹ immedietate cōsistens
quo ad nos·Ex quo sequit² q̄ est habit⁹ nobis bene ꝓportionatus
5 Dixisse etiam inuenit² q̄ virt⁹ est optim⁹ habitus·Vis deniq; scire
q̄ virtus ornatum oferat? Audi johannem os aureū taliter de or-
natus anime spoliatione querentem·Nos inquit omne temp⁹ vi-
te nostre osumim⁹ expoliantes dñaz diuersis virtutib⁹·adornātes
ancillam diuersis ornatib⁹·Hec ille/qui plane per oppositum ei⁹
q̄ dicit de ornatu ancille·i·carnis·supponit q̄ virtutes si adessent
4 ornat⁹ essent dñe·i·ipi⁹ anime·Postremo vis scire q̄ virtutes cō-
uiuium oferāt? Audi gregorium et ipsi⁹ de ꝓposito sub typo filio-
rum job egregium testimonium·Filij inquit per domos conuiuiū fa-
ciunt·dum virtutes singule iuxta modum ꝓprium mentem pascunt

VI·CONSIDERATIO·

Sexta puella sic ait·O frater karissime vt virtutū difficultates
libenti⁹ feras·preter iam per sorores meam narrata·Audi ad-
huc bona alia que per virtutes oferunt²/cōferunt nanq; virtutes
nobilitatem·diuitias·regnum·munimen·potentiam·laudem·et
1 honorem·Vis scire q̄ virtutes nobilitatem oferant? Audi illustrez
senecam quo ad nobilitatis inchoationem/quis inquit est genero-
sus? ad virtutem a natura oposit⁹·Audi quoq; et preclarum jeroni-
mum quo ad nobilitatis pfectionem·Summa inquit apud deuz no-
2 bilitas est·clarere virtutib⁹·Vis scire q̄ virtutes diuitias oferant?
Audi patrem clarevallis·Vere inquit diuitie non opes·s; virtutes
sunt·quas secum oscientia portat·vt in eternum dines fiat·Vis sci-
3 re q̄ regnum oferant? Audi magnum patrem Augustinum·Nemo
inquit non potest habere regnum virtutum: nisi primum excusserit
iugum vitiorū·hec ille· Qui per hoc supponit q̄ homini virtuoso
penes mentē seu animū·per ipsas vtutes acq̄ri² regnū·Vis scire q̄
8 vtutes munimē oferāt? Audi ciceronē locutorē egregiū· Sapiētis
inq̄t aim⁹ vtutib⁹ oib⁹ vt meib⁹ est sept⁹·Vis scire q̄ vtutes potē-
4 tiā oferāt? Audi q̄d dicat quidā euangelic⁹ omentator·Regnū cēlis
inquit violentia est in terra nasci·et celum rapere·et habere p vir-
6 tutem·quod per naturam nō possum⁹·Vis scire q̄ virtutes laudez
oferant? Audi quid dicitur in virtutum summula q̄ ethicam vocāt.
Ibi quidem dicitur q̄ virtuosus laudat² ab omnib⁹· Audi quoq; et
ex nostra ethica verbum illud·Laudemus viros glorioso·homi-
8 nes diuites in virtute·Vis deniq; scire q̄ virtutes honorez oferāt?
Audi insignem boetium qui sic dicit·Nō virtutib⁹ ex dignitate·s; ex virtutib⁹ dignitati honor accrescit·

VII·CONSIDERATIO·

Septima puella sic ait·O homo dilecte vt virtutum difficulta-
tes libenti⁹ patiaris·scias q̄ preter que iam per duas sorores
meas sunt narrata etiam alia bona sunt adhuc digne ponderanda

que per virtutes obtinentur·videlicet honestas·dignitas· perfectio·vita celestis·premium·beatitudo·et ꝑhenne gaudiuꝫ·Vis scire ꝙ virtutib⁹ quis honestatem ꝺsequatur? Audi sententiam ciceronis·Virt⁹ inquit et honestas nomina diuersa sunt·res aũt subiecta ꝑsus eadem·Vis scire ꝙ virtute quis dignitatem ꝺsequatur? Audi boetij sententiam·Virtuti inquit ꝓpria dignitas inest·Vis scire ꝙ quis virtutib⁹ perfectionem ꝺsequatur? Audi illuꝫ gentilẽ. arestotilem loquoꝫ·hic dicit in suis moralib⁹·ꝙ virtus habentem perficit.et op⁹ ei⁹ bonum reddit·Dicit quoqꝫ et idem alibi·ꝙ virtus est dispositio perfecti ad optimum·Vis scire ꝙ quis virtute celestem vitam ꝺsequatur? Audi cuiusdam anachorite de alijs quibusdam loquentis sententiam·Vos inquit patres celestem ꝺuersationem habentes·celestem et sapientiam possidetis·nihil miruꝫ eleuatos vos operib⁹ video·et superiora sectantes·quid dicã? Virtute em̃ etiam transpositi estis super terram.vosmetipsos ex toto alienantes ab ea·quid dicã? vos terrenos angelos.et celestes homines dicens·non peccauerim·Vis scire ꝙ virtute quis premium cõsequatur? Audi rursum sententiam insignis boetij·Nunquã inquit sine pena sunt vitia·nunq̃ sine premio sunt virtutes·Si vero scire desideras qꝺ sit premium·ecce secundum illustrem senecam.nullũ virtutuꝫ preciũ dignum ipsis extra ipsas est/sed ꝑ meliori sententia·Audi magnum patrem augustinum·Premiũ inquit virtutis erit ipse qui virtutem dedit·Vis nunc vlteri⁹ scire ꝙ virtutib⁹ quis beatitudinem ꝺsequatur? Audi ciceronis q̃uis gentilis catholicam sententiam· Sunt inquit nobis innata virtutum inicia· que si adolere pateremur·nos ad beatitudinem cum diuino munere ipsa natura ꝓduceret·Idẽ quoqꝫ sic dicit·In quo virtus est· nihil ei deest ad bene ac beate viuenduꝫ·Bz et puto similiter audiendus quẽdam Macrobium·Nã sole inquit virtutes faciunt beatum.nullaqꝫ alia via quisq̃ hoc bonuꝫ adipiscitur· Vis demum scire ꝙ q̃s virtute gaudium perpetuum ꝺsequatur? Audi illustrem senecaꝫ·Impro be inquit voluptates nõ sunt solide·non sunt fideles·etiam si non nocent fugiunt/potius aliqꝺ bonum mansurum circumspice/sola virtus prestat gaudium perpetuum securum·

Capitulum sextum ꝺtinens ꝺsolatõs sup laboꝛib⁹ in genere·

Sexto post premissa ad dominam consolatricem principalem accessit et tristis laboꝛib⁹ attediatus petens ab ea ꝺsolari·Et illa eidem ꝓ consolatione sibi impẽdenda de suis puellis tres ꝺtinuo deputauit.

I·CONSIDERATIO·

Prima puella sic ait· Amice karissime q̃m sicut dicit egregius pastoꝛ gregori⁹· Subleuatio laboꝛis.est visio collaboꝛantis· Idcirco vide collaboꝛantes· Vide ꝙ homo nascitur ad laboꝛem·

quod si bene videris.cur de laboribus querularis? Velles ne exemptus esse pre ceteris? A quib9 nec ꝑphete.nec apostoli exempti fuere.sed nec ipse dei filius in carne? Q9 si hoc vis esse socius ꝺsolationis.sis et laboris.et exemplum eorum sequaris. Nonne vides nobiles homines.delicatos et passibiles.grauib9 hastiludiorū et torneamentatorū conflictuum.et aliorum militariū exercitiorū.et periculosis laboribus se ingerere.nulla ex causa magis q̄ quia verecūdantur suorum progenitorū et sibi similiuꝫ exempla nō imitari? ad ꝓpositum autem nonne exemplum habes in ꝑphis? Audi jacobum alphei.Exemplum inquit accipite fratres longanimitatis et laboris et patientie per ꝑphetas qui locuti sunt in nomine domini.Vide etiam quis ille fuerit qui dicebat.Dauper sum ego et in laboribus a iuuentute mea.exaltat9 autem humiliat9 sum et turbatus Ecce ille humiliatum et conturbatum se dicit ratione exaltationis: non ratione paupertatis et laboris. Nonne etiam exemplū habes in apostolis? certe sic.nam aliter paul9 se alijs ꝺparans.non diriſſet.ampli9 omnib9 laborauī.si non et ipsi alij laborassent. Nonne et perutile et precipuum exemplum habes in ipo christo? cui9 erēplum est quasi scutum quoddā cordium. Iuxta illud trenorū.dabis eis scutum cordium laborem tuū. Nimirum labor ꝺtra temptatiōs demonum est quasi scutum cordium. quemadmodū vacantem otio tanq̄ dicto scuto non munitum.demones inuadunt iaculis temptationum. Deniq; considera ꝓpensius dictum illd patris clareuallis Qui in labore hominum nō sunt.in labore ꝓfecto demonum erūt. Sed nec postremo pretereundum iudico verbū notabile ꝯcerois rethoris eximij. Sicut inquit ꝺtra naturaꝫ magis est detrahere alteri sui ꝺmodi causa.q̄ mors.q̄ dolor. Ita magis ſm naturam ꝓ omnibus si fieri posset labores et molestias suscipere.q̄ viuere sine molestijs in maximis voluptatib9.

¶ II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. O karissime q̄ grat9 sit deo labor hois cui tamen adest rectitudo intentionis. nouerunt illi potissime qui semper vident faciem patris.et agnoscunt erga laborantes benivolum vultum domini sui dei omnipotentis. Quocirca et ipsi mistri ei9 scz angeli sancti.suo se domino cōformantes.credendi sunt ad eosdem laborantes gratiam habere non modicam.ipsos q̄ quia nonnunq̄ vel spiritualib9 ꝺsolationib9 visitare. Ad quod sperandum sed non nobilib9.non potentib9. non diuitib9. ꝺmodis suis vacantib9.sed magis humilib9 recta intentione laborantibus. In magna occasio potest esse qd circa pastores gestuꝫ est.qui hora dominice natiuitatis erant in regione eadem que est circa bethleem vigilantes et custodientes vigilias noctis super gregē suum. Vis igitur scire quid circa istos gestum sit? Audi patrem clareuallis.p oppositu ad ipsos de magnis loquentē. Cm̄ multi inquit nobiles

ſm carnem·q̄ multi potentes hora illa in ſtratis mollib⁹ quieſce,
bant.et nemo eor⁹ dign⁹ habitus eſt nouam lucem videre.magnū
illud gaudium ſcire.angelos audire cantantes·gloria in excelſis
deo.ſupple ſicut predicti paſtores·Agnoſcant igitur homines.q̄a
qui nō in laboribꝰ hominum exercentur·ab angelis viſitari nō me,
rent².Agnoſcant q̄ placeat ſupernis ciuib⁹ labor cui⁹ eſt intentō
ſpiritalis·q̄ quidem et illos tam felici dignant² alloquio affari·q̄
corporali vrgente neceſſitate laborant p victu corporis·

CIII·CONSIDERATIO.

CErcia puella ſic ait·O amice idcirco forte abhorres laborare.
q̄ vel nonnulli labores vident² efficaciā nō habere·vel q̄ la,
bor videtur tibi grauis ſiue magnus· vel quia tibi videtur nimis
eſſe long⁹·Sed ꝺra motiuū primum·Audi quid dicat papalis epi,
ſtola·Licet inquit nō ſequatur ſemp maiorem laborē effect⁹· nihil,
omin⁹ tamen ipſe labor eſt meritorij⁹ apud deum·juxta q̄ legitur.
reddet de⁹ mercedē laborū ſanctorū·Ꝫ et paul⁹ ait·Vnuſquiſq̄
p̄priam mercedem accipiet ſm ſuum laborem· Audi quoq̄ philo,
nem doctiſſimum·bonor⁹ inquit labor⁹ glorioſus eſt fruct⁹·glo:
rioſus inquit.quaſi dicat·et ſi non remunerat² in hac vita ·nō tam
mediocris fruct⁹ vel exiguus·ſed copioſus p̄cipiet² in gloria· De
cui⁹ certa ſpe et expectatione· audi gregorium egregie locutum·
Sancti inquit viri quot labores nunc veritati ꝺmendātes exhibēt:
tot iam remunerationis ſue pignora ira ſpei ſue cubicula clauſa te,
nēt Dorro quantum ad ſcām motiuū de laboris grauitate·Audi
inſignem ieronimū.labore inquit terrēris·nemo athleta ſine ſudori:
b⁹ corona².Hec ille.innuens expectationē coronē·ſ̄ p̄mio ſudo,
re·i·p̄mio labore ad modum ſudoris quantoti⁹ tranſeunte· Vnō
quo ad hoc.et ꝺra terciū p̄miſſor⁹ de laboris diuturnitate· Au:
di illuſtrem ſenecam·Siqua inquit per laborem recte feceritis.la:
bor cito recedet·beneficiuꝫ dum viuitis nō abſcedit·Magis autē
volo vt ꝺra ſcām et tercium motiuuꝫ inſignis ieronimi i verbum
attendas·Null⁹ inquit labor dur⁹·nulluꝫ temp⁹ longū videri de,
bet·quo gloria eternitatis acquirit².Quocirca audi et hanc p̄miſ,
ſorum p̄ſus ꝺſolatoriam declarationem cuiuſdam doctoris· cui⁹
non eſt ſpernenda autoritas·Dei inquit ineffabilis et immenſa bo,
nitas etiam hoc p̄uidit.vt labor⁹ quidem temp⁹ et agonis nō ex:
tenderet·nec longum faceret aut eternum.ſ̄ breue·et vt ita dicam
momentaneū·vt in hac breui et exigua vita agones eſſent et labo:
res·in illa vō celeſti vita eterna eſſ̄ corona et p̄mia meritorū·Dor,
uidit quidem vt labores cito finirentur· meritorum vero p̄mia
ſine fine durarēt·et p⁹ h⁹ mūdi tenebras viſuri eſſent cādidiſſimā
lucē.et accepturi maiorē cūctarū acerbitatib⁹ brītudiēꝫ.teſtāte hō
apoſtolo vbi ait·Nō ſunt ꝺdigne paſſiōs h⁹ tp̄is ad ſupuenturam

glorią que reuelabit² in nobis.

¶ Capitulum septimū ōtinens ōsolationes sup̄ malox̄ sustinētia.

Septimo post premissa ad sepedictam dominā ōsolatrī cem accessit et alī² tristis. malox̄ se asserens sustinētia pregrauatum. atq; ideo petens vel aliqua ōsolatiōe releuari. cui illa ea de causa mox̄ p̄uidit de quinq; suis gratis puellis.

¶ I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. O amice cur de malox̄ sustinentia queru laris? et teipsum grauas tuiipsius querelis. seu adiectione p̄ rie opinionis? Vis scire q̄ sic faciens vt impatiens erras et decipe ris? Audi illustrem Senecam. Noli inquit mala tua facere tibi gra uiora. et querelis te onerare. leuis est dolor. si nil illi opinio adie cerit. econtra si te exhortari ceperis ac dicere. nil est. aut certe exi guum est. Durem⁹ iam desmet. Leuem illū dum putas facis. omia ex opinione suspensa sunt tam miser quisq̄ q̄ credit. hec ille.

¶ II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. O frater video q̄ eo de malis que sustī nes turbaris. q; illa mala esse opinaris. quocirca si ea non esse mala didiceris. quid restat nisi vt consoleris? Ateor inquies neces se est. Sed dic queso quid inter mala huiⁱ⁹ temporis maius malum ōmuniter reputatur? Dices forte hoc mortem esse. eo quidem quo finis sit omnium terribilium. i. vltimum vel maximum qđ videtur malum. Sz quid? Profecto si mors ipsa de numero malox̄ nō fue rit. nec alia minⁱ⁹ terribilia inter mala numerabis. De morte igitur simul et de alijs que mala nominant². Audi egregij viri magni an tistitis ambrosij gratam sententiam venerabili decretox̄ volumie canonisatā. Mala inquit nō sunt que nec crimine mentē implicant nec oscientiam ligāt. vnde pauptatez et ignobilitatem. egritudinē et mortem nemo sapiens mala dixerit. nec in malox̄ sorte nume rauerit.

¶ III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. O karissime qui de malis que sustines tur baris? Audi ihesum filium syrach. et merito ōsolaberis. Bona inquit et mala a deo sunt. Ex hoc autem breui sermunculo sequi tur quidē q̄ cū sint a summo bono n̄ sunt mala. sz indubitanter etiā bona. juxt̄ id qđ noster ihs asseruit. Arbor inquit bona fructus bo nos facit. non p̄t arbor bona fructⁱ⁹ malos facere. Sequit² igit² vl teriⁱ⁹. q; sunt a summo bono et etiā bona. q̄ nō sol ū toleranda. sz ca ra magis sunt habenda. tanq̄ munera ab amantissimo nobis data. nimix̄ et illa cara haben² que dant² ab amantissimis q̄uis in se re putent² interdum parui valoris. qualis poterat reputari calix passio nis. ō q° tāq̄ a caro dato. dixit dns petro. calicē quē dedit mihi p̄ nō vis vt bibā illū. Dices forte. mala mihi a deo data amarē q̄dem

vt dei dona si non essent excessiua. Sed sic dicens. erras omnino. et frustra decipis. cōpone conditiones dantis. Nonne ille fidelissimus est. nonne et sapientissimus? quibꝰ cōpositis nō ē tibi timenduꝫ de excessu. hoc dictat ratio. Ꝫ et testimonium habes ab ipso apostolo expertissimo. fidelis inquit deus qui non patietur vos tēptari supra id qđ potestis. sed faciet cū temptatione ꝓuentum vt possitis sustinere.

¶ IIII. CONSIDERATIO.

QVarta puella sic ait. O frater cur ex hoc turbaris ꝙ mala pateris? Queso mihꝫ dicito. velles ne turbari ō bona vita? nequaq̄ inquies. Cur ergo turbaris. cum mala pati sit non modica portio bone vite? Nempe bona vita non in bene valere. sed ꝺsistit potius in mala pati. Vis id nosse experti viri testimonio? Audi patrem clareuallis. Bonam inquit vitam ego puto. et mala pati. et bona facere. et sic ꝑseuerare vsqꝫ ad mortem. dicitur vulgo. qui bene se pascit bene viuit. sed mentita est iniquitas sibi. hꝫ pater ille.

¶ V. CONSIDERATIO.

QVinta puella sic ait. O amice qui de malorum sustinentia desolaris. tenorem audi regalis ꝺsolationis. Ecce quid ad magnum regem de morte filij desolatum quidam scripsit. Hijs inquit qui sm ꝓpositum dei vocati sunt sancti. magna debet esse ꝺsolatio etiam in ꝑsenti ꝺtra multiplicem huiꝰ vite miseriam. ꝙ et in hac vita diligentibꝰ deuꝫ oīa bōa et mala cooperant² in bonū. et in futuro nihilominꝰ hec omnia cooperantur ad gloriaꝫ. hꝫ ille. Sed ꝙ in bonum cooperentur bona et mala. patet sine exceptione dicente paulo. diligentibꝰ deum omnia cooperantur in bonum. ad qđ ō, bū vniuersaliꝰ capiendū adduntur sm glosam etiaꝫ peccata. et nō, ne bene. cū nonnunq̄ ꝺtingat ꝙ ꝓpiorꝫ occasione peccatorꝫ ī malioꝛi grā ꝙ añ habuerit q̄s resurgat. quātū ꝺo ad alīa. felix quē faciūt aliēa pericula cautū. Dicto ꝙ ī hac vita mala pene cooperēt² ī bonum patet. qz etiam sm phm gentilium. mala pene sunt medicine. et sic reddunt hominem sanum. bona autem ꝑsentis temporis ꝓuocant hominem ad laudanduꝫ deum. Deniqꝫ ꝙ bona et mala hmōi in futuro cooperentur ad gloriam patet. nam eo quo conferunt. ad meritum ꝺferunt et ad ꝑmium. et saltem per accidens ad celeste gaudium. Vis hoc scire de malis pene ꝑ illustrium virorum testimonium? Audi johannez os aureum de futuro statu loq̄ntem. Tunc inquit recordatio transactorꝫ malorꝫ nō nocet. sed etiā delectat. sicut econtra recordatio bonorꝫ. non solum non adiuuat supplē damnatos. sed etiam grauat. Ideo dicit abꝫaham illi diuiti quondam epl'oni. fili recordare. quia recepisti bona in vita tua. ec nunc autem hic ꝺsolat². tu vero cruciaris. Audi rursuꝫ etiā illustrē jeronimuꝫ. qui de damnatis in ꝺparatōe ad sanctos. Dicit ꝙ sicut recordatio ꝑteritorꝫ ꝺliciorꝫ erit eis materia cruciatuū. Ita verissimē

dici potest de sanctis·q̄ recordatio precedentium malorū erit eis materia gaudiorū Iuxta illud. tristicia vestra vertetur in gaudiū

¶ Capitulum octauum continens consolationes super molestijs huius vite et specialiter carnis.

OCtauo post premissa accessit ad prememoratam dñam ꝺsolatricē etiam alij tristis: petens super molestijs. p̄, cipue carnis ꝺsolari. at illa eidem ꝺ quatuor suis pu, ellis ad ꝺsolandum ꝑoneis mox ꝓuidit.

¶ I. CONSIDERATIO.

PRima puella sic ait. Cur homo de huiꝰ vite molestijs querula, ris: nescis q̄ ex illis presertim multiplicatis ad magnum bo: num. s. ad mundi ꝺemptum ꝓmouēris. et requiem in deo querere salubriter ꝺpelleris. et ad periculosas mundi blandicias declinā: das inclinaris si tñ feceris qꝺ ab experto doceris. Audi expertum videlicet magnum patrem Augustinum. Cuius inquit molestie in hu, ius vite fragilitate crebrescunt: eternam requiem nos desiderare ꝺ, pellunt. mundꝰ quippe est periculosior blandꝰ q̄ molestus. et ma gis cauendꝰ est cum se illicit diligi q̄ cum se aꝺmonet cogitq; cō: temni. Dices forte. Est ne magnum bonum ꝺemptꝰ mundi: Est ei: no. Aliter em̄ non ita studiose doceretur non modo in scolis puc: rorū. sꝫ per ipsum salomonem sapientissimum. Vbi dicit Vanitas va, nitatum et omnia vanitas. et iterum. Vidi cuncta que fiunt sub sole. et ecce vniuersa vanitas et afflictio spiritꝰ. et iterū. dixi inqt in corde meo. vadaꝫ et affluā delicijs et fruar bonis. et vidi q̄ hꝰ quoqꝫ essꝫ vanitas. et iterum post multa bona que recitat subiungt Vidi in omnibꝰ vanitatem. et post plurima alia in fine sic ꝺcludit Deum time. et mandata eiꝰ obserua. hoc est omnis homo.

¶ II. CONSIDERATIO.

SEcunda puella sic ait. O homo si scires quā vim habent mo: lestie. non te sic ipse molestie molestarent. Quam vim forsan inquies. Ecce virtutem habent gaudiū tuum augendi. Sane gaudi, um illꝺ qꝺ est fructꝰ spiritꝰ. gaudium in deum. gaudium illud qꝺ meritorie ad eterna gaudia nos ꝺspoīt. Vis scire q̄ vī habeāt mo, lestie hoc gaudium augmentandi. forsitan aūt et gaudium haben: dum in hoc mundo. Audi magnū patrem Augustinum. Vbiqꝫ in: quit maius gaudium maiore molestia preceditur. nam et maior est letitia post mestitudinem. et dulcior fit sanitas post egritudinem. hec ille pater. Et pari modo clarum est q̄ dulcior est somnꝰ post vi, gilias. dulcior cibꝰ post esuriem. dulcior requies post laborem.

¶ III. CONSIDERATIO.

TErcia puella sic ait. Cur te molestāt molestie huiꝰ vite. Dices forte. quomodo nō molestarent. cū sint inquiete. cū sint dure cū sint aspere. Sꝫ hec ꝓfecto si bene saperes nō deberēt te mouere

Vis hoc scire breui sententia? Audi magnū patrem spiritus inquit deficit, vbi caro requiescit vt em̄ caro mollib9. sic anima duris nū trit2. Illam blanda refouent. hanc aspera exercent. hec magn9 pr Sz quanti estimas exercitiuz? Densa p otrariuz. Nonne quemadmodum in terra que non colit2. que non scindit2. nō mouet2. herbis inutilib9 replet2? Ita anima que nō asperis exercetur, ad virtutum incremētū qđ tale sequit2 exercitiū. replet2 vticis vitioz. Haz et aq̄ p lapides duros et aspos agitata recētioz fit. qn̄ aq̄ illa q̄ nō mouetur p9 breue putrefieri ɔsueuit.

¶ IIII. CONSIDERATIO.

QVarta puella sic ait. Cur turbaris de molestia carnis siue etiā alijs de molestis? que preeligenda esse docuit dei filiꝰ non ex stulticia certe cum sit ipse sapientia patris? Si dubitas an sit ita. Audi patrem clarevallis. Nat9 est inquit hyeme. natus est nocte. nunquid casu credim9 factum esse? vt in tanta aeris inclementia, et in tenebris nasceret2. cui9 hiems et estas, et dies et nox esse noscūtur. Ipse certe cum essz dei virt9 et dei sapientia nascitur9 ex virgine cui9 erat in arbitrio qđcunqz vellet tp9 eligere elegit qđ molesti9 est, preserim puulo et paupis matris filio. que vix haberet pānos ad inuoluendum. presepe ad reclinandum. et cū tanta necessitas esset, nullam audio mentiōz fieri pelliū. prim9 adam pelliceis vestitur tunicis. secund9 obuoluitur pānis. non est tale iudicium mundi. aut iste fallit2 aut mūd9 errat. Sz dinā impossibile est sapiētiam falli. merito proinde moz est prudentia carnis. Siquidem et ipsa est deo inimica. seculi quoqz prudētia nomina2 stulticia. Quid em̄? Vtiqz qui non fallit2. xp̄s elegit qđ est carni molesti9. Id ergo meli9. id utili9. id poti9 eligendum est, et quisquis aliud doceat l' suadeat, ab eo tanq̄ a seductoze cauenduz. Iam vero nasci voluit etiam nocte, et vbi sunt qui tam impudenter semetipsos gestiunt oñtare? Ecce xp̄s elegit qđ salubri9 iudicat. Vos aūt eligitis qđ ille reprobat. Quis prudentioz e duob9? cui9 sententia sanior. et iudicium iusti9? Ih̄ pater predict9.

¶ Capitulum nonum otinens ɔsolationes super penalitatib9, afflictionib9, et dolozib9 sensibilib9.

POno post premissa. accessit ad sepedictam dñam cōsolatricem etiaz ali9 tristis querens sup penalitatibus, afflictionib9, et dolozib9 sensibilib9 recipe ab ea cōsolationem. at illa eidem de suis puellis gratia cōsolatois sibi impēdende q̄tuoz satis pdoneas assignauit

¶ I. CONSIDERATIO.

PRima puella sic ait. Ecce ī pēalitatib9 te video pene ɔficere. Sz h̄ pfecto idebite. Hēpe ī pēalitatib9 n̄ solū pt hō ɔsolari, sz etiam delectari. Nonne hoc ex gestis patet illi9 nobilis agathe? q̄ letissime et glozi\u0101ter ibat ad carcerē q̄i ad epulas īuitata? q̄ et diuersis peis afflicta dixisse fer2. Ego ī hijs peis ɔlectoz, sicut q̄ bonū

nuncium audit·aut qui videt quez diu desiderauit·aut qui multos thesauros inuenit· Sic dixit· nec credendum est q̄ gratis ita aut falsum dixerit· Nimirum de omnibus reddidit superi9 sozoz mea rationem Sed et specialiter de thesauri moneta et ipsius pcussura per neptem meam pri9 eodem libro reddita fuit ratio manifesta· Verum licet hec p̄ dicti sui veritate bene sufficerent·tamē adhuc ex superabundati ratio potest reddi de auditu boni nuncij et de visu diu desiderati· Nonne em̄ is bonum audit nunciū cui id nunciatur quo nihil meli9 reputatur· Quid nam est hoc inquies· Audi verbum magni cuiusdam rethozis·Quid potest inquit meli9 est se q̄ domi esse et mecum esse· hic tamen rethoz victo9 est per pueru3 sue iam premisse questioni taliter respondentem· Hoc semper erit meli9 infirmo9 fui et sum curatus· Sed quid· Dzofecto penalitates presertim graues vtrumq3 nunciant·quippe existentib9 in exilio ī hac valle miserie nunciant q̄ post breue redibūt ad patriā ad q̄ri am mansionem eis ab eterno deputatam·et tunc quidez domi erūt pariter et in suo erunt in eo sc3 qđ etiaz nunc eoꝝ est·quippe beati qui persecutionem patiuntur p̄ter iusticiam· qm̄ ipsoꝝ est regnu3 celoꝝ· Nunciant etiam et scđm· sicut causa effectum· infirmi sc3 dualescentiam de proximo sequendam·Nimirum qui sme penalitatib9 viuit·ille defacili vt boetiane consolatricis verbis vtar letargum patitur· omnem illusarum mentium infirmitatem in dei obliuionem et future vite deducentem·sed hic per penalitates statim curatur letarg9 dicente psalmista·Ad dominum cū tribularer clamaui·quasi mox expergefact9 sicut em̄ ver9 letarg9 periculose dormire facit et qui hunc patitur, violenter illum moueri oportet vt curetur·Ita reuera mot9 penalitatum presertim grauium valet contra spiritualem letargum· Nota igitur et illustris ieronimi dictum·Dzouidentia inquit dei omnia gubernantur·et que putatur pena medicina ē· Sz et ille arestotiles in suis mozalib9 dicit q̄ pene sunt medicina quedam· Dzoro quantum ad diu desiderati q̄si presentis intuitum q̄ ad illum oferat tribulatio penalitatum hoc pacto patet·qz dominus desideratus cunctis gentib9 q̄pe est hijs qui tribulato sunt cozde

II·CONSIDERATIO·

Secunda puella prefati tristis afflictiones attendens ad consolandum eum sic ait·O amice considera q̄ afflictiones quas pateris cozpoze te affligunt etiam mente et quis est in culpa· Tu certe·eo sc3 q̄ mens tua pl9 q̄ oportet cozpori se associat et fit spō te socia passionis· Vis ergo in remedium optimum habere experimentum· Sequere expertum egregium patrem gregoziū et doctrine ei9 accomoda coz tuum·Ecce quid dicit· Si mens inquit fozti intentione in deum dirigitur·quidquid in hac vita sibi amaruz fit. dulce extimat·et oīe qđ affligit requiē putat· Ille· Sz et dolorez afflictionis hoc pacto poteris mitigare si·s·q̄ opat² bona desideres

Occurrunt enim tria. Nempe discrete castigat. mentem fiducia roborat. et celestia multiplicat. Vis scire q̄ afflictō discrete castigat? Audi magnum patrem Augustinum. Carnis inquit afflictio, est p̄ quaz lasciue mentis seminaria castigatione discreta p̄emuntur. Ec ce dicit q̄ per afflictionem. lasciue mentis seminaria p̄emuntur. quod et alibi deo loquens magis exp̄imens. Tu inquit superabderas misericorditer seuiens. et amarissimis aspergens offensionibus omnes illicitas iocunditates meas vt ita quererem sme offēsione iocūdari. percutis vt sanes. occidis nos ne moziamur absq̄ te. Verum ne hoc intellectum fieri excessiue. nimis terreat. modificat dictum suuz. asserens id fieri discreta castigatione. quod quidē excessum amaritudinis excludit. et debitam mensuram includit q̄ a deo dicta amaritudo restringitur. qui nimirum huius rei in figura dicitur esse per psalmistam. congregans sicut in vtreq̄ aquas maris. i. amaritudinem afflictionis. quod et in job figurate dat intelligi dicens. Circumdedi mare terminis meis. et posui vectem et hostia. et dixi huc venies et non p̄ocedes amplius. Vis de afflictione vlterius scire q̄ mentem fiducia roborat? Audi p̄efatum egregium gregozium loquoz. Tanto inquit maioz fiducia mentez roborat. quanto hanc fortioz p̄ virtute afflictio angustat. Hec ille. nec mirum. quia et de ipsa angustia loquens filius amos. Domine inquit in angustia requisierunt te. Sed quid requirentibus deū? Profecto psalmista dicit. requirentes autem dominū non deficient Vis deniq̄ scire q̄ afflictio celestia multiplicat. p̄esertim siquis eam humiliter sustineat? Audi itidem dictum egregium. Afflicti inquit terrena perdimus. sed afflictionem humiliter sustinentes celestia multiplicamus.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella ad dolozes p̄efati tristis se oferens sic ait. Frater karissime suadeo tibi ne doleas multum sensibili de dolore. coz tuum occupante. Hunc nanq̄ auget opinio. q̄ si animi magnitudine ne coz tuum occuparet p̄ouideres. ipsum dolozem vel quodammodo non sentires. vel leuem redderes. si igitur te grauat doloz sensibilis. Audi illum illustrem virum gerentem in pectore virilem animum Senecam loquoz. Noli inquit mala tua facere tibi grauioza. et querelis te onerare leuis ē doloz. si nil illi opinio adiecerit. econtra si te exhoztari ceperis ac dicere nil est. Aut certe exiguum est duremus iam desinet. leuem illum dum putas facies. omnia ex opinione suspensa sunt. tam miser quisq̄ q̄ credit. Hec ille vir illustris. Idem rursuz alibi. Doloz inquit imminet. si exiguus est feram9. leuis est patientia. si grauis est feram9. nō leuis est glozia. dura res est doloz. ymmo tu mollis. Hec iterum ille.

Capituluz decimuz otinens osolatōes super passioib9 exteriozi, b9 et magnitudine et latitudine earum.

Decimo post premissa accessit ad supradictam dominaz consolatricem etiam alius tristis, desiderans super exterioribus passionibus · et earum magnitudine et latitudine consolari · cui illa pro consolatione impendenda de suis puellis quatuor deputauit.

I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait · O amice nescis q̄ homo sapiens libenter ei se associat · cum quo magis se sperat lucraturum? Sed quis est ille in cuiꝰ societate tantum quis lucrari posset · sicut in societate ipsius christi? Certe nullus · Ipse nanq; est patris sapientia · illa inq̄ sapientia a qua et in nos ei sociatos sapientia venit · cuius acquisitio melior est negociatione argenti et auri · Ipse est qui omnes patris possidens diuitias, de nundinis paradisi ad negotiandum vt lucrifaceret animas · descendit huc ad terminos terre · et certe per eum empti sumꝰ precio magno · videlicet suo sanguine precioso in passionis sue articulo · Quid ergo? Profecto si et ipsi volumꝰ nostras ꝓprias lucrari animas, quo lucro nil terrenum melius est: quid enī pficit homini si lucretur vniuersum mundum · seipsum autem perdat, aut detrimentum sui faciat? opere precium est nos ei associari simili modo mercationis: scz communicando christi passionibus in nostro corpore representatis · Ad quod faciendum et inde gaudendum hortatur nos apostolus petrus · Communicantes inquit christi passionibꝰ gaudete · Nimirum nos hoc pacto · scz si xpi passionibꝰ ōmunicauerimus · pro ipso passiones illatas cum patientia tolerando · dicti lucri animarum nostrarum possessionez ōsequemur ipso redemptore nostro dicente · In patientia vestra possidebitis animas vestras ·

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait · Nonne militi res esset prosus gloriosa · atq; idcirco gaudiosa · si dignꝰ haberet vt inter vexilla regis quod excellentius foret et apparentius sibi pre alijs ducendum ōmitteretur? Esset omnino · sed quid? Profecto si passiones exteriores magne sunt et late · tunc quidem vexilla regis ꝓdeunt · Hoc signum magni regis est · Eamus ergo et signum hmoi insectemur · christus nanq; passus est, nobis relinquens exemplum vt sequamur vestigia eius · sed que sunt vestigia eius nisi passus eius · qui sunt autem passus eiꝰ? Hij sunt eius passiones, quibus tanq̄ passibꝰ oportuit eum intrare in regnum suum · regnum inq̄ non terrenum · sed celeste · sed eternum · regnum quidem omnium seculorum · ergo est magnus dominus · et rex magnus super omnes reges terre · habens in vestitu et in femore suo scriptum · rex regum et dominus dominantium · Bene vexilla quibus rex iste magnus in terris vsus est, sunt quidem signa amoris que relucent in his que vel in se, vel in suis passus est ·

Quomodo nanq; aliter amica sua et sponsa ecclesia in passione cā, taret? Vexilla regis ꝓdeunt.fulget crucis misterium? Felix ergo miles xp̄i et digne in celis honorand?.cui cōcessum est in partici: pio ex passionis sue magnitudine regale quodammō vexillum ꝓe multis alijs ducere seu gestare.

¶ III. CONSIDERATIO.

TErcia puella sic ait. O ho̅o cur non libens pateris? qui dudū legisse aut audisse potuisti ꝙ non sunt odigne passiones huius temporis ad futuram gloriam que revelabitur in nobis? Dices fo̅r, re? si non sunt odigne? quomodo tunc merebimur futuram gloriaz de odigno? Ad hoc tibi respondeo. Sunt quedā passiones quas sic de? acceptat ꝙ per eas meremur de odigno. Sed ille quidem non sunt hui? temporis. i. tempore qō mensura motus est ſm prius et posteri? mensurate? sed totum suum esse ſmul habent.cuiusmodi q̄, dem quelibet passio est sal? et perfectio? talis passio est dei et ꝓxi, mi caritatiua dilectio. Precise autem illa cui? duratio ꝓprie scōm pri? et posteri? tempore mensurat?. que ideo dici potest passio hu: ius temporis etinui non discreti. non est odigna ad futuram glori, am. q̄uis et illa saltem de congruo vel vna cum predicta secunda passione. etiam forte de odigno vt dignanter a deo acceptata ad futuram gloriaz ordinetur. que exterior passio digne non modo li, benter. ſz eo gaudenter poti? toleratur. quo malum pene in ea osi: stens a bono glorie quod per ipsaz vtrumq; osequimur impropor, tionaliter superatur.

¶ IIII. CONSIDERACIO.

QVarta puella sic ait. O amice q̄uis xp̄i passio ad oīm ho̅im q̄ sunt et erunt salutem cāndam sufficientiam habeat: ei tamen aliquid deesse potest: cui? supletio ad celestium gaudiorū ꝓmouet quantitatez. et ꝙ certo si hoc est ho̅is passio temporalis. eo gau: denter est toleranda.quo per eam ho̅o se et ꝓximuz p̄t ad augmē, tum eterni gaudij ꝓmouere. Sed quid? ꝓfecto ita esse videtur: in: nuente hoc apostolo. Nunc inquit gaudeo in passionibus.et adim plebo ea que desunt passioni xp̄i in carne mea ꝙ corpore ei? qō est ecclesia. Sz si expressi? id desideres.ꝙ simile de passione tribulatio: num declarari. Audi quandam deuotam sanctimonialē spirit? san, cti vt putatur inspiratōe edoctā.q̄ liber quidā visionum sic dixi: se refert. Cum xp̄s inestimabili desiderio querat hominum salutez. et in se tales labores. ſ. corporales ꝓpter homines ampli? ferre n̄ possit: in suis dilectioribꝫ qui ei fideli amore adherēt. supplere di gnat? et sicut passio sua toti mundo ꝓfuit. non solum sui tpis ho̅i: nibꝫ. ſz vsq; in finez seculi: sic et tribulationes iustis cedunt in me ritum. reis ad veniā. defunctis ꝓueniunt ad gaudium sempiternū

¶ Capitulum vndecimum otinens cōsolationes sup disciplina et flagellis dei.seu penis a deo inflictis.

Undecimo post premissa ad dñam desolatricem principalem accessit etiã alia tristis querens sup disciplina et dei flagellis seu penis a deo inflictis desolationez recipere cui illa huius rei gratia duodecim de suis puellis assignauit.

I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. O homo ubera matris habes. verbera patris habe. quoꝝ uberum utilitatem si nosses flagella dei utiq; amares. si nõ desipes. Nonne eñ tanq̃ puer adherens uberib9 venenosi lactis dulcedinem ꝺimentib9. velles etiaꝝ adhibita quadam amaritudine ablactari. Vellẽ inquies. Sꝫ quid est aliud delectari in seculo nisi nõ solido cibo spũalis refectionis sꝫ puerili affectu lacte pasci venenose dulcedis. qua ei adherens facile intoxicatur. nisi amaro aliquo remedio adhibito citiꝰ ablactet, et ad cibum soliduꝫ celestis refectionis fame desiderij inclinet. ac eiꝰ qꝺam gustu vel tpate in hac vita exhilaret. Huiꝰ pfecto a neq̃ seculi uberib9 piculose quidem ad interitũ delectantibus. salubris ablactatõis gratia adhibꝫ pr̃ celestis, quoddam amarum remediuꝫ mediantib9 suis flagellis. Vis ꝺ hoc egregij patris gregorij, egregio testimonio vl aliqualiter edoceri. Ecce ꝺonis inq̃t suis ꝺ9 flagella pmiscet. vt nobis oñe qꝺ nos in seculo delectabat. amarescat. et illõ incendiũ surgat. qꝺ nos semp ad celeste desideriũ inq̃etet et excitet. atqꝫ vt ita dicam delectabiliter mordeat. suauiter cruciet. hylariter ꝺtristet.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. O hõ cur flagella dei ñ libenter habes. nescis q̃ siquis amari desideraret. signa etiam amoris diligeret. Sꝫ quid. pfecto a deo omnis hõ diligi vellet seu amari. sꝫ que sunt signa amoris sui. Certe nõ eius tm̃ amicabilia verba. sꝫ magis eiꝰ verbera et flagella. atqꝫ ideo magis amãda et gaudenter acceptanda. Vis scire p plura testimonia q̃ sit ita. Audi primo salomonem. Qui inquit pcit virge odit filiũ. qui autem diligit instanter erudit. Quomõ inquies. pfecto sicut magister discipulum mediantibus flagellis. Audi igitur et ihm̃ filium syrach. Qui inquit diligit filiũ assiduat ei flagella. vt letet in nouissimis eiꝰ. hec ille et ecce finis. fit eñ filiꝰ patri per hoc finaliter amabilis. et gratuꝫ obiectũ leticie patris. Sꝫ et filius letabit in suo nouissimo. qui de flagellis tristabat fortitan in principio.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. O karissime de amore dei testimoniũ utiqꝫ carum debet esse cor habenti amorosum. Sed quid. Certe de amore dei patris nostri amãtissimi reddũt cordi nostro testimoniũ flagella dei. Hinirũ verbũ filij syrach pcipꝰ p sororem meã recitatum, qui diligit filiuꝫ assiduat ei flagella sic est capiendum. Ille q̃ filium suum diligit vero amore. accomodat ei flagella assidue.

Vnde pater summꝰ a quo omnis paternitas i celo et in terra noīa
tur. cariores pueros sp tenet sub virga aliq̄ disciplīe. ita videlicz
vt q̄cito ab aliquo tedio liberantur. in aliud incidant qđ sequitur
Non em̄ vult hic pater. otra filios. oēs suas sagittas simul iacere:
sz magis vnā post aliā successiue. Testaꝫ hoc pꝭplo doctissimꝰ deo
loquens. p ptes inquit coripis eos qui exerrant. Alias hos inqt
qui exerrant ptibꝰ coripis. et nōne tali patri qui fidelis existens
filijs. facit in temptatione ꝓuentum vt possint sustinere. merito di
cetur a filio. virga tua et baculꝰ tuꝰ ipsa me cōsolata sunt. Vtiqz
digne. pcesertim facta ad indisciplinatos oparatione. Nimirum o
tra illos qui sine disciplina hic vixere. nec reuocati sunt a suo erro
re. indignationum suarꝫ sagittas finaliter simul iaciet. ipomet te
ste in deutronomio. ogregabo inquit sup eos mala. et sagittas me
as oplebo in eis.

IIII. CONSIDERATIO.

QVarta puella sic ait. Dic homo queso si granum paleis inuo
lutum rōis haberet vsuz. nōne plus eligeret purgari p flagel
lum. q̄ absqz purgatione hm̄oi una cum palea ꝓici in stabuluz. vl
ad locum quenq̄ alium immundū ad augendū fimum. vtiqz eligе
ret ꝓimum. nō scōm. et nōne hoc innuere voluit granum illō nobi
le rex dauid vsum rōis excellenter habens. vtpote q̄ non solum in
certa et occulta sapientie dei manifestari sibi petijt. sz et ad flagel
la dei paratum se asseruit dicens. Ego in flagella paratꝰ sum. Nō
ne etiam patet ꝓpositum per illam felicem martirez beatā agathaz
que in eculeo suspensa. et in mamilla tozta. et ea penitus amputata.
se nobili grano opans. dicebat in hijs delectoz. sciens q̄ opozet
ꝓiꝰ flagellari triticum q̄ ponatur in hozreum. Hec illa. Purgant
igitur flagella vtiqz rōis vsum hn̄tibꝰ eligenda et patienter acce
ptanda tanq̄ purgatiōz peccatorꝫ facientia. Vnde et ō ipis ait no
ster illustris Thomas aquinensis. q̄si fiant aliquo modo ipiꝰ pa
tientis inḡntū. s. ea acceptat ad purgatiōz peccatorꝫ eis vtēs patiē
ter. sic rōnem satisfactionis accipiunt. Istud nouit granum illō no
bilissimum granū tritici christꝰ dei filiꝰ sub specieb9 panis tritici
sacramentaliter datꝰ. qui nō p se sz p nobis satisfacturꝰ. purgatio
nem peccatorꝫ nostrorꝫ faciens aīq̄ per mortez caderet in terram
ne solum maneret. sz afferret poti9 multum fructum. p nobis vo
luit flagellari. et ad illum finem carne induit. quemadmoduz infra
per sozozem meā dilucide ostendet.

V. CONSIDERATIO.

QVinta puella sic ait. O karissime. cur non dolaris in dei percus
sionibꝰ seu flagellis. Nempe disderato medico et eiꝰ instru
mento. dolari posses merito. patum quidem habes medicum atqz
gratum. delicatumqz habentez quo curaberis instrumentuz. Nōne
medicꝰ est ipse qui vulnerat. Non est opꝰ querere p terraꝫ spacia
quenq̄ medicum scientem fozte modicum. vel fortassis grossum ru
sticuz nimis ruditer se habentē. sz ipe est q̄ dicit. Venā et curabo eū

Non est etiã horrendum instrumẽtum·sz delicatũ p oñem modum. scz manꝰ omnipotentis·nec ymagineris hãc manũ esse duram vel asperaz·et non potiꝰ summe delicatã·leuẽ quidẽ atqz supra modũ fortunatã·De hoc quidem medico cũ suo felici instrumẽto innuit scriptura·qꝑ qz ꝑt haberi.non debent eiꝰ vulnera q̃ ꝓpter bonum infert.et in signũ boni aliquatenꝰ reprobari· Audi quid ad sanctum Iob postq̃ sup eũ plaga venerat·dixerit elyphas themanites· Beatꝰ inquit hõ qui corripit̃ a dño·Increpatioz ergo dñi ne reꝓbes: qz ipe vulnerat et medet̃·ꝑcutit et manꝰ eius sanabunt·O felicia vulnera:et felices manꝰ que sanabunt illa·

VI·CONSIDERATIO·

Sexta puella sic ait·O homo audi quesο apostolum paulũ·Dis inquit disciplina in ꝓsenti nõ videt̃ esse gaudij·sz merorꝭ. postea aũt fructum pacatissimum exercitatis ꝑ eam reddet iusticie. hec apostolꝰ·Sz tu forsan queres·q̃s est fructꝰ iusticie·certe fructꝰ iusticie sunt iusticie opa·et specialiter iudicia recta sm̃ diuinã legem iustificata·Suntqz hm̃oi fructꝰ quasi poma.seu mala aurea in ꝓbola salomonis introducta·Nimirum ꝓticipatõs sunt illoz iudicioz de quibꝰ dicit psalmigraphꝰ·Iudicia dñi vera iustificata in semetipsa.desiderabilia sup auz et lapidẽ ꝑciosuz multũ.et dulciora sup mel et fauũ·etem̃ seruꝰ tuꝰ custodit ea·i custodiẽdis illis retributio multa·vbi alia habet translatio·in custodiendis eis fructꝰ meꝰ multꝰ·Sz nec mirum q̃ dulce sapit fructꝰ iusticie·hoc nẽpe habet ex spiritꝰ dulcedine ratione spũalis et specialis influentie·Sz et aureo decorat̃ colore rõne virge ex qua nascitur:s.virge discipline.nimiz qualis vga·talis fructꝰ eiꝰ· Sz nonne virga illa aurea est·ꝓfecto sic.vnde nec gratis dictũ est deo.virga tua.et baculꝰ tuꝰ ipa me dsolata sunt.quippe virga discipline dei est virga patris misericordiaz et dei totiꝰ dsolationis·cuiꝰ virga sicut impatientib̃ est ferrea.que tanq̃ vas figuli dfringet eos·Ita patientib̃ est aurea.que in signum clemẽtie extendit̃ filijs dei.vñ nõ est odienda·sed potiꝰ amplectenda ac deosculãda· quemadmodũ huiꝰ rei in figura osculata est hester virgam auream quã in signũ clementie rex assuerꝰ ei extendit.quippe assuerꝰ beatitudo interꝑtatur·et significat eũ qui est salꝰ nostra·

VII·CONSIDERATIO·

Septima puella sic ait·Nonne amice vel aliq̃n audiuisti dixisse illum arestotilem.bonoz honorabiliũ noticiam opmãtes·magis aũt alteram altera·Studeq̃ noticiaz hr̃e honorabilioreꝫ·Que nã est ista iquies·Profecto hꝫ ẽ noticia dei·et noticia tui·Audi magnum patrem Augustinum.virum tam eximium inter oim reruz noticias tanq̃ honorabiliores et magis ꝓficuas duas ꝑeligentẽ.noverim inquit te·noverim me.hoc est dictũ.doce me domie nosse me Cur hec ab eo petitur noticia·Profecto qz hec ẽ vera sapiẽtia que

mittitur homini mediãte disciplina dei. dñe psalmista, disciplina tua ipa me docebit. eo sc3 mõ quo mediante ictu discipline cogit' discipul9 submittere collum, et respicere libz̃um. Hinc et salomon ait. Virga et coz̃rectio tribuit sapientiam. Sed et ipe psalmista. cognoscet' inquit dominus iudicia faciens. i. p sua iudicia penas infligens. Tudi patrem clareuallis. Ipse se vult facere agnosci verberando: qui oblit9 et incognit9 erat parcendo. Cape exemplum i rege babilonis nabuchodonoso3. quẽ de9 ꝓpter suam supbiam deiecit de suis palacijs. et fecit eum habitare totũ insensatũ inter bestias pascendo. leuauit oculos sursum ad celum. et tunc sensus ei reddit9 est. Sunt pleriq3 quos domin9 p dona sua nõ potest moue, re ad sui ognitõ3: quemadmodum oquerit' sapientia in ꝓuerbijs. Extendi inquit man9 meas. et non fuit qui aspiceret. Quid ergo facit: certe mouet eos ad hoc per ictus, discipline nimirum mos est. q verberat9 qñ sentit ictum mox ad facientem eum cõuertit respectum suum. ¶ Dozro q flagella dei faciant hominẽ nosse seipsu3. et habere expientiam de seipso: multipliciter patet p ea que supza p neptem meam circa hoc de tribulationib9 inducuntur.

¶ VIII. CONSIDERATIO.

Octaua puella sic ait. Nõne velles. O amice in erarium tuũ thesaurum infinitum introduci. et eundez tibi absq3 diminutiõe custodiri. Vellem inquies vtiq3. Sz queso dicito mihi. quisnam erit thesaur9 iste. certe thesaur9 tant9. nõ thesaur9 mundi est. cui9 lucro seipm homo facile perdit. de quo veritas ait. quid ꝓficit hõini si lucret' vniversum mundum. seipsum aũt pdat. et detrimentuz sui faciat. sed est ꝓfecto thesaur9 sapientie. de quo philo doctissimus testatur dicens. Infinit9 thesaur9 est homib9. quo q̃ vsi sũt. pticipes facti sunt amicicie dei. Dices forte. quonam mõ. aut p quid thesaur9 iste talis existens. et tantos amicos dei ostituens pt introduci. Ecce respondeo. Virga discipline stulticia fugatur. et sapientia introducitur. Audi salomonem exptissimuz. qui vtrumq3 testat' Nam p primo dicit, stulticia colligata est in coz̃de pueri. sz virga discipline fugabit eam. Dzo secundo vero dicit. Virga atq3 coz̃rectio tribuit sapientiam. ¶ Dozro si vis scire q dictum thesaurum quem tribuit virga discipline. etiam custodit. Discas hoc per otra, riũ. attendẽdo vbũ gregorij sup gregẽ catholicuz vigilantis. et pastozes alios admonentis. Coz inquit salomonis idcirco funditus sapientia deseruit. qm̃ ipm exteri9 nulla disciplina custodiuit. Si dicatur. quid ergo ad dauid de filio suo salomõe locut9 est de9 vt ex regum libro nouim9. Si inquit inique aliquid gesserit. arguã eũ in virga viroz̃. et in plagis filioz̃ hoim̃. misericoz̃diam autem meam nõ auferam ab eo. sicut abstuli a saul. Nõne per hoc pãtet q salomõ de quo loquit' disciplinã dei sensit. quez sic de9 in virga viroz̃. i. sz̃m interlinearem gladio inimicoz̃um. et in plagis filioz̃um

hominum. i. incōmoditatib⁹ corpum arguere ꝓposuit. si inique aliquid gereret quēadmodū et fecit. cū adeo dꝑauatū fuerit cor eiꝰ per mulieres alienigenas quas amauit. q⁹ ꝓpter eas deos alienos secut⁹ fuit. Sēsit q̄dē. ʒ ñ añ hāc iniq̄tatē. q̄ disciplia sapiaʒ eiꝰ ne inique ageret custodiret. Ʒ post iniquitatem quā p ipam disciplinam lueret vt penitētiam agēs misericordiā dei ꝓput hic innuitur obtineret. Licet em̄ fuisse dicat⁹ rex pacificꝰ. nō tn̄ adeo p̄suris mūdi caruit. q⁹ illā quā mundꝰ non potest dare pacem. in se et in suis incōcussam sp habuerit. Stat ergo verbū p̄dicti pastoris egregij. qui directiꝰ ad ꝓpositum de disciplina. s. dei sapientiam custodiente sic ait. electū suū diuina gratia tūc magis erudiēdū custodit. cū quasi pcutiendo deserit. Idemq; itidē generaliꝰ loquēs dicit. quo nos deꝰ duriꝰ ex dispēsatōe pcutit. eo ampliꝰ ex pietate custodit.

IX. CONSIDERATIO.

Nona puella sic ait. O amice nonne nouisti christum quandoq; corporali fuisse vsum flagello quo de funiculis facto testante euangelio Em̄entes et vendentes eiecit de templo. Hic quidem erat flagellum compulsiuum ad exeundum. cur ergo dubitas quin et flagello vitā compulsiuo ad intrandum. Nonne ipsuʒ saulum prostrauit ad terram vt testatur mater ecclesia. & christo inquit de celo vocatꝰ. et ad terrā ꝓstratꝰ. nōne et tunc pcussus est cecitate apertis oculis tribꝰ diebꝰ nihil videns vt lucas testatur. et nōne felix ꝓstratō. qz ꝓstratꝰ seuissimꝰ pſecutor. et erectꝰ est fidelissimꝰ predicatorꝝ. Nonne aūt et felix pcussio cecitatis. qz terminata est excellenter ad cognitionē et defensionem veritatis. Vnde magnꝰ pater augustinꝰ. Paulꝰ inquit apostolꝰ per violentiam christi cogentis intrare ad veritatem agnoscendā et tenendā est dꝑpulsus. Ʒ quid. p̄oculdubio vti dñs flagello dꝑpulsiuo ad intranduʒ ad agnitionē veritatis maxime delectatur. Vult em̄ oēs hoiēs saluos fieri. et ad agnitiōʒ veritatis venire. Ʒ et ad intrandum domum suā celestem ad cenam illā magnā dꝑpellit seu cōpellere facit. dꝑpelle inquit intrare vt impleatur domus mea. Si itaq; stimulum dei senseris. scias cū paulo durum esse tibi dra stimulū calcitrare. Si plagam dei senseris. studeas te sub potenti manu dei humiliare. et ad flagella eiꝰ paterna. corde et animo cum sancto dauid te patuʒ exhibere. Quod si feceris. nō dubites quin sequat⁹ vt intres feliciter ad celeste conuiuium. et in gaudiū dñi tui.

X. CONSIDERATIO.

Decima puella sic ait. O homo cur in flagellis dei grauitatem plagaꝝ attendis. et non magis intentionem eius perpendis. Considera si rex magnꝰ militi suo alapā ioco daret. turpe esset et confusio si miles ille inde turbaret. vtpote rustico similis. qui iocū nō

intelligeret: quinimmo potiꝰ de tali alapa tanq̄ ō signo specialis dilectionis et fauoris ac sperande ꝓmotiōis multum ꝺsolari posset. Quid ergo? Profecto similiter si flagella dei siue plagas nō uide seu absolute ꝺsideres: sed pulcherrime vestitas optimo. s. signo cuꝫ nō sint nisi vt dei alape dilecto militi ludo date. Quippe ludit in humanis diuina potentia rebꝰ. sitqꝫ signum sui amoris et fauoris. ac future tue exaltationis. poteris in plagis hm̄oi miro modo ꝺsolari.

XI. CONSIDERATIO.

Undecima puella sic ait. Karissime quis nō valde ꝺsolaret' qui regem vel principem notabiliter offendisꝫ. vl' forsitan crimen lese maiestatis ꝺmisisꝫ. si i ipo rege signū ꝓpiciatōis. signū approbatōis. signū et pignꝰ dilectōis. signū magni bñficij. Deiqꝫ signū ipiꝰ regni hereditarie possidēdi acciperet. Et q̄d. nōne peccatores sumꝰ omnes? Si inquit Iohannes dixerimꝰ q̄m peccatum nō habemus. nosipos seducimꝰ. et veritas in nobis non est. Sane ex hijs q̄ peccauerunt. sunt qui regem et principem illum vniuersi permaximū. et solum de quo mundi sapiens demonstrando ocludit. Vnꝰ gꝰ princeps. peccatis mortalibꝰ ne dicā notabiliter. ꝫ et execrabiliter offenderunt. et quis de numero talium non existit? Profecto rara auis est in terra. que non insederit. vel q̄nqꝫ hijs cadauerib' mortuis: sꝫ mortalibus peccatis. Sunt ex hijs et plurimi ꝓchdoloꝛ qui crimen lese maiestatis ꝺmiserunt. peccantes scꝫ in illaꝫ eterni p̄ris sapientiam. et blasfemijs ipsam quantum in eis est maculantes q̄ candoꝛ est lucis eterne. et speculuꝫ sme macula dei maiestatis. Que so igitur quam hij penam sententiante iusticia meruerunt? Profecto non minorem q̄ penaꝫ damni permaximā. necnō et terribilem penam sensus. et vere nō minorem aliquā q̄ eterne mortis penam. O quantum hoc reum quēpiā terrere possꝫ. si nō haberet signum in bono. si non p signa quedam ꝺsolationez recipet. Que naꝫ inquies sunt illa certe signum ꝓpiciatōis. vl' post pniaꝫ noticie approbationis signum. pmmo pignꝰ diuine dilectionis. signuꝫ magni beneficij. signum regni celestis hereditarie possidēdi. que ꝓfecto signa cōsistunt in diuinis disciplinis et flagellis. Vis scire tu qui flagellaris q̄ signum habeas diuine ꝓpiciationis? Audi psalmistam qui ait. deꝰ tu ꝓpiciꝰ fuisti eis et vltiscens in oēs adinuentiones eoꝝ. Audi et apostolum ad corinthios scribentem. Ideo inquit. s. ꝓpter peccatū inter vos multi infirmi et imbecilles. et dormiūt mlti. et subiungit. A domino corripimur. vt nō cum hoc mundo damnemur. Audi quoqꝫ gregoꝛium id egregie ꝺfirmantem. Ideo inq̄t dñs hic quibusdam pcit. vt in perpetuum feriat. Ideo autem hic ferit non pcendo. vt in eternum parcat. Ille. Nec mirum. Siquidem deus non punit bis inidipsum. Vis rursum scire qui disciplinam recipis diuine vltionis. q̄ penitentiam tuam deꝰ approbet. seu q̄ p illam signum habeas noticie sue approbationis? Audi illū Amos

prophetam in psona dominica ꝓpositum experimentē tm̄modo inquit vos ognoui ex omnib9 ogregationib9 terre. Idcirco visitabo sup vos oms̄ inquitates vestras. Sz et si rursum scire desideres per disciplinā dei et correctionez signū. primo et pign9 diuine dilectionis te habere. ad hoc reuoces ad memoriam p sorore meam pri9 inducta. et attendas etiā aliud dictū salomōis. Disciplinā inquit domini fili mi ne abicias. ne deficias cū ab eo corripis. quez enim diligit de9 corripit. et quasi pater in filio oplacz sibi. Ecce igitur habes in correptione signum dilectionis. Sz et glosa. in hoc diuini amoris pign9 repromittat. Tanto inquit ergo min9 de flagello quo castigamur murmurare debem9. quanto certius in eo pateme dilectionis pign9 tenemus. Vñ ipe ait Ego quos amo arguo et castigo. Ꝟ glo. Rursum si vis scire ꝙ in disciplina seu flagellis diuine vltionis signum habeas desiderabile beneficij et salutis. Audi q̄d machabeorꝝ libro dicit. Multo tpe non sm̄ere peccatorib9 ex sententia agere. sz statim vltiones adhibere. magni beneficij est indicium. Ꝟ ibi. et vtiqz bene. Nōne em̄ medicinam cito adhibens vulnerato beneficiuz ei prestat. Fateri hoc necesse est. sz ecce quid ait in loco egregi9 pater gregori9. Electi inquit quiqz timent ne vltio que suspendit. in fine grauior seruet. pena feriri paterna correptione desiderant. et dolorem vulneris salutis medicinā putāt Ꝟ ille. Deniqz vis scire qui disciplinaris. ꝙ signum ex hoc habeas hereditarie capiendi premium regni celestis. Audi idē gregorium. Ne inquit queratis de verbere. dum nescis que te maneant premia in retributōe. Qui rursum de flagellatis loquens ait. nisi hereditatem dñs dare disponeret. erudiri eos p violentiam nō curaret

¶ XII. CONSIDERATIO.

OVodecima puella sic ait. Cur non gaudes de flagellis celestis patris. que si deessent tibi. nō esses vn9 de legitimis filijs: nec tibi p osequens deberetur hereditas illa magna et inestimabilis ipi9 patris celestis. Nonne ad hanc spectat vrbs beata iherusalem dicta pacis visio. que ostruit. in celis viuis ex lapidib9. cui9 porte nitent margaritis aditis patentib9 platee et muri eius ex auro purissimo. Sz et turres iherusalem gemmis edificabunt. Nonne hac in ciuitate ostituit pater filijs lucidissimas mansiones. quas ille xpi miles sanct9 sebastian9 māsiones spereas appellauit. immo ciuitas illa habitaculi. ciuitas regni sperei videt. ipsis sperib9 pauimentata. O vere degenerē. qui hui9 hereditatis. huius ciuitatis tam speciose et gloriose amore non rapitur. in qua dicti militis immo et angelici voluminis testimoio ita delicie et diuitie et gaudia inchoantur vt finiri nō possint. hec vero hereditas solis filijs legitimis reseruatur. Sz qui filij legitimi. capaces hereditatis dñi. Audi apostolū paulū raptum in padisum voluptatis. vbi ei ostensa est substantia hereditatis. Qui de filijs legitimis tanq̄ de veris

loquens heredib9: Domin9 inquit flagellat omnem filiu3 quez re,
cipit. Tudi ibi apostoli glosatorem. i. quem receptu9 est in here=
ditatem eternam. adde omnem etiam vnicū qui sme omni peccato
est. Si ergo excep9 es a passione flagellor4. excep9 es a numero
filior4. vnic9 ille de patris substantia nat9 equalis patri in forma
dei, verbum quo facta sunt omnia nō habebat vbi flagellaret2. ad
hoc autem carne indut9 est vt sme flagello nō esset. qui ergo fla=
gellat vnicū sme peccato. relinquet ad optiuum qui est cu3 pecca,
to2 Vnic9 sme peccato. non tn̄ sme flagello. exemplum nobis ꝓpo=
suit in passionib9 suis. Attende ꝙ nō ait omnis qui flagellat2 fili,
us est. sz omnis fili9 flagellat2. Aliter em̄ null9 recipitur. et quia
flagellat om̄em filium. ideo pseverate vsqz in disciplina patienter
ferendo vt debetis. qz in hoc ꝙ disciplinā dat offert se deus tanq̄
filijs. i. patrez se esse ostendit. ℔ glosator. Subiungit aūt apostol9
ei9 ꝙ dixerat similitudinem in humanis. quis em̄ inquit fili9 quē
non corripiat pater? ꝙ si extra disciplinam estis cuius pticipes fa
cti sunt om̄s. ergo adulteri et non filij estis. ℔ apostol9. Tudi igit2
rursum ipi9 apostoli glosatorem. Pater inquit dat disciplinā vt nō
auferat misericordiam. cedit otumacē. vt reddat hereditatem. Si
ꝓmissa patris bn̄ agnouisti. non timeas flagellari. sz exhereditari
Noli eē iniquo sensu et puerili. vt dicas. pl9 amat pater me9 fratrē
meum cui ꝓmittit facere quidquid vult q̄ me. qz si me mouero cō=
tra ei9 iussionem flagella inuenio. potiꝰ gaude sub flagellis. qz ti,
bi seruatur hereditas. illis ad temp9 pcit. quos ineternum damna,
bit. Sequit2 sup verbū. Qz si extra. quasi dicat. vos filij state in di=
sciplina. ꝙ si extra disciplinaz estis. cui9 discipline ptices facti
sunt om̄s filij dei. ergo estis adulterini filij. et n̄ legitimi. vl̄ adul,
teri. i. dyaboli possessio et nō filij dei. ℔ iterum glosator. Tudi aūt
et quendā alium loquentem ad ꝓpositum. disciplina inquit dei est
arra dei data filijs adoptionis ꝙ sint heredes. coheredes aūt xp̄i.
vnde hm̄oi plaga dei seu pcussio tanq̄ nūm9 existens de pcussura
diuine monete. est nūm9 dei. ergo nisi stet p hominem. confirmatus
est tract9 quo de9 p corde tuo spondet dare eternam hereditatē
in celis. Hijs omnib9 accordat egregium verbum gregorij p sozo=
rem meā ꝓme recitatū.

Capitulum duodecimum tinens consolationes sup castigatiōe et punitione facta p culpa.

Duodecimo post ꝓmissa ad sepedictam dominam cō,
solatricem accessit et ali9 tristis. de castigatōe et puni,
tione p culpa querendo. cui illa ꝺ suis puellis. v.
consolatrices satis ꝑdoneas deputauit.

I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. Cur homo a deo tuo nō acceptas signum
in bonum. s. op9 castigationis. qꝺ est vtiqz signum consolatorii

sui amoris? quippe ego iquit quos amo. arguo et castigo. ℣ et paulus ait. Noli negligere disciplinam dñi. neq; fatigeris dum ab eo argueris. quē em̄ diligit deus castigat. hinc et thobias Benedico inquit te deꝰ israhel. qz tu castigasti me. Occurrit autem et autoritas ex sermone magni ambrosij. venerabili decretoꝝ volumine canonisata. Non inquit osculatur semp pater filiuz. ℟ aliqñ castigat. ergo qñ castigatur diligitur. tunc circa eum pietas exercetur. habet em̄ et amor plagas suas. que dulciores sunt cum amarissime inferuntur. dulcior ē em̄ religiosa castigatio. q̄ blāda remissio. Dulciora sunt vulnera amici. q̄ voluntaria oscula inimici. Concordat et hijs magnꝰ pater Augustinꝰ Nō omnis inquit qui pcit amicus est. nec om̄is qui verberat inimicꝰ. meliora sunt em̄ vulnera amici q̄ voluntaria oscula inimici. Melius est cū seueritate diligere. q̄ cū leuitate decipere. qui freneticum ligat. et qui letargicū excitat ambobꝰ molestꝰ. ambos amat. quis nos potest amplius amare q̄ deus? et tamen fomentis leuibꝰ quibꝰ osolatur. sepe mordacissimum medicamentum tribulationis adiungit. ℟ magnꝰ pater. Qui rursum alibi ad idem sic dicit. Molestꝰ est inquit medicꝰ furenti frenetico, et pater indisciplinato filio. ille ligādo. ille cedendo. et ambo diligendo. Si autem illos negligant. et pire pmittant. ista potiꝰ fla mansuetudo est crudelitas. ℟ ille. ℣ quid? certe multum consolatorium debet esse opꝰ tale tanq̄ dilectionis signuz. quo crudelitas declinatur.

II. CONSIDERACIO.

Secunda puella sic ait. O homo nonne culpaz recognoscis? dic secure recognosco. causamq; adicias. qz primum meum offēdi. immo dicas verius. quia offendi deuz meum. fratrem meum. matrem. sororem. et patrem. ℟ enim multiplex potest esse hominis ad deum habitudo. Si igitur dixerunt fratres joseph parump castigati. merito ℟ patimur. quia peccauimꝰ in fratrem nostruz. quid iudicabis de ceteris filijs hominū? nunquid non et illi dicturi sunt qñ a deo p culpis suis castigantur? Merito hec patimur. quia peccauimꝰ in deum nostruz. cuius si perfecerimꝰ voluntatem. et pater q̄dem. et mater. soror. et frater nobis esset. ipso hoc in euangelica hystoria asserente. ℣ quid? profecto experientia docet hoc ad oslationez pertinere castigati q̄ se ex culpa recognoscit merito castigari testante illo poeta qui dicebat. leuiter ex merito quidquid patiare memento. Sed egregius ille pater gregoriꝰ sub pulchra methaphora ad idem loquens. Tanto quis inquit patientius ferrum medici tolerat. quanto putridum esse conspicit quod secat. Idem quoq; pater magis ad propositum de consolatione pro culpa castigati alibi loquens. Facilis est inquit cōsolatio si inter flagella que patimur. ad memoriam delicta reuocamus. atq; hec iam nō flagella

Sed dona esse conspicimus. sique carnis delectatione peccamus. carnis dolore purgam⁹. ꝟ ille egregi⁹ pater. Sed quis in consideratione donorum non reciperet consolationem?

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. O homo nonne eventus ille prorsus cōsolatorius esse debet. quo quis per malum aliquod quod modicum est in respectu a maximo malo supportatur? Certe fateri hoc necesse est. Sed profecto hoc contingit dum quis pro culpa castigatur debite, seu punitur. Datet exemplariter proclo quodam attestante, neq; enim inquit corpore secari solum et uri malum, sed languere sectione et ustione indigens, non ergo prouidencie remissio est. sed intensio nondum puniri a puniente recte. etenim vere hec maxima punitio i malo manere impunitū. et siquis videre seipsuz posset talem habitum habentem. tunc vtiq; gemeret entem seipsuz Hec ille proclus. qui hac verbi gratia satis innuit manentem in malo impunitum. tantam habere deformitatem interioris habitus q̄ gemeret seipsum esse. et potius vellet non esse q̄ se esse taliter deformatum. Sed et premisse sue comparationi supra neptis mee dicta sonāt manifeste.

IIII. CONSIDERATIO.

Quarta puella sic ait. Nonne libenter velles crescere virtutum incrementis? Vellem forsan inquies. Vis ergo scire modum? Ecce natura docet te in plantis. Sicut em̄ planta quedam plantata secundum illum arestotilem non crescit. nisi parum sit contusa. Ita est et de quibusdam hominibus q̄ in altitudinem perfectionis non crescunt nisi tundantur. vel contundantur moderate tunsione regularis discipline. vel castigationis diuine quibus hic tundumtur homines nunc in spe. et tandez in re celestis habitationis. plātati in domo domini. in atrijs dom⁹ dei nostri. De quibus nimiruz etiam sub methaphora lapidum canit sancta mater ecclesia. Tunsionib⁹ pressuris expoliti lapides. suis coaptantur locis per manus artificis. disponuntur permansuri sacris edificijs.

V. CONSIDERATIO.

Quinta puella sic ait. Nonne frater quandoq; erras in via morum. in via dei. aut lento forsan gressu procedis in eadem? Si ergo ad modum iumenti flagellaris vt vtrumq; corrigatur. Vtiq; bene tecum agitur. quomodo inquies ad modum iumenti? Ecce iumentum percussum agnoscere videtur q̄ idcirco percutiatur. quia vel nimis lente ꝓgreditur. et ob hoc gressum accelerat. vel quia ad viam redire debeat a qua errabat. Absit autem a te frater q̄ minus intelligas q̄ iumētū. Intellige g⁹ q̄ ido flagellaris ne stes in via. ꝟ celerius ꝓgrediaris. quēadmodū de quibusdā psalmista ait.

multiplicate sunt infirmitates eorū. postea accelerauerūt. Nempe in via dei nō pgredi regredi est. vt ait pater clareuallis. Ꝫ et digne acceleratur ad terminuz qui est hoīs summuz bonū. Rursuz intelligе q̄ ideo flagellaris. quia deūq̄ erroꝛ te abduxit a via dei. a via solaris pulchritudinis. et p flagella reduceris. O felicia flagella que hoc operant². nam et via ad quā reducūt est vtiqz felicissima. Vie eiq̄ inquit salomon vie pulchre. et semite eiq̄ pacifice. Ni mirum eodem teste salomone. Via impioꝝ tenebroſa. nesciunt vbi coꝛruant. Justoꝝ autem semita quasi lux splendēs pcedit et crescit vsqz ad pfectum diem. Ibunt nanqz de virtute in virtutem. Ꝫ quid habet pulchritudinis aut splendoꝛis ista via. vtiqz plus q̄ si esset aurea. vel q̄ si esset de solari materia. quippe sm magnū patrē Augustinum Verioꝛ est lux in spūalibq̄ q̄ in coꝛpalibus. Sed ecce dicit ille pꝛosper. Ad patriam vite de noctis valle vocati. Virtutum gradibus scandite lucis iter.

¶ Capitulum tredecimum otinens osolationes sup doloꝛe otritionis. et vniuersaliter sup penitentia.

Tredecimo post pꝛemissa ad dñam osolatricem pꝛincipalem accessit et aliq̄ tristis. ex eo q̄ ei doloꝛ otritionis et vniuersaliter penitentia incumbebat. petens ab ea osolationem sibi impendi. cui illa hac de causa de suis puellis sex pdoneas assignabat ad ipsum osolādū

¶ I. CONSIDERATIO.

Pꝛima puella sic ait. O amice si virtutem penitētie agnouisses mirarer satis si tibi amara foꝛet. et non potius ipam coꝛdialiter adamares. Quippe de virtute eiq̄ et actu sic scribit magnus pater Augustinq̄. Penitentia inquit languoꝛes sanat. lepꝛosos curat. moꝛtuos suscitat. sanitatem auget. gratiam cōseruat. claudis gressum. cecis restituit visum. vitia fugat. virtutes exoꝛnat. mentez munit et roboꝛat. ꝫ dictq̄ pater. Ꝫ quid. Vis ne scire q̄ penitentia lāguoꝛes sanat. lepꝛosos curat. moꝛtuos suscitat. Ecce sanat languoꝛes quos peccata venialia faciunt dum recentiā ad spūalia opera perficienda. et spiritq̄ pꝛomptitudinē sua multitudine tollunt. Curat autem lepꝛosos quoꝝ maculas fedas et abhominabiles. ac feꝛoꝛem ꝓpꝛij spiritq̄ tanq̄ malum anhelitū peccata moꝛtalia pꝛeseꝛtim foꝛis apparentia inducūt. Suscitat vero moꝛtuos a coꝛde. qui a deo per peccata moꝛtalia. pꝛeseꝛtiz infamatoꝛia in coꝛdibq̄ hominum extincti sunt. q̄ nec aliquid bone vite habere iudicant². Oēs aūt istos ad statum otrarium p penitentiam veram posse restitui minime dubitatur. Nimirum vt ait magnq̄ ille archiantistes Ambroſiq̄. egressus malicie scilicz p penitentiam. virtutis operatur ingressum. eodem studio quo crimen excluditur. innocentia copulatur. Studi autem quantū ad experientiam petrum illum Rauennatem.

Quis inquit in seculo peccauit enormius paulo. quis in religione grauius petro? Illi tñ p penitentiã meruerunt assequi nõ solum ministerium. sed magisterũ sanctitatis. Vis vlteriꝰ scire q̃ pñia sanitatem auget. gratiam ꝺseruat. claudis gressuꝫ. cecis restituit visuꝫ vitia fugat. virtutes exornat? Ecce auget sanitatem. quo em̃ cõfert ad sobrietatem. eo sanitatem auget corporis addendo et sanitatez mentis. qđ vł in pte insinuat Ihesus filiꝰ syrach. Sanitas inquit est anime et corpis sobriꝰ potꝰ. Gratiam aũt eo penitentia ꝺseruat quo a lapsu in peccatum hoiem p̃seruat. qđ ipam nõ est dubiũ opari. Sz quid est claudis gressum restituere. nisi q̃ ante penitẽtiaz sũt qui claudicant in duas ptes? quemadmodũ dicit salomõ. vult et ñ vult piger. nec tales rectos habent gressus. dum p hũmoris deuotionis carentiã aridos habent pedes affectꝰ. quibꝰ per penitentiam humor deuotionis et calor diuini amoris restituitur. et p cõsequens gressus rectꝰ pmouetur. Sz quid est restituere cecis visum? nisi q̃ ante penitentiam sunt qui tanq̃ ceci visu carent debite recognitionis sui reatꝰ. quibꝰ ipo facto dum vere penitẽt. est visus huiusmodi restitutꝰ. Quid est aũt per penitentiaz vitia fugare. nisi ea p ipsam p̃sus excludere? Quid est per penitentiam vtutes exornare. nisi ipsas per penitentiam gratiam recupantẽ seu etiã augentez valde ornare? Audi Ihesum filiuz syrach. Ornamentũ inquit gratie accipias. et sequit. ante verecundiaz scz ofessionis precibit gratia. et p reuerentia accedet tibi bona gratia. Denigz vis scire q̃ penitentia mentem munit et roborat? Ecce ostat hoc penitentiã opari eo q̃ in tanta hominis aĩm ostituit securitate. q̃ facit eum mortẽ que oĩm terribiliuz finis est nõ timere. Aĩm quidẽ sic animat. q̃ patum reddit hominem. et in carcerem et in mortem ire. De qua p̃fecto animatione una cũ alijs penitentie laudibus loquens ille cyprianꝰ. O inquit penitentia omnia tu soluis. omia aduersa tu mitigas. omnia otrita tu sanas. omnia despata tu animas. Omnia inquit tu soluis scz peccatoꝝ debita. omnia aduersa tu mitigas. scz ꝺsideratione culparum eo leuiora quo p̃ter eas sunt merito sustinẽda. omnia cõtrita tu sanas. scz corda per peccata vulnerata. et ob hoc cõtrita. omnia desperata scz corda hominum desperantia pre peccatorum multitudine. tu animas salutis p̃missione. De hijs pũctis vltimis. Audi pfectum. Penitentia inquit est medicamentuz vulneris. spes salutis. per quã peccatores saluantur. et per quã deus ad misericordiam prouocatur.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. O hõ cur est tibi penitentia desolationi? et non potiꝰ ꝺsolatõi. Dices forte. quia aliqua mala annexa habet. Sz tu qui sic iudicas p hoc errare videris. q̃ bona recompẽsantia non attendis. Nã si hoc malũ annexũ hz penitẽtia q̃ est amara. dolorosa. siue dura. malum huiuscemodi hoc pacto cõpensatur

quod quidem eterno bono facit adherere· quo nihil dulci9· nihil
suaui9·nihil miti9·Hinc nanq3 solum bonum adhesionis qua attin
git eterno bono adherere ctra penitentie amaritudinem.dolorem.
ac duriciem.distingui reperit2·illustri jeronimo sub quibusdam h9
methaphoris innuente·Amaritudinez iquit radicis.dulcedo pomi
compensat·pericula maris spes lucri delectat·dolorem medicine
spes salutis mitigat·qui desiderat nucleum frangit nucem·pniam
agat qui vult eterno adherere bono·Hieronim9·

¶ III·CONSIDERATIO·

¶Tercia puella sic ait·O homo cur grauis est tibi penitentia?Di
ces forte·qz sentio penam corpis et laborem·Si igitur vis q
apud te cesset sensus hmoi·desidera cū patre clareuallis·q nō sunt
odigne passiones huj9 tpis ad preteritam culpaz que remittit2·scz
penitentib9·nō ad presentis desolatōis gratiā·que immittitur·non
ad futuram gloriā que pmittit2·Eleua igit2 sensum tuum paramp
ad gratiā internā.et gloriam eternā·vel saltem ad culpā que remit
tit2 pfecti9 sentiendā·et grauamen pnie incipies quoddammodo
non sentire·testante predicto patre clareuallis·Qui inquit pfecte
senserit on9 peccati.et anime lesionem·aut parū sentiet.aut ex toto
non sentiet corporis penā·nec reputabit laborē quo peccata meru
it deleri preterita.et carueri futura·Hille pater·

¶ IIII·CONSIDERATIO·

¶Quarta puella sic ait·O amice si tu dei ipsi9 habitudinē ad ho
minem vere penitentem agnosceres·mirū essz si tibi penitentiā
agere graue essz·Si igit2 vis scire que nā sit dei ad hominem peni
tentē habitudo·Audi magnuz patrem Augustinū hac in re id qd
noverit referentez·Iusticia inqt de celo prspexit tanq9 dei dnūs·pe
cam9 huic homi·qz ipe sibi nō pepcit·Ignoscam9·qz ipe agnoscit
uersus est ad penitendū peccatū suum·uertar et ego ad liberan
dum eū·Hille·Sz quid est ignoscere·nisi quasi ampli9 non cogno
scere·Si igit2 vis peccata tua diuine noticie quodāmodo subtrahe
re·et ipōz in deo obliuionē ad nō imputandū inducere,ipe agno
scas q peccaueris.et deo tpicio libereris·

¶ V·CONSIDERATIO·

¶Quinta puella sic ait·Cur grauis est tibi penitētia?que vl one
re caret.vl on9 leuissimū hz·Vis hoc scire?Audi de onere pe
nitentie duos testes·Audi primo magnuz patrē Augustinum·Hic
nanq3 de onere pnie quasi in ipi9 psona sic dicit·Jugum meū leue
est.et sarcina mea leuis·hec sarcina n est pond9 onerati·sz ale sunt
volatozi·hnt em et aues pennaz suarum sarcinas·et dicim9 q por
tant illas in terra·portant2 ab illis incelum·Audi secdo et patrem
clareuallis·Quid inquit leui9 onere qd nō solum non onerat·sed
portat omnem cui portandum imponit2·mirum op9 nature·Vnde
grossescit materia·inde sarcina leuigat2·et quantū crescit in massa

tantum decrescit in pondere. ℞ille.

VI. CONSIDERATIO.

Sexta puella sic ait. Dic homo queso quid meliꝰ horum. vl̄ cū ꝺscientia interiꝰ ꝓturbata doloꝛem exteriꝰ nō sentire. vel breuem sentire doloꝛē exteriꝰ. eterno gaudio esse pensatum? Estimo q̄ scōm primo iudices prevalere. Vis igit² id q̄ quantuꝫ ad scōm innuit² intelligere verum esse? Audi quid recitet volumen venerabile decretoꝝ. Vere mq̄t penitens semp dolet. et de doloꝛe gaudet. de peccatis. s. ꝺmissis cū occurrunt memoꝛie. vel habitualiter semper dolet. et de hoc etiā gaudet. Audi et psalmistā. Scōm inquit multitudinem dolorꝝ meoꝝ in coꝛde meo. ꝺsolationes tue letificauerunt animā meā. ꝺsolationes inquit pītes scz interne vl̄ future. et eterne in preseti sperate. Audi deniq̄ aptius ad ꝓpositum magni gregoꝛij egregium testimoniū. Redemptoꝛ inquit noster momentaneos fletꝰ nostros eterno ꝺsolatur gaudio.

Capitulum decimūquartū ꝺtinens ꝺsolationes sup ꝓturitōne.

Quartodecimo post p̄missa ad sepedictā dn̄aꝫ ꝺsolatricē principalē accessit et alia persona tristis: petēs sup imminente ꝓturitione ꝺsolari. Et illa eidem gratia ꝺsolatōis impēdende de suis puellis duas assignauit.

I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. O tu psona tristis cur tristaris rōne ꝓturitionis? Eoꝛsitā inquies. q̄ grauiter patioꝛ. et viscerib⁹ laceroꝛ Sꝫ tu attende q̄ ceteris pib⁹ meliꝰ est sic pati momentaneū doloꝛem. q̄ sme doloꝛe nō accipe plē. ꝑ plē nāq̄ euadi² maledictio sterilitatis. ꝑ plē vitat² pditio hereditatis. ꝑ plem ꝺsequūt² pentes quotidianuꝫ solaciū ꝺssimile plurimis alijs solaciis hystrionicis. per plem p̄sertim masculinā mater si regina est ꝺsequitur gratiā regis et statum securitatis. ꝑ plem mater si mendica est ꝺsequitur sepe necessitatē sustentatōis.

II. CONSIDERACIO.

Secunda puella sic ait. Cur psona tristaris cum ꝓturis? Cur nō diuinis spas in ꝓmissis? Deomittit nempe dn̄s sequelā gaudij cātim̄ obliuionis totiꝰ p̄ssure quā pāteris. Mulier inquit cuꝫ pit tristiciam habet q̄ venit hoꝛa eiꝰ? cum autem pepererit puerum. ñ meminit p̄ssure ꝓpter gaudium. q̄ natꝰ est hō in mundum. Ecce, dit autem huic gaudio spes future ꝓbitatis ipiꝰ plis. spes futuri iuuaminis. siue in laboꝛib⁹ mechanicis. siue mediānib⁹ beneficijs ecclesiasticis. siue q̄n̄ pentes sunt alti statꝰ puta regalis vl̄ ꝺsimilis. spes future affinitatis ꝺsistēs i ꝺtrahēdis m̄rimonijs cū sibi pib⁹ vel maioꝛib⁹ ad firmamētum vel exaltatoꝝ status sui p̄sentis.

Sed et spes accedere potest future sanctitatis ipi9 plis. que etiã si statim post baptismum moriatur. sortem accipit in celo statim cũ sanctis alijs. quippe in celo nemo locuz hz nisi sit sanctus. atqz ĩ mulier pariens quem h hz fructum. otiqz cũ morit2 post baptismuz habz in celo fidelem patronuz. materni doloris oscium. ad ibi red dendum equiualens. qđ hic fieri nõ pt q̃uis essz debitum.

¶ Capitulũ quindecimum otinẽs osolationes sup occupationibus.

QVindecimo post premissa ad dominã osolatricez prin cipalem accessit et ali9 tristis de suis occupationib9 querendo. cui illa de suis puellis duas ad cõsolandum eum valde ydoneas assignauit.

¶ I. CONSIDERATIO.

PRima puellã sic ait. Aduertas hõ q̃ quantuz vnum otrariozuz bono hominis magis otrariat2. tanto eidem reliquum magis dueniens inuenitur. Sed quid? Nonne occupatõni otrariuz est otium? qđ bono hominis miro mõ otrariatur? Certe si hoc agnoscere velis. et diligenti osideratõe perpendere. certas inuenies ybationes siue diecturas q̃ otium bono hominis intantum otrariatur. q̃ ipsum non sine periculo temptationib9 exponit dyaboli. vitiozum aggregationi seu corruptioni. virtutum amissioni. et demuz eterne damnatõni. ¶ Vis scire q̃ exponit tẽptationib9 dyaboli? Ecce otium locum dyabolo preparat. qz hõ otiosus est q̃i puluinar dyaboli. et ollam tepidã libenter muscе insidẽt. que feruẽtẽ fugiũt. Sane q̃ temptationib9 pateat hõ otiosus. patz ex eo qđ legitur in patrũ collationib9. q̃ monachum opantez vn9 demon pulsat. ociosuz vo innumeri. Est em̃ hõ otiosus q̃si vrbs sine murozz ambitu. et quasi signum ad sagittam. hinc pater clareuallis. Otium inquit temptationum sentina est otiũ. Hz et de temptationib9 dyaboli aias irretiẽtib9 Audi papalẽ epistolã. Otiositas inquit et voluptas arma sũt hostis antiqui. ad miseras aimas capiendas. Quapropter ad otrarium hortatur te insignis ieronim9. Semp inquit aliqđ opis facito. vt te dyabol9 inueniat occupatũ. non em̃ facile capitur a dyabolo. qui bono vacat exercitio. ¶ Vis aũt scire q̃ otiuz exponat homineз vitiozz aggregationi seu corruptioni? discas h° p simile. nã aq̃ corrumpi2 quiete. et ferruũ otrahit rubiginem. Vis vteri9 scire q̃ otiũ exponat hoiem vtutũ amissioni? Audi rursum insignem ieronimũ. Nihil inq̃t in sancto ꝓpoito otio deteri9 est. qđ nõ soluz acq̃rit noua. sz etiam pata osumit. sancte viuendi ratio ꝓcessu gaudet et crescit. cessatione torpescit. quotidianis ac recentib9 vtutum incrementis instaurãda mens est. et viuendi habit9 nõ de transacto sz de reliquo metiend9. ¶ Deniqz vis simul scire. q̃ otium exponat hoiez vtutũ amissiõi. et demũ eterne dãnatõi. Audi prem clareuall

Otiositas inquit est mater nugarū. noverca oīm virtutum. Ipsa eī est que virū fortem fortissime precipitat in reatum. Facit eī suffocare virtutem. nutrire superbiam. et viam struere ad gehennam.

CII. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. Cur homo occupatōes refugis? Dices forte quia sunt laboriose. Sed cur labores declinare satagis? Dices forte qz mihi sunt graues. Sed ōtra hec preter ea que p̄ sororem meam supra declarantur: Audi consilium patris clareuallis. Subito inquit precedendum de umbra ad solem. de otio ad laborez: graue cernitur oīe qđ incipit. Si tamen ab hijs dissuescere. ab illa se paulisper assuescere ceperit. usus tollit difficultatem. inuenit qz facile esse qđ impossibile ante putauit. Ḥ ille pater.

Capitulum decimumsextum ōtinens ōsolationes super cure aiarū impositōne siue sup onere prelatōis imposito hōi inuolūtario

Sextodecimo post premissa ad ōsolatricem accessit etiā aliꝰ tristis quem cura animarum imposita. et onꝰ p̄lationis inquietabant: petens ōsolari: cui illa huius rei gratia de suis puellis tres adiunxit.

CI. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. O homo cur attendis ad cure inquietudinem. seu ad incommodū trāsitorij laboris. et non magis ad maiorez requiem. q̄ ex p̄latōe spanda est eterne beatitudinis? Vis scire q̄ maior sit spanda? Audi ūbum magni p̄is aug̃. decretorū volumie recitatū. Nihil est inqt in hac vita. et maxime hoc tpe difficilioꝰ laboriosioꝰ. et piculosioꝰ epi aut p̄sbiteri officio. sz apud deum nichil beatioꝰ. si eo modo militet² quo noster imperator iubet. Dices forte nō refugerem laborem: sz periculū qđ iste pater innuit anxioꝰ formido. Profecto ita dicens nō erras omī quacunqz. sz tamen est qđ pactum reformat. qđ tam in laboribꝰ q̄ etiā in piculis tuum adiuuat impfectum. Hunc̄ legisti. angelis suis deꝰ mandauit de te. vt custodiant te in omnibꝰ vijs tuis? In manibus portabunt te. ne forte offendas ad lapidem pedem tuū. Sup aspidem et basiliscum ambulabis. et deculcabis leonem et draconem. Dictū est ita: per lapidem duros. p bestias aūt predictas audaces. feroces. et vniuersaliter bestiales subditos. nonnunq̄ venenū puersi iudicij et detractionis in p̄latum effundētes designādo: q̄les non abhorrere hōis bone scientie gra dilectionis primi. docet pater clareuallis. Nihil inqt formidet cum tali scientia cuz sancto job frater fieri dra conū. et socioꝰ structionū. Sz et cui p̄missa de angelorū custodia sme dicta ptz ex p̄cedētibꝰ. Dicta siqdē sūt ei q̄ dixit vt p̄mittat². Tu es dñe spes mea. altissimū posuisti refugiū tuū. Si itaqz spantē in dño. atqz apud ipsum refugij locum altissimum fiducialiter querentem

custodit a piculis angelorū custodia: non est ambigendum quin excellentiores angeli prelatis non solum p se. sz et ꝓpter subditos deputati hoc nūtū dei potiꝰ operent.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. O amice si de rebꝰ extrinsecis preciosis gaudent homines: quanto magis gaudenduz est homini de se ipso si fuerit preciosus. Hoc autem laudis adiectiuum pre aliis stabꝰ oseq̄ poteris. si tuipe pastor fueris fructuosus. Audi pez clareuallis. q̄ plurimis annis boni pastoris functꝰ est officō. Si inqt reb⁹ raritas precium facit: nil in ecclesia preciosius. nil optabiliꝰ est bono utiliqz pastore. Hempe rara auis est ista iuxta illd. Rara auis in terris nigra similima cygno. Hille. Sz tu forsan dices. Credo quidem utilem pastorem pciosum esse et optabilem. sz iam exps sa raritas terret. nec me inutilem seruum presumere smit. q̄ valeaz talis esse. O amice non sis adeo pusillanimis. vnā tantū causaz habes ita cogitandi. que ē ꝓpie oditionis infirmitas. cui ñ est vllaten⁹ ītendū. Sz due vel plures sunt cause alie q̄ vni preualent. videlicet orationes et necessitas subditorū. et puidentia circa salutem eorū. cui si te fiducialiter omendaueris. nec subire humiliter ñ assumptum. sz iniunctum pastorale officium presumptionis erit. sz potiꝰ sancte spei. Demum in hac pte ofidas de obedientia. que maxime est virtutis.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. O frater cur curam refugis pastoralez? forsan inquies. qz nimium distractiua est. Sz hoc te non otristet. cum sīt plurima distractionem excusantia. atqz distractum seu curam hm̄oi pressum magnifice osolantia. que nonnullis sororibus me, is inferius etiaz pro tua consolatione locuturis duxi relinquenda Ad presens autem ꝓ consolatione audias ipius gregorij pastoris gregis dominici egregium verbum. Cur tpe dominice nativitatis angel⁹ pastoribꝰ apparuerit. ipōsqz claritas dei circūfulserit ratione mistica declarantis. Mistice inquit q̄ vigilātibꝰ pastoribꝰ angel⁹ apparet. eosqz dei claritas circumfulsit. hoc est q̄ illi p̄ ceteris deum videre sublime merentur. qui fidelibꝰ gregibꝰ p̄esse solliciti sciunt. dumqz ipi pie super gregem vigilant. diuina super eos gratia largiꝰ chorusc̄at. Hec ille egregi⁹ et ecce dicit. Qui fidelibus gregibꝰ preesse sollicite sciunt. illi deum videre sublime merētur pre ceteris. qui sez forsan abstractionē inordinate diligunt. et que sua sunt querunt. nec ꝓpter ꝓximi necessitatem distractionem tolerando abnegant semetipsos. quibꝰ pastores solliciti i sublimi tandem diuinitatis visione preferuntur. Diuina etiam gr̄a in p̄ncipes sup eos non tm̄ large p se. sz p hijs etiā quoꝝ curam deuotꝰ gerunt largiꝰ chorusc̄ante. Nec istud Bede venerabili otradicit in persona xp̄i dn̄ti. Nolo gustum speculatiue suauitatis quā maxime in sanctis meis diligo. sperātibꝰ in ꝓtectione alaꝝ meaꝝ inebriatis

ab vbertate dom⁹ mee·sicut laborioſe vſum actionis finiri·ſꝫ per mortez ſublimi⁹ me apparente ꝓfici·Hoc beda venerabilis qđ ne quaꝑ premiſſe gregoriane ſententie reputes obuiare·ſꝫ id ſane intelligas dictuz de ſanctis ſuis·i·de ſanctis xp̄i qui nō ſibiip̄is·ſꝫ ip̄i xp̄o et ei⁹ membris ſaltem quantum ad preparationez animi ſatagunt eſſe ſancti·quoꝝ ſanctitas non eſt illa de qua dicit jeronimus·S̄ancta ruſticitas ſibi ſoli ꝓdeſt·ſꝫ ſanctitas illa que in paulo optabat anathema eſſe a xp̄o ꝓ fratribus ſuis·ſ·edificandis et inſtruendis in ſanctitate et iuſticia corazꝫ ipſo chriſto·

¶ Capitulum decimumſeptimum otinens oſolationes ſup onere prouiſiōis incumbentis et ꝓcurationis·

DEcimoſeptimo poſt p̄miſſa ad dominā oſolatricem p̄ncipalem acceſſit et alius triſtis grauat⁹ onere puiſionis ſeu officio ꝓcurationis·cui ipa dña ꝓ oſolatiōe impendenda de ſuis puellis duas ꝓdoneas deputau⁺

¶ I·CONSIDERATIO·

PRima puella ſic ait·O frater qui onere puiſionis tibi incumbentis grauaris attendas·ꝙ illoruz quoꝝ es puiſor plurimi magis te grauant⁺·Ex hijs nanqꝫ ſunt quidā vt prelati qui pugnare habēt otra ſubditos vitioſos·otra diſcolos et rebelles· Ex hijs ſunt et alij vt doctores qui non ſine maximo labore preuio noctur no ſtudio et vigilijs pugnare habent·vl̄ in ſcolis otra errores· cōtraqꝫ garrulos et ſubtiles achillepcis argumentis·Ex hijs ſunt alij vt ofeſſionum audientie dediti·qui pugnare habent cōtra vitia de cordib⁹ ſibi ofitentium extirpanda·Ex hijs ſunt alij vt predicatores qui nocte celi pluſtrant lumina·et die terzis dant verbi ſemina·et qui demones hominum temptatores fugare hñt de cordibus auditoꝝ·quib⁹ non eſt colluctatio tm̄ aduerſus carnez et ſanguinem·ſꝫ aduerſus principes et ptātes·aduerſus mundi rectores tenebraꝝ haꝝ·otra ſpūalia nequitie ſtantes ſuccincti· lumbos ſuos in veritate induti lorica iuſticie·et in omnib⁹ ſumentes ſcutum fidei in quo poſſint omia tela nequiſſimi ignea extinguere· Deniqꝫ ex hijs ſunt et alij vt deuoti oratores et otemplatiui· et ſpecialiter monachi ſeu religioſi qui impugnant⁺ a demonib⁹ et exercitatos hñt inimicos·otra quoꝝ temptationes hñt pugnare·et eorum inſidioſis nequitijs repugnare·Quā putas igitur mercedem habebunt hij oms· ſiue quantaz· Profecto magnā ꝓfus et ineſtimabilē Sꝫ quid de horum prouiſoribus· Profecto puto ꝙ et illi tantaz ex eo quidem ꝙ cure prouiſionis predictorum ſuper ſe ſarcinas ſuſceperunt·atqꝫ eas in humeris ſuis portant·quemadmodum hoc figuraliter ſancitum videtur· equa illa lege qua ſtrenuus pugnator

ille dauid iuste decreuit. q̄ descendentium ad prelium et remanentium ad sarcinas portio equaretur.

¶ II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. Nonne o amice vt quandoq; hanc physionis doctissimi sententiaz audiuisti: bonoꝝ laborum gloriosus est fructꝰ: quanto magis bonoꝝ pariter et multoꝝ? Et quid? Profecto cuiusq; puisoris alioꝝ presertim bonoꝝ virorꝝ qui bonis arboribꝰ oparati nesciunt nisi facere bonos fructꝰ labores ñ solum sunt boni. et multi. quoꝝ nimirum labores quos puisor promouet non tam sunt ipsoꝝ q̄ ipsiꝰ puisoris. Ipse nanq; non solum in se. sed etiam laborat in illis: quemadmoduz potest intelligi textꝰ apostoli dñis ad thymotheū. In omnibꝰ labora. Quanti igitur putas poteris esse meriti qui puisor es alioꝝ. tu cuiꝰ fructus in gloria est. nedum glorioſus. sed et copioſus? o quanta et q̄ suauis esse poterit fruitio tua. dum qd̄ singulis est p partes diuisum. tum esse poterit p aggregatiõz. quasi totum omniũ bonoꝝ aggregatione pfectum. Tu forte puisus ab alio esses in merito et premio. quasi singularis? Prouisor autem alioꝝ deuotus exñs esse poteris quasi vniuersalis et generalis. et nonne meliꝰ hoc est in consecutione finalis tue ac perpetue sortis. q̄ carere in hoc mũdo breui tempore sollicitudine puisionis?

¶ Capitulum. decimumoctauũ otinens oſolationes sup incommodo arte celle. vel domꝰ. siue sup angustia carceris reclusorij. vel alteriꝰ loci.

Decimooctauo post premissa ad sepedictam dominam oſolatricem accessit et aliꝰ tristis: sup premissi capituli materia petens oſolari. at illa ei huiꝰ rei gratia de suis puellis tres adiunxit.

¶ I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic aᵗ. O amice plura eē scito ꝑdonea testimonia atq; saluberima documenta ad tuam oſolationem spectantia per neptes meas inferiꝰ recitanda. Sed et quo ad presens etiã noueris oſtrictionem habitaculi putilez ubi fore. Ad quid forsan inquies? Profecto tam ad recolligendum vtiliter semina moꝝ moralium principioꝝ homini naturaliter insitoꝝ. q̄ ad habendum securum ioci solacium. Vis scire primum? Discas hoc exemplo. Nanq; quemadmodum arbor naturalis vt fructificet hyemis frigore oſtringente indiget. ad humoris seminalis aggregatõz. Ita homo moralis arbor exiſtẽs indiget frequentiꝰ ſtricto habitaculo. cuiꝰ constrictionem nata est sequi quedam animi recollectio ad semina moꝝ. i. ad moralia virtutum principia vtiliter. ad salubrem fructum bonoꝝ operum oclusionibꝰ practicis aggreganda. Verum si et scõm scire velis quomodo sez ſtrictum habitaculum ofert nonnunq̄ ad securum ioci solaciuz? Audi valeriuz ex mĩsiõe appollinis

aientem: plus probari securitate ridens tugurium. q̄ tristem curis et sollicitudinib9 aulam. Dicit quoq3 valeri9 maxim9. humile tugurium virtutes recipit. qd et ipse loco virtuoso patientissimi dyogenis ostendit. Dyogenes em̄ inquit cum torqueretur in dolio se domum volubilem habere iocabatur. et se cum temporib9 omutātem: frigore enim os dolij vertebat in meridiē. estate ad septentrionem: et vbicunq3 se sol inclinauerat dyogenis simul preterium vertebatur.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. Scito fr̄ q̄ distractio quā spaciosa hītati, onum loca operantur nonnunq̄ virtutes euacuat. econtra artum habitaculum quo se frequentantium excludit turbas hominū. eo virtutum multitudinem ad se inuitat. quarum ingressum articulo non impedit. sed magis ad eam mentem recolligendo disponit. Hinc est q̄ valerius ille maxim9 vt praetactum est. Humile inquit tugurium virtutes recipit: angust9 locus magnaruz virtutum turbam capit. Sed que est hac in re attendenda diuersitas? Nonne nō mediocriter meli9 est associari turba virtutum q̄ hominum? Scias non de virtutum. sed de hominum multitudine dictum esse: multitudo mente confusa est: et vbi multitudo. ibi confusio.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. O frater si quid tibi eligenduz sit dubitas. attendas donminum virtutum: qui tenera in etate in qua tamē quid optimuz esset nouit non in pallacio spacioso: sed humilimi et despectissimi loci angustia reclinari preelegit. Audi Bedam venerabilem verbum illud euangelicum de celestis pueri matre dictuz reclinauit eū i presepio exponentez. Duri inquit presepis angustia continetur. cui celum sedes est. Sed et grecus quidam eozundem occasione verborum sic dicit. O admirabilem coartationem et pegrinationem quā subijt qui continet celū. Ab inicio captat penūriam. et eam in seipso decorat.

Capitulum decimumnonum continens consolationes sup incommodo peregrinationis vel exilij.

Decimonono post premissa ad dominam consolatricem supradictam accessit et alius tristis: conquerens de incommodo exilij et peregrinationis. cui ipsa pro consolatione de suis puellis quatuor assignauit.

I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. O amice quomodo status ille te contristat quem deus ipse suadet? Est ne seductor deus? Absit. hoc enim nephas est cogitare. Sed cogitandum est potius q̄ bonum quoddam absconditum in peregrinatione latet. quod ad commodum hominis pertinet. Vis scire q̄ deus statū peregrinationis suadet? Audi vocē ei9 ad abhrām. Egredere inqt de terra tua. et de cognatōne

tua.et de domo patris tui.et veni in terram quam monstrauero tibi
Audi quoqz eandem vocem ad ysaac. Quiesce inquit in terra quaz
dixero tibi.et peregrinare in ea. Vis scire bonum quod inde sequit
ad commodū hominis attinens: attende ꝙ verbis ysaac dictis sub,
iunxit deus: eroqz tecum et benedicam tibi. Sed et post verba di:
cta abbrae. Benedicam inquit tibi.et magnificabo nomen tuum.
Sed quid? Nonne dei associatō: ero inquit tecum. Sz et benedictio
ipsa diuina et nominis magnificatio repromissa. pacem cordis et
consolationem. ac per consequens commodum hominis vel inter:
num magnifice operatur. nec vllam magis ꝓportionem magnitu:
dinis habet incommodum peregrinationis exterius ad pacem cor,
dis et commodum interius: ꝙ habeat ad totum mare incidens ei
nimbus.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. O frater de exilio per neptes meas dic,
cta superius te possent in proposito plurimum consolari. Sed
forsan nihilominus ideo times peregrinationis incommodum. qz
in necessarijs deficere times. Absit autez hoc a te. sed iacta cogita
tum tuum in domino precipue ī peregrinatōne. et ipse te enutriet.
Quid ni dixerim te enutriet? Quippe ipse amabit te.presertim pere:
grinantem non a domino. sed ad dominum ad ciuitatem sanctam.
non modo ad sanctorum limina. sed lumina et numina et ad ipsuz
sanctumsanctorum. Nec est impotens in valle miserie.vel in qua:
cunqz eius parte te nutrire. tibi de necessarijs prouidere Audi de
hoc deo mandante loquentem in deutronomio. Peregrino inquit
qui intra portas tuas est. da vt comedat. Si ergo sic deus manda:
uit de te in tempore peregrinationis tue. confidas ꝙ te non dese:
ret. sed siue per se. siue per alios. pascet pariter et vestiet te. Audi
itidem eodem in libro loquentem. Deus inquit magnus et potens
et terribilis amat peregrinum. et dat ei victum et vestitum. et vos
ergo amate peregrinos. quia et ipsi fuistis aduene in terra egipti.
Ecce quomodo amabat eum deus.scz peregrinum quem et per ali:
os amari mandat. Vtiqz per effectum qualem et ipse amorem ha:
bet ad ipsum dans ei victum et vestitum. Sane parum esset hoc in:
telligere scdm corpus tm̄ de exteriori. cum plus deꝰ amet animas
que indigent interiori victu.scilicet verbi a deo inspirati. et vestitu
vario multiplicis habitꝰ virtuosi. quo mō szm animas pricipaliter
suadet apostolꝰ. induite inquit vos sicut electi dei sancti. et dile:
cti viscera misericordie benignitatem. humilitatem. modestiā. pati,
entiam. et hoc quantum ad inferiores vestes. Sz quantum ad supe:
riorem purpuream subiungit. Sup omnia aūt hec caritatem habe:
te. Hijs habitibꝰ suadet vt induantur. et ꝙuis szm aīas. principali,
ter nō tamen solis aīabus. Sz hoibꝰ loquens ait. Induite vos sicut
sancti et dilecti. Nimirum omnis habitꝰ anime est etiam corporis.
ipa saltē anima mediāte.

CIII·CONSIDERATIO·

TErcia puella sic ait·O karissime nonne scire se a deo amari dignę oīe inconmmodū in hoc mundo superat pegrini? Digne certe ꝓsus·Bz quid? ꝓfecto q̄ soꝛoꝛ mea ꝓi9 asserunt· deum scz amare peregrinum·hoc rursum et scripture indicant·Nunc quidez per effectum quem asserunt affectuose cōparationis·nunc p effectum ocesse iocunditatis in loco pegrinationis·nunc deniqz p effectum amoꝛose assimulatōnis·Vis scire de effectu affectuose cōparationis? Audi illum ꝓphetam doctissimum qui de quibusdam deo loquens dicit sic·Vt dignam perciperent pegrinationem pueroꝛum dei que tibi omni cariꝛ est terra·Vis scire de effectu studiose recōmendationis? Audi quid domin9 p moysen populo sit locutus· Peregrino inquit molestus non eris· scitis enim aduenaruz animas supple desolatas·quia et ipsi peregrini fuistis in terra egipti·Vis scire de effectu ocesse iocunditatis in loco peregrinationis? Audi psalmistam·Cantabiles inquit mihi erant iustificationes tue i loco peregrinationis mee·Vis deniqz scire de effectu amoꝛose assimulationis? Audi quid ad eum cleophas dixerit· Tu inquit solus peregrinus es in iheruſalem et non cognouisti que facta sunt in illa hijs dieb9? Ipse etiam moꝛ puulus nat9 tanq̄ peregrin9·paruul9 nedum de celo venit·sed et de bethleem vltra vna cum matre sua p suum nutricium ioseph duct9 est in egiptū manēs ibi vsqz ad obitum herodis qui eum perdere cupiebat· Bz et pluries·nonnullis christ9 legitur apparuisse in specie peregrini·Haut dubium igitur q̄n de9 singulari amoꝛe dilexerit pegrinos·cum similitudo causa sit vel effect9 dilectionis seu amoꝛis·nam et oīe animal diligit sibi simile·

CIIII·CONSIDERATIO·

QVarta puella sic ait· O amice nōne docet te scriptura q̄ nedū filijs hoim·sed et filiab9 peregrinatio diuino nutu persuadetur cuius incommodum psuasionis medio opensatur·ymmo veraciter superatur·Vis hoc scire si vna sis de filiab9 hominuz? Discas hoc ex psalmis quos quandoqz foꝛte ruminasti et attendas verba diuino tibi nutu per psalmistam dicta·Audi inquit filia et vide et inclina aurem tuam·et obliuiscere populum tuum·et domum patris tui·et ocupiscet rex decorem tuuz· Bz quid? Nonne obliuisci populum suum et domum patris sui est act9 peregrinantis sequentis nō solum gressu coꝛpoꝛis·sed et animi vocem illam domini ad abbraz? Egredere de terra tua et de ognatione tua· et de domo patris tui zc obliuiscere igitur filia et tu populum tuum et domuz patris tui. et attendas medium p qđ hoc tibi psuadetur·psalmista subiungente·et cōcupiscet rex decoꝛem tuum· O qualem vel quantum·Certe ꝓsus magnum vel maximū·Reges nimiruz p̄sertim magni vl magnis assueti pua non ponderant·Decoꝛ ergo quez rex magn9 dn̄s

et rex magnus super omnes deos concupiscit. non potest esse parvus. Dices forte quo pacto ex filie huiusmodi peregrinatione sequitur decor ille? Profecto ex memoria populi sui et domus patrie sui quedam ei videtur adherere affectō. immo verius infectio spiritualis decoris non mediocriter exclusiua. ad quem decorem videtur econtra dicta peregrinatio predictorum oblitionem causans. ac per consequens infectionem remouens. nec propter transitum celerem facile similē contrahens esse dispositiua. Presertim filia aurem suam inclinante. et audiente ac vidente interius quid loquatur in ea dominus deus. qui interius non persuadet nisi pulchra et decora. Vnde talis propter peregrinatōnis sue gressum decoris et pulchritudinis. vel dispositiue causatiuum meretur audire illud sponsi canticum. q̄ pulcri sunt gressus tui in calceamentis filia principis. talis fuit illa haudubium quam ihesus eternus amor dilexit plurimum. que vna cum martha sorore sua de magdalo et bethania per impetuosum mare marsiliam vsq; peruenit. et fortitudinem virilis animi sua in hac peregrinatione ostendit. de qua ob hoc legitur. Mulierem fortem quis inueniet. procul et de vltimis finibus precium eius. id est premium tam remote vsq; ad partes occidentales peregrinationis. et sequitur fortitudo et decor indumentum eius. et ridebit in die nouissimo.

Capitulum vicesimum tenens desolationes super proprie domus seu hospitij carentia.

Vicesimo post premissa ad dominam consolatricem antedictam accessit et alius tristis propter proprie habitationis carentiam desolatus. et petens consolari. cui illa hac de causa de suis puellis tres satis ydoneas deputauit.

I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. O amice si imperator vel rex aliquis maximus propriam domum non haberet. tunc reuera stultum esset reprehensioneq; dignū pauperem seruum. presertim in terra peregrinationis transitorie de proprij hospitij carentia querulari. Et quid? Nunquid ille vnus mundi princeps rex regum. et dominus dominantium in terra qua a celo secundum carnem peregrinatus est in hoc mūdo proprium aliquod possedit hospitium? Certe non. quod per suum euangelium met testatur. Vulpes inquit foueas habent. et volucres celi nidos. filius autem hominis non habet vbi caput reclinet. hoc autem dicit testante beda venerabili. quasi diceret et adiceret. cum tante sim paupertatis vt nec hospitiolum quidē hēaz. et ñ meo vtar tecto. Quocirca audi et johānē os aureū

Aspice inquit qualiter pauptatē quā domin⁹ docuerat per opa de, monstrat⁹nō erat ei mensa·non candelabꝛum·non dom⁹,nec quicq̄ aliud talium·Ꝟ ille·Sit ergo et tibi solatium habere dicte tue carentie socium talem et tm̄·

II·CONSIDERATIO·

Secunda puella sic ait·O mi frater si nosses domum aliā tibi in celis pꝛeparatam que et qualis essꝫ,penit⁹ vilipenderes et p nihilo reputares:sed et digne cōtemneres domum habere ꝓpriam hic in terris·Nonne legisti apostolum:Scimus inquit qm̄ si terrestris dom⁹ nostra hui⁹ habitationis dissoluatur,q̄ edificationem ex deo habem⁹·domum non manufactam·sed eternaꝫ in celis·Ꝫ forsan inquies·que·qualis·quanta:Ecce si que sit quantum ad substantiaꝫ scire velis·pfecto mansio est de substātia celi empirei,cui, libet non indigno dispositа ab eterno·Ꝫi scire velis quantitatem? Ecce si quelibꝫ stella visu notabilis paucissimis forte exceptis ma, ior dicitur tota terra·et si cum hoc celum empireum quanto stella, to celo est alti⁹·tanto sit et mai⁹ seu latius·et p osequens omnium corporum maximum,vt hinc dictum sit ꝓphetice·O israhel q̄ magna est domus dei:non est arbitrandum cuiusq̄ mansionem in domo illa dei tam magna constitutam quam esse optere·Ꝫi vero qualitatem scire desideres:Ecce glorioſus ille miles sanct⁹ sebastiā⁹ mansiones possidendas in celis vocat p methaphorā sydereas mā, siones·Ecclesia vero cantu suo dulciſono vocat eas mansiones lucidissimas:in circuitu inquit tuo domine lumen est qđ nunq̄ deficiet,vbi ostituisti lucidissimas mansiones,ibi requiescunt sanctorum anime·Dom⁹ etiam dei magna hijs mansionib⁹ distincta·nō vt dom⁹ quedā ezechie·sed vt regis toti⁹ celestis jerarchie·dom⁹ est aromatum·cui⁹ qualitas est resultans ex odore sanctoꝝ·cū ec, clesia cantet teste aquinensi,q̄ odor suauissimus erunt corpora sanctorum·Est etiam mansio letantium de qua psalmista ait·sicut letā tium oim habitatō est in te,scꝫ ꝓpter vocalem cantum·In ciuitate nanq̄ domini clare sonāt iugiter organa sanctorum·Tudi gregorium hac in re egregie locutum·In illa inquit eterna patria cum iustorum mens in exultatione rapitur·lingua in canticuꝫ laudis eleuatur·O vere degenerem,qui hijs dom⁹ dei qualitatib⁹ et gratissimis accidentib⁹ non rapitur·qui non dicit vel in corde cum psalmista·domine dilexi decorem dom⁹ tue·aut qui non dicit·vnā pe, tij a domino hanc requiram,vt inhabitem in domo domini omīb⁹ dieb⁹ vite mee·Sed dices forte,quonam modo mansionem in hac domo consequi potero:Ecce ꝓfecto coresspondendum esse reor et cooperandum ipsi redemptori nostro in mundum nato,vt scꝫ quem, admodum de ipso beda ait venerabilis,qui ad dexteram patris sedet,in diuersorio loco eget·Ita et nos ei⁹ nos carentie ofoemādo

domo propria vel hospitio hic libenter velimus egere: vt in domo patris sui nobis per eum preparentur dicte mansiones lucidissime pariter et iocundissime.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. O amice si per premissa nondum tua cessauit tristicia peregrinationis tue tempore. consilium sequere illustris jeronimi. vt si velut in heremo corporali cares hospitio. si hoc terret. paradisum mente deambules. quo pacto cum mala que nos hic premunt. ad deum ire. et que sursum sunt querere nos cōpellunt. perambulandi tibi datur occasio celestes illas officinas. et vtrunq; etiam modo. hoc in tpe per sancte spei certitudinem spiritui tuo de hospitio prouidendi. vt quod tandem habebit in re. interim se in illo recipiat in spe sancta. ad min⁹ spe gaudendo. quod quidem iusta in libra ponderatum videtur corporali hospitio prevalere. Deniq; sapientia edificauit sibi domum. scilicet ipsam mundam animam que sedes est sapientie. secundum patrem clareuallis Itaq; hac indigentia ꝓprie domus exteriorem te ad interiorem conuertendo atq; excellentiorem. dicas cum philone doctissimo. Intrās in domum meam. scilicet domum cordis. conquiescam cum illa. id est cum ipsa sapientia. non enim habet amaritudinem conuersatio illius. nec tedium conuictus illius. sed leticiam et gaudium. et ita videbis multipliciter q recompensatio est possibilis propij hospitij corporalis.

Capitulum vicesimumprimum continens consolationes super incommodo in defectu lecti vel cussini consistente.

Vicesimoprimo post premissa. ad dominam consolatricem illustrissimam accessit et alius tristis propter defectum lecti et cussinorum desolatus: petensq; consolari. cui illa mox de suis puellis duas assignauit.

I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. O amice tu nescis de quo querularis. vtinam te non sic grauares querelis. Num soli stipati lectis vel cussinis possunt dormire. aut suo languori consulere. Absit quippe. non dixit sponsa amore languens. fulcite me cussinis qui arte comparantur. sed fulcite inquit me floribus. que natura preparat. Sed et de somno si vis scire ac de consimilibus. audi boetianam illam consolatricem. Felix inquit nimium prior etas. Facili que sera solebat. jeiunia soluere glande. Non bachica munera norat. Somnos dabat herba salubres. Potūq; lubricus amnis. Umbras altissima pinus. Vtinam modo redirent. In mores tempora priscos. Hec illa que prorsus existens sapiens si etatem in qua ista erant felicem nimium fuisse affirmat. si et temporum eorundem reditum exoptat.

restat profecto vt moderna tempora cum suis cōmodis arte atq; sollicitudine nimia comparatis propter effect9 suos malos quos inducunt infelicia sint censenda: hinc nanq; refert et illustris pater jeronimus q; Epicurus philosophus licet tantus esset voluptatis assertor vt ipsam felicitatem constitueret: libros tamen suos repleuit oleribus et pomis: vilibus cibis determinans esse viuendum: ex eo q; exquisite epule maiorem penam habeant in inquirendo: q; voluptatem in abutendo nec posse sapientie vacare si mense abundantiam cogitemus.

¶ II. CONSIDERATIO.

SEcunda puella sic ait: O frater nescis q; testante paulo spiritu, alis omnia iudicat: Iudicium ergo virorum spiritualium. ceterorum hominum iudicio est in proposito preferendum. et quod iudicant eligendum: magisq; gratum est habendum: Bz quid? Nō, ne viros spirituales seipsos castigare. et viros religiosos mollib9 lectis duros saccos straminum vides preeligere? Sed et prochpudor. Cur non erubescis robuste frater de lectorum, siue cussinorum, aut puluinarium carentia querulari? cur non attendis vel nati saluatoris tenerima membra: et nichilominus per eum electa et prelecta incommoda? Dic queso quo lecto vtebatur in stabulo: aut q; bus cunis vel cussinis in presepio? Certe nec interius plumosus: nec exterius deauratus: aut aliter speciosus: vel precios9 erat ei lectus vel cussin9: sed feno iacere pertulit: qui nec cunas habuit. Audi canticum matris ecclesie: ō matris sue marie vtero iam egressi infante sic cantantis: Feno iacere pertulit. presepe non abhorruit. paruoq; lacte pastus est: per quem nec ales esurit. Audi rursum quid euangelica hystoria narret de maria: peperit inquit filium suum primogenitum: et pannis eum inuoluit: et reclinauit in presepio: quia non erat illi locus in diuersorio. Audi quoq; ꝑpter cunarum carentiam quid grecus quidam circa hoc de filio dei mox nato dixerit. Ab ipsis inquit primordijs volebat hominuꝫ oculcare superbiam: atq; ideo non tantum hō fit: sed etiam homo pauper. et pauperem matrem elegit. que caret cunis quibus natum infantē reclinet: Qua in re pensandum non sorte ita contigisse: sed vt p̄missa testantur ex ipsius quidem infātis electione: de quo si consideres q; ipse fuerit dei virtus et dei sapientia: prorsus insipiens comprobaris: si electio tua sue fuerit contraria.

¶ Explicit tercius liber de consolatione theologie. Incipit liber quartus continens consolationum remedia contra illa turbatiua que opponuntur glorie et honori. Capitulum primum continens consolationes super amissione vel carentia glorie mundane.

Quarto principaliter viginti tristibus supradicte domine consolatrici principali appropinquantibus et ei astantibus. Unus ex eis ante ceteros hijs eam verbis allocutus est. O domina illustrissima de glorie mundane carentia atq; priuatione nimis turbor. vestramq; consolationez mihi necessariaz esse arbitror. Cui illa eidem protinus pro consolatione sibi impendenda de suis puellis quatuor adiunxit.

¶ I. CONSIDERATIO.

Prima puella de glorie mundane carentia contristatum sic alloquit. Nescis q; quasi omnis artis se expertez probat. qui qđ modicum est aliquid esse existimat: quippe in omni quasi facultate quod parum est vel modicum. pro nichilo computatur. Nonne naturalis astruit philosophia q; id quod parum distat. nichil distare videtur? Nonne et ethica parum transgredientem virtutis mediuz. negat vitiosum esse censenduz? sed et politica generaliter affirmat q; ratio id quod modicum est accipit quasi nihil. Legum etiam facultas determinat modicum interuallum temporis tanq; nichil. continuum actum minime impedire. quod vna cum alijs consimilibus circa materiam iuris canonici doctores assumunt. Bz et sacra in scriptura reperitur modicum tanq; nihil in requie. et sic discurrendo p singulas facultates. facile iuenires. q; preter scientias mathematicas. que minuta considerant. omnes alie solent de modicis non curare. Qua in re penso virtutem magnanimitatis omniz quodammodo inesse scientiarum facultatibus. At vero hominū genus arte et rationibus viuit. Memento igitur te hominem esse. et si natura tibi negat. esto tamen et tu vel arte magnanim9. et quod minimum quid esse probatur. tu ne magnum estimes. ne si eo caruerис vel priueris. tanq; de eo quod aliquid est. cum sit potius censendum quasi nichilum pertuberis. ¶ Porro q; nichilum sit eo q; per modicum quid mundana est glorie luculentissime demōstrat experta illa boetiana consolatrix. que de glorie disserit in hec verba. Qm̃ inquit sit exilis et totius vacua ponderis. sic considera. Omnem terre ambitum sicut astrologicis demonstrationibus accepisti. ad celi spacium. puncti constat obtinere rationem. id est vt si ad celestis globi magnitudinem oferat. nihil spacij prorsus habere iudicetur. Huius igitur taz exigue in mundo regionis quarta fere portio est sicut ptolomeo probante didicisti que nobis cognitis animantibus incolatur. Huic quarte si quantum māria. paludes. qz premunt. quantumq; siti vasta regio distendit. cogitatione subtraxeris. vix angustissima inhabitandi hominib9 area relinquetur

In hoc igitur minimo puncti quodaz puncto circumsepti atqz con-
clusi de peruulganda fama·de proferendo nomine cogitatis? Aut
quid habeat amplum magnificumqz ·gloria tam angustis exigu-
isqz limitibus artata· adde q hocipsum breuis habitaculi septū
plures incolunt nationes lingua moribus totius vite ratione di-
stantes·ad quas tum difficultate itinerum·tum loquendi diuersi-
tate·tum omercij insolentia·non modo fama hominum singulorū.
sed nec orbiū quidē peruenire queat·Etate deniqz·M. tullij sicut
ipse quodam loco significat nondum caucasum montem· Romane
reipublice fama transcenderat.et erat tunc adulta parthis.etiaz ce-
teriszq id locorum gentibus formidulosa·Vides ne igitur q̄ sit an-
gustata,q̄ oppressa gloria.quā dilatare ac propagare laboratis? An
vbi romani nominis transire fama nequit.romani hominis gloria
progredietur? Quid q diuersarum gentium mores inter se atqz in-
stituta discordant· vt quod apud alios laude· apud alios supplī-
cio dignum iudicetur? Quo fit vt siquem fame predicatio delectat.
huic in plurimos populos nomen proferre nullo modo conducat
Erit igitur prouulgata inter suos gloria quisqz contentus.et intra
vnius gentis terminos preclara illa fame immortalitas coartabi-
tur·Sed q̄ multos clarissimos suis temporibus viros scriptorum
inops delenit obliuio.quanq̄ quid ipsa scripta proficiant que cuz
suis auctoribus premit longior atqz obscura vetustas· Vos vero
immortalitatem vobis ꝑpagare videmini.cum futuri famam tpis
cogitatis· Quod si ad eternitatis infinita spacia pertractes? quid
habes q de nominis tui diurnitate leteris? Vnius eteniz mora mo-
menti si decem milibus conferatur annis.quoniam vtrumqz spaci-
um diffinitum est.et minimū licet·habet tamen aliquā portionem·
At hic ipse numerus annorum eiusqz quālibet multiplex ad inter-
minabilem diuturnitatem nec comparari quidem potest·Etenim fi-
nitis ad se inuicē fuerit quedā·Infiniti vō atz finiti.nl̄la vnq̄ pote-
rit esse collatio·Ita fit vt quālibz plixi tpis fama si cū in exhausta
eternitate cogitet².nō parua· sed plane nulla esse videat².Hec illa
gl̄osa consolatrix cuius ex dictis glosiosis pariter et consolatorijs
sequit² neminem debere de priuatōne vl̄ mundane glorie carentia
desolari·

II·CONSIDERATIO·

SEcūda puella sic ait·Quomodo frater inani gloria pasci· aut
ita saginatus queris impīguari? q̄ salsa tristis mortis de pro-
ximo imminentis sua amaritudine insipidam reddit? Qd̄ si nō que-
ris?nec inde si careris te vlla maēt tristicia Dolore mors imminēs
vel inopinate nata amputare vitam.haudubium omnem gloriam
ne dicam insipidam· prorsus spernendam reddit? pinde illa musa
boetiane tristicie suo mitigatiua carmine olim sic cecinit· Licet

remotos fama per populos means diffusa linguas explicet.et magna titulis fulgeat claris domus.Mors spernit altam gloriã. hec illa.Verum quod spernendum omnium merito sententia iudicatur illo non habito vel amisso.contingit facile consolari.

III.CONSIDERATIO.

TErcia puella sic ait.Mirum est siquem delectet collum iugo grauissimo continue pressum in altum portare. et non potius proclivum terraz ante oculos positam contemplari.Q? si primum non delectat.quomõ erit ꝙ contrarium eius quenq̃ grauet? Minime inquies.Queso igitur dicito mihi cur te grauat.si non vales p mundanam gloriam cornua erigere.atq; in altum collum porrigere.quod constat fore mortalitatis iugo alligatum? A cuius profecto iugi pressura vnq̃ se excutere non valebit. Ita ne est o superbe. o glorie inanis cupide? Cur igitur memor.quia terra es et in terrã ibis.terram ipsam submisso collo non potius consideras.ꝙ colluz ita pressum tanq; graviter subiugatum inconsiderate erigere.atq; in mundi gloriam extendere te delectet? Audi quid musa boetiane tristicie mitigativa cecinerit.seu potius cum admiratione fuerit lamentata.Quid o inquit superbi colla mortali iugo frustra levare gestiunt? Mors spernit altam gloriam. Involuit humile pariter et celsuz caput.Equatq; summis infima.Porte inquies o vane-glorie.Nonne optabilis est gloria etiam ipsis mortalibus que nimirum ipsi morti superstes erit? Quid ni sit optabilis? Nõne dicit scriptura? O ꝙ pulchra est casta generatio cum claritate. Immortalis est enim memoria illius.quoniam et apud deum nota est.et apud homines. Sed consideratio huiuscemodi te non moveat.si tibi pꝰ te claritas nominis memorabilis non manebit.Fateor quidem claritatem huiuscemodi utcunq; fore pulchram? Sed apud quem attendendum. Profecto apud deum cui nota est.et apud homines At vero apud te minime.Tibi siquidem non sicut ipsis est immortalis.claritas futuri nominis.quid tibi confert nunc viventi? Nihil quasi.nisi dum presens fuerit etiam mortuo te cõferret. Aliter permodico solum tempore conferret.quod modicum ut est dictu pro nichilo est deputandum.Sed ecce claritas si quando presens erit te mortuo ꝙ parum tibi tũc conferat? Hoc desolatrix boetij musice sic ostendit.Vbi nunc fidelis ossa fabricij manent? Quid brutus aut rigidus catho? Signat superstes fama tenuis pauculis inane nomen literis.Sed ꝙ decora novimus vocabula.Num scare. consumptos datur? Iacent ergo prorsus ignorabiles.Hec fama notos efficit.hec illa.Cui profecto et ratio suffragatur. Ecce eius q̃ moritur spiritus.aut ad inferos descendit.aut ad purgatoria loca. aut in celũ pergit.In inferno claritas nominis etiã si innotesceret. minime spiritum delectaret.sed forsan amplius cruciaret.Locus

siquidem solius tristicie est infernus. In purgatorio autem si bene quidem agnita, aut gaudium pareret, aut quod dubiuz manet dolorem purgatorium paululum mitigaret. Eo sitan tamen cum et ibi sit tempus flendi non gaudendi. agnosci quemadmodum premittitur non contingeret. Tudi patrez clareuallis. Filij inquit adaz genus ambicioſum et auarum, quid vobis cū diuitijs terrenis et gloria temporali, que nec vere, nec vestre sunt? si vestra sunt hec, tollite ea vobiscum, sed homo cum interierit non sumet omnia. nec descendet cum eo gloria eius. Dorro in celo q̄uis inibi tam noticie q̄ leticie locus extet. claritas tamen terreni nominis. contemni solet vbi conceptum de potioribus gaudiuz omnino preualet. Tu, di expertam illam boetianam consolatricem. cuius et supra meminimus. Si bene inquit sibi mēs conscia terreno carcere resoluta celum libera petit. nonne omne terrenum negocium spernet. que se celo fruens, terrenis gaudet exemptam? h illa.

IIII. CONSIDERATIO.

Quarta puella sic ait. Quid turbaris o amice? Stultus es an sapiens? Profecto si gloriam amicam queris, stultus esse probaris. falsoq; tibi nomen tribuitur glorioſum. Si igitur sic stultus gloriam consequeris. non nisi turpem amicam habebis. Verum si quare te gloriam affectantem stultum dixerim scire velis? Ecce idcirco sic dixerim. Nam qd̄ sapientis est in te non inueni. Siquidem qui sapiens est. bonum suum conscius sibi, vulgari opinione non metitur. sed potius veritate. atq; pro nichilo gloriam reputat. quā q̄dē loci ac temporis circumstantia. vt angustam nimium paruipē, dit. hec est reuera sententia quaz boetiana consolatrix luculenter protulit in hec verba. Gloria inquit q̄ fallax sepe. q̄ turpis est. plures enim magnum sepe nomen falsis vulgi opinionibus abstulerunt. quo quid turpius excogitari potest? Nam qui falso predicantur, suis ipsi necesse est laudibus erubescant. Que sic etiam meritis conquisita sit. quid tunc sapientis cōscientie adiecerit qui bonum suum non populari rumore. sed conscientie veritate metitur? Q? si hocipsum ꝓpagasse nomen pulchrum videtur. consequens ē vt fedum non extendisse iudicetur. Sed cum vti paulo ante dixerim plures esse gentes, necesse sit ad quas vnius fama hominis nequeat peruenire. fit vt quem tu estimas esse glorioſum. proxima pte terrarum videatur inglorioſus. Inter hec vero popularem gratiam, nec ōmemoratione quidem dignam puto. que nec iudicio venit. nec vnq̄ firma perdurat. hec illa. Certum est igitur q̄ fallax gloria, et vana est eius qualiscunq; pulchritudo, cuius perpodus nimium breuis ostenditur dum summus pontifex coronatur. Tūc etem̄ stuppa in altū ꝓiecta seu porrecta accēdi². et dū sic accēsa cōtinuo consumitur, alta voce proclamatur. Sic transit gloria mundi.

Capitulum secūdū continens consolationes super carentia humane laudis.et specialiter de factis bonis.vt de actu predicatōis vel consimilib9 alijs.

Secundo post premissa ad dominam consolatricem supradictam accessit et alius tristis,super materia premissi capituli querulando,cui illa huius rei gratia.p consolatione de suis puellis quinq3 assignauit.

I.CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait.Vt quid frater de eius querularis carētia? quod tibi si adesset non prodesset sed magis nociuu3 esset? Vis hoc scire de laude?et primo q laudatio non prodest? Audi magnū patrem augustinum.Bonum laudare,non laudato,sed laudantib9 prodest. Dicro si vis scire q laus ipsi laudato sit nociua,vtpote que laudatum facile reddit elatum? Audi magnum antistitem Ambrosium loquor Illo inquit potissimum tempore merita sanctitatis extollo,quando nec laudantem adulatio,nec laudatu3 temptat elatio.Lauda ergo post periculum.predica securū scilicet post mortem,nam subiungit quis autem viuens tute posset laudari? quasi dicat,vix vllus vel nullus,nonne igitur patet q laus ipsi laudato dum viuit facile est nociua,que dum facit elatum,quasi extra se latum ipsum reddit seipsum ignorantem,et quid hoc periculosius esse posset?

II.CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait.Nonne amice hoste carere bonum est atq3 consolatoriū? Fateare hoc necesse est.Sed quid? Certe laus est homini velut hostis,quez vix vnq3 absq3 suo periculo euadere potest.Vis scire hoc de laude? Audi magnum patrem Augustinum de laude,hoc de qua loquitur supponentem. Nemo inquit huius hostis vires sentit,nisi q̄ ei bellū indixerit,quia et si cuiq3 facile est laude carere dum negatur,difficile est tamen ea non delectari cum offertur.hec ille.Sed dices forte.Nondum plene noui vel quibus modis laus sit hostis. Hoc igitur pacto id noueris. q scilicet ad modum hostis alios cruciat,alios malos esse manifestat.et vtrozumq3 per osequens hostem se esse declarat. Iustos cū cruciat.et iniquos reprobos demonstrat. Audi egregium patrem gregoriu3.Laus inquit sua iustos cruciat.et iniquos exaltat.quos dum letificat,reprobos monstrat.Hec ille pater,et certe de numero iustorum quos laus cruciat ille doctor fuisse videtur.cui quodam dum ipse optime predicasset dicente,benedictus sermo oris tui,ipse respondit. Sed maledictus sermo oris tui,quasi dixerit:

quia mihi vt hostis nocuisti.ore me laudando.

III. CONSIDERACIO.

Tercia puella sic ait. Cur frater laudez appetis de recto opere? cum multo melius esset illa carere? Vis scire quare? Audi gregorii pape egregiū verbum pro ratione. Cuz inquit pro recto opere laus transitoria queritz; eterna retributione res digna. vili precio venundatur. ℔ ille, sed nōne melius esset commercio hoc carere? Certe sic. Sed esto. q pro bono opere laus humana non queratur. sed non quesita offeratur. atqz ob hoc eterna retributio non negetz? Adhuc tamen carentia ipsius vtilior esse probatur? eo q ob ipsam carentiam excellentior homini apud deum retributio reseruatur. Vis hoc scire? Audi rursum predictum patrem egregium. actus occultos manifestis miraculis et laudatis preferentem. Caritatis inquit et pietatis miracula amate? que tanto securiora sunt. quanto et occulta: de quibus apud deuz eo maior fit retributio. quo apud homines minor est gloria. hec ille pater. Vnde frater ymagineris tenebram misceri luci. et venenum cibo delectabili. quādo pro bono opere laus seu gloria que est apud homines. miscetur expectāde glorie apud deum.

IIII. CONSIDERATIO.

Quarta puella sic ait. O frater. forte libenter scires presertim si vis doctor ecclesiasticus: quibus rebus bene predicantis. bene legentis. et disputantis. seu vtiliter docentis. laus sit similis. Ecce primo laus ista est velut echo. Sicut enim voce clamantis recepta in concauitatibus altorum montium. seu cauernis, ad resonātiam dispositis echo resultat. tanq̄ res vana sonans per modicū. et cito transiens. Nichilq3 post se relinquens. Ita actu bone predicationis vel doctrine per concauitates aurium vsqz ad eleuatas mētes per gratitudinem resonantes perueniente. resultat per ora auditorum laus predicta que est vana velut echo sonans per modicū. et nihil p se boni relinquēs: q̄re nec curanda est. ꝛ magis hōnda ludibrio velut echo. Rursuz scias q laus añdicta est q̄si fum? seu virgula fumi. euaporare solita ab ignito eloq̄o vbi dei. seu ab ipis auditoribꝰ igne forte caritatis inflamatis. q̄ predicāti. seu docēti reddūt huiusmodi fumū laudis: qui ad modū veri fumi ipz doctorem sepe cecum vel cecutientem facit. Vt vnde auditores illuminantur: inde doctor ipse oculos ad fumum hm̄oi dirigens vl ex, hibens spiritualiter excecatur. Cur ergo propter carentiam huius fumose laudis contristatur. cum magis ei gaudendum esset. et quibus predicauit congaudendum de suo a se recepto lumine cognitionis. et igne diuini amoris? cum ignis hic. et lumen hoc sint de familia solis iusticie. et per consequēs ad moduz materialis ignis et naturalis luminis de familia corporalis solis existentium habeant se de ꝓpe intuentiuz corda letificare, sicut de lumine naturali

thobias ille senior innuebat cū dicebat. Quale gaudium mihi erit? qui in tenebris sedeo. et lumen celi non video?

V. CONSIDERATIO.

QVinta puella sic ait. O frater si vt soror mea prememorat p̄dicator sis. vel doctor ecclesiasticus: memento officij tui. Nempe doctores ecclesiastici ex statu suo seu officio habent. q̄ sunt q̄si dei et sanctorum hystriones et mimi. laudantes deum in se. laudantes quoq; eum in sanctis suis. Quemadmodum igitur hystriones seu mimi quibus pro suis dictaminibus dominos laudantibus. siue pro iocoso ipsorum solacō. presertim in nuptijs. vl̄ alijs magnis festis datores solent assignari. prorsus stulti essent et fatui. si p̄ datoribus pauperes habere magis vellent et tenaces. quando dn̄os vel principes diuites et liberales habere possent. Ita profecto p̄ stultis sunt habendi haut dubium et insanis illi predicatores seu doctores. qui p̄ officio suo quod exercent ad laudez dei. presertim in festis nuptialibus dei et ecclesie tanq̄ sponse nuptiali thalamo preparate. pauperes et mendicos pro datoribꝰ siue remuneratoribus qui vana laude. aut minimis rebus alijs eos remunerant habere desiderant. et non potius deum ipsum principem vniuersi qui est diues in omnes. qui p̄ cunctis. iustus remunerator est et liberalis. qui esset et ipsorū. dummodo solū vellent. merces magnanimis

¶ Capitulum tercium continens consolationes super honoris amissione vel carentia.

TErcio post premissa ad dominam consolatricem principalem accessit et alius tristis: de honoris amissione et carentia perturbatus: cui illa ad consolandum eū de suis puellis quatuor deputauit.

I. CONSIDERATIO.

PRima itaq; puella sic ait. O amice si honoris scires accidentia. nō ita de honoris carentia te esse anxium oporteret Nimirum honorez sollicitudo semp comitatur. longa duratione minime otinuatur. et de habito cum delectatōne. plixior eius q̄ sit d̄lectatio displicentia subsequitur. Vis hec tria scire de honore? Audi illum petrum Rauēnensem. Diuitias inquit et honores sollicitudo inseparabiliter comitatur: mundi pompa. et fauor populi fumus est. et aura subito euanescens: que si plerumq; placeant. penitudinem inducunt: et si delectant ad modicum. proouctiore spacio displicebunt. Hec ille. Sed et causam adicit displicentie. johannes os aureū presertim indebiti honoris. Honoris inquit magnitudo hijs qui non in digno viuunt honore. cūmul9 incipit esse penarum Hec os aureum. Et hoc non credatur tantum de penis dici futuris: quoniam et in presenti honor est penalis. Quippe magna occupatio est penalis. Sed sicut ait ille gregorius pater egregius.

Plus in hoc mundo honoꝛ q̄ despectacio occupat.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait O amice Cur querularis q̄ ad magnos honoꝛes prepꝛoppere non ascendis? Tu nescis quid appetis. Tu queris statum: et inuenis casum. Tu queris per ascensum honoꝛis crescere in altum: qđ si etiā attingeret. decrescꝛes et descēderes in pfūdū. Vis scire q̄ sit ita? Pꝛocedat i mediū egregiꝰ ille dn̄ici gregis pastor gregoꝛius: et pꝛopositū mox declaret. Casum inquit appetit. qui ad summi loci fastigia postpositis gradibus per abrupta querit ascensum. Scimus autem q̄ edificati parietes non pꝛius tignoꝛum pondus accipiunt. nisi a nouitatis sue humoꝛe siccentur. ne si ante pondera q̄ solidentur accipiant. iunctaꝫ simul fabꝛicam ad terram deponant. hec pater ille: que et in venerabili decretoꝛum volumine recitantur. Audi eundem rursus. quemadmodum in iam dicto volumine recitatur. Qui inquit nititur ad altioꝛa conscendere. quid aliud agit nisi vt crescendo decrescat. et ascendēdo altius exterius. interius in pꝛofundum descendat?

III. CONSIDERACIO.

Tercia puella sic ait. Nescis frater q̄ si dixerimus quia peccatū non habem⁹. nosipsos seducimus. et veritas in nobis n̄ est? Ꝫ quid? pꝛofecto si peccatis nostris addamus honoꝛes. quanto hoc magis fecerimus. tanto plus testante illo gratiano pꝛoculdubio puniemur. Sed nonne melius est pꝛo bꝛeuissima nostra peꝛpodo honoꝛe carere quantocunqꝫ. q̄ addere nobis vel minimum gradū pene. pꝛesertim eterne. si sicut astruunt patres nostri? Pene future. siue purgatoꝛie. siue infernales. sunt penis huius mundi grauitate incomparabiles.

IIII. CONSIDERATIO.

Quarta puella sic ait. O karissime quare exhibitionē queris honoꝛis? que pꝛemium est virtutis? Nescis q̄ ad impossibile tendis? Nempe in hac vita non est retributio malacie vel virtutis: et si aliqua fit. non fit iuxta condignum. sed est tantummodo quidam gustus. Si autem bonum opus foꝛtassis faceres. pꝛofectum tuum simul faceres. si pꝛo illo tanq̄ mercedem honoꝛem nō requireres. Scias enim pꝛo constanti q̄ qui pꝛo bono quod agit tempoꝛaliter remunerari non querit reuerentia vel honoꝛe. aut alio quocunqꝫ illius ipse deus magna nimis merces erit. Sane de materia pꝛesentis capituli poteris per neptes meas inferius plenius edoceri.

Capitulum quartum continens ɔſolationes ſapientis.nec vili tate.nec laude.vel honoꝛe premiati.et ſpecialiter ſuper carẽtia magiſtralis honoꝛis.ſeu doctoꝛatus.aut lectoꝛatus ſolennijs.

Quarto poſt preemiſſa ad dominam ɔſolatricem ſepedictam acceſſit et alio triſtis:ei ſup materia premiſſi capitulo conquerendo//cui mox illa pꝛo conſolatione de duabꝰ ſuis puellis pulcheꝛrimis ꝓuidit.

I.CONSIDEꝛATIO.

Prima puella ſic ait.O vir ſapiens.ſi tamen ſapiens. qui minꝰ ſapis q̄ deberes.cur ſapiunt tibi aliena.cum tibi ſufficere deberent que habes ꝓꝛia.ſola ſapientia habita.Audi ſuper hoc alanum quendam dignam memoꝛia contra contemptum ſapientie et ſapientum ſententiam ꝓferentem.Cum inquit ſapientia temꝑoribꝰ noſtris nulliꝰ fructꝰ preemietur ſtipendijs.nulliꝰ fame eam fauoris aura extollat.Ipſa non pecunia honoꝛis titulos et laudis emat preconia.Sola tamen ſapientia ſuper omnem poſſeſſionem preemi net generoſa poſeſſio.que ſparſa colligitur.erogata reuertitur.publicata ſuſcipit incrementum.per quã nobilis cõſcientie theſaurus ſecretis penetralibꝰ mentis innaſcitur.fructꝰ ĩterne delectationis acquiritur. Hic ſol eſt per quem mentis lumine dieſcit in tenebꝛis coꝛdis oculis delicioſa animi ꝑadiſus.ꝫ in celeſte.terrenum in ĩmoꝛtale.caducũ hominẽ in deũ deifice imitationis ouertit. ꝫ ille

II.CONSIDEꝛATIO.

Secunda puella virum ꝓpter magiſtralis honoꝛis carentiã ſpãliter otriſtatum aggꝛeditᵉ in hunc modum. Docebo te inquit ſi volueris qualiter poſſis bꝛeui adipiſci ſolenniꝛem doctoꝛatum. quo plerumqꝫ omnibꝰ qui ſunt doctoꝛibꝰ tenebis cathedram celſioꝛem.ipſiqꝫ vix pedum tuoꝛum erunt ad ſcabellum.Nonne coꝛruꝑti ſunt in ſtudijs ſuis.et vt plurimum nõ eſt qui faciat bonuꝫ.nec dum viuere didicere.Compone ergo moꝛes.ſectare virtutes.ſanctam ducas vitam.in vigilijs.in abſtinentijs.in oꝛationibꝰ ſeduꝰ In abſtinendo a verbis otioſis ne dicam periculoſis:et vbicunqꝫ ſẽderis admirabilis eris in coꝛdibꝰ eoꝝ. Omniſqꝫ locus erit tibi pꝛo cathedra.glorioſuſqꝫ atqꝫ motiuus coꝛdium doctoꝛ eoꝝ eris. nõ doctoꝛ modo paruuloꝝ.non doctoꝛ vel magiſter nouicioꝝ.ſꝫ doctoꝛ viroꝝ illuſtrium.doctoꝛ doctoꝛum.quoꝛum coram te interioꝛes ſpiritus ꝓ te et ſi neſcias.abſqꝫ vexatiõe tui ſpiritꝰ tanq̄ puꝛi recipient diſciplinas.duꝫ nõ ſtatim ꝓficiunt lectionemqꝫ repoꝛtauerint.vtpote que ſup vires eoꝝ ſit.qui ſine voce etiam in ſilentio es de magnis locutuꝝ.magnaqꝫ doctuꝝ.Dulcheoꝛum em̄ exẽplox poſitione ipſos demõſtratione ad oculũ docebis viuere.et bene viuere.viuere ſancte.viuere virtuoſe.Eſt ne aũt excellens ſꝫ doctrina:Eſt omnino.Audi in ſimili materia vel eãdem.dulciſſimũ illuꝫ clareuallenſem de apoſtolis pꝛedicantẽ.Hij ſunt ĩquit mgꝛi

nostri qui a magistro omniuz vias vite pleniꝰ didicerunt. et docēt vos vsqz in hodiernum diem. Quid ergo docent apostoli sancti/nō piscatoziam artem. vel scenofactoziam. et quidquid huiusmodi est: non platonem legere. non aristotilis versucias inuersare. non sp discere. et nunqꝫ ad veritatis sciētiam peruenire? docuerunt me viuere/putas parua res sit scire viuere? Magnum aliquid. pmmo maximum est. Bille. In hac ergo artem. in hac sapientia sanctoꝝ. que ars est artium regimen animarum malle debes magisterium conse/qui. et tale quod prēmittitur officium doctoratus. qꝫ cuiusuis scole regimen. aut doctoratus fastigium quantumlibet excellentis. Sed dices forte/non est leue ad magisteriuz tale conscendere quale polliceris? Adeptumqz modicum affert honoris. Erras omnino: summo cancellario qui hac in facultate pro certo faciliōmes doctorisat docente pariter et dicente. Iugum meuz suaue est. et onus meum leue. Veruntamen et si nouellis sit clericulis. non omnino leue. grauius multo fore scias magisterium vulgaris nominis adi/pisci. hoc enim nonnullas abstinentias. pluresqz vigilias. labores et expēsas euiscerationemqz sui corporis vsqz ad cerebri et medulle ossium exinanitionē requirit: plurimosqz ob labores hmōi excessi/uos ad insaniam perduxit. Dicro de honore quod loqueris. frustra minusqz prudenter adiecisti/hoc enim vanitatem iudicat adhuc tuo animo adherentem. prorsus pellendam a sede mentis tue. Scripturaqz nescium vel oblitum testatur cum dicat noster Simphonides. Nimis honorati sunt amici tui deꝰ: nimis confortatus est principatus eorum. Audeo quoqz securissimus pollicerīqꝫ virtutem in te sanctamqz vitam honorabunt: cum nouerint multo plures qꝫ presciseꝫ quodcunqz doctoratus officium in hoc mundo. Laudabitur enim ab hominibus considerātiuis studiosum tuum interius intra cubile cordis tui. considerabitur in memorie tue armario liber vite spiritualis. liber caritatis. summaqz virtutum operibus declarata. summa nichilominus etiam viciorum per te efficaciter reprobata. Aduertetur qꝫ studio incumbis? libro sapientie actuali consideratione posito super pulpitum tui volubilis seu discursiui intellectus: videbitur quoqz manifestius scole ac doctrine tue efficacia. atqz ad profectum plurimorum docendi facilitas per exēplorū positionē. quibꝰ te exhibueris in morū hōestate oībus exemplarem. Et nonne hec et similia merebuntur apud homines. apud angelos. apud deum et sanctos vniuersos. approbationem omnimodam pariter et honorez? hoc notato: hec versentur in animo tuo Bz et pariter audito insignē illū ieronimū presbiterū de quibusdā loquētē i mōasterijs ostitutis. Qui iquit spēz uersatōis mlto tpe didicerūt. qui olim fuerūt mīmi vt primi olim fierent. quos nec ipsa esuries. nec satietas aliquando superauit. qui paupertate letantur

quoꝝz habitꝰ. sermo. vultꝰ. incessus. doctrina virtutū est. hec ille
Nonne ergo omni vulgaris appellatōnis decoratu. meliꝰ atqz glo
riosius est hm̄oi doctrina pollere. et h̄ mō dicere quo ñ solū lingua.
sed omnia predicta. scz habitꝰ sermo. vultꝰ incessus ꝛc̄. simul docēt
et sibi inuicem testimoniuz phibent. doctoremqz cōstituunt. q̄ tali
ter docens. nequaq̄ sibiipsi detradicit. quemadmoduz alij qui sepiſ
sime quod verbis predicant. quasi multis detradicētes moꝛibꝰ im
pugnant. ¶ Ceterū tali de quo loquoꝛ doctoꝛi nequaq̄ ea deerūt.
vel in equiualenti que gratiose doctoꝛibꝰ alijs impenduntur. Ni
mirum tali non minus q̄ alijs laus haut dubium pmaxima debet
et redditur. Idem dico de doctoꝛatꝰ insignibꝰ. et omuniter accñti
bꝰ vt de pirreto et veste honoꝛis. de cathedꝛa magistrali. et de lo
co honeste sessionis. et lauta p̄curatione in ouiuijs. de mansioneqz
condigna. et de honesta comitiua vel familia. Vis scire de laude.
Deofecto dstat virum talem iustum esse. sed teste scriptura memo
ria iusti cum laudibus. dstat talem virtuosum esse. sed laudabiles
virtutes dicimꝰ vt ait aꝛestotiles in suis moꝛalibꝰ. constat docto
rem talem pulchro studio deditum esse. atqz deditum in virtute. sz
ammonet nos scriptura. laudemꝰ inquit viros glorioſos. homines
diuites in virtute pulchritudinis studium habentes. Vis scire de
inde de pirreto ī capite. ecce doctoꝛatꝰ est insigne. et potest intel
ligi de autoꝛitate capitalis. i. p̄incipalis doctrine in exemplis ce
terum p̄incipaliꝰ. q̄ in solis verbis dsistente. quippe leone papa
teste. validioꝛa sunt exempla q̄ verba. et pleniꝰ ope docetur q̄ vo
ce. Deniqz per pirretum capitis intelligi potest intētio mentis. oꝛ
dinans ad doctrinam opera exemplaria. aut etiam spes eleuata de
habenda per hoc. vel in p̄micipio doctoꝛꝫ aureola. Vis vlterius
scire qualis sit doctoꝛi ꝺ quo loquoꝛ vestis honoris. cathedꝛa ma
gistralis. Aut quis sit ei locus in conuiuijs. Certe non sic quemad
modum doctoꝛibꝰ alijs scribarum nomine designatis. in quoꝫ de
testationem dicit Saluatoꝛ. Attendite a scribis qui volunt ambu
lare in stolis. et amant p̄imas cathedꝛas in synagogis. et p̄imos
discubitꝰ in ouiuijs. non sic certe doctoꝛ de quo loquoꝛ non sic. sz
p̄o stola honoris coꝛpꝰ oꝛnante eligit stolam iocunditatis interne. Omnis em̄ gloꝛia eius ab intus in fimbꝛijs aureis. i. in finibus
rutilantis caritatis. p cathedꝛa vero magistrali eligit altam ascē
dere mentis sue sedem. vel locari inter animos sz̄m illustrem boetiū
celsa sede potitos. Deo p̄imo autē discubitu in ouiuijs eligit ascē
dere superius ad gradum aliquē vnum de sublimioꝛibꝰ in ouiuio
eterne satietatis. estqz ei in p̄esenti secura mens. iuge ouiuiū. atz
mensa splendida. que si non dsistat in epularum lauticia. dsistit tn̄
in eo qꝺ multū p̄eualet. scz in multiplici ac delectabili recreatōe
interna. sz̄m quā possibile est ei epulari quotidie splēdide saltē ab
itra. et mꝫtocies etiā assumi ad exterioꝛa ouiuia cū mꝫta reuerētia

Demum talis doctor non carebit mansione condigna: qui ꝑculdubio manens in caritate in deo manet: cui etiã eterna ꝓdestinatõe debetur in celis inter ſydereas mansiones vna sublimis. Quid plura? profecto talis doctor nõ carebit ſp̃ ſe ſequente et ſibi obſequẽte honesta comitiua et familia. cũ honoris et honestatis opa ſequãtur illum tanq̃ comitiua. que etiam tanq̃ familia. id est ſibi familiaria fideliter et grate ei ſeruiunt hic ad meritum. et tandem ad premium future beatitudinis. ſeu ad ꝯſequendum statum omnium bonorum aggregatione perfectũ.

¶ Capitulum quintum ꝯtinens ꝯſolationes ſup̃ carentia vel amiſſione militaris honoris. vt miles contriſtati. vel ex eo q̃ ei res nõ ſuppetant quibus poſſit actus militares exercere. vl̃ ex eo q̃ de bello fugerit. vel ab hoſte.

Vinto poſt premiſſa ad dominã ꝯſolatricem illuſtriſſimam acceſſit et ali⁹ triſtis: deſiderans inſtanti⁹ p̃ ea⁹ ſup̃ materia premiſſi capituli recipe cõſolationẽ. que mox eidem hui⁹ rei gratia de ſuis puellis duas ſatis ꝑdoneas adiunxit.

¶ I. CONSIDERATIO.

Prima puella attendens predicti viri triſticiam. ex eo q̃ ꝑpter defectum rerum militiam exercere non poſſet prouenire: Ad ipſum ſic ait. Aduerte miles ſeculi q̃ glorioſius ſit q̃ ſeculi militẽ eſſe chriſti regis eterni. Quid igitur miles ſeculi? Num te militem eſſe chriſti abnues quo ſtultiſſim⁹ ꝯprobaris? An credis duob⁹ dominis tam diuerſis. tanq̃ aduerſis ſimul poſſe militare aut cõſequi gloriam ab vtroq̃? Hoc vane ſperas. Nimirum teſte jacobo alphei. quicunq̃ voluerit amic⁹ eſſe ſeculi huius: inimic⁹ dei cõſtituitur. Quo etiam ampliorem tibi ſtudes mundi gloriam ꝯparare. eo ampliori quoq̃ ꝯfuſione apud vniuerſam celi militiam. apud q̃ dñm exercituũ regem glorie ingloriꝰ eris. An non te mundi gloriam. ſiue torneamentis. ſiue haſtiludijs. ſiue alijs conſimilibus vaniſſime appetentem. aut etiam conſequentem rex glorie qui preſto eſt vniuerſis dilucide cernit? Videtq̃ dum quempiam alium dẽicite dẽici: dum ſuperas ſuperari miſera vanitate. Quid autem tam inglorium q̃ vana gloria ſuperari? Quid tam cõfuſibile q̃ non poſſe reſiſtere vanitati: nec poſſe ſubſiſtere. vel ad modicum. et ꝯtra modicum venticulũ vanitatis? Deniq̃ quid adeo ſtultiſſimũ vt p̃ gloria minima ac caduca q̃ nõ ſme peccatis compar. q̃s velit amittere aut piculo exponere eterne glorie coronã? O igit⁹ felix impedimẽtum. atq̃ beata p̃ſus pauptas: que nõ ſmit militem ei cui ſi facultas ſuppeteret. reſiſtere neſciret. inſiſtere et vanitati. quod nimirum etiam medici corporis. vt ludendo loquar delicatis diſſuadent. quorum forſan cuiuſlibet ſupra dorſum ſi torneamentis intereſſet. velut ſuper incudem ſimulq̃ plurimi crudeliter fabricarent.

Neqz cerebro.nec faciei.nec naso.vel oculis. nec pectori.vel ventri.nec dentib9.vel ori.nec genitalibus parcerent.Sed et spiritum ipsius ita suffocarent.q̄ multo consultius caderet.equum et arma perderet.vel si posset fugeret psona eius.q̄ q̄ vita ipsius aufugeret.nunq̄ reditura.et nonne tantis malis carere magis est bonum q̄ sit malum honore carere.de quo agitur militari et tantummodo temporali?

II.CONSIDERATIO.

Secunda puella attendens militis tristiciam ex alio capite. ex eo scz q̄ ex fuga de bello.vel ab hoste honorem militarem se reputat amisisse:ad ipsum sic ait.O miles vtinā christi si attenderes accidentia pugne seu belli,vel etiam singularis certaminis:non sic forsitan fuge accidentia te turbarent.Cur non attendis q̄ singulare certamen summe est periculosum.vbi duor̄ inimicor̄ capitaliū ambos vel alterum occumbere sit necesse.vbi de facili presens vita amittitur et futura?Nec victor excusatur i defensione propria: qm̄ potius si posset deberet fugere.q̄ eterne damnationi animam exponere sui hostis.penitentie spacium pre angustia certaminis ñ habētis.O qui tali intentōne fugeret.q̄ gloriosus christi miles esset.quantumqz vel in celo honorem perpetuuz obtineret.Ursuz cur non attendis q̄ perraro bellum quod cōmittitur solet esse iustum?quinimmo contrarium iusto videtur ex omni parte,nunc em causa est iniusta orta discordia ex mera superbia.quippe dum superbit impius incenditur pauper,nunc qualiscunqz causa sit.tantum ꝑpria et non auctoritate principis,ne dicam contra principem.cum crimine lese maiestatis attemptatur.Nunc in accessu terra tam amicorum q̄ inimicor̄ deuastatur?Incendia fiunt.spoliantur rebus suis ne dum diuites.sed et pauperes totaliter innocentes:et ipsi diuites ad mendicam paupertatem deducuntur,ululant postmodum vxores et paruuli post abundantiam et vitam deliciosam ad miseriam maximā deducti.Sed a principio bellici apparat9 grauant² iniuste monachi.moniales.et clerici seculares.extra ipsorum priuilegia et libertates.non obstante si paupertate smt oppressi.artantur vt currus cedant et equos.vel etiam mittant armatos ad occisiones inimicor̄ dispositos.extra ipsor̄ sciencias cū irre-gularitatis metu.q̄uis etiam alias causam esse nouerint min9 iustam.Istis factis illicitis heu miles seculi communiter inuolueris.duz ad bellum procedis.in quo processu bellico non est qui se abscondat a calore eius.ne dicaz a furore eius in iusto.Q² si forsan ꝓgressus fueris vsqz ad egressum.amputa obprobrium qđ suspicatus es.Euge audacter de iniusto bello,ne in ipso cum tali conscientia digne lauciata fugiat a te vita tua.ne moriaris in corpore et anima,fuga hec non modo excusatur.sed ex iusticia requiritur.quam qui continens est obuiabit illi q̄si mater honorificata.Vnde fuga ꝺ honorem ꝺz

si non in minori isto flebili et misero. tamen in superiori et maiori mundo. Vbi inumeri sancti dei. vbi miliamilium. et decies centenamilia agmina celestis milicie assistunt exercituum dño. qui non pariter iudicant. huiꝰ mundi vulgo excecato. Porro si bellum alias etiam iustum esset. vidisses tamen hostes triumphare. et probabile tibi mortis periculum imminere. queso dic quid mali esset fugisse in hoc casu. non reor ex parte tui aliud esse q̄ obprobrium pati a fatuis seu minꝰ expertis. Bz nonne magis bonum est vitasse per fugam periculum mortis. et effusionē sanguinis tui vel alteriꝰ. q̄ spacio penitentie non extante tu poteras. vel alius. vel etiaz alij in corpore et anima perisse. non etiam magis bonuz est teipsuz ad merendum celestem gloriam conseruasse. vel etiam te preseruasse a captiuitate. ratōne cuius fortassis tu cum vxore et omni ple tua deductꝰ fuisses ad perpetuam egestatem. Nonne inq̄ qlibet horum magis est bonum. q̄ malum sit ꝓpter fugam obprobrium pati a fatuis hominibus inexpertis. quale obprobrium ratio dictat eē propter meliꝰ contemnendum. Deniqz honor siue in bello. siue in certamine singulari per fugam perditus. est recuperabilis in equiualenti. siue etiam precellenti. tam militari q̄ regio honore. Vis scire de militari. Audi quendam patrem de paulo apostolo predicantem. Laudabilior inquit est miles qui de prelio fugit. sed reuersus fortiter dimicauit. q̄ qui nunq̄ terga vertit. nec etiam viriliter q̄ q̄ gessit. Hinc et gregoriꝰ hanc comparatōz egregiam quadam in omel. q̄i formaliter cū maiorib dilectōis additamto supposuisse reperi². Dux inquit in prelio plus eum militem diligit qui post fugā reuersus hostē fortiter premit. q̄ euz qui nunq̄ terga prebuit. et nū q̄ aliquid fortiter fecit. Nec cogitet quis q cesset hec comparatio. si non ad idem in numero preliuz miles reuertatur. dummō ad pugnam excellentiorem in qua viriliter dimicet conuertatur. scilicz contra illos hostes de quibus dicit scriptura. Inimici hominis domestici eius. id est interiores motus passionum. quarum cuneum superare. est saltem apud deum et celestem militiam spiritualis fortitudinis euidentius signum et magis glorioſum. q̄ siquis exteriorꝝ hostium plurimos superasset. Audi salomonez. Melior est inquit q dominat² animo suo. ex pugnatore vrbium. Sed et seneca illustris dicit. q̄ seipm vicit. otra oia fortis ē. Vis scire de honore regio quē plures regum filij post fugā sunt adepti. consydera multarū terrarum prelia. quarum regum honor per fugam de prelio. vtcunqz lesus. postmodum recuperatus fuit eminenter. regali solio subsequēter adeptꝰ. Ad quod probabiliter si fuga non fuisset nullatenꝰ attigissent. q̄uis et ipsa regalium personaruz fuga sit excusabilis ex hmoi probabili presumptione. q milites ad frenum principis iurātes ne aliter plurima mala totius vnius regni sequerentur. ipsum principem de prelio eduxerint violenter. presertim cum nouerint

non ipsi⁹ ꝓpriu bellum esse.et plurimos alios quib⁹ magis erat ꝓpriu ꝓbabile belli periculum pri⁹ declinasse. Hec attendendo non est apud expertos reputandu3 ꝙ honor lesus fuerit inclit karoli alias regni Romanorum nouicij nondum coronati. quem ductores sui clare videntes francorum exercitum iam dissutum non p gladios militum.3 p iaculorum sophismata anglicorum de kalesiano bello ꝓpter euidens mortis sue et ipsor3 periculum eduxerũt. vt presumitur violenter.ad maximum bonũ toti⁹ xpianitatis. Vñ stultorũ in hoc facto detractõs sunt merito ꝺtemnẽde magis aũt reprobandi sunt qui eidem principi fugam a ꝺflictu circa leodiu3 habito mendaciter imponere non verentur. Cur illi idem non imponunt etiam suo patri dño johanni illustri regi Bohemorum mini me pusillanimi de cui⁹ animositate non dubitabat.3 mirabatur totus mund⁹? Sed nec patri nec filio fuga imponi poterat nisi turpiter mẽtiendo:cum ab eodẽ ꝺflictu per quendam presumptuosum dñm inordinate et preuolando principalib⁹ attemptato. neuter fugere potuerit.cum neuter presens fuerit. sed a loco ꝺflictus ambo distarent. et alibi nescientes ꝺ ꝺflictu tanq̃ mediatores inter partes ꝓ pace placitarent. Relinquãt igitur inuidi pariter et maliuoli prefato principi honorem militarem pariter et regalem:qui i ꝓpria causa nunq̃ aliquid assumpsit ꝺtra quoscunq3 vbi nõ preualuerit inimicis.vel sortem non habuerit potiorem. incipiendo a ꝺflictu quẽ adhuc iuuencul⁹ existẽs habuit in ptalia vsq3 in diem hodiernum. Propter quod nimirum dotatus a deo eximia prudentia ipsum in agendis dirigente.videt3 esse omnino omnib⁹ suis aduersarijs super oms principes formidandus. Hec de romanorum principe incidenter sint dicta.contra cauillationes friuolas et maliuolas aliquorum.

¶ Capitulum sextum continens ꝺsolationes sup bone fame amissione.vel carentia.ac super malorum suspitione et infamia.

Sexto post premissa ad dñam ꝺsolatricem supradicta3 accessit et ali⁹ tristis:ratione materie premissi capituli ꝓturbatus:cui illa ꝓ consolatione sibi impendẽda de suis puellis duas deputauit.

¶ I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait:o mi frater.aut famam magnipendis? Aut non? Siquidem non dixeris:quid ergo de puipensi amissione quereris? Cur inde aut quomõ cruciaris? Porro si famam magnipẽdas.per equiualens aut fortassis preualẽs deperditam famã restaurari sollicitiu⁹ atq3 citi⁹ prouidebis. et ita citi⁹ cessabit querele ratio.maiori iam bono.aut vel equiualenti occasiõe priorꝭ infamie. et non aliter cõquisito. Quis em̃ crederet insignem illum poetam tantam gloriam ex opere consolationis philosophie acquisiuisse?

si non de crimine lese maiestatis infamia precessisset? Ipse quoq; nōnullos memini post lapsum aliquem ꝓpriū. vel etiam ꝓpinquorum celebriores factos. per diuulgatā quātoti9 postmodu3 fama3 et gloriam sanctitatis.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. De malor3 suspitione vel infamia quā minus debite pāteris moueri frater merito non deberes. si v̄ba in contrarium virorum illustrium attendisses. Hōne seneca illustris erat? Nonne et magnus pater Augustin9? Nonne illustris papa gregorius. nonne et jeronim9? Audi igitur quid seneca dixerit ad ꝓpositum. Male inquit de te opinantur homines: sed mali. Mouerer si de me mari9. si catho. si lesi9 sapiēs. si alter catho. si cypiōes duo ista loquerentur. Mouerer si h̄ iudicio facerēt. nūc morbo faciunt. Hec ille; quasi diceret; quod non iudicio. sed morbo dicitur. non est dignum vt curetur. Nimirum infirmorum iudicium q̄ si non iudicium estimatur. qui amarum iudicant. quod s̄m veritatē dulce reperitur. Audi quoq; gratia malorum suspitiosi iudicij non curandi etiam magnum patrē Augustinū cuidam loquentem. ꝓut in decretorum volumine recitatur. Senti inquit de augustino quodlibet. sola me in oculis dei conscientia excuset. Audi etiam papam gregorium: cuius verba in ꝓdicto volumine etiam inducuntur. Inter verba inquit laudantium siue vituperantium ad mentem semper recurrendum est. et si in ea non inuenitur malum q̄d de nobis homines loquūtur: in magna3 debem9 leticiam ꝓsilire. Quid enim si non om̄s laudant: et conscientia liberos nos esse demonstrat? Habemus paulum dicentem: gloria nostra h̄ est testimonium conscientie nostre. Iob quoq; dicit: ecce in celo testis meus. Si ergo est nobis testis in celo. testis in corde. dimittam9 stultos forīs loqui quod volunt. H̄ ille; qui etiam ibidem stultos hm̄oi ꝓfertiz informationi contra scandalum nolentes acquiescere. autoritate christi in euangelio asserit esse cecos. Quapropter si tales tanq̄ ceci de factorum coloribus superficie apparentib9 sinistra iudicent. que tm̄ laudabili interno conscientie simul et supno dei testimonio nō curent. ipsorum iudicium minime est curandum; quis em̄ aliquando de sua physionomia curare visus est cecorum iudicium? Audi denīq; et illustrem jeronimum ꝓsbiterum. Per bonam inquit et malā famam a dextris et a sinistris xp̄i miles graditur. nec laude extollitur. nec vituperatione frangit. H̄ ille; q̄si dicat; ꝓpter vituperatoz hominum a statu suo xp̄i miles non deicitur. qui ex fine militie dign̄tate. non obstante hoīm vituperio. penes se habet saltem certa vi coronetur. Quippe xp̄i miles ad imperiu3 ꝓmouet. A quo forsan inq̄s certe ab illo d̄ q° dicit apl9; cui honor et gl̄ia et imperiū in sempiternū. Vbi dicit ordiari9 appat9; cui .s. d̄o honor a creaturis. et gl̄a ī se. et impiū. q̄ oia p̄t et h̄ et ā suis dabit. et h̄ i sempiternū

¶ Capitulū septimū ōtinens ōsolatōes sup iudicio singularitatis

Septimo post premissa ad dñam ōsolatricem accessit et ali⁹ tristis: ex eo turbat⁹ quia iudicabatur totus singularis: cui mox illa p cōsolatione de suis puellis duas associauit.

¶ I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. O amice. Cur de hoc verecundaris: q⁹ singularis iudicaris: Cur ōditionem phoreris: que cōuenit perfectissimis: Nonne pfect⁹ fuit ille. cui⁹ in persona scriptura dicit: singulariter sum ego donec transeam: Nonne pfecta fuit illa preelecta virginum regina. de qua non ad vituperium. sed ad magnuz preconiuz sic canit dulciter mater ecclesia: Virgo singularis. inter ōmes mitis. nos culpis solutos. mites fac et castos. vitam presta puram. Ecce q ipa nedum singularis predicatur. sed et singularitas ab ipsa postulatur dum cantatur. Vitam pста puram: quippe vita pura est vita singularis. vtpote immūnis ab illa mali pluralitate qua dicitur q maluz est vt i plurib⁹. Sane is vere reputād⁹ est singularis. nō qui discrepat ab alijs in conditionib⁹ bonis. sz qui excedit alios in bonarum ōditionum gradib⁹ magis approbatis. vt qui magis alijs est sedul⁹ in studijs lectionū. magis frequens alijs in exercitijs sanctarum meditationū et orationum. qui alios excedit in promptitudine obedientie. in obseruātia rugularis vite et discipline. ac in omni mor. honestate. Si p̄sona talis moris discrepat ab alijs quib⁹ collegio sociatur qñ quemadmodū vir ille sapiens catho. Animaduertit q⁹ plurimos graviter errare in via moruz: illi⁹ singularitas merito debet ab omnib⁹ approbari.

¶ II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. karissime si vitam habere iudicaris que ad ambulādū in via dei. et ad seruiendū ei ē maxime eligenda: cur de hoc turbaris et ñ pot⁹ ōsolaris. Hec est pfecto vita singularis. Nempe dei in persona dicit psalmista. Ambulans in via immaculata hꝫ mihi ministrabat. sed hec via dei immaculata non est vita omunis. quippe ōne et immundum qđ immaculatum dici nō potest. vidēt² in scripturis censeri synonima. iuxta illđ verbū petri. nunq⁹ manducaui ōne aut immunduz. Nam et econtra sequitur. et vox ad eum. qđ deus purificauit. id est mundum fecit. tu ne ōne dixeris. Igitur ad ministrandū deo in via immaculata. i. munda. vita seu via cōmunis non est eligenda. sed magis semita singularis. quemadmodum enim rectiores sunt semite q⁹ via omunis. q⁹ contingit sepiꝫ multum circuire. Ita et in via mor. in circuitu impij ambulant. sed nō sic illi qui tanq⁹ sapientiores semitam vite singularis ꝓpter rectitudinem ei⁹ amant. Vñ et hanc sapiens filiū suuz tenere voluit cum dicebat. Viam sapientie monstrabo tibi. et ducam te p semitas equitatis. i. rectitudinis. quas cum ingressus fueris. ñ arctabūt² gressus tui. et currēs nō hēbis offendiculū. Hijs accedat

plane contra dñem viam seu vitam salubre illō dsilium illustris je, ronimi ex verbis pictagore sumptū.p viā inquit dñez ne ambules: ne multorum sequaris errores.Quapropter relinquit⁹.vitam singu, larem tanq̄ semitā equitatis cōmunis vie obliquitatem declinan: tem.atq; ita ad salutis terminum recti⁹ et breui⁹ dirigentem esse magis eligendam.

¶ Capitulum octauū dtinens dsolationes ei⁹ qui simplex et fatu: us reputatur.

Octauo post premissa ad dñam dsolatricem prudentis, simā accessit et ali⁹ tristis:conquerens se simplicez et et fatuum reputari:cui illa pro consolatione de suis puellis septem deputauit.

¶ I.CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait.O amice de simplicitate non doleas.Nes scis q̄ in mari nauigantes directorijs quibusdam solent uti. Sed et hijs qui in via sunt constituti in qua errant plurimi: neces: sarium est aliquo dirigi.Quid ergo; pfecto ex patriam existentes in hoc mundo sum⁹ quasi in mari magno et pcelloso:in quo mul: tos contingit mergi spiritualiter et submergi.Sz et in via morum plurimos errare grauiter pri⁹ asseruit neptis mea.Direct-orio igi: tur indiget homo etiā iust⁹ utraq; ratōe.Vis scire quid sit illud: certe ipi⁹ iusti simplicitas.Audi salomonem.Simplicitas inquit iustorum diriget eos.Ex quo sequit⁹ corrolarie eodem dñte.qui am, bulat simpliciter.ambulat dfideter. ¶ II.CONSIDERATIO

Secūda puella sic ait.Cur de ea hō ditione turbaris⁹.p quā in operib⁹ tuis maxime mund⁹ et rect⁹ esse p̄sumeris.Hec nimi, rum cōditio.simplicitas est:ut ex illustris dictis jeronimi papalis epistola declarauit.Qua in re hoc ponderandum.q̄ salomō ille sa, piens tria sibi difficilia exp̄essit.scz viam aquile in celo.viam co: lubri sup petram.viam nauis in medio mari.et quartū adiecit.scz viaz viri in adolescētia sua.quā se dixit penit⁹ ignorare.Tanto gr̄ laudabilior et acceptabilior est ditio.quāto id qd̄ vir taz sapiens penit⁹ ignorauit certiori saltē p̄esumptione valet dep̄hendi.que quidem ditio est simplicitas ut est dictum.

¶ III.CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait.Nescis frater miro mō delectabile esse pa, riter et efficax diuini sermōis eloquium.Nempe si delectabi: le nō esset.non diceret psalmista admirando.q̄ dulcia faucib⁹ me, is eloquia tua sup mel et fauum.Si quoq; efficax nō essz:nō dice: ret paul⁹.viuus est sermo dei et efficax.et penetrabilior omni gla, dio ancipiti.et ptingens usq; ad diuisionē aie et spūs.Nec mirum q̄ est efficax.Nā teste salomone.Dis sermo dei ignit⁹.sz et psalmi, sta deo loquēs.Ignitū inquit eloquiū tuū vehementer.Ppter qd̄ et discipuli eūtes i emaus dixerūt de xp̄o adinuicē.Nōne coz nostrū

ardēs erat in nobis dū loquere⁹ nobis in via? Cui⁹ igniti et super dulcis eloq̄i efficaciā hōi cum ostātia subi in hac mortali vita impossibilē designās ipe xps dixit olim discipulis. Adhuc multa habeo vobis dicere. sz n̄ potestis portare mō. Vn̄ et pre dulcedine et amoris igne efficaci quodammō resoluta ait spōsa. Anima mea liquefacta est. vt dilect⁹ locut⁹ est. Vis igit⁹ scire q̄ re hō disponat⁹ ad dīm sermois eloquiū adeo dulce. adeoq3 efficax i resolutōe animē recipiendū ne dicā pcipiendū cū dicat pā. Inflāmatū est cor meum. et ego ad nihilū redact⁹ sum et nesciui. Ecce ad talē dei sermonē recipiendū disponit⁹ hō nequaq̄ astutia mūdane sapie. sz simplicitatis puritate. teste ipo salomone de deo loquēte. cū simplicib⁹ inquit sermocinatio ei⁹.

IIII. CONSIDERATIO.

Quarta puella sic ait. Simplicitatem homo forte abhorres tanq̄ virtutē prudētie excludētem. Sz nō oportet. cū dīs dixerit. Estote prudentes sicut serpētes. et simplices sicut colūbe. Nō igit⁹ opponi⁹ prudētie. sz tm̄ ei⁹ excessui. Dis aūt rei excessu bonū est carere. jmmo reuera tanto simplicitas gratior est habēda vt videtur. quāto excessus prudētie cui soli opponit⁹ detestabilis iudicat⁹. Vis scire q̄ detestabilis iudicet⁹? Audi illustrem senecā. Prudētia inq̄t si termios excedat. callid⁹ et inuestigator latentiū et scrutator q̄liumcunq3 noxarū oīderis. mōstraberis digito fastu plen⁹ versipellis et simplicitatis inimicus. omendatorq3 culpax. et postremo vno nomie a cūctis mal⁹ hō vocaberis. In has ergo maculas prudentia immensurata ducet. Hec ille. Ama ergo frater simplicitatem. detestabilē excessum prudentie a te remouentē. et scias eā esse oditionē smcerā. ad amorē tui homines precipue inclinantem.

V. CONSIDERATIO.

Quinta puella sic ait. Amice karissime q̄ grata esse debeat ipsa simplicitas de qua verecūdaris. scire poteris p exptos eā laudantes et oparātes astutie prave mētis. Nōne archiātistes ambrosi⁹ est expert⁹? Nōne et expt⁹ est egregi⁹ papa gregori⁹? hoc necesse est. Audi igit⁹ d̄ apposito clarā sentētiā dicti archiātistitis. Nihil inquit diti⁹ viro simplici. quid em̄ simplicitate diti⁹? que sicut bon⁹ paterfamilias satis sibi abundat. et sua puritate otēta. non querit alienū. nec abrodit. nec se i artes varias sepe omutat. sicut astutia. que vt sit cauta timet oia. nec suis osilijs credit. versat ipa suas sententias. simplicitas aūt timere nil nouit. Audiq3 p̄fatū papam egregiū. nihil inq̄t simplici corde felici⁹. qz q° innocētā erga alios exhibet. nihil est qō pati ab alijs formidet. Habz em̄ q̄si arcem quandā simplicitatē suā. nec suspect⁹ est pati q̄ se fecisse nō meminit. At otra. mēs prava semp i laborib⁹ est. qz aut molit⁹ mala que inferat. aut metuit ne sibi hec ab alijs inferantur. Hec ille pater sanctissim⁹

VI. CONSIDERATIO.

Sexta puella sic ait. O amice nihil noui pateris: qui rōe simplicitatis fatuus reputaris. Audi dudū p pastorē ecclesie gregoriū egregie dicta. Deridet' inq̄t iusti simplicitas. Animo q̄ppe viri iusti nōnūq̄ opi recto ostāter īnitit'. et tñ hūanis irrisionib⁹ urget' Mirāda agit. et obprobria recipit. qz ab h⁹ mūdi sapiētib⁹ puritatis vt⁹ fatuitas credit'. Ecce id qđ ipe pateris. cū socia pateris venerāda. scz cū amica seu spōsa q̄ đo ē gtissima. q̄ añ te passa. te cū ipa pau merito gloriaberis. scz cū virtute puritatis. que sicut tu fatuus. ita illa fatuitas credit'. Siqz illā deo gratā esse cognoueris: etiam te p eā esse gratū deo mīme dubitare pmittis. Sz quid? Profecto puritatis virt⁹ deo est gratissima. vtpote ei simillima. Quippe de⁹ ē esse purum. Ipse est etiā quez cernere solū puris ocdit' oculis. Audi quid ob hoc a spiritusancto petit ecclesia ita cantās. Purifica nostri oculū interioris hois. Vt videri supem⁹ genitor possit a nobis. mundi cordis quē soli cernere possunt oculi. Verū licz pincipio audiueris dicta p dictū ecclesie pastorē de obprobrio simplicitatis. eo tñ min⁹ est curandū. quo cū ipo stare p̄t miranda agere. et recto opi ostanter inniti. qđ quidē nō ctingit absq̄ osolatione partim p gratiā. ptim etiā naturaliter osequēte.

VII. CONSIDERATIO.

Septima puella sic ait. O karissime si scires effectuz simplicatis. atqz ꝓpter eam estimate fatuitatis. nequaq̄ deberes tristari ō iudicio vtriusqz oditionis. Vis scire quare? Ecce de⁹ simplicem nō obstante fatuitatis iudicō nō deserit. sz in bono statu et securo spāliter oseruat. hoc vide' innuere baldachsuites. sancto viro job simplici et recto loquēs. De⁹ inquit nō piciet simplicē. vbi ordinari⁹ apparat⁹. p nō picere intelligit nō deserere. et de quali intendat simplici sic declarat. de⁹ nō piciet simplicē. cui⁹ simplicitas modo a callidtate duplicium vocat' fatuitas. Sane ad dictā dei oseruatiōz nō mediocriter coopat' q̄dā pseruatō. quā dicta simplicitas opat'. Nimirū ꝓut neptes mee inferi⁹ declarabūt. stat⁹ hui⁹ mundi taz seculares q̄ ecclesiastici. sunt vt i plurib⁹ nimiū piculosi. tā aie. q̄ frequēter etiā corpi. Sz quid? ꝓfecto vir ē aliquid qđ a statib⁹ hm̄oi tā piculosis te pseruet sicut dictū iudiciū. ꝓpter qđ magnum dei donū hēs estimare. qđ sicut q̄ris q̄ fatu⁹ reputaris. ex simplicitatis puritate te ab illis statib⁹ pseruante. et si habes ꝓpter hoc q̄ tua sapia apud deū quā simplicitas nō excludit stulticia apud mūdū reputat'. tūc ecōtra hñt hoies duplices et astuti. q̄ eoꝝ mūdana sapia stulticia est apud deū. et si vis scire qđ iudiciū sit alteri p̄ferendū. Audi doctorē gentiū. paulū dico apostolū. Nemo inquit se seducat. si quis inter vos videt' sapiēs esse in hoc seculo. stult⁹ fiat vt sit sapiēs. Sapia em̄ hui⁹ mūdi. stulticia est apud deū. scriptuz est em̄. ꝙphēdā sapiētes i astutia eoꝝ. et iterū. dñs nouit cogitatōs

hominū sapiētū qm̄ vane sunt. Ih̄s paul⁹ qui rursum dicit. Qđ stultū est đi. sapien⁹ est hoib⁹. Videte vocatōz vr̄am fr̄es. qz nō multi sapiētes sm̄ carnē. sz̄ q̄ stulta sūt mūdi elegit de⁹ vt confūdat sapiētes

Capitulū nonū otinēs consolatōes sup derisione. et specialiter pauperum et iustoꝝ.

Dono post p̄missa ad dominā solatricem p̄cipuam accessit et ali⁹ tristis: sup materia p̄missi capituli querēs solari. Et illa ei eiusdē rei gr̄a de suis puellis q̄nq; adiūxit.

I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. O fr̄ attēde sozoris mee verba pri⁹ dicta. Deridet³ inquit iusti simplicitas. animꝰ quippe viri iusti nōnū, q̄ opi recto stanter innitit³. et tn̄ hūanis irrisionib⁹ vrget³. Hijs quidē et sequētib⁹ diligēter attentis. mirū est q̄ de derisoib⁹ vere, cūdaris. q̄ppe verecūdiā istā nedū tpare. verū etiā ānullare digne possz eoꝝ q̄ deridēt³ societas tā generalis. Oīs nāq; patēt isti passioni. Nulli parcit³ statui. nulli dignitati. sz̄ et de illis h⁹ scriptura docet. quib⁹ dign⁹ ñ erat mūd⁹. Nōne thobias senioz pijs opibus. p̄sertiz̄ i eleōsinis. et in mozt̄uoꝝ sepulturis totaliter dedit⁹ erat. de quo tn̄ cū et cecitas supueniss̄z. scribit³ q̄ pentes et cognati ei⁹ irridebant vitā ei⁹. Nōne job de terra hus vir simplex et rect⁹ erat. timēs deū. et recedēs a malo. qui tn̄ miseria ei postmodū super, ueniēte querebat³ se derisuz. Nūc inquit deridēt me iuniozes tpe. quoz̄ nō dignabar pr̄es ponere cū canib⁹ gregis mei. Nōne discipuli dn̄i repleti sp̄usancto varijs linguis loquebāt³. de quib⁹ tam gratia hm̄oi admirabili ñ obstāte dicit scriptura. q̄ alij deridebāt eos dicētes. qz mūsto pleni sunt isti. Nōne et p̄pha jerimias sanctificat⁹ in vtero mr̄is sue. in sua. vel in p̄sona pot⁹ dn̄i lamētat⁹. factus sum inquit in derisuz oi populo. Denicz et ipe saluator xp̄s dominꝰ dei vnigenit⁹ passionē derisionis nō euasit. qui non semel. sed multotiēs est derisus. Nōne in ei⁹ p̄sona dicit p̄pheta. Oīs videntes me deriserūt me. locuti sunt labijs. et mouerūt caput. Nōne teste matheo milites suscipiētes ihesum congregauerūt ad euz vniuersam cohoztem. et exuētes eū. clamidē coccineā circūdederūt illi. et plectētes coronā ō spinis posuerūt sup caput ei⁹. et harūdinē i dextera ei⁹. et genu flexo añ eū illudebāt ei dicētes. Aue rex iudeoꝝ. et expuētes i eū. acceperūt harūdinē et p̄cutiebāt caput ei⁹. Nōne et Luca teste deridebāt eū p̄cipes dicētes. Alios saluos fecit. se ip̄m saluū faciat. si h̄ est xp̄s dei elect⁹. Illudebāt aūt ei et milites accedētes et acetum offerentes illi dicētes. si tu es rex iudeoꝝ saluū te fac. Si itaq; nō solū p̄fatos et alios insignes p̄r̄s infinitos nō est dubiū derisiones passos esse. sz̄ et sicut cātam⁹. summū regem glozie spinis cozonatū. ridet plebs pfidie mozti cōdemnatum. quid restat nobis derisibilib⁹ creaturis. nisi ipas irrisiōs q̄s q̄nq; patimur iocūdo risu deridere.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. Cur amice in tantū turbaris ꝓpter derisiones quas pateris? Possꝫ quidē te ꝺsolari versus ille famosus. Sunt derisores: derisis deteriores. Qꝺ si forte ad ꝺsolationē de tuis derisoribꝰ vindictā appetas. illā nō attemptes. sꝫ ei cōmittas q̄ dicit. mihi vindictā: et ego retribuā. Hec quidē dei ꝓmissio visa e sepissime adimpleta. In quo em̄ quis delinquit: in eo ipm̄ deꝰ iustꝰ iudex et vindex malorꝝ punire ꝺsueuit. Nā qui alios deridet vt fatuos. sepissime ꝺtingit q̄ ante mortem q̄si puer et ludibriū aliorꝝ efficitur. et ab omibꝰ deridet. et hoc quidem iusto dei iudicō. Hic fortassis dixit salomō. Parata sunt derisoribꝰ iudicia. et rursuꝫ idē de dño loquēs. Illusores inq̄t ipe deludet. verū si nec sic ꝺsoleris. hoc ad ꝺsolationē tibi sit. q̄ generali sentētia ad quemlibꝫ loquēs illustris ille Seneca. Hondū inquit felix es: si nō te turba derisit. Qua in re tu credas ꝺsiderationi tam sapientis viri. et nō feras ḡuiter derisiones aliorꝝ. supponēs eas ad tuā felicitatē terminari.

¶ III. CONSIDERACIO.

Tercia puella sic ait. Cur derisiones tantum te solent ꝓturbare? quas si iniuste pateris. sperandū tibi noueris q̄ ad tuū honorē etiam apud huiꝰ mūdi homines terminent. Benignus em̄ dñs. quo faciente. tristicia tandē suorꝝ vertet in gaudiū. nouit etiā derisiones iporum q̄nq̄ in presenti ꝺuertere in honorē. Exemplū habes clarū in johāne apostolo qui deductꝰ romā ꝓ derisiōe vt stultꝰ tondet in rotūdum. quā tonsuram derisibilem assumpsit postmodum ecclesia ꝓ honore. immo et tonsuram hm̄oi circundans capillorum circulꝰ adhuc appellatur corona. tanq̄ regalis ꝺignitatis insigne.

¶ IIII. CONSIDERATIO.

Qvarta puella sic ait. Quare de hoc turbaris q̄ derisiones pateris? qui ꝓpter hoc a dño facile exaudiris. necnō et in futuro inter filios dei speciales felicioꝝ sortē ꝺsequeris? Vis scire de primo. scꝫ q̄ ꝓpter derisiōs facile exaudiris? Audi sanctū job. Qui inquit deridet ab amico suo sicut ego: inuocabit deuꝫ et exaudiet eum. Vis scire de felicioꝝ sorte? Audi philonē doctissimū. qui ꝺ iustis impios asserit tandē sic dicturos. Hij sunt quos aliq̄n habuim̄ in derisum et in similitudinē imꝓperij. nos insensati vitā illorꝝ estimabam̄ insaniam. et finē illorꝝ sine honore. ecce qō ꝓputati sunt inter filios dei. et inter sanctos sors illorꝝ est? Ecce igitur q̄ grata sors et felix est eorꝝ qui nedū fuerint hic iusti. sꝫ cū hoc derisi. qui ꝓpter hoc sortem inter sanctos acceperunt. inter filios dei speciali ter computati.

¶ V. CONSIDERATIO.

Qvinta puella ad pauperes specialiter ꝺsiderationem suam dirigens. sic ait. O bone frater si paup es. et hac de causa a diuitibꝰ irrideris. respicias nō ad pñs tediū. sꝫ bn̄ ad meritum pñtium

tedioꝝ. et ad ꝓmiū futuruꝫ. Vertetur em̄ folium. vt is cui nūc occasione tꝑaliū bonoꝝ applauditur ad solatiū quemadmodum beatum dixerunt populum cui hec sunt. ꝓe egestate lugeat in futuro. et econtra is qui hic ꝓe miseria deridet⁹. statū ꝙsequat⁹ in quo rideat in futuro. Vis hoc scire? discas hoc ꝑ futuram materiā fletus. quo ad diuites. et materiā risus quo ad paupes. et audi de diuersitate huiꝰ et illiꝰ materie loquentē magnum patrem Augustinum. Veniet inquit tpꝰ vt se auaros oīs fuisse diuites doleāt. a q̄bus nūc xp̄i irridentur paupes. non semp iste qui nūc humane est cōsuetudinis ordo seruabitur. non semp lazarꝰ fame torquebitur. nec semp auarꝰ diues deliciarum abundantia ꝓfruet⁹. sed ciro et ille de sterquilinio ab angelis eleuabitur ī padisuꝫ. et ille qui elemosinā noluit dare si penitentia nō subuenerit de luxurioso cōuiuio rapiet⁹ in tartarum. vt qui in hoc seculo paupi noluit dare micam. in inferno nō mereatur accipe guttam. et qui paupeꝫ pascere noluit de bonis suis. pascat flāmas medullis suis. Ecce quomodo irrisio actiua in luctum. et irrisio passiua in gaudium conuertetur et in risum. Diuites enim irrisores pauperum rapientur in tartarū. vbi erit fletꝰ et stridor dentium. econtra aūt paupes a diuitibꝰ irrisi. et si tunc ipos diuites viceuersa non derideāt. ipi tamē ꝑ derisione quam hic a diuitibꝰ patiuntur. ꝙsequentur gratissimuꝫ risum, quando eleuabū⁹t ab angelis in celestem padisum. Hinc etenim ipi sancto job viro simplici et recto. qui vt miserum se. teste peccatus sordore mea querit⁹ derideri. baldach suites futuram ꝙsolationeꝫ videtur ꝓphetice predixisse. Deꝰ inquit nō proiciet simplicem donec impleat⁹ risu os tuum. et labia tua iubilo. quasi dixerit. deꝰ nō piciet simplicē supple te. immo ꝙseruabit in statu gratie. donec in statu glorie impleatur os tuum risu. et labia tua iubilo. Nam et ille thomas de aquino doctor excellēs ex eodem infert verbo. q̄ idē ꝓpriū qđ et hic scz risus erit in patria in corporibꝰ glorioſis. Ad hoc autem q̄ de iubilo dicitur labiorum. addit apparatꝰ ordinarius exponendo. cū tanta letitia corde ꝺcipit⁹ quā sermo nō explicz. sed tamen os sonet.

¶ Capitulum decimum ꝺtinens cōsolationes sup ꝺtemptu et despectione irreuerentia et abiectione.

Decimo post premissa ad dominā ꝙsolatricem reuerendissimaꝫ accessit et alꝰ tristis. sup materia premissi capituli grauiter ꝙquerendo. at illa eidem ꝙsolationis sibi impēdende ḡtia de suis puellis quinq; adiunxit

¶ I. CONSIDERATIO.

Prima puella ꝺtemptū viri respiciens. sic ait. O amice qui quereris te ꝺtemni et tanq̄ acharis a nemine diligi. videtur q̄ tu velles amari vel curari? quippe si tibi nō inesset huiꝰ rei appetitꝰ ꝙsolatōe super ꝺtemptu minime indigeres. quia ꝓpter non amari

vel curari mīme turbat⁹ esses. Si ergo curas curari et amari. ꝟ qui, dē ꝺsequendo etiaz tu amabis. quia reamabis. vel te amantem. vt ipius amozem. Sed quid? Profecto multo melius tibi esset ꝺtemni. seu non curari. q̄ a multis curari et amari. qꝺ esset non contemni. Nempe quelibet persona te diligens. aut saltem quelibet ei⁹ dilectio per te considerata te spoliaret. id est ad se raperet aliquid tui cozdis. et sic te periculose captiuaret. ita videlicz q̄ coz tuuz deo minus coniunctuz esset. Ille nāqz qui sup te. et totum gregē dn̄icū vigilabat. sanctissimus pater gregoz⁹. testatur dicens. Tanto vnus quisqz a superno amoze disiungit⁹. quanto inferi⁹ delectat⁹. A deo autem et supno ei⁹ amoze tibi disiuncto min⁹ bene esset. Rursuz tibi diligi et amari appetenti et non contemni. non curari. sed contemni melius essz. q̄ a multis amari et curari. per hoc em̄ min⁹ male tibi esset. tanq̄ min⁹ infirmo. Habens nanqz passiue dilectionis appetituz. si de facto diligeretur. ei⁹ passio augere⁹. et pinde coz suum magis captum teneret⁹. laceraretur. spoliaret⁹. quemadmodū auar⁹ per hoc q̄ diuitias quas appetit. de facto ꝺsequitur. artius amat illas. atqz cum maioꝛi difficultate et piculo habet eas q̄ foret illa difficultas quam ex solo habendi desiderio pateretur. Mirum dicit quedā autozitas et expertum videtur. q̄ tpalia artius amāt⁹ habita. q̄ ambita.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. Cur homo vis curari, et non contemni? Vere securissimum est ab alijs non curari. Is em̄ qui multuz curatur. ad illum respect⁹ habet⁹. ad illum multozum oculi dirigunt⁹. Vis scire quales? Vere oculi quasi basiliſci intoxicantis et necantis. nec minus occidunt oculi respectuū amicozum q̄ emulozū me mūdoz. Hinc et ad sponsam dicit spōsus in canticis. Pulcra es amica mea. et subiungit. auerte oculos tuos a me. quia ipi me auolare fecerunt. Faciūt vtiqz auolare. faciūt hominē nō in se manere in suo ꝺmodo vel apud se. trahunt ad exterioza in quib⁹ non est mansio hōis. sz trāsit⁹ pegrin⁹. Meli⁹ aūt multo foꝛet homini manere in se. vel apud se in sua ꝓpria mansione. Hoc etem̄ felicem redderet hominem quodammodo et beatum. teste illa boetiana cō, solatrice. Quid inquit o mozales extra petitis, intra vos positam felicitatem? Vnde cum ad intra se manendum ꝺtemptus sui operetur. si tamen ille contemnatur. id est nō curetur. Hinc dicit illustris Seneca Si beatus vis esse. cogita hoc primum contemnere. ab alijs contemni. Sed huius viri sequitur cōsilium. is p:ofecto qui nihil curat se. ab extra se existentib⁹ non curari.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella despectionem viri respiciens. sic ait. O frater. bōe cur despectōe pturbaris? Vis scire bona q̄ p eaz ꝺsequi possis?

Certe per eam consequi poteris materiam spiritualis gaudij.et p̄ alijs electionē ipsius dei. Primum istorum senties.si tamen alta non sentias. Audi de hoc gregorium doctorem egregium. Qualis quisq; inquit apud se lateat: contumelia illata probat; nam sicut superbi honoribus.sic plerumq; humiles sua despectione gloriantur. Porro secundum plane sequitur ex hoc primo. Nimirum hij qui sua despectione gloriantur;humiles esse probantur. Deus autem humiles eligit.Ipse est qui deposuit potentes de sede:et exaltauit humiles. Si igitur hij sunt tales qui sua despectione gloriantur;sequitur si vt humilis despectione gaudes siue gloriaris.q̄ dei electionem consequeris. Hinc nanq; dicit prefatus doctor. Nos eligit deus quos despicit mundus.quia plerumq; ipa despectio hominem reuocat ad seipm. Dicit autem ad seipsum.id est ad recognitionem oditionū suarum humilium. Sed forte dices;quenam est dicta electio. vel ad quid terminat? Profecto illa est electio de qua ipe saluator dicit.multi sunt vocati.pauci vero electi. Vbi ipa paucitas non puipendēdaq; exprimit prerogatiuā. Illa est electio de qua dicit p̄s. beatq; quez elegisti et assumpsisti .inhabitabit in atrijs tuis. Sq; quid? Nū parum est inhabitare in atrijs domini? Certe hoc nō docet ille qui dicit. Concupiscit et dficit anima mea in atria dñi. qui et causam subiungit. qz melior est inquit dies vna in atrijs tuis sup milia;dicit milia nec specificat illa;videtur igit' specificationē relinquere nobis de tpalibq; cunctis. vt dicamq; super milia auri et argenti.vel sup milia ānorum in hoc mundo gaudiosa. vel super milia quecunq; alia.

¶ IIII. CONSIDERATIO.

Quarta puella irreuerentiā tristi exhibitā attendens sic ait. Amice cur de irreuerentia oquereris? Audi ihz filiū syrach. Nō est inquit bonū omem irreuerentiā obseruare. Darū dicit iste.et meliq; dictum esse putarē. nullā reuerētiā volūtarie recipiendā esse. sz omni potiq; carere. Nimirū si offert' elationis tumor hocipe offertur qd vix etiā in pfectissimis vitari pt. cuiq; rei temptatio si in tantum prevaleat vt debitaz sibi homo reputet. si contrarium eius. i. irreuerentia infertur facile contingit.vt duz hoc non pacienter fertur. homo ad derisionem disponatur. quemadmodū illi accidit de quo loquens Boetiana desolatrix sic dicit. Cum quidā adoresq; esset hominem detumelijs qui non ad vere virtutis vsum. sed ad supbaz gloriam falsum sibi philosophi nomē induerat. adiecisseteq; iaz se sciturum an ille phūs esz. siquidē illatas iniurias leuiter pacienter qz tolleraszt. Ille pacientiaz paulisp assumpsit.acceptaq; detumelia velut insultans iā tandē inquit. Intelligis me esse phūm? tum ille nimium mordaciter Intellextram inquit si tacuisses. Hec illa.et ecce q̄p derisorie illi q̄ de irreuerētia doluit p sui temptatorē rñsum fuit

Cererum q̄ p̄ reuerentia p̄ñtis tp̄is min⁹ sit curādū.et irreuerenti, am siq̄s patit⁹ q̄ hoc ei patiēter sit ferēdū. Id pfecto scire poteris per quedā q̄ de glozie laudis et honozis derogatōe sunt p̄ neptes meas supi⁹ declarata.

¶ V. CONSIDERATIO.

QVinta puella p̄pter abiectōez viri tristis.sic ait. Amice karissi, me video q̄ ideo turbaris.q̄z videris esse abiectio plebis. Sz quid.pfecto heccine abiectio cedet tibi ī magnū bonū. An nō bonū est in domo regis exaltari.familiaremq̄z ei fieri. Est omnino.maxime illi regi q̄ ceteros oēs p̄cellit.q̄ ē rex regū.et dñs dominātiū. Sz q̄ hoc abiect⁹ cōsequat⁹.satis hoc intelligi p̄t dicēte psalmista Elegi abiect⁹ esse in domo dei mei.magis q̄ habitare in tabernaculis pc̄ōz. Sane cū null⁹ sit abiect⁹ in domo dei.oportz hic recedere a sensu oposito ad diuisiōis itellectū.vt sit ille sensus. Hic et nūc abiect⁹.cū mala que nos hic p̄emūt ad deū ire opellāt. occasionē habz ouertēdi se ad celestia.ad supna.et eterna.ac p̄ hoc p̄merendi exaltationē in domo dei.in domo illa magna.in q̄ celestis patris multe sunt sp̄deree māsiōs.qđ q̄dem multo est eligibili⁹.q̄ hic glozioſum esse in tabernaculis peccatoz̄.

¶ Capitulū vndecimū otinens osolationes sup̄ deiectione et humiliatione.

VNdecimo post p̄missa ad dominā osolatricē p̄incipalem accedēs etiā ali⁹ tristis.sup̄ deiectōe sui et humiliatōe oquest⁹ est eidem At illa coz humiliatū nō despiciēs.sz respiciēs.p̄ ipsi⁹ osolatōe de suis puellis q̄tuoz eidem assignauit.

¶ I. CONSIDERATIO.

PRima puella sic ait. O amice cur de hūiliatōe tristaris.q̄ue sive ex irrisione.otemptu.vl̄ despectōe.irreuerentia.vl̄ deiectōe. aut modis alijs quibuscūq̄z p̄ueniat.via est ad virtutē humilitatis. que quidē virt⁹ habita mētem quietā in p̄ñti a mozdacib⁹ curis.securāq̄z reddet psciētiam in futuro a minatib⁹ penis. Vis de istis ī formari certi⁹? Audi patrē clareuallis. Bona īquit humilitas que et in p̄esenti ab hm̄oi mozdacib⁹ curis mentem facit esse quietam. et a minatib⁹ penis in futuro securā reddit osciētiam. humiliatio via est ad humilitatem.sicut patiētia ad pacē.sicut lectio ad osciētiam.si ergo virtutē appetis hūilitatis.viā nō refugias humiliationis.hec ille pater.

¶ II. CONSIDERATIO.

SEcūda puella memozate sozoris sue dictis.p̄sertim quātuz ad quietē mentis et effectū hūiliatōis innitēs.sic ait. Humiliatō inq̄t via est ad humilitatē.quemadmodum p̄efatus est pater clareuallis. Hec aūt tante virtutis est.q̄ non solum subsistere.sed etiam gaudere facit ī angustijs et p̄ssuris.ac in crimiationib⁹ fl̄o seu mēdaciter ip̄ositis. Hepe crimiatōs huiuscemōi p̄icipaliter ī hoc

nocent sustinēti·q̄ vilificatur ex hoc in cordib⁹ hominū et nō dei Sed de hoc gaudet ver⁹ humilis.dūmodo fiat sme sua culpa· nisi inquantū tolerabiliter dolet de culpa aliena·Vñ et magn⁹ pater augustin⁹ dicit sic·Dñs ait discipulis·beati estis cū maledixerint vobis homies.et psecuti vos fuerint·et dixerint om̄e malū aduersum vos mentientes ꝓpter me·gaudete in illa die et exultate· ecce em̄ merces vr̄a multa est in celo·Sz in hijs p̄ssuris atq; angustijs nequaq̄ possent subsistere·et qđ hijs mai⁹ est gaudere.nisi vere citer in dspectu dei et hominū humiles essent·quib⁹ dñs ait; discite a me·q; mitis sū et humilis corde.et inuenietis requiē aīabus vestris·h̄ ille p̄·Sz quid? Nonne maxima dsolatō est.habere illud per qđ p̄t cor hoīs in talib⁹ aduersitatib⁹ q̄escere et gaudere? Burrsum si dñs impator aliquē de suis subditis nō dignaret² respicere. aliū aūt respiceret gratiose·talis quē sic respiceret btm̄ se quodam mō reputaret.et dsolat⁹ essz·Sz quid? ꝓfecto magn⁹ p̄ augustin⁹ post premissa sua verba sic subiungit· Hinc per ꝓphām dñs dicit. ad quem respiciā.nisi ad pauperculū et humilē.et trementē sermones meos? Deniq; vniuersale qđdam bonū.humiliationē.mediante imediato suo effectu·s.virtute humilitatis dsequit? videlicz q̄ illa nō mediocriter dfert ad dulcoratione om̄ virtutū alia. Tudi de h⁹ hugonē illū regularē·Sicut inquit mel dcordat in dfectionibus medicine cum oib⁹ diuersitatib⁹ spērum·sic ex humilitatis dulcedine ddiūnt² oīa genera virtutū·

III·CONSIDERATIO·

Tercia puella sic ait·O amice attēdas p̄clarū verbū p̄is clare uallis:et de tua humiliatōe merito dsolaberis·Cum inquit te humiliari videris:habeto id signū in bonū.omīno argumētuz gre ꝓpinquātis·h̄ ille pater·Nec miruz q̄ sic dicit·Nempe ex alijs dictis suis p̄t hoc argumētum facile explicari· Sēcit em̄ vt patet ex dictis.humiliationē hoīs.viā esse ad virtutē humilitatis·sz de hac ipe p̄dicauit·Digna iquit plane hūilitas. cui⁹ decorē dcupisceret rex.cui⁹ odore suauissimo ab eterno p̄ni sin⁹ attraheret² accubitu·Tudi mariā ī epptalamio·cū essz inquit rex in accubitu suo·narrdus mea dedit odorez suū·Nard⁹ q̄ppe herba hūilis est·et purgat pect⁹ vt manifestū sit hūilitatē nardi nōie designari.cui⁹ odor et decor inuenit gr̄am apud deuz· h̄ dulcis p̄ clareuallis·

IIII·CONSIDERATIO·

Qvarta puella sic ait·Idcirco videtur frater q̄ hūiliari refugis. qz celsa diligis,et exaltari etiā cupis·Sz ecce intentionē tuā optime dsequeris:si tu humiliaberis·Cur em̄ alias dixisset jacob⁹ alphei·Glorietur frater humilis in exaltatōne sua·Diues autez in humilitate sua·quod verbum ordinarius apparatus sic exponit Glorie² frater fact⁹ paup et depssus inter malos·hāc hūiliatōez intelligat apud deū exaltatione·Cōformiter igit² exponi poterit h̄ qđ sequit²· diues autem in humilitate sua.sz in sensu dimissionis·

Ꝺ est etiã gloziet² non in gloria diuitiarum que sicut flos feni trã, sibit· ꝫ ī humilitate sua i· si ipm ting at hũiliari et ꝺpzimi. seu humilem fieri· qz sic et ipse intelligend⁹ est apud deũ exaltari. et celestis regni celsam sedẽ ꝺsequi· Vñ et magn⁹ pater ad hũc sensum loquẽs. celsa iquit est patria· humilis est via· ergo qui querit patria. quid recusat viã· Sane qd dictũ est de humiliatõe diuitis. ꝺformiter intelligendũ reor et de deiectione potẽtis· Audi quo ad hº iohãnem os aureũ ore suo aureo gtam sentẽtiam cũ salubri cõsilio proferẽtem· Quicũqz inquit desiderat primatũ celestem. sequat² humilitatem terrestrẽ· nõ em̃ qui maior fuerit in honore ille maior· ꝫ qui iustior ille maior·

¶ Capitulum duodecimũ ꝺtinẽs ꝺsolationes hõis sup humiliati, one ꝓpria in secreto vt sup humili sui accusatõe seu ꝺfessione peccatorum et pudore ꝺfitẽdi·

Vodecimo post p̃missa ad sepedictã dn̄am ꝺsolatricez accessit et alı̃ tristis: sup materia p̃missi capituli ptur, bat⁹. sperans ab ea recipe ꝺsolationẽ· Et illa huı̃ rei gratia eidẽ tristi sex de suis puellis satis ꝑdoneas assignauit·

¶ I· CONSIDERATIO·

Prima puella sic ait· O frater cur est tibi ꝓpria voce accusari secreti⁹ tam amarũ· Nescis q infirm⁹ cũ gaudio sumit. vl̃ libenter. amarã potionẽ· ne morte gustet amariorem· quãto pl⁹ si cõfiteri crimina ꝓ breui tpe amarũ existat· cũ gaudio tñ ẽ faciẽdũ ne morem ꝑpetuã quis incurrat· Nempe talis amarior est nõ solũ rõne ꝑpetuitatis extensiue· ꝫ etiã inestimabiliter intẽsiue· Hãc nimirum ꝺsideratõz etiã magn⁹ pẽ augustin⁹ vidit² habuisse· Melior est inquit modica amaritudo in faucib⁹. q̃ eternũ tormentũ in viscerib⁹ Ecce dicit amaritudo in faucib⁹. scz ipsı̃ penitentis. ratõe amare et lacrimose ꝺfessionis· Ꝫ addit modica. scz in ꝺpatione ad eternum tormentũ. respectu cuı̃ amare ꝺfessionis act⁹. est q̃si aliqd momentaneũ. quo nõ solũ euadit² tormentũ eternũ. ꝫ succedit ei etiã eternũ gaudiũ Testat² hoc canonica petri· In tpe inquit nouissimo exultabitis. modicũ nũc si oportet ꝺtristari. scz ꝑ ꝺfessionẽ lacrimosaz. vl̃ alias tristẽ. q̃ hõ ocurrente ꝺtritõe tristat² de peccatis. et dicit modicum· qz nõ solũ temp⁹ flendi· i· cũ lacrimis veris. vl̃ methaphoricis ꝺfitendi est momẽtaneũ. et ꝑ modicitate q̃i qꝺdã nũc censendũ· Ꝫ etiã qd philo doctissimus appellat exiguũ tp⁹ vite nr̃e. hoc totum nõ est nisi quasi modicũ nũc. respectu eternitatis. futuraz. pı̃ tristem ꝺfessionem gaudij nr̃i durationz mensurantis·

¶ II· CONSIDERATIO·

Secunda puella sic ait· O amice cur adeo tristaris de confessione. q etiam tardas incipere· Et certe ꝓcesus insipienter· Gaudere potı̃ deberes de spacio p̃nie tibi dato q̃ quis breui

et incerto quo p confessionem te posses liberare a perpetua morte Vis hoc vel sub parabola intelligere? Ecce si alicui psone q̄ meru, isset viua sepeliri darentur inducie tpis brevissimi.et cum hoc incerti.vt si interim vnā cantionem posset pficere q̄ tūc deberet libera esse.sm autem.predictam mortem subire.fatua nimis essz si scies cantare differret.et non potꝰ de inducijs gauderet.Bz quid? Dico, fecto quelibet psona que est in peccato mortali.nisi peniteat.meru, it viua sepeliri.Non vbicunqz.sed cū illo diuite epulone qui sepultus est in inferno.Dico aūt viua sepeliri.quemadmodum xp̄ianissimus ille miles Sebastianꝰ ex libro loquens.quē añ oculos eiꝰ angelus tenere visus est.In perpetuis inquit tormentis edax flāma incredulorū animas devorat.que nullo termino finit.et ad redintegrationem viua incendia iterum qui adustus fuerat repatur. Tali aūt psone date sunt inducie que licz sint brevis.i.dicti exigui tpis de quo sor mea est prefata.sintqz incerti temporis cū nihil incertiꝰ hora mortis.cum ipa psona de eisdem inducijs sibi datis multū deberet gaudere cum possz a dicta morte seipam cantādo liberare infra dictas inducias sine piculosa dilatione vnā cantōz pficiendo.ꝺ qua cantione dicit pō.Decinite dño in confessione.lꝫ siquidez cantio ad oblectandum ipm iudicem optime pficeret.si sup verba que confitēs exprimit ore.note formarent.2 grōsse.note scz fracte cordis contritōe. et hoc nō amore pene.sz ex diuino amore.qz nō clamor sz amor cantat in aure dei.Ad cuius cantionis pfectam pulchritudinem facerent etiā note satisfactionis notabilis p confessorem imposite.et maxime satisfactionis in iure notate.

III.CONSIDERACIO.

Tercia puella sic ait O frater cur de confessione faciēda tristaris que ps est penitentie.cum tpꝰ penitētie nō solum flendi.sz tempus etiam sit gaudendi? Vis hoc scire p doctorem eximium thomā aquinensem? Ecce licet quadā in questione determinet q̄ de peccatis suis hō dolere debeat saltem habitualiter vsqz ad finē vite .tñ cum hoc bene stat szm eū q̄ hō iuxt illō apostoli gaudete in dño sp. nunc actu,nunc habitu gaudeat continue.eo q̄ talis dolor de peccatis est materia gaudij spiritualis.Dicente magno patre .penitens semp doleat.et de dolore gaudeat.Demqz iohannes os aureū penitētie attribuit plura que oia sunt gaudiosa. O inquit penitentia que padisum reseras .contritum sanas.omem tristem exhilaras.vitā de interitu revocas.honorem ꝛuocas.gratiam abundātiorem refūdis.oia aduersa tu mitigas. Rursum noueris tempus penitentie cuiꝰ ps est confessio tpꝰ esse gratiosuz.quippe illo in tpe in sacramētali ctu ungit confessione.q̄ iuxta verbum pauli vbi abundauit delictum superabundat et gratia.Vnde iohannes os aureum sicut prius. O inquit penitentia gratiam abundantiorem refundis.quod quia precipue sperandum est fieri in humili confessione sacramētali

Ideo de ofitendo peccata sua fatuū est mistari.

CIIII. CONSIDERATIO.

Quarta puella sic ait. Nescis frater q̄ oñe tp̄s ofitendi puta q̄ quadragesimale temp̄s est acceptabile? quippe idcirco in principio q̄dragesime legit². Ecce nunc temp̄s acceptabile. Cur aūt hoc? Nimirum tp̄s illō penitentie non solum ideo acceptabile est, q̄ ut soror mea prefata est. temp̄s est etiā gaudendi atq; tp̄s abundantie, cuius gratie. sz acceptabile dici potest etiā adhuc ex alia quadā rōne. Vis hanc scire? Ecce karissime inter oia tpa anni. temp̄s vernale et temp̄s autumnale vident² esse tpa magis acceptabilia. Igit² si esset aliqd vnum tp̄s qd additionem haberet utriusq; illud essz maxime acceptabile. Puta si ad modum temporis vernalis pulcherrimis floribus. et ad modum temporis autumnalis abundaret nobilissimis fructib̄? tunc em̄ rōne florum visui, et ratōne fructuū essz acceptabile gustui. Sz ecce in tpe penitētie seu ofessionis faciēde vno et eodem ocurrit vtrunq; Nempe hoc tp̄s ad modum veris abundat pulcherrimis floribus: et ad modum autumni nobilissimis fructib̄. Vis scire q̄ abundet pulcherrimis floribus? Ecce p penitentiam de impio fit iust̄. Iust̄ aūt germinabit sicut liliuz, et florebit in eternum añ dñm. Igitur p quemlibz penitentez iustificatum habet² quodammō tp̄s vernū, ut ihesus filius syrach figuraliter nos instruxit. Sympeō inquit onie filius quasi flos rosarū in diebus vernis. et quasi lilia q̄ sunt in transitu aque. Sympeō exaudibilis interpretat̄ penitentem signat. quem deus ad se reuertentē exaudit, dū peccata sibi dimitti petit. Qui etiam est onie filius, qui interp̄tatur dolor dñi, vel mūrmurans dño. Hic em̄ tanq̄ filius generat² in esse gratie per dolorem dñi. i. p otritionem et murmuratōz factā sacerdoti loco dñi quantum ad ofessiōz. Hic sympeon est quasi flos rosaruz: quia sicut flore rosarum multū arbor decorat² ita et p penitentiaz hō qui arbori opatur. Vnde quātum ad ptem penitentie scz ofessionem dicit p̄s. ofessionem et decorem induisti. Sz et pater clarevallis. Anima inquit ofessionem si affectas decorem, vbi ofessio ibi pulchritudo et decor. Nō solum autem dicit² penitens quasi flos rosarum. sz additur. In diebus vernis. ergo patet q̄ tp̄s p̄nie similitudinem habz vernalis tpis inquantum abundat spūalib̄ floribus pulcherrimis. Verum q̄ tp̄s p̄nie etiam ad modū autūnalis tpis abūdet fructib̄ optimis. Ideo dixit et johannes filius zacharie. Facite dignos fructus penitentie. sz et quantum ad ptez ea̅ que est ofessio Dicit paul̄. offeramus hostiā laudis sp deo. id est fructum labioz̄ confitentium nomini ei̅. et salomon in p̄uerbijs. ꝑpter peccata impiorum labiorum ruina proximat malo. effugiet autem iustus de angustia. de fructu oris sui vnusquisq; replebitur bonis. fructus oris est fructus pure confessionis. quem fructum paulus specificat. quem inquit fructum habuistis tunc in illis. in quibus nunc erubescitis.

nam finis illoꝝ mors est. nunc autē liberati a peccato. serui aūt facti deo habetis fructum vestrum in sanctificatōnem. finez vero vitam eternam. Bene licet johannes os aureum fructꝰ penitentie magis specificet vt prius soroꝛ mea cōmemoꝛat. Q inquit penitentia ec̄. tamen si bene velles aduertere. fructꝰ penitentie principali autumni fructui assimilatur. scz fructui vinee. Nimirum sicut ille fructus per toꝛcular compꝛimitur. et sequestratis fecibꝰ vinū exprimitur quod deum letificat et homines. Ita similiter per toꝛcular contritionis pꝛessa conscientia et peccatoꝛum fecibꝰ sequestratis exprimitur in coꝛde penitentis fructꝰ sanctitatis qui letificat hautdubium xp̄m deum et hominem. et nihilominꝰ spiritꝰ celestes. Quippe gaudium est angelis super vno peccatoꝛe penitentiam agente: ergo penitentia apte intelligi potest per vineam illam ꝺ qua xp̄s loquens zacharias. Nunc inquit non iuxta dies pꝛioꝛes ego faciam reliquijs populi huiꝰ dicit dominꝰ: vinea dabit fructum suum Num igitur patet q̄ tempꝰ penitentie seu confessionis faciende sit ad modum temporis vernalis pulcherrimis floꝛibus. et ad modū temporis autumnalis abundans peroptimis fructibꝰ. conditionē habens temporis vtriusq; merito debet esse tempus gratum et acceptabile. vtpote tempꝰ salutis et leticie. quapꝛopter ꝺo amice tempus confitendi non deberet te aliquatenꝰ contristare.

V. CONSIDERATIO.

Quinta puella sic ait. Cur vereris frater tua peccata sacerdoti per confessionem secretam notificare. cum post notificationez ea penitus nesciat sicut homo. sed tantummodo sicut deꝰ. Estimo quidem q̄ si mille hominum multitudo. vel tota patria sciret ea. soli sacerdoti libenter ea notificares. si scires ea per hoc ab omni alioꝝ subtrahi noticia. Sed quiꝺ. Ecce notificando peccata tua sacerdoti non tanq̄ sibi. sed tanq̄ deo. hoc fit pꝛo certo. q̄ q̄uis ante confessionem et contritionez sint nota deo. et celestis patrie ciuibꝰ non paucis. quos etiā occulta nostra non latent. ab eoꝝ tam̄ oculꝰ seu noticia per confessionem peractam fideliter subtrahuntur. cuꝝ deus ipse ignoscat. quasi extunc non noscat. et ab alijs ea abscondat. Audi magnuꝝ patrem Augustinū. quo pacto inꝺex deꝰ et assessoꝛes peccata ignoscant. Iusticia inquit ꝺ celo pꝛospexit tāq̄ dei dñtis. Parcamus homini huic. q; ipe sibi non pepercit. ignoscamꝰ. q; ipse agnoscit. Audi quoq; et de absconsione peccatoꝛum egregiuꝝ doctoꝛē greg. qui de hoc loqui ꝺsolabiliter reperit. Apud miseri, coꝛdem inquit iudicem nec ille fallax habetur qui ad veritatez reuertitur etiam postq̄ mentitur. quia oīpotēs duꝝ libēter nostrāz penitentiam suscipit. ipse suo iudicio hoc quod erranimus absconꝺit hec ille. et bene videtur hoc dictum. Nonne eniꝝ absconꝺit lepꝛā qui maculas eius sic abluit. q̄ eū etiam qui lepꝛosus pꝛiꝰ erat adeo mundum reputat. q̄ amplecti eū non rennuit. Vere sic est i ꝓposito

Audi doctorem prefatum. Ecce inquit ad recipiendos nos supne pietatis sinꝰ aperitur.nec maculosa in nobis vita contemnitur.per hoc ꝙ inquinationem nostram phorremꝰ.interne iam mundicie cō cordamꝰ reuertentes nos dominꝰ clementer amplectitur.quia peccatorum vita ei esse indigna iam non potest que fletibꝰ lauatur.H ille.et videtur intendere de fletu penitentiali quo ipse deꝰ instrumentaliter vtitur ad ablutionem peccatorum. Deniq; peccator pure confessionis virtute lumen gratie consequitur.quo etiaꝫ ipsi hosti antiquo peccata abscondunt.Hinc etem̄.pꝫ.peccatori sic loquit. confessionem et decorem induisti.amictꝰ lumine sicut vestimento.lumine scz gratie diabolum excecante.vt nesciat confessum vere penitentem damnabiliter accusare.deo cum suis coniudicibꝰ peccata vt premittitur ignoscente. VI.CONSIDERATIO.

Sexta puella sic ait.O frater non deberes turbari de confessione ratione confusionis seu verecundie.Si em̄ confusionem attendis. attendas pariter ꝑ consolatione habenda in vera peccatorum confessione.etiaꝫ verbū illud filij syrach. Deo anima inquit tua nō cō fundaris dicere verum.est em̄ confusio adducens peccatum.scz que confessionem impedit.et est confusio adducens gloriam et graciaꝫ.scz qualis est illa que confessionem perficit. Rursum si verecundie erubescentia te conturbet.nec ꝓpter illam est confessio postponenda.Non solum em̄ erubescentia quā in confessiōe pateris est sm̄ doctores magna ps satisfactionis.sed etiam videtur anime magnum decorem inducere iuxta illud psalmiste.confessionem et decorem induisti.Sed dices.forte quo pacto.certe qz vt iam per sororem meam tactū est per confessionem decore induitur homo.amictꝰ lumine sicut vestimento.Sed et nihil ꝓhibere videtur quin ruborꝫ corpis,qñq; redundet in animā:quemadmodum econuerso lumen simplicis.id est pure anime ꝑt vtcunq; in corpꝰ redundare iuxꝫ illō euangelicum. Si oculꝰ tuus fuerit simplex.scz oculꝰ intentionis aīe.totum corpus tuum lucidum erit.et quemadmodum claritas glorie ipsiꝰ aīe per redundantiā reddit corpꝰ glorioſuꝫ corporali claritate. Vnde quanto ruborꝫ verecūdie fuerit maiorꝫ.tāto in anima maiorꝫ decorꝫ.et anima pulchriorꝫ.faciente tñ hoc principaliter rubore ignee caritatis ipam verecūdaꝫ confessiōeꝫ impantis.

Capitulū tredecimū ordinēs consolatōs sup humiliatione sui ꝓpria in publico vt sup sui de crimine cōfessione publica.et sup publica penitentia.

Tredecimo post premissa ad dominā consolatricem venerādā accessit et aliꝰ tristis sup materia premissi capituli cupiēs consolari.cui mox illa ad consolandū eū tres de suis puellis assignauit. I.CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait.O aīce dic q̄so cur tristaris ꝺ tui ꝓpa accusatōe et confessiōe i publico ꝺ crimie omissō.Nō reor aliā eē cāz

nisi quia times ob hoc puniri.vl alias confundi et humiliari. Sed quid? Certe de punitione ꝓpter culpam gratam consolationem poteris inuenire.si ea q̄ de hoc neptes mee supra tradiderūt cures ad memoriam reuocare. per que pariter et de publica penitentia poteris cōsolationem recipere. Verum si per hec tui sequi videas humiliationem gaudeas plane. Nimirum cum humiliatio via sit ad virtutem humilitatis. quanto magis humiliaberis. tāto perfectioris gradus virtus in te causabitur humilitatis. Is autem gradus quanti sit ponderis si vis intelligere. Audi rem gestam.vel sententiam sancti viri. Quodam nanq; in festo aule magistralis. Ad qd̄ fuerant plurimi inuitati seculares et religiosi doctores et alij literati.et sic refectorio fratrum predicatorum parisius pleno talib9 personis existente. Accidit q; magister vnus vir magni nominis et valoris in scientia pariter et in vita tarde veniens. sedensq; ꝓpter hoc in vna d̄ mensis inferioribꝰ iuxta studentē vnū quereret ab eodem q̄s sibi inter oīs presentes gratiosior videret. Cui ille hijs verbis vel similibus respondebat. Magister reuerende constat toti vniuersitati parisiensi q; in ea nullus vobis par in gratijs inuenitur. Ad quem magister ille. Erras inquit karissime.quia forte est hic aliquis simplex frater inter nos.qui me et omnes alios in vnico gradu humilitatis excedit.quē gradū in me habere vellem multo libenti9 q; gratias meas et oīum aliorum. Ex hoc autem tam boni. tam illuminati. et tam autentici viri iudicio plane sequitur. q; si pro tantis omnium gratijs recipiendis quis nedum libenter. sed et gaudenter publicam penitentiam agere.aut crimen suuz vellet ofiteri publice.gaudere habet si idem per eum fieri oporteret de sui humliatōe de qua nat9 est osequi talis grad9 humilitatis.qui premissis preualeret gratijs vniuersis.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. Nescis tu karissime q; nonnunq; rebus venenosis admiscentur herbe quedam bone que cum veneno electuarium ostituunt valde salubre. constat quidem hoc per artem medicine. et simile otingit reperiri etiam in morali ofectione. verbi gratia. in cōfectione vnguenti qd̄ quondam illa que erat in ciuitate peccatrix maria scilicet magdalene attulit ad conuiuium vbi erat dominus inuitatus. De hoc nanq; vnguento loquens p̄clareuallis. Preciosum inquit multum vnguentum.quo non soluz terrena dom9 sed etiam celestis aspergitur. Vilissime autē sunt species de quib9 oficitur.et magna earum copia infra nostros ortulos poterit inueniri. peccata igitur nostra plātata in conscientijs nostris.quorum numerositas pre multitudine numerari non potest species eius sunt. Ipsa ergo in mortariolo penitentie macerationis pistillo cōtusa et respersa. discretionis oleo doloris igne supposito et in aeno discipline cocta.vnguentum exhibent preciosuz et

acceptum pedib⁹ saluatoris. ℔ dictus pater. Simili ergo modo ex criminib⁹ sub oculis in ocio oscientie per publicā penitentiā insinuatis in genere, vel etiā in speciali p publicā confessionē expressis. addita sola humili obedientia qua hmoi dum imponunt⁹ semp sunt exquenda. adeo nobilis fit affectio, et ipsi homini adeo salubris deo Deoq; et celi habitatoribus adeo grata, q̄ nullo mō tanq̄ abhominabilis est habenda, sz celoꝝ dño potius cum gaudio exhibenda. Nē pe qz p̄misso vnguento magdalene, teste patre clareuallis, celestis dom⁹ aspergebat⁹, nō est dubitandū quin et eadem dom⁹ hac affectione aspergat⁹, et non pauci celi habitatores eadē ex affectōe recreent⁹. Sane benedixi addita cū criminib⁹ publice confessatis humili obedientia. Illa etēm rōne humilitatis specialiter odorifera est dulcisq; et sapida, quippe ratione ip̄i⁹ testante p̄i⁹ sororē mea odorem nardi suauissimū habet. que quidē humilitas si vt alius testatur ad virtutū oīm affert dulcoratōez. nihil phibet quin etiā ex sua ꝓpietate saltem remittat amaritudinem ei⁹ cui iūgitur confessiōis criminū, imo et dulcoret virtutez obie. qua tingit ipa crimina publice confessari. Sicut ēm mel odoratur in confectionibus medicine cū omib⁹ diuersitatib⁹ specierum, sic ex humilitatis dulcedine teste hugone regulari vt p̄i⁹ est recitatū. odiun⁹ omia genera virtutū, odoratur aūt et pater clareuallis. Gaudēt inquit angeli sup peccatrice penitentiam agente, et odoris fragrantia celestis ille ouētus aspergitur, q̄ magna multitudo dulcedinis tue domine in peccatricis confessione. ¶ Ceterū si criminū publica confessio confusionem honori derogātem inducit, illō honoris tanq̄ modicuz potest facile opensari p plurima magna bona obedientie qua ting, gitur crimina confessari. de quib⁹ quidem obedientie bonis p neptes meas poteris inferi⁹ edoceri.

¶ III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. Vt quid adeo publice penitentie vel confessionis confusionem tanq̄ honori tuo otrariā p horrescis? Nescis q̄ vera penitentia maiorem inducit honorez q̄ tu ꝑdere possis? Nimirum honor quem tu ꝑdis p perfectam penitentiam, recompensatur nedū in celo vbi gaudiū est angelis super vno peccatore penitentiam agente ꝛc. vbi etiā ille qui ℔ fit fluminis impet⁹ scz lacrimarum letificat ciuitatem dei. Verū etiā ℔ in terris nonnunq̄ vere penitentis caritas operit multitudinem peccatorum. p̄sertim visa perfecta penitentia digna ad exemplū ceteroꝝ recitari, qō reuera non fit sme ip̄i⁹ penitentis magna laude et honore. Hinc est ei q̄ ad honorem et dignam veneratione peccatricis penitentis sic canit sancta mater ecclesia. Laudem⁹ opus dei in maria genitrice sed virgine. Laudem⁹ in maria peccatrice sed penitente, maria hec est data speculum innocentie, maria ℔ est exemplus penitentie. Deniq; q̄ per propie et publice cōfessionis confusionem quis possit

virtute sue penitentie gloziam ꝺsequi et honozem.hac ꝺsideratiõe patet.Nam si vas ꝺtumelie in vas glozie transire posſz:ipsum libẽter illo fine se accusaret si ei possibile esset.Sed quiꝺ. Certe accusandi se possibilitas inest homini.transitꝰ etiã possibilitas de vase contumelie in vas glozie patuit in maria peccatrice.de qua maria domino gratissima cantat ad honozez eius mater ecclesia.post fluxe carnis scandala.fit ex lebete phiala.de vase ꝺtumelie.i vas trã, slata glozie.Cogita ergo te esse vas luteũ ꝺtumelie.et si vt verus penitens hoc fatearis publice te mox transire in vas glozie.vt sic magno cum honoze de vase infectionis.efficiaris vas electionis. Sequere in hac parte sapientissimi salomonis ꝺsilium.Tuler inqt rubiginem de argento.scz p publicam penitentiaz sonozo.et egredietur vas purissimum.te scz in vas glozie transmutato.

¶ Capitulum decimumquartum ꝺtinens ꝺsolationes sup falsa ob, locutione.seu detractione.et malozum infamatione.

QVartodecimo post premissa ad dñam ꝺsolatricem illustrissimam accessit et aliꝰ tristis super materia premisi, si capituli desiderans sibi ꝺsolationem impendi.huius rei gratia illa sibi de suis puellis tres satis ꝑdoneas assignauit.

¶ I.CONSIDERATIO.

PRima puella sic ait.O karissime ad quid abhozres malozũ obloquiones,detractões,et infamatões,presertiz falsas? Cur hac in materia tibi non sufficit qꝺ dulcis pater clarevalles sufficere docuit.Bona inquit ꝺsolatio cum et blasphemamur a malis benefacientes si recti diligant nos.omnino sufficit aduersuz os loquẽtium iniqua opinio bonozum cum testimonio ꝺscientie. ℏ ille pr̃. Nec mirum qꝑ sic dicit.Si em̃ recti diligunt nos;sequiꝫ qꝑ et laudãt, quippe ex abundantia ꝯdis os loquit. Laudant aũt nos et ipsi mali dum obloquũtur.detrahunt.vel infamare satagunt. Vt enim ait illustris Seneca.Malis displicere.laudari ẽ ¶ Rursuz si recti diligũt nos.sequitur qꝑ et bonũ nostrũ desiderant et exoptãt.Sz quiꝺ. Certe non est verisimile om̃e tale desiderium frustrari. quinimmo potiꝰ desiderium suum iustis dabitur teste salomone. Sufficiat gº vt dicit pater.si recti seu iusti diligunt nos.et bona de nobis opinentur cum testimonio conscientie.Nam vt etiam salomon ait.secura mens quasi iuge conuiuium.

¶ II.CONSIDERATIO.

SEcunda puella sic ait.Nõne merito in eo ꝺsolaberis o amice? quod teste veritate,in re,vel in spe cõstat beatitudinem esse,ac per hoc gaudium inducere exclusiuuz tristicie.Sic omnino.Sz qꝺ. Dzofecto in premissa materia tristabili;ꝺstat teste veritate in re.vl̃ in spe beatitudinem consistere.Ipsamqz per consequens nataz esse

gaudium inducere. Dixit nanq; dulcissimus magister dilectis discipulis. Beati estis cum maledixerint vobis homines. et dixerint omne malum aduersum vos mentientes propter me. Gaudete et exultate. quoniaq; merces vestra copiosa est in celis. Hec dixit. et certe iam dilectos sibi non fefellit. et existens veritas fallere non nouit. Ecce igitur cuq; inquit maledixerint vobis homines. et sic in p̄sona ipsoruq; consolatur etiam alios sustinentes maledictiones. nō ab vno tantum. sed illatas a multis. Itez dicit. et dixerint omne malum aduersum vos. et ita nullum excipit genus infamationis. addit autem mentientes. et sic consolatur potissime innocentes. quibus quidem hec pati signum est sue predestinationis. quoniaq; merces copiosa eos manet in celis. Dicit autem principio. Beati estis scz in presenti. quia qui sunt eiuscemodi presentem seu parum distātem causam habent beatitudinis sue. vel sic dicit. quia nunc beati sunt in spe. qui post modicum nunc censendum erunt in re. nec minus potest verbum magistri ad dilectos importare. Spes autem ē certa expectatio future beatitudinis. O q̄ ergo gaudendum hac i certa expectatione. spe inquit apostol9 gaudentes. ꝓpter quod et ipse magister admonet dicens. Gaudete et exultate. quando autez? Hoc alio in loco manifestat. Gaudete inquit in illa die et exultate. i. in illa die qua direrint homines omne malum aduersum vos: vel in illa die. id est in illa illustratione qua certificati estis. qua nō quasi in incertum curritis. sed certitudinaliter si non ponatis obicē. mercedez in celis copiosaq; expectatis

III. CONSERTA.

Tercia puella sic ait. Nonne prius karissime que bona humiliationem consequantur didicisti. quoniam em̄ multa sunt et magna. Idcirco de obtrectationibus non turberis: cum per illas deo ordinante vtiliter humilieris. Vis hoc scire? Audi gratianum gratiose loquentem. Licet inquit detractio sit ex vitio detrahentiū. tñ ex iusto dei iudicio nonnūq̄ aduersus bonos excitatur. vt quos vl domestica presumptio vel aliorum fauor in altum extulerat: detractio humiliet. Audi ad idem q̄ egregie locutus sit gregoriꝰ. ꝓ, ut recitat i venerabili volumie decretoꝝ. Būt inquit plurimi qui vitam bonorū fortasse ampliꝰ q̄ debēt laudant. et nequa elatio de laude subrepat: permittit om̄ipotēs deus malos in obtrectationez et obiurgationem prorumpere. vt siqua culpa ab ore laudantium in corde nascitur. ab ore vituperantium suffocetur. Hinc est q̄ doctor gentium se in predicatione currere testatur inter infamiam et bonam famam. Qui etiā dicit vt seductores et veraces

Capitulum decimumquintum continens consolationes super accusationibus et criminationibus. super maledictionibꝰ et conuitijs. super impactionibꝰ. isultationibꝰ. et blasphemijs. et super vitu, perijs obprobrijs. siue contumelijs.

Vintodecimo post premissa ad sepedictam dominam consolatricem accessit et alij tristis super turbatius premisso capitulo expressis querēs consolari. cui illa eiusdem gratia proposuit septem de suis puellis adiunxit

¶ I. CONSIDERATIO.

Prima puella virum tristem aduertens esse criminaliter accusatum: et ob hoc multum conturbatum sic ait. Cur turbaris: et nō potius gratularis propter hoc q̄ christi cōmunicas passionibꝰ q̄ admodum in sua canonica petrus ait. communicantes christi passionibus gaudete: vt in reuelatione glorie eius gaudeatis exultantes. Sed quid? Certe christus passus est multipliciter accusari. Audi super hoc euangelistam marcum. Summi inquit sacerdotes cū senioribꝰ et scribis et vniuerso concilio vinientes ihesum duxerunt et tradiderunt eum pylato: et accusabant eum summi sacerdotes in multis. Cur tu ergo accusari refugis quo potius patienter christi passionibus communicando gaudere et exultare poteris.

¶ II. CONSIDERATIO.

Secunda puella ad maledictiones respectum habens sic ait. O amice nequaq̄ de maledictionibus dolere deberes: si ad ea attenderes que per consequentiam inferre posses. Quenam sunt illa forsitan dices? Ecce sunt bonum aliquod a deo recipiendum: et superioritatis tue argumentum natum inducere gaudium. Vis scire q̄ bonum sequitur? Ecce habetur Regum libro q̄ quidaz ipsi dauid cepit maledicere et post eum iacere. cui cum quidam de famulis dauid vellet amputare caput. Dixit ipse dauid. dimitte eum vt maledicat mihi. et sequitur. respiciat me deus. et reddat mihi bonū pro maledictione hac hodierna. Hec ibi. ad quod proposituz reuocanda memorie verbum illud saluatoris ad discipulos. Beati estis cuz maledixerint vobis homines ꝛc. Ipsumq; capiēs iuxta neptis mee intellectuz. plane videbis q̄ maledictiones quas vir iustꝰ patitur deo ꝑpiciante bonum mercedis sequitur copiosuz ¶ Porro vis scire quod et sequitur statim in presenti maioritatis argumentum natum inducere gaudium. Audi illustrem senecam. pariter et valeriū maximum Antiochenes inquiunt cuidam dicenti sibi. maledixit tibi ille. respondit. non mihi inquit. sed illi qui in se quod ille culpat agnoscit. Sed et si mihi maledicere curet nō curo: quia auditus lingua debet esse robustior. cum singulis hominibꝰ lingue sunt singule. sed aures bine. aliquatenus tamen curo. quia corpso me faciore esse superiorem. quia superioris persone vsus est hoc pati. inferiori facere. gauderez itaq; nisi vrgente humanitate compaterer infelici.

¶ III. CONSIDERATIO.

Tercia puella ad conuitia respectum habens sic ait. Cur conui-
tijs perturbaris? quibus quidem laudari comprobaris? Nimi-
rum conuitia communiter homo patitur a malis. Sed qualiter ad
hec habere te debeas docet illustris seneca. Malis inquit displi-
cere laudari est. nullam autoritatem habet sententia vbi qui dam-
natus est damnat. male de me loquūtur homines qui bene nesciūt
loqui, faciunt nō qđ mereor. sed qđ solent equo animo audienda
sunt imperitorum conuitia, et ad honesta vadendi contemnendus
est ipse contemptꝰ. Hec seneca. Dices forte timeo mihi obici parē,
tum vitia. Sed hoc curare hominez virtuosum non oportet. Vt ēm
traditur in venerabili volumine decretorum, qui propria virtute ō,
coratur parentum suorum vitijs non dedecoratur.

IIII. CONSIDERATIO.

Quarta puella tristiciam viri querulosi ex impactionibꝰ pungi,
tuis insultationibꝰ et blasphemijs puenire considerans sic
ait. Expediret tibi o homo minime querulari. si tamen defectum tu,
um notabilem velles manifestum non fieri. quippe loquela tua. i=
mo potius querela manifestum te facit. Iudicat quidem te igne di,
uini amoris seu igneo caritatis habitu fore denudatum. Nimiruz
siqs vestitꝰ essz ignea veste. parū hēret timere muscaꝝ tactū pūgiti,
um, que nec ipsum auderent cōtingere. Sed quid? Profecto sicut
vere muscе se haberent ad veram vestem si ignea essz. sic muscе me,
thaphorice dicte ad vestem igneam acceptam methaphorice, id ē
ad habitum ignee caritatis se videntur habere. Ita scilicet qꝫ hūc
habentem habitum presertim perfecte. non videntur ad contristā=
dum contingere. Dices forte. que nam sunt iste muscе methaphori,
ce? Profecto huiusmodi muscе sunt impactiones que ad modū mu,
scarum sunt satis pungitiue. cuiusmodi etiam muscе sunt insultatio,
nes et blasphemie. Audi patrem clareuallis sic eas appellantem.
Muscе inquit moriture miserie sūt. muscе moriture blasphemie sunt.
muscе moriture insultationes sunt. Hec ille. et bene dicit moriture.
tum quia blasphemie et insultationes huiusmodi bois viris illate,
sunt a cordibus hominum tanqꝫ non credibiles cito transituре. tuz
quia etiam vna cuz impactionibus si fiant sunt apud ipsos bonos
igne caritatis quantocius consumpte.

V. CONSIDERATIO.

Quinta puella ad obprobria et vituperia siue ad contumelias
attendens sic ait. O amice cur de istis adeo perturbaris? qua=
si nescias cuius sme virtutis? Nimirum huiusmodi sunt medicamen,
tum. tutamentum. bonitatis augmentum. sunt et ornamentuz. Vis
scire qꝫ sme medicamentum? Audi patrem clareuallis. Ego inquit
plagis conscientie mee nullum iudico accomodatius medicamen,
tum obprobrijs et contumelijs. Vis scire qꝫ sme tutamentuz? Audi

sanctissimum patrem gregorium. Eit inquit vt contumelijs gratia magis q̄ ira debeatur. quarum interuentu de iudice pena grauior declinari posse confiditur. Vis scire q̄ sint bonitatis augmentum? Audi eundem iudem licet non ibidem. Boni inquit per contumelias meliores existunt. Deniq; vis scire q̄ sint etiam ornamentum? Ecce contumelie et obprobria hm̄oi sunt secundum johannem os aureum. quibus iniuste passis si non indigemus in remissionez pec, atorum ꝓpter ipsa coronabimur clariorib⁹ coronis. quippe cōtu, melia est sicut preciosus lapis in corona hominis. qui huiꝰ est na, ture et virtutis. q̄ facit in deo solide manere vbi homini est opti, me. Audi de hoc gregorium egregie loquentem. Iustus inquit mi, randa agit. et obprobria recipit. vt qui exire foras p laudes potu, it. repulsus contumelijs ad semetipsum rediit. et eo se robustiꝰ in, tus in deo solidat. quo foris non inuenit vbi requiescat.

LVI. CONSIDERATIO.

Sexta puella sic ait. O karissime Cur tristis es ob contumelias? ꝓpter confusionem forsan inquies et glorie mee diminutionez Non recte certe iudicas contumelijs ad augmentum glorie cōferentibus. sed patienter sufferentibus. Nonne enim id ad glorie cō, fert augmentum. quod confert ad nomen gloriosum. Duta ad nomen sapientis, vel ad nomen phi. nomen quidem apud veteres admodum preciosum. Vnde et boetiana consolatrix per contrarium narrat quomodo quidam contumelias impatienter ferendo huic nomini notabiliter derogabat. dicente eo contumelias inferenti Intelligis me esse philosophum. cui ille nimium mordaciter. Intel, lexeram inquit si tacuisses. cuius rei series per neptem meam superius perfectius recitatur.

LVII. CONSIDERATIO.

Septima puella sic ait. Dic queso mihi. Est ne de illo tristandū quod apud sapientissimos hominuz constat fuisse materiā gau, diorum? Hequaq̄ inquies. si tamen et tu fueris de numero sapientum. Ex quid? profecto cui sapientiaz esse patris apprope, iatur. illiꝰ apostoli tanq̄ ab eo ad ardua operandam. in mundum vniuersum missi. viri fuerunt sapientissimi. Quippe de eisdem cantamus. Sapi, entiam sanctorum narrant populi. et laudem eorum nunciat eccle, sia. Quid ni sapientissimos dixerim? qui tot terrarum climata pera, grarunt. regesq; et regna conuerterunt. et magistro suo et domio christo subiecerunt. Sed quid de istis? Nonne eis dignum esse con, tumelias pati materia fuit gaudij? Certe sic. Audi quid de hoc lucas referat de illis loquens. Ibant inquit gaudentes a conspectu concilij. qm̄ digni habiti sunt pro nomine ihesu contumeliam pati. Digni inquit. et quare? Vere prorsus magna dignitas ipsos premultis ad hoc electos esse. vt mundi sapientiam transcenderēt. facti stulti ꝓpter xp̄m toti mūdo illuderent quibꝰ dignꝰ n̄ erat mūdꝰ

Capitulum sedecimum continens consolationes super carentia pulchrarum rerum ad ornatum pertinentium.puta anulorum.gēmaruz et hmoi.siue sup carentia ipsius ornatus in genere in hmoi rebus consistentis.

Sextodecimo post premissa ad dominam cōsolatricem supradictam accessit et alius tristis sup carentia premisso capitulo expressa.desiderans consolationem recipere aliqualem.cui illa huius rei gratia de suis puellis nouē deputauit.

I.CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. O amice cur gloriari queris in gemmis? Forte respondebis q ratione mire pulchritudinis in eis consistentis,quo pacto per eas glorioſus fieri credens,et ammirabilis doles amissis,et letaris retentis.Sed quid? Certe pulchritudo gēmarum non est digna.q de illa mireris vel q doleas amissis.et leteris retentis.Himirum per eas non redderis pulcher,glorioſus,t admirabilis.Audi boetianam ſolatricem.An inquit gemmarum fulgor oculos trahit? Sed siquidem est hoc splendore preciū gemmarum est lux illa non hominum.quas quidem mirari homines vehementer ammiror.Quid est carens anime motu atqz compage qđ animate rationabiliqz nature pulchrum esse in re videatur. que tā et si conditoris opera suiqz dist°ne postreme aliquid pulchritudinis trahunt infra nostram cum excellentiam collate admirationem nostram nullo modo merebantur.sequitur celum,spdera,lunā, solemqz miramur.Num te hoꝝ aliqđ attingit.Num audes alicui? talium splendore gloriari? An vernis floribꝰ ipse distingueris.qđ inanibꝰ gaudijs rapis? Quid externa bona p tuis amplexaris? Nūquit tua faciet esse fortuna,que a re natura rez fecit aliena? Ex qbus omnibus nihil hoꝝ que tu in tuis computabas bonis tuuz esse liquido monstratur. Quibus si nihil inest appetende pulchritudinis? quid est q amissis doleas,vel leteris retentis? Q>si naturа pulchra sunt quid id tua refert.naz hec per se a tuis quoqz operibus sequestrata placuissent.

II.CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait.Cur ornari queris rebus auris atqz gēmis in iniuriam tui conditoris? An nescis q iniuriaz digne vindicandaz optimo faceret artifici qui presumeret ad eius opus pulchrezimnm et exquisite factum emendandum conari .Fatearis hꝰ necesse est.Sed quid? Profecto homo ab optimo factus est artifice. atqz ei quodammodo consimilis mente.Ad ymaginem quippe dei factus est homo.est autem et menti corpꝰ adaptatum in debita p, positione.a qua quidem discreparet,si quicq̄ ei ornamenti maxime rerum infimarum superaddi contingeret.Nonne ergo omnipotentis artificis vindictam melius esset non meretri.q̄ cum eius iniuria

quibusuis velle ornamentis emendari? Hanc reuera iniuriam deo non faciunt alia quecunq; animalia. que illa quā a conditore habēt pulchritudine sunt contenta. Num leonem vidisti regem alium se coronantem rosis? Num aquilam se ornantem gemmis. forsitan faceret spmia que hoc didicisset ab hominibus fatuis: qui et ipsi spmie sue assimilantur fatuitate. Audi illam industriam Boetianam consolatricem. Alia quidem inquit sui contenta sunt. Vos aūt deo mente consimiles a rebus infimis excellentis nature ornamenta captatis. nec intelligitis quantam conditori vestro faciatis iniuriam. Ille genus humanum terrenis opibus prestare voluit. vos dignitatem vestram infra infima queq; detruditis. hec illa consolatrix.

¶ III. CONSIDERATIO.

TErcia puella sic ait. Cur reb9 q̄ris ornari nature tue extraneis? Auro scilicz siue gemmis. An nescis stultum esse conari ad impossibile? Dicro q̄ de talib9 que dicte sunt rebus ornari sit impossibile. Si scire velis. Audi prefatam boetianam consolatricez. Q̄m inquit late patet vester hic error. qui ornari posse aliquid ornamentis existimatis alienis. Et id fieri nequit. Naz siquid ex appositis luceat. ipsa quidez que sunt apposita laudant. Illud vero huius tectū atq; velatum in sua nihilominus feditate perdurat. hec illa.

¶ IIII. CONSIDERATIO.

QVarta puella sic ait. Cur auro et gemmis ornari desideras? Error omnino. desiderium quidez omne nō nisi boni potest esse Omnia nanq; bonum appetunt secundum mundi sapientem. q̄si ñ verum. apparens autem bonum fuerit. constat q̄ erratur. Et vero si scire volueris aurum atq; gemmas possidere vere bonum nō esse Audi gnatam inter bonum et malum discernendi boetianam cōsolatricem. Ego inquit nego vllum esse bonum quod noceat habenti. Num id mentior? minime inquies. atq; diuitie possidentib9 persepe nocuerunt. hec illa. que quia id deducit de auro et gemmis ad diuitias pertinentibus. per hoc q̄ hec adeptus desistit esse securus. Idcirco sequenti metro sic dicit exclamando. Heu primus q̄s fuit ille auri qui pondera tecti. Gemmasq; latere volētes preciosa pericula fodit.

¶ V. CONSIDERATIO.

QVinta puella sic ait. Tu cuius desiderium in corporis fertur ornamenta. cur non potius curas q̄ ornetur tota tua persona. que profecto eo ornatum perdit. quo se corporaliter ornare querit? Audi archiantistitem ambrosiuz. neglecta inquit decoris cura pl9 placet. et hocipsum q̄ nos non ornamus ornatus est. hec ille. Sed quid? Nonne econtra hominis persona ex corpe cōsistēs et aīa: suū p hoc pdit ornatū. q̄ studet ornare corp9 suū? Certe sic. Audi illū cyprianū ō ornatu corpis loquētē. et ī pditōz ornat9 psone referē, tē Auro iāt et moilib9 adornate: ornāmta mtis et corpis pdiderūt

Sed quo pacto forsan inquies? Ecce si mens esset ornata virtutib9 cum illa. vt forma sit tota in qualibet parte corporis vna cuz suis accidentibus: sequeretur mediante ea eisdem virtutibus ornatuz es, se et corpus. quemadmodum cuidam saluator ait. Si oculus tuus fuerit simplex: totum corpus tuum lucidū erit. scilicz luce ōnte simplicitatē seu puritatē mētalis oculi. scz pure intētōnis ꝺmunicata mediante ea. vel insensibiliter ipsi corpori. perdito igitur cultumentis. perditur mediante ea prius habitus etiam cultus corpis Sed quid? Certe curare nimium de corporis ornatibus. est argumē, tum perditum esse ornatum mentis consistentem in virtutib9. Hic nanqz dicit pater clareuallis. non tanto curaretur corpis cultus. nisi prius neglecta fuisset mens inculta virtutibus.

VI. CONSERATIO.

Sexta puella sic ait. Cur homo tantum curas de ornatu corpis, per quod teipsum vel principale tuum seruum facis. te quidē demonum. principale aūt tuum, id est hominem tuum interiorem corpis seruum. Vis scire de primo? Ecce ex dicto magni patris in volumine decretoꝝ recitato aperte colligitur. q ornatus meretricis non est ad placendum hominibus supple tantum. sed ad seruiē, dum demonibus. Dicro q homo se ornādo corporaliter. presertum nimis studiose principale suum. i. hominem interiorē corporis seruum faciat patet. nam qui seruit corpori. seruus est corporis. ꝛ nō, ne principale hominis seruit corpori quando sic ei intendit q multum studet eius ornatui. certe sic. tunc enim ad ipsum sic se habet sicut ancilla dominam suam ornans. vel sicut seruus dominum suū armans. Certe non est hec mutatio dextere excelsi. sed dyabolici consilij quo de domino fit seruus. et de seruo dominus. O homo interior cui natura dedit dominum esse scilicet actuum tuorum. cur teipsum negligis? et non te. sed corpus quod iure seruus est. preciosius te ornare conaris. quo non sicut domin9 corporis. sed vt seruus eius operari videris. et dominio priuaris.

VII. CONSIDERATIO.

Septima puella sic ait. O karissime. siquis sciret ornatum suum esse venenosum et simul multos occidere. natum. nimium crudelis esset si non postponeret ipsum. Sed quid? Dicrofecto tam viriq mulieris ornat9 est vtiqz venenosus. simulqz multos occidere natus. et esto q inde nullum sequatur damnum. per euz tamen meretur quis eternum supplicium. Audi de hoc venerabilem ieronimū Si inquit vir vel mulier se ornauerit. et vultus hominum ad se prouocauerit. et si nullum inde sequatur damnum. iudicium tamen patietur eternum. quia venenum attulit si fuisset qui biberet. hec ille.

VIII. CONSIDERATIO.

Octaua puella sic ait. Nescis homo egregium verbuz gregorij in decretorum venerabili volumine recitatum. Nichil inquit fulget in episcopali ceruice splendidius q̄ humilitas. Hocipso ergo q̄ episcopus. et pari modo etiam alius exteriori ornatu qui superbiam natus est inducere superbire incipit. ornatum humilitatis p̄dit. Itaqz iuxta premissam autoritatem decreti. eo perdit ornatum excellentiorem et fulgentiorem, quo querit habere inferiorem. scz exteriorem. et nōne hoc stulticie est, vel melius dicam insanie. cum non concordet sane doctrine que longe lateqz inuenitur taz in canonicis q̄ in canonisatis scripturis de ipsa humilitate hominem p̄ornāte, gratumqz et gratiosum ipsum faciente. Nimirum homo humilis, gratus est humilibus ratione similitudinis. gratus quoqz ē superbis. eo q̄ non resistit ipsis.

IX. CONSIDERATIO.

Nona puella sic ait. Tu cuius desiderium non in anime. sed in corporis fertur ornamenta. contra te militat per sororem meam superius recitata venerabilis ieronimi autoritas qua dicit. Nō mediocriter errant qui magno bono preferunt mediocre bonū. Bz quid. Nonne magna bona sunt anime ornamenta. respectu quoz̄ hautdubiuz ornamenta corporis nec mediocria bona dici possunt hinc est q̄ corporis ornamenta nequaq̄ sunt ornamentis anime p̄ferenda. sed bene econtra. Quemadmodum fecit beata agnes, que cum preciosissima corporis ornamenta a prefecti filio sibi oblata quasi stercora refutasset. et ipse multo maiora promitterz. tale fer² ei dedisse responsum. Discede a me pabulū mortis. Quia ab alio amatore preuenta sum. et hec dicens de christo intendebat. De q° ratione ornamentoruz anime methaphorice expressoz̄ teste sua hystoria sic dicebat. Anulo suo subarrauit me. et immensis monilib? ornauit me. dexteram meam. et collum meum cinxit lapidibus preciosis. tradidit auribus meis inestimabiles margaritas. et circumdedit me vernantibus atqz choruscantibus gemmis. Hec illa. intendens anime ornamenta. pro ornamentis corporis spretis. a christo accepta esse immensa et inestimabilia. et quasi respectu ornamentorum corporis infinita. Quippe ornamenta illa licet secundū methaphoraz communicent in vocabulis cum ornamentis corporis. tamen quia hoc fit cum additamento infinitatis et inestimabilitatis admirabiles. et corporalibus rebus incomparabiles signāt p̄fectiones. Anulus nempe signat fidem seu fidelitatem diuini spōsalicij. Monilia salutaria monita luciflua commendata peccatori. Lapides preciosi diuerse virtutis. varietatem virtutum, ad dexteram recte operationis, et ad collum erectum recte ad caput. xp̄m intentionis conferentium. Margarite perlucide pure inspirationis, verba denotant ad aures interioris auditus perficiendū. Bz gēme

vernantes atq; choruscantes vno in loco signāt florem virginitatis.et splendidam virtutem ħumilitatis secundum patrez clarevallis. qui et alio loco de ħumilitate loquens. Nulla inquit splēdidi, or gemma in omni preecipue ornatu summi pontificis. Dic ergo q̄, so nonne hec anime ornamenta sunt corporis ornamentis q̄uis vo, ce similibus preeferenda et preeligenda. Sunt omnino. Preesertim cum hec spiritualia,vel non simul simpliciter, vel non eque perfecte cum ipsis corporalibus ħaberi possint. quinimmo vt premittit teste cypriano,auro et margaritis et monilibus adornate,ornamēta mentis et corporis perdiderunt.

¶ Capitulum decimumseptimum otinens consolationes super carentia ornatus vestium,et super confusione et verecundia rōne vilitatis earum.

Decimoseptimo post preemissa ad principalem consolatricem accessit et alius tristis querens super carentia et confusione preemisso capitulo expressis consolari. at illa eidem tres de suis puellis eiusdem consolationis gratia deputauit.

¶ I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. Nonne bona est consolatio coram iudice? non ħabere testem contra se de vitio vel de crimine. Sed quid. Certe non est vnus tm̄ iudex ħominis. immo tot sunt iudices quot intuentes coram quibus ornatu carens. caret teste contra se de vitio vanitatis. sicut econtra qui se notabiliter ornat ipse contra seipsum preedicti testē vitij sibi parat. vt patet per doctores sanctos contra ornatum vestium preedicantes seu scribentes. Audi super hº sanctissimum patrem gregorium. Q? inquit pro sola inani gloria vestimentum preciosius queritur res ipsa testatur. quia nemo vult ibi preciosis vestibꝰ indui. vbi ab alijs non possit videri. Audi ad idem etiam patrem clarevallis. Vanum inquit cor,vanitatis noticiaz ingerit corpori,et exterior superfluitas,interioris vanitatis iudicium est. mollia indumenta,animi molliciem iudicant.

¶ II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. O si adħuc verba sanctorum audires,eaq; ordinata voluntate caperes,nequaq̄ de ornatu vestium tm̄ curares. Ecce enim ex verbis magni patris augustini in decretoz libro sic legitur. Verus ornatus,maxime christianorum et xp̄ianarum nullus fucus mendax vestisq; pompa. ꝫ mores boni sunt. hº autem ex verbo pro certo sequitur. q; vł non creatur de ornatu xp̄i, anoz vel de non vero. quando queritur pompa seu resplendentia vestim̄ti.et negligūt mores boni. Si gº d nō vero ornēt. tūc victꝰ vtiq; nec magnanimꝰ, nec ornatꝰ es. Sicut em̄ non verꝰ ignis nō est ignis. ita nō verꝰ cultꝰ ñ est cultꝰ. quēadmodū ecōtra dicit magnꝰ pr̄. Neglecta mūdicies. et iculta vestis. cultꝰ ipe sine cultu

Nimirum hic cultus sme cultu consistit in bonis moribus: non i re splendentia exteriozis vestitus. Sane licet boni mozes etiam exteriozes ozent hominem plurimum. magis tamen ex quibus procedunt. s. interiozes virtutuz habit9. Hinc nanqz psalmista ait. Omnis gloria filie regis ab intus in fimbrijs aureis, circumamicta varietatibus. Nimirum filia regis est anima deuota que nedum creatione. sed et casta generatione cum caritate est regis seculozum filia. Vnde absit huic gloziari in vestimentis fozinsecus splendidis. sed ab intus in fimbrijs aureis, id est finibus virtutum excellentibus. ipsarumqz variarum virtutum circumamictri varietatib9.

III. CONSIDERACIO.

Tercia puella sic ait. O si scires homo quantum ipsis angelis deoqz placet vile vestimentum: minime curares tibi compara, re ozn̄atum. Q9 em̄ angelis placeant vilia vestimenta: et ad eos libentius declinent qui habent ea. hoc dulcis pater clareuallis nobis hunc in moduz manifestare curauit. Q̄m̄ multa inquit ipsa die natiuitatis dominice gemmis et auro fulgent altaria. quantū vbi qz pallis adozn̄antur parietes. putas ad hec angeli diuertēt: et pānosos declinabūt homines? Si ita est. cur magis apparuerūt ouium pastoribus: q̄ regibus terre. templiqz sacerdotib9? Non igitur opozet confundi. non opozet erubescere si contingat hijs pānosis quos angeli visitant vilitate vestiuz assimilari. pmmo et ipsi regi. vbi est inquiunt magi qui natus est rex iudeozum? Et de hoc rege. pmmo de mundi saluatoze post premissa sua verba subiūgit pater clareuallis. Cur inquit et ipse saluator cuius est aurum pariter et argentum: sacram in suo cozpoze paupertatem dedicat? Aut certe cur ipsam tam sollicite paupertatem angelus enarrat? Hoc inqt vobis signum, inuenietis infantem, pannis inuolutuz, ꝛc̄. Sed quid? Nunquit pannis de serico vel ō auro fozmatis? certe nequaq̄ hoc credendum est: sed probabili9 vt per neptem meam infra patebit. de pannis huiuscemodi in quib9 ipse pastor omniuz pastozes dilexit tanq̄ sibi similes ratione dicte pannositatis.

¶ Capitulū decimumoctauū ozinēs ozsolatōs super carentia solennis habitationis. et ozn̄ate suppellectilis. ac super carentia familie ad honozem facientis.

Decimooctauo ad dominam consolatricem principalē accessit et alius tristis. querens consolari super carentijs premisso capitulo expressis. cui illa mox ō suis puellis quatuoz assignauit.

I. CONSIDERATIO.

Prima puella ad habitationem respiciens sic ait. Quis peregrinus nisi vel prozsus stultus in terra peregrinatōis sue curaret

sibi de habitatione solenni prouidere.et se per hoc de picturis et sculpturis ac aliis ornatib9 sollicitando citra et extra suam patriã notabiliter arrestare. Esset hoc p certo nimis fatuum:quod et merito secundum sanctos viros inuenitur reprobatum. Dices forte hº non videtur. Nam templum salomonis fuit pulcherrimum.atq3 per omnia sumptuosum.cuius edificia hodie sunt in memoria tanq3 laude digna. Verum dicis.sed tu erras in cõsequentia. Audi venerabilis ieronimi sententiam libro decretorum inductaz. Hic em pater venerandus non solum secularia et prophana edificia reprobat.sed etiam sacra vel sacranda dicens sic. Multi edificant parietes marmora nitent.auro splendent laquearia. gemmis altare distinguitur.et quia hoc dicit detestando.ideo subiungit dicens. Ne, qz mihi aliquis opponat diues in iudea templuz.mensaz.lucernas.turibula.patellas.ciphos.mortariola.et cetera ex auro fabricata tunc h9 probabantur a domino.quãdo sacerdotes hostias immolabant.et sanguis pecudum erat remissio peccatorũ.quanq3 hec oia precesserint in figura. scripta sunt autem propter nos. in quos fines seculorum deuenerunt. Nunc vero cum paupertatez dom9 sue pauper domin9 dedicauit. Dortemus crucem.et diuitias lutuz putemus. Hec ille venerandus. Non igitur curemus vt diuitie appareant in habitationibus nostris. si lutum sunt putande. quis enim vellet de luto gloriari. aut de luteis edificijs reputari glorioſus.

III. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. Nescis tu q3 angelis suis deus mandauit de te vt custodiant te in omnib9 vijs tuis. quibus scilicet peregrinaris a domino. In vijs inq3. Nunquit non et in hospitijs tuis proprijs. Credo plane q3 sic. si tamen sint humilia. Si vero alta sint et nimis sumptuosa dubium esse poterit. qualia vel ratione dubij huiusmodi sunt vitanda. Ne scilicet angeli hominem vel pro tempore quo ad loca.vel quo ad preseruationem a pena vel a culpa derelinquant. Pro dubio huiuscemodi reuoca ad memoriaz verbum patris clareuallis per neptem meam prius inductuz. Qm̃ multa inquit ipso die natiuitatis dominice gẽmis et auro fulgent altaria.quantum vbiq3 pallis adornantur parietes. Putas ad hec angeli diuertent. si ita est.cur magis apparuerunt ouium pastoribus q3 regibus terre.templiq3 sacerdotibus. Hec pater ille. et ecce cum de habitatione dicamus domino in collecta. Angeli tui sancti habitantes in ea nos in pace custodiant.scilicet contra insidias inimici. de quibus premittitur si nichilomin9 dictus pater dubitat an angeli diuertant ad huiusmodi sacra loca excessiue ornata. quantum tunc poterit esse dubiuz. an ipsi angeli custodes hois ipsum custodiendum comitari dignentur ad alta edificia,vana pariter et prophana. Q3 si angeli sancti ibi non fuerint:patebit inhabitans iuxtá premenioratam collectam insidijs inimici.

¶ III. CONSIDERATIO.

¶ Tercia puella ad ornatum attendens suppellectilis sic ait. Illis merito debemus carere. que sanctorum digna sunt reprobatione. Sed quid? Profecto suppellex preciosa a sanctis reprobatur. Audi de hoc doctissimum q3 insignem Ieronimum Inter sericum inquit et linteamina quibus videris fulgidus et formosus. intellige te nudum, consciscum, sordidum, mendicantem. hec Ieronim9? ¶ Et nota q9 dicit nudū. id est sine habitu virtutū. cōsciscum. i. sine integritate spirit9. sordidum sc3 stercorib9. de quib9 dicit paulus. omnia arbitror ut stercora. mendicantem. s. a vermibus sericum. ab agro linum. a filatricib9 et textriab9 pannum lineum. Sane si suppellectilem preciosam et ornatam haberes? qua credulitate posses de illa gloriari? Videns multitudinem pauperū copiosam et non deficientem. quippe pauperes inquit xp̄s semper habetis vobiscum. Exemplum potiꝰ attendere deberes sancti viri beati dominici. de quo adhuc seculari et iuuene existente legit9 q9 dum illo in tempore quo palestie studuit fames inualesceret. vē, ditis libris et supellectili quam habebat omnia in elemosinaꝫ est largitus.

¶ IIII. CONSIDERATIO.

¶ Quarta puella ad carentiam attendens familie sic ait. Cur confusionis et verecundie rubore p̄funderis ꝓpter carentiam familie ad honorem vtputas facientis? Audi boetianam consolatricez te vel in parte consolantem. An vero inquit te longꝰ ordo famulorum facit esse felicem. qui si vitiosi moribꝰ sint perniciosa domꝰ sarcina et ipsi domino vehementer inimica. Bin vero p̄bi. quonā modo aliena p̄bitas in tuis numerabitur operib9? hec illa. Verum si aliena p̄bitas in alicꝰ opibus non est numeranda? multo minus in eius gloria p̄ tollenda confusione et verecūdia ex carentia familie habita? Deniq3 quo carentia familie magis est in gloria. eo sal: tem quem humiliat. constituet apud superos in maiori gloria. quippe vt ait eliphas themanites. qui humiliatꝰ fuerit erit in gloria.

¶ Capitulum decimumnonum continens consolationes super confusionibus habitis et specialiter ratione incarcerationis vel illationis alterius pene confusibilis aut etiam turpis mortis.

¶ Decimonono post premissa ad predictam dominam cōsolatricem accessit et alius tristis querens consolationem recipere tam super cōfusione in genere. q3 in speciali super confusionibus premisso capitulo expressis. cui mox illa domina huius rei gratia de suis puellis tres p̄oneas assignauit.

I. CONSIDERATIO.

Prima puella contra confusionem in genere sic ait. O amice ō confusionem patientibus. Audi verbum psalmiste. Implesti inquit facies eorum ignominia. et querent nomen tuum domine. Confusio ergo seu ignominia ad querendum nomen domini occasio est siue causa. Quod inquies nomē? Certe nomen eius ihesus. qō pfecto adeo est dulce, p remedium est ignominie, vtpote faciens hominem confusionis. et ignominie amaritudinem non sentire p̄ sua dulcedine. Nimirum secundum dulcissimum illum patrem clareuallis. Ihesus est mel in ore. melos in aure. iubilus in corde. Deniq; non est tristandum de confusiōe. nisi dumtaxat peccatū adducē te. Omnis enim alia quia hominem humiliat, gloriam adducit. q̄p pe vt soror mea prefata est. qui humiliat⁹ fuerit erit ī gloria. Hoc autem de confusione directe alter ihesus filius syrach diuisione per immediata aperte innuit. Est inquit confusio adducens peccatum. et est confusio adducens gloriam et gratiam. dicit gloriam et addit gratiam. quasi dicat. est adducens gloriam quam consequit⁹ non liuor vel inuidia, sed fauor et gratia.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella confusionem incarcerationis vel alterius pene confusibilis attendens sic ait. O homo pena tua aut illata est sine culpa. aut p̄ vera culpa. Siquidem sine culpa. o quantam laudem hoc meretur. Audi magnum patrem Augustinum. Non ita inquit laudam⁹ joseph cum frumentum distribuebat, sicut cum carcerem habitabat. hec pater ille. nec est mirum dictu. malum enim confusionis apud paucos presertim valore exiguos nequaq̄ tanti est quanti est ponderis bonū glorie apud multos viros glorioſos Sed quid? Profecto esto q̄ omnes mortales confusionem pene sine culpa illate nescirent esse illatam sine culpa. minim⁹ hic essē numerus respectu immortaliū apud quos innumerabiles pariter et glorioſos ipsi punito sine culpa gloria maxima deberetur. Porro si pena infertur etiam p̄ro vera culpa. tunc est attendendum q̄ nequaq̄ tristari habet qui per modicam penam maximam euadit. nec qui verecundiam maiorem per minorem. Audi quid ad propositū proclus quidam dicat. Neq; em̄ inquit corpori secari solum et vri malum. sed languere sectione et vstione indigens. non ergo puidentie remissio est. sed intensio nondū puniri a puniente. recte etenim vere hec maxima punitio in malo manere impunitum. et siqs videre seipsum posset talē habitū habentem. tūc vtiq; gemeret entem seipsum. Hec philosophus ille. sed quo ille gemeret si impunitum se videret. eo vtiq; et intra se de se tali viso q̄ de se punito magis erubesceret.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella turpis mortis confusionem attendens sic ait. vt turpis mors infertur ex condigno, tunc vtiq; iuxta precedentem precepti sententiam minus est malum ea puniri. q̄ impunitus remanere. Si vero bono viro et virtuoso inferatur. tūc amittit turpitudinis rationem. Audi super hoc et prosperum satis prospere concludentem. Non est inquit putanda mors mala; quam bona precessit vita. Audi quoq; et tullianam sententiam. Nequaq̄ inquit viro forti turpis mors accedere potest. Deniq; secundum illustrē Boetium. omne quod recipitur. per modum recipientis recipitur. Quomodo igitur possibile erit bonum virum malam recipere mortem?

¶ Capitulum vicesimum continens consolationes super verecundia et confusione ratione sterilitatis et generandi impotentie.

Vicesimo post premissa ad illustrem dominam consolatricem accessit et alia persona tristis super materia p̄missi capituli querens beneficium consolationis. Et illa eidem huius rei gratia de suis puellis illico duas adiunxit.

¶ I. CONSIDERATIO.

Prima puella ad impotentiam viri tristis considerationem diligens sic ait. Noli amice tristari. vel enim es impotens naturaliter. vel talis factus maleficio. Siquidem maleficio. quandam inferius neptem meaz visites. et consolationē poteris reportare. Sin autem naturaliter. nec hoc te debet ratione carentie liberorum perturbare prout per eandem neptem. ac etiam per alias pl̄ibi poterit declarari. Verum si ex hoc confunderis. et fortassis eris mulieribus minus gratus. cogita illas esse meretrices. et ipsarum fauorem merito contemnendum. teq; propter hoc apud personas sexus vtriusq; sapientes et honestas minime esse confusum. qđq; nec curandum est fatuis displicere. Quasi forsan vxorē habeas. que hac de causa contra te iudicialiter agat ad diuortium. si pro ipsa contra te sententiatum fuerit. reputa pro te notabiliter factum esse. vtpote qui per hoc es a meretrice absolutus. Vere etenim felix est h̄ impotentia que tibi potentiam tribuit ab vxore meretricula recedendi. Deniq; consideres q̄ deuotionis gratia ac castitatis amore vt plurimi sancti viri seipsos castrantes. atq; vtilitatis causa. vt reginarum eunuchi per castrationem elegerunt fieri impotentes. et si natura hoc tibi dedit. aliqua saltem intentione consimili poteris consolari.

¶ II. CONSIDERACIO.

Secunda puella sterilitatis obprobriū cōsiderans sic ait. O bona amica cur turbaris cum rachele infecunda jacob viro suo dicente. Da mihi liberos. alioquin moriar. Cur nō potiꝰ scripturaz

attendis quare regum libro dicitur · sterilis peperit plurimos. qua
si dicatur ad pariendum plurimos filios · sterilis est aptior q̄ fe
cunda · Hinc etenim filius amos · Lauda inquit sterilis que nō pa
ris · quod et paulus inducit · Letare sterilis que non paris · et vter
q3 pro causa subdit · quia multi filij deserte magis q̄ ei9 que habet
virum · Hempe quoniam mulier innupta et virgo cogitat que dñi
sunt · sane possunt hec intelligi de spiritualibus filijs cōceptis in
ventre mentis, seu in cubili cordis · Qui nimirum filij sunt sancta
rum cogitationum actus meritorij · quippe sicut filijs pr̄na habe
tur hereditas dicente paulo, si filius, et heres · Ita talibus actibus
debetur hereditas celestis regni · Sunt enim coheredes christi · q3
heredes dei patris pulcra et casta generatōe ab eo immediate spe
ciali influentia procreati · Non em̄ sufficeret generalis influentia
vt in generatōe fructuz in arbore, siue in quacunq3 alia naturali
generatione · sed omnino ad dictorum procreationem filiorum, sc3
actuum meritoriorum necessaria existit specialis influentia patris
celestis, qui ideo dicit nobis, sine me nichil potestis facere · Nichil
inquit supple boni meritorij seu vniuersaliter moraliter boni · Ve
rum licet quantum ad carnales filios scriptura dicat · mulier cum
parit tristiciam habet · Tamen de proposito quantum ad dictos
spirituales non sic · sed concipiens eos potius iuxta premissum ver
bum doctoris gentium atq3 filij amos · Letari habet et laudare su
um creatorem per quem habet tales filios et tam multos · valens
sc3 infra diem naturalem mille tales filios concipere in mente · ac
deinde parere exteriorib operis manifestatione · Laudet itaq3 eor̄
mater et letetur multiplici ratione gloriando sc3 de dicto patre q̄
si suo viro pulcherrimo · qui est quidem secundum illustrem boetiū
pulcrum pulcherrimus ipse mundum mente gerens · Nobilissimo
De quo idem dicit · Mortales cunctos odit nobile germen Ditissi
mo · qui est vt dicit paul9 · Diues in omnes qui inuocant illum · Po
tentissimo · qui est vt idem dicit solus potens rex regum, et domin9
dominantium · Fecundissimo qui numero sponsarum suarum quasi
infinitam prolem potest procreare in momento virtuosissimo, sola
ciosissimo, et gratissimo · Quippe ipse est domin9 virtutum · et voca
tus deus solacij · et deus omnis gratie · Ac deus totius consola
tionis · Rursum persona concipiens et pariens dictos filios spiritu
ales laudet creatorem suum, et letetur de ipsis tanq̄ filijs optime
condicionatis · Hij nimirū nunq̄ eiulant · nunq̄ famescunt · nunq̄
infirmantur, semper sunt viuidi · pmmo et vita dicti · quippe secun
dum illum aristotilem, operatio intellect9 est vita · Sunt quoq3 et
libere condicionis, vtpote secundum eundem existentes gratia sui
Hij etiam filij concipiuntur et pariuntur sine dolore, immo cu3 san
cta delectatione · habētur cū virginitatis honore · saluo virginali
pudore · sc3 et oīs hm̄oi filij sunt sancti nō solum saluandi · sunt q3

alus et perfectio vocati. qui sue matri quandam salutem formaliter oferūt in hac vita, atq; nihilomiꝰ salutē ei mercant' eternā i patria O quantū ergo gaudendū est de eis. multas quidē reor esse virgines. que propter habendam prolem ita sanctaq; sicut est euangelista johannes. vel baptista. virginitatez perdere forsitan non curarent. Quanto igitur magis de predictis filijs est gaudendum, qui adeo sunt essentialiter sancti q̄ nec baptista. nec euangelista. nec etiam virgo beata dei mater alma sine talibꝰ habitis vt habendis sanctitatem habuisset.

Explicit quartus liber de consolatione theologie. Incipit liber quintus continens consolationum remedia opportuna contra illa turbatiua que opponūtur potestati et dignitati. Capitulum primū continens consolationes super carentia temporalis potestatis, seu potentie, atq; dignitatis.

QVinto principaliter seprem tristibꝰ supradicte domine consolatrici principali appropinquantibus. et ei astantibus coram. vnus ex eis ante ceteros hijs eā verbis fuit allocutꝰ. domina illustrissima turbor nimis de temporalis potestatis seu potentie atq; dignitatis carentia. et peto vt me sup hoc dignemini cōsolari. At illa eidē mox huiꝰ rei gratia de suis puellis sex assignauit

I. CONSIDERATIO.

PRima puella contra querelam de potentie, seu potestatis carē, tia sic ait. O homo qui potentiā appetis vt de eiꝰ carentia cōsoleris animaduerte que sequuntur. Scias pro certo q̄ quanto potentes in statu fuerint altiori. tanto in periculo maiori versantur. Noueris magnum patrem Augustinum hanc sententiam in clericorum regula affirmasse. Noueris eundem p eadez sententia sic quoq; exemplificasse. Plus inquit duces et principes. q̄ milites ab hostibꝰ appetuntur. et violentiꝰ ꝓpulsantꝫ ventus et turbinibꝰ culmina quecunq; sunt altiora. Ideo magisq; quo plus ceteris vnusquisq; potest sciat esse sibi metuendum. hec ille pater. Quid ergo optabilem potentiam tu existimas quam perpetui atq; temporalis distantis parumper atq; imminentis casus periculum manet. Periculum inq̄ maioris multo miserie quasi si potentes ante casum nō fuissent. Queso bene memineris q̄ vti supradictum recordor. Infelicissimuz infortunij genus est fuisse felicez. Nunc quoq; flagito vt attendas q̄ securi sint potentes a casu. Exemplis hꝰ disce magnatum diuersorum. Ecce quid de regum statu qui firmiori solio subsistere videtur, illa boetiana desolatrix in longū retro experta, vtpote euī plena tradiderit. Plēa est inq̄t exēplorꝫ vetustas, plena etiaz

presens etas qui regis felicitatem calamitate mutauerint. et subdit pronice. O preclara potentia. que nec ad conseruationem quidē sui satis efficax inuenitur. Q? si hec regnorum potestas beatitudinis ductor. Nonne siqua parte defuerit felicitatem minuit. miseriam importet. Sed quamuis late humana tendantur imperia. plures necesse est gentes relinqui quibus quisq; regum non imperet. Qua vero parte beatos faciens desinit potestas. hac in potentia subintrat que miseros facit. Hoc igitur modo maiorem regibus inesse necesse est miserie portionem. Expert? sortis sue periculorum tyrānī regni metus pendentis supra verticem gladij terrore simulauit. Que est igitur hec potestas. que sollicitudinum morsus expellere. que formidinū aculeos vitare nequit. atq; vellent ipi vixisse securi. sed nequeūt. hec illa. Quid igitur inquies ad hec. forte dices Num rex quisq; potens ve ali? satis manet secur? prevalens multitudine seruitorum. Tudi de hoc vteri? exptam illam quam dixi. Potentem inquit censes qui satellite latus ambit. qui quos terret ipse plus metuit. qui vt potens esse videatur in seruientium manu situs est. Hec illa. Cui? dictū hac ex postilla pateat q; nō praro reges. alioq; potentes suor? pditione in fugam verti. aut bello subcumbere suorum etā manib? occisos. Aut venenatos ob ipam quā habuere pontentiā contigit interire. O pulchra potentia. que nec ī mensa solatij tempore est secura. sed sic ipos quib? nititur hz anxia formidare. Vnde et sepedicta dsolatrix. Potentiā inquit ne deside, res subiectorum insidijs obnoxi? periculis subiacebis. ¶ Verus si te forsan regie. aut cuiusq; alteri? maxime patestatis carentia tanq; pter improportionem suam distantius a te site non valeat perturbare. leuiter enim loco et tempore. aut improportōe absentia quoslibet mouere noscuntur. Horror q; nec minoris et magis tibi ꝓportionate potestatis. puta qualem regum. vel magnatum familiares obtinent carentia te contristet. Plurimorum nanq; inuidia. aut vidicte. aut ambitionis causa. vtpote auida succedendi tali insidiat potentie studiosa quomō ruat. Ipsorumq; auaricia aut malicia principum seu magnatum huius familiares apud se potentes sepe et īopinate dum securiores se existimant vel morti tradit. aut alias ꝓsternit nullo obstante presidio amicorum. An non putas aliquando contigisse vt frater fratrem in mortem traderet. vt magistratus post sublatum de medio obtineret. Quanto igitur magis in ciuitatum comitatibus magistratuum potentia sedicios um ob tumultum populi leuiter concitabilis ruinam habet formidare. Quotidianum quodammodo hoc videtur et paucos infra annos sepius ita vidimus. q; qui prepotentes extitere vsq; adeo q; imperare spoderibus viderentur. erectisq; capitibus vix terram prout ambulandi necessitas exigit respicere dignabantur. leuis aure flatu tumultuosa seditōe populi ī eos dcitata. stragesq; nōnūq;. aut rex dfiscatōe

Aut pro scriptione personarum subsecutis in se et in suis adeo sunt derecti. q̄ omnis eorum prior potentia in amaritudinem penit⁹ est conuersa. Queso igitur vt audias sepedictā expertam hoc quod de regum familiaribus premittitur prestantem. Quid inquit ego de regum familiaribus disseram? cum regna ipsa tante imbecillitatis plena demonstrem? Quos quidem regia potestas sepe incolumis. sepe autem lapsa prosternit. Nero senecam familiarem preceptorem, q̄ suum ad eligende mortis coegit arbitrium. Per apinianum diu inter aulicos potentem militum gladijs antonin⁹ obiecit. Atq; vtriq; potētie renunciare voluerit. Quor seneca opes etiam suas tradere neroni. seq; in otium oferri conatus est. Sed dum ruituros moles ipsa trahit. neuter qd̄ voluit effecit. Que est igitur ista potē, tia quam pertimescunt habentes. quaz nec cum habere velis tut⁹ sis. et cū deponere cupias vitare nō possis. An presidio sunt amici quos non virt⁹. sed fortuna conciliat. Sed quem felicitas amicum fecit. infortuniū faciet inimicum. Que vero pestis efficacior q̄ domestic⁹ inimic⁹. Hec iterum illa. Appendas igitur in statera que habes pre manib⁹ potentiam. scz vna in lance. cariusq; qd̄ esse in mundo dinoscitur vitam proprian pdendi periculum. incurrendiq; eam que omnium finis est terribiliū mortez. scz in lance alia. et videbis hanc scdam lance prima incompabiliter grauiorem. Nam plus profecto q̄ lanx prima boni ōtineat ōtinet ista mali. Hac igit² vnum aliqd ex otentis vtraq; in lance. quod siquid boni vel apenter ōtineat. tamen quia malicia ei⁹ predominabit² bonitati. stult⁹ omnino es si hanc oppositionem habere desideras. et non potius carere potentia. q̄ ea habita simul habere etiam adiunctum inseparabiliter sibi malū.

III. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. aut dignitas et potentia cadunt in homines improbos seu malos. aut in bonos et probos? Siquidem in improbos seu malos nocent alijs. nocēt et ipsis. Vis scire q̄ nocent alijs. Audi boetianā consolatricem de illis loquentem. Quid inquit de dignitatib⁹ potentiaq; disseram: que vos vere dignitatis aut potestatis inscij celo exequatis. Que si in improbissimum quemq; ceciderint que incendia flāmis ethne eructuantib⁹. qd̄ diluuiū tantas strages dederit. Vis scire q̄ nocent etiam ipis in quos ceciderint improbis? Audi eandez alibi. Infeliciores inquit esse necesse est malos cuz perfecerint. q̄ si ea que cupiunt implere n̄ possent Nam si miserum esse voluisse prava. potuisse miserius. Hinc et illustris Seneca in psona loquēs alteri⁹. nō sum inquit potens. et in psona propria respondens: gaude inquit iniuriam facere non poteris Porro si predicta in bonos seu probos cadunt q̄ tunc modicum honoris proficisse ex dignitatib⁹. quanq; ad modicū se extendat potētia. vt sic puipendat² Boetiana consolatrix manifestat. At inquit

si quo modo quod perrarum est probis deferantur. quid in eis ali, ud ꝙ probitas vtentium placet. Ita fit vt non virtutibus ex digni, tate. sed ex virtute dignitatibus honor accedat. Que vero est ista vestra expetibilis ac preclara potentia. Nonne o terrena animalia consideratis. qui quibus presidere videamini. Nunc si inter mures videres vnum aliquem ius sibi ac potestatem pre ceteris vendi, cantem. quanto moueretis cachinno. Quid vero si corpus spectes imbecillius homine reperire queas quos sepe muscularum quoq; vel morsus. vel in secreta queq; reptantium necat introit. Quo ve, ro quisq; ius aliqd in quenq; nisi in solum corpus. aut quod infra corp̄ est fortunaq; loquor possit exercere. Nunquit vnq; libero im, perabis animo. Num mentem firma sibi ratione cohærentē. de sta, tu ꝓprie quietis amouebis. Hec illa. quasi dicat nequaq;. Deniq; ad quid obiectiue optanda sit potentia. manifestat magn̄ pater augustin̄. Optandum est inquit vt potestas non detur nisi contra vitia. ꝓpter que vincenda potentes nolunt esse homines. et volunt ꝓpter vincendos homines. Vt quid hoc. nisi vt vere victi falso vin, cant. nec sint veritate. sed opinione victores. Hec ille pater.

¶ III. CONSIDERACIO.

Tercia puella sic ait. O homo dignitatem vel potentiam dili: gens. quomodo de carentia tristaberis. vel amissione vtriusq;. si nec bone secundum se. neq; vere sint. sed omnino falsē. Vis scire ꝙ non bone. Audi boetianam consolatricem. Si inquit ipsis digni, tatib̄ ac potestatibus inesset aliquid naturalis ac ꝓprij boni. num, ꝙ pessimis prouenirent. Neq; em̄ sibi solent aduersa sociari. Natu, ra respuit vt contraria queq; iungantur. Ita cum pessimos plerū: q; dignitatibus fungi dubium non sit. Illud etiam liquet natura sui bona non esse. que sese pessimis herere patiantur. hec illa. Sed et magnus pater augustinus. Apud viros inquit bonos indigna sit ipa dignitas quā multi indigni possidēt. Hec ille. et bene sic di, cit. quia secundum illustrem boetium. talia sunt predicata. qualia permiserint subiecta ¶ Porro vis scire ꝙ mundana dignitas et po, testas non vere sint sed falsē omnino. nominaq; huiuscemodi fal: so sibi vsurpant. Ecce si nomen haberent a re tanq; vere dignita: tes et potentia. tunc vtiq; dignitas huiusmodi dignum et potentia compotem constituerent sicut albedo album. cuius oppositum contingit reperire. Audi hanc rationem ab ipsa consolatrice boe: tij. Illud inquit considerandum puto ꝙ nemo dubitat esse fortem cui fortitudinē inesse dspexerit. et cuicunq; velocitas adest. mani, festum est esse velocē. sic musica quidem musicos. medicina medi, cos. rethorica rethores facit. Agit enim cuiusq; natura quod ꝓ: prium est. nec contrariarū rerū miscetur effectib̄. sed vltro que sunt aduersa depellit. Atq; nec potestas sui compotem fecerit quē vitiose libidines in solubilib̄ astrictū retinēt cathenis. et collata

improbis dignitas nō mō non efficit dignos·sed perdit potius eos et ostendit indignos·Cur ita puenit·Gaudent em̄ res sese aliter habentes falsis opellare nominibus qui facile ipsarum rerum redarguitur effectu·Itaq; nec illa potentia·nec hec dignitas iure appellari potest·hec illa consolatrix·

¶ IIII·CONSIDERATIO·

QVarta puella sic ait·Estimo frater q̄ dignitatem et potentiam eo appetis,quo si tibi puenirent te quidem honorabilem reñe rendumq; ostituerent·Sed quid in hoc sis spei habitur?·Audi bo, etiam consolatricem·Nū inquit vis ea est magistratibus,et vtentium mentib9 virtutes inserant vitia depellant·atq; non fugare· sed illustrare potius nequiciam solent·quo fit vt indignemur eas sepe nequissimis hominib9 contigisse·Vides ne quantum malis decus adiciant dignitates,atq; min9 eorum patebit indignitas,si nullis honorib9 inclarescant·Sequitur,non em̄ possumus ob honores reuerentia dignos iudicare:quos ipsis honorib9 iudicam9 indignos·Et siquem sapientia preditum videres·Num posses eum vel reuerentia,vel ea qua est preditus sapientia non dignum puta, re?·Minime·Inest em̄ dignitas ꝓpria virtuti,quam protinus quibus fuerit adiuncta transfundit,quod quia populares facere nequeūt honores·liquet eos ꝓprie dignitatis pulchritudinem non habere· In quo illud est animaduertendum magis·Nam si abiectior est q̄ magis a pluribus quisq; contemnitur,cum reuerendos facere neq̄, at quos pluribus ostentat dispectiores,potiꝰ improbos dignitas facit·Verum non impune·Reddunt nanq; improbi parem dignitatibus vicem quas sua contagione cōmaculant·Atq; vt agnoscas veram illam reuerentiam per has vmbratiles dignitates non posse contingere·siquis multiplici consulatu functus in barbaras nationes deueniret veneranduꝫ ne barbaris honor faciet·Atq; si hꝰ naturale munus dignitatibus foret ab officio suo quoq; gentium nullo modo cessarent·sicut ignis vbiq; terrarum nunq̄ tunc calere desistit·Sed quoniam id eis non proprie vis·sed homini fallax annectit opimo·vanescunt ilico cum ad eos venerint qui dignitates eas esse non estimant·Q; hoc apud exteras nationes·Inter eos vero apud quos orte sunt·nuq; perpetue perdurant?·Atq; pretura magna olim potestas nunc inane nomen,et senatorij census grauis sarcina·Siquis quondam populi curasset annonam magnus habebatur·nunc ea prefectura quid abiectius·quod enim nihil habet proprij decoris opinione vtentium·nunc splendorem accipit·nūc amittit·Si igitur reuerendos facere nequeunt dignitates·Si igitur vltro improborum contagione sordescunt·Si igitur mutatione temporum splendere desinunt·Si gentiū estimatione vilescunt?

quid est qđ in se expetẽde pulcritudinis habeãt nedũ alijs p̃stent.

V. CONSIDERATIO.

Quinta puella sic ait. O homo simplex ac puerilis. cur dignitates mundi appetis. et earum ex carentia turbaris. non sic agere si quales essent. ac quid contra se habentem facerent. vel quid earum seu temporalis p̃tatis carentia significaret agnoscere. Ba ne quales sint hee dignitates. hoc per boetianam consolatricem discere poteris. Ecce enim vti soror mea prius retulit. ipsas denominando vmbratiles dignitates appellat. Sed quid valet vmbra. vt res vmbre similis. que non otinue adest homini. sed transit nedum mutabiliter. sed velociter sicut vmbra. ¶ Dicro quid dignitates mundi contra se habentem faciant si vis scire. Ecce premunt eum vitijs atq; curis eum grauibꝫ onerant. et supponunt eum sibi subiectis. Vis scire q̃ vitijs eum premant. Audi sanctissimum patrem gregorium. Occupatio inquit secularium dignitatum tanto facilioribus vitijs premitur. quanto maioribus curis grauatur. Vis igitur vlterius scire. q̃ se habentem curis grauibus onerẽt. et supponant subiectis. Audi rursum eundem patrem. Quanto inquit quisq; hic altius erigitur. tanto curis grauioribꝫ oneratur. isq; ipsis populis mente et cogitatione supponitur. quibus p̃eponitur dignitate. Deniq; si vis scire quid significet carentia temporalis potestatis et dignitatis. Ecce hec ad actiones exteriores ordinantur. Igitur eis carere. signum est q̃ deus tenere diligit non habentes. Vis hanc intelligere ꝺsequentiã. Audi egregium verbum gregorij. Sepe inquit misericors deus quo suos tenere diligit. eo sollicite ab exterioribus actionibus custodit. Nam et plerumq; paterfamilias ad eum laborem seruos dirigit a quo subtiles filios suspendit.

VI. CONSIDERATIO.

Sexta puella sic ait. Cur homo hoc appetis. cuius adeptione vilescis. Hoc quidem dignitatibꝫ fit. Audi boetianam consolatricem. Dignitatibus inquit fulgere vetis dantí supplicabis. et qui p̃eire ceteros honore cupis. poscendi humilitate vilesces. Dices forte. si momento adeptionis. seu dum posco vilesco. quid cure Ex quo p̃o toto tempore possessionis claresco. p̃esertim post q̃ adeptionis modus paucis notus ex toto fuerit oblitioni traditꝰ. Ex q̃ hac in re satis erres patet. si attendas maximaꝫ eoꝝ multitudinẽ quoꝝ factum tuum a suo principio et vsq; imperpetuum noticiam non euadet. dei scilicet et ciuium supernorum. quibus tua vilitas semper erit nota. coram quibus vilem esse. multo quidem peius est q̃ apud omnes hic viuentes viluisse. vel q̃ bonus foret hic apud omnes homines valuisse.

¶ Capitulum secundum continens consolationes super carentia temporalis maioritatis seu superioritatis.

Secundo post premissa ad dominam consolatricem pri cipalem accessit et alius tristis super materia premissi si capituli querulando.ac illa eidem pro consolatõe de suis puellis tres adiunxit.

¶ I.CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. O frater si qualia inducit maioritas.siue superioritas.per experientiã didicisses ipsam maioritatem vt estimo minus appeteres.ac de eius carentia minus doleres.Nimirum maioritas status siue superioritas inducit maioritatem periculi.inducit maioritatem peccati.inducit maioritatẽ pene.qua maiores dum peccauerint sunt puniendi. Vis scire q̃ inducit maioritatem periculi?Ecce patet hoc ex dicto magni patris cum sua exẽplari declaratione per neptem meam prius recitato.quod et pisidoꝛ r9 desiderãs.q̃to inq̃t quisq; i supioꝛi ostitut9 ẽ loco.tãto i maioꝛi versa3 pculo.Vis scire q̃ maioritas seu supioritas stat9 inducit maioritatẽ peccati?Audi eundẽ qui pri9 pisidoꝛ loquoꝛ.quanto inquit splendoꝛis honoꝛe celsioꝛ quisq; est. tanto si delinquat peccatoꝛ maioꝛ est.Vis scire q̃ maioritas status inducit maioritatem pene qua ipsi maiores sunt puniendi?Ecce ex papali epistola colligitur.q̃ maiores grauius sunt puniendi pro suo excessu.quia exemplo eoꝛum facilius alij possunt ad similia puocari.Et q̃ hec similia non secundum leuia.sed secundum grauia smt vtiq; attendenda.patet ex sententia illustris Senece.Vt inquit in coꝛpoꝛibus.sic in imperio grauissimus est moꝛb9 qui a capite diffunditur. ¶ Deniq; post hec scias q̃ superioritas regiminis inducit distractionez cordis et confusionem mentis.impedientem in commissis exequendis.Audi dominici gregis pastoꝛem gregoꝛium.Sepe inquit suscepta cura regiminis coꝛ per diuersa verberat.et impar quisq; inuenitur ad singula.duz confusa mente diuiditur ad multa.hec ille

¶ II.CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. Nonne scis q̃ inter arma inuasiua iacula piculosioꝛa solent esse.presertim si a scientibus artem sagittandi iaciantur occulte?Scio inquies.Sed quid?Doꝛofecto ille qui est milleartifex.Vtiq; artem habet sagittandi:cui9 sagitte acute.qui sicut insidiosus iacit eas occulte.In quem inquies?Doꝛcerto frequenti9 in maioꝛes et statu superioꝛes. Vis hoc scire?Audi seruum seruoꝛum dei.gregoꝛium loquor.Omnis inquit qui dispensandis terrenis rebus pꝛesidet.occulta hostis iaculis latius patet hec ille.Hec gratis dicit latius.quia iuxta latitudinem eoꝛuz que longe lateq; subsunt sue pꝛesidentie.habet dicta iacula pꝛimesceꝛe.

¶ III.CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. Caue frater ne in terra queras supioritatis honoꝛem.ne idcirco in celo moꝛ consequaris confusionez.

et a societate seruorum christi exclusionem. Vis hanc scire ꝺsequẽ
tiam? Audi johannem os aureũ. Quicunq; inquit desiderauerit pri
matum in terra. inueniet confusionez in celo. nec inter seruos xpi
computabitur. quia de primatu tractauerit. nec vnusquisq; eorum
festinet. quomodo alijs maior appareat. sed quomodo omibus in
ferior videat. Hec ille. Cuius sentencia de maioritate ex illis ver
bis xpi. quicunq; voluerit inter vos maior fieri sit vester minister.
et sententia eius de primatu ex illis verbis christi elicitur. quicun
q; voluerit inter vos primus esse. erit vester seruus. Ex quib9 etiam
elicitur quod sequitur. nec inter seruos xpi computabitur. quia de
primatu tractauerit ꝛc. et certe dictam doctrinaz xpi nõ sequi haut
dubiuz confusio est in celo. concessa igitur ꝺsequentia. pensare ha
bes ꝺsequens. i. confusionem in celo. pensa ergo p quo. et coram
quibus. siquidem pro quo. Modicum est et quasi nihil. qz pro ho
nore primat9 in terra. que quanta sit respectu celi. boetiana conso
latrix manifestat. Omnem inquit terre ambitum ad celi spaciũ pũ
cti constat obtinere rationem. i. vt si ad celestis globi magnitudi
nem conferatur. nihil spacij prorsus habere iudicet. hec illa. que
et terre habitabilis atq; gentis respectu cuius primatus attendi
possit modicitatem clarissime declarat et deducit. put per neptem
meam supra recitatur. Est igitur quasi nihil primatus in terra. Sz
oñs ex ipsius ambitione confusio in celo permaxima est. et quasi
infinita. confusio imp̃ coram deo celorz domino. et coraz matre ei9
regina celi. An putas confusio que est in celo celorz dominum. vt
ipsam celi reginam latere potest? Nequaquã. Sed est apud ipsos.
atq; apud celi militiã quam ipsius. atq; tantaz apud tales et tantos
noticiam. mirum est q quis nisi prorsus insipiens sufferre potest.
taceo q is qui tractauerit de primatu inter seruos christi. cui seru
re regnare est. non est computandus tanq̃ minime dignus. immo
tam digna societate indignus. Sed nec transeundum q predictus
johannes subiungit. nec vnusquisq; eorz festinet quomodo alijs
maior appareat. sz quomõ omnibus inferior videatur. Nimirum
hoc verse sententie nititur vt sicut primatum querens in terra. ꝺfu
sionem non modicam inuenit in celo. sic festinans omnib9 videri
inferior in terra immensam gloriam et honorem in celo. i. apud ce
lorum dñm et dñam. ac apud celi militiam ꝺsequatur etiam in pre
senti. Absit enim q inferiorem se videri diligens min9 in celo. aut
minorem gloriam ꝺsequatur. q̃ superior hic esse querens ꝺfusionẽ
in celo patiatur. Dixi autem in presenti. Non est enim ratio aliqua
differendi. cum iam in celo mala et bona nostra pateant euiden
ter.

Capitulum tercium ꝺtinens ꝺsolationes super carentia seu nõ
assecutione. aut priuatione status mundani. ac in genere sup caren
tia dominij.

Tercio post premissa ad dominam ꝺsolatricem princi-
palem accessit et ali9 tristis super materia premissi ca-
pituli conquerendo cui illa p2o cōsolatione duas de
suis puellis assignauit.

I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. Nunquit filius vnigenit9 cuiuspiam ma-
ximi regis vel imperatoꝛis tristari posſ3 hac de causa. q9 ali-
quo statu vel officio minimo careret. aut illo priuaretur. quod sue
nequaq̄ ꝺpeteret dignitati: verbigratia. si officium qꝺcunq3 mech-
anicum. vel etiam militi ꝺgruens ipsum contingeret non habere:
Dꝛofecto nequaq̄. igitur nec christianoꝛum aliquis. vtpote eterni
regis existens non solum filiꝰ. sed nunc in spe. et tandem in re re-
gis seculoꝝ. dñiq3 vniuersoꝛum etiam heres tristari habet. minime
si non ad statum dignitati sue ꝺgruum exaltetur. aut tali habito si
priuetur. ita esse fateare necesse est. Quid igitur? Dꝛofecto munda-
ni status homini christiano et tanti regis filio min9 sunt ꝺgruētes
Nam ecce ad ꝓpositum sme cuiuscunq3 mundani status demptione
loquens glosa quedam bene dicta etiam superius recitata. Ne in-
quit indignemini si mali in mundo floꝛent si vos patimini. q2 nō
est christiane dignitatis in tempoꝛalibus exaltari. sed pōti9 depri-
mi. non est ergo ratio siquē de stat9 huiusmodi tempoꝛalis caren-
tia ꝺtingat perturbari.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. O homo aut sapiens es. aut stultus et
insipiens: Siquidem sapiens. dñio non indiges te contentus
Audi Senecam. Se inquit contentus est sapiens ad beate viuen-
dum. Audi quoq3 et archiantistitem ambꝛosium. Sapienti inquit
nihil alienum. nisi quod virtuti incongruum. Virtutes autem omnia
non adiciunt seu pariunt. quinimmo iam partam magis abicere
solent. Dꝛo ro si es stult9. tibi non expedit dominari. quippe ipm
suum dominium stultum hominem seruire facit. Audi itidem pre-
fatum archiantistitem. Est inquit ergo sapienti seruire libertas. Ex
quo colligitur quia stulto etiam imperare seruitus est. et quod pei-
us est. cum pauciꝰibus p2esit pluribus dominis. et grauioꝰibus
seruit suis cupiditatibus. quarum dominationem nec nocte potest
fugere. nec die. quia intra se dominos habet. intra se seruitium pa-
titur intolerabile. hec ille.

Capitulum quartum continens consolationes sup imperij
regni. vel alterius dominij mundani amissione. priuatione. seu non
assecutione.

Quarto post premissa ad dominā desolatricem principalem accessit et alij tristis sup materia premissi capituli ei grauiter querulando. At illa eidem p desolatione tres de suis puellis ilico deputauit.

I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. Karissime quod non est veraciter hoc qđ appetitur. si illo quis priuatur. vel ipsuz nō assequit. nō est dignū q inde turbetur. Sz quid? Profecto q̄ imperopie regnū mundanum dicatur regnū. Hac patet desideratōe. Vero siquidez regno regnatur sicut imperio si sit verum impat. qđ quidem non omi sed paucissimis ꝙuenit qui regna habere reputantur. Audi hugonem illum regularē. Bol inquit is regnat. qui deposito cordis impio. lege rōis ordinat totā familiā motuū iteriorū et exteriorū. Si desurgat leonina rabies. punit p patiētiā. si petulātia hyrci. p abstinentiā. si ferocitas apri. p mansuetudinem. si superbia vnicornis. p humilitatē. Sz quis est hic et laudabim? eū atq; vt dignuz impio coronabim? eum?

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. Tu qui de regni carentia turbaris. estimo q non ob alind. nisi quia p regnū crederes atq; velles dominari? Sz sciās q tu paucis respectiue. tibi aūt irratōnabiliter dominarēt. mlto plures. etiā si bonū qđ tu paucis. maiꝰ malū erit q dñabuntur tibi. plures siue plura penit? irratōnabilia. Que forsan inquies? Ecce quid dicit ille Seneca. Sicut inquit hominib? reges ita regib? dñandi desideria dñantur. Hoc est regnū. nolle regnare cum possis. Vis ergo regnū? Do tibi magnū. rege teipsum. Hec ille. et nonne bn magnū est seipsum regere? est haut dubium. Nimirum seipsum regere non attingit sme motuum tām interiorū q̄ exteriorū debito regimine. quoꝝ quidem motuū et eoꝝ obiectorū est quasi infinita multitudo.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. Scias karissime q. appetitui regnādi duo videntur nō mediocriter repugnare. videlicet odiū in presenti. et aliud quod gui? est qđ et restat in futuro. Vis scire de odio? Ecce oms homines natura diligi desiderant. quare et odia vt ꝺtraria detestantur. Hac aūt ratione difficile est regnare. et videtur p ꝺsequens regnandi appetitui repugnare. Audi Senecaz magni regis preceptorem. Simul inquit ista muudi rector? deꝰ posuit odiuz atq; regnum. qui ergo odia nimium timet. regnare nescit. Ꝯ ille. Uero quantum ad id qđ graui? est et in futuro restat. nō mirarer siquis regnare. siue leuiter dominari appeteret. si non ei? tam gui finis esset. Quis inquies? Ecce hoc desiderans ysidor?. agnoscant inquit principes seculi deo se debere rationem esse reddituros. Sed nunquit est modicū aut leue deo reddere rōnem? Procerto nō est modicum. quemadmodum nec sunt modica de quib? reddenda est ratio. sunt em omnia q̄ regib? incūbūt. De quib? audi venerabilez

jeronimum. Regum inquit est ꝓprium facere iudicium atq; iusticiam.et liberare de manu calumniantium vi oppressos.et peregrino, pupillo quoq; et vidue qui facilius opprimuntur a potestatib9 p̄bere auxilium. hec ille. De hijs autem et alijs ad reges pertinentibus. tanto minus leue est deo reddere rationē. quanto pre cunctis deus omnium agnitor subtilius non soluz numeros et pondera oīum factorum nouit. ꝫm que reddenda est ratio. sed et omnia in mēsura et numero et pondere disposuit. vt sez iuxta numeruz. pondus. et mensuram eoz de quibus reddenda est ratio si ratio ipsa deficiat.penarum pondus mensuram et numerum retribuere etiaz demonum ministerio finaliter non obmittat. ¶ Demuz quomodo reddet rex deo rationem qui non a re nomen habet.sed ipm indignus vsurpat otra illam sententiam ysidori qualis rex esse debeat ꝓprie cōsiderantis. Reges inquit a regendo vocati sunt. ideoq; recte faciendo regis nomen tenetur. peccando amittit. Recte ergo illi reges vocantur.qui tam semetipsos q̄ subiectos bñ regendo modificare nouerunt. Quomō reddet rex rationem. otra quem tanq̄ otra indignum militat sententia tradita per johannem os aureuz. Deincipatus inquit nō sanguini debetur. ꝫz meritis.et inutiliter regnat qui rex nascitur et non meretur. Demiq; quomō reddet rex deo rationez. qui presumere habet alium se esse meliorem. et nihilomin9 regnū ambit et assumit. otra quem militat hoc quod de exemplari obseruantia antiquorum scribit illustris Seneca. Inter homines inquit antiquorum optimus animorumq; rector eligebatur. Ideoq; summa felicitas erat gentium in quibus non poterat esse potentior nisi melior.

¶ Capitulum quintum continens cōsolatōnes in genere super prelationis seu dignitatis ecclesiastice priuatione. carētia. vel non assecutōne.

Vintō post premissa ad supradictam dominam consolatricem accessit et alius tristis. propter expressa in premisso capitulo perturbatus. cui mox illa p̄ consolatōne tres de suis puellis assignauit.

¶ I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. O amice si sanctorum doctorum dicta legisses. merito d̄ prelature seu dignitatis ecclesiastice carentia. ac etiam priuatōne magis gauderes q̄ doleres. Nimirum sanctor doctorum sententie contra prelatos.et quoscunq; habentes ecclesiasticas dignitates sunt satis terribiles. Nonne enim hoc terribile est q̄ secundum Iohannem os aureum prelati propter altitudinem dignitatis in eodem genere peccati grauius cadunt q̄ subditi? Nonne et hec prorsus terribilis est sententia. quam nobile volumen decretorum ex autoritate recitat venerabilis hieronimi.

Deteri⁹ inquit in populis prelati delinquūt·ac p̄ hoc ipsi crudeli, us q̄ ceteri puniuntur·Sequitur vt ait beatus gregorius,scire pre, lati debent· quia si peruersa perpetrant,tot mortibus digni sunt· quot ad subditos suos perditionis exempla transmittūt· Vnde ne, cesse est·vt tanto se cautius a culpa custodiant·quanto per praua que faciūt nō soli moriunt².

II·CONSIDERATIO·

Secunda puella iam dicte sororis sue consideratiōi cōcordās sermonem patris clareuallis hic inducit·Si inquit forte plā: tus es,siue teneris debitor sollicitudinis amplioris·longe grauio, ri et periculosiori debito tenent² astricti qui pro multis animabus reddituri sunt rationē·Quid ego infelix²·Quo me vertam²· Si tantus thesaurum·si preciosum depositum istud quod sibi christus sangui, ne proprio carius vendicauit contigerit negligentius custodire²· Si stillantem in cruce domini sanguinem collegissem ·essetq; re: positus penes me in vase vitreo·quod et portari sepius oporteret, quid animi habiturus essem in discrimine tanto²·Et certe id seruan, dum accepi pro quo mercator non imprudens·ipsa vtiq; sapientia sanguinem illum dedit·sed habeo thesaurum illum in vasis ficti: libus,et quibus multo plura q̄ vitreis imminere pericula videan: tur·Accedit sane sollicitudinis pondus et timoris q; cum meaꝫ et proximi conscientiam seruare necesse sit· Neutra mihi satis nota· Vtraq; abyssus est imperscrutabilis· Vtraq; nox mihi est,et nihilo minus exigitur a me vtriusq; custodia,et clamat² ad me,custos q̄d de nocte²·

III·CONSIDERATIO·

Tercia puella sic ait· Prelaturā homo forte desideras propter honorem·propter gloriam· propterq; potentiam et voluptā: tem·sed nec ista deberent aliquatenus te mouere:si dicta attende: res patris clareuallis·Audi inquit de honoribus·ducem te consti, tuerunt,et data est facultas vt miser sis,et amplius non quiescas· Cumulatur materia sollicitudinum·et inter erumnas cor ipsum ex, tendens,necesse est vultum induere gaudiorum·nunquit in hono, re sme dolore:in prelatōne sme tribulatione²·in sublimitate sme va, nitate esse quis potest²·Audi et de gloria·Si queris gloriam,omni: bus inuidie semina prebuisti·Inflat⁹ es,et ventilatorio spiritu ple, nus dirumperis,nec attendis quot te sequant²·sed quot precedant, conglomerantur omnes ad detrahendum tibi·ad maledicendum linguas acuunt·et argutissimus es,si vel linguam,vel manum inui, dorum possis euadere·Ecce vnde glorioſus esse volebas,ingloria: us esse conuinceris·nullum enim inexorabilius persequitur multi, tudo q̄ illum qui sibi multitudinis arrogat principatum·Iunge

hijs potentiaz et voluptatem que et ipsa tenui et pfusorio gaudio rapiuntur, et videbis quia copia paup est honor humilis vilis gloria potētia debilis et laboriosa voluptas. ℣ pater p̄dict⁹. Cui⁹ q̄dem in verbis de linguis quas subditi et extranei cōtra prelatos acuunt et non raro hoc est aduertendum q⁹ subditi nonnunq̄ linguas habent acutas, et venenum aspidum sub labijs eorum. Quid ni dixerim linguas eorum acutas? Sunt enim quantū ad actum penetrandi acutiores omni gladio ancipiti perungunt nāq; vsq; ad intima cordis prelati sed et cuiuslibet audientis, et relinquūt ibi toxicum suum maculā scilicet sepi⁹ confusionis et infamie, quo nimirum toxico sepe prelatus dum sentire incipit perducitur ad mortem et si non naturalem ciuilem tamē. Nec obstat linguarum mollicies, vel earum lenitas cum verius sint censende aspere atq; dure, cum sic intrent cum lesione, nec retundi possint nec reflecti

¶ Capitulus sextum continens ysolationes super priuatione carētia, vel nō assecutione dignitatis pontificalis specialiter.

Exto post premissa ad dominam consolatricem sepedictam accessit et alius tristis querens de episcopalis dignitatis carentia consolari. cui illa mox huius rei gratia de suis puellis duas adiunxit.

¶ I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. Cur homo hoc appetis? quo adepto plerumq; confusionem non euadis? Nempe indisciplinati mores subiectorum non mediocriter faciunt ad confusionem rectoris. Tu, di johannem os aureus, quemadmodum inquit videns arbores foliis pallentibus marcidam intelligis? quia aliquā culpaz habet circa radicem Ita cum videris populum indisciplinatū sine dubio cognosce, quia sacerdotium eius non est sanum. Hec ille, et nonne hoc confusio est? Certe sic. Nam et archiantistes ambrosius in defectu correctionis pudoris verecundiam recognoscit. Quid inquit ego vos arguo, cum possitis me vno sermone conuincere. cōuincor em cum in hac parte clericos vobis magis video negligētes. quomō enim possum corrigere filios? cū fratres emendare non possim? aut qua fiducia succenseam lapsos? cum a consortibus pudoris verecundia conticescam? Hec ambrosius. Sane q⁹ episcopus ꝓpter hoc non sit ab ipsius etiam populi correctione excusatus patet quippe. vt enim beda scribit venerabilis, de manu episcopi peccata populi requiruntutur.

¶ II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. Tu qui episcopatum desideras. Tudi terribilem sententiam magni patris propter quam quis merito potest episcopatum abhorrere. tanq̄ cuius officiū vix vnq̄ p̄t exerceri sine peccato mortali. Cogitet mūt religiosa prudētia tua

nihil apud deum miserabilius et tristius,et damnabilius episcopi aut presbiteri officio si perfunctorie atq; adulatorie res agatur. hec ille pater. Sz qd? Deofecto q̄ vix vnq̄ res hec agi valeat nisi perfunctorie.et per consequens damnabiliter.ac proinde cuz peccato mortali patet ꝓpter maximam difficultatem in regendo. Vis libenter de hoc scire? Procedat in medium nazansenus ille gregorius doctor eximius de fuga tranctans cure pastoralis. Quamuis inquit perdifficile sit scire regi.id est regenti se obtemperare.multo difficiliꝰ ē scire alios regere.cuiꝰ scz regiminis quanto spes et gloria maior est.tanto periculum grauiꝰ.quippe habentibꝰ intellectū.nam et siquid est in rectore vitiosuz moribus.facile in eos q̄ ad obtemperadum presto sunt ei transfunditur.et multo facilius malum ab eo transit q̄ siquid in eo virtutis et industrie fuerit. Nihil enim est tam facile q̄ fieri malum.etiam si nemo doceat vel cōpellat.perdifficile autem est fieri bonum.parati sumꝰ ad recipiendum malum q̄plurimi.velut si aride stipule quis scintillam ignis iniciat,que insuper ventis etiam inspirantis animet? Velociusq; malicie parua scintilla assumimur materia q̄ virtutis ignibꝰ vl̄ accēdi. vel etiam concalescere possimꝰ.hec ille doctor de episcopis et rectoribus alijs.ad quoꝝ facit periculum amicoꝝ et aliorum diuitum et potentum frequens instantia,et preces importune.pro talibus beneficiandis vel inuestiendis qui sunt plurales vel etate minores.vel ordines non habentes.nec etiam habituri. vel alias indigni.Sed et docet experientia q̄ inter mille prelatos nec vnus ita perfectus inuenitur.quem in dictis casibus,et alijs multis nō moueat timor vel amor ad exauditionem precum iniustarum,taceo de guerris episcoporum.pertranseo de expensis superfluis cum amicis carnalibus et inutilibus personis.

Capitulum septimum continens consolationes super carentia vel non assecutione papatus.

Septimo post premissa ad dominam consolatricem principalem accessit et alius tristis conquerens de carentia vel non assecutione summi pontificatus cui illa ꝓ consolatione duas de suis puellis mox adiunxit.

I.CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait.O amice hijs aures accomoda que sequūtur.fertur Benedictꝰ papa duodecimus sic dixisse. Creditur papatus aliquid magni esse cum sit nihil.Nam postq̄ fuimꝰ in isto statu,nunq̄ habuimus vnam bonam horaz.nec habere intendimꝰ vsq; ad mortē nostram.Ita dixit,qd et verum esse docet experientia Quo em̄ bonꝰ papa possz habere horā bonaz? cui incūbit tanta sollicitudo.tāta occupatio a summo scz mane ad noctez vsq; pfūdaz? quomodo cum pace cordis sme qua hora bona esse non potest.posset papa tot regum.principum.ciuitatum.et terrarum tyrannorum

et malarum ſocietatum monſtruoſis petitionibus mentē eius et cō,
ſciēciam grauantibus ad placitum reſpondere. et frequenter arma,
tis p̄ecibus et comminationibus non terreri. Quomodo poſſet xp̄i,
anozum fines, chriſtianumq; populum ſciens inuadi tribulari. na:
uiculamq; petri in hoc mari magno fluctuare p̄out frequēter ac,
cidit ex intimis non turbari et perturbari? Certe harum rerum cre:
bra vel continua ſollicitudo et anxietas. non ſinit vniuerſalem pa,
ſtozem gregis dominici lupozum moꝛſibus expoſiti noctem quie:
tam ducere. ſomnumq; capere. et vel in die conſiſtozijs altricatio:
nibus. tractatibus. ac communibus et continuis ſupplicationib9
occupatum. et grauatum, aliquam habere integram bonam hozam.
p̄ꝛeſertim cum quietem noctis habitualis cogitatio melancolica
intercipiat et ſolacia menſe ſalſa amare deliberationis ac ſtudij
tedioſi ſimiliter interrumpat. Quo fit p̄ꝛofecto vt pauperculis cle,
ricis vel monachis ciuibuſq; et mechanicis infinitis ob animoꝝ
ſuoꝝ liberatatem non p̄ꝛeſſis curis ſuperfluis. ſed vel vacantibus
ſolacioſis libꝛozum ſtudijs vel operibus alijs conſuetis et gratis.
multo melius ſit q̄ꝑ pape. Qui etiam ſi ipſius de facto attemptare:
tur depoſitio. hoc malum minozi tempoꝛe mentē eius occupās q̄n
tum ad ſe deberet p̄ꝛeeligere. q̄ꝑ per totam vitam ſuam p̄ꝛemiſſis te
dijs grauaminibus et anxietatibus ſubiacere. Nec deberet obſta:
re confuſio temporalis. Nimirum illa iniurioſe illata ꝺuerteretur
p̄ꝛoculdubio in gloꝛiam ſempiternam. ¶ Hijs autem ex dictis et ō
depoſitione ceteroꝛum p̄ꝛelatoꝛum ac p̄ꝛincipuꝝ ſecularium poteſt
quidem ad conſolationem ipſoꝛum p̄ꝛopoꝛcionaliter iudicari

¶ II. CONSIDERATIO.

Secunda puella ſic ait. Siquis eſt qui ſui a pontificatu ſeu ab
alia p̄ꝛelatura, aut etiam a ſeculari dignitate imperij regni vl̄
p̄ꝛincipatus, aut cuiuſuis magiſtratus et p̄ꝛeſidentie depoſitionem
reputet eſſe ſui ꝺfuſionez. Eateoꝛ q̄ eſt aliqualis. ſed vnica quā re,
mediat que ad eam ſequitur alia depoſitio confuſionis alterius. ñ
vnice. ſed multiplicis. Hec nempe in hoc attenditur q̄ exiſtens q̄:
libet in ſtatu p̄ꝛeſidentie totiens cōfunditur. et ita multotiēs quo,
ciens in ſibi obedientes et rebelles. maleq; ſe habentes. non pōt
vel non audet coꝛrectionis officium exercere. Que quidem multi:
plex confuſio iuſto iudicio digne p̄ꝛeponderat vnice depoſitionis
confuſioni tempoꝛali. Burſum p̄ꝛimi generis depoſitio ſi fit p̄ꝛop:
ter demeritum, res eſt ſaluberrima. Vtpote ſue ſubiectionis qua nūc
hoſti humani generis. et etiam in futuro infernalibus cruciatibus
aut purgatoꝛijs penis grauiſſimis ſubiceretur. in toto vel in ma:
gna parte depoſitiua. cuius ſubiectionis depoſitō p̄ꝛeualet in bo
no malo depoſitōis alteriꝰ etiā iudicio patiētis q̄ñ ob ipāz inſani:
ens lucidū hūerit iteruallū ¶ Doꝛo ſi p̄mi generis ꝺpoſitō iiurioſe
fiat et ſine ꝺmeritis. p̄ſtiz hñti patiāz nll'a erit ꝺpatō ꝺfuſiōis ipi9

ad gloziam que sequetur.cum ofusio fuerit apud paucos humiles terricolas temporaliter tm̃.et gloria sit apud deuz.atz apud infinitos celicolas eternaliter durata

¶ Explicit quintꝰ liber de oſolatõe theologie.Incipit liber sextꝰ continens oſolationũ remedia opozetuna otra turbatiua que oppo, nuntꝫ pentele magne et clare,ac generis nobilitati. Capitulũ pzimũ otimens oſolatõs sup carentia magne pentele.

SExto pzincipaliter octo tristibus supzadicte domine oſolatrici pzincipali appzopinquantibꝰ et ei astantibus,vnꝰ ex eis ante ceteros sic eam alloquitur. O domina venerabilis turboz valde de pentele mee diminutione et carentia magne.et peto vestrã sup hoc benignam oſolationem.cui illa mox p oſolatione sibi impendenda de suis puellis duas adiunxit.

¶ I.CONSIDERATIO.

PRima itaqz puella ad tristez sic ait.Parentelã habere magnaz desideras,et malũ tuũ desideras.Nisi em̃ ad om̃e placitum eoꝝ fueris,apud ipsos spzetꝰ et otemptus eris. Si autez ad eoꝝ beneplacitũ te forsan exhibueris.cum de licitis et honestis homines seculi non oſueuerint otentari,mala plurima spũalia et cozpozalia euadere non poteris.Rursum si caput fueris pentele.quanto ex maioꝛi pſonaꝝ numero illa ostiterit.tanto maioz cura
malozũ te manet.malozũqz instantia,et maioz vexatio te grauabit.Deniqz ipsi qui sunt ad caudam boni scz et mali,lepzosam caudam oſtituũt te vel opinione sequentem,et honoꝛi tuo multipliciter derogantez ¶ Pozro si tu nõ caput;sed vnꝰ de cauda fueris maculoſa nisi multitudini que mente ofusa est osentias,miser eris.et tanqꝫ nõ sis parentatus ab omnibꝰ derelictꝰ.Quid ergo lucri.quid omodi vl̃ solucij attulit tibi pentele magnitudo.nisi forte ignominiam,qñ vl̃ vitijs claritudinem tuam et suam maculabunt.vl̃ pauptate si incõstans fortuna eos deseruerit.gloziam tuã et genꝰ humiliabũt. Deniqz si tu bene pſpexeris ob modicaz pentelã pauciozа incõmoda sustinebis.q̃ si totaz zebem replere vel etiam patriam viderentur

¶ II.CONSIDERATIO.

SEcunda puella ad tristem sic ait.Scias amice cuiꝰ magna est parentela,requirit² q̃ etiam sit magna eiꝰ expensa,que multociens fieri non potest sine graui dei offensa.Si abundat.est qui petat subsidium,quod impendere nõ est licitum.Est mimꝰ.est hypstrio.est goliardus.est et multiplex hm̃oi genꝰ hominum petentiuz et exoꝛquentium vestes.pecunias.equos.et nisi qd̃ petitur paratus sit dare,ruboꝛ ei verbis ipsoꝝ inducitur,in pzesentia impingitur.in absencia sibi detrahit² et infamat².et nõ est qui se abscõdat a malicia eoꝝ.Sz et hic ꝓpinquoꝝ iuuari petit ad hastiludiũ exercẽduz

ille ad torneamentum·alij ad iniustum bellum·nonnulli etiaz ad multiplex vanum exercitium et illicitum·et ostat q; omne malum sic per tales perpetratum redundat in ipsum·reddūtqz euz non solu uendo multociens et impotentem ad restituendum in suū eternum periculum·¶ Si vero sit minus abundans.et forte paupertate de pressus: quanto maiozis et clariozis parentele fuerit·tanto maiozē etiam a suis sustinebit otemptū· Verecūdantur eum recognoscere ognatum·verecundat² et ipe hoc cozaz extraneis asserere·timēs se ob hoc spurium reputari·nec min9 verecundat² labore mechanico miseruz oquirere victum·Dicere habet fodere nō valeo ·mendicare erubesco:sed et nulli ausus manifestare quā patitur penuriā,ipe cum ple sua,et vxore domi degens et egens,ac miserabilem vitam ducens,sepe maiozem q; hostiatim mendicātes defectū sustinet necessariox·apter qō sz̄m quoddā puerbiū iter vitas miserabiles,vita paupis nobilis miserabilioz reputat².Tu ergo amice,de magna domo et alta esse non appetas·sz̄ de humili sis otentus·

¶ Capitulum secundum otinens oslationes sup carentia liberorum,et spāliter heredis masculi·

Secundo post premissa ad dñam consolatricem principalem accessit et alij tristis de liberox carentia tot9 perturbatus,querens si quomō posset apud eam cōsolationem reperire·Et illa eidem loco sui huj9 rei gratia de suis puellis quatuoz gnatas ad consolandum assignauit·

¶ I.CONSIDERATIO·

Prima puella sic ait·Si liberos desideres:vxorez habere necesse est·Sz̄ q; sapienti vxorem ducere non expediat·hoc sodales mee inferi9 te docebūt·Q? vero nec virgini,nec alias libere maritum accipe ueniat,nec viro vxorem pari pacto·ad hoc facere videtur piculum otinue discordie siue displicentie·cū perraruz sit q; alter ciugum p omnia facta et verba odicionesqz psonales de altero sit content9·Hic forte adulter est·vl illa adultera·Hic forte fatuus est·vel illa stolida·Hic forte turpis est·vl illa fetida·Hic forte impotens est·et illa lubrica·Hec forte parca est·sed ille luxoz vel effusoz est·Hic forte iracundus est·sed illa nimis timida·Ipsa forte verbera vel gladium·sed ille timet venenum·Hec et cōsimilia infinita osiderando quomodo possz̄ p omnia altera pars huius copule de altera contentari·Et si grata sint quedam in alterutro·alioz tñ mixtura plerūqz illa ofūdet·

¶ II.CONSIDE·

Secunda puella sic ait·O amice si liberis cares non multū doleas·Quis scit quales essent quos haberes·Nam vix possz̄ esse quin vl in eis,vl eox in vxoribꝰ.vel maritis,vl in filijs filiox,aut filiabꝰ defectū aliquē repires te medullitꝰ otristātez·Melius ergo videt² esse cordi tuo vt liber sis a liberis·ne liberi te diuersis mois occupantes:a te tollant animi libertatem·

¶ III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. Dic mihi qso quo fine liberos desideras: Aut forte vt nomen tuum nō intereat: vel vt habeas p̄sidia senectutis: vel vt certis vtaris heredib9? Sz hoc habere in intentione stolidissimum est. Audi quendam theofrastum qui hoc esse stolidissimum plane affirmat. ac sic pbat. Primo inquit quid ad nos p̄tinet recedentes e mundo si nomine nostro alig nō vocetur: cum innumerabiles sint qui eodē nomine appellantur. Secundo que sint senectutis auxilia nutrire illum dñm. illum qui aut p̄ior te forte moriatur. aut peruersissimis moribus sit. aut certe cum ad maturaz etatem venerit. tarde ei mori videaris. Hec theofrastus. cuius dicta etiā militant contra motiuū terciū de certis heredib9 p matrimoniū acquirendis. quib9 scz dictis annecto casum quē refert Boetiana dsolatrix. Honestissima quidez inquit diugis foret liberoz qz iocunditas. sed nimis e natura dictum est. nescio quem filios inuenisse torpores. quoz q̄ sit moderax quecunqz oditio. neqz alias experimentum te. neqz nunc anxium necesse est ammouere. In quo euripidis mei sententiam. pbo qui carentem liberis infortunio dixit esse felicem.

¶ IIII. CONSIDERATIO.

Quarta puella dtra desiderium specialiter heredis masculi sic ait. Tu qui heredem masculum habere desideras. Finge tibi finem. aut dic quare? Si sis vnus de cōmunib9. non apparet q̄re: cuz absqz tali herede liberi9 possis domui tue disponere ante mortem. si vero sis de nobilium numero et magnorum. quid anime tue valere poterit talis heredis successio: nisi cōmuniter augmentum purgatorij ignis aut gehenne cum in te redundet abusus hereditatis. quez siue in torneamētis. siue in hastiludijs. siue alijs in actibus militarib9. ac in festiuitatib9 et sumptib9 inordinatis peccata plurima implicantib9 p̄esumere haberes anime sue. et tue nociturum. quem hoc respectu heredem potiꝰ optare haberes bufonē esse q̄ hominē si salutis tue memor esses.

¶ Capitulum tercium dtinens cōsolationes sup carentia fratrum. dgnatoz. vel dsanguineoz.

Tercio post p̄emissa ad sepedictam dominam dsolatricem accessit et alig tristis de fratrum dgnatoz. seu cō sanguineoz carentia tristiciam habens non modicā. et desiderans dsolari. At illa eidem in hoc casu satis dpatiens. de puellis quas secū habebat ad dsolandū ydoneas duas assignauit.

¶ I. CONSIDERATIO.

Prima puella ad p̄dictū tristē sic ait. Si de carētia frm doles. l̄ dsangneoz. l̄ sic ē q̄ hitos diligeres. l̄ ñ diligeres. si ipos ñ diligeres. vt q̄d tūc eos hz̄e velles? Si vo ipos diligeres. ceipz i regno plimū impediret: q̄ppe sztire do rgnare ē Sz q̄d? pfctō q̄ do pfctē sztire desiderat. necesse ē vt carnalē dsangneoz affectōz postponat

Audi magnum illum antistitem ambrosium. Cui inquit porrio deus est. nihil debet curare nisi deum. ne alterius impediatur necessitatis munere. quod em̄ ad alia officia offertur. hoc religionis cultui decerpitur. Hec em̄ vera est sacerdotis fuga abdicatio domestiorum. et quedam alienatio karissimorum. vt suis se abneget. qui seruire deo gestit vel eligit. hec ille magn⁹.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. O amice fratres vl̄ osanguineos habere desideras. Cura de spiritualibus de qualibus in patrum libro dicitur. Sunt ornati moribꝰ et caritatis vinculis velut quadā germanitate constricti. hec ibi. et nonne bene? Nonne magis q̄ carnalis vera est illa fraternitas vel cognatio. q̄ non sanguinis vicinitas. sed morum conformitas. et animorum vnitas in christi caritate solet operari. Ad quē sensum venerabilis pater jeronimꝰ loquēs Vera inquit illa necessitudo est. et xp̄i glutino copulata. quaz non vtilitas rei familiaris. non presentia tm̄ corporum. non subdola et palpans adulatio. sed dei timor. et diuinarum scripturarum studia ociliant. h̄ ille. Deniq; nō carnalis fraternitas siue consanguinitas heredes regni ostituit. sed quorum est pulcra et casta generatio cum caritate. horum fraternitas seu ognatio tanq̄ filiorum dei patris heredes dei ostituit. coheredes aut̄ xp̄i. Si igitur qui ad eādem hereditatem ptinent. in hijs verior attenditur fraternitas seu ognatio q̄ sit illorum qui ad illam secundum se hereditatem nō audent aspirare. Restat q̄ de carnali minime est curandum. sed de spirituali illorum quibus est in hereditate salutis eternaliter ogtaudendum. Ceterum de hac materia infra per neptes meas poteris aliqua hijs oportuna reperire.

Capitulū quartū ptinens osolationes super defectu natalium.

Quarto post premissa ad sepedictam dn̄am osolatricez accessit et alijs tristis ꝓpter defectum natalium oturbatus. querens aliq̄ sup̄ hoc osolationē. cui illa oportiens mox ei huius rei gratia quatuor d̄ suis puellis ad osolandum ydoneas assignauit.

I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. O karissime si scripturas nouisses: de defectu natalium non sic erubesceres. Videtur em̄ ex scripturis q̄ similes tibi fuerint plurimi in statibꝰ excellentissimis ostituti. taceo em̄ de patriarchis. archiepiscopis. episcopis. et alijs inferioribus prelatis. q̄ plures summi pontifices tibi fuerunt similes. quippe decretorum libro ex verbis damasci pape scribentis Ieronimo p̄sbitero sic habetur. Orosius papa filiꝰ fuit stephani subdyaconi. Bonifaciꝰ papa filiꝰ jocundi presbiteri. felix papa filiꝰ felicis p̄sbiteri. Agapitꝰ pp̄. filiꝰ gordiani p̄sbiteri. Theodorꝰ pp̄. filiꝰ theodori p̄sbiteri d̄ ciuitate jerosolima. Siluerꝰ papa filiꝰ siluerij epi

Rome deus dedit papa. filius iocundi presbiteri. Felix enim tercius natione romanus ex patre felici presbitero fuit. Item Gelasius papa natione afer. ex patre valerio episcopo natus est. Item agapitus natione romanꝰ. ex patre gordiano presbitero originem duxit. ꝙplures etiam alij inueniuntur qui de sacerdotibus nati apostolice sedi prefuerunt. hec papa Damascus. Sed excellentissimꝰ ille monarcha alexander magnus spurius fuit. ex olimpiade matre. et nectanabo rege egypti patre natꝰ. ꝙuis philippi regis macedonum mariti predicte olimpiadis filius fuerit putatuus.

¶ II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait tristi. Quid curas si tu honestꝰ sis. qualibet parentibꝰ natus sis. Audi verba magni patris augustini in venerabili decretorum volumine recitata. Undecūqz inquit homines nascantur. si parentum vitia nō sectātur. honesti et salui erūt Semen em̄ hominis ex qualicūqz homine. dei creatura est. et eo male utentibꝰ male erit. non ipsum aliquando malum erit. Audi rursum ad idem et johannem os aureum. Hunc̄ inquit de vitijs erubescamus parentum. sz vnum illud queramus. semp amplectamur matrem. etiam si fornicatione pollutam. vel quodlibet huiusmodi dedecore sordidatam. nihil tamen de eius aut vilitate fuscabitur. aut crimine polluetur. Qꝛ si fornicator est. ipsuz ad melioza cōuersum nequaq̄ apud deum prior vita omaculat. multo magis ex meretrice natus et adultera. si virtute propria decorzetur. parentuz suorum non dedecorzatur obprobrijs. hec ille.

¶ III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. consulo tibi homo ꝙ ad patrem attendas principalem qui fecit et creauit te. Utiqz non minus ꝙ legitimum filium principis. Audi illustrem jeronimum Nasci inquit de adulterio non est culpa qui nascitur. sed illius qui generat. Quomodo in seminibus non peccat terra que confouet non semen qd̄ in sulcis iacitur. non humor vel calor quibus temperata frumenta in germen pullulant. sed verbigratia fur vel latro qui fraude et vi eripit semina. sic genus humanum recipit terra .i. vulua quod suum est. et receptum confouet. et confotum corporat. et corporatum in membra distinguit. et inter illas sacri ventris angustias. sacra dei manus semper operatur. Idemqz corporis creator et anime Noli despicere bonitatez figuli qui te plasmauit et fecit vt voluit. ipse est virtus dei. et dei sapientia

¶ IIII. CONSIDERATIO.

Quarta puella sic ait. Tu q̄ d̄ parētū ꝓpagatōe erubescis. ex ipius saluatoris aliqli similitudie solari poteris. Audi venerabile jerōimū ꝓsbiterꝝ libro decretorꝝ inductū. Dñs inquit nr̄ ihs xp̄c voluit n̄ solū d̄ alieigenis. sz etiā d̄ adulterinis omixtōibꝰ nasci. nobis magnā fiduciā pstans. vt qlicūqz mō. tn̄ vt eius vestigia

imitemur ab ipsius corpore non separemur · cuius per fidem membra effecti sumus · Iudas em̄ patriarcha concubuit cuz thamar nuru sua. et ex illo coitu nati sunt zaram et phares · inde postea salmō qui fuit dux in deserto · inde obeth · inde quoqz booz · Inde postea ysai qui fuit pater dauid · ex illa autem p̄genie origo ducitur x̄pi hec hieronim⁹ ·

Capitulum quintum continens consolationes persone turbate maxime diuitis super ignobilitate seu carentia nobilitatis.

Quinto post premissa ad illustrem dominam consolatricem accessit et alius tristis super ignobilitate. seu nobilitatis carentia. querens ab ea recipere cōsolationē. cui illa mox huius rei gratia octo de suis puellis p consolatione duxit assignandas ·

I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait · O homo cur de ignobilitate generis turbaris · cum si velis prestantiorem nobilitatem consequi possis? Que nam inquies est illa? Dico fecto illa est que nō ex diuitijs temporalibus. sed ex thesauris oritur spiritualibus · Audi illum Cassz. Si inquit inueterate et per genus ducte diuitie nobilem faciunt. multo magis prestantior est nobilitas. cuius origo thesauris prudentie locuples inuenitur · h̄ ille · Patet igitur huius viri perpulcro dicto. q̄ ignobilitas generis recōpensari potest multo quidez excellentiori · Sed q̄ etiam occasio sit excellentiori nobilitate obtinenda conatum habendi hoc pacto patet · Liquidez vbi nobilis genere de sua contētatur nobilitate: ibi sepius genere ignobilis conatur se in recompensam virtutibus nobilitare · Audi patrez clareallis · Nescio inquit quo pacto virtus ignobili placet · An forte plus claret siquidem ignobilis cū caret gloria · nō facile liquet vtrumqz nolit · aut quia non possit habere · laudo factam de necessitate virtutem · sed plus illam quam elegit libertas · nō quā inducit necessitas · hec ille pater · Verū licet pl⁹ illa vt dicit laudanda sit virtus quam elegit libertas · tamen etiam illa nobilitas morum seu virtutum quā ratione ignobiliorz generis inducit necessitas magis facit hominem notum seu famosum. q̄ sola dignitas generis · Hinc etenim in decretoꝝ venerabili volumine sic dictuz videtur · Nos qui possumus non ex locorum vel generis dignitate · sed morum nobilitate innotescere deberem⁹ ·

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait · O karissime quid de ea multū curas quā de⁹ parum curat generis nobilitate? Vis scire q̄ parum deus illam curet? Audi venerabilem jeronimum · Sola inquit apud deum libertas est non seruire peccatis · summa apud deum nobilitas est. clarum esse virtutibus · hec ille · Nec videtur q̄ tantum summa. sz etiam q̄ apud eum sit sola · quemadmoduz et nō seruire peccatis

dicit solam apud deum esse libertatez. Et nonne satis johannes os aureum hijs accordat. Ille inquit clarꝰ. ille sublimis. ille nobilis. ille tunc integram nobilitatem suam putet. si dedignetur seruire viuis. et ab eis superari. hec ille. et ecce dicit integram putet suaz nobilitatem. Quod ēm parum distat. nihil distare videtur. ergo nobilem esse genere. supponit parum esse. atqz ideo de eiꝰ carentia nō curandum esse.

CIII. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. Noli amice iudicio errare. studе potius te deo cōformare. apud quem quis sit potior venerabilis hieronimus manifestat. Ille inquit apud deuz preest potior. non quem nobilitas generis. nec dignitas seculi. sed quem deuotio fidei. et sancta vita cōmendat. hec hieronimꝰ. Sed vt quid nobilitatis carentia seu contristat ignobilitas. nisi q̄ quis eo qđ est ipse potior esse vel, let. Sed quid. Hunquit bene. Decerto minime. Audi ad hoc itidem hieronimum venerabilem. Nulli inquit te vnq̄ de generis nobilitate preponas. nec obscuriores quoslibet et humili loco natos te inferiores putes. nescit religio nostra psonas nec oditiones hominum. sed animas inspicit. hec ille. igitur saltez apud religiosas mentes inter nobiles genere et ignobiles non est differentia. que si forte apud non religiosas fuerit. non est cura.

CIIII. CONSIDERATIO.

Quarta puella sic ait. Cur homo doquereris de carentia nobilitatis carnalis. Estimo q̄ non faceres. si quale a vitium est annexum attenderes. Vis scire quale. Audi insignem hieronimū. Plerumqz inquit nobilitas carnis: ignobilitatem parit mentis. Huic concordat vel cum moderamine egregiꝰ pater gregoriꝰ. Nonnullis inquit solet nobilitas generis parere ignoblitatem mentis. vt minus se in hoc despiciant. qui plus se ceteris aliquid fuisse meminerunt. hec gregoriꝰ. Vide igitur quid velis e duobus eligere: scz vel mentis nobilitatem. vel carnis. que si sola est. facit mentem se aliquid fuisse meminentis. et ob hoc nō se. sed alios despicientis ignobilem fieri. vt hic egregiꝰ pater innuit. et certe bene. Nimiz alios preseritim dei amicos etiam si ignobiles sint despiciēs seu spernens. ipsum deum spernit seu contemnit. Dicente domino, qui vos spernit me spernit. Sed quid de illo. Certe deum spernentes seu cōtemnentes fiunt ignobiles. Audi ipsum deum loquentem. Qui inquit contemnunt me erunt ignobiles ita ait. Nec mirum. Nam et cham pater chanaan per contemptuz patris sui noe cuius vino inebriati verenda nudata fratribus suis nunciauit. Hoc ad ignobilitatem suā meruit. q̄ noe pater eius a vino euigilans ait. maledictus chanaan puer. seruus seruorum erit fratribus suis scilicet. Gē et japhet qui ꝓpter hanc virtutem q̄ tunc pallio verenda patris operuerunt. facti sunt igitur dicto fratre suo potiores. quē exinde

seruum habere meruerunt. Sane dictus dei verbum qui otēpnūt me erūt ignobiles. necesse est intelligere saltē ō ignobilitate mīs Si vis igitur vnum eligere e duob⁹ predictis: pensa quid melius. Siquidem haberes nobilitatem carnis. esset in periculo nobilitas mentis. quēadmodū ptz ex pmissis. Studeigit² vt eā q̄ sme piculo osequaris tanq̄ preestantiorem. magisq; appetendam nobilitatē mētis. An non melius est nobilem habere hominem interiorem. q̄ exteriorem. seu nobilem habere mentem q̄ carnem. Profecto melius est q̄ carnem mentem habere nobilem. quippe secundum mentem homo est factus ad dei ymaginem. Esset mens superior pars anime et caput ei⁹. Sed reuera vnum e duob⁹ eligendo: dignus quidem malles caput habere nobile. q̄ pedicam nobilem. Nam et insignū preestantioris nobilitatis solēt homines inter membra caput magis preciosis gemmis auro quoq; et nobilib⁹ rebus alijs q̄ pedes suos peroznare. Vix est em̄ rex aliquis vel regina. qui vel que non pro pedib⁹ de ornatu nigri corij contentetur

V. CONSIDERATIO.

QVinta puella sic ait. Cur ō generis turbaris ignobilitate? que quidem te ne glorioſus efficiaris minime valet impedire. Vis hoc scire. Audi johannem os aureum pulcris hoc exemplis. ac per contrarium declarantem. Patrem inquit habemus abhram. quid pdest ei quem sordidāt mores clara generatō. Aut quid nocet illi generatio vilis. quem mores adornant. Ipse enim vacuum se ab oībus bonis actibus ostendit qui gloriatur in patribus. hec johannes predict⁹. Qui rursum sic dicit. Quid nocuit abrahe q̄ habuit patrem tharam luteorum deorum cultorez? Nonne separatus a genere suo. posit⁹ est i caput fidelium. vt iam non diceretur filiꝰ peccatorum. sed pater sanctorum. Non potuerunt eius gloriā sordida, re patrum errores Stagnum de argento egreditur. sed non est argentum. Itaq; argentum colatum seruatur. stagnum autem foris expellitur. Melius est de contemptibili genere clarum fieri. q̄ de claro genere contemptibilem nasci. qui enim de claro clar⁹ nascit²: gloria claritudinis eius non est eius solius. sed communis videt² Qui aūt de contemptibili genere clar⁹ egreditur. tota gloria claritudinis eius solius est: qui vero de contemptibili genere otēptibilis nascitur. turpitudo otemptibilitatis solius ei⁹ non est. ꝫ etiā et generis. qui aūt ō claro genere otemptibilis nascitur: omnis turpitudo illi⁹ est ei⁹ soli⁹. Ideo meli⁹ est vt in te glorientur parentes q̄ tu in parentib⁹. hec ille. cuius dictis adijcio q̄ multo meli⁹ est nobilem esse. seu perfectum in persona ꝓpria. siue per conditiōs personales et quasi essentiales. quaz p contractas aparentibus cō, ditiones extrinsecas et quasi accidentales. Quinta cōsideratio.

SExta puella sic ait. Cur appetis karissime nobilitatem generis per quam nichil osequeris ꝓprie nobilitatis. siue claritudinis

bene autem inde maiorem turpitudinez consequi poteris Sane ut hec aduertas:queso dic mihi quid est nobilitas nisi aliena claritudo? Nimirum nobilitas laus est parentum·que quidem laus si veritati non inititur:vana atq; turpis est·Sinautem ex meritis parētum proueniat:ipsorum quidem non tua est·tibi igitur splendoris quid confert claritudo talis aliena?propriam non habenti? Verum quanto tibi parentes fuerint clariores:hoc bonuz ex nobilitate cō sequeris·q; tanto te tanq; degenerantem turpiorem reddit prioz atq; laudabiliū carentia meritoruz·Hec ē profecto sententia quā et illa nobilis consolatrix boetij protulit in hec verba·iaz inquit q; sit inane q; futile nobilitatis nomen.quis non videat que ad claritudinem refertur·Aliena est·videtur nanq; esse nobilitas quedaz de meritis pueniens laus parentum. Quid si claritudinem predicatio facit? Illi sunt clari qui predicantur necesse est quare splendidum te si tuam non habes aliena claritudo non efficit. Q? siquid est in nobilitate bonoz·id esse arbitroz solum.ut imposita necessitudo videatur.ne a maiorum virtute degenerent·hec illa·Cui i h? vltimo puncto concordat insignis pater ieronimus·Nichil inquit aliud video in nobilitate appetendum:nisi q; nobiles quadam necessitate constringuntur:ne ab antiquoz pbitate degenerent.

VII·CONSIDERATIO·

Septima puella sic ait·O amice cur ō nobilitatis carentia quereris? Nempe qualiūcūq; parentum filius dicaris·nō poteris esse ignobilis nisi sola opinione:sed nobilis es in veritate·si tamē non p vitia degeneraueris·Ecce em̄ qō dulcissimum est auditu,nobilis illa boetiana consolatrix sic musice modulata est. Om̄e hoim gen? in terris: simili surgit ab ortu. Vnus eniz rerum pater est.on? cuncta ministrat·Ille dedit phebo radios:dedit et cornua lune. Ille hominem etiā terris dedit·et sydera celo·Hic clausit membris animos.celsa sede petitos·Mortales igitur cūctos edit nobile germen·quod gen? et proauos strepitis·Si primordia vestra ductoremq; deuz spectes.nullus degener ertat·Ni vitijs peiora fouens, propriū deserat ordinem. hec illa. Sane hoc ita potest intelligi quidquid ad substantiam honoris attinet·hoc oms homines immediate a deo habent·Animam nanq; quis creat nisi solus de?·Supposita etiam prima materia quis creauit eam·deus sol? et non homo·Equidem hominis operandi principia que accidentia esse noscuntur ad substantiam humani corpis non attingūt· Nihil em̄ vltra suam speciem agere apud phantes communiter est concessum· Rursum et illa numero accidentia que reperiuntur in homine. que non modo tm̄ in fieri hominem disponunt·sed inesse· A carnali patre qui forsitan mortuus est vel.distans tanq; a causa essentiali penitus non dependent·oportet nanq; tam producens q; conseruans nō ita distare loco.vel tpe ab eo qō producit vel oseruat· ꝫ occurrit

omnino causa essencialis necessario cum effectu. Quid igitur in hominib⁹ pmansurum repies: qđ non eque immediate oīs homines habeāt ab oim creatore. Bñ igit² dct̄m est. mortales cūctos edit nobile germen. Oīne hoīm gen⁹ in terris simili surgit ab ortu. Null⁹ degener extat ⁊c. sicut p̄ri⁹.

¶ VIII. CONSIDERATIO.

Octaua puella sic ait. O amice si salutem tuā p̄uide diligeres: ignobilitatē generis poti⁹ q̄ nobilitatem eligeres. Vis scire quare? Ecce nobilitas generis viruz cui facultas vtcunq; suppetit multum artat ad armatam militiam exercendā. que quidez militia vnum est inter quedā negocia de quib⁹ specialiter scribitur. q̄ vix vnq̄ possunt exerceri sine peccato. qđ iuxta tradita supra p̄ neptez meam quo ad ipsam militiam hm̄oi intelligo de peccato mortali. Nam vix vnq̄ potest quis eā exercere sine graui periculo corporis et anime. p̄esertim in bellis et guerrarū. batellis. Hastiludijs. atq; torneamentis. in quib⁹ sepi⁹ contingit occidi et occidere. et miserabiliter interire. nō habito spacio penitentie. O infelix nobilitas que hm̄oi accidentia secum portat. Econtra felix ignobilitas que ab istis supportat. que ñ sinit hominē ambulare in mirabilib⁹ sup se. q̄ et spūm viri humiliat. p qđ ip̄m ad futurā exaltatōz habilitat

¶ Capitulum sextum continens consolatōes p̄sone nobilis et diuitis sup aliquoz de sua parentela humilitate seu ignobilitate.

Sexto post p̄emissa ad p̄fatā dñam ꝺsolatricem accessit et ali⁹ tristis de materia p̄missi capituli ꝺquerēdo cui illa p ꝺsolatione impendenda de suis puellis duas adiunxit.

¶ I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. O homo si ꝺ tua parentela humiles quos, daz habes et ignobiles et inde turbaris. cur est hoc. nisi quia inde verecundaris. qđ plane tue superbie attestatur. Deinde nimirum tu de ipsis vt de illis qui magis humiles p̄esumuntur habere poti⁹ gloziari. et ipsi de te vano et supbo tanq̄ de virtuoso possent erubescere nō indigne. Glozieris igit² de ipis vt de exaltandis: ipsi vero de te erubescere possent et tu magis vt de humiliādo. Regula em̄ hec seu diuina sententia irreuocabiliter stabit qua dicit⁹. qui se exaltat humiliabit². et qui se humiliat exaltabitur. consulo itaq; vt pares tibi illos extimes. et si non maiozes. Tuta iudicium vt te extimes viliozem. inferiozem. vel s̄m interiozem hominem. et nunquit nō ita verum extimares? Certe sic. si ñ mundi iudicio. tam celi. put in extremo et vniuersali iudicio clarius erit.

¶ II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. Nōne vides karissime q̄ magnes lapis qui claritate carens. forzis nobilitatem nō ostendit. eligibilioz est vitro rubeo. quod videt² lapis esse p̄ciosus. quem p̄pter exteriozem dispositōz rubinū facile iudicares. Certe eligibilioz esset. quid g⁹ tibi de exterioz nobilitate generis. et cur de ignobilitate

exteriozi aliquoꝛ tue pentele erubescis· Sūt em̄ illi fozte magnetes·i·magni cozaz dño rustico sub colore faciente hoc ipoꝛ humilitate quoꝛ iteriozis eoꝛ nobilitatis claritas qñ nobiles mūdi obscurabut· et i exteriozes tenebzas mittet· euidēti fialiter appebit

¶ Capiculum septimum otinens osolationes puelle super nobilis viri carencia siue iam sit maritata siue virgo claustralis vel alias nunq̄ maritanda·

SEptimo post premissa ad dñam osolatricez antedictā accesserūt puelle quedā tristes sup nobilis viri carencia querētes osolari· q̄ cū due fuerint decreuit dicta dña duas eisdē de suis puellis assignare p osolatōe eis impendenda· ¶ I·CONSIDERATIO·

PRima puella nō loquens monialibꝫ sz matrimonialibꝫ sic ait Tu filia maritanda vl̄ iam etiaz maritata cur de nobilis mariti carēcia pturbaris· Si nō stulta esses minꝫ nobiles p̄eligeres· Ille qui nobiliozi fozsitan tanq̄ nō parem sibi te otemneret· minꝫ aūt nobilis in multa reuerencia te haberet· ille qui nobiliozi vl̄ cū aliis mulieribꝫ vl̄ in mundi vanitatibꝫ vl̄ p guerras tua et sua bona osumeret· et ad erubescendam pauptatem seu inopiam te et se deduceret· qui vero minꝫ nobilis tibi thesaurisaret et nihilominꝫ lautam mensam tecū haberet· Ille qui nobiliozi fozsitan ob picula militaria qñq̄z vel mozteꝫ· vl̄ cruentꝫ vl̄ menbzo diminūtus· naso vel oculo ozbatꝫ ad te rediret· Qui vero minꝫ nobilis sano cozpe. letoq̄z vultu te respiceret ac tibi omaneret· Deniq̄z ille qui nobiliozi per frequentem absenciam te turbaret ille qui minꝫ nobilis vl̄ fozsan ignobilis te p suam p̄nciaz delectaret et osolationes plurimas exhiberet· Nec moueat te qō aliter esse possibile fozet· nam saltem ea que dicta sunt· sunt omuniter accidencia vl̄ multum p̄babiliter expectanda· ¶ II·CONSIDERATIO·

SEcunda puella ad virginem claustralē loquens sic ait· Tu virgo claustralis xp̄o dei filio desponsata si de marito quantumlibet oditionū excellentiū fueris temptata temptationez hm̄oi arte quadam et exemplo supare poteris si tamen sponsi tui p̄cellentiozes oditiones et dignitatem ab ipō habitam et habendam bene attenderis· Ecce quid accidit· Certur quidē q̄ dux austrie scribens regi francie in descriptione p̄sone sue et statꝫ posuit in litera tytulum longissimum ex multis p̄tualibꝫ titulis opositum· Sic videlicz Lupoldꝫ dux austrie· Marchio stirie· dñs portꝫ naouis· Lantgrauius alsacie· Comes d̄ habespurg ꝛc̄· hm̄oi· quo audito titulo rex frācie admirans et deridens dixit suo notazio· vt ducis tituluz itez legeret p singula puncta et distincte· Qñ ergo legit dux austrie· dixit rex· et ego rex frācie· qñ legit marchio stirie dixit rex· et ego rex frācie· et eodē mō dixit ad singulos titulos· q̄i diceret· plꝫ est esse regē frācie cuiꝫ soliꝫ tituli exp̄ssiōe solemꝫ nos describere· q̄ oms

predictos titulos habere. ¶ Consimili ergo mō dicat virgo xp̄o de, sponsata si p magno dicat' ei. talis mulier p suū maritū hz q est ma, gna baronissa. dicat p maiori dignitate et ego p xp̄m meū sponsuz. sum celestis regina. Si p magno dicat' sibi talis est p marituz ma: gna ducissa: dicat iterū ipa. et ego p xp̄m celestis regina. Si dicat' sibi talis p maritū est regina francie vel anglie. dicat ipa. et ego p xp̄m sum regina celi. seu celestis regina. Si dicat' ei talis mulier p maritū facta est impatrix. dicat ipa. et ego nō mō terrena impatrix: sz p xp̄m sponsum meū celestis sum regina. Cur aūt sic veraciter di, cere possz. Profecto idcirco. qz eodem in regno vbi spōsus est rex. ibi sponsa ab ipo denominanda dicenda est regina. Si itaqz ihe: sus sponsus virginū rex est celi. sequit' q virgo claustralis sponsa christi. est regina celi. seu celestis regina.

¶ Explicit sext9 liber de dsolatōne theologie. Incipit liber septi, mus dtinens dsolatōnum remedia optuna dtra turbatiua que op: ponunt' diuitijs. et rex facultati. Capitulū primū dtinens dsolati, ones super non assecutōne. seu carentia diuitiarum. seu rerum tpa, lium.

Septimo principaliter decē tristib9 sepedicte dñe con, solatrici principali appropinquantibus et ei astanti: b9. vn9 ex eis añ ceteros de diuitiaz seu rez tpalū carentia est oquest9. Et illa eidem prin9 p dsolatōe sibi impendēda sedecim de suis puellis deputauit.

¶ I. CONSIDERATIO.

Prima puella ad tristem p̄dictū sic ait. Est miz valde diuitia: rum ex carentia quoscunqz xp̄ianos dtristari. Inde quidem vt reor tristiciam nō haberent: si ipi scirent quanta diuitie mala opari dsueuissent. Vide amice si verum dico. Ecce diuitie desiderate mē: tis insaniaz indicant. Diuitie quoqz christi discipulatui derogant Diuitie suos amatores inquinant. Diuitie tremorem causant. Diui, tie onerant. vinculant anxietatib9. et tedijs inquietant. hec mala ad presens sufficiant. Vis itaqz scire karissime q diuitie desidera: te. presertim in christiano mentis insaniam indicant? Audi patrem clareuallis. Querat inquit diuitias pagan9 qui sme deo viuit. que, rat iude9 qui terrenas promissiones accepit. Sed qua mente chri: stianus diuitias queret? postq̄ christus beatos esse pauperes predi, rauit? Hec ille pater. qui dicens qua mente: videtur innuere q nō nisi mente stulta vel insana. Vis insup scire q diuitie possesse saltē absqz promptitudine eas relinquendi propter deum. discipulatui christi derogant? Audi etiam ipsius christi euangelicam senten: tiam. Omnis inquit qui non renunciauerit omnibus que possidet:

nō potest meꝰ esse discipulꝰ. Vis scire q̄ diuitie suos amatores inquinant? Audi patrem clareuallis. Beatꝰ inquit qui post illa non abijt que possessa onerāt. amata inquinant. amissa cruciant. hec ille pater. ꝫ et in signuz spūalis inquinamenti. Aurū et argētū q̄ cōmunis diuitiarū sunt materia. se multum otrectantes corpaliter inquinant. Vis vlteriꝰ scire q̄ diuitie tremorez causant. Ecce chaym qui interpretat possessio caput habuit tremulū. qđ signat. q̄ qui in mundo possessiones habent. vtiq; in tremore sunt. hij sunt quidem qui iuxta verbum psalmiste trepidauerūt vbi nō erat timor. Vis demum scire q̄ diuitie onerant? Audi illustrē jeronimū. Si inquit habes vende et da paupibꝰ si ñ habes grandi onere liberatꝰ es. Audi quoq; et gregoriū quo ad hoc. Terrena inquit substātia eterne felicitatis optata. pondꝰ est. nō subsidiū. Eertꝰ aūt et pater clareuallis. audito q̄ sexcēte marce p quendā abbatē sibi trāsmisse amisse essent. hec verba dixisse. benedictꝰ deꝰ qui nobis peperit ex hꝰ onere. Vis postremo simul scire q̄ diuitie onerant. vinculant. anxietatibꝰ et tedijs inquietant? Audi magnū patrez augustinū. Abice inquit a te diuitiarū onera. abice vincula nō voluntaria. Abice anxietates et tedia que te pluribꝰ annis inquietāt. Hec ille pater. Ez et de inquietudine hoc testatꝰ qđ in phorū puerbijs sic habetꝰ. cū dyogeni a capite fur de nocte sacculū cū numis subtrahere conaretꝰ. tolle inquit infelix. vt facias vtroq; dormire.

CH. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. Vis hō rursum scire et alia mala a premissis p sororem meā pfatis. Ecce diuitie dolores cānt. diuitie p superbiam inflāt. Diuitie labores et picula inducūt. et virtutes eneruāt. Diuitie hoiez securitate et quiete priuāt. diuitie vrūt et excruciāt. Vis scire q̄ diuitie dolores cānt? Audi illustrem senecam de diuitijs sic loquentē. Ista que sic petimꝰ tanq̄ datura letitiam ac voluptatē cause dolorū sunt. Vis scire q̄ diuitie p superbiā inflant? Audi magnū patrem augustinū. Morbꝰ inquit diuitiarū est superbia. Haz grandis animꝰ est qui inter diuitias isto morbo ñ tēptatur. maior animꝰ diuitias suas vincens otemnēdo. magnꝰ ergo est diues qui nō se ideo magnū putat. qz diues est. qui aūt ideo se magnū putat. qz diues est. superbꝰ et egenꝰ est i carne crepat. in corde mendicat. inflatꝰ est nō plenꝰ. Vis scire quoq; q̄ diuitie labores et picula inducūt. et virtutes eneruant? Audi rursum magnum patrē de auro quod materia ē diuitiarū. Aurum inquit est materia laborū. piculū possidentiū. anxia eneruatō virtutum. aurum malus dñs. pditor. seruus. Vis scire q̄ diuitie hoiem securitate et quiete priuant? Audi petrū illū Rauennensez. Auri inquit custos. seruator argenti securitatē nō habet. nescit quietē. et cui deest securitas. quies perit pena diues est ille et nō censu. Deniq; vis scire q̄ diuitie vrūt et excruciāt? Audi illustrē senecā de diuitijs loquentē. In hꝰ

inquit excusabiles sunt dij q̄ ista que vrunt et que excruciant op-
tantib9 oferunt. ¶ III. CONSIDERATIO.

TErcia puella sic ait. Cur homo appetis diuitias quas sequi so-
let tumor inflationis. lerarg9 obliuionis. et frequens tediu3
erubescentie et pudoris. Vis hec scire? Audi patrem clareuallis.
Videas inquit plerosq3 in ecclesia de ignobilib9 nobiles. de pau-
peribus diuites factos subito intumescere. pristine obliuisci subie-
ctionis. gen9 quoq3 suum erubescere. et infimos dedignari paren-
tes. Hec pater ille. Et quid? Profecto taceo de dicte verecundie
materia que se tñ offert frequenter nimis. taceo de obliuione pre-
dicta que inuertit sepissime hominib9 vanis. loquar solū de añdi-
cto tumore. qui q̄uis non sit nisi cordis. min9 tamen piculosus nō
est q̄ si esset tumor corpis ¶ IIII. CONSIDERATIO.

QVarta puella sic ait. O hō karissime testante ihu filio sprach.
Si dines fueris. nō eris immunis a delicto. Et et illustris sene-
ca. multum est inquit nō corrumpi diuitiaꝝ tubernio. quid igit
curas de diuitijs. te potiꝰ cura de vitijs annexis diuitijs. seu pot
us sicut in voce. sic quasi et in re diuitijs incorporis. forsitan inq-
es. que nam sunt hec vitia? Profecto annexum est diuitijs vitium
superbie. vitium vane glorie. vitiu3 dissolutōis. recollectionis im-
peditiue. vitium auaricie. et vniuersaliter vitium inordinate ocupi-
scentie. vitium quoq3 luxurie. cum pluriū alioꝝ vitiorum societate.
Vis scire q̄ annexum sit diuitijs vitium supbie? Audi illustrem Se-
necam. Accepit inquit ille grandē pecuniam. ergo et supbia3. Au-
di quoq3 et magnū patrem augustinū. Vermis inquit diuitiaꝝ est
superbia. difficile est vt nō sit superb9 qui dines est. tolle superbi-
am: diuitie nō nocebunt. Vis scire q̄ annexū est diuitijs vitiū vane
glorie? Audi johānez os aureū. Vanitas inquit vanitatū et omnia
vanitas ꝛc. Hunc versiculū si capent qui in potētia et diuitijs ver-
santur in pietib9 omnib9. et in vestib9 suis scriberent in foro. in do-
mo. in ianuis. in ingressib9. et añ omnia in oscentijs suis. vt semp
eum oculis cernerent. et corde sentirent. Vis scire q̄ annexuz est di-
uitijs vitiū dissolutionis recollectionis impeditiue? Audi Bedam
venerabilem. Familiaris inquit res est humanum cor opibus ac li-
bertate dissolui. erumnis vero ac paupertate. ad semetipsum recol-
ligi. Deniq3 vis scire q̄ annexuz sit diuitijs vitium auaricie. et vni-
uersaliter vitium immoderate concupiscentie? Profecto pdoneos
testes inuenies. quos tibi in proximo neptis mea indicabit. cum
quoꝝ dictis audire curato. Dicta quoq3 illustris Senece. Conge-
ran? inquit in te quidquid multi locupletes possederant vltra pri-
uatum pecunie modum. fortuna te auro tegat. purpura vestiat.
et ad hoc mod9 deliciaꝝ et opum te pducat vt terram marmorib9
abscondas nō tantum tibi habere liceat. sed calcare diuitias. Ce-
cedāt statue et picture. et q̄q̄ ars vlla luxurie elaborauit maiora

cupe.ab hijs discres·hec seneca·Sz nonne magnum vitiuz est qđ ex diuitijs ozit·scz talis insatiabilis ocupiscentie·Postremo vis sci re q annexū est diuitijs vitium luxurie cum pluriuz alioz vitioz societate: Audi johannem os aureum·Diuitiaz inquit sequela est luxuria·ira intemperans·furoz iniust9·arrogantia·superbia· omis qz irrationabilis mot9·hijlle johannes·Qui hac de causa alio i lo co sic dicit·Si possibile essz in diuites vindictam pcedere:videres ex eis replen carceres vniuersos·sz cum omib9 suis hoc malū ha bent diuitie·q in malignitate peccantes ab vltiomib9 eruunt·

LV·CONSIDERATIO·

QVinta puella sic ait·O amice cur tristaris de diuitiaz caren tia: forte estimas q habenti smt bone,aut saltez q nociuuz nō sit ipas habere: Sz pfecto facile patet q tu erras vtraqz intentio ne·Vis circa primā intentionem scire q diuitie saltē virtuti nil adi ciant bonitatis: Audi illustrem senecam·Bone inquit ex vna par te virum bonum diuitijs abundantem·ex alia nihil habentem·sed in se omnia bene disponentem·Vterqz eque vir bonus erit:etiam si bona fortuna dispari vtetur·hec ille·¶ Rursum quo ad intentiōez aliam vis scire q diuitie n mō nō smt bone sz nociue·qđqz p con sequens eis carere poti9 leticiam q tristiciam debz inducere.quem admodū infirmitate vel inimico carere: Audi boetianā dsolatricē Ego inquit nego vllum esse bonum qđ noceat habenti·Num id mē tioz:minime inquies·atqz diuitie possidentib9 psepe nocuerunt cū pessim9 quisqz eoqz alieni magis auid9·quidquid vsqz auri gem marumqz est se soluz qui habeat dignissimū putat·tu ergo qui nūc centum gladiumqz sollicit9 ptimescis si vite huj9 callez viatoz in trasses,coram latrone cantares·O preclara opum mortalium beati tudo·quam cum adept9 fueris securus esse desistis·hec illa. cuius et musa subiungit suo i carmine·Heu prim9 quis fuit ille·auri qui pondera tecti·gemmasqz latere volētes·precioſa picula fodit·

LVI·CONSIDERATIO·

SExta puella sic ait·O hō seculi cur tibi tanq auaro tm sapiūt diuitie mundi: cur non vis poti9 in religione christiana fra ter esse xpi: Vis scire q dissimiliter tibi se habent ad diuitias fra tres christi·Audi patrez clareuallis·Hō inquit putent diuites hu ius seculi fratres christi sola possidere celestia.qz ea sola audiunt in pmissione.possident et terrena equidem tanq nihil habentes et omnia possidentes.nō mendicantes vt miseri·sed vt domini possi dentes·eo pcerto magis dñi quo min9 cupidi·Deniqz fideli ho mini tot9 mund9 diuitiaz est·totus plane·quia tam aduersa·q p spera ipsius eque omia seruiunt ei· eque coopantur in bonum ·er go auar9 terrena esurit vt mendic9·fidelis otemnit vt domin9·il le possidendo mendicat·iste otemnendo seruat·hijlle pater·

¶VII·CONSIDERATIO·

Septima puella sic ait. Nonne aduertis hō q̄ multum esset difficile habere diuitias. et n̄ cor apponere. dñe domino in euāgelio. vbi est thesaur⁹ tuus. ibi est et cor tuum. Sed periculosum valde est cor apponere. immo et mortiferum. corde em̄ spinis attacto necesse est hominem mori. Sz quid. certe affluentibus diuitijs cor apponere. similis quedam insania est. ac siquis accurreret spinis. et vsq; in tantum eas oplecteret. q̄ cor suum penetraret. quippe diuitie sunt spine teste saluatore. Cōtestante quoq; vicario eiꝰ gregorio. Quis inquit mihi vnq̄ crederet supple si xp̄i testimoniuz non p̄cederet si spinas diuitias interp̄etari voluissem. maxime cuz alle pungant. iste delectent. et tñ spine sunt. q̄ cogitationum suarum punctionibꝰ mentem lacerāt. et cum vsq; ad peccatū ptrahūt. quasi inflicto vulnere cruentant. Bñ igitur est mortiferum cor apponere. Vñ et ne hoc piculum incurramus p̄emunit nos dominus per os ap̄li. Diuitie inquit si affluant nolite cor apponere. non dicit nolite manum apponere. sz cor nolite apponere. maior em̄ cura est sibi de corde a quo dependet interiorꝭ hominis vita spiritu, alis. sicut a corde carnali vita carnis. sme autem magno periculo potest manꝰ apponi spinis huiꝰ non ad eas manu opprimendum siue occludendum. sz ad mouendum p largitionem elimosinaz. apiē, do largam manum.

VIII. CONSIDERATIO

Octaua puella sic ait. O amice si spinarum pabola p soporez me, am audita te non mouet. dic saltem queso. Est ne bonum illis carere quibꝰ quis nō solum rumpit. discindit. sz etiam diminuitur. Est inquies omīno. Sz quid. Oportet p rez multitudinem tē, poralium in quibꝰ diuitie consistunt. facile tangit interiorē hoiem sic quodāmō rumpi. discindi. et diminui. vt iam non integer spūs p, seueret. Vis id intelligere. Audi magnuz patrez augustinuz. Quia inquit ab vno deo summo et vero defluxeramꝰ euanueramꝰ in mlta. discissi p multa. et inhērētes multis ⁊c. Ecce dicit euanueramꝰ in multa. discissi p multa. Nimirum qđ integrū manens euanescere non potest. vt integer lapis. integrum lignū. hoc bñ euanescit qñ diminuit. qđ vtiq; nostro tangit spūi siue corpi. ꝓpter tpaliū multitudinem. quoz quolibet cor diuitis ad se trahēte iuxta illō. vbi est thesaurꝰ tuꝰ. certe collectꝰ simul vel diuisus. ibi est et cor tuuz. sc̄z etiā apud thesauri ptes. cor hominis diuitis dilaniat. et quasi diminuit. eo q̄ in multa diuidit. Nempe de diuitibꝰ illō psalmi dicētis arbitroz. A fructu frumēti. vini et olei sui multiplicati sunt. hec quidē dicta. vna supra de sodalibꝰ meis. sz in eadē q̄i materia pleniꝰ deduxit. ac luculēciꝰ declarauit.

IX. CONSIDERA.

Nona puella sic ait. O amice si circa plātationem virtutū et bonoꝝ operum fructum terrenarum diuitiarum impedimenta attenderes mirum hoc satis esset. si illas diuitias appeteres.

Vis ergo scire impedimenta que prestant. ecce sicut sm naturales plā, te nanq; aut rarissime generantur in locis arenosis. quia in eis viget siccitas: ita et plātula iusticie et ceterarū virtutū virentes plā, te raro generātur in cordib9 arenosis. que auri arena sunt repleta. quippe in comparatione sapientie oīe aurum arena est exigua. sed et in cordib9 illis est siccitas per priuatōz humoris interne deuotionis. ¶ Rursum sicut sm naturales. arbor habens grossum corticem cito fit sterilis. quod quidem accidit. vel ꝓpter defectū vnctuosi humoris qui materia est fructuum. vel ꝓpter duriciam corticis euaporationem grossi qđ in arbore est nocium phibentis. Sic et homines qui sunt velut arbores. si ad modum corticis substantiaz arboris inuoluentis sint inuoluti. seu terrenarum diuitiarū grossicie circumdati. a fructu bonoꝝ opm steriles fiunt cui9 q̄ alij. vel ꝓpter defectum vnctuosi humoris. i. deuotionis i vnctōe spiritus sancti dsistentis. vel ꝓpter fortem ipsarum terrenarū diuitiarū dclusionem euaporare. i. euanescere phibentem grossas et nocuas interius ymaginatōnes. non admittentes puras cogitationes. et intentionem sanctam ex quib9 alijs posset dsurgere in habendis fruct9 honoris et honestatis.

¶ X. CONSIDERATIO.

Decima puella sic ait. O mi frater karissime horror diuitijs virtutes preferas. Cur aūt hoc? Idcirco certe. quia nō diuitie que vti soror mea prefata est vitia pariunt. sed virtus habentem pficit. et opus eius bonum reddit. Audi illustrem senecam. Nulla inquit possessio. nulla vis auri et argenti plutis q̄ virt9 estimanda. Ceterum ad virtutes diuitijs pferendum attende qđ recitat venerabilis pater jeronim9 preclarum exemplū. Socrates inquit thebanus homo quondam clarissim9 cū ad phandum athenas pergeret. magnum auri pond9 abiecit. nec putauit se posse et virtutes simul et diuitias possidere. ꝫ jeronim9. Non solum igit3 carendum est diuitijs. sz sunt etiaz spnende atq; abiciende. nō tm inutiliter. sz i vsus pauperum meritorie. ne virtutib9 obicem ponant. Euacuandum est cordis scrinium auro illo qđ arene opat3. vt sit capax auri quo interioris hominis habit9 adornatur. iux illud psalmiste. Omis gloria filie regis. i. anime. abintus in fimbrijs aureis. i. in finibus caritatis. Quippe finis precepti est caritas. que etiam est illō aurū ignitum. de quo in apocalipsi dicit3. suadeo tibi emere aurum ignitum. id est ignis diuini amoris elicitiuū. sz et secundum glosam exodi p cathenulas aureas op9 caritatis significat3. Forte dices. Quomō aurum harene opatum cordis scrinium occupabit? Profecto per fātasma suum melioris auri speciem non admittens. Audi archiantistitem ambrosium. Sicut inquit hij qui p insaniam mente translati sunt. nō iam res ipsas. sz passionis sue fantasiam vident. Ita etiaz mens auro vinculis cupiditatis astricta. semp auruz. sp argentum

videt.semper redditus computat·gratius aurum q̄ solem intuetur Ipsa eius oratio et supplicatio ad dñm aurum querit.sed nec satietas unq̄.nec finis aderit cupiditatis·hec sanct⁹ ille antistes.

¶XI·CONSIDERATIO·

UNdecima puella sic ait·O karissime cur appetis diuitias tanq̄ amasias? virtutem preelige tanq̄ sponsam cui nimirum infeste sunt diuitie·nam dum esse deberent pedisseque·querunt esse principales et virtutes supplantare· Si igitur virtutis sis amator.ne tam turberis diuitiarum ex carentia·vez̄ potiꝰ ipsas spernas tā, q̄ pedissequas tue non satis ꝑdoneas dignitati·Memineris sectari salubre illō ciceronis documentū rationis nō vacuum·plenūq̄ utilitatis pariter et honestatis·Diuitias inquit.sine diuitum esse. Tu vero virtutem p̄fer diuitijs· nā si volens diuitias cum virtute ꝓparare.vix satis ꝑdonee tibi videbunt²·diuitieq̄ virtutis pedisseque sint·hec ille·

¶XII·CONSIDERATIO·

UVodecima puella sic ait·Tu frater qui diuitias amas.scito te tanq̄ fatuum amatorem excusatione vel probabili indigere. Siq̄ tibi aliquid ad hoc suffragatur.hoc solum videtur.vt vel non egeas.aut quatenꝰ subuenias indigenti·motus sc̄z quantum ad hº sc̄m quemadmoduꝫ hō ille gentilis arestotiles qui dixisse fertur.q̄ solum hoc incommodum pauptatis pateret².q̄ nō posſ indigentibꝰ subuenire·ꝓpter p̄imuꝫ aūt si appetas non oportet· Nam et diuitias hñs.egere non desinis·Siquidem diuitie dum augentur:piter et auaricia augeri solita est·Tuaro aūt tam deest quod habet.q̄ qd̄ nō habet·Nunquit nō ita:fatere necesse est·hoc em̄ vulgata ac ꝓbatissimi viri venerabilis jeronimi ꝓbat autoritas·Quid vero ex hoc plane sequitur.q̄ tanq̄ auarꝰ factꝰ egeas.si eas quas appetis habere te attingat diuitias·nec minus q̄ illas nō habendo·Hoc etenim testat² tulliana illa sententia qua dicitur· egens eque est is qui non satis habet.et is cui satis nihil potest esse.Quaro si diuitias appetas ꝓpter subuenire indigenti frustra toꝛqueriſ·habent nā, qz indigentes qui absq̄ te possit velitq̄ subuenire in domino si cō, fidant·Ecce iacta inquit psalmista cogitatum tuum in dño.et ipse te enutriet·

¶XIII·CONSIDERATIO·

TErciadecima puella sic ait·O amice cur frustra diuitias· ac ꝓ, inde nō necessarias appetis pecunias? Tu em̄ vel acceptas vt auarꝰ retineres:vel ipsas vt liberalis in alios transferres·Si quidem transferres·translatus ipis quantum ad diuitiarū pertinet rationem iam diues nō esses·frustra ergo ipas desiderasses hanc ob causam vt diues esses·cum te ipe mox relinquerent·manere nanq̄ nequit apud quenq̄.qd̄ mox transfertur in alteruz· Quaro si vt auarus ipas retineres diuitias.hoc malum non euaderes.quin exosus

redderent·Siquidē vt illa boetiana testata est ydolatrix·Auaricia semp exosos facit·Et quid·Nonne melius est nō necessaria pecunia carere·q̄ habitam retinendo ꝓpter auariciā exosum esse·Est vtiq;· exosus em̄ illo priuat⁹ est bono qđ oēs homines natura desiderant·s·amari ab alijs presertim a multis et magnis sapientibus et discretis·

¶ XIIII·CONSIDERATIO·

QVartadecima puella sic ait·O cur hō tm̄ diuitias curas·que ingerunt curas temetipso te priuantes·Audi magnus patrē augustinū·Venditis inquit reb⁹ nostris nullū mai⁹ eaꝝ accepimus precium q̄ nosipsos·implicati em̄ talib⁹ nostri nō eram⁹·Hec ille pater·Ne ergo errem⁹ imaginatiue virtutis iudicio·diuitias ac q̄, q; alia externa bona magnipendentes·ad certissimū rationis iudicium appellem⁹·Audi illustrem Senecaz·Ratio inquit arbiter est bonoꝝ et maloꝝ·aliena et externa p vilib⁹ habet·oīe illi bonū in animo est·Idemq; itidem·Huc inquit cogitatōs tue tendant· h̄ cura·hec opa·oīa alia deo vota missur⁹ vt otentus sis temetipo·et ex te nascentib⁹ bonis·Hinc rursum seneca sic ait·Si otent⁹ est sapiens ad beate viuendū non ad viuendū·ad hoc em̄ reb⁹ multis illi op⁹ est·ad illud tm̄ animo sano et erecto despiciente fortunaz Hec huiꝰ viri gentilis verba sane capienda sunt·quaten⁹ ad contemptum terrenoꝝ ꝓuocant·et fides pmiserit xp̄iana·Sed et p̄dictis dicta repio similia· Legiꝫ nanq; de crate thebano·q̄ magnū pond⁹ auri in mare ꝓiecit dicens·Abite pessime diuitie·ego vos mergam·ne ego mergar a vobis·De stilbone autez magistro ei⁹·et de Bya prieneo p neptez meam infer⁹ exemplaria verba consimilia recitantur·

¶ XV·CONSIDERATIO·

QVintadecima puella sic ait·Vt quid frater tam anxie tristaris ꝓpter carentiam diuitiarum·cum p̄starent tibi si essent tam notabile impedimentum·Nōne dixit saluator discipulis suis· Amen dico vobis·q; diues difficile intrabit in regnū celoꝝ·Facili⁹ est camelum p foramen acus transire·q̄ diuitem intrare in regnuz celoꝝ·Verꝝ saluis alijs declaratōib⁹ de oparatōe diuitis ad camelum videt² posse dici·q̄ sicut camel⁹ miraculo transire potest foramen ac⁹·sic et diues intrare celū·Sz cum grad⁹ sint in miraculis· maioris virtutis operatio adscēm requiritur q̄ ad primū·Nimiruz camel⁹ min⁹ videt² prestare obstaculū·p curuum gippum corpis· q̄ diues p curuitatem mētis ratione sui ad diuitias recurui amoris Sane difficile posse diuitem intrare,qualiter sit intelligendū venerabilis pater jeronim⁹ nobis sic declarat·quia inquit ipse diuitie habite difficile contemnuntur·non dixit impossibile est diuitez intrare in regnum celoꝝ·sed difficile·vbi difficile ponitur· non impossibilitas pretenditur·sed scias q̄ ibi raritas demonstratur·

Hec ille·et bene certe·Rara est em̄ auis infra nigro cigno vl̄ albo corno similima psona diues contemnens terrena·forsan aūt quis inquiet? Est ne alio ex doctoribo qui de verbis domini nos informet·Est quidem·ꝫ nō mino dur9·Audi illum theophilum·Attendas inquit illō qō diuitem quidem impossibile dicit saluari·possidentem vero diuitias difficile·quasi dicat·Diues qui captus est a diuitijs et famulatur eis·non saluabitur·habens vero illas·s.qui eis dominatur vix saluabitur·causa humane fragilitatis·conatur em̄ nos dyabol9 supplantare quoadusqz possidem9 diuitias.et difficile est effugere muscipulas eius·hec ille·Quid ergo? Nunquit hoc qō saluari diuitem dictis obstantib9 muscipulis tam rarum et difficile est·nō multum piculosum est·Est omino·ꝫ audi illustris Benece otra hoc piculum sanum osilium·Omnia inquit illa nobis accedant non hereant·vt si auferant2 sme vlla nostri laceratōe discedant·Vtamur illis nō gloziemur·et vtamur pte tanq̄ depositis apud nos·hec ille·

XVI. CONSIDERATIO.

Sextadecima puella sic ait·O homo ad spernendū diuitias moueat te q̄ hee cause ꝓpter quas forsitan appetunt2 nō sunt ad mouendum satis digne·Forte em̄ diuitias appetis ad vitandum laborem et dolorem? Forte diuitias appetis ad osequendum omoditatem? Forte diuitias appetis ad fugandū pauptatem? Forte diuitias appetis ꝓpter tuum heredem? Forte diuitias appetis vt p eas domin9 existas? Forte diuitias appetis vt magnam comitiuam habeas? Forte diuitias appetis vt p eas regnum obtineas? Forte diuitias appetis tanq̄ osistentes in reb9 preciosis? Deniqz forte diuitias appetis tanq̄ alias osistentes si nō in preciosis· tm̄ in rebus bonis? ꝫ quid? Profecto quacunqz harum causarū ad appetendū diuitias mouearis; illustriū virorū autoritatib9 errare diuinceris·C Vis scire q̄ tu erras·si diuitias appetis ad vitandū laborem et dolorem? Audi de labore patrem clarevallis·Sudat inquit paup foris in ope? ꝫ nunquit min9 anxie diues int9 in sua cogitatione laborat? De dolore quoqz audi illustrem senecam de diuite loquentem·Iste inquit quem tu felicem admirantib9 credis sepe dolet.sepe suspirat·Vis scire q̄ tu erras si diuitias appetis ad osequenduz omoditatem? Audi quid johes os aureū circa hoc sentiat·Nulla ē inquit diuitiarum commoditas anima patiente penuriam.nec lesio pauptatis anima diuitijs affluente·Vis scire q̄ tu erras si diuitias appetis ad fugandū pauptatem? Audi quid circa hoc sentiat illustris seneca·Si inquit ad naturam viues nunq̄ eris paup·si ad opinionem nunq̄ eris diues·exiguuz natura desiderat.opinio immensuz·hec ille·cui et ocorrdat de natura illa Boetiana osolatrix·Dauciis inquit minimisqz otenta est natura·Audi quoqz et magnum patrez augustinū·Turū inquit amplio cruciat apud quē largio fuerit

auꝛ amanti se nihil de sua possessione ꝓmittit·refundit ei reatum suum cui vsum negat·Audi etiã johannem os aureũ·Si inquit diteſcentis iudiciuꝫ est nullius egere.et pauperescentis indigere.palam est ꝙ magis esse pauperem·facit magis diteſcere·Facilius em̃ quis in paupertate ꝙ in diuitijs opes contemnet·neqꝫ enim talis est ambitꝰ vt per magis habere,sedetur·sed per hoc consueuit magis accendi·sicut ignis quando suscipit escam·que autem mala videntur esse inopie coia sunt·que vero diuitiarum ꝓpria sunt earum Hec ille johannes·Vis scire vlteriꝰ ꝙ tu erras·si diuitias appetis ꝓpter tuum heredem?Audi illustrem Senecam·Quanta inquit dementia est heredis sui res ꝓcurare.et sibi omnia negare·magna enim hereditas ex amico inimicum facit·plus enim gaudebit morte tua quo plꝰ accepit·Vis scire ꝙ tu erras si diuitias appetis vt per eas dominus existas?Audi itidem Senecam illustrem. Iste inquit quem dominum existimas pecunie locus est·multa habet·ignoras vtrum auarꝰ an ꝓdigus·si ꝓdigꝰ ñ hẽbit·si auarꝰ non habet·hec ille·ex hoc et tu considera quale tibi dominiuꝫ diuitie conferent si coꝛ tuum vel archa locus pecunie esset·vel eniꝫ non haberes dominium si auarus·vel non duraret dominium si esses ꝓdigus·Vis scire ꝙ tu erras si diuitias appetis vt comitauam magnam habeas?Audi rursus ꝓdictum illustrem de diuite loquentem·Iste inquit quem tu felicem admirantibus credis. multi illum comitantur·mel muſce sequuntur·cadauera lupi·frumenta foꝛmice·ꝓdam sequitur ista turba non hominem·Vis scire ꝙ tu erras si diuitias appetis·vt per eas regnum obtineas? Audi itidem Senecam fabricius inquit pigri regis aurum repulit. maiusqꝫ regno iudicauit·regias opes posse otemnere·Audi quoqꝫ et alexandri regis ꝓceptoꝛeꝫ.arestotilem loquoꝛ·O inquit alexander noli appetere qd̃ est coꝛruptibile et transitoriũ.et qd̃ opoꝛtet te cito relinquere·para diuitias incoꝛruptibiles·Vitam immutabilem·regnum eternũ·durabilitatẽ glorioſaꝫ·hec ille·Vis deniqꝫ scire ꝙ tu erras si diuitias appetis tanq̃ consistentes in rebus tuis et ꝓciosis?Audi patreꝫ clareuallis·Eilij inqt adã genꝰ amb̃icioſum et auaruꝫ,audite.quid vobis cuꝫ terrenis diuitijs et gloria temporali?que nec vere.nec vestre sunt?Aurum et argentuꝫ nõne terra rubea est et alba?quam solus hominum erroꝛ facit.aut magis reputat ꝓciosam?Deniqꝫ si vestra sunt hec·tollite ea vobiscũ: sed homo cum interierit non sumet omnia·Vere ergo diuitie non opes sed virtutes sunt:quas secum conscientia poꝛtat,vt in eternũ diues fiat·Hec ille pater·Sed et audi illum pſidoꝛum·Apud antiquos inquit prioꝛ eris ꝙ ferri cognitus vsus ere·quippe ꝓius ꝓscindebant terram·ere certamina belli gerebant·eratqꝫ in ꝓcio magis eo·Aurum vero et argentum ꝓpter inutilitatem

eiciebantur.nunc versauice iacet res.aurum summo cessit honori. Sic voluenda etas omutat tpa rerum.et qđ etiam preciō fit.deniq; honori nullo Rursum de preciositate diuitiarū. Audi boetiane ōsolatricis claram sententiam etiam superiꝰ tactaq;.Diuitie inquit ne vel vestra.vel sui natura preciose sunt.Quid eaꝝ potiꝰ?Aurum ne ac vis ogesta pecunie.Atq; hoc effundendo magis q̄ coacernando meliꝰ nitent.Siquidem auaricia semp odiosos claros largitas facit.Quod si manere apud quenq̄ nō potest qđ transfertur in alteꝝ.tunc est preciosa pecunia cum translata in alios largiendi vsu desinit possideri.At eadem si apud vnū quanta est vbiq; gentium congerat ceteros sui inopes fecerit. et vox quidē tota pariter multorum replet auditū.vestre vero diuitie nisi ominute in plures transire non possunt.Qđ cum factum est:pauper necesse est faciant quos relinquūt.O ergo angustas inopesq; diuitias.quas nec habere totas pluribꝰ licet.et ad quemlibet sine ceteroꝝ pauptate non veniunt.hec illa.Postremo pesus erras si diuitias appetis tā, q̄ ōsistentes in rebꝰ bonis.Hoc em̄ illustris Senece sermone pulcerrimo imprebat: cuius verba et sententiam soror mea superiꝰ fideliter recitauit.

Capitulum secundū otinens cōsolationes super carentia lucri temporalis.

Secundo post premissa ad dñam ōsolatricem supradictam accessit et aliꝰ tristis de carentia lucri tpalis g̃uiter conquerendo.At illa eidem p consolatione duas de suis puellis assignauit.

I.CONSIDERATIO.

Prima puella ad predictum tristem sic ait.Dic queso mihi cur tristaris de carentia lucri tempalis?Dices forte.qz lucrando acquiruntur diuitie que leticiam oferunt:vel saltem egestatem excludūt.Sz tu frater pbatis viris et exptioribꝰ crede.ppie quoq; experientie et intelliges pculdubio te errasse.Procedat primo in medium magnꝰ pater augustinꝰ.et audiat quid dicat.Cū inquit acquiruntur diuitie falsam leticiam tribuunt.et cum perduntur veram tristiciam.istas diuitias iniustum est putare diuitias que non auferunt egestatem.tantum enim vnusquisq; ardebit auaricie.quā, tum magis eas diligens maiores habuerit.quomodo ergo sunt diuitie quibus crescentibus crescit inopia.que amatoribus suis q̄ntum fuerint ampliores non afferant societatem.sed inflant cupiditatem. Vnde bene quidam sapiens dixit. Crescit amor numi.quantum ipsa pecunia crescit.cum pecunia enim incrementum recipit rabies cupiditatis augetur.Hec magnus pater. Sed quid sequit? Sequelā rei huiꝰ ōsidera ex dicto pris clareuallis.Diuitiaꝝ inqt amor insaciabil.lōge āpliꝰ desiderio torquet aiaz q̄ refrigeret vsu suo.vtpote q̄ꝝ acq̄sitō laborisi.possessio timorisi.amissio plena doloris.

hec ille pater. Sed et mercatoꝝ qui lucrari querunt ꝓpria expien, tia idē docꝫ. hijs mihilomiꝰ adhuc libet adicere verbū ipiꝰ senece Quid inquit refert quantū illi in archa. quantum in horreis iace: at. si etiam alieno inhiet. si non quesita. sed querenda cōputat. non em̄ paup est qui minus habet. sed qui plꝰ cupit. nec qui plus habꝫ. sed qui minꝰ cupit diues est. Concordat huic ciceronis sententia Egens inquit eque est is qui non satis habet. et is cui satis nihil eſt, se potest

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. O karissime nescis q lucrari opꝰ negoci, ationis est: quam plerisqꝫ ostat esse interdictam. quibꝰ ꝑculdu, bio multo meliꝰ est lucro carere q̄ ipam negociationem exercere. Vis scire quare? Ecce negociatores nō pauciorib⁹ q̄ paulꝰ patent periculis. Quibꝰ inquies? Profecto piculis fluminum. periculis latronum. piculis in ciuitate. piculis in solitudine. piculis in mari. piculis in falsis fratribus: scilicet in socijs vie se tradentibus. Suntqꝫ et in labore et erumna. in vigilijs multis. in fame. et siti. in ieiunijs multis. in frigore. et nuditate. ꝫ et pericula iferni inueniunt eos. Nempe teste ihu filio syrach. Difficile exuitur negocias a negligentia. et sequit iter medium emptionis et venditionis angustiabitur peccatis. Sed quid ꝓdest homini si lucret⁹ vniuersum mundum. animе aūt sue detrimentum patiatur. aut quam dabit homo commutationē pro anima sua. Lucra itaqꝫ que vix vnq̄ sine peccato fieri cōsueuerunt. nonne spernenda sunt tibi exemplo apostoli tanq̄ vilia. Audi ipsum apostolum. que inquit mihi fuerunt lucra: hec arbitratus sum ꝓpter christū detrimenta. ꝓpter quem detrimentum omnia feci et arbitror vt stercora vt christū lucrifaciaꝫ

Capitulum tercium tinens desolationes super pecunie vel aliarum rez temporalium perditione. spoliatōe. siue quorūcūqꝫ dāno, rum illatione.

Tercio post premissa ad dñam consolatricem sepedictā accessit et alius tristis ꝓpter materiam premissi capituli perturbatus querens ab ea cōsolari. Cui illa huius rei gratia mox de suis puellis septem deputauit.

III. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. O homo qui de perditione tristaris? Die queso mihi quid ꝑdidisti? Forte em̄ res illas quarū deploras amissionem. non semper habuisti. Nunquit statum perditu semper habuisti? Nunquit officium perditum semp habuisti? Nunquit vxorem. vel maritum. aut talem. vel talē amicū semper habuisti? Nunqt talem domū. castrum. vel villam. aut tales possessiones semper habuisti? Certe n̄. et quia n̄. hocip̄m te poterit desolari. Audi egregiū patrē greg. Magna inqt desolatō i rez amissiōe illa tpa ad mentez

intuetur ꝙ aliqñ illa nō habuit dolorem tpet ꝙ amisit.

II. CONSIDERATIO.

Secūda puella sic ait. hō bone si nō bōa tuo sunt iudicō quoꝝ pditio te pturbat. cur gº querularis? cū nulla tibi cā sit querulandi? Si vero bona iudices? sunt otra te ꝓculdubio te maiores otrariū iudicātes? Audi senecā illū illustrē. Stilbon inquit. capta patria. amissis liberis. amissa vxore. cū ex incēdio publico solus et tñ beatº exiret. interrogāti demetrio. nūquit oīa pdidisti? rñdit. Nihil inqt pdidi. oīa mea mecū sunt. iusticia. virtus. ꝓudentia. nihil em̄ bonū putare potuit qđ eripi possit. Audi et aliū referētē ꝺsimile Valeriū maximū loquor. Bpas inquit cū patriā eiº hostes invaderent. oīm ꝓciosaꝝ rerū pondere onustis fugientibº. interrogatº quid ita nihil ex bonis suis secū ferret. Ego certe inquit bona mea omnia mecū porto. pectore em̄ illa gestabat. nō humeris. nō oculis videnda alias visenda. sed aīo estimāda que domicilio mentis iclusa. nec mortaliū. nec deoꝝ manibº labefactari queunt. et vt manentibº ꝓsto sunt. ita fugientes nō deserūt. Audi rursuꝫ et archiastitez ambrosiū. Nō sunt inquit bona hominis que secū ferre n̄ ꝑt

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. Nescio hō ꝙ multū est auarº cui deº non sufficit. Sicut igit² auarº merito ꝑt ꝺ sua auaricia verecūdari maxime qñ scit². Ita et bonº hō merito verecūdari possit. ꝑsertim coram boīs. si tanq̄ deo nō otenti. ac ꝙ oñs auari turbatōr eiº adverterēt ex rerū tpaliū amissiōe. esset em̄ signū ꝙ nō deū pure diligeret Oīs quippe dolor venit ex amore. dolor itaq; de tpalis alicº amissiōe ex eisdē venit tpalis amore. Bonº igit² hō de amissione tpaliū nunq̄ ꝺqueri seu turbari. sz hoc debz ꝺqueri ꝙ ꝺqueri² et amissiōis cā tpaliū. adhuc in se turbatōr expit². quēadmodū hō qui nōduz est celestis sz terrenº. Hunqt nō ita. ꝓfecto sic. Nēpe ignis in sua spera calidissimº coepi celesti immediate diūctº est sub eo exister sme medio. et tñ nequaq̄ tangit phisice ipsum celum. quomō ergo sperabit hō. vel audet ꝓtendere ꝙ ipe de numero sit celestiū hoīm seu bonoꝝ. si coꝛ suum adhuc tangitur amissione rerum tpaliū tam paruarum?

IIII. CONSIDERATIO.

Quarta puella sic ait. Amice karissime. Tu de pecuniaꝝ doles pditione seu ablatōe. sz potº ganderes. qm̄ cū eis l' in anima pire potuisses. Audi illustrem Senecā. Oīa inquit pdidisti. cū omnibº pire potuisti. noli ꝺqueri ꝙ incideris. gaude ꝙ euaseris. qui se habet. nihil pdidit. ꝟ ille. Vñ ergo doles. de pditōne. si nichil perdidisti quēadmodū hic supponit. Sm̄ cuius sententiā nullum verū damnū incurristi. sic em̄ ait. vir iste illustris. Nihil pdit qui se habet. circūspice ista que cū plurimis lacrimis amittim̄. scias nō damnū in hijs esse molestū. sz opinionē damni. pecuniā minoꝛē habebis. nempe et molestiam. gratiam minoꝛem. nempe et inuidiam

minorem sz etiam habebis.

V. CONSIDERATIO

Quinta puella sic ait. O karissime de pditione otristaris. gaude q̄ inter perdita teipsum non inuenis. sed illa potiꝰ forte quib⁹ cruciabaris. Audi illustrem senecam. Decuniā inquit pdidi. forte, tassis te illa pdidisz. pecuniam pdidi. o te felicem si cū illa auariciam pdidisti. Sed si manet illa apud te. es tanto felicior. quo tanto malo subducta est materia. omnia pdidi. sed cum omnibus perire potuisti. cogitas q̄ perdideris. sed non q̄ euaseris. hec ille illustris. Sed nonne est melius pecuniam vel alia temporalia. et cum illis etiam auariciam pdidisse. q̄ in periculo perditionis suipsius mansisse. Audi ad hoc et alia verba illustris eiusdem. pecuniam inquit perdidi. et illa q̄ multos. eris nunc in via expeditior. domi tutior. exonerauit te fortuna si intelligis et tutiore posuit loco. damnum putas. remedium ē. defles miserz te. clamitas q̄ operibus excussus es. tuo vitio ista tibi iactura tam tristis est. non taz moleste ferres. si tanq̄ perditurus habuisses.

VI. CONSIDERATIO.

Sexta puella sic ait. O amice si dammuz osideras tanq̄ malū et inde otristaris: mox vt consoleris consideratione adicias. q̄ p tempale damnum dñs ad bonum cogit restante venerando volumine decretorz. quod quidem volumen insuper contestatur q̄ piissimi rectores reputantur. qui in graui scelere damnorum ammonitionibus ad bonum redire cogunt. quod profecto bonum habere multo est melius q̄ damno carere. O igitur felix damnum quod conuertitur in bonum. nempe ex hoc et ipsum sortiri rationem boni non est dubium. Scias insup pro certo damnum et incommodum sme commodo non esse. Nimirum sicut szm sanctos et phos n̄ est dare purum malum. Ita nec est dare in temporalib⁹ purum dānum. Si itaq̄ centum marcas auri perdidisti: memor esto scripture que sic dicit. In die malorum ne immemor sis bonorum. Vnde si tristaris de perditione totius auri. de bono consoleris quod secutum est inde. vel quod etiam esto q̄ te lateat inde poterit sequi. cum em̄ dictum malū non sit purum. cogita hoc vel implicite pro meliori tuo factum esse. Vtiq̄ pro meliori. quia pro merito vite eterne. per virtutem patientie circa materiam perditionis exercende. quo quidem merito et exercitio multos homines oportet carere. Rursum consoleris in bono qdcunq̄ sit illō quod deus intendit in illa perditione. nimirum talis est dei prouidentia. q̄ non smeret fieri malum. nisi inde eliceret bonum. Deniq̄ consoleris in bono qd pditio totiꝰ auri suppōit. quid em̄ habes qd nō accepisti. supponi² gº dei donum a quo accepisti illō aut quod donum erat diuine dilectōis

signū vtiqz exist̄ēs adhuc ꝺsolatoꝛiū. quēadmodum si rex militem ex magna amicicia secū vest̄iret.vl̄ sibi anulū suuz daret: quā vest̄ē vel anulum mox fur subtraheret. nequaq̄ miles tantuz tristaretur de furto.quantum actu essz ꝺsolat⁹ de dono regis p̄tento. vtpote p̄esenti atqz durabili fauoꝛis ei⁹ signo. ¶ Vex si p̄tem puta de cē, tum marcis.xl.ꝺdidisti.memoꝛ sis bonoꝝ.i.residuoꝝ.lx.quas re, tinuisti.Si enim de.xl.perditis tantummod⁹ cogitares,conuerten: do te ad damnum de ipso ymaginando.et quasi cum damno mutu, um habendo colloquium,turbari et ꝺsolari te foꝛsitan opoꝛteret Si vero ad.lx.adhuc habita te conuerteres.et a.xl.te auerteres. q̄i eis nō faciez.sz tergū p̄bendo.ymaginādo scilicz de.lx. tantum, et quasi cū ipis mutuū habendo colloquiū.cām ꝺsolatōis habereſ haut dubiū.Dꝛeseꝛtim cogitando q̄ multa milia hoīm sunt quoꝝ singuli si marcas auri vl̄ argenti.lx.quot tu habes etiā haberent. multum ꝺsolarent̄.et se ꝓpter illas dominos reputaret̄.Dostremo cogitare et deo poteris merito regratiari.q̄ amissuz qꝺ tanq̄ mutu, um ab eo accepas tanto tpe ab ipo habuisti. et q̄ totū nō abstulit. sz magnā p̄tē tibi dimisit. Vide h̄ in simili.Siqs em̄ tibi tunicā,cur setum et palliū ꝺcessisset et palliū reh̄e vellet.multū de hoc gau, dere.et ei ob hoc regratiari haberes q̄ in magno frigoꝛe.et otra il, lud tunicaz tibi et cursetū reliquisz ¶ VII.CONSIDERA.

Septima puella sic ait Cur hō de dāno tā ꝺquereris,vtpote ma, gnanimo dissimilis? Vilissima em̄ quedā sunt in quib⁹ damni, ficari videris.cū tū ꝓpꝛie nō possis. Illa nāqz n̄ sunt tua,que si vsur: paueris,nociua sunt et vilia. Sūt aūt et quedā alia que tua sunt.s. quarundā copie rex.in quib⁹ si sapienter te habueris nullatenus damnificaberis.sz magis damnificare te volentes deridebis. Vis scire q̄ smt hoꝝ pꝛima? Dꝛofecto aurū et argētū et vnieꝛsaliter pe, cunia. Q⁹ em̄ hec nō smt tua. de quaꝝ tibi p ꝺsequens tanq̄ alie: narum a te rex p̄ditione tristandū nō est: hoc soꝛoꝛ mea pꝛi⁹ dilu: cide ꝑdocebat. Q⁹ hec etiā smt nociua, vtpote respectu dei homi: nis impeditiua. de hoc audi venerabilem ieronimuz de clerico sic loquentē. Si inquit auꝝ.si argentū.si possessiones.si vanā suppel: lectilem habuerit.cū istis p̄ib⁹ dñs nō digna² fieri p̄s ei⁹. Q⁹ hec etiam smt vilia.testat² illustris seneca. Dimitias inq̄t putas aurum et argentū.ludibꝛia sunt foꝛtune,qui et alibi sic dicit. Decuniā ha: bueris,necesse ē vt teipz aut pecuniā vilē hēas. ecce dicit vt teip̄m puta si tibi dñetur.dicit aut pecuniā,puta si sibi dñeris.dicēte ipo Seneca. Decunia si vti scias.ancilla est.si nescias.dña. Dꝛoꝛo que secūda smt p̄missoꝝ.vis hoc scire testimonio fidedigno? Audi Boe, tianā ꝺsolatricē ip̄m illustrē boetiū sic ꝺ numeroso quodā pessimo: rū exercitu.ꝺ q⁹ alias facta ē mētio alloquētē. Qui inq̄t.supple ex, ercit⁹ si qñqz otra nos actē struēs valētioꝛ icubuerit.nr̄a q̄dē dux copias suas i arcē trahit.illi vo ĉca diripiēdas inutiles sarcinulas

occupant. at nos desup irridem⁹ vilissima rez queqz rapientes. se, curi toti⁹ furiosi tumult⁹. eo q̄ vallo mūniti q° grassanti stulticie aspirare fas non sit. hec illa.

¶ Capitulum quartum dñens ꝺsolationes super rerum in terris amatarum ablatione. seu priuatione.

QVarto post premissa ad dñam ꝺsolatricem sepius me, moratam. accessit et ali⁹ tristis de reruz in terris ama, tarum priuatione turbatus. querens per eam ꝺsolari: Ac illa sibi opatiēs ad ꝺsolatōz ei⁹ duas de suis puel, lis satis ydoneas ꝺputauit ¶ I. CONSIDERA.

PRima puella sic ait. Cur hō ex hoc tristaris. q̄ rebus priuaris amatis in terris. puta forsan auro. et argento. aut terreno the: sauro. Siquidem p amorem res amate ipsi amanti quodāmō incor: porantur. et nōne in magnū piculum. Himirum harenosi multum cruciant. p harenā sibi incorpataz. Bz quid. Certe p philonem doc: tissimū. Omē aurum harene opat. Nec putet quis q̄ harena talis cum minori difficultate q̄ harena alia ab eo cui p amorē incorpo, rata est eici valeat: sz magis quasi p fiscum frequenter sic adheret. q̄ nō sine amātis laceratione discedit. Rursum quis nō de luto sibi incorpato se gauderet euacuari. presertim de hūano stercore. maxi, me ingrossato et indurato qd intolerabilē induceret viscez lacer: rationem. Bz quid. Deofecto szm p̄dictū philonē lutū estimabitur argentū. qd nec szm apostolū stercoz opationē euadit. vbi vniuerr, saliter de lucris que sunt sme xp̄o sic dicit. ꝓpter quē scz xp̄m detri, mentum inquit oia feci et arbitroz vt stercora. et nōne hec ingrossa, ta et indurata internoz viscez laceratione inducūt. qñ scz viscera msericordie omouēt. et tñ a dictis stercoribꝰ ꝓpter grossiciē eor: rū et duriciā ñ euacuātur. nimirū quāto illa maiora sunt. tanto ma, gis difficulter ab homine sepant. ¶ II. CONSIDERATIO.

SEcunda puella sic ait. Scias frater q̄ rerum ablatio seu priua, tio in terris amatarz magnū fructum parit. hoc nempe sub me, thaphora ipe saluator innuebat cum dicebat. Omem palmitē i me nō ferentez fructū tollet eū. et oñez qui fert fructum purgabit vt fructum pl⁹ afferat. Purgabit inquit pater me⁹ p̄scindendo scz il, la que fructū nō portāt. vt vinea magis fructificet. Bz quid vinea. Deofecto p vineā cor hūanum apte intelligit. sicut eñ humor to: tam facit fructificatōz vinee vl arboris. ita et amor totā fructifi: catōz cordis. et sicut vinitor a vinea sua solet rescindere exteriora quedā supflua ad hoc q̄ humor remaneat apud ramos qui p fruc: tu reseruant. Ita celestis pater qui agricola est manu sue poten: tie cultro discretōis ad magnū hois bonū. et fructū bonoz opum rescindit hoc psepe qd homo nimis amabat in hoc mundo. vel ista exteriora priuādo eis ad hūc finē vt humor cordis tui se retrahat infra terminos ꝓprios se restrigat. deꝰ enī nō vult q̄ tui amores.

ab eo nimis se elongent. presertim ad terrena. Vult pfecto q̄ hō iam celestis fact⁹ deum pure diligens.et que sursum sunt sapiens. minimam curam habeat de his que super terram. Demum sancti viri reb⁹ amatis etiā licitis se priuare solent. Audi egregium verbum gregorij. Habent inquit sancti hoc pprium. nam vt sp ab illicitis longe sm.a se plerumq; licita abscidunt.

¶ Capitulum quintum dnens dsolationes super penuria et necessarioꝝ in victu et vestitu indigentia.

Vinto post premissa ad dñam dsolatricem prefataꝫ accessit et ali⁹ tristis querens super materia premissi capituli consolari.cui illa p consolatione duas de suis puellis adiunxit. ¶ I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. O homo non turberis de penuria que precedit. habebis em̄ manna qđ succedit. an non spandum est hō christicolis. qm̄ de populo israhelitico simile reperitur.cui in deutronomio dictum esse scriptura dmemorat Afflixit te inquit penuria.et dedit tibi cibum manna.et sequitur. domin⁹ de⁹ tu⁹ introducet te in terram bonam.terram frumenti ac vinearum.in qua ficus et malogranata.et oliueta nascunt². terrā olei ac mellis.vbi absq; penuria comedes panem tuum. et rerum omnium abundantia perfruens. Sz dices forte. Hunquit istud implebitur in futuro tantūmodo.vel etiaz in presenti. Scias q̄ implebitur in futuro si nō formaliter in rebus iam expressis:tamen quantuz ad potentias superiores nedum equiualenter.sz supereminenter. quantum aūt ad potētias sensitiuas si non per immūtationē a rebus ipsis factam. tamē impleri poterit p species influxas put liber quidaz de delicijs paradisi manifestat. Rursum qđ p̄mittit² implebit² etiā in presenti.vel per maiorē q̄ res ille expresse dferant delectationē fruct⁹ spūalis, vel equialēter siue p species miraculose cibis appositas. quēadmoduz virgo beatissima legit² paupm fratrū scutellis pulueres delectabiles imisisse. siue in augmēto appetitus grosso pane et aqua sumptis pl⁹ nature paupm dferētis q̄ diuitib⁹. p̄missa omnia i sua dferant forma nō habentib⁹ tam intensuz appetituz. Ita q̄ hoc qđ amittitur in victualib⁹. recuperat² in augmento siue auiditate appetit⁹. Deniq; ad min⁹ impletur p sustentatōis necessitate etiaz si nō aliter in hac vita. Sane h⁹ rei impletōez is sperare hz qui vice uersa implet dei voluntatem. cui⁹ executionē xp̄c sibi p cibo deputat. me⁹ inquit cib⁹ est vt faciam voluntatem ei⁹ qui misit me. qui ergo sibi in hoc cibo dmunicant tanq̄ serui domestici scientes et implentes voluntatē dñi sui. nō est mirz si illis impletur qđ de victu premittit² et p̄mittit². De talib⁹ quippe seruis dei i dpatōe ad alios qui dei voluntatē implere nō curant loqui videt² dñs p filium amos. Ecce inquit serui mei dmedēt et vos esurietis. ecce serui mei bibent et vos sitietis. Ecce serui mei letabunt².et vos dfundemini.

ecce ſẽm mei laudabunt p̄ exultatione cordis·et vos clamabitis p̄ dolore cordis.et p̄ tritione ſpiritꝰ vlulabitis.

¶ II·CONSIDERATIO·

SEcunda puella ſic ait·O frater bone cur de penuria ſeu victꝰ et veſtitꝰ indigentia triſtaris? Neſcis hoc eſſe ꝺra te et tibi ſimiles:qꝺ ipe ſaluator xp̄c in illa veridica euāgelij hiſtoria dixit, ſe ferꝫ·Ne inquit ſolliciti ſitis anime veſtre quid manducetis·nec corpi veſtro quid induamini·Nonne anima veſtra plus eſt q̄ eſca? et corpꝰ veſtrum plꝰ q̄ veſtimentum? Reſpicite volatilia celi, non ſerunt,neq; metunt,neq; congregāt in horrea,et pater neſter celeſtis paſcit ea? Nonne vos magis pluris eſtis illis? et de veſtimentis qꝺ ſolliciti eſtis?conſiderate lilia agri quomō creſcunt? nō laborant,neq; nent·dico aūt vobis qm̄ nec ſalomō in omni gloria ſua coopt⁹ eſt ſicut vnū ex iſtis·Si aūt fenum agri qꝺ hodie eſt,et cras in clibanum mittꝫ deꝰ ſic veſtit? quanto magis vos modice fidei? Nolite igitur ſolliciti eſſe dñtes quid māducabimꝰ, et quid bibemꝰ, aut quo operiemur·ſcit em̄ pater veſter qꝫ his omnibꝰ indigetis:queri te ergo primum regnū dei et iuſticiam eiꝰ, et hec omnia adicientur vobis·hec ipſe ſaluator·Bꝫ johannes os aureū eiꝰ qꝺ dictū eſt de animalibꝰ hanc reddit ratione·Mialia inquit fecit deꝰ ꝓpter hominem·homines ꝓpter ſeip̄m·ſi ergo animalibꝰ miniſtrat ꝓpter hominem,quomō hominibꝰ nō miniſtrabit ꝓpter ſeipſum? hec ille johānes·

¶ Capitulum ſextum otinens oſolationes ſuper conſilij ipſius chriſti impletione,de rerum tpalium abdicatōne et relictione·

SExto poſt premiſſa ad dominā oſolatricem principalē acceſſit et aliꝰ triſtis ei ſimilis cui habēti multas poſſeſiones dictū eſt·vende omnia que habes et da pauperibꝰ·p ipſiꝰ igit triſtis oſolatōe dña predicta ſex de ſuis puellis ei adiūxit ¶ I·CONSIDERATIO

PRima puella ſic ait·O hō qui premiſſaꝫ ob cauſam triſtaris·tu poſſes merito tanq̄ imperfectꝰ de difficultate dicte abdicati, onis erubeſcere·pfectis em̄ nequaq̄ eſt difficile·Audi magnū patrem auguſtinuꝫ·Qui inquit celeſtis vite dulcedinem inquantum poſſibilitas admiſerit pfecte cognouerit:ea q̄ in terris amauerat libēter cuncta derelinquit·in oratione eiꝰ vileſcūt omnia· deſerit habita ·congregata diſpgit·inardeſcit in celeſtibꝰ animꝰ. nihil i terris libet.deformeꝫ conſpicit² quidquid de terrene rei placebat ſpē·qꝫ ſola preciose margarite claritas fulget in mēte·hec magnꝰ pater· qui p margaritam preciosam videt² intelligere vitā otemplatiuaꝫ. et p eius claritatem in mente fulgentē·clarā in otemplando ogni, tōꝫ celeſtiū ſup terrēa excellētiā declarātē ¶ II·CONSIDE·

SEcūda puella ſic ait·O amice de abdicādo tpalia nequaq̄ foꝛte triſtis eſſes,ſi quantū valeret abdicatio pfecte cognoſceres?

Ecce em̄ vt inter innumera pauca enumerem. valet ad habendū in hac vita liberū aīm. valet ad pueniendū cū xp̄o ad celestia nō motu tardioze. sz quasi p volatū citissimū. valet ad luctandū et vincendum dyabolū. valet otra amoze ē tpaliū piculosum. Vis scire q̄ predicta abdicatō valeat ad reddendum hominem deo non dignum? Audi illustrem Senecā. Nemo inquit est deo dign9. q̄ qui opes cōtemnit. quarū possessionez non tibi interdico: sz efficere volo vt illas intrepide possideas. ꝯ ille. Vis scire q̄ dicta abdicatō valeat ad habendū in hac vita liberū animū? Audi egregiū verbū gregorij. Siquis inquit semel a dn̄atōe desideriorū tpaliū colla mētis excusserit: quadā etiā iā in hac vita libertate pfruit. dū multo desiderio felicitatis afficit. nullo aduersitatis terroze coartat. ꝯ greg. Vis scire q̄ valeat ad puniendū cū xp̄o ad celestia quasi p volatuz citissimū? Audi jeronimū venerabilē. Apostolici inquit fastigij. perfecteq3 virtutis est omia simul vendere et paupib9 erogare. et sic expeditū cū xp̄o ad celestia euolare. ꝯ ille. Vis scire q̄ valeat ad luctandū et vincendū dyabolū? Audi rursum egregium doctozem greg. Ad se inquit venientib9 dn̄s p̄cepit vt renūciem9 nostris. qz qui ad fidei agonē venim9. luctamē otra malignos spūs sumimus. nihil aūt maligni spūs possidēt in hoc mundo ꝑciū. nudi ergo cū nudo luctari debem9. nā si vestit9 quisq3 cū nudo luctatur. citius ad terram deicit qui ꝯz vñ teneat. quid em̄ sunt terrena omia nisi cozpozis indumenta. qui g9 otra dyabolū ad certamen ꝑperat. vestimenta abiciat ne subcumbat. ꝯ gregoriꝰ. et bñ quidē dicit. quid sunt terrena omia nisi cozpis indumenta. eo q̄ p oppositū de nihil terreno possidente dicitur q̄ sit nud9. clarū aūt est q̄ osulti9 est luctā que vitari nō potest fieri p nudum q̄ dictis retentis vestib9 teneri p eas et deici p hostem crudelissimū. Vis deniq3 scire q̄ dicta abdicatō valet otra amozem tpaliuz piculosum? Audi patrem clarevallis. Ecce nos reliquimus oia ꝛc. Oia nō tm̄ possessiones. sz etiaz cupiditates. pl9 em̄ mundi cōcupiscentia q̄ substantia nocet. et hec fugiendaz cā diuitiaz ꝑcipua est. q̄ aut vix. aut nunq̄ sine amoze valeant possideri. facile em̄ coz humanū omib9 que frequentat adherer. ꝯ illa pater. gz q̄ sit piculosuz cozde diuitijs seu tempozalib9 quib9 vis adherere. p neptem meam superi9 audiisti. et nunc quoq3 audias q̄ non est modicum periculuz coz humanum luto adherere. aut stercozib9 omisceri. Quocirca memozare q̄ sm̄ sapientem tanq̄ lutuz estimabī argentū. et q̄ dixit apostolus detrimentum omnia feci et arbitroz vt stercora.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. Credo amice q̄ tempozalia abdicare non esset tibi graue. si graue tibi non esset pauperem esse

Huic quidē sermoni occedat illustris seneca piter innuit expto ñ esse graue paupem. Ecce inquit securi⁹ diuitias eicim⁹ si expti fuerim⁹. q̄ nō sit graue paupes esse. hec seneca. Qui rursuz alibi. Daupertas inquit mihi grauis est. immo tu pauptati. ñ est in pauptate vitiū sed in paupe. paup es. si paup tibi videris. Hec itez ille hō mo gentilis. vt quid ergo xp̄ian⁹ adhereret diuitijs. Forte dices cilium de abdicando tpalia mea ideo abhorreo. qz cilium illud si implerem. meip̄m occiderē p famem. et deū temptare timerez Sz q hac in re multū erres claris patet testimonijs. Audi jeronimuz venerabilem. Dauptatem inquit times. sz beatos paupes xp̄s appellat. de cibo cogitas. sz fides famē non timet. h jeronim⁹. Sz et ps. ait. Iacta cogitatū tuū i dño. et ipe te enutriet. Audi quoqz et thomam aquinensem. licet inquit ille qui dat omnia ꝓpter xp̄m subtrahat sibi aliqd cilium vite. nō tñ om̄e. qz adhuc manet ei auxiliuz diuine puidentie que ei in necessarijs nō deerit. et fidelium deuotio Hec ille thomas. Qui rursuz sic dicit. Ille q̄ dimittit oia ꝓpter christum. nō se exponit fami que interimat. qz nunq̄ a deo ita deseritur q fame moriat. qd patet hebreos vltimo sup illd. nō te deseraz neqz derelinquā. glo. ne forte diceret quid facturi erim⁹ si suffragia nobis necessaria defecerint. Deoin⁹ subdit cosolatōz adhibens testimonium de libro ihesu nane. nō te deseram quin dem necessaria neqz derelinquā. derelinqueret ille qui fame piret. sz hoc non est et infra. hoc aūt dicit oī spanti in se sicut josue. h° em̄ nobis ꝓmittit si in illo spem nostram ponim⁹. nō tenacib⁹. nō cupidis fit ista ꝓmissio. sz spantib⁹ in deo. h thomas. qui etiam subiungit. Ille inquit qui dimissis omnib⁹ ꝓpter xp̄m. spez hz vt sustentet a deo. nec ꝓesumptuosus est nec temptat deū. tū qz fiduciā debitā d deo hz ex diuina autoritate ceptā. tum qz remanēt fideles deuoti p quos ei satis fieri p̄t et debz. h itez ille. Deniqz audi et magnuz patrem augustinū. Tu inquit xp̄iano. tu dei seruo. tu bonis opib⁹ dedito. tu dño suo caro aliquid existimas defuturz. An putas q qui xp̄m pascit. a christo ipe nō pascat. An putas terrena deerunt. quib⁹ celestia et diuina tribuūtur. Vñ hec incredula cogitatō. Vñ impia et sacrilega meditatio. h magn⁹ pater. ex cui⁹ autoritate infert thomas aquinensis. q sacrilegū est dicere. q illi qui omnia ꝓpter xp̄m dāt. se piculo homicidij omittāt

IIII. CONSIDERATIO.

Qvarta puella sic ait. O hō nescis q teste scriptura. glosia magna est sequi dñm. sz maioz cilium sequi dñm ihm xp̄m in recōpēsaz omium aliorz. Vis ergo scire quo pacto cingat dñm sequi. et quo ipm cilium sequi. Profecto ꝓpter ipm dñm oia relinquendo. Audi pem clarevallis. Ecce inquit nos reliquim⁹ oia ꝛc. Bñ petre nō ad insipientiam tibi. qz exultauit vt gygas ad currendā viā. nec currentē sequi poteras onerat⁹. nōne vulis cmutatio p eo qd sup omia est omia reliquisse. hec ille. et certe optime si attenda² quis quez sequi

debuerat·ymmo quem ꝺsequi·sc̄z ser⁹ ꝺn̄m et tm̄ ꝺn̄m·et si atten,
datur ad quid·s.in recompensam oīm relictor̄.Audi venerabilez
jeronimū.xp̄c inquit est omnia.vt qui ꝓpter xp̄m omia dimiserit.vnū
inueniat ꝓ omnib⁹.et possit libere clamare.ps mea ꝺn̄s. ꝯ jeroni:
m⁹.Sz forsan inquies qualis pars vel quāta? Certe ps que toti eq̄,
pollet·ꝓpter qꝺ dixit vnum inueniat ꝓ omnib⁹.et de quo dictū no,
uim⁹.In te vno simul omnia ꝯabentes·sz non oia in eaꝺē forma.sz
qꝺ pl⁹ est atqz meli⁹ in supeminētia.q̄uis pfectōes simpliciter ni:
ꝯilomin⁹ om̄s formaliter smt in eo ¶ V.CONSIDERATIO.

QVinta puella sic ait·O amice vellē ꝙ tu nosces ꝙ sequela x̄pi
adeo ꝺsolatoria.vtpote ei⁹ qui ꝺsolat⁹ nos in omni tribulatio,
ne nostra.q̄ nō solū ꝯomo ꝓpter eam ꝯabet relinquere omia:sz etiā
liberaliter seip̄m ꝓ tali sequela·Audi patrem clareuallis·Qui in:
quit relinquere disponis omia:te quoqz inter relinquēda numera:
re memento·maxime et principaliter abnega temetipsum.si desiꝺe:
ras sequi eum qui exinaniuit ꝓpter te semetip̄m.ꝯ ille pater.Dicet
forte cuz petro·Quid ergo erit nobis? Profecto p̄ter ꝓmissa in euā,
gelio·celeste ꝓeconium in libro vite scriptum·et signatum·Audi
rursus eundem patrē·zache⁹ inquit certe cui⁹ laus est in euan:
gelio·Dimidium bonor̄ suor̄ ꝺedit pauperib⁹. Sz ecce multos
zacheos ꝯic video.qui nihil sibi ex om̄b⁹ reliquere·quis mꝯi scri,
bet ꝯoc ꝺe zacheis istis·immo ꝺ petris istis.qui fiducialiter loquū,
tur ꝺomino·Ecce nos reliquimus omnia et secuti sum⁹ te? Sz scri:
ptum est iam in euangelio eterno·in libro vite est scriptuz et signa,
tum.ꝯ ille· ¶ VI.CONSIDERATIO.

SExta puella sic ait·Cur ꝯomo ꝓ impletione diuini ꝺsilij non
es memor centupli tibi a ꝺn̄o repromissi? Vende inquit domi⁹
omnia que ꝯabes et ꝺa paupib⁹ et ꝯabebis thesauros in celo:im:
mo non solū in celo·sz etiaz in ꝯoc seculo·quippe ꝺn̄te petro·Ecce
nos reliquimus oia et secuti sum⁹ te·quid ergo erit nobis? Ihs ꝺi,
xit illis·Om̄is qui reliquerit domū.vel fratres.aut sorores.aut pa:
trem.aut matrē.aut vxorem.aut filios.aut agros ꝓpter nomen meū
centuplū accipiet.et vitam eternā possidebit·Ecce dicit centupluz:
et forte aliquis cogitabit an tm̄ centuplum? et vbi accipiendū? Sz
ꝯuic ali⁹ satisfacit euangelista·Nam ꝺn̄o in matꝯeo more fideliꝭ
amici faciente·s.min⁹ ꝺn̄te et pl⁹ intendente.ac in ꝓposito ꝺeter:
minatum numer̄ ꝓ indeterminato ponente.ꝙ ip̄e pl⁹ intendat.et
vbi sc̄z in ꝯoc mundo declarat in luca·Nemo est inquit q̄ reliquerit
ꝛc̄·qui non recipiat multo plura in ꝯoc tp̄e:et in futuro seculo vitā
eternam·Ver̄ circa ꝯor̄ verborz verificationem posz aliquis du,
bitare·Sunt em̄ multi qui aliqua ꝓpter ꝺeum reliquerunt·qui nec
centuplū·nec decuplum·nec triplū recepunt? Sz ꝯac in re est cō,
siderandum ꝙ in reb⁹ quas possiꝺet·ꝯabet ꝯoc ꝯomo aliquiꝺ sue
voluntatis et ꝺsolationis·quib⁹ circumscriptis nō pl⁹ curaret ꝯō

de vna re q̄ de alia · nō plꝰ de auro q̄ de cupꝛo · nō plꝰ de ſcarleto q̄ de griſeo panno · ſeu alio ruſticano veſtimento · Si ergo relinqua, tur aliquid in quo poſſet hꝫ ō ſolationē habere aliqualem · et deus det ei nō aliquid eiuſdem ſpeciei · ſꝫ ſolū centuplā ſolatōꝫ · tunc iā videtur centuplum habere ſimpliciter · habet em̄ ſolatōꝫ in re illa intentam et hanc centuplicatam · vel etiam ſi det deꝰ centupluꝫ in valoꝛe · ſ · ſpiritualia p tpalibꝰ ſꝫm ſanctos · Sꝫ iſtud nō videtur ſatis eſſe ſꝫm alteruꝫ euangeliſtā · Hempe in marco dicitur · Hemo ē qui reliquerit domū · aut fratres · aut ſoꝛoꝛes · aut patrem · aut matrē · aut filios · aut agros ꝓpter me qui nō accipiat centies tantū nunc i hoc tpe · domos · et fratres · et ſoꝛoꝛes · et matres · et filios · et agros · cū pſecutionibꝰ ſuis · et in futuro ſeculo vitam eternam · Videt² ergo q̄ ꝓmittat² ei aliquid eiuſdem ſpeciei · et centies tm̄ ad minus · et nō ſolū centies tm̄ ſolationis vl̄ valoꝛis · Quid ergo · videt² ne falſum ꝓmitti · Abſit · recipit em̄ res eiuſdem quodāmō ſpeciei · Nam ſicut ait mundi ſapiens · Artifex facit domū ex domo · domū quidem in materia exteꝛioꝛi ex domo mentali que eſt ſpecies domꝰ exteꝛioris · ſicqꝫ eſt duplex domꝰ · Relīquens ergo domū materialeem licet non recipiat centuꝫ domos in eſſe materiali · p̄t tn̄ recipe immo hoc ipō habet domum in mente in eſſe ſpirituali · Dices foꝛte ſic habet iudeꝰ · ſarracenꝰ · aut quātūcunqꝫ malꝰ xp̄ianꝰ · Sꝫ certe non eſt ſimile · Hempe domꝰ in mente infidelis paruꝫ vl̄ nihil valet · caret em̄ tecto caritatis · caritatem aūt nō habuero dicit apoſtolꝰ · nihil mihi ꝓdeſt · in mente vero boni xp̄iani ipō actu quo relinquit domum in eſſe materiali · habet domum in eſſe intellectuali pfectā et oꝛnatam tecto caritatis · vel fundatā in xp̄o a quo aliud fundamē, tum nemo p̄t ponere · oꝛnataꝫ quoqꝫ caritatis ruboꝛe purpureo · aut quaſi coloꝛe aureo · que ſi ante oculos poſſet poni · videret² maioꝛis decoꝛis q̄ ſi eſſet in vna domo materiali · omnis decoꝛ mundi · centies igit² tm̄ valet · Rurſum illo actu quo ex caritate relinquo fratrem · aut ſoꝛoꝛem · centū fratres acquiro et ſoꝛoꝛes · ſunt nanqꝫ oīs mihi fratres et ſoꝛoꝛes quemadmodū et xp̄i · qui in celo et in terra faciunt voluntatem dei · teſtante ipō ſaluatoꝛe · immo qđ plꝰ videt² cum omnibꝰ qui in caritate ſunt in celo et in terra ptineo ad idem coꝛpꝰ ſcz miſticum coꝛpꝰ xp̄i · eiuſdem aūt coꝛpis membꝛa inuicem plꝰ attinēt q̄ circumſcripta caritate pſona et pſona · Deniqꝫ de germanitate huiuſmodi pulcre tractat ſuperius neptis mea · Amplius ille idem actꝰ quo ex caritate relinquo filiuꝫ · eſt etiā filiꝰ · generatio etem̄ filioꝝ ordinat² ad ſe ꝓpetuandum ſaltem in natura ſpeciei · ſꝫ p talem actum mihi acquiro indiuiduo ꝓpetuū eſſe eterne beatitudinis · q̄ p me ſme tali vel actu ſimili tanq̄ ſme ple non habe, rem · Vlteriꝰ talis actꝰ quo agrum ex caritate relinquo · ager quidem eſt · Hempe ex illo creſcit mihi de quo viuere habeo eternaliter · Centies igitur plus valet q̄ ager derelictꝰ · in quo retento non

creuisset nisi quid modicū quo viuit² tpaliter. Similiter act⁹ mentalis quo ex caritate relinquit² flozen⁹ vn⁹. centū immo mille florenos vel marcas valet. Dices forte qūo nō mille marce pl⁹ valerent qui et pl⁹ durarēt. mentalis aūt thesaur⁹ statim transit. Ecce parata rnsio. Mentalis thesaur⁹ et si desmere videa². nō statim desmit. ꝫ de scrinio transfert² in scriniū. de scrinio humane memozie in scriniū memozie dei. qđ dei scriniū potens est vt ait paul⁹ depositum meū ꝫuare in illuꝫ diem. scz diem eterne claritatis glozie celestis. potens est inq̄ seruare tandē hoi pñtandū in rōe obiecti cogniti. vel ī effectu p̄mij talis et tanti. qđ nec ocul⁹ vidit. nec auris audiuit. nec in coz hominis ascēdit. qđ p tali moneta in nundinis

¶ Capitulum septimū otinēs osolatōs sup incōmodo et grauamine pauptatis volūtarie assumpte. seu alias tolerate voluntarie.

padisi. de⁹ homini preparauit.

Septimo post premissa ad supradictā dñam osolatricē accessit et ali⁹ tristis sup materia p̄missi capituli querens osolari. cui illa huius rei gratia de suis puellis duodecim assignauit.

¶ I. CONSIDERATIO.

Prima puella ad predictū tristem sic ait. O amice nonne digne optares xp̄o regi glozie ouestiri in glozia². Optarē inquies digne. Vis igitur scire quo hoc pacto consequi valeas? Ecce si vis ei ouestiri stola glozie. ip̄i te ꝯ ofozmes pauptatis nuditate. Nimirū sicut arbozes que simul sunt nude ī hyeme. simul vestiūt² noua veste et flozida in estate. Ita qui xp̄o nudo mō cōfozmat² nuditate pauptatis hominē a tpalib⁹ denudantis quā volūtarie assumit: cō uestiet² ei in futuro ceteris excellenti⁹. scz veste flozida vbi hyems trāsijt. et flozes apparuerūt in terra nr̄a. vbi et caro nr̄a reflozebit

¶ II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. O hō si scires et tu quāta posses osequi assumpta voluntaria pauptate. gauderes merito de ip̄i⁹ assumptione et diuitiaꝝ tuaꝝ facta ꝓpter xp̄m osumptione. Ecce plane osequeris si nō peniteat qđ feci sti. regnum et nomen regiuꝫ. Audi patrem clareuallis. bernardum loquoz. Volo te inquit esse amicum pauperum. magis autez imitatozem. Ille gradus proficientium est, hic perfectozum. amicicia pauperum regum amicos constituit. reges amoz paupertatis. regnum deniq̄ celozum pauperum est. hec ille pater. Qui rursum predicans de eodem. Videmus inquit aliquos pauperes. qui si veram haberent paupertatem. non adeo pusillanimes muemrentur et tristes. vtpote reges celi.

¶ III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. O hō si forte miraris cuiusq̄ potentis diuitias. qui castra. villas. vel terras emit. mirare multo ampliꝰ diuitias pauptatis quibꝰ multo maiora opantᵉ. Audi magnum patrem augustinum. Nō inquit displiceat pauptas tua: nihil ea potes ditius inuenire. Vis noscere q̄ locuples sit. celū emit. hec ille pr̄. Qua in re nihil habes dubitare. si ex caritate pauptatem assumpsi, sicte diuitem fecisti. An nō dives p oīem modū. qui sufficiens est in modo villā vl̄ castrū. sz emere celum. Bz nec xp̄i paupes rez tem, poralium sunt exptes. Vis hoc scire. Audi p̄fatum patrem. In caritate inquit paup est dives. sme caritate omis dives est paup. Caritas est diuitie paupm in tpalibꝰ ditissima. Bz si et de hoc miraris. Audi eundem se hoc pacto declarantem. rationemq̄ reddentē. Sola inquit caritas vincit omnia. sme q̄ nihil valent oia. et que vbicū, q̄ fuerit. trahit ad se omia. Hec ille pater. cuiꝰ dictū si etiam ad tē, poralia extendatᵉ nō est mirum. cum diligentibꝰ deū omia cooperantur in bonum.

IIII. CONSIDERATIO.

Quarta puella sic ait. Audi frater johannem os aureū pauptatem spontaneam describentem. Pauptas inquit est portus tranquilli. nihil opulentiꝰ eo. qui pauptatem sponte diligit. et cū alacritate suscipit. Hic igitᵉ premittit añs. pauptas est inquit portꝰ tranquilliꝰ. subdit aūt osequens. Nihil inquit opulentiꝰ est eo q̄ pauptatem sponte diligit. Sed nec est de osequentia dubitandum. Nonne em̄ multaz mercium diuitie et spēs aromatice. gemmarūq̄ preciositas solent in tranquillo maris portu applicare cē. et ipius portꝰ possessorem valde ditare. Sane oñs qđ premittit etiam nōnullorz aliorz illustrium virorum testimonijs comprobatᵉ. Audi leonem summū pontificez. Semp inquit dives est xp̄iana pauptas. nec pauet in isto mundo indigentia laborare. cui donatū est in oīm rerum dño omnia possidere. opantibꝰ ergo que bona sunt. nō oīno metuendū ne eis. desit facultas opandi. cū in duobꝰ minutis euangelice illiꝰ vidue sit laudanda deuotio. et p calice aque frigide p̄mium habeat gratuita largitas. ex affectibꝰ em̄ benignitatis mēsura taxatur. et nunq̄ eum miserandi efficacia deserit. in quo misericordia ipa nō deficit. Audi rursum in premissorz testimoniū et illustrem senecam. Honesta inquit res est leta pauptas. illa vero nō est pauptas si leta est. cui cum pauptate bene ouenit dives est. nō qui parum habet. sz qui plꝰ cupit paup est. Hille.

V. CONSIDERATIO.

Quinta puella sic ait. O hō d̄ pauptate assumpta volūtarie cur tristaris. cū panptas hm̄oi sit materia gaudij spiritualis. Nam si homo p vno obolo mille marcas recipet. nonne gaudere satis possz. possz vtiq. Sed quid. Profecto volūtarie paupes multo plꝰ etiam in hac vita recipiunt q̄ sit illd qđ ipi pter deū reliquerunt. centuplū inquit saluator accipiet. qđ quidez pter alias expositōes

per sororem meã pri⁹ traditas potest etiam sic intelligi · q̃ qz in necessitate omnia sunt cõmunia · igit² qui ꝓpter deũ oĩa sua reliquerunt · illoꝝ facta sunt omnia que ante ipsis fuerunt aliena · Vñ qui nihil possidet alli⁹ in necessitate sunt saltem diuisim oĩa tua. et oĩa cuiuslibz alteri⁹ hominis. ita q̃ tu es debitor su⁹ fact⁹ · Audi quid dicat os aureum · Nunquit inquit que habes tua sunt. que enim habes paupum sunt · sz tibi credita sunt · etiam si ex laboribꝰ iustis. et ex hereditate paterna possessor fact⁹ es · ꝯ ille · Vnde si pauper domum nõ habet. nec locũ in domo ꝓ precio · in necessitate quidẽ huiusmodi dom⁹ tua est etiam sua · si nõ habz quid ꝓ cibo · cib⁹ tuus est etiam su⁹ · etiã sic de ꝺsimilibꝰ · quo fit vt qui sz̃m altissimã paupertatem oĩa reliquerũt. accipiant iuxta dictũ modũ oĩa tpalia si vtendi necessitas subsit · Dices forte · Sz quid de spiritualibꝰ diuitijs · Dcefecto et illas accipient. ad quas p cordis simplicitatem se disponunt abdicãdo sc̃z tpalia tali simplicitati ꝺtraria · vtpote mẽtem distrahentia et multiplicãtia iuxta illõ psalmiste · A fructu frumenti · vini et olei · sui multiplicati sunt · Hinc est sane qõ dicit ap̃l⁹ Altissima pauptas eoꝝ abundauit in diuitias simplicitatis eoꝝ · Sz dices · que nã sunt hec simplicitatis diuitie · Dcefecto hoc exẽplo poteris discere · Optet inquit mundi sapiens auditum esse absonum. et visuz sme colore materiali · sc̃z qualez habens pies nescit se coloratũ esse. nec delectatur in colore quocunqz · nec est ei melius ex colore aureo. viridi. vel purpureo. q̃ cũ colore carbonum nigerrimo · sec⁹ est de visu cum colore materiali nõ ꝺpositõ. qui colore spiritualiter recepto absqz materiali ꝺpositõe · ex simplici ipi⁹ specie multum delectat² in colore · et quanto magis separata est potentia et immixta. tanto alti⁹ lati⁹. et ꝓfundi⁹ delectat² · Sic aũt sequi videtur a simili vt eo pl⁹ spũaliter seu spũalibꝰ delectationibꝰ quis abundet. quo ceteris pibꝰ pauperior est materialibꝰ. et materiali cõpositione pl⁹ caret · Nonne igit² bñ dixit magn⁹ pater · Nõ inquit tibi displiceat pauptas tua. nihil ea p̃t diti⁹ inueiri · Sz qõ · Certe si nihil diti⁹ altissima pauptate · sequit² q̃ eã tenentes possunt p eam etiam alios ditare · qõ etiã ex verbis apostoli sequit² · Sũt em̃ tales sz̃m eum habitu sicut egentes. multos aũt locupletãtes glosa · spũalibꝰ diuitijs · Sũt etiã tanq̃ nihil habentes. et omnia possidentes glosa · nõ solũ spũalia · sz etiã tpalia · q̃ timentibꝰ dñm nihil deest Hec fuit gloria apostoloꝝ · nihil oĩno possidere. sine sollicitudine esse. et tam res q̃ dños eaꝝ possidere · Hec ordinari⁹ appat⁹ ·

SEXTA CONSIDERATIO

Sexta puella sic ait · Cur hõ nõ ponderas verba xp̃i · beati inq̃t pauperes spũ. qm̃ ipoꝝ est regnum celoꝝ · Dices forte qui sunt hij qui spũ sunt pauperes · Dcefecto qui voluntarie seu pauperes sunt spiritu ꝓprie voluntatis · Nonne hij tanq̃ terrenis vacui. forte gaudent celesti. vt iã ñ sint hospites et aduene · sz poti⁹ ipoꝝ sit regnũ

celoꝝ. Hoc nanq; satis ꝑdoneo patet exemplo. Ecce quantumcun, q; ciph9 aure9. vl' plumbe9 grauis esset. tamen si ipsum omnino ab omni coꝛpe qđ sub celo est euacuari, nec denuo tali coꝛpoꝛe repleri ꝺingeret. natura vacuū abhoꝛrente mox ad celum ascenderet. et nisi soliditas celi impediret. ipm celum seu partem ei9 in se caperet Sic mō consimili. cum paup spiritu voluntatis omnia que sub celo sunt voluntarie a se abdicet. quid restat nisi vt hoc pacto in spiritu ad celum mox ascendat. et celū seu regnū celoꝝ speciali quadaꝫ soꝛte appꝛehendat.

¶ VII. CONSIDERATIO.

SEpima puella sic ait. O homo cur nō pauptatem voluntariaꝫ amares. ꝓpter quam a deo amaris. Cur eam nō amares. ꝑ quaꝫ tam ad ꝑfectionez vie. q̄ ad patriam minaris. Vis scire q̄ ꝓpter pauꝑtatem voluntariā a deo amaris. Audi illū cassiꝫ. Dauperes inq̄t xp̄i sunt vitijs vacui. sed virtutib9 pleni. si despecti hominibus. sꝫ acceptabiles deo. Vis scire q̄ per pauptatem volūtariam ad ꝑfectionem vie mineris. Audi illū oꝛigenem. Ille inquit qui vt fieret perfect9 tradidit bona sua paupib9 nō in ipo tꝑe quo tradidit fiebat omnino ꝑfect9. sꝫ ex illa die icepit speculatio dei adducere eū ad oīes virtutes. Audi quoq; et magnum antistitem ambꝛosium. Silendi inquit patientia opoꝛtunitas loquendi. et otempt9 diuitiarum sunt maxima fundamenta virtutū. Vis vlteri9 scire q̄ ꝑ pauꝑtatem voluntariam minaris ad patriam celestez. Audi johānez os aureum. Dauptas inquit est manuductrix quedam linea que ducit ad celum. Audi quoq; et magnū patrem augustinū. Via inquit celi est pauptas ꝑ quam venitur ad patrem. incipe erogare si non vis errare. ℔ ille pater. Cui9 etiam de erogando sanum audi consilium. Bonū est inquit facultates cū dispensatione paupib9 erogare. meli9 ꝓ intentōne sequendi dn̄m insimul donare. et absolutū sollicitudine egere cum xp̄o

¶ VIII. CONSIDERATIO.

OCtaua puella sic ait. karissime qui de voluntaria pauptatis assumptione penites. nō sic peniteres. si quanta eam ꝺsequat² dignitas agnouisses. Quocirca audi egregiū nostruꝫ doctoꝛē gregoꝛium. Quisquis inquit diuini amoꝛis stimulo excitatus hic possessa reliquerit. illic ꝑculdubio culmen iudiciarie potestatis obtinebit. vt simul iudex tunc cum iudice veniat. qui nunc ꝺsideratione iudicij sese spontanea pauptate castigat. ℔ gregoꝛi9. et nonne hec magna est paupum dignitas. deiq; dignatio digne laudanda. qui deponit potentes de sede. et de stercoꝛe erigit paupem. Tunc potentib9 qui hic perperam paupes iudicabant innocentes. nullus erit ꝺsistoꝛium. nullū tribunal. sꝫ coꝛam illis tunc stabūt iudicio quos hic suo peruerso iudicio nedum iudicabant. sꝫ et sepi9 odēnabant

¶ IX. CONSIDERATIO.

DOna puella sic ait. Nonne frater ꝺsideras q̄ res gratissima in hoc mundo quies est et securitas. ꝺsidero inquies. Cur ergo

tibi ingrata est paupertas. cur eam voluntarie non assumis. vt per eam sic assumptam quiete atq; securitate potiaris. Vis scire q̄ quietem conferat? Audi sanctissimum patrem gregorium. Quid inq̄t in hac vita laboriosi? q̄ terrenis desideriis estuare? quid quieti? q̄ nihil hui? seculi appetere? Audi et illustrē senecā. Quietissime inquit viuerent homines si hec duo tollerentur verba. meum et tuū. Vis rursum scire q̄ paupertas voluntaria conferat securitatem? p̄dictum illustrem rursum audi. Redige inquit te ad parua ex quib? cadere non possis inest pauptatissime qua nihil est iocundum securitas. Audi quoq; et sanctissimum patrem antedictum gregorium loquor. Magna inquit est securitas cordis nil concupiscentie habere secularis. qui nihil habet in mundo q̄ diligat. nihil est in mūdo quod pertimescat.

X. CONSIDERATIO.

Decima puella sic ait. Audi amice patrem clareuallis. de paupertate gratam copulatiuam enunciantem. Paupem inquit ferre eq̄o animo virt? patientie est. sponte appetere sapientie laus est. hec ille pater. et nonne bñ de sapientia laudat? qui grauia alijs sibi alleuiat. et noxia tela preoccupat? Vtiq;. Sz quis est karissime qui hec facit? Is certe q̄ pauptatis familiaritatez desiderat. et se ei spōte associat. Audi illustrem senecam. Ne inquit imparatos fortuna nos deprehendat. fiat nobis pauptas familiaris. securi? diuitias eicim?, si experti fuerim? q̄ non sit graue pauperes esse. ad paupertatem sua sponte descendere. preoccupare est tela fortune. Rursuz nonne digne laudabitur de sapientia? qui laudem eius qui super om̄em narrationem est tacite celebrat. et mira subtilitate ip̄m etiā per silentium laudat? Fateare hoc necesse est. Sz quis est hic et laudabim? eum? Certe paup et inops. presertiz qui talis est vt premitticur spontanea voluntate. Audi illum cassiodorum non incassum Videam? inquit q̄ sit ista gloriosa pauptas. q̄ felix perhibetur inopia. que dominum et tacita laudat. et patientie sue virtute celebrat. mutus est si psallat superbus. pauper et inops laudabunt dominum. etiam cum videntur habere silentium.

XI. CONSIDERATIO.

Undecima puella sic ait. O mi frater scias q̄ īdigne q̄s de paupertate. presertim voluntaria tristatur. que paupertas tot supplatiuis honorat? quippe si scrutaris de ipsa inuenies q̄ summa voluptas est. Inuenies q̄ maxima felicitas est. Inuenies quoq; q̄ res

tutissima est. Vis scire q̄ summa voluptas est? Audi illustrem senecam. Non enim inquit iocunda res aqua et polenta aut frustuz ordeacei panis? Sed summa voluptas ex hijs capere voluptatem: et ad se deduxisse quod eripere nulla fortune iniquitas possit. Vis scire q̄ paupertas hec maxima felicitas est? Audi itidem eundem illustrem. Quis est inquit pauper qui sibi videt pauper scienti paupertatē maxima felicitas est. Vis scire q̄ hec pauptas res tutissima est? Audi et cathonem nostrum cuius in metro sic dicitur. Dauper tas si leta venit: tutissima res est. Hijs autem addendum iudico. q̄ paupertas voluntaria tanq̄ mater et nutrix. custos mundissime religionis est. Audi filium alphei. Religio inquit munda et immaculata est. immaculatum se custodire ab hoc seculo. quod glosator sic declarat. qui inquit temporalia non diligit. immaculatum ab hoc seculo se custodit. constat autem q̄ temporalia nō diligere. propri um est paupertatis voluntarie.

¶ XII. CONSIDERATIO.

Vodecima puella sic ait. O frater considera paupertatis presertim voluntarie magnam virtutem. et reputabis eam tibi q̄ plurimum proficere ad salutem. Nimirum si vis scire que sit eius virtus? Ecce paupertas graue iugum seruitutis excutit. paupertas primus gradus quo ad perfectionem ascenditur. existit. Dauper tas aurum et argentum vtiliter resoluit. Daupertas meliorem sortem accipit. Daupertas in celestibus abūdare facit. Daupertas deniq̄ ipm deū pauperis thesaurariū constituit. Vis scire q̄ paupertas voluntaria de qua est sermo graue iugum seruitutis excutit? Attende scripturam que dicit. pecunie obediūt omnia. et certe obedire cui omnia obediunt scilicet pecunijs. est proculdubio tanq̄ irrationabilis domini valde graue iugum seruitutis. et certum est q̄ ab illo iugo quis paupertate voluntaria liber redditur et immunis. Vis scire secundo q̄ paupertas primus gradus est quo ad perfectionem ascenditur? Attende verbum saluatoris. Dictum ante omnia alia ad perfectionem disponentia. Si vis inquit perfectus esse. vade vende omnia que habes et da pauperibus. ad propositum autem de primo gradu. confessor ille eusebius expressius est locutus. Cum inquit celeste regnum in multis bonorum consideretur. primus gradus scandentium est ipsorum qui diuino intuitu colunt paupertatem. Vis scire q̄ ipsa paupertas aurum et argentum vtiliter resoluit? Attende q̄ paupertas voluntarie assumpta per ipsam abdicationem auri et argenti et elargitionem factam pauperibus. propter ipsuz deum resolut ipsum aurum in pulcram

monetaz xpi ymaginē continentem.acceptabilem vtiqz in foro dei
In huiꝰ signum resolutionis per eā solite fieri ipsa pauptas volun,
taria camino cui inest virtus resoluendi comparari videtur. Dicē,
te domino per ysaiam prophetam Elegi te in camino paupertatis
q̄uis dicta pauptas possit etiam dici caminꝰ ignis diuini amoris
contētiuꝰ.qui amor causa est principalis dicte resolutōis. Vis vl:
teriꝰ scire q̄ pauptas volūtaria meliorez sortem accipit? Attende
q̄ regnū celorꝝ hereditarie est iporꝝ pauperum.mobilia vero huiꝰ
seculi sunt diuitum. Huius quidem sortis diuisio figurata videtur
in libro geneseos.vbi abhram filijs ocubinarꝝ largitus est mune,
ra.filio aūt suo nato de libera dedit cūcta que possidebat. Vis de,
niqz scire q̄ pauptas volūtaria facit in celestibꝰ abūdare? Attēde
q̄ pculdubio illō facit ī celestibꝰ abūdare.p qō p̄t hō ī celo the:
zauros multiplicare vl augere. Sz quid est hoc? Profecto p pauper,
tem volūtariā omia ꝓpter deū relinquentem.p̄t hō thezauros in ce,
lo multiplicare vl augere. Huiꝰ nimirum rei testis est ipa veritas.
Vēde inquit oia et da pauperib9;et habebis thezauros in celo ¶ Di,
ces forte.quid si nihil vel modicū quis habeat?et tam habituz de
facto q̄ nō habitū animi p̄paratōe relinquat? Vtpote sic disposit9.
si regios thesauros.aut ī infinitū maiores hēret.libēter ꝓpter deuz
oms relinqueret? Nūquit talis hoc pacto celestes thesauros quan,
titati taliter relictorꝝ ꝓportōnatos sibi opabit? Vtiqz. Nō ei apud
deū pensat² census.sz affect9. Audi egregiā illā gregorij sniam.ō
petro et ādrea loquētis.Ad vocē inq̄t dn̄icam vterqz iste piscator
quid aut q̄ntum dimisit qui pene nihil habuit?sz ī hac re karissimū
affectū debem9 potiꝰ pēsare q̄ censum. Multū reliquit:qui sibi ni,
hil retinuit. multū reliquit.qui q̄libet parū totum deseruit. Ih ille
et nonne hec sentētia plane in plana et expressa fūdat² xpi estima,
tione?quippe multis diuitib9 multa in gazophilatiū iactantibus?
Vidua vero paupcula ñ nisi duo minuta in ipm mittente. Fit xpc
discipulis. Vidua hec paup plꝰ omīb9 misit. oms em ex eo q̄ abū,
dabāt illis miserunt. Hec vero de penuria sua omnia que habuit
misit totum victuz sunm. Sz quid? Certe si hec minꝰ habuit.et tam
xpi estimatōne plꝰ q̄ alij misit?sequit² si xpi estimatō vana nō erat,
nec ei inutilis. q̄ nō ꝓ re quā misit. sz p affectu quē habuit maio:
ri in celo remuneratōne digna fuit. Sic em etiā inuenim9 q̄ p mar,
tirio qō solum in voto habet² quis aureola martirꝝ remunerat².Tu,
di dictū illiꝰ cypriani.venerabili decretorꝝ volumine recitatū. In
dei inquit seruis apud quos cogitat² et martiriū mente ocipitur.aī,
mus ad bonū dedit9 deo iudice corronat².Hoc itaqz pacto p̄t quis
aliena sine damno possidentium sub hac conditione si illa haberet
ꝓpter christum animo relinquere.ac per hoc in celo thesaurizare.
Quid plura? Ecce quod mirum est dictu.easdem res temporales di,
uersi possunt propter ipm christum .vel sub conditione relinquere.

et sic in celo thezauros multiplicare ℓ augere. nec solū hoc facere possunt de hijs que sunt. ꝫ etiā de hijs q̄ nōduꝫ sunt. ꝫ esse possunt Vis postremo scire q̄ pauptas volūtaria ipm deū ostituat pauperis thesaraniū. Attēde q̄ potēs est de⁹ depositū paupis seruare in illum diē eternitatis iust⁹ iudex. put supza videre poteris p neptem meā declaratum.

¶ Capitulum octauum otinens osolatioes in genere sup inopia et pauptate. siue sup indigentia necessarioꝝ et egestate.

OCtauo post premissa ad dñam osolatricē principalem accessit et ali⁹ tristis petens sup pauptate in genere osolari. Ac illa eidē osolatōis gratia de suis puellis quatuozdecim adiunxit.

¶ I. CONSIDERATIO.

PRima puella sic ait. O amice cur refugis pauptatem expiri.q̄ est nobilissimū expimentū. Cui⁹ rei inquies. Certe expimentū est te certificans de re illa de qua vt reoz maxime velles esse cert⁹: videlicet quez haberes fidelē amicum. Nec mirum. qz ꝫm illū aristotilem in suis moralib⁹. amicicia maxime necessaria est ad vitam: eo q̄ null⁹ eligeret viuere sine amicicia. habens reliqua omnia bona. Diligere itaq; habes pauptatem. vtpote p quā maxime de vera poteris amicicia certificari. et minus falli. Vis hoc scire. Audi illustrem senecaz. Ob hoc inquit vnū amanda est pauptas. q̄ a quo ameris oñdit. Cōcozdat plane. ac supaddit venerād⁹ pater jeronim⁹. Ob hoc inq̄t maxime amāda est pauptas. qz a quo ameris ostē dit. quippe nō habet adulatōe comitem sibi pcentē. foztunā hoīs et nō psonā amātem. Audi ad idē itidē senecaz illustrez. Qđ inquit diuitijs nō potes scire. pauptate scies. illa veros certosq; retinebit amicos. Discedit q̄s. non te. ꝫ tua sequebat². O q̄n dies illa veniet? q⁹ nemo an ꝓpter te vℓ tua te honozat. in honzē tuū mentia²? Ih ille

¶ II. CONSIDERATIO.

SEcunda puella sic ait. Scias frater q̄ pauptas multū confert ad illam ꝑtem optimā quā sibi mariā ostat laudabiliter elegisse. s. ad vitā otemplatiuā. Bz timeo q̄ te otra hoc decepit vbū illd̄ plħi gentiliū. Egentib⁹ meli⁹ est ditari. q̄ plħari. Bz huic dicto nō inhereas. topicū est. nec positū nisi gratia exempli. vñ otrariam cōparatōnem. seu dictū illustris senece potius attendas. Nihil inquit sit qđ nos a scientia plħica remoueat. nec pauptas. nec alic⁹ rei indigentia. Rursum et aliā verā osidera plħie opatōz. Nā vt alibi dicitur. tria precipue extollūt plħiam. otempt⁹ mobilis affluētie. appetit⁹ future felicitatis. et mentis illustratō. quoꝝ primo nichil est honestiꝰ. secdo nihil felici⁹. tercio nihil ad amboꝝ opendiosaz adeptōz efficaci⁹. Hijs aūt opatōnib⁹ pēsatis plane sequit². nedū meli⁹ esse plħari q̄ ditari. ꝫ etiā meli⁹ eē plħari et vniuersaliter speculari seu otēplari q̄ malū sit paupez esse ℓ fieri. q̄nimo ħ malū n̄ ē

cum plurimū oferat ad vacandū animo.seu ad speculari. Vis scire testimonio fideli.q ad hoc nō diuitie.sz pauptas oferat. Audi iterum senecam illustrem.quis virū gentilē. Multis inquit ad phandum obstiterūt diuitie.pauptas autem expedita secura est. aut ergo paup sis.aut paupi similis.si animo vacare vis.nec miruz q sic dicit. Nā et magn⁹ pater augstin⁹ huic dicto ocoedat.ois inquit phie magistra est inopia.

¶ III. CONSIDERATIO.

¶ Tercia puella sic ait. Cur hō qui de pauptate tristaris.nō poti⁹ gaudes.attendens rursum verba cathonis illustris. Dauptas inquit si leta venit.tutissima res est. Ecce iungit pauptati leticiam Atqz mox adiungit ptalē ei⁹ cām. Dicens eam esse tutissimā.et p osequens innuit eam piculi qd triste fozet esse maxime exclusiuam Nempe diuitie pauptati opposite sunt nimiū piculose. habentem etem ipas nō solū grauat sollicitudo de eis ogregandis atqz oservandis.sz qd quidem piculosissimū est anime. ipe diues fune pplexitatis strangulat². Cum em paupib⁹ cōicare teneat². cogitat super miserū sibi occurrentez. Dabis ei an non dabis.et claz est qd sepissime magno tūc cū piculo dare negligit qd tenet². secumqz fluctuando piculose disputat an casus sit vl ne.in quo dare teneat². Ab hac aūt piculosa fluctuatōe et pplexitate p pauptatem impossibilitatem inducentē suppozat². et in tuto ostituitur.

¶ IIII. CONSIDERATIO.

Quarta puella sic ait. karissime gaudere deberes de pauptatis miseria:si scires quanta ob illā ubi accederet potentia. Multa certe et magna. Hempe post verba illa pphetica. Beat⁹ qui intelligit sup egenū et paupem.sequit² in pphetia. in die mala liberabit eum dñs. quibus alludens verbis Rauēnensis sic ait. In die mala sme causa peccatū accusat.quē paup excusat;immo accusari nō poterit. quē fames paupis excusauerit. Diem vero malā videbit: qui diem iudicij sme aduocatione paupis intrauerit. h ille.

¶ V. CONSIDERATIO.

Quinta puella sic ait. Scias homo q de pauptate min⁹ puide quis tristat² cuz pauptas diuitijs.et pauprim⁹ diuiti fozteunatissimo n mō a sanctis.sz etiā nonnūq a dijs gentiū pfera². Giges em cum esset regi⁹ pastoz vt refert ille elinād⁹ facta pluuione imbrium descendit in quendā hyatum terre.vbi inuenit quēdam hoiem moztuū in equo eneo sedentem. inuenitqz quendam anulum p quē inuisibilis fact⁹ stupozem regine intulit.et adiutrice ea regem dominum interemit. De hoc aūt gige. Audi illū valeriū. Cum inquit giges armis et diuitijs opulentissimo lidie regno.inflat⁹ animo scitatum apollinē ijsset. an aliquis moztalium se felicioz essz. ex abdito specu sacrarij vox insonuit que adglaum ei pzetulit. js paupri⁹ erat. sz etate senioz agelliqz sui terminos nūq excesserat. sic igit² insolēter de foztune fulgoze gloziāti respōdit apollo pl⁹ pbari

paucas glebas pauoris expteſ.q̄ arua lidie p̄iguiſſima metu refer/
ta.et vnū aut alterū facile tutele iugū bouz.q̄ exercitū eq̄tū voraci/
b⁹ expēſis oneroſū.et hoꝛreū vſ⁹ neceſſarij.nl'liqz nimiſ appetēdū
q̄ theſauroſ expoſitos iſidijs et cupiditatib⁹ hoīz ¶ VI. CONSI.
Exta puella ſic ait. Tu times pauptatē tāq̄ ipa ſit mala.et cer=
te militāt otra te plura teſtionia phiſoſophica. De malo em̄ li/
citū atqz ſolitū ē timere. Bz ecce princeps phōꝝ areſtoiles in ſuis
moꝛalib⁹ dicit.q̄ egritudo et pauptaſ n̄ ſunt timēda. Burſuz qđ me/
lioꝝ accidēs ē. qūo hoc poſſz eē malū. Bz qđ. Deofecto pauptas bo/
nis ē oīter ſociata. Tudi phm̄ añdictū. Deopter qđ inq̄t iopia ap⁹
viles hoies magis q̄ apud pꝛauos.aut qꝛ ſtudioſos opina² hoim.
optima ipa vti ab ip̄is. quēadmodū depoſitōz pecuniaꝝ penes bo/
nos ponim⁹.et ita ipa a ſe ipa oꝛdia².i.iopia q̄i ipa oꝛdināte ē ap⁹
bonos ſeu virtuoſos. quēadmodū nobis oꝛdinātib⁹ pecuniaꝝ de=
poſitō fit apud bonos reputatos. Deniqz q̄ pauptas n̄ ſit mala.ptz/
et p h⁹ q̄ ille ſcō⁹ ph⁹ eam deſcribēs multa bona de ipa p̄dicauit
Dauptaſ inq̄t ē odibile bonū. ſanitatiſ mater. curaꝝ remotō. abſqz
ſollicitudine ſemita. ſapiētie repatrix. negotiū ſine damno. itracta/
bilis ſubſtantia. paſſio ſine calumnia. incerta foꝛtuna. ſine ſollici=
tudine felicitas. h̄ ille. ¶ VII. CONSIDERATIO
Eptima puella ſic ait. Nōne h⁹ credis q̄ multo pluris ē hoīs
ad deū vnio.q̄ oīs terrena poſſeſſio. Bz qđ. Ecce pauptas ſic ē
dei et paupis vnitiua:q̄ ipe de⁹ vult oīo itelligi pauperis i pſona
Tudi illū Rauēnēſez. Beat⁹ inq̄t q̄ itellig⁹t ſup egenū et paupez. ez
Oꝛem⁹ igit² vt ipe nobis itelligere itelligēda oꝛdet:q̄ ſe ſic i pau/
pe itelligi demōſtrat. vt ipe q̄ celū regit i paupe nud⁹ ſit. eſuriat i
eſurietē ſatietas reꝝ. ſitiētē ſitiat fōs fotiū. Eſuriui inq̄t ez. Ecce d̄
us i celo panē cōmedit quē paup i terra pcipit. et qđ paup accipit
i poculū. de⁹ ſibi teſta² ifuſuz. Et qđē ſuffecerat dicere. Dediſti mi/
hi māducare et bibē. ſz p̄mittit eſuriui ſitiui. qꝛ pu⁹ fuiſſz amoꝛ pau/
pis q̄ paupez ſuſcepiſſz.niſi et paſſiōſ paupis aſſūpſiſſz. Nā et amoꝛ
ver⁹ n̄ pba² niſi i paſſioib⁹. h̄ ille rauēnēſis. ¶ VIII. CONSI.
Octaua puella ſic ait. Amice kariſſime multū gauderet miles ſi
tanq̄ alter rex deberet haberi. Bz quid ? certe xp̄s rex glozie
paupem qui de membꝛis ei⁹ eſt. vult haberi tanq̄ alterꝝ ſeip̄m. Al=
terꝝ ei ſeip̄m iudicat:et ei ipēſa ſibiipi ipenſa deputat. Tudi circa h̄
ſctm̄ archiātiſtitē. ābꝛo. loquoꝛ. Quid ē inq̄t xp̄z i vlnas ſuſcipe⁷ ni/
ſi hūc piis opib⁹ i m̄bꝛis ſuis āplecti l' foue. p vlnas ei.i. bꝛachia
vt⁹ opatōis expꝛim².etei cū i alio xp̄z eſurietē ſatiāt. i alio ſitien=
tē potāt. i alio hoſpitē ſuſcipiūt. i alio nudū opiūt. i alio ifirmū. l' i
carcere poitū viſitāt. Hijs pculdubio duotus opib⁹ eūdē ſpū quo
tidie pueꝝ āplectūt². h̄ ābꝛoſi⁹. ¶ IX. CONSIDERATIO
Ona puella ſic ait. Ecce ſcriptura dicit. pauptas et honeſtas
a deo ſunt. Bz qđ. Deofecto ſequi². q̄ ipſa pauptas nedū a deo

vt donum dei acceptanda sit. ꝫ et patienter et voluntarie toleranda. Vis nosce ōntiam. Accipe eam a simili. Dixit nanq; dñs petro Calicē quē dedit mihi pater nō vis vt bibā illū. Sic et licz inferre de ipa pauptate. q̄re iuxta verbū sapientis ipa est donū dei a paucis ognitū. Ꝫ et poeta dicit. O munera nōduz intellecta. pauptas angustiaq; lares.

X. CONSIDERATIO.

Decima puella sic ait. Cur odis hō p̄cioſaz et amabilem paupertatez. Vtpote quā ipe deꝰ amat. Vis huiꝰ rei habere signū Profecto p̄imum et infallibile signū est. q̄ dei filiꝰ assumere eam voluit sibiipi. Si dicas vbi potest hoc discerni. Ecce in luca vbi ō matre eiꝰ dicit². Peperit filium suū p̄imogenitū. et pānis eū inuoluit. et reclinauit euz in p̄sepio. q̄ nō erat ei locꝰ in diuersorio. Rursum videas in matheo vbi dñs p̄ tributo soluendo petrū misisse dicitur ad piscandū. vbi et glosator dicit. tante fuit pauptatis. vt vñ daret tributum nō haberet. Rursum attendas ad illō marci. circūspectis omibꝰ cuz iam vespa essz hora. exijt in bethaniam cum .xij. vbi glosator dicit. circumspectis siquis eū hospitio suscipet. tante em̄ pauptatis fuit. et ita nulli adulatꝰ. vt in tanta vrbe nullū inueniret hospitium. Rursum de xp̄o illō trenoꝝ intelligit². Recorda re pauptatis mee. Deniq; pauptas xpi crescendo p̄cessit. quippe in natiuitate pannis inolutꝰ est: et p̄ domo habuit stabulū. et p̄ cuna p̄sepiuz. Deinde nō habuit hospitiū. iuxta illō qō dixit. Vulpes foueas habent. et volucres celi nidos. filiꝰ aūt hominis nō habet vbi caput suū reclinet. In passione vero etiā p̄ eiꝰ vestibꝰ spoliatꝰ est. teste matheo. exuentes inq̄t eū ꝛc. Verꝝ ne credas xp̄m fuisse pauperem necessitate et nō voluntaria pauptatis assumptōe. Audi patrem clareuallis. Eorte inquit aliquis arbitret² filio dei sublimia esse querēda palacia vt cuz gloria filiꝰ dei recipet². ꝫ nō p̄ hꝰ ille a regalibꝰ sedibꝰ venit. In sinistra eiꝰ diuitie et gloria. in dextera longiturnitas vite. horꝝ oīm eterna in celis affluētia apparebat. ꝫ pauptas n̄ inueniebat² in eis. Dorro in terris abūdabat et supabūdabat hec spēs. et nesciebat hō p̄ciuz eiꝰ. hanc itaq; filiꝰ dei ocupiscens descendit vt eā eligat sibi. et nobis quoq; sua estimatione faciat p̄cioſam. Hec ille pater. qui et de eodem filio dei sic dicit. Descendit ab inenarrabilibꝰ celi diuitijs et veniēs i mūduz. nec istas qualescunq; diuitias habere voluit. ꝫ in tanta pauptate venit. vt natꝰ otinuo poneret² in p̄sepio. Scōm signū diuini amoris erga ipam pauptatem esse scito q̄ p̄ paupes filiꝰ dei in mundum venit. quippe in eiꝰ p̄sona dixit ysaias vt euangelista testatur. spiritꝰ domini sup me. p̄ qō vnxit me. euangelizare pauperibꝰ misit me. Ꝫ et psalmista dicit. p̄ miseriā et gemituz pauperū. nūc exurgā dicit dñs. Paulꝰ etiam idem testatur. Scitis inq̄t gratiā dñi nr̄i ihu xp̄i. q̄m p̄ nos egenꝰ factꝰ est cū esset diues

vt illi⁹ inopia vos diuites essetis· Deefat⁹ quoq; clareuallensis idem supponit miserum hominem noīe vilis vermiculi designans Magna inquit abusio et nimis magna.vt diues esse velit vermiculus vilis·ꝑter quez de⁹ maiestatis.et dñs sabaoth voluit pauper fieri·hec ille pater·

¶XI·CONSIDERATIO

Undecima puella sic ait·Tu qui ꝑter pauptatē desolaris vtiqz plenā poti⁹ dsolationem haberes·si nosses quanta pze diui, tib⁹ beneficia et fauozes de⁹ oīpotens impendit ac impensurus sit paupib⁹.qd quidē patet aliqua de dictis supi⁹ resumendo. Nā ecce xp̄c in pzincipio doctrine sue vt testantur euangeliste beatos esse paupes pzedicanit·xp̄c paupes dignos indicat mēsa sua· Hic est q in luca legunt² paupes ad cenam dñi introducti·et ī psalmo dicitur.pasti i dulcedine tua paupi de⁹·De⁹ paupes adiuuat.pē. Adiuuit paupem de inopia·De⁹ paupes elegit·Audi quid dicit p ysaiam. Elegi inquit te in camino pauptatis· Iacob⁹ quoq; dicit· nonne de⁹ elegit paupes in hoc mundo.De⁹ exaudit paupes·hoc testat² psalmista·Desiderium inquit paupum exaudiuit dñs·In ecclesiastico quoq; dicit².Depzecatio paupis ex oze vsq; ad aures pueniet.De⁹ memoz est paupum·qd etiam testatur psalmista dicens Nonne in finem obliuio erit paupis·De⁹ de pauperib⁹ est sollicit⁹.etiam hoc testante psalmista qui ait·Ego autem mendic⁹ sum et paup.domin⁹ sollicit⁹ est mei·Deus est refugium paupm·iuxta illud psalmiste·Eact⁹ est dñs refugiū paupi·De⁹ est paupm fozitu, do.teste ysaia ad deū loquente·Eact⁹ est inquit fozitudo pauperi. fortitudo egeno in tribulatōe sua·De⁹ paupes saluat.Teste psalmista·Darcet iquit paupi et inopi.et animas paupm saluos faciet· Regū quoq; libzo dicit².Populum paupem saluū facies·De⁹ assumit paupes derelictos·Vnde psalmista deo loquens· Tibi inquit derelict⁹ est paup ·et rursuz psalmista·Pater me⁹ et mater mea dereliquerūt me·dñs autem assumpsit me.De⁹ spes est pauperū et exultatio·Hinc ysaias dicit·In ipo spabunt paupes·Idem quoq; dicit.paupes homines in sancto israhel exultabūt· De⁹ nōnunq; de pauperum exequijs puidens.ipos ab angelis depozari facit ad locū quietis·Nam in luca dicit².Eactum est vt mozeret² mendicus: et pozaret² ab angelis in sinum abzahe. Deniqz vt vno verbo dicatur:tanta est dilectio dei ad paupes·vt bonū vl̄ malū qd fit pauperi sibi reputat fieri·patz hoc dñte domino teste matho·qd inqt vni ex minimis meis feciſtis.mihi feciſtis·

¶XII·CONSIDERATIO·

Undecima puella sic ait·Tu hō odis paupertatem·quaz si scires qualis esset multū diligeres.ipamqz poti⁹ q̄ diuitias habere velles·Nimirū paupertas expedita est·leta est·secura est·fertilis est·atqz medicinalis est·Vis scire q̄ paupertas sit expedita· Audi sanctissimuz patrez gregoziū·Qui inquit mihi op⁹ diuitiaꝝ

abstulit.me ad currendū citi9 expediuit.ad patriaz liberi9.tēdim9 quia quasi in via pondere carem9. Vis etiam scire q leta sit pauptas? Audi senecam. Sepe inquit paup fideli9 ridet.nulla ei in alto sollicitudo est. ℔ ille. Sz et in patrū libro scribitur.q quidā paup habebat vnā nattam.de medietate se coopiebat.alterā medietatez sibi submittebat.et erat validū frig9. et pater monasterij de nocte exiens audiuit eum dñez.gratias ago tibi dñe.quotquot sunt mō diuites in custodia.et qui in ferro sedent.aut pedes habent in ligno ostrictos.ego aūt velut impator sum extendens pedes meos. et quo volo ambulo. ℔ ibi. et nōne pauptas huius satis leta fuit? Vis g9 scire vlteri9.an pauptas secura sit? Audi magnū pēz augustinū. Securior dormit paup in terra.q̄ auri diues in purpura. hec ille pater.qui rursum de securitate paupm loquens. Acrius inquit diuitib9 q̄ pauperib9 inuidet.et nō inopes. ℔ locupletes inquietat infestatio seua latronū. Audi quoq et illustrē senecā de securitate pauptatis loquentē. Nudū inquit latro dimittit:etiā in obsessa via paupi pax est. Vis scire q fertilis sit pauptas? Audi magnū patrem augustinū. Fecund9 est inquit ager paupm.cito reddit donantib9 fructū. ℔ pater magn9. Sz et ōsiderandū occurrit q licz ipa terra macilēta videat.tn quantū ad veroz bonoz incremēta fertilissima est.testante libro geneseos. Crescere iquit me fecit de9 in terra pauptatis mee.et certe in hac terra plantari voluit vnigenit9 dei lignum vite.vitis vera. Vis deniq scire q medicinalis sit pauptas? Audi de hoc sanctissimū patrem gregoriū. Quos inquit morum infirmitas vulnerat.pauptatis medicina sanat.

CXIII. CONSIDERATIO.

Terciadecima puella sic ait. O amice vtinā scires quāte sit pauptas efficacie.miz satis esset si ipaz n̄ diligeres? Quenā inquies est ipi9 efficacia? Ecce pauptas vitijs materiā subtrahit. Dauptas luto et stercore carere facit.pauptas patienter habita decorez inducit.pauptas nō solū duas filias sanguisuge infernales suffocat.sz et vermē diuitum occidit. Vis scire primo q pauptas vitijs materiā subtrahat? Audi senecā illustrē. Inquis inquit pecuniam p didi. O te felicē si cum illaz auariciā p̄didisti? sz si illa manet apud te es tanto felicior.quo tanto malo materia subducta est. Vis scire scdo q pauptas luto et stercore carere facit? Audi verbū pauli alias inductū et de terrenis intelligendū. oia inquit arbitror vt stercora. Habuisti aūt et supra ex libro sapientie q tanq̄ lutum estimatur argentū. Sz et abacuc ꝓpha cū additione dicit. Ve qui cōgregat nō sua.vsqz aggrauat ctra se densum lutū? ex quo plane sequitur q bonū est esse paupem. saltez eo fine vt hō glutinoso luto seu diuitiarū stercorib9 cor suum si affluant n̄ apponat. Vis tercio scire q pauptas patienter habita decorem inducit? Audi sanctū virū Basiliū de tpalib9 bonis loquētē. Si iquit fateris ea tibi diuinit9

proueniſſe. An iniuſt⁹ eſt deꝰ ineq̃liter nobis res diſtribuens? Cur tu abundas. ille vero mendicat? niſi et tu bone diſpẽſationis merita ſequaris? Ille vero patientie brauijs decoret². ℔ ille. et qđ dicit de decore. huiꝰ quidẽ ratio ꝑt eſſe. Nã pſalmiſta de dño loquẽs ſpecialiter dicit. Oculi eiꝰ in paupem reſpiciunt. quomõ? Deocul⁹ dubio dulciꝰ et amicabiliꝰ ꝑ ceteris hic et in futuro. Si ergo ꝓut canit eccleſia. Splendida facta eſt facies moyſi dũ aſpiceret in eũ dñs. nõ eſt facile abnuendũ. quin efficaci diuinoꝝ oculoꝝ reſpectu in paupem facies interioris ſui hominis ſplendoris decorem ſpecialem ꝺſequat². Vis demũ ſcire ꝙ pauptas nõ ſolum duas ſanguiſuge filias ſuffocat. ſꝫ ꝙ etiã vermem diuitũ occidit? Audi que nam ſint hee filie ſanguiſuge de quibus habet² in ꝓuerbijs. Certe ſunt gula et luxuria. que quidẽ ſugunt peccati ſanguinẽ de duplici diuitũ ſubſtantia. quas ꝺſtat ſuffocari ipa pauptate. Rurſum audi quis ſit vermis diuitum corꝺa corrodẽs? Deofecto hic vermis poſſime ꝑt dici remorſus ꝺſcientie de hoc ꝙ cum poſſent. paupibus non ſubueniunt continue habende. Hic vermis quidem non meliꝰ occidi poteſt. clarꝝ eſt q̃ pauptate mediante. eſt enim paup in hoc caſu a remorſu ꝺſcientie ſuppoꝛtat⁹. cũ nullus ad impoſſibile obligetur.

¶ XIIII. CONSIDERATIO.

Quartadecima puella ſic ait. Audi homo rem geſtam. qui de pauꝑtate querularis ad magnam tui conſolationem. Audi rem geſtam per patrem clareuallis. trina vice vel in parte recitatam. et nunc iterum completius et deuotius recitandam. Accedit inquit ad conſolationem pauperum ipſa quoqꝫ que paſtoribus exhibita eſt viſitatio et allocutio angelorum. Ve vobis diuites qui veſtram habetis conſolationem: vt non mereamini habere iam celeſtem. Qm̃ multi nobiles ſecundum carnem. q̃ multi potentes. q̃ multi huius ſeculi ſapientes. hora illa in ſtratis mollibus qui eſcebant: et nemo eoꝝ dign⁹ habit⁹ eſt nouã lucẽ videre. magnũ illud gaudiuꝫ ſcire. Angelos audire cantãtes gloria in excelſis deo. Agnoſcant igitur homines. qz qui non in laboribus hominum exercentur. ab angelis viſitari ñ merentur. Agnoſcant q̃ placeat ſupnis ciuib⁹ labor. cuiꝰ eſt intentio ſpiritalis. qñ quidem et illos ſuo tam felici dignantur alloquio affari. qui corꝑali vrgente neceſſitate laborant ꝓ victu corꝑis. Hec dict⁹ pater. Qui rurſum in eadem materia ſic ait. Qm̃ multa illa die natiuitatis dñice gemmiſ et auro fulgent altaria. quantum vbiqꝫ pallis adornantur pietes? putas ad hec angeli diuertent. et pannoſos declinabunt homines? Si ita eſt: cur magis apparuerunt ouium paſtoribꝰ q̃ regibꝰ terre. tẽpliqꝫ ſacerdotibꝰ? Cur et ipe ſaluator cuiꝰ ẽ auꝝ piter et argẽtũ

sacram in suo corpe pauptatē dedicat· aut certe cur ipām tam sol-
licite pauptatē angelus enarrat· hoc inquit vobis signū· inuenietis
infantē· pānis inuolutū ꝛc· ergo ꝺsolamini ꝺsolamini populе meꝰ
dicit emanuel· i· vobiscū deꝰ· Ipe etē saluos faciet nō quoscunqꝫ:
sꝫ populū suū a peccatis eoꝝ· Deniqꝫ populū suū ꝺsolari veniet·
qꝫ populū humilē quē saluū faciet· nā oculos supboꝝ humiliabit
Vis nosse populū eiꝰ? Tibi inquit derelictꝰ est paup· Idē vero dñs
ait· Ve vobis diuites ꝛc· Vtinā in eo populo nos mueniri sp opte
mꝰ cui nō dicit ve· sꝫ quē ꝺsolatꝛ dñs deꝰ suꝰ· quid ēm ꝺsoletꝛ eos?
qui suā habent ꝺsolatōꝫ· Ceteꝝ vigilantibꝰ pastoribꝰ gaudiū no-
ue lucis euangelizatꝛ· et eis saluatoꝛ natꝰ esse dicitꝛ· paupibꝰ igi-
tur et laborātibꝰ· nō vobis diuitibꝰ inter ipas noctis vigilias di-
es sanctificatus illuxit· et nox vt dies illuminata· immo in diē mu-
tata refulsit angelo dñte· qꝛ natꝰ est vobis hodie saluatoꝛ· Vtiqꝫ
nō hac nocte· Siquidem nox p̄cessit· dies aūt appꝛopinquauit· hec
ille pater·

XV· CONSIDERATIO·

QVintadecima puella sic ait· Nōne hō statꝰ pñs existit quodā-
modo momentaneꝰ· futurꝰ aūt statꝰ est eternꝰ· quare eligibi-
lius est ꝓculdubio bñ valere in futuro· Sꝫ quid· Dꝛofecto si diues
meliꝰ valere videatꝛ in pꝛesenti· paup multo meliꝰ valebit in futu-
ro· Audi magnū patrem augustinū· Veniet inquit tpꝰ vt se auaros
oms fuisse diuites doleāt a quibꝰ nūc xp̄i paupes irridentꝛ· nō sp
iste qui nūc humane est ꝺsuetudinis oꝛdo ser uabitꝛ· nō semp laza-
rꝰ fame toꝛquebitꝛ· nec sp auarꝰ diues ipaꝝ delicias abundātia
pfruetꝛ· sꝫ cito et ille de sterquilinio ab angelis eleuabitꝛ in padi-
sum· et ille qui elimosinam noluit dare si penitentia non sub uene-
rit· de luxurioso conuiuio rapietur in tartarum· vt qui in hoc se-
culo paupi noluit dare micā· in inferno nō mereatꝛ accipe guttam·
et qui paupem pascere noluit delicijs suis pascat flamas medullis
suis· hec pater ille magnꝰ· Sed si tu dixeris p̄t aliquis esse diues?
quem nō tanget pꝛemissa ꝺsideratio· vtpute nō auarꝰ? Dicā ego ti-
bi· quis est hic et laudabimꝰ eū· fecit ēm mirabilia in vita sua· Est
ēm hoc perārum et valde insolitum· put supꝛa soꝛoꝛ mea ex autoꝛi-
tate magni patris inducit·

Capitulū nonū ꝺtinens ꝺsolationes tā sup miseria domestica
pene occulta· siue nō mēdicantiū hostiatim· q̄ sup mendica paup-
tate miseroꝝ p̄ seipis mendicantiū·

DOno post pꝛemissa ad dñam ꝺsolatricem pꝛincipalem
accesserūt et alij duo tristes petentes sup tenoꝛe pꝛe-
missi capituli ꝺsolari· At illa cuilibet eoꝝ de suis pu-
ellis vnam adiunxit·

I· CONSIDERATIO·

PRima puella ad pꝛimum tristē sic ait· O amice dic queso mihi?
quid addit mali tua iopia sup maifestā pauptatē? Dices forte

maiorem miseriam. Sed quid? Certe hanc maiorem miseriam meretur tua superba verecundia. Illam igitur postponas humiliando temetipsum. et ipsam tuam indigētiam detegendo. et q̄ntitas miserie tue minuetur. et omnis premissa ceterorum pauperum cōsolatio ad te sicut ad alios extendetur.

¶ II. CONSIDERATIO.

SEcunda puella ad secundum tristem sic ait. Tu conquereris de miseria qui mendicas pro teipso hostiatim. et quare cōquereris, videtur potissima ratio. quia times deficere in necessarijs. et quia talis mēdicitas ruborem inducit humiliationis. Si primum est in causa. dsoletur te memoria diuini promissi quod est infallibile. non inquit dominus te deseram neq; derelinquā. Bene hoc promissum efficaciam habet si plena fiducia sequaris illud prophēticum consilium. Iacta cogitatum tuum in domino et ipe te enutriet ¶ Porro si querele tue ruboris humiliationis est in causa. eo q̄ adheret dicte mendicitati que fit hostiatim. scias hoc pro consolatione q̄ illius humiliationis cum sit via ad illam sublimē et deo gratissimam virtutem humilitatis nullum precium est condignum.

¶ Explicit septimus liber de cōsolatione theologie. Incipit octauus continens consolationū remedia opportuna contra illa turbatiua que opponuntur amicicie et societati. Capitulum primum continens consolationes sup̄ carentia seu amissione fidelis amici.

OCtauo principaliter viginti tristibus ad supradictaz dominam consolatricem accedentibus. primo omniū vnus ex eis ꝓpter carentiam et amissionem amici tristicia pregrauatus ante ceteros ipsam dominam alloquitur in hec verba. O domina mea inclita amicicia grata careo. de quo ex intimis sum turbatus. Et illa vlteriorem querelam non expectans. de puellis se comitātib⁹ mox quatuor acciuit. imponēs eis vt tristē istum pro posse suo dsolētur

¶ I. CONSIDERACIO.

PRima puella tristem alloquitur in hunc modum. Cur intantū de amici carentia turbaris? mox em vt amicum haberes. aut eidem non amica vicissitudine responderes? aut tu viceuersa etiam ipsius amicus esses. Si primum detur fidelitatem quidē. si vero secundum pderes temetipm. est enim amicus alter ipe. Sed neutruz horum conuenit. Primuz homo infidus merito detestabilis est. cōtra quales etiā ipe paul⁹ impingēdo dicit. sine affectione. absq; federe. porro seipm perdens maximam incurrit iacturā. quid em ipo sibi pciosius esse possz? Tu quoq; si sm amicicie rationem es fact⁹ alter ille. accidentia vestra cōmunia erunt. et hoc pacto mala plurima eius ex parte occurrētia poteris formidare. Q? si talē habuisti.

atqꝫ pdidisti.cum illo simul etiam dicta plurima mala timoꝛe coꝛ=
dis pꝛehabita numerū bonoꝛum excedentia pdidisti.Quid ergo?
Profecto stultum est de maloꝛum perditione esse queruloſum.

II.CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. Carissime de amici amissiōe querularis.
Sed non opoꝛteret.Nempe recupabile damnū est.Audi Bene,
cam illustrem.Amicum inquit perdidi.et quasi ad alterum respon,
dens dicit.Alium quere.et ibi euꝫ queras.vbi inuenias.q̄re inter
liberales artes.inter honesta et recta officia.quere in laboꝛibus.
ad mensam res ista non quꝛitur.Hec ille.Qui rursum ait.Perdidi
amicum et respondet.Eoꝛtem animū habe.si vnū erubesce.Si vni=
cum?quid tu in tanta tempestate ad vnā anchoꝛam stabas?Hec Se=
neca,qui hoc verbo vltimo videtur dicere plusq̄ amico vnico.ani,
mi tui foꝛtitudini innitaris.

III.CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait.Carissime amicū pdidisti.scito hoc et cer,
tus esto.si tu hoc ꝓpter deum patienter feras,q̄ tunc habebis
coꝛam deo om̄e illud ꝓpter qđ damnū hmōi nolles pati.Sed quid?
Dices foꝛte.Quid confert habere coꝛam deo?aut quo pacto/hoc
habebo coꝛā ipō?Certe felici mercio. terrena ꝓ celestib9.pitura
pro eternis mutando.An non dixit paulus.potens est depositu
meum seruare in illum diem.s.eternitatis.iustus iudex.An nō dix,
it ipse domin9 q̄tum ad cambiū huiuscemodi.Thesaurisate vobis
thesauros in celo.vbi neqꝫ erugo.nec tinea demolit.et vbi fures
non effodiunt nec furantur.Certe in scrinio diuine memoꝛie reser,
uatur illud tibi.quo tanq̄m merito fiet recōpensatio.et petua omni,
um patienter ꝓpter xp̄m tempoꝛaliter perditoꝛum.

IIII.CONSIDERATIO.

Quarta puella sic ait.O homo amicum pdidisti.Si malus erat
multum gaude.Ipe em̄ te foꝛsitan pdidisset.Scriptum quippe
est.Cum puerso puerteris.Sed et mūdana sciētia teste in habenti,
bus symbolum. facilioꝛ est transitus.Doꝛo si bonus erat iam
non pdidisti.ſꝫ ipm ad regna celestia p̄misisti.Audi pꝛem clareual,
lis.q̄n inquit nos moꝛiēdo deserūt quos amamus:nouim9 eos nō
in eternum relinquere nos māsuros.sed aliquantū p̄cedere secutu=
ros.Hec ille.Sed si vis scire.cur p̄cedunt.Ecce vadunt parare ti=
bi locum inter spdereas mansiones.Nōne illi9 xp̄ianissimi militis
sancti Sebastiani osimilē sentētiā ad amicos.marci et marcelliani
platā audiuisti?Nolite inquit timere.nō sepabunt? a vobis.ſꝫ va=
dūt vobis p̄parare spdereas māsiones.i quib9 vna vobiscū et cū fi,
lijs vꝛis i ꝑpetuo gaudio maneatis.Nolite o amici reuocare quos
diligitis,a vita ad moꝛtē.a gaudio ad luctū.a lumie ad tenebꝛas.

Hec ille miles glorioſus·qui quidem teſtante approbata viſione legitur hec dixiſſe angelo tenente libzum ante oculos eius.ex cuius lectione loquentis oratio decurrebat.

¶ Capitulum ſecundum continens conſolationes ſuper carentia vel perditione carnalis amici.vel amice.vt amaſij.vl amaſie.

SEcundo poſt premiſſa ad ſepedictam dominam conſolatricem acceſſit et alius triſtis ſuper materia p̄miſſi capituli querens conſolari·Et illa mox eidem de ſuis puellis quinq; conſolationis gratia deputauit.

¶ I.CONSIDERATIO.

PRima puella ſic ait·O ſimplex homo cur turbaris·cur non poti9 conſolaris, de perſone eius carentia que in preſentiarum habita pernicioſas ymagines tibi ingereret incunctanter. Ad qđ periculum dinoſcendum·Audi illum regularem.hugonem loquor Anime inquit que in corpore viuentes per dilectionem rerum viſibilium corporalibus ymaginibus afficiuntur.a corporibus exeũtes in eiſdem ymaginibus tormenta patiũtur·propter hoc em̄ ibi corporalibus paſſionibus teneri poſſunt. quoniam a corruptione corporalium affectionum hic mundate non fuerunt.quam ſcilicet corpulentiam de corporis dilectione traxerunt. ſtudeat igitur anima in hac vita ſe ab huiuſmodi federantia mundare:quatenus cũ hic exierit inde nihil corporeum ſecum trahat.et a corporali paſſione immunis exiſtat.hec hugo antedictus.

¶ II.CONSIDERATIO.

SEcunda puella ſic ait.Cur velles habere amaſiam vel amaſium.vt amicam.vel amicum·vel ſi p̄ius habuiſti? cur non libẽter perdidiſti?Nonne dicit cycero et vtiq; bene·qui inquit ſuis rationibus inimicus fuerit:ſemper eum quomodo alienis rebus amicum fore ſperes·Nam quem amicicia perfidioſum cognoueris eũ? quare putes amicicias cum fide habere poſſe? Hec ille·atq; amaſijs quibuſq; id ineſſe non dubites· propzijs enim rationibus inimicantur dum eas contemnunt.dũ contra eas viuunt.et ipſas abiciunt·et nolunt per eas intelligere vt benefaciant.ac proinde ſi bimetipſis ſunt perfidioſi·quomodo ergo vt amici fideles bonum diligerent alienum·Nequaq̄ ergo cum fide ad ſua corzelaria amicicias habere poſſunt.

¶ III.CONSIDERATIO.

TErcia puella ſic ait.O homo amaſia cares.l etiaz amiſiſti.Cur inde turbaris? queſo coniectes potius cyceronianũ illud exẽplum·Ait cycero amari iocundum eſt ſi curetur.ne quid inſit amari·Tu igitur collige in ſinum mentis ſenſum contrarium.exiſtimãs nequaq̄ eſſe iocunduz amari·eo q̄ plurimum inſit amari·nonne em̄ amarum eſt timere continue p̄odi·timere ſcandalizare· timere honorem perdere·timere p̄obabiliter amaſie vel amaſij animaz atq;

propriam perdere.et ad eternas flamas disponere.eo citius incurrendas.quo per occisionem fatui amoris occasione.vitaz hanc miseram frequenter contingit perdere.Nonne hoc amaruz est. An nō verum dixit sapiens. O mors q̄ amara est memoria tua hommi iniusto.

¶ IIII. CONSIDERATIO.

QVarta puella sic ait. O stulte illa ad quam dicis vel in corde sitiuit in te anima mea.q̄ multipliciter tibi caro mea.sitim tuam non extinguet. Non enim habet hec cellam vinariam qua te introductum vino caritatis rubeo valeat debriare.q̄uis forte pēdulum affectionis poculuz infectiue prebeat parumper.ne vel patenter inficiat.aut abhominabile existens vomituz prouocet. tenuissima quadam caritatis similitudine rubricatum. Tali igitur libēter conuersatio tua careat.ne sitiz in te puocet quaz extinguere minime queat.

¶ V. CONSIDERATIO.

QVinta puella sic ait. O tu homo inexperte scias q̄ de carentia aut perditione amasie minus curares:si doctoruz scripta vel legeres.vel melius intelligeres. Vide nunc vel solaz hugonis sententiam. Fauus inquit distillans labia meretricis:et nitidius gutur eius oleo ꝛc̄. In fauo eniz duo sunt.mel et cera. et in facie meretricis similiter duo.scilicz decor et gratia. hoc est pulchritudo oris. et dulcedo sermonis. Cera succendit ignem. mel prebet dulcedinē Sic pulchritudo meretricis igne libinis inflamat carnem. blandimento vero lenocinantis sermonis subuertit mentez. stillat mel ex cera.dum meretrix verba sua mollit et facit dulcia. Hanc autē dulcedinem eterne mortis amaritudo comitat². Vnde sequitur ibi.nouissima illius quasi absinthium:et acuta quasi gladius biceps. Diligit mulier vt decipiat. amat quod habes. non qd̄ es. Hec ille doctor. qui et plures alios habet etiā excellentiores. vt patebit in sequentibus secum concordantes.

¶ Capitulum tercium continens cōsolationes super carentia familiaritatis mulierum

TErcio post premissa ad dominam consolatricem accessit et alius tristis querens sup familiaritatis mulierum carentia consolari. Et illa eidem huius rei gratia de suis puellis sex protinus assignauit.

¶ I. CONSIDERATIO.

PRima puella sic ait. Tu qui mulierum familiaritatem desideras:stultum te esse probas. Nonne times venena. nonne et pestilentiam. Cuiusmodi mala non solum fugienda sunt vbi esse inueniuntur:sed procsus abhorrenda sunt vt mortifera. Sed vbi meliꝰ inueniuntur q̄ in mulierum familiaritate. Audi magnum patrem augustinum. De carbonibꝰ inquit scintille dissiliunt. deferro rubigo nutrit² morbos aspides sibilāt.et mulier fūdit ocupie pestilētiā

In risu aliquando dissolvitur.nunc blandicias exhibet.et quod est venenosius sup cūcta psallere delectatur aut canere.Cuius cantu tolerabilius est audire basiliscū sibilantē.Hec magnus pater.

II.CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait.Si cares familiaritate periculosa.id est plena periculis.gaude non tristeris.Heccine quidē est mulierum familiaritas.Ecce quid dicit Ambrosius ille magnus.Ianua inquit dyaboli.via iniquitatis.scorpionis percussio.nocuūq; genꝰ est femina.cum primat stimulat.ignem incendit.flāmigero igne percutit cōscientiam pariter habitantis.et exurit fundamenta mōtium si cum viris femine habitēt.viscarium non deerit dyaboli.si pudicam queris feminam quā bene videris conuersantem.mēte dilige non corpali accessu frequentes.femine cum viris habitantes germinant spinas:et archana mentiuz acuto mucrone percutiunt.

III.CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait.Cur familiaritatem mulierum diligis.cōtra quarum astucias stante familiaritate vir aut nunq̄ securꝰ esse possis q̄ntumcunq; pfectus sis.Audi venerabilem ieronimum presbiterum.Hospitiolum inquit tuum aut raro aut nunq̄ mulierum pedes terant.omnes puellas aut virgines xp̄i.aut equaliter ignora.aut equaliter dilige.Vide ne sub eodem tecto manseris.nec in preterita castitate confidas.nec sampsone fortior.nec dauid sanctior.nec salomone potes esse sapientior.memento semp q̄ paradysi colonū de possessione sua mulier eiecerit.Vnde ait quidā.Adā sampsonem.regem dauid et salomonem.Femina decepit.quis mō tutꝰ erit.Hec ille pater venerabilis.Qui et alibi de deceptoria mulieris astutia ita dicit.De industria discissa fit tunica vt aliq̄d intus appareat.opitur quod fedū est.q̄d formosum est.crispanti cingulo angustum pectus artatur.capilli in fronte vel in aures defluūt.palliolum interdum cadit vt candidos nudet humeros et quasi videri voluerit.tollit festina quod texerat nolens.aliud pollicetur.aliud ostendit.Lingua psonat castitatem:et totum corpus profert impudiciciam.Vir est ita turpis aut senio confecta:que non gaudeat et libenter audiat si dicatur esse pulcra.Delectant castas etiam pconia forme.Hec dictus pater.Qui rursum alibi dicit sic.Houi ergo quasdaz iam maturioris etatis et pleraszq; generis libertini adolescentibus delectari.filios querere spirituales.paulatimq; pudore sarcito per ficta matrum noīa erumpe in licentiam maritalez.Hec ille pater.Et ecce quid mulierū familiaritas opatur.que tot et tantis astuciis viro etiam perfecto insidiatur vt infatuetur.et casum patiat.Cuiꝰ rei etiā ad maturas adolescentiū matres se facientes

immo et ad confectas senio participium extēditur. nec huic malo in quantitate vllum bonū familiaritatis compabile reperitur.

IIII. CONSIDERATIO.

QVarta puella sic ait. O karissime nunq̄ non vel aliquando audisti hoc famosum puerbium. Nimia familiaritas otemptū parit. peruerti in hmōi ludibriū nimia familiaritas cōceptum pit. et reuera ne dixerim ludibrium potest quidē etiam serio dici. Hinc magnus pater Augustinus āmonet dicens. Memēto thamar quia ab amon fratre suo corrupta sit. vbi vnius est tabernaculi conuersatio carnis. nō facile tollitur delectatio. Hec ille pater. Facta autem corruptione huiuscemodi quid sequitur. Profecto preter infamiam que de maximis bonis vnum tollit. s. bonam famam. Multotiens etiā sequitur odium mulieris corrupte. et occisio viri corrumpentis. quēadmodū hec in thamar et amon sequebātur. Nam vt regum libro de amon et thamar legitur. oppressit viribus eam et cubauit cum illa. et exosam eam habuit amon magno odio nimis, ita vt maius esset odium quo oderat eam amore quo ante dilexerat. Hic autem amon vt ibidem legitur tandem ob dictum scelus per pueros absalon fratris sui est occisus.

V. CONSIDERATIO.

QVinta puella aduertens tristem de numero esse clericorum sic ait. et si mulierum familiaritas omniter viris sit piculosa. specialiter tamē clericis. et maxime iunioribus est vitanda. Audi magnum Ambrosium. Viduarum inquit ac virginum domos nisi visitandi gratia. et hoc cum senioribus. hoc est cū episcopo. vel si gra, 1ho.
uior causa est cum p̄sbitero iuniores adire non est opus. Quid necesse est vt demus secularibus obtrectādi locum. Q3 si aliqua illarum forte labitur. cur alieni lapsus subeas inuidiam. q̄ti non deerunt errori locum et dederunt suspitioni. Prima temptam̄ta clericorum sunt feminarum frequentes accessus. Iste sexus reprehensibiles exhibet clericos. Hec ille magnus. Sed et decretorum libro reperitur. q3 vbi nimia est familiaritas mulieru. stimuli antiqui hostis non desunt. Q3q3 non potest corde toto habitare cum deo, qui feminarum accessibus copulatur.

VI. CONSIDERATIO.

SExta puella sic ait. Cur ex eo tristaris p mulierū familiaritate 2ho.
peruaris. cum potius foret ꝑpter casus piculum declinanda. et ipse mulieres tanq̄m graues castitatis iimice longius fugiendo. esto etiam p essent religiose. Audi magnum patrem Augustinum Grauem inquit iimicum sortita est castitas. cui non solum resistendum. sed dimisso freno longius fugiendum. nec eo minus timende sunt. quia religiose. quia q̄nto religiosiores. tanto citius alliciunt

et sub pretextu pietatis latet fiscus libidinis. erpte crede epus loquor coram deo non mentior. cedros libani. duces gregũ sub hac peste cecidisti repi. de quorum casu non magis suspicabar qm ambrosij. vl jeronimi impudica turpitudine. Quanti et quales clerici sint et lapci post confessionũ victoriarũq; calcata certamina. post magnalia ac mirabilia vsquequaq; monstrata. noscũntur cum his omnibus naufragasse. cum voluerunt in naui fragili nauigasse. qntos lebnes domuit vna infirmitas delicata. que cũ sit vilis et misera. de magnis efficit predam. q salomon ait. precium meretricis vix est vnius panis. mulier autem preciosas animas rapit. Hec pater ille magnus.

¶ Capitulum quartũ continens consolationes sup carentia cõnubij seu coniugij.

QVarto post premissa ad dominam consolatricem precipuam accessit et alius tristis super carentia coniugii desiderans consolari. Cui mox illa consolationis gratia de suis puellis octo assignauit.

¶ I. CONSIDERATIO.

PRima puella ad tristem antedictum sic ait. Vtinam bone amice doctores consuluisses. vel scripta eorum de carentia cõnubij seu coniugij legisses: tristari vt reor nõ habuisses. Audi magnũ Ambrosium. Copula inquit nuptialis non est quasi culpa vitãda: sed quasi necessitatis sarcina declaranda. Audi quoq; ad idem valerium maximũ. Matellius inquit respondit Mario. cui? filiã docte diuitem. forma amabilem. genere claram. fama felicem. ducere noluit. malo inquit meus esse qm suus. Cui Marius. immo ipa erit tua. Et ille imo virum oportet esse vxoris. locum enim est. Talia erunt predicata. qualia subiecta esse pmiserint. Sic facetia verbi matellius. diuertit dorsum ab oneribus eius. Hec valerius. Ecce igitur q et hac ex scriptura copula nuptialis onus seu sarcina reputãda est. quod et scripta seu dicta doctorum subsequẽtia declarabunt. quorum vnum solum hic supaddo. Ecce dicit. Dyog. phs Nulla est vxor tam bona in qua non inuenias quod conqueraris. nihil muliere molestius. mulier speciosa templum est. edificatũ super cloacam. Hec ille. qui de cloaca aqueritur qmuis speciosa sit. et vt similitudo templi edificetur seu ornetur Sane quia nulla est in qua nõ inueniatur aliquid conquerendũ. videtur plane in qualibet cõsistere dispendium onerosum. cui alludit pulcrum aliquid quod narrat valerius maximus. Dachimi? inquit rex ait arrio vicino suo. amice arborẽ habeo in orto infelicem in qua se prima vxor mea suspendit. et postmodũ secunda. et iam nunc tercia. Cui arrius. miror te in tantis successibus lacrimas inuenisse. et iterum dispẽdia arbor illa tibi suspẽdit. et tercio. Amice da mihi de arbore illa surculos quos seram.

¶ II. CONSIDERACIO.

Secunda puella sic ait. Cur turbaris de carẽtia cõnubij quo te quidem periculose exponeres deceptioni. Nonne venerabili ieronimo recitante audiuisti Versum hunc. Adam Sampsonem regem Dauid et Salomonẽ. Femina decepit quis modo tutus erit. Audi tamen spãliter magnum Ambrosium de sampsone. Sampson inquit validus et fortis leonẽ suffocauit. sed amorem suum suffocare nõ potuit. vincula soluit hostium. sed suarum non soluit nexus cupiditatum. messes incendit alienas. sed vnius ipsius mulieris accensus igniculo. messem sue virtutis amisit. Audi rursum valerium maximũ. de ipso salomone. Sol inquit hominũ salomon. thezaurus deliciarum. sapientie domini singulare domicilium. crasso tenebrarum fuscatus attramento. lucem anime sue. gloriam domus sue. feminarum facinore amisit. Hec ille.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. Amice q̃ non sit dolendum de carentia femine siue bone siue male patet. Profecto valerio maximo attestante. Optima inquit femina que rarior est fenice. amari nõ põt sine sollicitudinis amaritudine. et metu frequentis infortunij. male vero quarum tam copiosa sunt agmina vt nullus locus sit expers malignitatis earum. cum amantur amare pungũt. et afflictioni vacant vsq; ad diuisionẽ corporis et spiritus. Hec ille. Sed econtra teste hugone. Quieta est continens vita quã non inquietat vxoris suspicio. non sollicitat ancillarum sumptus. nec conturbat filiorum peruersitas. que mundicie gignit florem. pietatis parit fructum. bone conscientie profert odorem.

IIII. CONSIDERATIO.

Quarta puella sic ait. Carissime ad non desiderandũ cõnubium mouere te deberet palliata et insidiosa malicia feminarum. et periculose fallacie ipsarum. Audi illum vetulum pictagoram phm. Duo inquit genera lacrimarum habentur in oculis feminarum. Veri doloris vnum. insidiarum alterum. His cum additione concordat seneca. Aut inquit amat. aut odit mulier. flere feminã est mendaciũ. duo genera lacrimarum habentur in oculis feminarum. veri doloris vnũ. insidiarum aliud. mulier cum sola cogitat. mala cogitat. Hec seneca. Sed et hanc de malicia feminarum confirmat sententiã valerius ille maxim9. Linea inquit virũ suum interfecit quẽ nimis odiuit. Lucilia suum quem nimis amauit. Illa sponte venena miscuit. Hec decepta furorem mortis ꝓpinauit pro amoris poculo. Amice contrarijs otendunt votis iste. neutra tamen defraudata est a frau,

dis feminee ꝓpꝛio. id est malo. varijs et diuersis incedunt semitis femine. quibuscūqꝫ anfractibus errant. q̄ntiscunqꝫ deuiant in viajs vnicus est exitus. vnica est omnium viarum suarum metha. vnicum caput et conuētus omnium diuersitatum suarum malicia. exemplo hꝫ̄rum capę expimentum ꝙ audax est ad omnia quecūqꝫ amat vel odit femina. et artificiosa est nocere cum vult. sed ne longo dispendio te suspendā. lege aureolum theofrasti. et mēdeā jasonis. et vix pauca inuenies impossibilia mulieri. Amice det tibi dominus omnipotens. omnipotētis femine fallacia non falli. Hec ille. Qui rursuꝫ sic dicit. Ait Cathꝫ vticensis. si absqꝫ femina essꝫ mūdus: cōuersatio nostra non esset absqꝫ dijs. Amice cathꝫ nō nisi cēsa et cognita loquebatur. nec quisq̄ feminaruꝫ execratur ludibria nisi lusus. Hec iterum ille qui ꝓius.

V. CONSIDERATIO.

Quinta puella sic ait. Carissime p̄ter p̄missa. Audi adhꝫ̄c de ludibrio feminarum hꝫ̄gonem illum regularem. Scribit inquit Erodicus. ꝙ mulier cum veste deponit verecundiā. et quod sine teste gerit. quasi non fecerit obliuiscitur. Siquis autem testis affuerit. ipsa tamen artificio lingue cogit eū non vidisse qđ viderit. et quod verbis excusare non valet. hoc lacrimis excusat. blanditur oculis. seducit osculis. instat amplexibus. Hec ille. et nōne hac arte cōtra virū ꝓeualet. De hoc audi magnū patrez augustinū. Nihil inquit esse sentio quod magis ex arte deiciat animū virilem. q̄m blandimēta femine corpumqꝫ ille contactꝰ sine quo vxor hꝫ̄beri nō potest. .nō.

VI. CONSIDERATIO.

Sexta puella sic ait. Carissime ne de carentia coniugij doleas. Hoc te moneat ꝙ femina ad omnia maleficia facilius viris mouetur. Audi de hoc cyceronem. Viros inquit ad vnūquodqꝫ maleficium. singule cupiditates impellūt. mulieres ad omnia maleficia cupiditas vna ducit. muliebrium vitiorum omnium fundamentum est auaricia. Hec ille. cuius attenta sententia. mirum est ꝙ monere virum valeat ad matrimonium contrahendum. ꝓesertim attenta pariter aurei oris sententia et descriptione mulieris. Non inquit expedit nubere. quid aliud est mulier nisi amicicie inimica. ineffugabilis pena. necessarium malum. naturalis temptatio. desiderabil calamitas. domesticum periculū. delectabile detrimentū mali natura boni colore depicta. ergo si dimittere illā peccatum est. tenere autem vere tormentum est. necesse est vt aut dimittentes .nō.

adulteria faciamus· aut quotidianas pugnas tenetes habeamus.

VII. CONSIDERATIO.

Septima puella sic ait·O bone amice ne carentia cōnubij molestе feras·Audi venerabilē jeronimum·Vxorem inquit paupe:rem alere difficile est·diuitem ferre tormentum·quid prodest diligens custodia cum vxor impudica seruari non possit·pudica nō debeat·pulcra cito adamatur·feda concupiscit·difficile custodi² qđ plures amant· molestum possidere quod nemo habere dignatur· minore tamen miseria deformis habetur q̄ formosa seruatur·nihil tutum in quo totius populi vota suspirant· alius forma·alio ingenio·alius facetia· alius liberalitate sollicitat· aliquo modo expugnatur quod vndiq; incessitur·Hec ille pater venerabilis·

VIII. CONSIDERATIO.

Octaua puella sic ait·O karissime si vnq̄ cogitasti illam claram et generosam cōtuberniū dei habentem que non marcessit sapientiam tibi sponsam assumere.et amator fuisti forme illius·tunc scias q̄ tibi specialiter mīme conuenit cōtrahere matrimoniū·hoc em̄ est p sapientes solēniter determinatum· Ecce quid dicit in hac parte hugo ille regularis·Non est inquit vxor ducenda sapienti· Primum.quia studia phie impedit.nec potest quisq̄ liberis et vxori pariter inseruire·multa sunt matronar̄ vsibus necessaria,videl; p̄ciose vestes·aur̄·gēme·sumptꝰ·ancille·supellex varia·Deinde p totas noctes garrule oquestiones·illa ornatior p̄cedit in publicū· hec honoratur ab omnibus.ego in cōuentu feminar̄ misera despicior·Cur aspiciebas vicinam·Quid cum ancilla loquebaris· de foro veniens· quid attulisti· non amicum habere possumus.non sodalem alterius amorem suum suspicatur odium· adde q̄ nulla est vxoris electio· sed qualis aduenerit talis sit habenda.si iracunda, si fatua·si deformis·si superba·si fetida·si quodcūq; vitij est post nuptias discimus·equus·asinus·bos·canis·et vilissima mancipia prius probantur et sic emuntur· sola vxor non ostenditur ne ante displiceat q̄ ducatur·Hec ille·Nec solus ille·Sed ante eum alius prius per sororem meam nominatꝰ theofrastus· s·qui q̄muis fere omnia premissa tangat·tamen ꝑter sanctitatē materie et eiꝰ inculcationem,necnō et ꝑter additionē et oplectionem·repetitionē vtilem velut nugationem non vitabo· Questionem nanq; vtrum matrimonium contrahere liceat sapienti ipse theofrastus olim disputauit et concluſit q̄ non liceat· etiam si sit pulcra·si bene morigerata·si honestis parentib⁹ nata·si ipe sanus et diues·Primo quia studium phie impeditur·nec potest quis vxori et libris pariter inseruire·Secundo quia p̄o vxore plurima requiruntur·p̄cioſe vestes·aur̄·gēme·sumptꝰ·ācille·lectice·Tercio garrule oquestiones

Illa honoratior procedit in publicum.et ab hominib⁹ honoratur. ego in conuentu feminaꝝ misera despicior. Quarto quia alterius amorem sui odium suspicatur. Quinto si doctissimus preceptor in aliqua vbiuꝝ fertur.nec vxorē relinquere.nec cum sarcina ire possumus. Sexto quia nulla est vxoris electio nec mutatio.sed qualiscunqꝫ venerit tenenda.si iracūda.si fatua.si deformis.si superba. si fetida.quodcunqꝫ est post nuptias discimus.equus.asin⁹.bos. canis.et vilissima mancipia probantur prius.et sic emuntur. sola vxor non ostenditur.ne ante displiceat q̄m ducatur. Septimo quid prodest diligens custodia.cum vxor impudica seruari nō possit.pudica non debeat.semp em̄ si artatur seu restringitur quoquo modo incidit in odium.si exponitur vel laxatur incidit in piculum. Octauo pulcra facie adamatur.foeda facie cōcupiscit. Difficile est custodire quod plures amant.molestum est habere quod nullus habere vl̄ amare dignatur. Nimore tamen miseria deformis habetur q̄ formosa seruatur.nihil em̄ tutum est in quo totius populi vota suspirant. Nono si ꝓpter dispēsationē domus vel languoris solacia vel fugam solitudinis ducantur.stultum est. Primo quia seruus fidelis melius dispēsabit. Secūdo quia amici et vernule beneficijs obligati melius assistent languenti. Tercio sapiens nunq̄ min⁹ est solus q̄m cum fuerit solus.quia si hominū copia defuerit.loquitur cum deo. Quarto liberoꝝ causa vxorem ducere vt vel nomen nostrum non intereat.vel habeamus presidia senectutis.vel vt certis vramur heredibus stolidissimi. Primo quid ad nos pertinet recedentes emendo.si nomine nostro alius non vocetur.cum innumerabiles sint qui eodē nomine appellantur. Secudo que sunt senectutis auxilia nutrire illum dominum.qui aut prior te forte moriatur. aut peruersis moribus sit.aut certe cum ad maturam etatem venerit.tarde ei mori videaris. Hec iste theofrastus.

Capitulum quintum continens consolationes sup amissione bone vxoris vel marti.

Quinto post premissa ad dominam consolatricē sepius memoratam accessit et alia psona tristis super amissione cōiugis petens consolari. Ac illa huiꝰ rei gratia ei de suis puellis quoꝝ assignauit.

I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. Cur turbaris de amissione coniugis.cum nihil tui ex hoc amiseris.p̄sertim spiritualibus tuis non amissis. Audi senecaꝫ. Stilbon inquit capta patria.amissa vxore cum ex incendio publico exiret. interrogantu demetrio. nunquit omnia perdidisset.respondit. Nihil inquit perdidi.omnia mea mecum sunt

iusticia.virtus. prudētia.nihil enim bonū putare potuit quod eripi posset. Hec Seneca. Sed nunquit bene sensit ille de vxore cum illam non esse de bonoꝝ suoꝝ numero reputarit. Profecto eo sensit minus male.quo habere vxorem modus habendi alienissimus diffinitur.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. Cur de amissione coniugis mestus es et tristis. scias q̄ si coniugem amissam patienter pariter et libenter deo dimiseris. magis speciosam atq; magis fecundam habebis sponsam. Audi Cprillum. Cum quis inquit dimiserit coniugē, inueniet diuinam sapientiaz, a qua procreabit spirituales fructus. Hec ille. Sed quales inquies fructus. Profecto primi et purissimi fructus eius teste salomone.

III. CONSIDERACIO.

Tercia puella sic ait. Carissime de bone vxoris amissione queritaris. Sed non oporteret. Hempe et illud recupabile damnuz est. Audi illum Senecam illustrem. Bonam inquit vxorem amisi, et respondet quasi alteri. Inuenies inquit si nihil queris nisi bonā vxorem. soror bona non potest reparari nec māter. vxor aduenticium bonum est. non est inter illa que semel vnicuiq; contingunt. Multos tibi numerare possum quibus bonam vxorē lugentibus contigit melior. Nec ille vir illustris. eodem quoq; pacto de boni mariti perditione potest vxor consolari. nam et ipsa meliorē poterit inuenire. cum sit dare bono meliorem.

IIII. CONSIDERATIO.

Quarta puella sic ait. Vxorem vel filiū amisisti. circa te. idcirco bene actum noueris. Nimirum ipsam naturalem erga propinquos affectionem etiam in viris spiritualibus ita moderari difficillimum est. vt non in alteram partem aliquatenus prolabatur. hoc est vt in medio consistens. nec citra remaneat. nec vltra mensuram debitam protendatur. et frequenter subtractio rei amato ipm amoris affectum ad se redire compellit. et ordinem suum retinere. Tecum igitur fortasse diuinitus est actum. quod et cum ezechiele propheta. cui scz a domino dictum est. fili hominis ecce ego tollo a te desiderabile oculorum tuorum et nō plāges. neq; mortuoꝝ luctum facies. locutus sum ergo inquit ꝓpheta ad populum mane. et mortua est vxor mea vespere.

Capitulum sextum continens consolationes super amissione liberorum.

Serto post premissa ad pfatam dominā consolatricē principalem accessit et alia psona tristis ꝓpter amissionē liberorum pturbata et querens cōsolari. Cui illa de suis puellis consolationis gratia septem deputauit.

I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. O homo si filios pdidisti eo min9 habes curare quo damnuz hoc per equiualens est curabile. Vis hoc scire? Audi illud qđ in patrum libro de abbate johanne in personis quorundam ipsum visitantium dicitur. Cur aduenerim9 inquirit cum nos iam letus et omni cum gaudio tanq̄ natos proprios suscepisset. Hec ibi. Et ecce quid hijs in verbis de natis ꝓprijs supponitur. per qualem modum proprioꝝ natorum amissio in personis aliorum sanctiorum et excellentioꝝ esse remediabilis denotatur. Audi rursum et archiantistitem illum insignem ambrosiuz loquor ad propositum congruentius quosdam alloquentem. Non inquit minus vos diligo quos genui euangelio. q̄ si suscepissem vos de coniugio. gratia quippe vehementior ad diligendum q̄ natura. hec ille insignis. Deniq3 filiorum amissorum vicem supplere possunt filij adoptiui. qui amissos facile possunt excedere in forma. et morum disciplina. ac in omni virtute et valore. electione ipsoꝝ ad hoc conferente. et ipa adoptionis gratia sibi impensa liberaliter in bona merito affectione ad patrem adoptantem ipsos confirmante.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. Vt quid turbaris de amissione liberoꝝ? cum nihil tui ex hoc amiseris. id nanq3 ita tibi patere poterit quemadmodum prius per stilbonem nepte mea referente patuit ꝺ vxore. De liberis autem an sint boni. vel tales permansuri ambigu, um est. igitur et an sint in bonis tuis computandi. immo q̄ nō sint tua bona: aut minus proprie videtur illustris seneca innuere. Ami, si inquit liberos. et respondet quasi adulterum sic locutum. stult9 inquit es qui fles mortem mortaliuz. periere perituri, habebant illi cui9 magis erant q̄ tui. educandos tibi illos mandauerat. recipit illos. nō abstulit. hec seneca.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. O homo karissime. vel mali fuerūt filij tui quos ploras vel boni. Si mali: et de9 illos tulit de medio. de graui es ab eo onere suppositatus. Quomodo em̄ non grauaret eorum te malicia? quorum ad min9 mala vita magna est confusio tua. testante filio syrach. ofusio inquit patris est de filio indisciplinato. Vis autem scire coram quibus sit coufusio? Profecto non solum coram hijs qui adhuc viuunt in hoc mundo. sed etiam et p̄cipue coram deo. beata virgine. et coram infinitis qui sunt in celo: quos siquidem non latet indisciplinata eoꝝ vita. et tua circa ipos negligentia. Nimirum christus. virgo beata. ac johannes euangelista. et siqui alij coꝛporaliter sunt in celo. non solum posse habent per intellectum cognoscendi. sed etiam per visum. Nempe secunduz ea q̄ alibi declarāt. possunt illa q̄ coꝛporaliter ħ agūt suis oculis coꝛporalib9 cernere mlt̄ clare. nec visiōz eoꝝ. seu ituitū vsq3 ad

terram p̄cedentem impedit localis distantia.nec corpoꝝ interpositio quoꝝumcunqꝫ.et potest assignari ratio de vtroqꝫ.quia videlicet vident per visibiles species ab ipso deo si volūt sibi influxas.eo quidem.quia diuina eius virtus ad nutuꝫ assistit.Sed quid certe habito in visu ipsoꝝ per diuine virtutis influentiam actu videndi.impossibile est quodcunqꝫ obiectum illius actus vbicunqꝫ locoꝝum fuerit non videri. ¶ Porro si filij per mortem subtracti boni fuerant:tunc minꝰ sunt lugendi. Nempe tunc de ipsis est sicut de virtuosis fratribus sentiendum:de quibus non longe patebit inferius.q̄ minime sunt lugendi.

¶ IIII. CONSIDERATIO.

QVarta puella sic ait.O homo attendas q̄ quia secundum verbum pauli nunc dies mali sunt.magnum vtiqꝫ dei assequitur beneficium.qui de presentis vite periculis in qualicunqꝫ statu salutis euocatur.Id autem certum est impleri in puero quem deꝰ ante incursionem periculi de hac luce recipit tenebrosa.Quid ni dixerim hanc lucem tenebrosam:cum hic in tenebris et in vmbra mortis simus constituti.Felix ergo omnino puer de quo a deo de seculo nec̄ rapto verificari potest illud sapientie.Raptus est ne malicia mutaret intellectum eius.aut ne fictō deciperet animam illiꝰ Fascinatio em̄ nugacitatis obscurat bona:et inconstantia concupiscentie transuertit sensuꝫ.sme malicia ꝺsummatus.in breui expleuit multa tempora.placita enim erat deo anima illius:propter hoc properauit educere illum de medio iniquitatum.Nonne igitᵉ est sme comparatione melius q̄ filij tui nunc careas momentanea consolatione:et nihilominus etiaꝫ nunc gaudeas in spe de futura et perpetua habenda cum eo maxima consolatione.quam nec oculus vidit.nec auris audiuit.nec in coꝝ hominis ascendit.q̄ q̄ tam res q̄ spes eterne huiꝰ consolationis per vlteriorem eius vitaꝫ periculo fuisset exposita.et tu ex hoc nihil reportasses nisi dictam momentaneam et exiguam consolationem temporalem.

¶ V. CONSIDERATIO.

QVinta puella sic ait.O homo qui de filij tui morte turbaris.recordare preclari regis domino familiaris.cui dominus incerta et occulta sapientie sue manifestauit.et huiꝰ discas exemplo q̄d tibi ob mortem filij sit agendum. Sed forte dubitas quis sit ille: Ecce dauid.est interp̄tatꝰ manu fortis.cuiꝰ fortitudinez aimi imiteris.Ipse nāqꝫ cū p filio egrotāte se vt regū libro legitᵉ corā dño ieiunijs et lacrimis afflixisseꝫ.mox vt de illiꝰ morte nūciuꝫ audiuit

de terra surgens lacrimas absterſit.et de causa requisitus respōdit. propter infantem cum adhuc viueret ieiunaui et fleui si forte dominus eum donaret mihi. nunc autem quia mortuus est nunquam eum potero reuocare. ego magis ad eum vadam. ille vero non reuertetur ad me. Sic ergo fecit apponi mensam et comedit:et cōsolatus est bersabee vxorem suam. Si igitur tu super filij morte cōsolari non vis vt sanctus dauid:non eris:sed vt rachel plorās filios que noluit consolari. Si consolari non vis vt verus xp̄ian⁹.sis saltem non minus diuine voluntati conformis q̄ homo iude⁹:vel nō minus q̄m gentiles quidam quos exprimam.ad ꝺsolationē ꝺispositus. Audi senecam. Stultus est inquit qui mortem mortalium deflet.nihil enim hic nouum aut mirum est. Hinc symacus patritius in epistolari suo dicit.q̄ anaxagoram plm grauis de filio nuncius a disputationibus non retraxit. de hoc enim refert valerius maximus.q̄ audita filij morte anaxagoras. Nil inquit inexpectatū mihi annūcias. ego enim illum ex me natum sciebam esse mortalem.

VI. CONSIDERATIO.

Serta puella attendens maternas lacrimas alicui⁹ amare flētis propter puerum suum per nutricez oppressum.vel alias casualiter mortuum.ipsam verbis hmōi cōsolatur. Arbitror bona mulier q̄ sint multe virgines que pro sua virginitate prolem habere vellent tante sanctitatis quantam credunt Iohannem euangelistā. vel baptistam habuisse. Quapropter est mirabile si non mater consolatur de prolis sue profectu ad tantam sanctitatem quantam secundum ipsius xp̄i testimonium Iohannes baptista habuit.vel ad maiorem proficientis. Sed quid? Profecto mox dum infans baptizatus siue baptismo fluminis.siue sanguinis moritur. tunc in celo maiorem consequitur sanctitatem. quippe ipse dominus post multiplicem johannis baptiste cōmendationem de ipso intulit.qui minor est in regno celorum maior est illo. Ad quod sequitur plane q̄ si mater Iohannis baptiste propter filij sui sanctitatem sperasset per eius intercessionem iuuari in hac vita.multo magis per intercessionem minimi infantis in celo sperare potest mater eius de celo iuuari.ac per consequens de morte eius consolari.

VII. CONSIDERATIO.

Septima puella attendēs lacrimas cuiusuis parētis morte infātum suorꝝ ꝓpter fidē occisorꝝ amare flentis sic ait. Persona sic amittēs filios etate teneros sup̄ sua tristicia ꝺsolatōez pōt merito recipere. tū. quia de maturā morte passo dicitur vt preferꝫ.rap⁹

est ne malicia mutaret intellectum eius ⁊c̄. Vnde et de quibusdam pueris qui cum parentibus more sunt preuenti a magno patre Augustino diffinitur. q̄ in hoc eis diuina clementia prouidit. ne diu viuentes malorum patrum vestigia sequerētur. tum. quia talis parēs nosse debet infantulos suos seu tenellos filios in suo fore sanguine baptizatos. Sed quid? Certe quoniā triplex est baptismus. flaminis. s. fluminis. et sanguinis dicit ille sanctissim⁹ Cypr̄ianus Hoc baptisma. s. sanguinis. in gratia maius. in potestate sublimi⁹: in honore preciosius. Hec ille. Nimirum ratio dicti potest esse. q̄m, uis em̄ preciosa in conspectu domini mors sanctorū eius. ceteris tamen paribus quorum rubeus sanguis propter fidē effunditur. ad maiorem in celo dignitatē crescunt et proficiūt: q̄ si solum fuissent baptismo fluminis baptizati. eo. s. q̄ in suo baptismo. s. sanguinis. abundantiorē humorē gratie. et calorem caritatis sibi infuse recipiunt. Simile plane habem⁹ in natura. nā teste illo aristotile. Arbores fiunt magne iuxta mare rubrum. Hoc est autem vt dicit Albertus magn⁹ propter abundantiā humoris et calōris. per rubrū igitur mare amaram morte rubei sanguinis effusione causatā: et p abundantiam humoris et calōris abundātiorem humorem gratie et calorem caritatis. et per arbores magnas magnos sanctos intelige. et patebit tibi simile. Deniq; mater taliter vt premittitur infantes suos amittens: attendat ipsos sanctos esse quemadmodum occisos sub herode. quos ecclesiasticum officium in secreta. et in oplenda tales docet esse sanctos. qui pro nobis habēt orare. maxime autem pro suis pentibus. Nimirum cum dijs et parentibus teste mūdi philosopho equiualens reddere nō possimus: q̄nto ergo magis q̄ orare pro extraneis sancti pueri debitum in celo parentibus reddere suis precibus conabuntur: quorum quidem preces fusas pro parentibus iuxta illum filialem affectum quem deus ipse nature ipsorum indidit. et per gratiam confirmauit. prona est diuina clemtia exaudire. quēmadmodū narratur papam semel et sibi astātes p effectum celeris et gratiose exauditionis approbasse affectum scolaris paruuli et nudipedis in terra stantis inferius ad fenestrā pape sursum porrigentis arundini per secūdam vel terciam arundinē prolongate alligatam supplicationē pro beneficio. hoc fine expōso. vt mri sue paupi et sex suis fraterculis posset subuenire. cui⁹ pueri supplicationē astantes pape de arundine receperunt. rogantes papam q̄ eam signaret. quod papa supplicationi tali cum ipis astātibus fauens continuo fecit. mandans nihilominus vicecancellario q̄ ipm̄ scolarem pauperculum statim gratis de bulla expediret. et q̄ q̄ndiu hoc factum non esset. ipsum in domo sua nutriret.

Capitulum septimum ꝺtinens ꝺsolatōnes sup amissione fratrū et sozoꝝ·ac etiam ꝓpiquius vl̄ remotius attinentium·

Septimo post p̄missa ad dn̄am ꝺsolatricem principalez accessit et ali9 tristis sup materia p̄missi capituli querens ꝺsolari·Cui illa moꝝ de suis puellis quatuoꝝ cō, solatōnis gratia deputauit·

I·CONSIDERATIO·

Prima puella tristem de bono fr̄e amisso ꝺsolans sic ait·Carissime ꝺsidero ꝙ de fratre tuo q̄z tu mozt̄uum plozas mag̃ nunc gaudendi causam ꝫ haberes q̄ dolendi·ꝺsideratōnez seq̄re in materia ꝺsimili illuminati viri magni Ambzosij· Nichil inquit ꝫ habeo quod de fratre meo mozt̄uo plangam·et ꝫ habeo in quo gr̄as agaz· letandum em̄ magis ꝙ talem fr̄em ꝫ habuerim q̄ dolendum ꝙ fratrem amiserim·

II·CONSIDERATIO·

Secunda puella similiter tristem de fr̄e virtuoso amisso sic ait Attendas carissime quid de fratribus virtuosis sanct9 loquitur Cypzianus·Non sunt inquit lugendi fratres nostri accersione diuina de seculo liberati:cū sciam9 eos non amitti sz p̄mitti· et occasionem non esse dandam gentib9·vt nos merito reꝓhendant· qz quos apud deum viuere dicimus·etiā extinctos et ꝓditos lugeamus· hec ille sanctus·Cuius sentēcie eleganti sermone beatus cō, cozdat ambzosi9·Quid inquit te mi frater amantissime fleam· non em̄ ꝓdidi vsum tuum.sz ꝺmutaui·ante in cozpe insepabilis·nūc indiuidu9 affectu·manes em̄ mecum ac semp manebis·nunq̄ te patria michi eripuit·nec michi patriam ꝓtulisti.et nūc alteram ꝓsti, tisti·cepi em̄ iam non esse ibi/ꝓgim9 vbi melioz mei pozcio ē· nun, q̄ siquidem in me totus fui.sz in altero nostri pars maioz amboꝝ· Vterqz aūt eramus in xp̄o in quo et summa vniuersitatis.et pozcio singuloꝝ est·Hec ille beatus pater·

III·CONSIDERATIO·

Tercia puella sic ad tristem ait·carissime si fr̄em ꝓdidisti vl̄ cō, gnatum.nō turberis·Nam hoc damnū recupabile est·Nempe si natūra te et aliū fecit fratres vl̄ ꝺgnatos:gr̄a seu dei amoz maioris virtutis est·Q9 ergo ꝓ naturam habitū ꝓdidisti·gratia recupabit·multos tibi fratres vl̄ ꝺgnotos faciendo·Audi quantū ad cognatos quid argumentosa illa cecilia argum̄tando ocluserit ad tyburciū dicens·Hodie inquit te fateoz meum esse ꝺgnatum· quia amoz dei te fecit esse ꝺtēptoꝝez ꝓdoloꝝ·Sicut em̄ amoz dei michi fratrem tuuz ꝺiugem fecit·ita te michi ꝺgnatū faciet·Audi quoq; etiā quantū ad sozoꝝes quid gr̄a deuotōis opetur·Ecce dixit agatha ad luciā·Sozoz mea lucia deo deuota ꝛc̄· vbi sozoꝝez suā fatet² esse certe vt ꝺstat nō natura·sz gr̄a opante· Veꝝ quantū ad fratres in patrū libzo de quibusdā non vane dicit² in ꝓfatione· Sunt

ognati moꝛibꝰ et caritatis vinculis velut quadam germanitate cō
ſtricti·hoc ibi Carere igitur te frībus nō optet· Naz et cyrillus il
le dicit·Si a germanis qs receſſerit·a fratribꝰ etiaz et a ſoꝛoꝛibus
ſui ꝓpoſiti glutino ſpūali obligatis.multo in hac vita gratioſioꝛē
recipiet caritatem·hec ille· Deniqz ad huiꝰ ōſideratōnis oplemē
tum non mediocriter faciunt illa que ſupꝛa neptes mee de fratruz
atqz ognatoꝝ carētia tradiderūt· ¶ IIII. CONSIDERATIO
QVarta puella ſic ait·Cariſſime ſi fratres aut ſoꝛoꝛes· pꝛez.aut
matrem·vxoꝛem aut ꝓlem ꝑdidiſti·non triſteris Damna ſunt
recupabilia·dūmodo ꝓpter deum eos reliqueris· tunc em̄ in hoc
ſeculo centuplum accipies teſte ſaluatoꝛe·Omnis inquit qui reli=
querit fratres·aut ſoꝛoꝛes·aut patrem· aut matrem· aut vxoꝛem·
aut filios ꝓpter nomen meum·centuplum accipiet·et vitā eternaz
poſſidebit·Cur igitur triſtaris ꝓpter dictam amiſſionem·et nō po=
tius ōſolaris ꝓpter diuinam ꝓmiſſionem·Nempe ꝑ quolibet pꝛe=
dictoꝝ patienter et libenter ꝓpter deuz relicto·ꝓmiſit tibi deꝰ nō
ſolum centieſ·ſed luca innuente multo pluries tantū·etiaz in hoc
tempe·Quo pacto foꝛſan inquieſ·Ecce relicta ſibi huiuſcemodi ꝑ
ſpūalia data recompenſabit que ſunt quidem multo plus q̄ centu=
plum in valoꝛe· Audi inſignem patrem Ieronimū ꝓdictum centu=
plū exponentez Qui inquit carnalia ꝑ ſaluatoꝛe dimiſerit·ſpūalia
recipiet·q̄ oꝓatōne et merito ſui quaſi ꝓuo numero centenariꝰ nu=
merus oꝓetur·Alia quoqz rōne ſi tū alia poſſumꝰ lucrū dicti cen=
tupli ōſiderare·Ecce tu habere volebas vl̄ habuiſſe ſoꝛoꝛem·frem.
vl̄ aliū ꝓpinquū ꝓpter tꝑalem ōſolatōez·quā in eo vl̄ in ea habui=
ſti·ſi modo ꝑ eis et ꝑ relicta ꝑ te ōſolatōne deus in hoc tempoꝛe
ōſolatōis hmōi tibi dabit·ſi ꝑ quia·qz hoc implicite continet ſuū
ꝓmiſſum tūc ſatis fecit tibi·ac ſi fratres.ſoꝛoꝛes.l̄ ꝓpinquos alios
centū tibi daret·quaꝝ ꝓſonaꝝ quelibet ita tibi cōſolatoꝛia foꝛet.
ſicut illa quā amiſiſti· exquo in habēdo eā nichil intendiſti aliud
q̄ ſolā illā ōſolatōez quā in eo habuiſti·Bz nec cenſeas q̄ eā ami=
ſeris·ſz ſperandū eſt tibi magis q̄ deꝰ eam tibi reſeruet ad tuam ꝑ
petuā ōſolatōz·Vñ nec dicas totuz amiſi theſauꝝ q̄z habui ſuper
terꝛam·Nā ſi verū dicis de nullo potiꝰ ōfidere habes q̄ hunc the
ꝛauꝝ tibi ōſeruet fideliter q̄ de deo·q̄ppe ꝑ ipm thezaurꝰ tuꝰ in
celis meliꝰ ōſeruat² q̄ interꝛa·q̄zadmodū patz·ſupꝛa ꝑ traditōem
neptis mee· ¶ Rurſum ꝑ p̄dicte diuine ꝓmiſſionis et adipletōis
verificatōne etiā hoc eſt attendendū·q̄ ipō ſiquidē actu quo ex ca=
ritate fratrem relinquo.vl̄ ſoꝛoꝛē.ſiue matrem·diuine in hoc volū=
tati me ōformās·plures acqro q̄ centū fratres.et ſoꝛoꝛes.ſiue ma=
tres·Sūt em̄ michi taliter attinētes· oms qui in celo.vl̄ in terꝛa ce=
leſtis patris volūntatē oꝓant²·quippe nō ſolū xpo dicere ꝺuenit·
quicūqz fecerit voluntatē patriſ mei qui in celis eſt ipe meꝰ frater.
ſoꝛoꝛ.et mater eſt· Conuenit aūt hoc et michi me diuine voluntati

oforemanti·que sic vna cum eis ab eodem patre celesti ne dū creatione·sed spūalis pcreatōnis accepi originem Deniqz fratres sūt adinuicez qui heredes sunt quidē dei·et coheredes xpi·Postremo scias q et quedam alia p neptem meam supius expssa·ad oiderationis huius oplementum faciūt euidenter.

¶Capitulum octauum continens cōsolatōnes sup amissione seu morte amici in genere·

Octauo post p̄missa ad memoratā sepiꝰ dñam consolatricem accessit et aliꝰ tristis sup amici amissione querulando· q̄ obrem illa ad osolatōnem eius octo eidē de suis puellis deputauit.

¶I·CONSIDERATIO·

Prima puella sic ait· O homo pter mortem amici ploras·dic queso qualis fuerit·fuit ne iustꝰ ꝶ iniustus·Si iustꝰ·vꝶ ergo purgatoriū meruit vel infernū·Si infernuz vbi eius vindicabitur mala vita·Si tu iustus et gaudium habe de ipiꝰ dei patris tui iusticia· gaudiuz illud nec p̄uenias quod in statu tuo potissimo habebis in celo·quippe illic letabitur iustꝰ cum viderit vindictam· Verum si purgatoriū solum meruit·cū de viro iniusto p̄sertim mundanis rebus et actibus dedito·q̄uis tandem p finalez forte penitentiā infernū euaserit·tn̄ nō est verisimile q alias diutius viuēs se in sanitate corpis emendasset sed magis peccata grauissime luēda in purgatorio de die in diē mag atqz mag accumulasz·idcirco si ipm vnq̄ dilexisti eligas p eo necesse est minꝰ malū·ac de morte eiꝰ gaudeas p quā euasit malū maiꝰ tā culpe maioris q̄ p dñs pene purgatorij g̃uioris· ¶Porro si amicꝰ tuus iustus erat si hoc ofiteberis stati tibi cōcludit de morte·s·ipiꝰ nequaq̄ flendō esse sz gaudendū put mox sopor mea dilucide pdocebit.

¶II·CONSIDERATIO·

Secunda puella sic ait·De morte amici iusti neq̄q̄ est tristandō sz potiꝰ gratulandō·tū·pter vtilitatē suā qz picta et miserias euasit·tum·etiā pter nostrā qz liberiꝰ q̄ ante p nobis apud deuz intercedit· Vis scire q prima hax rōnum in pposito locū habz· Audi illustrē Ieronimū quandā deuotā viduā de morte mariti sui q̄ similiter deuotꝰ fuerat osolantē Lucinꝰ inqt in breui osummatꝰ expleuit tpa mlta·nos dolendi mag q̄ ille sumꝰ q̄ in plio stamus. vulnera accipimꝰ·vitijs sordidamur·ille iam securus est· victor te aspicit in excelso et fauet laborāti·et iuxta se locū p̄pat eodē caritatis amore quo i terra quoqz oblitꝰ officij oingalis sororē habere te cepat· Vis vlteriꝰ scire q scda dictax rōnū in pposito locuz habet· Audi itidem p̄fatū p̄rem·Si inquit nos amici iusti dilexerunt in hac vita·vtiqz diligūt et i patria·nosqz meritis suis dirigūt in via· hoc ille·cui ad idez positū cōcordat magnꝰ pr augusꝰ deo loquēs· Dñe inqt i sinu abrahe viuit nebridiꝰ dulcis amicꝰ meꝰ·

tus aũt adoptiuꝰ ex liberto filiꝰ ibi aũt viuit.vnde me multa hoc mũtõnem inexptum interrogauit. Iam qꝫ non aurem ad os meum ponit. ſꝫ os ſpuale ad fontem tuũ vbi felix ſme fine quantũ poteſt ꝑ auiditate ſua ſapientiã tuã bibit. nec ſic eum arbitror ex illa inebriari vt obliuiſcat meꝰ cũ tu dñe qꝫ ille potat memor ſis nr̃i. hec pr̃ ille magnꝰ.

¶ III. CONSIDERATIO.

TErcia puella ſic ait. Ecce homo q̃ de morte amici gaudere potius debeas q̃ dolere. ſi tamen deuꝫ diligas ſicut debes. hoc ſic aduertas. Nõne em̃ amãs ꝓſonam aliq̃ gaudet qñ ſibi voluntas illiꝰ innoteſcit. et q̃d ab eo ꝑ iocali habere velit cuiꝰ voluntati ſatagit oplacere. Vtiqꝫ. Quid ergo? Profecto amicũ tuũ forſitan cariꝰ quod in mundo habes iocale reputas. qd̃ quidẽ ſi deo quez te ſup omnia amare ꝓfiteris. acceptabile ſit et placitũ ei hoc quãtuꝫ in te eſt cum gaudio ꝓſentabis. Audi quo ad hoc illuſtrem Ieronimũ. Si inquit noſtros defunctos plangimꝰ quos tamẽ reſurrecturos credimꝰ quid faceremus ſi mori tantuꝫ p̃cipet deus voluntas eiꝰ vtiqꝫ ſola ſufficerꝫ ad ſolaciũ cui nullum ꝓponere iubemur affectũ. Idẽ quoqꝫ alibi dicit. placeat hoi quidq̃d deo placꝫ ob hoc ipm̃ q̃ deo placet.

¶ IIII. CONSIDERATIO.

QVarta puella ſic ait. O homo ſi non vis deo libẽs offerre qd̃ reputas eſſe tuũ. offeras ſaltem hylariter quod eſt ſuuꝫ. Dico aũt quod eſt ſuũ. ꝺſidero em̃ q̃ de morte amici nequaq̃ adeo doleres. ſed vl̃ ꝑ indifferẽtiã haberes ſi nõ ipm̃ reputares bonum ꝓpm̃. et non tantũ tibi creditum ſiue mutuatum. ſic aũt non eſſe teſtibus patet veridicis. Audi venerabilem Ieronimũ vbi prius. Nichil inquit abſtulit tuum qui recipe dignatus ꝓpm̃. creditum ſuuꝫ recipe decuit creatorem. et nichil aliud decet q̃ creatori gr̃as agere mutuanti. et dicere cum job. Dominus dedit dñs abſtulit. ſicut domino placuit ita factum eſt. ſit nomen domini benedictum. Sane verbuꝫ hoc. ſit nomẽ domini benedictum ſonat in gr̃arꝫ actionem. et i materia ꝓpria excludit merorem et dolorem. ¶ Dorro q̃ amicum tibi creditum deo offerre vel potius ei reddere hylariter debeas. hoc ita ꝺſidera. Himirꝫ decet de neceſſitate facere virtutez. quid ergo? Nonne nos oms̃ neceſſe eſt mori. nã quis eſt homo qui viuet et non videbit mortem? Sed etiam in breui mors veniet. Naꝫ ſicut dicit ſanctiſſimuſ pater gregorius. breue eſt quidq̃d finem habet. Sed et illuſtris ſeneca dicit. quotidie morimur. quia quotidie ꝑs aliqua vite demitur. et tunc quoqꝫ vita decreſcit. cum creſcimus. In regum quoqꝫ libro dicitur. Omnes morimur. et quaſi aque dilabimur ſup terram. Nichil igitur reſtat niſi de neceſſitate hac moriendi facere virtutez. et domino vite et mortis hac in materia exhibere hylaritatem. hylarem enim datorem diligit deus.

¶ V. CONSIDERATIO.

QVinta puella ſic ait. O frater ſi vt verus amicus bonum amici

tui diligeres gaudere deberes q ipe amicus tuꝰ defunctꝰ p moꝛ
tem a preſentibus miſeriis et piculis eſſet liberatus. Audi vene=
rabilem Ieronimū ſe ad quedam que p̄miſerat referentem. Addit²
inquit et alia cōſolatōnis prudentia que iaculis ꝛebitatis occur=
rat. plangere nanq; deberemꝰ amicis de ſeculo recedentibꝰ ſi ſe=
culi ꝛtra nos inimicicias minime ſentiremuſ. at nūc piclitari vole
bat hunc qui dolet aliquem dꝛmire. et inter fluctus vite preſen=
tis videre cupit miſerum laboꝛare. Quid ergo p dꝛmiente lacri=
mas fundis. quaſi neſciaſ quid in teipſo quotidie patiariſ. ꝓpter hꝰ
enim et dñs diſcipulos admonz dicēs. Si diligeretis me. gaudere
tiſ vtiq; quia vado ad patrem. hec Ieronimꝰ. Qui ne forte aliquis
obiceret. q dñs in moꝛte lazari fleuit. poſtea ſubiūgit. plane moꝛ
tuum lazaꝝ fleuit. ſed non tuas lacrimas fudit. doluit lazaꝝ non
dꝛmientem. ſed potius reſurgentem et fleuit q̄z cogebatur ꝓpter
alios ſaluandos ſeculo reuocare. Hanc vitam dans ingemiſcebat
quā tu doles eſſe ſublatam. ꝛtra lacrimaſ ei⁹ lacrime tue pugnant
et amoꝛ tuus amoꝛi eiuſ non ꝛuenit. ille quippe nolebat q̄z dilige
bat laboꝛibus reddere. et tu amare crediꝛ cui laboꝛum vis adhuc
toꝛmenta reſtare. hec idem qui p̄ius.

¶ VI. CONSIDERATIO.

Sexta puella ſic ait. O homo ſi de moꝛte amici doles. non faciſ
vt amicuſ ſuus. nec facis vt amicus tuus. id eſt tuiip̄i⁹. ꝓpter
quod hijs ſuppoſitis amicicijſ. ſ. ad ip̄m et ad teip̄m gaudere debe
res potius q̄ dolere. Vis ſcire p̄imū videlicz q dolendo nō facis
vt amicus ſuus. Attendaſ ad ea que iā p ſoꝛoꝛez meā ſunt p̄dicta.
Attendas quoq; nichilō⁹ et ad nunc dicenda. Ecce em̄ quādo do
les de moꝛte amici. tūc quidez doles de diuina circa amicū diſpo
ſitōne. de qua tibi vt amico nequaq̄ eſt dolendū ſz gaudenduz. eo
q nouit deus q̄diu amico tuo expediat viuere. ꝛ quando moꝛi con
tingit itaq; tuo eꝛꝛoꝛe q ꝛ beneficio tuo amico diuinit⁹ ꝓuiſo do
les. de quo quidem beneficio ſi amici tui amicus eſſes gaudere de
beres. Hinc venerabilis pater Ieronimꝰ vbi ſupꝛa plangimꝰ inqt
beneficia dñi qui nouit qm̄ noſtre p̄ſtent infirmitati. hoc eſt qꝛ di
citur ab ipo dño. ſcit em̄ pater veſter quid opus ſit vobis. hinc et
magnus pater augꝰ. De ſalute inquit coꝛpiſ mei q̄diu quid michi
ſit vtile neſcio tibi domine hoc omitto. Hinc et petrus ait. Omnez
ſollicitudinez ꝓicientes in eū. qm̄ ipi cura eſt de vobis. ¶ Doꝛo
vis ſcire q dolendo de moꝛte amici non facis ſicut amicus tuiip̄i=
us. que ſequūtur attendas. Dic michi queſo quomodo is eſt tuiip̄i
us amicus qui ꝓpꝛiam vtilitatem a ſummo ipſius amico pꝛouiſam
recuſat acceptare. conſtat certe talem ad ſeip̄z amicicia non ha
bere. Sed quid? Certe de amici moꝛte dolens videtur ꝓpꝛiam vti=
litatē a deo ſibi ꝓuiſam recuſare. de moꝛte nanq; amici frequēter

homini ꝓuenit vãlitas in remotõne eiuſ oſiſtens quod ipm notabiliter impediret. Hinix amici huius mundi frequẽter impediũt iter ſalutis. Nam coꝛ diligentis ſe ad mundũ alliciunt et eoꝝ infoꝛtunia vl calamitates offendunt. Et vt ait magnus pater augº. Sepe offenditur deus ne offendatur amicº. Sit ergo nobis eoꝝ ſubtractõ tolerabilis. vl etiam grata. quoꝝ ꝓeſentia nobis eſt diſpendioſa.

VII. CONSIDERATIO.

Septima puella ſic ait. Tu qui moꝛtem amici lugeſ. Otra te milicat nobilis ſententia ciceronis. Non eſt inqt lugenda moꝛs quaꝝ immoꝛtalitas ſequitur. Cur igitur ſup moꝛte amici nõ recipis oſolatõnem. cum tu credas futuram omniꝝ reſuꝛꝛectõnem. in qua ad vitam reducuntur qui cum doloꝛe amittũtur. Omnes quidez reſurgemus teſtante apoſtolo. Hec autem oſideratio debet eſſe lugẽtibus conſolatõ ſecundum illud quod idem dicit. Nolumus vos inquit ignoꝛare de doꝛmientibus vt non cõtriſtemini ſicut ceteri qui ſpem nõ habent. Hinc et illuſtris vir Ieronimus vbi ſupꝛa. Poſt ꝓdicta inquit omniũ gaudioꝝ oſummatio ſequitur. qꝫ in reſuꝛꝛectõne. ſ. inuicẽ nobis domino foꝛmante reddemur ſicut ſcriptum eſt. ſi enim credimus qꝫ ihesus moꝛtuº eſt et reſuꝛꝛexit. itaqz deus eos qꝫ doꝛmierunt ꝑ ihesum adducet cũ eo Itaqz ſtupeo murum fidei tue penetratũ vulneribus oꝛbitatis. quã ſopire debuerat ſpes reſuꝛꝛectõis. nunqꝫ enim cũ doloꝛe ꝺcoꝛdat ſpes. nec qꝫcunqz iacturã ſentit fides. Hec vir ille illuſtris. qui et alibi dicit. Aduerſus moꝛtis neceſſitatẽ qꝫ iter fratres diuidit. cariſſima inter ſe noĩa crudelis et dura diſſociat. Hoc ſolatõ erigimur. qꝫ in breui viſuri ſumº quos abſentes dolemus. nec emꝫ moꝛs appellatur ſecundum apoſtolum. ſz ſomnus. Hec itez Ieronimus. Hinc et inſignis pater Ambroſius. Moꝛtem inquit ꝓbamus non eſſe lugendam. quia ad moduꝝ ſomni a laboꝛe mundi requieſcere facit in ſpe reſuꝛꝛectõis. Idemqz rurſũ Ceſſabunt inquit lacrime. quia debet aliquid inter fidos et pfidoſ intereſſe. fleant ſuos qui eos imꝑpetuuꝝ interiſſe exiſtimant. quia ſpem reſuꝛꝛectõnis non habent. nobis vero quibus moꝛs nõ natuꝛe. ſed huiº vite finis eſt. quia natura ipa repabitur in meliº. moꝛtis caſus abſtergat omnes fletus. Hec ambroſius.

VIII. CONSIDERATIO.

Octaua puella ſic ait. O cariſſime amicum tuum cuius moꝛtem tu deploꝛas. vel extra deum dilexiſti. vel ipm tantummodo in deo carum habuiſti. Si ipſum extra deum ꝓeſertim dulci affectõne et intenſa dilexiſti. tunc bene tecum actum eſt. et per conſequens gaudendum. quia ex dicta dilectõne. ſequitur qꝫ a deo fugitiuus eraꝝ. et per moꝛtem illius dei ipſum auferentiſ. et te per hoc miſericoꝛditer ad ſe reuocantis miram erga te dignatõnez ſenſiſti. Si vero ipſum tantũmodo in deo carum habuiſti. nec ſic triſtari habes. quia ex tali dilectõne ſequitur qꝫ ipm non amiſiſti. Vis oñtias

istas itelligere ·pulcra autoritate·et edificaciter ocludēte·Audi magnum patrem augustinuz de quodam amico suo defūcto deum alloquentē·Dñe deus inquit opaueram olim amicuz societate studio nimis caz·sz nō dum sic erat amicꝰ sicut est amicicia vera·qz non est vera·nisi cum tu agglutinas eam caritate in coꝛdibus diffusa·dulcis tū erat nimis studioz feruoꝛe·et ecce tu iminēs doꝛso fugituoꝛ tuoꝛ deꝰ vltionū simꝫ et fons misericoꝛdiaz q̄ ouertis nos ad te miris modis·abstuliſti eum de hac vita.sequitur·dñe beatus qui amat te.et amicuz in te et inimicum ꝓpter te·nullū em̄ carū ille solus amittit·cui oīs in illo cari sunt q̄ non amittitur·te aūt domine nemo amittit nisi qui dimittit hec magnꝰ pater·

¶Capitulum nonum otinens ocolatōnes sup fratrū spiritualiuz. ac vniuersaliter sup amicoz ab inuicem sepatōne et recessu·

In Ono post p̄missa ad dñam ocolatricem ꝓincipalē accesserūt simul alij duo tristes sup materia p̄missi capituli querulātes.quibꝰ ipa moꝛ de suis puellis vnam vni.et duas alteri ꝓ ocolatōe impendēda assignauit·

¶I·CONSIDERATIO·

Prima puella ad vnū illoz tristiū sic ait·Aduerto q̄ de spūalis fratris tui a te sepatōne otristaris·sed si constans sis animo nō opoꝛtet·Memineris q̄ in patrū collatōnibꝰ sic habet².Nec obest viili virtute fundatis ꝓ locoz interualla disiungi·apᵒ dominum nanqz moz habitatō.nō locoz vnitaſ fratres habitatōne coniungit·

¶II·CONSIDERATIO·

Secunda puella ad tristem secunduz sic ait·Tu doles de amici tui a te sepatōne vel recessu·Nescis q̄ ipe xp̄s qui dixerat discipulis Ego dixi vos amicos·quia omnia quecūqz audiui a patre meo nota feci vobis·ea notificatōne nō obstante eisdem dicebat· Expedit vobis vt ego vadam·si em̄ nō abiero paraclitus nō veniet ad vos·si autem abiero.mittam eum ad vos·Quis igitur inferioꝛ discipulis nūc ꝓesumet absqz nō talis et tanti·non tam sancti· non tam ꝓficui.nō tam celestis·sed exigui·sed carnalis·sed terꝛestris·sed vel in aliqua parte vitōsi et peccantis amici recessu illum supꝛemum paraclitum ocolatoꝛem optimum se esse recepturum·Nimirum secundum mentē gregoꝛij illius egregij·Tanto quisqz a superno amoꝛe·et ꝓ osequens consolatōne disiungitur·quanto inferius vt in ꝓesentia carnalis amici delectatur·Gaudeat igitur ꝓvdens amatoꝛ vel amatrix de carnalis amici recessu.atqz ipm eligat ꝓ habendo celestis paclti accessu·

¶III·CONSIDERATIO·

Tercia puella ad eundem tristem sic ait. Tu qui de sepatōne ab amico vel amica nūc doles. de p̄senti dolore forsitā oslatō= nē recipes. si nō timeres q̄ dolor tuus augeretur. aut ita intensus plurior tpe duraret. ꝫ scias timorē huiuscemodi vanū esse. et sup me cogites q̄ dolebis. cras min⁹. et itez minus post cras. ꝫ et ha beas p̄ certissimo q̄ tandē minime dolebis. q̄ꝫ in oblivionē circa hanc materiam veniet omnis dolor. quippe puerbialiter dicitur. Remotū ab oculis. remouet² et a corde.

¶ Capitulum decimū otinens oslatōnes sup infidelitate amasie. vl̄ vxoris ratōe suspecte ad altez habite familiaritatis causan tis incertitudinem plis. ac sup certo adulterio diugis.

Decimo post p̄missa ad dn̄am oslatricez p̄memoratam accesserūt simul tres alij tristes diuersas tristicie cau sas habentes. sup quib⁹ iuxta materiā p̄missi capitu li pētebant oslari. quib⁹ illa huiꝰ rei gr̄a iux̄ ipsoz numez tres de suis puellis mox adiunxit.

¶ I. CONSIDERATIO.

Prima puella ad psonam tristē de amasia vl̄ amasio q̄rulantez sic ait. O homo qui amasiā habes nescis q̄ puer es. imo q̄ñq̄ hoc in articulo parū differs ab infante. nisi forte in hoc q̄ infans loqui nō potest. tu uero loqui non audes. q̄ꝑpter ut tu loqui vale as atq̄ audeas. indiges velut infans ablactari. lacte etenim cuiꝰ = uis tenuis delectatōis. et nō solido cibo diuine refectionis es nu tritus ab uberibus. seu penes ubera mulieris. Nutritus inq̄ es. et proculdubio male nutritꝰ. Cur male inquies. Profecto q̄ ñ ad au gmentum pfectōnis. sed prorsus ad detrimentū oīis virtutis ani mi virilis. Es quidem effeminatus. nec mirū. quia cor perdidisti. Quocirca iterum dico q̄ indiges vel aliquo remedio ablactari a la cte. Quonam inquies remedio. Ecce in quo tu turbaris. in eo re = medium inuenis. q̄ scilicet hec quam nullius nisi tui volebas esse amasiam: facta est alteri familiaris. ac tibi infidelis. Id autem est salubre remedium. vt causa tue ablactatōnis ad resumptōnem ani mi virilis ad pfectum virtutis. eo quidem q̄ est occasio vt ad cor perditum reuertaris. Dolor quo amasium habet alteri amasie faili arem. etiam hec ob illius infidelitatem. occasionem habet cor pri us perditum recuperandi. ac contraria affectōne. seu potius infe ctōne fugata. ita se ad oīez pfectōez q̄tociꝰ disponendi.

¶ II. CONSIDERATIO.

Secunda puella ad tristem de infidelitate vxoris alteri viro fa miliaris querulātez sic ait. O homo ex querela tua considero q̄ suspitio qua vxorem tuam alteri viro familiarem tibi reputas in fidelē. precipaliter te cruciat. inq̄tū de prole sua. an illa etiaz tua sit. anq̄ in bonis tuis succedere debeat te facit dubitare. Ꝫ esto q̄ per illam suā familiaritatē veris tuis heredibus derogetur hoc

te ꝺſoletur ꝙ non ex culpa tua. neqꝫ em̄ iniquitas tua neqꝫ pecca-
tum tuum. Si vxor tua culpabilis eſt. peccati ſui onꝰ portet q̄z ad
modum et ventris ꝓpudeat illa uteri ſui filijs. ꝓpudeat et ꝺſcientie
ſue ſicut poteſt. Nec cauſeris ꝙ res tuaꝝ ſubſtantia multis forte
laboribus ꝺquiſita ad non ꝺnꝫ tranſeat hꝫeredem. Hoc em̄ ſi non
ꝓ monachatum in quo ipſe ſpurius ꝓ te tanq̄ ꝓ ſuo vero genitore
dominū exorabit. nec aliter remediet² quouis modo. ipm̄ hꝫeredē
putatiuum. vel in corde poteris in filium adoptare. et tanq̄ tibi a
deo datum tam in vita q̄ poſtmortem de tua ſubſtantia enutrire.
ſperans hoc a domino in emendam acceptari. ſi quid forſan circa
curam paupum neglexiſti.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella ad triſtem de vxoris adulterio querulantem ſic
ait. Cariſſime tu q̄ ꝓpter vxoris adulterium cruciaris ſi atten-
dis ipm̄ put honori tuo derogat. et ꝓ cōſequens te humiliat hoc
ipo ꝺſoleris. ꝙ humiliatō tua via ē ad virtutē humilitatis ꝓ quā
apud deum maximaꝫ exultatōnem ꝺſequeris. et ab hoībus vxoris
vitupium in laudes tuas retorquetur. Rurſum qui dictū malū pa-
teris ſi nil aliud ꝺſequaris. ſaltem facile ceſſabit zelotipia tua que
q̄ plurimum adicit ad tuū cruciatum. Eſt tū et aliud remediū. ſ. iu
diciale quo mutare poteris ꝺſortium tibi graue. quo etiaꝫ ſub hoc
prętextu. quo ad cohabitatōnem non ſolum a perſona vxoris libe
raberis. verum etiam ab omnibus alijs ꝺditōnibꝰ eius malis qua-
rum quidem plurimas ꝺtingit cōmuniter in mulieribꝰ reꝑiri. ꝙ ſi
ob hoc a carnali actus ꝺiugalis delectatōne te opteat abſtinere.
dūmodo ab hac et omni alia cōſimili abſtineas ꝓpter deum omni
dubitatione remota. ſcias ꝙ ſp̄alem et omni carnali incōpabilem
recōpenſatōnem recipies adhuc in terris ꝺſtitutus. in illo. ſ. cen-
tuplo qđ ſaluator repromiſit. Qui inquit reliquerit vxorē ꝓpter no
men meum centuplum accipiet. ſ. in hoc tempe teſtante luca. nec
dubium quin hoc in verbo ſaluatoris ꝟntendat non tam de perſona
vxoris relinquenda. ꝙ de actu carnali. a quo ꝓpter deum abſtinēs
cenſendus eſt vtiqꝫ vxorem reliquiſſe. Hā et venerandus pater Ie-
ronimus ſenſum verbi ſaluatoris manifeſtans. carnalia in genere
dat intelligere ꝓ vxorem Demū ad aliquez ſanctoꝝ cōuertere vel
ſanctaꝝ et pro infidelitate vxoris deſideres et deuote poſcas ti-
bi fideliter apud deum. katherinam. vel agnetem. aut aliam virgi-
nem ſanctam. immo potiſſime ipſam dei genitricem reginam virgi-
num aſſiſtere. ꝓ quibus ſpondeo ꝙ libenter facient. et vt reor quā-
tum ꝺſolatōnis vxoris infidelitas tibi ſubtraxit plus in centuplo.
et verius in millecuplo conſolatōnis tibi adiciet virginum fideli
tas prędictaꝝ. Q⁹ ſi maritus ſit adulter. vxor zelotipa. alias
autem ꝓba et honeſta conſimilia prędictis cōſolatōnum remedia

poterit inuenire.et pro finali querat audacter·Iohannem in celis vnum vl̄ alterū·Petrum etiā siue paulū.immo et ip̄m xp̄m sanctus sanctorū·et in recompensaz infidelitatis p marituz sibi facte fidelitatis consolationem imꝓportionabilem poterit expiri·

¶ Capitulum vndecimum otinens osolationes sup amissione infidelis amici.vel amice,ac pditōne fidelitatis.seu amicicie multo tēpore impense·

VNdecimo post p̄missa ad dñam osolatricem principalem accessit et alia psona tristis sup materia p̄missi capituli desiderās osolari·Cui illa mox de suis puellis osolationis gratia duas deputauit·

¶ I·CONSIDERATIO·

PRima puella sic ait·Carissime de quo tu tristaris res est nō tristabilis·perdere nanqz amicum infidelem est nō perdere·sicut pdere hominez mortuum·Item pdere infidelem amicum nō ē amicum pdere·cum infidelitas sit otra amici ratōnem·sed est pdere n̄ amicum.sicut hoiem mortuum pdere nō est pdere hominem.sz non hominem·Non est etiam dolendum de fidelitate amissa.quia nulla vera fidelitas amitti potest·Si autem erat fidelitas inordinati amoris.talē amittere nō est fidelitatē amittere sz infidelitatē.et p infidelitate p̄ciuz ab amico non recipe·quod ꝓfecto eo debet esse osolatorium quo est bonum·aut em̄ recipetur in p̄cium similis infidelitas.hanc non recipe bonum est·aut in forma gratitudinis vera recipetur fidelitas·Hanc p̄ sua infidelitate n̄ recipe meliuſ est q̄ recipe.quia bonum est nō inire illicitum otractum etiā cū lucro tempali·tale enim lucrum sequitur magnum damnum·s.in p̄senti amissio virtutis.et in futuro pena purgatorij aut inferni·et si dolēdum est de amissione p̄teriti temporis·gaudendum tamen est ō nō amissione temporis illi p̄eterito succedentis·

¶ II·CONSIDERATIO·

SEcūda puella sic ait·Nōne qđ xp̄s dei virtus et dei sapientia sibi fieri elegit.etiam tibi fieri sapienter eligeres tanq̄ bonuz? An non p̄orsus bonum quod sapientia eligit p̄sertim dei qđqz nec virtus dei infinita tanq̄ malum impedit? Caearis hoc necesse est bonum esse,ac proinde si id tibi acciderit minime dolendum neq̄q̄ tristandum·Sed quid? Profecto cristus dei filius vnigenit9 equalis patri pro salute hominum quoz multos ingratos fore p̄escivit mortem passurus de celis descendit.et in terris constitut9 quosdam discipulos p̄ omnibus alijs elegit.quibus tanq̄ amicis singulariter familiaribus quecunqz audiuit a patre notificauit·doctores quoqz et vera mundi lumina eos fecit·miracula eos facere docuit·potestatem ad ēiciendum demonia eis tradidit·ꝓximum suum

corpus in edulium.et sanguinem in poculū eis prebuit·spūsanctū eis misit·. et pre alijs primicias spiritus.et breuiter pro carissimis eos habuit·et nichilō⁹ q ipi eum desererent dum ab eo fugerāt· immo q p iudam traderetur.et omne beneficium ei impensum perderetur· hoc elegit quia libere hoc voluit·quomodo ergo si simile aliquid tibi accidit·si ab amicis desertus es.si ipsam amiciciam seu fidelitatem eis impensam perdidisti cum sit bonum.utpote ad tuum principium exemplare et finale te reducens.et ad desertōem mundi.et celestium amorem te inducens·quomodo inq̄ tale bonū te poterit contristare.presertim cum exemplum xpi te in talib⁹ ad oppositum tristicie debeat merito inclinare·Audi magnū Ambro siū·Voluit inquit xps deseri·voluit prodi·ab apostolo suo tradi· vt tu si desertus fueris a socio proditus ab ipo moderare feras· tum erasse iudiciū· perisse beneficium·Hec ille pater·

¶Capitulum duodecimum continens consolationes super inuitabili mala societate·

DVodecimo post p̄missa ad sepedictam dñam desolatricem accessit et alius tristis de mala societate perturbatus·cui ipa de suis puellis mox quatuor ad ipm consolandum deputauit·

¶I·CONSIDERATIO·

PRima puella sic ait·Tu homo ō mala doles societate·sed hoc scito·q hec intantum valet.inquantum ad virtutis exercitium cōfert·vnde iuxta egregij patris gregorij sententiam mali viliter tolerantur·Tolerandi inquit vbiq; sunt p̄mi·quia abel fieri non valet.quem chaim malicia non exercet·Ecce dic⁹ abel de q° dicit scriptura·Respexit dominus ad abel et ad munera eius·p h° autem dicte gregoriane sententie supadditur apte datur intelligi q bonor̄ operum munera ante conspectum diuine maiestatis tanto sunt magis grata et accepta:quanto eor̄ cum quibus habitant maior fuerit malicie repugnantia·

¶II·CONSIDERATIO·

SEcunda puella sic ait·Nescis q sicut equorum cursum·an·ſ· in directū curzere consueuerint· an tāq̄ vmbratici lateraliter diuertere·non dingit melius expiri q̄ si in cursu alium equus motu sibi otrario habeant obuiantem·sic et homo bonus per malor̄ societatem tanq̄ sibi contrariorum,tanq; contrarijs motibus ipsius incursantium incōpabiliter melius q̄ bonis tantum associat⁹ virtutū suar̄ vires expitur·q̄ream aūt virium experimentum habere· nonne hoc est vnum de bonis maximis estimandum·Nimir̄ et in nōnullis ludis militarib⁹ solēt militares vires et act⁹ suos expiri

vt si in hijs ꝓbati fuerint bellorꝝ piculis minus piculose et magꝫ impterrite se exponãt.

¶ III. CONSIDERATIO.

TErcia puella sic ait. O carissime si non meis osoleris ex verbis audi illustrem Ieronimum sup malorꝝ societate cõsolantem. Qui inquit bonus ꝑmanet non polluitur si malo societ⁹. ꝫ qui malus est in bonum ouertitur si boni exempla sectetur. Hec ille vir illustris. et nõne magnum bonum innuit quod in mali ꝑ bonum cõuersione osistit. ouertit quidem scoriam in aurꝝ purum. tenebram in lucem. Nõne malicia peccati est scoria. et caritas aurꝝ ignitum de quo i apocalipsi. que caritas de corde puro recedẽte scoria ad modum auri depurati facit habentem esse carꝝ. Nonne facit ouersio ꝙ de nõnullis ad deũ ouersis dictum est. eratis aliquando tenebre. nunc autem lux in domino. certe sic. et ita. quantum ad ꝓpositum patet consolatio.

¶ IIII. CONSIDERATIO.

QVarta puella sic ait. Scito frater ad magnum honorem oferre in mala societate bene viuere. Audi illum Clarevallensem Non inquit mediocris ẏtulus virtutis inter ꝑauos bene viuere: et inter malignantes innocentie retinere candorem. et morꝝ vnitatem. Hec ille. et nunquit bene. certe sic. Nam et lilium inter spinas signanter omendatur. et incõparabilis virgo ei cõparatur

¶ Capitulum vndecimum otinens osolatões sup carentia hũani fauoris. vt quando quis ex sua tediosa et ingratiosa conuersatõne nec curatur nec diligitur a quibuscunqꝫ alijs.

QVndecimo post ꝑmissa ad ꝓfatam dñam osolatricez illustrem accessit et aliuſ tristis sup materia ꝑmissi capituli sperans ꝑ eaz osolari. Et illa mox de suo comitatu tribus puellis impat vt ipsum osolentur.

¶ I. CONSIDERATIO.

PRima itaqꝫ puella cum in querela dicti tristis vnuꝫ implicite otineatur antecedẽs. et exprimatur dñs. ad añcedẽs quatenꝰ ipm ocernit tristẽ respiciẽs sic ait. Aduerto amice ꝑm causaz tue tristicie. Aduerto ꝙ tediosus es. et tua ad extra ouersatio minꝰ est grosa. Sz hoc queso non moleste feras. cogites de deo creatore ꝙ ipe fecit nos et nõ ipi nos. cogites et hoc ꝙ non est dare aliqd pure malũ. non turberis itaqꝫ ꝙ natura seu potius auctor nature deꝰ te fecit talem. scilicz igrosum ad extra. rudem quidem et rusticanũ Sperandum tibi profecto est. ꝙ supnorum suorꝝ intuitu oculorum te gratiose respexerit ad intra. ad interius. scilicet tuum conseruãdum lumẽ qđ in te est. ne illud ventosa aura fauoris hominum ab extra spirante forsitan extinguatur. Si sit tua conuersatio ingratõsa in terris. sit tua in celis cõuersatio. que et si humana non fuerit

vel hominibus grata. meliori sorte celestis esse poterit et diuina. Nimirum licet secundū mundi sapientē diuina quedā virtꝰ et eroyca opponatur bestialitati. non tamen sic opponitur ipi homini bestiali. quo minus hec simul stare possint. et ꝙ homo sit exterius bestialis. et interius diuinus et celestis. Si ergo libenter foris rusticanus. interius autem diuinus. Careas libenter tanꝙ tediosus ḡtia humani solacij. vt deus solacij et totus cōsolatōis tecum sit interius. et tu secum superius. vt sic illorum cuilibet a quibus despiceris. vt minus gratiosus dici valeat illud poeticū. Si quadam virtute nites. ne despice quenꝙ. Ex alia quadā foritan ille nitet. deniq; gratiosus ad ex̄ sic sepe distrahitur. ꝙ ab intra gratijs totaliter vacuatur.

¶ II. CONSIDERATIO.

Secunda puella ad premissi antecedentis oñs respiciēs sic ait Carissime amice bona cura erit si te nullus curat. vel si tanꝙ acharis a nemine diligeris. aut enim amas diligi et curari. aut ñ. Si nō. tunc tanꝙ non turbatus consolatōe non indiges. Si vero illa amares. pfecto reamares. siue personas te diligentes. siue ipsas earum dilectōes et amores. in quo casu multo tibi salubrius ē ñ curari a multis vel diligi. ꝙ ab eis diligi et curari. Nepe psōa q̄libet te diligens. imo q̄libz eiꝰ dilectō tibi grata. depredarz aiaz tuam. i. ad se raperet aliquid tui cordis. ac te periculosius caperet. Ita nimirū ꝙ cor tuum minus deo coniunctum esset. quo p cōsequens minꝰ illi bene esset. minusqz eius carismatū dona percipere. Dices forte. Idē michi est periculū si nō diligar. ꝙdiu tñ diligi appeto. et tanto peius valeo. quāto minus habeo hoc quod appeto. Nequaꝙ ita est carissime. esto nanqz ꝙ diligi appetas cū ñ diligeris. ñ tā periculose caperis. sicut si tu actuaʳ diligereris. tunc etem passio tui appetitꝰ augeretur. et p osequēs cor tuū magis caperetur. lacerareturac bonis spūalibꝰ priuaretur. Vis habere exemplū. Ecce auarꝰ si diuitias quas appetit osequatur. artius ipas amat. et crescente cum ipis appetitu miꝰ ꝙ si ipas ñ haberz satiaʳ Tuaro etenim vt dicūt sancti tā deest qđ hz. ꝙ quod nō habet. Si igitʳ nō satiatur p illud quod non hz. nec p illud satiabitur qđ iaz habet. Similiter si dū nō diligeris. diligi quidē amares. Amplius ipm amares. si diligi te sentires. Quo vero amplius ipm amares. eo amplius amore captꝰ esses. et a deo etiā eo āplius elongatꝰ maiorez i bois spūalibꝰ iacturā incurreres. atqz plane in hūc modum simpliciter minus bene valeres. ꝙ si exiguū hoc quod appeteres scilicet fauorē hoim momētaneū ñ sentires.

¶ III. CONSIDERATIO.

Tercia puella ad tristem ait. De hoc pcerto ꝙ tu non curaris. ꝙ ve ñ diligeris oniter sicut velles. hac re bñ pspecta dqri ñ deberes. quare. pfecto quia securissimū est. Nimirꝝ ille q̄ multū

curatur ad illum respectus habet. ad illū multoꝝ oculi dirigun-
tur. Quales. Proculdubio quasi oculi basiliſci intoxicātis et occi-
dentis. nec oculi respectuū amicoꝝ minꝰ occidunt. q̄ respectuum
emuloꝝz inuidoꝝ. ſz pcerto multo magis. ob hanc forte causam
dicit sponsus ad sponsam in canticis. vulneraſti cor meū i vno ocu-
loꝝ tuoꝝ. ſ. oculo amoris. Ob eandez quoqz causaz ne incurrat pi-
culū videt sponsus a spōsa petere tanq̄ ab amica. dicens. Auerte
oculos tuos a me. qz ipi me auolare fecerūt. et nōne bene dictū ē:
Profecto sic. oculi nanqz amicabilium respectuum faciūt auolare
distātius. hoiem. ſ. a deo suo. hoiem etiam a seipō faciunt hominez
nō in se. seu apud se in suo ꝓpꝛio comodo remanere. trahunt ad ex
teriora in quibus nō est vera hominis mansio. ſz potiꝰ transitus p-
egrinus. et multo melius esset homini manere in se et apꝰ se in sua
ꝓpꝛia mansione. q̄ mentetenus euagari.

¶ Capitulū decimumquartū cōtinens ꝺsolatōnes sup derelictōe
tā ab amico vel socio q̄ vniuersaliter ab homine quocūqz alio.

QVartodecimo post p̄missa accessit rursuz alius tristis
ad dominam ꝺsolatricem que mox ei super materia p̄
missi capituli querulanti de puellis suis duas ꝓ eius
ꝺsolatōne deputauit.

¶ I. CONSIDERATIO.

PRima puella sic ait. O homo aduerte q̄ graue est tibi ab ami-
co derelinqui ratōne p̄sidij alicuiꝰ p ipm̄ habendi ſz hoc nō
oportet. nempe refugere poteris cū spe certa ad p̄sidium fortioris
Audi magnū ambrosiū. de diuina inquit miseratōne tūc sperandū
ampliꝰ est. cū p̄sidia hūana defecerint. Hec ille. et bn̄ quidē. dere
lictus em̄ ab hoibus non est deſertꝰ a deo qui ipm̄ i gratissima ha-
bitatōne ꝺseruat. ſ. in seipo. Audi magnum patrem Augustinū. De
us inquit medicamentū est. non sano regula est prauo. lux est tene
brato. habitatō est deserto. Hec pater ille. et ecce q̄ multipliciter
deus est p̄sidio. ſ. non sano p medicamentuz. prauo p regulare vitā.
tenebrato p lucem internam. deserto p habitatōnem gratissimaz. q̄
ſcilicet est ipe. nimirum in ipso viuimus. mouemur. et sumus vt di-
cit scriptura.

¶ II. CONSIDERATIO.

SEcunda puella ad tristem sic ait. Sup derelictōe ab amico cō
solatōem queris. ꝺsolatōne huiuscemodi diuites nō indigēt.
Diuitib̄ siquidē multi sunt amici. Diuitib̄ assistūt plurimi. Sunt
qui diuitib̄ vltro se ingerunt nō rogati. Sz reuera multo minꝰ q̄
diuites habent paupes de sua derelictōne querulari. Dūmodo nō
a quo. vl̄ a quib̄ derelicti. sed magis attenderint cui sunt relicti.
Cui inquies. Profecto relicti ei qui teste scriptura dicit homini in
se confidenti solis p̄esentibus necessarijs contento. non te deseraz
neqz derelinq̄. relicti sunt ei q̄ sedz sup tronū et iudicat equitatez.
qui solꝰ laborem et dolorez ꝺsiderat. adiutor in tribulationibus.

tibi inquit psalmista derelictus est paup. An nescis q̄ hoc sponsa veridica. ecclesiam loquor clara voce pnunciat decantādo cantu suo ecclesiastico. suaueq; sonāti modulādo. Deus inquit qui sedes sup tronum et iudicas equitatem esto refugium paupm in tribulatione. quia tu sol⁹ laborem et dolorē ōsideras. Tibi em̄ derelict⁹ est paup. pupillo tu eris adiutor. Bz pfecto deo derelict⁹ qui adiutor in tribulationib⁹ extat. qui solus laborem et dolorem considerat. qui et iudicat equitatē. est minime derelict⁹. est nimiꝝ potius feliciter benedict⁹. Siquidem si maledict⁹ est qui ōfidit in homine. sequit² quasi a sensu ōtrario. q̄ is benedict⁹ est qui confidit in domino cui derelictus est.

¶ Capitulum quindecimum continens cōsolatōnes desolati hominis aduersa patientis sup carentia amici ōpatientis et cōsolantis. ac vniuersaliter sup carentia terzene ōsolatōis.

QVintodecimo post p̄missa sepedictam dominam ōsolatricem tristis quidam alius ꝓpter defectum ōsolationis requisiuit. cui ꝓtinus illa de puellis suis quinq ōsolandi gnatas adiunxit.

¶ I. CONSIDERATIO.

PRima puella tristi sic locuta est. Tu de carentia ōsolantium et ōpatientiū querularis. Bz dic michi quisnam aliorꝝ hm̄oi habeat ōpatientes atq; ōsolantes. Q⁹ si nullum habere ꝑspexeris. leue erit quod quereris. leui⁹ em̄ omnia tangūt. animaduerte igit² ꝓpensi⁹. potest ne quisq̄ habere dolori ōpatientem. aut etiā ōsolātem. q̄z ōstat non habere vel ōsiderantē. Minime inquies. Quomodo em̄ esset dolentib⁹ ōpassiu⁹. qui dolorꝝ nō est ōsideratiu⁹. neq; q̄ certe. q̄zadmodum nec medicus qui signa causasq; dolorꝝ nō cōsiderat potest esse curatiu⁹. Bz ecce scrutare scripturas et videbit² in hoibus nemo q̄ vel ōsideret labores et dolores cuiusuis etiam aliorꝝ. hoc siq̄dem sponsa illa veridica quā spūs edocet veritatis. vt pri⁹ neptis mea recitauit. testat². deo loquēs. tu inq̄t sol⁹ laborem et dolorez consideras. excludit itaq;. aut saltem nichilipendit vt minimam. vt tenuem nimis. aut superficialem ōsideratōnem aliorum. quo vero ōsideratōnem excludit aut nichilipendit eo omnez eorꝝ ōpassionem atq; ōsolatōnem videtur ꝓter exclusisse. aut tanq̄ nichiluz censuisse.

¶ II. CONSIDERATIO.

SEcunda itaq; puella ait tristi Carissime patruz libzum legito. et in eo doceberis quid sit tibi faciendum. Vide primo rubricam quandam de eo q̄ omnis qui tribulatur vel temptatur soli deo se committat. Post hoc vide quod iuxta titulum textualiter sequitur in hec verba. Interzogauit senem quidam dicens. Si fuero in aliquo loco. et nata fuerit michi tribulatio. et non habuero cui me committam. et iudicem passionem meam. quid faciam?

Et dixit ei senex. Credo in deū quia ipse mittet angelū suū et grām suam.et ipe tibi est ōsolatō si in caritate rogaueris eum. Audiui em̄ quia scīti tale aliquid factum est. Erat em̄ quidā ibi qui sustinebat temptatōnes.et non habens fiduciam in aliquo cui ofiteretur. pabat a sero melotem suū vt discederet. et ecce nocte apparuit ei gra dei in specie virginis et rogabat eum dicens. Nusq̄ vadas? sz sede hic mecum. nichil em̄ mali fit tibi ex hijs que audisti. qui credens verbis eius sedit et statim sanatū est cor eius. Et frater quidā erat in loco qui dicitur cellas.et venit sup eum temptatō.et siquis eum videbat nec salutare volebat. neqz in cellā eum recipe. et si opus habebat. panem nemo mutuabat ei. venit aūt semel ō messe et nec panes habebat in cella sua.et ī omnibus grās agebat deo. Vidēs autem deus patientiam eius.abstulit bellum temptatōis ab eo. et ecce quidam statim ostium eius pulsabat trahens camelum onustū panibus ab egipto. quod cum vidisset pater ille cepit flere dicens Domine non sum dignus vel modicū tribulari.et cum transisset tribulatō eius. tenebant euz fratres p cellas suas. hec in dicto libro. et nonne intelligenti est satis dictum.

¶ III. CONSIDERATIO.

Tercia puella ad tristem ait. O homo carissime de hoc tristor q̄ tu tristaris de carentia terzene consolatōnis. Nonne experientia docet q̄ qui terzenam paratam habet consolatōnem admodum abstinet difficulter quin ea etiam vtatur. ex quo sequi solet q̄ celesti mox priuatur. teste nanqz pr̄e clareuallis. delicata ē diuina cōsolatio que non datur admittentibus alienaz. habemus huius rei figuram optimam libro Iosue. vbi dicitur. q̄ filij israhel comederunt de fructibus terze. ex quo quidem expresse ibidem innuitur apositi consequentia. nam dicitur ibi. q̄ postq̄ comederunt de fructibus terze defecit manna. Manna quidem datum de celo habēs in se omne delectamentum.et omnis saporis suauitatem. aptissime signat celestem seu diuinam ōsolatōnem vltra modum delectabilem. Fructus aūt terze.terzenam qua quis fruit signat delectatōz. q̄ ergo manna deficit dum fructus terze comeditur. apte quidez signat diuinam consolatōnem deficere vel non dari ei q̄ terzena cōsolatōne fruitur siue satiatur.

¶ IIII. CONSIDERATIO.

Quarta puella ad tristem sic ait. Tu consolationem cōsideras? cur ergo non magnam. cur non optimam? dices forte que naz esset illa aut cuius tanq̄ causē? Profecto eius qui consolator est optimus.qui nisi ponamus obicem consolatur nos in omni tribulatione nostra.qui etiam est deus appellatus totius consolationis. ad quem psalmista. sermonem dirigens. secundum multitudinem inquit dolo. in corde meo. consolationes tue letificauerunt

animam meam. hmōi consolationi quidē obicez ponim⁹. qñ huma
nam et terrenaz ɔsolatōez desiderio q̄rim⁹. et in effectu recipim⁹.
Nonne hoc prius p sororem meam audiuisti declaratū. Nō igitur
ponas obicem p ɔsolatōnem terrenam. et mox habebis ɔsolatōem
scilicz hic plenam: et in futuro plenissimaz. nempe et hic euacuato
qđ ex pte est quantum patitur status presens. veniet qđ pfectū est
Docet hoc natura. Quincit et scriptura. Quantum em̄ ad scripturā
idē videtur iudiciuz de vno sicut de alio tpali. Scdm em̄ scripturā
qui ꝓpter deū reliquerit domum. aut agrum. centuplū accipiet i hᵒ
seculo. et in futuro vitā eternaz. Sz nō est maioz respectu de domo
vel de agro. q̄ de alio tempali ꝓpter deū relicto. qui ergo propter
deum omnem ɔsolatōnem terrenam reliquerit. centuplū accipiet i
hoc seculo. quod qui necessario erit aliquid extra omnem ɔsolatō=
nem terrenam. igitur recipiet in hoc seculo centuplum qđ erit ali=
quid celeste seu diuinū. Si dicatur verum est q̄ centuplum recipi=
et. sed non sequitur q̄ centuplam ɔsolatōnem. Si inq̄ sic dicat. nō
valz. nonne em̄ in marco dicitur. nemo est qui reliquerit domū. aut
fratres. ⁊c̄. qui non accipiet centies tantum nunc in hoc tempe. do
mos. aut fratres. ⁊c̄. Si igitur est iudicium de quocunqz alio tpali
ꝓpter deum relicto: sequitur q̄ centies tantum de consolatōnibus
accipies. que vtiqz celestes crūt vl̄ diuine. eo q̄ smt extra numeruz
relictaz. s. omnium terrenaruz. Docet autem ꝓpositum et natura.
Nōne em̄ videmus in natura q̄ vacuuz cursum nature mutat. vt in
multis patet effectibus mirabilibus. quando igitur euacuaberis
seu vacuus fueris p remotōnem a te re et desiderio omnis ɔsolatō
nis terrene. puta vt verbis vtar magni patris. quādo talis fueris
q̄ presus nichil terrenoꝝ te delectat. tunc pfecto abundanti=
am recipies celestis ɔsolationis et diuine. Nempe sicut naturalis
vacuitas si esset faceret aureum ciphum argenteū siue plūbeum q̄=
si sue nature oblitum ascendere ad speram ignis. et ibi igniri et to=
taliter resolui. et in ignem ɔuerti. Ita moralis seu spūalis vacuitas
cor tuum facit ɔtra inatam inclinatōnem ascendere in deuz. qui
ignis ɔsumēs est. et in illo igne inflāmari et liquefieri spūaliter et
ɔuerti. fieriqz diuinum seu quodamodo deificatum iuxta hoc psal
miste verbum. Ego dixi dij estis.

¶ V. CONSIDERATIO.

Quinta puella cum sorore sua predicta multum concordans.
sermonemqz eius magis explicans et declarans sic ad tristez
ait. Si tu cares hominum consolatōne. fac de necessitate virtutem.
ita vt nec velis huiusmodi recipere. vtpote generoso tuo spiritui
non condignam humanam consolationem. Sed potius si occurre
rent consolantes dicas eis cū sancto Iob. consolatores onerosi om
nes vos estis. quemadmodum et maria illa que vnxit olim pedes

jhesu de angelis ad consolandum ipsam missis teste origene dicebat. Oēs isti sunt michi onerosi consolatores. grauāt me. et nō consolant. ego quero consolatorez et creatorem. et ideo ḡuis est michi ad videndum omnis creatura. nolo angelos videre. nolo cū angelis manere qui possunt dolorem augere. et nō penit9 delere. Si ceperint michi multa narrare. et si voluero illis ad omnia respōdere timeo ne amorem meum magis impediant q̄ expediāt. hec de illa origenes O felicis meriti maria O si oēs psone vl xpo despōsate essent sic disposite. nec diligerent p misera ac piculosa consolatōne humana tota die. ne dicam cū angelis. sz magis cū nūcijs sathane garrulare. Si itaq3 humanas seu terrenas consolatiunculas spōte declinaueris et respueris: ad solū deū p consolatōne recurrēdo. Scito et non dubites quin non solū consolatōnez. sz etiam exultatōnem a deo consequaris teste illa sancta matrona thobie matre que deo loquens sic dicebat. Hoc habz p certo omnis q̄ colit te. qz vita eius, si in pbatōne fuerit coronabit². non em̄ delectaris in pditōnibus nostris. qz post tempestatem tranquillū facis. et post lacrimatōnez et fletum exultatōnem infundis. De psonali etiam sua consolatōe testatur ipe deus p os pphe. fugiet inquit dolor et gemitus: egoipe consolabor vos. Modum etiam exprimit q̄z circa consolationem hic in via futuꝝ esse innuit dicens. Quō sicut mater blandiatur. ita ego consolabor vos. et in jherusalem cōsolabimini. Nempe consolatōem habendam in jherusalem quod fiet in patria distinguendo contra precedentia exp̄sse innuit. p precedentia locum habēt in via. Per hoc ergo p dicit ego consolabor vos. pmittit p nos psonaliter cōsoletur. modum aūt pmittit dicens. quō sicut mater blandiatur. Dices forte quis nam est ille mod9 quo mater blanditur infantulo. certe dulci cum alloquio. cuz oris sui osculo. ac cum dulci nutrimēto de pprio corpe exhibito. Ita autem et deus consolatur dulcissime sue quidez inspiratōnis alloquio. patet de jo. euāgelista q̄z puerꝝ suum appellauit. Iste inquit puer electus quem elegi. de quo dicit² p exilio relegatus diuine visionis et allocutōis meruit crebra cōsolatione releuari. Item consolatur deus cum oris sui osculo quo vniuntur spiritus. prout petit sponsa in canticis. osculetur inq̄t me osculo oris. q° scilicet spiritus. id est spiramina vniuntur. et signat mentalis spiritus hominis cum diuino spū vnitōnem deiformem. Itez deus consolatur suauissimo nutrimento de corpe pprio verbo vnito. homini sacramentaliter exhibito. et per manna significato. His itaq3 modis scilicet per predictoꝝ dulcium delectabilez degustatōnem. et pprij spiritus in diuinum spiritum transformatōnez secundum quandam deiformitatem. seu deificatōnem consolat² deus personaliter talem psonaz. pcipue que humanam recipe rēnuit consolatōez testante psalmista. Rēnuit inquit consolari anima mea. scilicet consolatione terrena. sed bene diuina. qz memor fui dei et

delectatus sum et exercitatus sum. et defecit spūs meus. s. xpi. quasi iam trāsformatus videlicet quantū hoc possibile est p omnis sue affectōnis transfusionez in voluntatē dei. Iuxta exempla pris clareuallis de ferro ignito. et de gutta aque imissa vino. que qdez gutta p mixturam hmōi quasi colorem suum et saporez pdit. et vini colorem et saporem quodamodo accipit.

¶ Capitulum sedecimum continens consolatōnes sup solitudine carentiū societate hominū. et spāliter sup vita solitaria anachoritax. heremitax. et etiam reclusax.

Sextodecimo post pmissa accedit alius tristis ad dñaz desolatricem de materia pmissi capituli querens. que ad desolandū eum mox ei adiunxit decem puellas ad desolandum pdoneas.

¶ I. CONSIDERATIO.

Prima igitur puella ad hominem ratōe solitudinis seu vite solitarie. et mūdane societatis carentia tristatum sic ait. Carissime si vis euadere ipius sathane psecutōem. diligas stare in solitudine. et mundana societate carere. Audi jhesum os aureum. Recede inquit de via. et planta te in loca secreta. vt nec mundus tecum habeat locum comunem. nec tu cum mundo. sicut assidua est in mari tempestas. sic in isto mundo persecutō sathane

¶ II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. Vt quid carentiaz societatis qreris maxime vulgariū et turbax que nata est sanctitatem impedire. Audi origenem. qdiu inquit quis pmixtus est turbis et in multitudine fluctuantiū voluptatum. nec vacat soli deo. nec segregatus est a vulgo. nō potest esse sanctus. Huius rei nimiaz reddit Seneca ratōnem. Quod inquit tibi pcipue vitandū existimes. queris turbā. nunqd illi tute omitteris inimica multox quersatō. nemo non aliquod vitium nobis ingerit. aut cōmodat. aut imprimit. quo maior est populus cui omiscemur. hoc piculi plus est.

¶ III. CONSIDERATIO.

Tercia puella ad tristem sic loquitur. Nescis o homo et vtinaz homo. q societas hoīnum posset impedire vl interrumpe continuum mentis pgressum in deū. in quo quidem pgressu p societate hominum meretur solitudo comitatum vtiqz dignioremz. salubrioremz. atqz tutioremz. sanctax videlicet cogitatōnuz. Vnde magnus ille archiantistes Ambrosius de virgine loquēs glosa Maria inquit ad ipos ingressus angeli inuēta domi. i penetralibus sme comite. ne qs intētōnem abrumpet. ne quis obstrepet. Neqz em comites femias desiderabat. que bonas comites cogitatōnes habebat. quin etiam tunc sibi minus sola videbatur cum sola esset. nam qzadmoduz sola. cui tot libri adessent. tot archangeli. tot xpi. Hec ambrosius. Quid ergo qreritur solitudinem. copiaz habēs ipox librox.

IIII. CONSIDERATIO.

QVarta puella danielem inducit ibi. ſ. tronus ei9 flãme igniſ. inducit aũt et gloſam ei9. Tron9 inquit vt ait greg9 ſunt monachi et heremite. et alij qui in loco vno degẽtes deo militare ſtudent. nec p loca diſcurrunt. quor quietis cordib9 inſidet de9. qui bene flãma ignis dicunt. q dilectõne dei et pximi inflãmantur. et deſiderio celeſtis patrie. hec gloſa illa. p quam quidem patet q ſolitudo vni9 manſionis optatur quietem cordis. et inflãmatõnem dilectõis. et q deus tanq̃ throno ei inſidet que eſt talis. Facit ita, q3 ſolitudo hominem eſſe dei thronũ flamigerum: atq3 p conſequens lucentem et clarum. thronum vtiq3 impialez in quo de9 ipe rex glorie regit impialiter regnũ anime. attingens a fine vſq3 ad finẽ potentiam fortiter. et diſponens omnia ſuauiter. Ipſe em mẽti tranql, le inſidens tanq̃ throno. p ſuaz pſidentiam faciet vires inferiores ſaltem put ſtatus vie patitur ſupioribꝰ obedire. Qua in re penſandum eſt. q non mediocriter in altum pficit p ſolitudinem mẽs humana. Quippe thronũ dei ſublimiter eſſe eleuatũ non eſt ambigẽdum. Nimirum ſublimior eſt celo. et nequaq̃ inferior tronus hmõi. niſi qđ abſurdum eſt dicere velit q intellectualis natura etiaz cũ p gram pficit. ſit inferior corpali. Et digne ymaginandũ eſt ornatu virtutũ maximo fulgere tronum illum. cuius in optatõne aurum. gemme. margarite et quelibet alia hmõi ſunt omnino vilitas reputanda.

V. CONSIDERATIO.

QVinta puella ad triſtem ſic ait. Vis ampli9 ſcire quid optetur ſolitudo. Ecce frater cariſſime ab illo qui eſt via. veritas. et vita. et in quo omne quod factũ eſt vita erat. inter vitas otemplatiuam pfert. ac ita cõmendat. q mariam ſororem lazari quam dilexit plurimũ. ꝓpter vitam ei9 otemplatiuam dixit ptem optimã elegiſſe. Vere grad9 eſſe noueris diuerſos ipi9 otẽplatõnis. pur. ſ. puriorem atq3 puriſſimum. Ad quẽ quidem non pmouet ſocietas multorum. ſeu hominũ multitudo. ſz poti9 hunc optatur ipa ſolitudo. Tu di de hoc Iohem caſſz. Solitudo inquit nouit emendatis moribus otemplatõnez puriſſimam reſerare. et intuitu ſinceriſſimo ſpualium ſacramtorum ſcientiam reuelare.

VI. CONSIDERATIO.

SExta puella ait triſti. Vis poſt pmiſſa ſcire quid ſolitudo operatur. Scito q non modicam optatur iocunditatem. Audi Benecam. Iocundũ eſt inquit eſſe ſecum. cum quis ſe dignum diutiſſime quo fruatur effecit. ecce dicit ſecum. i. non cum alijs. ſz eſſe ſolũ. hoc quidem eſt iocundum. ſz qñ. cũ inquit quis diutiſſime. id ẽ lõgo virtutũ exercitio et delectabili ſapientie ſtudio ſe dignum quo fruat effecit. i. ſe fecit talẽ vt digne in ſeipo ſic ſtudio ſapie pfctõ quodamodo habeat fruitõnem. Nimirum huic occurrat ſapiens. Intrans inquit in domum. ꝛc.

VII. CONSIDERATIO.

Septima puella ait tristi. Vis karissime adhuc scire quid operet solitudo. opatur certe solatiuz. nonne attendis vocabula et q̄ sol⁹ cum solatō occurdat in principio. Sed tu forsan dices. quō esse poterit solatiū apud solum. vel quō solū esse est iocūdum. cum dudū dict̄m esse nouerim⁹. nulli⁹ rei possessio iocūda est sine socio. Audi tristis. non caret ille iocūditate. sicut nec semp societate qui otentat solitudie. qui licet sit sol⁹ p exclusionē hominū. maxime mūdanoz. nō tamen p exclusionem alioz sociōz. Audi illustrem p̄sbiterū Ieronimū loquoz. Sapiens inquit nunq̄ sol⁹ esse potest. scilicz simpliciter. habet em̄ secū oms qui sunt vel fuerunt boni. et animū liberū. et quocunqz vult p̄fert et transfert. et qd̄ coepe nō potest. cogitatōne oplectitur. et si hoim inopia fuerit. loquitur cū deo. nunq̄ min⁹ solus erit. hec ille. qui similem celestē societatē cō sequendi cōsiderationem habens. et in uasta solitudine horroz̄em esse supponēs sic dicit. Infinita heremi vastitas te terret. sz tu padi sum mente deambula. quotiens cunqz cogitatōe ac mente illuc cō scenderis. totiens in heremo nō eris. Hec ille illustris. cui⁹ dictis concordat et alius illustris. Senecam loquoz. qui supponēs degē tes in solitudine vacare otio. nec carere virtutū exercitio. dicit sic. Amplectendū est otiū qd̄ inter deos agit. qd̄ deos facit. sed forte quereris virtutē abscondi nulla virtus latet. et latuisse nō ipsius est damnum. hec ille. qd̄ ei⁹ dictū soroz mea paulo post manifestat.

VIII. CONSIDERATIO.

Octaua puella ait ad tristem. Vis vlterius scire quid solitudo opetur. ecce solitudo p̄sertim recluzorij opatur accessum ad supioza. Audi pastorem dominici gregis gregoziuz loquoz. Si carnī qd̄libet abscidimus: mox in spū qd̄ delectat inuenimus. Intētione quippe anime si exterioz euagatō claudit. interioz accessus apitur. nam quo extra se spargi p̄ter disciplinaz mens non potest. eo sup se intendere p̄ p̄fectū ampli⁹ potest. quia et in altum crescere arboz cogitur. que p̄ ramos distendi p̄hibetur. vt cum riuos fōtis obstruimus. fluenta surgere ad supioza p̄uocam⁹. hec ille. et nō ne in trenis idem de solitario satis exp̄imitur. cuz dicit. Sedebit solitari⁹ et tacebit. quia leuabit se sup se. qd̄ quidē homo si negligit otemptibilem se reddit. Audi illustrem Senecā. O inquit q̄ cō tempta res est homo. nisi supra humana surrexerit.

NONA. CONSIDERATIO.

Nona puella ad tristem sic ait. Vis deniqz scire quid opetur solitudo. Ecce opatur seu disponit ad volatū columbinū. Audi ps. Quis inquit dabit michi pēnas sicut columbe. et volabo et requiescam. et respondet dicēs. Ecce elongaui fugiens et mansi i solitudine. quasi dicat. q̄ fugiēs me elongaui a mūdo. et mansi in solitudine Hoc michi dedit pennas sicut columbe. s. voluntatem et

intellectum·pennis virtutū dispōsito ad volatū columbinū.et ad requiescendū in foraminib⁹ petre·id ē i vulneribꝰ xp̄i· Petra em̄ erat xp̄c ·Et nōne iste volat⁹ admodū ōsolatoriꝰ· certe sic· Naz et qs in dormiēdo multū ōsolatur·qñ somniat se in aere volare·

X·CONSIDERATIO·

Decima puella sic ait tristi · Vis postremo scire quid operetur solitudo ·Ecce facultatem tribuit inter deos veniendi ac deos fiendi ·Audi Senecā illustrē qui ne solitarij vacare otio.et nō clarere virtutū exercitio p̄sumant.de otio ꝺtēplatōis intendēs sic dicit·Amplectendum est otiū qꝺ inter deos agitur·qꝺ deos facit· ſz forte aquereris virtutez absconꝺi·ſ· in solitudine.et sequit². nulla virtus latet.et latuisse non ē ipi⁹ damnū·hec seneca·quēadmodum et p̄ius recitatur·et q dicit nulla virtus latet.hoc nimirum magis fideliter q̄ genuliter sic potest intelligi.q·ſ.si etiaz virtus lateret in hoc mundo:non tñ lateret simpliciter· ſz pateret i celo· patet em̄ regi glorie in celi palatō·Q⁹ vero dicit amplectendū est otiū/qꝺ inter deos agitur·hoc videt² dicere p̄pter otiū cōtemplatōnis·qua potissime in solitudine diis appropiāqtur ·dū solitari: usſ leuat se sup·se.ſ.sup humana extendēſ se ad immortalia·qꝺ quidem et ille mūꝺi phi⁹·ipe arestotiles fieri docet·ad imortalia aūt inquit·id est ad diuina mortale enim sepat nos a diis.vt dicit ille porphiri⁹· Q⁹ vō dicit seneca·q amplectendō est otiū qꝺ etiā deos facit.hoc quidem sape videtur illuꝺ psalmigraphi·ego dixi dij estis: et filij excelsi omnes·

XI·CONSIDERATIO·

Undecima puella sic ait·Audi ex patrū libro de meditatōibus duodecim anacharitaꝝ quid duodecim⁹ ad alios est locutus·Vos inquit patres celestem uersatōez habentes. celestē etiā sapientiā possidetis·nihil mixt eleuatos vos opib⁹ video et supio, ea sectantes·quid dicā·virtute em̄ etiā transpositi estis sup terzam. vos metipsos ex toto alienantes ab ea·quid dicam· Vos terzenos angelos et celestes homines dicens non peccauerim·

Capituluz decimūseptimum continens consolatōnes sup odio et inimicicia·

Decimoseptimo post p̄emissa sepedictam dominaz cō, solatricem adijt tristis alius. cui de materia p̄emissi capituli querulanti p̄o consolatōne mox adiunxit q̄, tuoz puellas·

I·CONSIDERATIO·

Prima puella ad tristē sic ait·Tu ꝺqreris esse te exosum ac inimicias patientē·Sed tu inde nō turberis·magis aūt gaudeas· meli⁹ em̄ p hoc implebis illuꝺ ōsiliū dñi·Diligite inimicos vr̄os· quippe nisi esset qui te haberet odio.inimicū nō haberes·quē habere admodum est salubre. Is nanqz est ubi exercitio· Is est ubi

excellentiorꝝ meritorꝝ occasio· Nōne memor es verbi dñi dicētis Si diligitis eos q̄ vos diligunt· quā mercedē habebitis· Nōne et ethnici hoc faciūt· benefacite eis qui vos odērūt· Sane si a pluribus culpa tua exigente haberis odio· facilior culpe fit remissio· et leuior punitio· Si vero nō exigente culpa· ip̄ius dei maior erit ad te sanctorūꝝ affectio· et quā tandē cōsequeris maior tibi debetur merces in celo· Nimirꝝ p̄missum dei consiliū nō ordinat² ad noxas· sꝫ ad coronā· sed ad gloriā sempiternam· sꝫ ad p̄sentem quoqꝫ laudez tuā· Ex hijs dilucide patet q̄ plus ofert homini inimicorꝝ odium· q̄ dilectio amicorꝝ· Radix quidē est omnis boni· et per cōsequens multiplicis quod quis ex p̄secutōnibus osequi potest· Cuiꝰ boni qualitas et multiplicitas est supra p̄ sodales meas euidentius declarata·

II· CONSIDERATIO·

Secunda puella ad tristem sic ait· Exosus es ut cōquereris· vl̄ hoc est ꝓpter carentiā virtutū· l̄ ꝓpter zelū iusticie et fidei· Si ꝓpter carentiā virtutū et facta iniusta· valet tibi hac de causa· exosum esse· vt qꝫ facliꝰ corrigeris· et ad correctōez tuā magis conaberis· tum· qꝫ p hoc humiliaris· et vel p parte puniris· et pena futura minuitur· Porro si ꝓpter zelum iusticie· et maxime fidei cōtranū sentientibꝰ sis exosus· iure poteris dici martir· Cur autez hoc· Profecto ex eo q̄ ꝓpter fidem· aut ꝓpter iusticiā occideris· si verū est hoc dictū magni patris· Qui odit fratrē suuꝫ homicida est· nec tñ odiēs fratrē dici posset homicida· nisi ille q̄ odiret occideret² · et p consequens exosus multis a multis vl̄ multotiens occideret²· Martirij aūt gloria coram deo et angelis non est pua·

III· CONSIDERATIO·

Tercia puella ad tristem ait· q̄ nichilū curare debeas q̄ odiris exemplo senece· de hoc ip̄m audi senecā· Nunq̄ inquit volui placere populo· nam qđ ego scio nō ꝓbat populus· qđ ꝓbat populus ego nescio· quis em̄ placere potest cū non placet virꝰ malꝝ artibꝰ popularis fauor loquit²· similem te illis facias optet· alioquin nō ꝓbabunt nisi agnouerint· Multo aūt magis ad rem ptinet qualis tibi videaris· q̄ qualis alijs· Si te intrante clamor et plausus obstrepuerint· si femie pueriqꝫ laudauerint· quid ni· ego tui miserior cū scientia que via ad istum fauorem ducit·

IIII· CONSIDERATIO·

Vasta puella ad tristem ait· Aduerto q̄ velles multis placere· Sꝫ otra hoc· Audi illustrē senecā· Non multis inquit placeas· sꝫ qualibet studeo· maximū in eo vitiū est qui nō vult melioribus placere· sed plurib9· hec seneca· Igit² multo maius vitium est atqꝫ stulticia paucioribꝰ atqꝫ deterioribus placere velle existentibus· s· in hoc mundo· ex qua quidez volūtate natū est sequi in infinituꝫ pluribus atqꝫ melioribꝰ in celo· s· exñtibus vl̄ displicere· vl̄ saltem placere minus· Nā et paulus dixit· Si hominibus placerez

xpi seruus non essem. Nec obstat q in otrarium dici posset dilect9 deo et hominibus. Nam id quod dicit apostol9. Si hominib9 placerem. hoc in sensu dictū scito. quo nonnunq̄ homines sumus non angeli. Iuxta illud sciant gentes quoniā hoīes sunt. qđ ad illum referendū est intellectum quo dr. homo cū in honore esset. non intellexit. Opatus est iumentis insipientib9. et similis fact9 est illis Quod vero dictū est dilectus deo et hominib9 ad illū est intellectum referēdum. quo scdm mūdi sapientes. hominuz gen9 arte et rōnibus viuit. et quo scdm eos homo est animal rōnale. qđ quidē rōnale a mortalib9 sepat existēs nobis et dijs cōmune. Quid igit2 miri siqs dilectus est deo et hominib9 in eo qđ habet cū dijs cōe. in ec quo etiā scdm doctrinam mundane sapientie extendit se sup humana ad immortalia et diuina. Iā quodamō p differentiā hmōi a mortalib9 sepatus. et quodamodo deificat9. cōcordat illud aug de joīe euangelista. Hec est sapientia que in coz hoīs nō ascendit et qūo ascendit in coz johannis. Dici pt q iam homo nō erat. sz angelus esse cepat. magis autē dcordat dictuz dāmiani qui dicit de eodem. Deificatus deificantem intrauit in deum. Sed et mundi sapiens pmissis in hoc etiā dcordat q dicit. q hoīes dij fieri dicūt2 ꝓpter virtutis excellentiam.

¶ Explicit octau9 liber de dsolatōne theologie. Incipit liber nonus dtinens dsolatōnum remedia oportuna dtra illa turbatiua q̄ opponuntur delicijs et voluptati.

¶ Capitulum pimum continēs consolationes sup carentia voluptatis et deliciaz. seu vite voluptuose et deliciose.

NOno principaliter quindecim tristib9 ad supadictaz dñam dsolatricem accedentib9. pimo omnium vnus ex eis eidez de voluptatis et deliciaz. seu vite voluptuose et delicōse carētia nō sme tristicia ē oquestus. at illa de puellis se dcomitantibus vndecim p ipius consolatōne prouidit.

¶ I. CONSIDERATIO.

PRima itaq puella ad eundē tristem sic ait. O homo cur appetis non bona. de quoz carentia tristaris. Vis scire q illa non sūt bona. Audi quēadmod et supi9 sozor mea iduxit illustrē Senecā h° pulcre deducentē. Aut ista inq̄t bona nō sunt q̄ vocant2. aut hō felicioz deo ē. q̄ em nobis bona videt2 nō habz in vsu de9. nec em libido ad illū. nec epulaz lauticia. icredibile aūt ē bona deo deesse. Hoc ipm argumtū ē bona nō esse q̄ deo desunt. Adde q mlta q̄ bona videt2 aialibus q̄ hoī pleniora dtingūt. Illa cibo auidi9 vtunt2. venere nō eque fatigant2. virium illis maioz ē firmitas. sequit2 vt multo felicioza sūt hoīe. nam sme negcia. sme fraudibus degūt. fruunt2 voluptatib9 sme vllo pudoris aut penitētie metu.

II. CONSIDERATIO.

Secūda puella sic ad tristem ait Iam tibi ostendit sozoz mea nō esse bonas voluptates. ego tibi nūc ostendaz q̄ sint male. Audi ō hoc p̄dictum illustrez Senecā loquoz. Quis inquit hostis in q̄zq̄ tam otumelioſus fuit q̄ in quoſdam voluptateſ ſue. quidaz ſe voluptatibus mergunt. quib⁹ in cōſuetudinē adductis carere nō poſſunt. ob hoc miſerimū eſt quo eo p̄uenerint vt illis que ſupua cua fuerūt facta ſunt neceſſaria. ſeruiunt itaq̄ voluptatibus. non fruunt². et mala ſua q̄ malozz vltimū eſt. amant. hec ille illuſtris de voluptatum malicia. quā et nequiciā ex ſimilib⁹ effectibus vo cat illa ſolennis boetiana ōſolatrix ſic dicens. Quid de coz̄pis vo luptatibus loquar. quazz appetentia quidē plena ē anxietatis. ſa tietas vero penitētie. quantos ille mozbos. q̄ intolerabiles dolo zes quaſi quendam nequicie fructū ſolēt referze cozpibus. Quazz quidem motus quid habeat iocunditatis ignozo. triſtes vero eſſe voluptatum exitus quiſquis reminiſci libidinum ſuazz volet ītel ligit. hec illa cui⁹ muſa ōſequēter idip̄m fere teſtatur in hec ūba Habet hoc voluptas omnis. ſtimulis agit fruenteſ. apiūq̄ par vo lantū vbi grata mella fudit. fugit et nimis tenaci ferit icta coꝛda moꝛſu. Quid plura. Profecto muſe huic etiaq̄ p̄inceps ille p̄hozz areſtotiles videtur bꝛeui ſermunculo ocoꝛdare. Denitudie inquit replentur pꝛaui. mox em̄ triſtantur qd̄ pꝛius delectati ſunt.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella triſtem p̄miſſa ex cauſa otriſtatum ſic alloquit². voluptuoſam ſeu delicioſam vitam deſideras. quā bonaq̄ vitā ſeu bene viuere appellas. Sz erꝛas plane. nimizz voluptates ip̄aq̄ vitam coꝛpis impugnant. et bone vite que p̄cipue penes animam attenditur repugnāt. Vis pꝛimū ſcire. Audi ſenecam. p̄t inquit no ſtra p̄uidentia longioꝛem pꝛogare huic coꝛpuſculo moꝛam ſi vo luptates quibus maioꝛ pars perit pōterim⁹ regere et cohercere. ex hac autoꝛitate argue ad ꝓpoſitum per ſenſum contrarium. Vis autem et reliquum ſcire. Audi tullianam ſententiaq̄ id teſtantem. Omēs inquit bene viuendi rōnes in virtute ſunt collocande. Non igitur in voluptatibus. Audi et magnum patrem Auguſtinū. Ta le inquit bonum eſt deus vt nemini eum deſerenti bene ſit. Sz nun quit deū deſerit hō voluptuoſe viuens. vtiq̄. eo em̄ deū deſerit q° amoꝛem dei. quippe qui manet in caritate in deo manet. et deus in eo. Sed teſte gḡ. tanto vnuſquiſq̄ a ſupno amoꝛe diſiungit². quan to inferius delectatur. ſ. p voluptatem. deo igitur pꝛimius ad he reni nihil cum voluptate. Audi rurſum ſenecam. In voluptate in quit nihil eſt magnificum. nihil eſt qd̄ naturam deo ꝓximam dece at. menbꝛoꝛz vilium ac turpium miniſterio veniens exitus fedat.

IIII. CONSIDERATIO.

Quarta puella sic ait.horreres homo voluptates.si quid essent pfecte scires.Ecce em̄ spine sunt.Sūt et arma dyaboli.Quippe q̄ spine smt que verbū dei suffocant.testat⁹ saluator in euāge⁹. dum em̄ sunt sic animam sauciant.vt verbi dei capacē esse minus sinant.Horro q̄ smt arma dyaboli.hoc papalis epla nobis insinuat.Otiositas mq̄t et voluptas arma sūt antiq̄ hostis ad miseras animas capiendas.Ecce capiendas inquit.qđ intellige.vl̄ ad mortez. vel ad spūalium bonoz.et internoz depdatōnem nō mediocrē. Dicente quantū ad hoc magno patre.Si habet animus vnđ oblectetur intrinsecus. sme delicijs manet intrius. ꝓpter qđ et pater clareuallis.Effusus inquit animus ex̄ se damna interioza non sentit.qz nec intus est ipe. sed in ventre fozsitā.vel sub ventre.at vō cum in seipam animam redierit: cognoscet q̄ crudeliter misera semetipam euiscerauerit.Hec pr̄ ille.Qua in re pensandum.q̄ anima vel in mortem ꝓpam.vel in internoz suoz damnosam euisceratōz et depdatōnem suoz spūalium antiqui hostis armis vtitur.q̄ prꝰ papalis epla otiositatem et voluptatem nominauit.Sed cur in ea otiositas p̄mittitur voluptati? Hoc pfecto ideo est.qz ipa otiositas occasio est voluptatis.Nimirum in homine otioso hostis antiquus dictam voluptatis in perniciem anime piter et cōzpis fabricat armaturam.

V.CONSIDERATIO.

Quinta puella sic ait homini voluptates appetēti.Si delectari queris.cur non in eis rebus q̄ multuz otinēt delectatōis.et non in eis que pparum? Vis scire in quibꝰ multum? volo inqes.Sz queso primus respondeas quid tibi videt⁹.Videtur forsan inquies in lauticia epulaz et ceteris in quibꝰ vulgus delectatur.Sed tu plane falleris tanq̄ is qui offam quereret et panē siccū aq̄ forinsecus pfusum tenuerit inueniret.Audi illustrem senecam.Hec inquit quibus delectatur vulgus tenuem habent ac pfusoziam voluptatem.Itidem dico falleris.quia in rebus credis multum delectari corpi vel anime nociturīs.Auctoz em̄ rez ne sapent hoies nō que sursum sunt.sed que sup terzam.tanq̄ si fas est dicere astutissimus nichil delectabile fecit interzenis.quin l̄ esset anime vl̄ corpi.aut vtriq̄ nocium.atq̄ ideo formidandum.cuius horroz delectatōi admixtus non smit ipsam esse multam p̄sertim extensiue.et maxime apud catholicos.cum etiam homo nō fidelis prauos dicat repleri penitudine et mox tristari prius delectati sunt.Repleri vero penitudine.et delectari.non stant simul.Demum penitudo vitia respicit virtutibus opposita.et si multuz queris delectari.visq̄ scire in quibus magis.Nota gregoriuz hoc egregio suo testimonio declarantem.absit inquit vt tanta sit delectatio in vitijs.quanta est in virtutibus.

VI.CONSIDERATIO.

Sexta puella ad hoīez voluptates appetentem sic loquit². Eli= ge homo quod vis. aut voluptatib⁹ libere vti. aut a volupta= tibus restringi. Dices forte restringi nolo. certe in hoc opand⁹ es iumento insipienti et similis illi. Nempe si licentia tibi concedit² atq; optunitas libere voluptatibus pfruendi. nō est signum in bo, num. sed similis eris vitulo mactando. et signū habes ppetue moz, tis e uicino Nōne docz hoc gregozij egregia quedam hominis ad vitulum opatō. sub cuius vituli typo de hoīe voluptuoso loquēs. Vitulus inquit mactand⁹ liber ad debitam moztem curzēs. effre= natis voluptatibus vtitur. qz et vitili qui mactādi sunt in liberis relinquunt² pascuis. Iustus a delectatōnis transitozie iocunditate restringit². qz etiā nimiz vitulus ad labozis vsum deputatus sub iugo retinet². hec ille egregius pater. q̄ mozte expzimit. ad quā in similitudinē vituli comedētis fenū pascuale effrenate voluptuo= sus damnatur. Bz licet subiungat iust⁹ a delectatōnis transitozie iocunditate restringit². tn̄ non expzimit quid inde boni ꝺsequatur. Cur hoc. forte qz aliūde satis notū est etiā hijs qui forīs sunt illu, stri seneca de hoc loquēte Si vis inqt in ppetua voluptate esse nō voluptatib⁹ adiciendum. sed cupiditatibus detrahendum.

VII. CONSIDERATIO.

Septima puella ad hominem voluptatū carentia ꝺtristatum sic ait. Tu negligis manna absconditum diumaz consolationuz omnis suauitatis habens delectamentū. cuius etiā in hoc mozta= li corpe posses ꝺsequi vel gustū. si non p̄eligeres et diligeres car= nales voluptates non habentes solidum delectam̄tum. bz amaruz finaliter lamētum. ꝓpter qꝺ qz carnales sunt. ideo carnib⁹ opan= tur. et qz rudibus placent. Ideo grossis esculētis minus delicatis denotantur. quia vero finaliter amarum sequitur eas lamentum. Ideo per cepas que lacrimas educunt ab oculis ꝺsignātur. et vtē, tes eis tanq̄ puersi seu puersum habentes appetitum vituperantur. quod per gregoziuz tanq̄ in figura egregie edocetur. Filij inquit israhel māna deserētes cū peponib⁹ et carnib⁹ pozros. cepasq; q̄= sierunt. qz videlicet puerse mentes gr̄e dona despiciunt ꝓ carnali bus voluptatibus laboziosa huius vite inania lacrimis plena cō= cupiscunt. Hec gregozi⁹.

VIII. CONSIDERATIO.

Octaua puella ad hominē sup voluptatū carentia ꝺsolandū si c ait. In primo est vt discas voluptates esse delectatōes seu cō solatōes caducas. Bz et hoc ex supi⁹ dictis patet. Nōne aūt cadu cis delectatōibus bonū ē carere. Est vtiq;. Siquidez hee caducum morbū inducūt anime. et tandē etiā corpi. cadentib⁹ ipis ob casū peccati in ignē inferni. Quid ni caducū morbū inducāt caduce ex istētes. nē. pe cū sancto sanct⁹ eris. et cū ꝓfecto ꝓfect⁹. Quid igi² mirū si etiā pari mō. cū infecto infect⁹ eris. et cū caduco caduc⁹.

NONA CONSIDERATIO.

NOna puella ad sepedictum hominem sic ait. merito nullꝰ tristari. quinimmo potius gaudere debet quilibet si desolatōibꝰ desolatōnem sanctam. si vanis verā. si caducis eternā. si ymis summam desolatōez. si minutissimis torrentez voluptatis. si cinere celestem dulcediez. si veneno diuinum balsamū. si illecebris carismata spūs. si deniqz tenebris lucē excludentibꝰ careat. Ez quid. Profecto hęccine sunt desolatōes. delectatōnes. et voluptates mūdane Ita est plene. Audi illum clerevallēsem dulcissimū. Vndiqz inquit se ingerit amor mundi cum desolatōnibus. immo desolatōibꝰ suis. obseruat aditus. p fenestras irruit. mentem occupat. ſz non eius q̄ dixit rēnuit desolari anima mea. memor fui dei. et delectatus sum. ꝓoccupatum nēpe secularibus desiderijs animū delectatō sancta declinet. misceri non poterūt vera vanis. eterna caducis. spūalia corpalibus. summa ymis. vt piter sapias que sursum sunt et q̄ sup terram. Vnde et benignissimꝰ ille magister ait. Rogabo patrem et alium paclitum dabit vobis spm̄ veritatis. qui maneat vobiscum ī eternum. Audiat qui huic sterquilinio semp inheret. qui carnez fouet. in carne seminat. carnem sapit. nichilōiꝰ desolatōnem superne visitatōnis illum torrentē voluptatis. illā sape grām spūs vehemētis. qua vt veritas ipa testatur. nec cum ipa quidem verbi carne ꝓcipe vllatenus apostoli meruerunt. Erat omnino siqs illā celestē dulcedinem huic cineri diuinum illud balsamū huic veneno. carismata illa spūs misceri posse huiōi illecebris arbitratur. nulla cōuentō veritati et vanitati. luci et tenebris. spūi et carni. igni et tepiditati. Sed dum illa moratur. inquies sme aliqua desolatōne esse non possum. immo vere si moram fecerit. expecta eum. qz veniet et non tardabit. Apostoli decem dies in hac expectatōe sederūt pseuerantes vnanimiter in ōrone cum mulieribꝰ et maria matre ihū. cui nos gratie ꝓro nostre exiguitatis modulo ꝓpātes exinanire per omnia nosmetipsos et a delectatōnibꝰ miseris et caducis desolationibus euacuare studeamus dilectissimi corda nostra. Nec ille pater.

X. CONSIDERATIO.

DEcima puella sic ait ad hominem antedictum. Cur de carētia turbaris terrene voluptatis. cuius copiam si haberes diuinarum visitatōnum inopiam incurreres. ac a deo tanq̄ tepidus et abhominabilis eūomendus esses. Audi patrem clareuallis. Amāt inquit in carne sua terrenas consolaciunculas. siue in verbo. siue in signo. siue in facto. siue in aliquo alio. et si hec interrumpunt alī. non tamen penitus rumpunt. Inde est q̄ raro affectōes suas

dirigunt in deum · et eoꝝ opunctō non ōtinua · sed hoꝛaria est · Im
pleri autem visitationibus domini anima que hijs distractioni =
bus subiacet non potest · · et quanto magis illis euacuabitur · tan
to amplius istis implebitur · si multum · multum · si parum · parum ·
vel foꝛte si magis pꝛobas · nunq̄ iste illis misceri poterunt · nō em̄
spūs et caro · ignis et tepiditas · in vno domicilio omoꝛantur · pser
tim cum tepiditas ipi dño soleat vomitum puocare.

¶ XI · CONSIDERATIO ·

UNdecima puella ad antedictum homiez sic ait · Si nō mouent
theologica moueant te l̄ philosophica ad gaudendū magis
q̄ dolendum de carentia coꝛpaliuz voluptatū · Ecce em̄ quid dicit
pꝛinceps philosophoꝝ aꝛestotiles vir gentilis qui ī articulo moꝛ
tis ostitutus ogregatis circa se alijs mundi sapientibus suis disci
pulis locutus est in hec verba · qn̄ homo dominatur voluptatibus
suis et cohꝛcet naturam suam hoꝛrendo oblectamēta coꝛpis que
immundant ipam · sed inquirit delicias anime in addiscendo scien=
tias dei et intelligit secreta sua · tunc apti sunt oculi anime et deli
ciantur multum et delectabitur delectatione dissimili delecta =
tionibus coꝛpis · quia omnes ille tenebꝛe coꝛpis finiuntur et ter =
minantur in nichilum et destruunt substantiam suaz et faciūt ipm
descendere ad interitum · hec ille · et quid adhuc egemus testibus ·
ecce ab hijs qui foꝛis sunt otra te testimonium phibetur.

¶ Capitulū secundū otinēs osolatōes sup carentia deliciaꝝ sen
sibilium seu voluptatum secundū sensus seu potentias sensitiuas ·

SEcundo post p̄missa dominam cōsolatricem adijt tri=
stis alius de sensibilium deliciaꝝ seu voluptatuz ca
rentia pturbatus · cui ipa p ipsius consolatōne moꝛ
duas de suis puellis adiunxit.

¶ I · CONSIDERATIO.

PRima igitur puella ad hominem illum sic ait · Pꝛofecto quā =
to magis sensus seu sensitiuas potentias dum pegrinamur in
coꝛpe delicijs curamus deficere · tanto illa supioꝛ naturaq̄ ipaꝝ
domina ostituta mens humana famelica magis relinquitur suis ī
ternis refectōnibus a deo p̄missis destituta · Nempe celestis patris
familias dispensatoꝛ pmptuaria cuius plena · cuius cella vinaria
abundat in conuiuium vindemie defecate populo dei exhibenduz
qui in celis disponit nobis mensam vt edamus et bibamus sup mē
sam eius · etiam hic nequaq̄ volens dimittere nos ieiunos ne defi
ciamus in via sic alloquitur dulciter viatoꝛes · Venite inq̄t ad me
qui laboꝛatis et onerati estis et ego reficiam vos · Nimiruz mente
refici si volum⁹ appꝛopinquem⁹ ei necesse est · Ipe nāq̄ dꝛ pascha
nostrum · Ab eius aūt interno refectoꝛio vtpote in clausꝛo anime
ostituto · distamus remotius duz non sine multiplcibus peccatoꝝ

oneribus et curaꝝ laboribus extra clauſtrū ad curias ſenſuū ani-
malium nos cōferimus. curantes illic exquiſita deliciaꝝ pabula
ipis animalibus ſenſibꝰ tanq̄ viliſſimis animalibꝰ et ſuillis vili-
bus miniſtrare. Quo fit pfecto q̄ cum animalis homo q̄ ſumt ſpūs
nō pcipiat a ſpūali refectōne nedū ieiunaꝝ relinquimꝰ. verū etiā
impie famelicā eſſe facimꝰ mentē internā quā tāq̄ ſpōſam pulcer-
rimam ꝺſortem ſimilem ſibi habere voluit. immo et creauit ſecūd
ſuam ymaginem ipe deꝰ. verum ſi quod tolerabiliꝰ videt² ꝺſidere,
mus ſenſituas potētias eſſe pediſſeq̄s tanti regis ſponſe de regno
anime. cui pēſſe dinoſcitur iure nature. in reginam celi aſſumpte.
nunquit ergo excuſabitur antedictꝰ. Profecto mime. Quid em̄ eſt
hoc. eā q̄ intꝰ eſt regiam egredi et reginam tantā famelicam relin,
quere et foriſecas corpaliū organoꝝ officinas colere et inibi pe,
diſſequis ignobilibꝰ deliciaꝝ ꝺuuia p̄pare

II. CONSIDERATIO.

Secūda puella ad p̄dictum hoiez triſtez ſic ait. Homo ſimplex
Senecam audi venerabilem tanq̄ tibi loquentem atq̄ ſeſe q̄ſi
apud te excuſantem. Exiſtimas inquit me detrahere tibi mltas vo,
luptates qui fortuitu ſubmoueo. qui ſpeciei dulciſſima oblectamē
ta cenſeo deuitāda. immo ꝺtra. volo tibi nunq̄ ꝺceſſe leticiā. hec
ille. quaſi dicat. hoc te habere volo q̄ non ſupatur vllo oblectām
to voluptatis teſte filio ſyrach. non eſt inquit oblectamentuꝝ ſup
cordis gaudium. Tu ergo habeto et me atq̄ ſororem meam peiuꝝ
locutam hac in parte excuſatas. que delectatōes non damnamus.
ſed mutamus vt ibi habeantur et querantur. vbi ſanctius et hone
ſtius poſſidentur. Vbi inquies. Certe non apud ſenſus hominiꝫ q̄
proni ſunt in malum ab adoleſcentia ſua. donec abſcedat quod ex
pte eſt. et ſuccedat quod pfectum eſt. apud vtrunq̄ hominem illo
ſcilicet in ſtatu in quo nec ſenſibiles delicie ſunt ſuſpecte. Interim
aūt vnam cuꝝ patre clareuallis tibi ſic dicimus. Delectatōes non
p̄dimus. ſed mutamus a corpore ad animam. a ſenſibus ad conſci-
entiam. hec bernhardus.

Capitulum tercium continēs conſolatōnes ſup carentia vene-
reoꝝ ſeu veneree voluptatis. ſiue ſup abſtinentia a delicatōibus
luxurie.

Tercio poſt premiſſa domine conſolatrici triſtis alius
de veneree voluptatis carentia eſt conqueſtus. que
mox ei ſex de puellis ſuis pro eius conſolatione aſſi-
gnauit.

I. CONSIDERATIO.

Prima itaq̄ puella triſtem ſic alloquitur. videtur q̄ tu hō qui
luxurianti carni ſatiſfacere appetis ſimilis ſis viti que in fo-
lia. vl in lignum luxuriatur. que quatenꝰ vberiorez pferat fructū
p putatōez purgari ſolz. te quoq̄ neceſſe ē purgari p amputatōem

luxurioſe voluptatis. ſi fructū ꝓferre deſideras honoris et honeſtatis. et nōne fructus honoris et honeſtatis quibus inter tēpalia nihil eſt melius. merito plus ſape debz q̄ feda voluptas carnis fetens et abhoīabilis corpis et anime corruptō inductiua infamie et deſtructiua honoris. Dices forte quō honoris ſi non ſit res nota alijs. ſed plane in hoc ereas. nonne nota eſt coram tui infectio principibus populoꝝ cum deo abrahaz congregatis. immo et ipi deo principaliter et ſuis angelis. Nonne igitur ſunt qui facta tua ſciunt et intuitiue intelligunt et ſentiunt nulla diſtantia impediēte. put ſupra p ſodalem meam eſt deductum.

¶ II. CONSIDERATIO.

Secunda puella. non ſine verecundia ſe loqui aſſerens. ad predictum ait. Nunquit ꝓphas legiſti. vl naum ſolum. et corruēt inquit. vel ſcōm. lxx. infirmabuntur in corpibus ſuis ꝓpter multitudinem fornicatōnum mulieris ſpecioſe et grate. Ratio ſcōm medicos videtur eſſe. quia oplexio ſemis eſt calida et humida. generatur eīm ex claro et puro ſanguine quo et principalia et ꝓpria paſcuntur ac ſuſtentantur membra. Vnde cū in eius euacuatōne quis modum tranſgreditur non ſupeſt ſanguis quo paſcant. Ideoq; virtus hominis debilitatur. corpus deſiccatur. et defect9 ſequitur. Addit quoq; galienus. Non inquit ꝓcedit a mēbris ſolus humor. ſed etiā ſpūs vitalis p arterias exit cum ſemine Ideoq; nō eſt mirū ſi veneree voluptati deditus debilitatur. q; duz corpus euacuatur. vitalis quoq; virt9 minuitur. Vnde etiā mlti mortui ſunt ob hoc. etiam ſcōm Galieñ diuti9 eunuchi viuunt.

¶ III. CONSIDERATIO.

Tercia puella ad hoīez de carentia venereoꝝ turbatuz ſic ait. Cur hac occaſione turbaris. q̄ quidem carentia. humani inte generis ſeruat dignitatem. Hunq̄ audiſti principem phoꝝ dixiſſe. q̄ delectationes ſecundum tactum faciunt hominem bestialem ſeu beſtialem. Quo pacto forſan inquies. Profecto ſecundum illū venerabilem aquinenſem. beſtie nōne carēt. vñ ſcōm hoc homo in coitu beſtialis efficit. q̄ delectatōnē coit9 et feruorem ācupiſcentie nōne moderari nō poteſt. Burſum ſcōm eundē nūc in via i ſtatu nature lapſe tales delectatōes que habētur cum vehemētia paſſionis et animi inquietudine. eo q̄ nō ātinue regulantur ſcōm rationem etiam humanā. ſz excedunt regulam rōnis. et ſuo exceſſu ipam rōnem abſorbent. Ideo faciunt hominem beſtialem. Nonne igitur ſane mentis homini ne tali effectu miſerabili ab humani generis dignitate turpiter degenerz ā cauſe ipi9 effectu. id eſt venereoꝝ carentia merito eſt gaudendū potius q̄ dolendum.

¶ IIII. CONSIDERATIO.

Quarta puella p̄dicte tercie tanq̄ ꝓpinque ſue ocrdās ſic ad

triſtem loquitur ·cur de eius rei carentia triſtaris ꝙ ſi eo non ca=
reres tam quo ad ſpm̄ naturalem humanum·ꝙ̄ quo ad ſpm̄ diuinū
notabiliter impeditus eſſes·Vis ſcire ō impedim̄to ſpūs humani·
vl̄ quantū ad actum intelligendi·Audi illuſtriuz teſtimonia·Non
ne em̄ p̄inceps ꝓhoꝝ ariſtoteles illuſtris fuit· Nōne et magnus
pater augu⁹ eſt illuſtris·et quid dicunt iſti· Ecce dicit ariſtoteles
ꝙ in delectatōe venereoꝝ null⁹ poteſt aliquid itelligere·magn⁹
aūt pater et ō delectatōe venerea loquēs dicit·ꝙ ipo momto tpis
quo ad eius puenit² extremum pene omnis acies· et quaſi vigilia
cogitatōnis obꝛuitur·Vis rurſum ſcire de impedim̄to quod ꝯmo
patur quātum ad ſpm̄ diuinum·Ecce delectatō venerea adeo na=
ta eſt impedire p̄eſentiā ſpūſſancti ꝙ dicit illuſtris vir Ieronimus
ꝙ illo tēpe quo diugales actus geruntur p̄eſentia ſpūſſancti non
dabitur· etiam ſi ꝓpheta eſſe videatur qui officio generatōnis ob
ſequitur·

IV. CONSIDERATIO.

QVinta puella ad p̄efatum triſtem ſic ait·Cur de carentia eius
rei moleſtaris ·et non potius rem illam moleſtaris·quā et mū
di ſapientes p̄cipui deteſtant²·Audi illum ariſtotilē in ſignem in
moꝛtis articulo voce veridica de carnis illecebꝛis et actib⁹ turpi
bus·et de illis qui talib⁹ vacant ꝓteſtantez·ſicꝫ inquientē· Qui
inquit multū vtitur voluptate venerea inueterat coꝛpus ſuum· et
ſuſtantiam ſuā macilentat·et ſapiens qui deſpexit et odiuit omnes
ꝯmōi ſupple delectatōnes que ſunt deſpecte et viles exultare de=
buit in tpe quo aīma ſua appꝛopinquauit creatoꝛi ſuo·quia nō ti=
met appꝛopinquare ſe ipi ·nec inuenit ꝺtradictoꝛē nec repulſoꝛē·
ſicut anime que ſecute ſunt vanitates·ſequit²·circa finez beata eſt
anima que nō eſt infecta p̄auis opibuſ huius mundi et intellexit
creatoꝛem ſuum ipſa eſt que reuertitur in locum ſuum in deliciis
magnis·non cum delectationibus coꝛpis que ſunt deſpecte·et ve
anime peccatrici que non habet virtutez nec poſſe redeundi ad lo
cum ſuum·nec poteſt aſcendere in patriam ſuam·qz turpia opa de
lectatōis coꝛpis ipediūt aſcenſum ei⁹ ſurſum ·Hec ille vir gētilis
Sz et tulius ille refert ꝙ archita tarentinus cū eius ſermoni plato
atheniēſis ei⁹ adiutoꝛ intereſſz nullā capitalioꝛē peſtē ꝙ̄ volupta
tem coꝛpis dicebat hominib⁹ a natura datā·cunꝫ nil p̄ſtabilius
mēte de⁹ dediſſz huic diuino muneri nichil tā inimicū eſſe ꝙ̄ volu
ptatē·nemini cēſebat foꝛe dubium quin ꝙ̄diu voluptate gauderz
nichil agitare mente nichil cogitatōne·nihil ratōne ꝺſequi poſſet
Hec ille·fertur quoqz p̄dictus archita dixiſſe·nulla peſtis capita=
lioꝛ ꝙ voluptas coꝛpis cuius auide libidines temere et effrenate
ad patiendum incitantur·hinc patrie p̄ditōnes·hinc reꝛ publica
rum euerſiones·nullū deniqz ſcel⁹ nullum facin⁹ eſt ad quod ſu=
ſcipiendum non libido voluptatis impellat·

VI. CONSIDERATIO.

Sexta puella ad ꝓfatum sic ait. Nescis qm̃ dictum est hoīb⁹ templum dn̄i sanctum est quod estis vos. Qz quod peccatum maius esse posset q̄ quo polluitur templū dei sanctū vl̄ i baptismo sanctificatum. quod quidē fit ꝑ actum venereū Hoc em̃ actu vno existente duplex simul polluitur templum. in viro. s. et in mulie re. immo cum templi dei appellatōne non solum mens cui conuenit ꝓncipaliter. sed et coꝛp⁹ continetur. sequitur vno fornicatōnis actu cui ꝺsensus adest ꝓsene vtriusq; simul quatuoꝛ tēpla ꝓphanari pollui et confundi. Cuius peccati magnitudinē ꝺsiderās ꝓsidoꝛus. Inter cetera inquit. vij. vitia fornicatō maximuz scel⁹ ē. quia ꝑ carnis immundiciam templū dei violat templum. s. inferi⁹ et supius. que alterutrum sibi suam ꝺmunicant feditatem. que ab vno in alterum deriuatur.

Capitulum quartum continēs consolatōnes sup abstīentia ab osculis et amplexibus et a voluptuosa seu libidinosa personaꝝ dilectarum ꝺtrectatione.

Quarto post p̄missa quidem ꝓpter abstinentiā ab osculis et amplexibus et voluptuosa ꝓsonaꝝ dilectaruz ꝺtrectatōne cōtristat⁹ dominam consolatricem adijt sperās apud eam ꝺsolatōnem inuenire. Ut illa eidez mox de puellis suis duas adiunxit impans vt ipsum ꝺsolēt².

I. CONSIDERATIO.

Prima icaq; puella ipm̃ tristē alloquit² ꝑ hunc modū. Cū inq̄t tangentia sm̃t quoꝝ vltima sunt tim̃. et cū dicti tact⁹ mediū faciant inter hoīez et deū. sequit² quidē ad tales tact⁹ q̄ necesse ē carere tactu quodā diuino multo suauioꝛi. de q° loq̄t² regularis ille de area anime. Queso inquit quid est illud dulce qd̄ in eius recoꝛdatōne alī̄ me tangere solet. et quasi quibusdā amplexib⁹ amoꝛis intus teneo. ꝛc̄. Qz dicti medij sublatō via est ad cōiunctōnem extremoꝝ. sublato em̃ medio ꝓculdubio diunguntur extrema. q̄ꝑpe hoc mīme fallit respectu illius extremi cuius hec sunt verba. Delicie mee esse cum filijs hominum. sequitur ergo tactus ille secundus internus qui tam dulcis ꝓpter q̄z cum sit vehementius ad delectatōnem mouens q̄ tactus alter. Interoga expertum et sentiet quod dico. nulla erit ratio quare de ꝓedicti īmūdi tactus carentia quis turbetur. Est aūt et de osculis spālis ratio. q̄s em̃ l̄ mediocriter mūdus. os quod cerneret inquinatuz cupet oscularī. habet autez et sponsus anime oscula que ꝓebeat. Osculetur me inq̄t sponsa osculo oꝛis sui. Vtiq; os mundissimū esse constat. ecōtra libidinosum osculum os immundum reddit deosculantis pariter et deosculati. An non libido soꝛdida est atq; commaculat. Nonne etiam olet. igitur illa osculum excludit oꝛis mundissimi odoꝛe suauissimo redolentis. spiꝛat siquidem os diuinum odoꝛem balsami.

Nam et illa que ꝓcessisse sese ex ore altissimi gloriatur·sicut inquit cynamomum et balsamum aromantizãs odorez dedi·et quasi mirra electa dedi suauitatem odoris·Igitur ne mundissimi oris altissimi tam suauiter redolentis desiderabili osculo quis ꝓiuet̃·expedit et necesse est vt illo osculo careat quod ex libidine ꝓuenit,vel quod ad libidinẽ terminatur·

¶ II·CONSIDERATIO·

SEcunda puella animaꝫuertens multos esse quos p̃missuꝫ genꝰ tristicie turbat ad oñs simul sermonez dirigens ita ait·Quiqꝫ filij hominum cur videntes filias hominum q̃ sint pulcre· moxeaꝫ delectari queritis in amplexu·aut alio quouis tactu·O stulti nolite hoc appetere·non expedit quidem·Quis eñ tam insanus q̃ si ꝑdolũ aliqd̃ ꝑspiceret pulcꝛ facie·sꝫ ꝑ oñe corꝓ alibi a spiritu et spinosum·eius nihilõꝰ rueret in amplexum· Quid vero de filiabus hominum estimatis·pulcras attenditis·Sed queso vbi pulcritudo poterit hec discerni·Num alibi q̃ in facie·forte nec in facie·nam spina in oculo deformat faciem· Ille vero quas pulcras dicitis tanq̃ stulti secundum faciem iudicantes.id est superficiez attendentes·que pinde non sunt spine in oculis vestris· non modo in suis oculis habent spinas·sꝫ tota i facie.atqꝫ ꝑ oñe corꝓ vere citer sunt spinose·Audite queso canticum sponsi sponsam suã vmcam filiabus hominum tanq̃ eis ꝑsus dissimilem optantis·Sicut inquit lilium inter spinas.sic amica mea inter filias·Quod verbuꝫ sane sub hoc accipite intellectu·Videlicꝫ non q̃ q̃libet vna spina· sed q̃ instar ericij vnaqueqꝫ totaliter sit spinosa ·aculeis plena·Ita quidez vt omni ex ꝑte qua tangitur illic pungens spina seu aculeus non modo inueniatur·verum potius ipsius tangentis anie sauciande infigetur· Si tangis manum spinam infiget· Si os ore tetigeris vtrũqꝫ labium spinaꝝ barba affliget.et breuiter non ẽ ꝑs in corꝓe que attacta medullis cordis attingentis spinaꝝ aculeos non imprimat·Quapropter eo sane tempe quo nondum fuerit tempus amplexandi·sed longe fieri ab amplexibus.quo nec tempꝰ est tangendi·quemadmodum felicis memorie marie dixit saluatoꝛ·noli me tangere·nondum enim ascendi ad patrem meum·huiõi inq̃ tẽpe dicat et quilibet vir sapiens·filie babilonis misere· noli me tãgere·Suo nanqꝫ libidinoso oplexu·q̃ꝫ contingit·q̃ꝫ deosculatur· q̃ꝫ ve manibus contrectat,ac a quo contrectatur·spinis impressis vulnerat·cruentumqꝫ relinquit in suo sanguine,vel dicam potius in sanguinibus peccatorum miserabiliter volutandum· Que nam forte quis inquiet sunt iste spine·Profecto horride spine sunt carnalia desideria·desidiosam animam vulnerãtia·a qualibus spinis cauere nos ammonet ꝓinceps ipse apostolorum· Obsecro inquit vos abstinere a carnalibus desideriis q̃ militant aduersus animã·

Verum si quempiam desideria ista tanq̄ spine non satis videantur affligere·p spinas poterit accipe diros aculeos pungentis conscientie·carnis delectatōnes auide concupitas sui remorsus contrarietate non modo vincentis·verum etiam quantotius atq̄ acutius vindicantis·Voluptas enim quo auidius hausta est.citius in contrarium recidit·vt ait ille illustris seneca· Gaudere igitur magis oportuit q̄ dolere de abstinentia omnis voluptuosi cōtactus.qui post fedam delectatōnem breui durantem·cor reddit saucium suis aculeis pungitiuis. qui infixi pfundius e corde educi nequeunt· priusq̄ homo proprij oris confessione confusionem notabilem patiatur·

¶Capitulum quītum continēs consolationes sup carentia voluptuose contrectatōnis.spāliter manuum psone dilecte·

QVinto post premissa accessit ad venerabilem dominaz cōsolatricem etiam alius quidam tristis conquerēdo q̄ non posset manus persone sibi dilecte contractare. cui illa de suis puellis mox duas pro ipso consolando assignauit·

¶I·CONSIDERATIO·

PRima itaq̄ puella p̄dictum fatuum sic est aggressa·Ecce inq̄t quid ex cythera simphonici illi9 cytharede diuinis auribus insonuerit·Tenuisti inquit manum dexteram meam·et in volūtate tua deduxisti me·et cum gloria suscepisti me· Nanc manum quam tenere dignatur de9 qualē esse putatis vos carnis amatores· Pro, fecto amator lylion deus suis diuinis manib9 haf manus digna, tur tenere·hijs q̄ manibus post se sponsaz trahere in gloria collo, candam·que quidem man9 lilia quedā sunt,vtpote quib9 inest cādor delectabilis lilion·nō certe man9 sanguinolētas spurcissimo sanguine plenas·Forte dices que nā sunt iste·Reuera huiuscemodi sunt manus voluptuose,immo libidinose otrectate·Nimiz i illis sanguis verus in venis decurrēs otrectatōe aduocatur,ac ibi etiā multiplicatur·Nam siquidem singulis membris dū patiunt² p, sidio vult esse p sanguinis missiones·q̄ etsi modica pellicula mortalium occultet ab oculis·iste tn̄ sanguis abhominabile libidinis instrūmtuz pspicue cernitur·oculoz intuitu diuinoz·quippe virum sanguinum et dolosum abhorrabitur dn̄s·nec abhominaretur nisi agnitū·Hautdubiū igitur quin et man9 huiōi dolosis plenas sanguinib9 agnoscat et abhomīetur· In quaz siquidē phisionōia celestis phisiologus certissime deprehendit virum sanguinum et dolosum sibi abhominnbilem et exosum· Sunt autem manus iste rursum plene sanguībus·id est peccatis de quibus psalmigrah9·

Libera me inquit de sanguinibus. Nam et vulgares nonnunq̄ alios appellant sanguinolentos peccatores. Quid igitur mri si et manus ille peccatrices dicantur esse penitus sanguinolente, que si p̄ cuiusuis rei impetratōne subleuent² ad deum. quid aliud putas eas nisi diuinor̄ oculor̄ auersionem posse melius impetrare. Nē pe vt ait cecus ille olim illuminatus. peccatores deus nō audit. scilicet quantus est ex eor̄ meritis. Hoc itaq; lucrum habet persona quelibet de manuum suar̄ voluptuosa ꝺtrectatōe, q̄ nec digne sunt ad celum subleuari p̄ gratie impetratione. econtra autem is qui caret voluptuosa manuus suar̄ ꝺtrectatōe. eo magis gaudeat quo ex hoc audet manus suas ad deū sursum eleuare sub spe gratie recipiende.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella p̄memorat̄ fatuum sic est allocuta. Nescis q̄ manuū libidinosa ꝺtrectatō ē q̄si cere mollificatō ad ipsiꝰ qui mollificat impssionem ymaginis. excluſa pfecta ymagine trinitatis. Cuius cere inquies. Profecto illius de qua diuinus ille simphonides testatur dicēs. factum est cor meum tanq̄ cera liquescens. Quō inquies ad huius cere mollificatōnem manuum cōtrectatio se extenderet. manus nanq; forinsecus sunt, et cor est intra. nec modico etiā cor et manus distare vident² interuallo. Ex huius facile est ꝺsequi solutionē questionis. Siquidez vene cordis ad manus vsq; p̄tendunt². qua ex re ꝺtingit ex contactu earum in manibus calefacto sanguine et illo ex cōpssione manꝰ ad cor recurrēte. vel vicinum sanguinez et ille alium immutante, et sic successiue calefactione ad cordis sanguinem ptingente. resultat quantotius in ipso corde mollificationis effectus. quemadmodum qui trahere p̄ponunt sanguinem. dicunt² brachiū calefacere. dum solas manus ad ignem porrigunt immediate. vti et qui trahit cordaz distātem a se, pulsat campanam. Sed et vere dici posset cor quod liquefit vti cera ab ipsis contrectatis manibꝰ non distare. Cor siquidez hoc est anima vel animus. non enim est cor carneum. sz anima carnis. Porro de anima carnis dicit ille psalmigraphꝰ. Anima mea i manibus meis semp. et si quadā hoc ratione sit dictum de quibuslibet manibus. spālius tamen id dici potest de manibus illis q̄s ꝺtrectatō plenas reddit sanguinibus. Nam vt noster tradit leuiticus, anima carnis in sanguine est. Qui ergo nolit effemiatꝰ defluere. qui corde solido et non ad modum cere liquescente diuinam in se ꝑpulcram ymaginem optet ꝺseruare. qui turpissime ac spurcissime cuiusuis sigillatōnis aut ymaginis impssioni omnem resistendi virtutē velit non emittere. Is necesse est abstinere studeat a manuum tam actiua q̄ passiua contrectatione. Sed dices forte. absit q̄ omnis manuū ꝺtactus ad ꝓnicōsaz resolutōez animi termie².

Absit ne omnis ctact⁹ hmōi sit libidis incētiu⁹ · recte q̄dem dicis. Sed tactus qui eiusmodi est · qui animum uiri non resoluit · qui ef feminatum non facit · qui incendium libidinis minime operatur. q̄ cast⁹ uel pudicus est · Profecto tactus huiōi carentia quenq̄ mini me contristabit · sed a tali quilibet facillime honestatis ob gratiaz abstinebit · quod satis supponit in ethicis suis mundi sapiens Si gnum inquit oportet facere habituū sup uenientem uoluptatem uel tristiciam · qui quidem em̄ recedit a corpalib⁹ uoluptatib⁹ · et hocipo gaudet tempatus · qui aūt tristatur intempatus ·

Capitulū sextū otinēs cōsolatōes spēaliter virginū super voluptuo sarum carentia delectatōnum.

Sexto post premissa ad dominam cōsolatricem accessit etiam virgo quedā tristis ex carentia voluptuose de lectatōis cui mox dña gra cōsolatōis ipendende dual deputauit de suis puellis.

II. CONSIDERATIO.

Prima igitur puella ad virginem illā tanq̄ ad vnā de quinq̄ fatuis subuersa lampade sua et extincta · oleū leticie nō habē tē sic ait · Nonne tibi note sunt prudētes virgines que veniēte spō so intrauerūt cū eo ad nuptias · Quod si nosti. mirū est valde q̄ nō omni conamīe studes eaz collegio aggregari. Nimiz de hijs nō gratis seu frustra cantat ecclesia voce dulcisona · Ihesu corona vir ginum · qui pascis inter lilia sept⁹ choreis virginū · spōsus decor⁹ gloria · sponsisq̄ reddēs p̄mia · Quocūq̄ pgis virgines. sequntur · atq̄ laudib⁹ post te canentes cursitāt · hymnosq̄ dulces psonant · Dices forte quib⁹ hymnis vl laudib⁹? Profecto ad p̄sens submis so intellectu p nostrum citharedam dauid ꝑhām dictuz noueris Laudate eū in tympano · et rursum · Laudate eū in cordis. que · s. p̄ dictis ducuiunt choreis · Q̄ quid p tympanum. quid ve p cordas · Ecce hoc glosa aꝑit · Nam cū dr in tympano glosa exponit · id est i carne que e sme omni corruptōne · et cum dr i cordis · glosa expoit · id est in carne iam a corruptione libera · Virginalis igit incorru ptio carnalis voluptatis exclusiua vicem habet apud deum tym panoz · Vicem quoq̄ et cordaz · id est omnium musicoz instrum̄ torum cordas habentium · et sic iuxta scripture morem expressione paucorum determinatoz indeterminatam multitudinem capien do dicta virginalis incorruptō equiualet, seu potiꝰ prevalet uni uersis generibus musicoz ad laudem dei sonantium · Virgo itaq̄ carnaliter incorrupta q̄si lubrica carne a pelle rasa celestis tym panistria est, atq̄ ab omni noxio humore desiccata, quasi siccarum

cordaꝝ musico vsu valde solacōsa est. Quid ergo cogitas eligendum. Nōne magis est eligendum carnis momentanea voluptate hoc in tempe carere, et regi glorie, cunctisqꝫ celi ciuibus musicorꝝ scdm equialētiam instrumtorꝝ solaciū exhibere taꝫ gratum et acceptabile. q̄ neglecto hmōi celesti solacio pdicta in presenti feda vti voluptate. et quasi fetore in illa seu turpitudine cōsistente ipsi regi glorie. cūctisqꝫ celicolis ab hominabilem esse. constat certe q̄ scdm nequaq̄. sed primum est gaudenter eligendum.

III. CONSIDERATIO.

Secunda puella ad pdictam fatuam virginem taliter ē locuta O stulta et insipiens cū salua virginitate p minoribus voluptatibus relictis ꝓpter deum habere valeas multo maiores. cur ex hoc tristaris q̄ nō habes ipas minores. s. carnales. Vis scire q̄ habere valeas maiores. Ecce carnales delicie sunt de rem numero. ꝓpter quam relictōnē ꝓpter deum factam ab ipo deo centuplū est ꝓmissum. quippe nulla ratō est quare relinquēs domū, aut agros. aut vxorem ēc. hmōi centuplum accipiet in hac vita. et non idem sit de carnalibus delicijs sentiendū. Bꝫ qd. certe relinquēs ꝓpter xp̄m domū, aut agruꝫ, aut vxorē ēc. huiuscemodi centuplū accipiet in hac vita. i. centuplam osolatōnem respectu eius quā in re relicta habuisset si eam minime reliquisset ꝓut dilucide p neptē meaꝫ supius declaratur. osequens igitur est q̄ virgo relinquēs propter xp̄m carnales delicias quas corrupta habere posset, centuplā cōsolatōeꝫ accipiet in presenti, et siqua virginum fatuaꝝ hoc non expitur huius rei hanc veraciter reor esse causaꝫ. quia non reliquerit carnales delicias siue voluptates pure et simpliciter ꝓpter deum. qualem finem et modū terrena relinquendi determiat ipe xp̄s. Seruato itaqꝫ modo et fine debito terrena relinquendi. q̄ p relictis carnalibus delicijs virgo prudens deliciaꝝ centuplum. id ē multo maiores delicias osequatur. satis videtur innui cum de virgine gloriosa in hoc cantico ecclesie. Speciosa facta es et suauis signanter subiūgitur. In delicijs virginitatis. quasi inter delicias ille sint p̄cipue atqꝫ suauissime. Quapropter et ille dulcis p̄r clarevallis. Quid ni inquit delicias dixerim virginitatis decus cū munere fecunditatis quo quidem munere prudētes virgines vl̄ spūaliter et magis idcirco delectabiliter osequēdo nō priuantur. quippe relinquentibꝰ eis ꝓpter xp̄m omnē venereaꝝ voluptatē. ac perconsequēs carnalem fecundationem que solacōsam terminatur ad plem. cum p utroqꝫ relicto centuplum scdm diuinam sponsionem debeatur. contingit eas p carnalibus filijs. spūalium filiorꝝ multiplicatione in centuplum fecundari. Iuxta dictum illud ꝓphicum pi ter et apostolicū. multi filij dserte magis q̄ eiꝰ q̄ habꝫ virꝝ. et hij q̄dez spūales filij tāto sunt iocūdiores magqꝫ dsiderabiles quāto

minozem eis q̄ carnalibus curam educatōis necesse est ipendere victu namq; non indigent. nec vestitum requirūt. et hoc quidē ad modum coꝛpm future claritatis. nec mirū. Nempe et ipōzum est q̄ pulcra casta generatō cū claritate. vnde oꝛnatu ꝑꝛie sibiq; essentialis claritatis sunt contenti. Sed et nihilōiꝰ filij tales cum sint actus intra manentes vl̄ ipis quibꝰ eliciuntur habitibus sunt vestiti. vel saltem caritate infoꝛmante adoꝛnati.

¶ Capitulum septimum continēs consolationes sup carentia cōuiuioꝝ et multipliciū epulaꝝ siue deliciaꝝ in multiplicibꝰ cibarijs et poculis delicatis dīstentium.

Septimo post pꝛemissa ad sepedictam dominam dsolatricem accessit et alius tristis petēs sup carentia cōuiuioꝝ et epulaꝝ seu deliciaꝝ hmōi dsolari. cui illa pꝛo consolatione sua de puellis suis quatuoꝛ mox adiunxit.

¶ I. CONSIDERATIO.

Prima puella ait ad hominem p̄missa desiderantem. Nonne tibi melius foꝛet nunc carere bꝛeuis duratōis conuiuio. quatenꝰ iugis conuiuij capacioꝛ esses. q̄ bꝛeue eligere et iuge negligere. fateoꝛ inque pꝛimum melius. Sed ne dubites mundana conuiuia bꝛeuis esse durationis. non semp certe sedet ad mensam animalis homo in conuiuijs quibus vacans exponit se piculis. Repitur nimirum in sanctoꝝ legēdis q̄ piclitari solet castitas indelicijs. Secundūq; ieronimū inter epulas et delicias non est credendū pudicicia posse seruari. Cur gº bꝛeui durātes delicias dilig. et nō potiꝰ ipsis nūc carere eligis vt sis capacioꝛ iugis conuiuij qđ dictis opponit² piculis? Quod ē illud inq̄es? Profecto salomon ī ꝓuerbijs illud manifestat dicens. Secura mens quasi iuge conuiuium. Huic reuera conuiuio vt de alcioꝛibus taceam non desunt quantum ad cibum natatilia et volatilia grata decoctōne pata. Que nam inq̄es sunt illa? Sunt certe volucres celi et pisces maris qui pambulant semitas maris. Ex hijs namq; fiunt epule secura mente degustande. Nimiruz volucres celi sunt sancti in celo qui assumpserunt pennas vt aquile. volabunt et non deficiēt. Poꝛro pisces maris. s. huius maris magni et spacioſi manibꝰ. sunt sancti in terra adhuc in pelago huius mundi dstituti qui tamen pambulant semitas maris. s. ad poꝛtum salutis bꝛeuioꝛi atq; stꝛictioꝛi via tendentes. qui iuxta dictum pictagoꝛicum per viam cōmunem non ambulant ne multoꝝ sequantur eꝛꝛoꝛes. ¶ Vis autem scire quomodo vel quando ex hijs epule ad gustum secure mentis reficiendum decoquantur. Ecce hoc contingit quando assumuntur ī contempla tōe

tanq̄ grata materia et delectabilis intellectualis decoctionis et effectualis masticatōnis ꝺferente ad hoc pl'imum igne caritatis. Nimirꝝ dū caritati hominū secure mūs atqꝫ pure sanctorꝝ vita in terris.vel in celis existentiū.qui dum viuerent tam cōuiuia q̄ alia mūdi delectabilia ꝺtempserunt ꝺsideranda obicitur·tunc quasi ex oblato seu p̄sentato eis ferculo ip̄orꝝ mens nō mediocriter·recreatur·Uero quantū ad potum non est ꝺpatio cuiusuis mūdani conuiuij adiuge ꝺuiuium añ dictum·Nam si mundanū ꝺuiuium potu cuiusq̄ optimi vini forte abundat huius ꝺditio teste scriptura talis est. q̄ blāde ingredit². sꝫ in nouissimo moꝛdet vt coluber. O q̄ appetibile ꝺuiuiū cuius potꝰ est vt coluber formidandꝰ. Huius potus non scriptura tantum·sꝫ et experiētia credentiā nobis fecit Non sic de dicto iugi cōuiuio.cuius conuiue vino spūalis leticie qđ deum et homines letificat mebꝛiant².cuiusqꝫ cōuiue etiam illo ꝺuiuio adhuc in terris p̄ticipant.de quo in celis p̄fruendo dictum illud p̄pheticū potest intelligi·Faciet dñs omnibꝰ populis ꝺuiuiū vindemie defecate. id ē de vino pure leticie sine omnis tristicie admixtione·quale vinum habere mundano conuiuio est impossibile.

III. CONSIDERATIO.

Secunda puella ad p̄dictū hominem sic ait. Tu si deliciosis cōuiuijs puta ꝺsistentibus in cibo et potu delicatis intentꝰ fueris animam tuam vt supra patuit famelicaꝫ facis. Nempe defraudas eam a desiderio suo·gustato quidem spū desipit omnis caro. Igitur sed̄m loꝛcos a destructōne ꝺsequentis. Si tibi non desipit omnis caro quin delicias diligas carnis animam tuā gustare spm̄ seu fructibus spūs pasci non p̄mittis·Uero si que carnis sunt ·s· exteriora ꝺuiuia et epulas spernis nec in cibo potuue delicias q̄ris·Profecto reficietur anima tua ēternis delicijs· fructibꝰ spūs p̄mis et purissimis necnon et aromaticis. Sꝫ qui nam sunt iquies isti fructus p̄imi et purissimi atqꝫ aromatici? Certe fructus spūs sunt virtutes·Nam apostolus paulus sic accipit fructus spūs vbi dicit fructꝰ spūs·caritas·gaudiū·pax·patientia·ꝛc̄·Vis aūt scire q̄ hij fructus p̄imi sint ac purissimi.sume argumentū ex conditōe arboꝛis·nam qualis arboꝛ talis fructus·Si enim arboꝛ bona fructus bonos facit·consequens est vt arboꝛ optima fructus faciat optimos·nobilissima nobilissimos· purissima purissimos· dulcissima dulcissimos·Sꝫ q̄d spū cuiꝰ tanq̄ arboꝛis sunt dicti fructꝰ melius·nobilius·purius·vel dulcius esse posset· Audi scripturam exclamantē·O q̄ bonus et suauis ē domine spiritus tuꝰ·Vis rursum scire q̄ virtutes sint fructus aromatici seu oꝺoꝛis optimi.considera q̄ de virtutum oꝺoꝛibus multa reperiuntur in scripturis·Unde et de virgine gloꝛiosa ratione virtutum quibus erat vestita cantamus·Cuiꝰ q̄dem inestimabilis oꝺoꝛ erat nimis in vestimentis eiꝰ·

Sunt ergo virtutes fructus odoriferi adeo delectabiles ꝙ dicit ob hoc magnus ille archiantistes Ambrosius. virtutes fructus sunt inquantū mentē sincera delectatōne reficiūt. Hinc aūt est ꝙ facto ꝙ ipe virtutes ad cōuiuium anime oferunt. Audi pastores dominici gregis. gregorium loquor egregiū de filijs Iob loquētem. Filij inquit p domos conuiuium faciunt. dum virtutes singule iuxta modum ꝓpm mentem pascunt. Si ergo exteriora conuiuia et delicias declinabis reficietur interior anime gustꝰ. immo simꝫ et visꝰ. Vñ ꝙ vtroqꝫ interiori sensu dicit pſ. Gustate et videte quoniam suauis est dñs. Sed nec isti sensus tantū. sed cū visu etiā auditus dñte pſ. Audi filia et vide. et iterum audiam quid loquat in me dominus deus. Dariqꝫ modo est sentiendum et de alijs interioribꝰ sensibus. Sed quid. Nunquit non melius est animam cū hijs omnibꝰ delectabiliter refici atqꝫ spūalibus delicijs delectari. q̄ ipsa cum hijs suis sensibus famelica remanente paupem illū carnalem gustum ꝓmp refici solis .ſ. delicijs exterioribus et caducis et hoc ꝙ sepe in interitum carnis.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella ad hominem p̄dictum diuia epulaꝫ et delicia hmōi desiderantes sic ait. Cur ista desideras. de quoꝫ carentia potius gaudere deberes q̄ tristari. Eo nimiꝫ ꝙ frequens eoꝫ vsus terribile dei puocat iudicium ad infligendum ꝑpetuos cruciatus. Semꝫ quidem in primo pente expulsus es de paradiso voluptatis. et si fas ē dicere malis dei gratibus itaꝫ vis vt alteruꝫ paradisum voluptatis introire. et nonne hoc est eo amplius formidandum quo et dignius. p̄sertim in nō miserto paupis puniendus quemadmodum et reperimus punitum. Vide hystoriam de diuite et lazaro. Audi quoqꝫ et circa patrem clareuallis clarissimis verbis periculum in hac materia declarantem. Ego inquit diuitem de quo saluator facit mentōnem in euangelio in nullo audio accusari nisi ꝙ induebatur purpura et bysso. et epulabat quotidie splendide. Si credulitatis eum arguimus ꝙ substantiam mūdi habens. et videns fratres suū egere clauserit viscera sua ab eo. quid dicturi estis qui tot videtis lazaros esurientes et nudos. et plus de iumentis vestris q̄ de eoꝫ miserijs cogitatis. Ez ad tremēduꝫ iudiciū veniamus abreabe. Memento fili ꝙ recepis bona in vita tua. et lazarus similiter mala. Verum vtrūqꝫ est. negari non potest. fer sententiam. quia paucis exp̄ssa est summa negocij. Iste bona. et ille mala excepit. Nunc autem hic ꝺsolatur. tu aūt cruciaris. Expgiscimini et flete. terribilis in iudicijs deus super filios hominū. hoccine est cruciatuū causa tota ꝙ in seculo bona receperat. Ita plane. Neqꝫ enim nos ad hoc de padiso voluptatis diuina animaduersio eiecisse videtur vt alteruꝫ sibi hoc paradisum adinuentō humana pararet. Hec pater ille.

IIII. CONSIDERATIO.

Quarta puella ad hominem in hoc mūdo delicias pſertim ventris appetentē ſic ait. Nōne te eſſe pfiteris de milicia xp̄iana? Profitedor inquies. quippe militia eſt vita hominiſ ſup terram. cur ergo aquirendis te ō delicijs verecūdia non reſtringit? Nimirū bonus miles minime reputat qui nimis eſt delicat. quis inquies eſt ille? Audi venerandum p̄sbiterū jeronimū. Nimis delicatus ē miles qui vult hic gaudere cum mundo: et poſtmodum regnare cum xp̄o. ut de delicijs ad delicias tranſeat. hec jheronim? Sed quid ſi velit. nunquit eſt de re poſſibili velle eius. pfecto mīme. Audi itidem p̄sbiterū eundem. Difficile inquit. immo impoſſibile eſt vt p̄ſentibus et futuris quis fruatur bonis. vt et hic ventrem et ibi mentem impleat. vt de delicijs ad delicias trāſeat. et in vtroq; ſeculo ſit beatus. et in terra et in celo appeat glorioſus. et hoc hui? patris verbum vnam memini de ſororibus meis ſupius īduxiſſe.

V. CONSIDERATIO.

Quinta puella ad hominē predictum voluptatem in ferculis multiplicibus quērentem ſic ait. Cur homo appetitū tuū non refrenas. Tu quidem peccas grauiter et in teip̄m. non enim pctm̄ tuum tantum futuro ſtatu ſed in preſenti vindicabitur. nec ſemper leuiter ſed multotiens pena mortis. Siquidem hanc ipi cibi et potus multiplices tibi infligunt. Audi illuſtrem ſenecam. Multos inquit morbos fercula multa fecerūt. et ſi dicas infirmitas hec non eſt ad mortem. Erras plane. Nōne ſecundum ſcripture teſtimoniu? de vino conſtat q̄ et cibo conuenit delectabili. q̄. ſ. blande ingredit. et in fine mordebit vt coluber. Quem pfecto morſū colubrinum mortis inductiuum multi interdum ſentiunt put plane et ad plenum docebit te inferius ſoror mea.

Capitulum octauum dtinens dſolationes p̄cipue religioſorum ſup pictantiaꝝ ſolēnium. ſeu laute pcuratōnis carentia. ac ſuper victus ſimplicitate ſeu tenui dieta.

Octauo poſt p̄miſſa ſepedictam dominam dſolatricem adiit et alius quidam triſtis dquerens de laute pcurationis carentia. et de tenui dieta. Ad quem dſolandum de ſuis puellis ſeptem aduocauit.

I. CONSIDERATIO.

Prima puella ad hominem iam deſcriptum de ſolennium pictāꝝ carentia melancolicum ſic ait. Cur es melancolicus. cur dtriſtaris? An neſcis te dpoſitum eſſe ex duplici homine. exteriori ſ. et interiori? Quis putas horū melior eſt. quis dignior. quis nobilior. Si dixeris vt oportet q̄ interior. cur ergo non et illi pictantia ſolennis deberetur. cur ſolūmodo ſollicitaris de illius pictantia hominis qui foris eſt. et nō ei? qui intus eſt generoſiorꝭ ad pmaginem dei facti. Sane pictantia ſolennis et optima cui? cōparōne

pictantia omnis exterioꝛ inedia ē in sacra ꝺsistit lectōe verbi dei que ad mensam quidez p̄cipue religioſoꝝ fieri ꝺsueuit. Quod verbum dei ꝓculdubio eo magis attendit⁹ et ꝓfectiꝰ intelligit⁹ ac delectabilius sapit auditoꝛi: quo p̄ multiplicatōnem ferculoꝝ et raritatem exterioꝛi homini patoꝝ ipe auditoꝛ minꝰ ꝺstrahit⁹. Haz et egregius ille dñici gregis paſtoꝛ gregoꝛiꝰ in ſuis moꝛalibꝰ ita dicit. Si carni qlibet abſcidimus. mox quod delectat inuenimus Nec eſtimandum ſane q̄ pictantia exterioꝛiſ. et interioꝛis pictātia hominis ita ſimꝫ poſſint ſtare. q̄ nō alterius, huius vel illius vſui detrahat⁹. Cur ergo in hoc non gaudes q̄ exterioꝛis hominis pictantia ſubtrahit⁹. ne ſi aliter fiat ꝓfctōni recreationis interioꝛis non modica poꝛtō detrahat⁹. aut ne fercula eius reddantur inſipida que alias pīguedine ſpūs craſſa eſſent atqz plurimuz ſapoꝛoſa? dices forte. cur ego redarguoꝛ in hac pte? Neqz iniquitas mea. neqz pctm̄ meum cum totuz factum ſit ipſi interioꝛi homini imputandū. Is em̄ ſolus diſponit omnia. is ſolus neglecta ꝓpā de ſoliuſ exterioꝛis homini lauta ꝓcuratōne ſeu recreatōne ſollicitat⁹. Nō ſic euadis tu ſolo nomine religioſe. Memoꝛ ſis ſalutis tue. et ꝺfitere reatum ꝓpm. Memento facultatis qua dicitur. qui dicit animaz ſupple ſolā intelligere. ſimile eſt ac ſi dicat eam texere ꝫ edificare. Tu ergo totus culpabilis es. tu es qui guloſus es. tu interioꝛi occaſionem das p ea quidem quibꝰ ab eo diſtinctus es ſenſus habēſ ꝓnos in malum ab adoleſcentia ſua.

¶ II. CONSIDERATIO.

Secunda puella homini ꝓpter paupem victū querulāti ſic ait. Animaduerto homo duo in te: et q̄ velles ſatiari. et q̄ neſcis ſatiari Diſcas ergo p̄imū ſatiari. Ecce ſtatue aliquid i animo quo crederes ſatiari. et nichil ꝓpinquiꝰ atqz ꝓbabius ſtatuere poteris q̄ ipm̄ ſatiari. Et veꝛo quo dato poſſis ſatiari? nonne illo in centuplum ꝺmutato magis ſatiaberis? Vtiqz. Sz quiꝺ? Procerto tolera patienter inopiā. et ꝓpter deum relinque ſatietatis copiā. et ſecūꝺ ipſius dei ſponſionem centuplum accipies in hac vita. id eſt cētupliciter ſatiaberis. et hic forte paſtoꝛ noſter gregoꝛiꝰ videtur ſic diriſſe. Scit ſatiari qui alim̄toꝝ inopiam ſme murmure tolerat. Scit inquit ſatiari in dctō. ſ. centuplū in qꝺ exterioꝛis hominis ſatietas eſt mutata. qꝺ nimiꝝ centuplū foꝛmaliter ꝺsiſtit in aliq̄ ſatietate ad ipius interioꝛis hominis recreatōnem pertinente.

¶ III. CONSIDERATIO.

Tercia puella ad p̄ꝺictum querulantem ſic ait. Cur de ſimplici ꝺieta turbaris? Eſto em̄ q̄ hec forte i aliquo homine bono creat delectatōnis. tamen maius bonū ꝺfert vtpote exiſtens ſanitatis ꝺſeruatiua. et pulcritudinis nutritiua. Vis hꝰ ſcire. exemplo diſce. patz nanqz hoc exemplariter in daniele et ſocijs eiꝰ. Legit⁹ em̄ q̄ daniel iuenit grāz et miſericoꝛꝺiā apꝰ p̄incipē eunuchoꝝ.

Dixitq3 ad malazar quem p3inceps constituerat super eos· Temp=
ta nos obsecro seruos tuos decem diebus· et dentur nobis legumi
na ad vescendum· et aqua ad bibendum· et contemplare vult9 no
stros et vultus puer3 qui vescunt2 cibo regio· et sicut videris sic
facias· sequitur q9 post decem dies appuerunt vultus eo3um me=
lio3es et co3pulentio3es p3e omnibus pueris qui vescebantur ci=
bo regio·

¶ IIII· CONSIDERATIO.

QVarta puella ad hominē de paupe victu querulantez sic ait·
Cur de hoc g̃uaris animo· qō natum est a g̃ui egritudine p̄ser
uare· Quid nam inquies est hoc· Profecto vict9 simplex· Nimi3
id qō potest egritudinem p3esentē curare· videtur etiā posse· a nō=
dū exīte hominem p̄seruare· Sz quid· Reuera vict9 simplex g̃uem
videtur egritudinem posse curare· p̄sertim contractam ex delicatis
et largis epulis que anime nocēt· et co3pi· Audi de hoc venerabi
lem Ieronimū cui9 in q9posito venerabile volumē decreto3 dct̄m
inducit· legim9 inquit quosdam mo3bo articulari· et podagre hu=
mo3ibus labo3antes p̄scriptōne bono3 ad simplicem mensam· et
paupes cibos rdactos dualuisse· Caruerāt em̄ sollicitudine dispē=
sande domus et epula3 largitate· que et co3pus frangunt et ani=
mum· Hec pater ille sanctissimus·

¶ V· CONSIDERATIO.

QVinta puella ad p̄dictum sic ait· Cur homo de re iocunda tri
staris· et de re3 ho3renda3 carentia· de qua gaudendū esset
turbaris· Dices forte que res sunt iste· Profecto res p3ima est sim
plex victus mediocris mense· Scde vero res sunt diuitū mense aut
dsimiles pictantie· Audi johānem os aureū· Simplicio3 inquit vi
ctus et mensa mediocris p̄mum iocunditatis habet et voluptā=
tis· ecōuerso vero diuitum mense execrabiles quidē et ho3ride ac
menbro3 otaminatōis plene· Hec ille· et ratio dicti i p̄mptu p̄z·
Nimi3 os hominis dicit2 esse neq9· sed mensa diuitis nequio3 est·
Decipitur em̄ os ab illa magis q9 decipiat· Sane diues i mēsa sua
quibuslibet bonis abundante· dum ei varij et rari cibi varijs mo=
dis p̄pati offerunt2 singulos ad sui gustum allicientes tanq9 ami=
cos nature osculo recipit· quo post b3eue dū digerendi fuerint tā
q9 exneos siue hostes naturā ipaz inpugnantes sentire incipit· Nō
sic certe non sic in tenui dieta· nō sic simplex vict9 pugnat cuz na
tura· sed tanq9 familiaris domesticus pacem habet cuz illa· Audi
helinandū illum cistercien̄sem· ad dseruandā inquit· sanitatē nihil
efficati9 q9 cibi et potus idemptas dseruata· varia em̄ fercula va
ria3 sunt natura3· Omnis aūt talis varietas p̄it humorum repu=
gnantia3· et omnis humo3 repugnantia repugnat sanitati· Vnde
elegātissime et p̄udentissime respondit q̄dam de nostris adolescē=
tib9· belvacensi epō· eum interroganti· vnd ōtingeret q9 sanio3 et

pulcrioꝛ eſſet in claustro·q̄ ſoleret eſſe in ſeculo·qꝛ inquit vnifoꝛ
miter viuo et decenter·de quoꝝ p̄mo habeo vt ſanꝰ ſim· de ſc̄do
vt pulcer ſim·In ſeculo aūt viuebam tā deforꝛmiter·q̄ mꝫtifoꝛmi=
ter·de quoꝝ p̄imo turpitudo naſcit² etiā coꝛpalis·de ſc̄do egri=
tudo·prexit qꝫ epūs querere dicens·Quid ergo ꝺmediſti hodie·ſa
tis inquit·quid heri ſimiliter ſatiſ·Nō quero inquit ō quantitate·
ſꝫ de qualitate·Quid comediſti heri?quid hodie?Heri inq̄t come=
di piſa et olera?hodie olera et piſa·cras aūt comedā piſa cū oleri
bus·poſt cras olera cū piſis·Vide ergo q̄ pulcro circuitu eandeꝫ
ſententiā circūduxit:vt varijs modis oſtēderet eadem ſe ſemp vti
dicta.que p̄ſtat coꝛpi et ſanitatem et pulcritudinem·

VI·CONSIDERATIO·

Sexta puella ad p̄dictuꝫ hominē ſic ait·Cur nō magis gaudes
q̄ turberis de victu leuioꝛiſ digeſtiōis et cure minoꝛis·q̄ de
victu peioꝛis digeſtionis maioꝛiſqꝫ ḡuaminis·necnon et maioꝛis
cure et laboꝛis·Qui ſunt foꝛte inquies iſti victꝰ p̄imus et ſecūdꝰ·
Certe p̄imꝰ victꝰ ꝺſiſtit in rebus ſimplicibꝰ·ſecundꝰ in rebꝰ ca=
rioꝛibus·ſed nō habendis cariꝰ·audi de vtriſqꝫ ſententiā venera=
bilis viri ieronimi decretoꝝ libꝛo venerabiliter inductā·Ne inq̄t
tales accipiamꝰ cibos.quos aut difficulter digerere.aut comeſtoſ
magno patos et p̄ditoſ laboꝛe doleamꝰ·oleꝝ et pomoꝝ ac legu
minū.et facilioꝛ appatꝰ eſt et arte ipendijſqꝫ coquoꝝ nō idigꝫ·
et ſine cura ſuſtentat humanū genus moderate ſumptus·quia nec
auide deuoꝛat² qō ireitamēta gule nō habet.et leuioꝛi digeſtione
decoquitur·Hec vir ille venerabilis·

VII·CONSIDERATIO·

Septima puella ſic ait·ad hominem lautā p̄curatōnem deſide
rantē·Hunq̄ audiuiſti hunc verſum doctrinalē·Omne qō eſt
nimiū v ertitur in vitiuꝫ.qō ſ.vitiū eſt vtiqꝫ fugiendū·Sꝫ quid eſt
nimiū?Profecto in refectōnibꝰ omniſ ille cibꝰ p nimio habendꝰ
eſt qui ſufficientē excedit·diceſ quis eſt ſufficiēſ?Ille hautdubiū
de quo ꝺtenta eſt natura·Sꝫ quiꝺ?Eſt ne magnū hoc vl̄ puum de
quo natura ꝺtentat²·Eſt p̄certo puū·put patet fideli teſtimonio
Audi ſenecaꝫ illuſtreꝫ·Venter inquit p̄cepta nō audit.poſcit et ap
pellat·non eſt tñ moleſtꝰ creditoꝛ·puo ꝺtentꝰ eſt.ſi das illi quod
debes.non qō potes·Audi de hoc etiā boetianā ꝺſolatricem·Si i
quit qō nature ſatis eſt replere indigentiā velis·nichil eſt q̄ foꝛ=
tune affluentiā petas·paucis em̄ minimiſqꝫ ꝺtenta eſt natura.cꝰ
ſatietatem ſi ſupfluis velis vrgere·aut iniocundum qō infuderis
fiet aut noxiū hec illa·Deniqꝫ ſc̄ōm mūdi ſapientem natura nō de
ficit in neceſſarijs·minꝰ aūt deus auctoꝛ nature·Sꝫ dic michi q̄ſo
que ſunt illa alim̄ta neceſſaria de q̄bꝰ homini natura p̄uidit·Pro
fecto artificialibꝰ p̄paratōnibus circūſcriptis·nō ſunt niſi ſimpli
cia nutrim̄ta.vt lac mr̄num quo ad puulos·glandes et conſimilia

quo ad adultos. Tudi illustrez boetiũ. Felix inqt nimiũ poz etas. facili que sera solebat. Ieiunia soluere glande. non bachica mũnera nozat. liquido ofundere melle. potũ dabat lubzicus amnis. Bz quid de deo. Certe non est fas vl cogitare q suis seruitozib9 dilectissimis deficiat in necessarijs dicente pñ. Iacta cogitatũ tuum in dño et ipe te enutriet. Necessaria vero p ipm dilectissimis pzouisa simplicia fuere. nec mlta nec magna. ptz in suis anachozitis et p phetis. Nã paulo pzimo heremite p cozuum hoza pzandij tantuz dimidiũ panem misit. et in aduentu anthonij pbendã duplicauit. Helias etiã in deserto p angelum excitatus a somno vt omederz. deo puidente inuenit ad caput suũ subcinericiũ panem et vas aq ad omedendũ. s. et bibendũ. et ambulauit in fozitudine cibi illius quadraginta dieb9 et quadraginta noctibus vsqz ad montem dei oreb. et nunquit illi poterat deus lautiozẽ mensaz facere in deserto. Vtiqz poterat. sed nõ fecit. Danieli et seruo suo in lacu leonuz ostituto p abacuc pphã misit pulmentum coctũ p messoribus. et intritum panem in alueolo. hecine aũt puisio singulis facta pdictoz nõne satis simplex. fuit omnino. qd nimirum et in nobis minus deo dilectis. minusqz dignis lauti9 pcurari merito rstringere poterit omnis supfluitatis appetitum.

¶ Capitulum nonum otinens osolatões spãliter sup carẽtia potus vini vl sicere et necessitate potandi aquam.

DOno post pmissa adijt tristis alius dñam supzadictaz querens de carentia pot9 vini. cui ipa p osolatõne sua duas adiunxit puellas.

¶ I. CONSIDERATIO.

PRima itaqz puella ad hominez eundẽ de potus vini vl sicere carentia querulantem sic ait. O tu homo animalis cur potum huiuscemodi p ceteris animantib9. Quis em potũ vini delicatissimis tribuit auiculis. Bz nec auiũ, nec leo rex animaliũ potum vini desiderat. quinimmo pot9 legimus sicut sitit ceruus ad fõtes aq rum. Tu igitur potum vini vl desideras ppter honozẽ. vl ppter necessitatẽ. vel ppter delectatõnẽ seu voluptatẽ. de solo pzimo michi assumo. reliqua duo sozozi mee relinquo. Dico igit tibi. si potum vini desideras ppter honozẽ. vtpote qui de vini carentia erubescis. Ereas plane. Vanus est em honoz ille. quẽ si queris. est argumẽtuz otra te. et q virtute careas fozitudinis q resistere valeas caro modico venticlo vanitatis. qqz etiã virtute careas magnanimitatis q honozem tam modicuz puipendas. Deniqz si carentia honozis huiusmodi te pump fozsitan huiliaret. Atqz sic ad uirtutem humilitatis te disponeret. aut ipam augeret. maiuf bonum incompabiliter esset talis humiliatõ q dicti honozis tam modici conseruatio.

desideras

¶ II. CONSIDERATIO

Scda puella sic ad tristē ait. O amice si circūscripto de quo iā
soror mea locuta ē honore. potū vini desideras vt necessariū
homini. quare tūc dixiſſ ysaias sitientes venite ad aquas. q̄re et
salomon in pū. aqua frigida anime sitiēti. quare dixiſſ et vt tactū
est prius insignis ille boeti9. Felix nimiū prior etas. somnos da-
bat herba salubres. vmbras altissima pinus. potū quoq; lubricus
amnis. nō bachica munera norat. liquido ofundere melle. vtinaz
mō nostra rediret. in mores tēpa priscos. hec ille. Dices forte q̄
non redibunt. q̄z modo post illa prisca tempa. potus vini neces-
sarius est homini. Quod si est ita. quare tūc octonian9 augustus q̄
rentem de inopia et raritate vini populum seuissima cohercuit vo
ce. satis puisum dicens q̄ aquis abundabant. Bursus si potus vi
ni necessarius est homini. quo tūc Iohānes baptista vinum et sice
ram non bibit. Aut quomō beatus ille pater domnicus dum in iu
uentute palentie studuisset vinū p̄decēniuz non bibebat vt animū
transferrz ad sapientiā. sciens q̄ aqua sapientie salutaris et vini
potus p̄imum discordarent. Si vero scdm illustrem boetiū vinum
moderate sumptū acuit ingeniū. ocedo hoc bonū. Bz maius malū
exprimur. q̄ vinuz. s. modicū etiā sumptū ad bibendū ampli9 acuit
appetitum. Quippe abyssus abyssum inuocat. Deniqz si pot9 vini
est necessari9. quo tūc p̄sone m̄te eiusdem nobiscū speciei cū vini
carentia sani viuūt et longeui. quoz nōnulli nec vinuz appetunt
nec gustare possunt. q̄ michilō9 viuidi sunt rubentes genas habē
tes. oraq; flāmantia. quibus et iocunditas mest bone societatis et
uictus. Postremo si vini pot9 est necessari9. quo tunc de9 minus
q̄ natura deficiens in necessarijs dilectissimis suis anacharitis p
uisis q̄nq; de pane ℓ de dactilis. de vino nō legit2 puidisse. Dices
forte osuetudo potus vini necessitatē induxit. quid ergo michi di
cis de captiuis eiusdem osuetudinis quibus cum pane aqua recēs
pictantia videretur. et licet osuetudo sit nonnullis altera natura
vel naturam alterauerit. vt potum vini requirat. quia tamē ipa na
tura non est. facile redit homo ad naturam vt sic cesset necessitas
pot9 vini. Igit2 bibēdo vinū nō necessitati osulitur. sed delectatōi
seu voluptati puidetur. Vis mō scire q̄tū in hoc osistat hominis
detrimtum. Ecce puritatē tollit hec voluptas atq; mercedez puri-
tatis que celestem mercedem non mediocriter emulat2. cui9 nota-
bile ptcipium tribuit puritas in hac vita. Vis hoc scire. patrū li-
brum legito. et johannem abbatē inuenies puritatis naturā. et qđ
ex ea homo osequit2 bonum omni corpali potui prevalens decla-
rantem.

Capitulum decimum continens consolationes hominis in-tem
perati super astrictione ad temperantiam in cibis et in potib9 ob-
seruandam.

Decimo post premissa accessit et alius tristis ad dominam consolatricem conquerens. qp ad temperantiam in victu obseruandam essz obligatus cui illa p cōsolatōne de suis puellis ser adiunxit.

II. CONSIDERATIO.

Prima puella ad hoiez illū intēpatum omessatōibus et ebrietatib9 deditū sic ait. Hōne innuit aplus paulus scribens ad romanos requiri ad hoc vt honestē ambulem9. qp intempantiā in comessationib9 et ebrietatib9 non sectemur? Tu vero si nō doctrine aplī huius nec alijs credis sanctoz dogmatib9? crede l' gentilibus et attende dicta arestotilis viri gentilis. et scies qp tpantiaz seruare mlto tibi meli9 ē qp intpate cibis te et potib9 intentū esse In moztis nanqz articlo dstitut9 sic ad suos discipulos est locut9 Nescitis qp plz9 purus et pfect9 moztificauit omnia desideria sua in hoc seclo. in comessatōne. potu. et vestitu. et alijs delectatōib9. et thesauris auri et argenti. et otempsit oms delectatōes adducētes ipm ad destructōnez corpis et anime. qz qui intent9 est multū omessatōni et potui. et vtitur hmōi minimis delectatōib9 i quib9 delectat' tm tpe quo omedit. corrūpit corp9 suum infirmitatibus et tristicijs. hec ille gentilis catholico multū similis.

III. CONSIDERATIO.

Secunda puella ad hominē illū astrictum ad edendū et bibēdum tpate et obhoc turbatum sic ait. O homo cur de tpantia seruanda turbaris? signum est qp bona que opat' et mala intēpantie nōdum didicisti. Vis ergo vtrūqz scire. Audi johānem os aureum cui9 dictū in hac materia liber inducit decretoz. Nichil inqt sic iocundū est sicut cib9 bene digest9 aut decoctus. nichil salutē sic opatur. nichil sic egritudines fugat sicut moderata refectio. sufficiētia qppe cum nutrimto et sospitatē simul pcreat et etiā voluptatē. Glosa. id est hilaritatē. seqtur. abundantia vero moztuz facit et molestias ingerit. et egritudines generat. qd em facit fames hoc etiā plenitudo ciboz. magis aūt multo homini peioza. fames quippe in paucis dieb9 aufert hoiez. et liberat ex hac vita penali. excessus vero ciboz otra statuta et putrescere facit corp9 humanū. et macerat egritudine diuturna. et tūc cū morte crudeli dsumit. hec ille. jo. Bz et venerabilis Ieronim9 docendans. morbi inquit saturitate nimia ocitant'. mltiqz in patiētia gule vomitu rem ediant'. et qd turpiter igesserūt. turpiter egerūt. Deniqz vulgatū est vbū. qp mlto plēs occidit gula qp gladi9. Bz et eccliastic9 dicit In multis escis erit infirmitas. et ppter crapulaz mlti obierūt. qui aūt abstinens est adiciet vitam.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella ad hoiez rōne vsus vel desideriz multitudis ferculoz et sollicite ppatōnis intēpatū sic ait. Taceo de mltis

que iã audiuisti vnũ solum qđ plꝰ de malo habet q̄ habeat de bo
no. ferculoꝝ varia multiplicitas est nocumẽtum seu ḡuamẽ qđ in
fertur stomacho ita vt infelix reputet². ex cuiꝰ q̄dem ḡuamie i hu
mano coꝛpe p̄ueniũt multa mala. Verũ ipm ḡuamẽ stomachi dul
cis ille pater clareuallis otra nõnullos gulosos p̄latos clare põ
derat et declarat. Tãta inq̄t accuratõe et arte coquoꝝ cũcta opã
tur. quatuoꝛ aut quinq; ferculis deuoꝛatis p̄ima non impediant
nouissima. nec satietas minũat appetitũ. palatũ quippe duꝫ nouel
lis seducit² odimentis paulatim disuescit ognita. et ad suos extra
neos velut adhuc ieiunũ auide renouatur in desideria. Venter q̄
dem dũ nescit oꝛnat². sꝫ varietas tollit fastidiũ. Quia vero puras
vt eas natura creauit epulas/fastidimꝰ. dum alie alijs multipha
rie p̄miscent². et sp̄eties naturalibꝰ quos deus indidit rebus. qui
busdam adulterinis gula p̄uocatur sapoꝛibus. transit². nimiꝝ me
ra necessitas. sꝫ nec dum delectatõ supatur. quis em̃ dicere sufficit
quot modis vt cetera taceaꝫ sola oua versant² et vexantur. quãto
studio euertunt² et subuertuntur. liquantur. durant². minuuntur. et
nunc quidẽ frixa. nũc assa. nũc farsa. nũc mixtim. nũc sigillatim ap
ponunt². Vt quid aũt hec omnia nisi vt soli fastidio ꝺsulatur. Ip̄a
deinꝺ qualitas rei talis de foꝛis apparere curatur. vt non minus
aspectus q̄ gustus delectet. vt cum iam stomachus crebꝛis ructi
bus repletum se indicet. nec dum tamẽ curiositas satietur. sꝫ dum
oculi coloꝛibus. palatum sapoꝛibꝰ illiciuntur infelix stomachus
cui nec coloꝛes lucẽt. nec sapoꝛes demulcent duꝫ omnia suscipere
cogitur. oppꝛessu magis obꝛuitur q̄ reficitur. Hec ille dilectissimꝰ
pater.

¶ IIII. CONSIDERATIO.

Quarta puella ad p̄dictũ hoiem sic ait Cur de seruando tẽpan
tiam turbaris vt gulosus. ꝺsidera eiꝰ laudem et vitij sibi op
siti vitupiuꝫ. et digne cessabit in te passio tristicie. De laude tẽpan
tie. Audi johãnem os aureũ decretoꝝ volumie allegatũ. Nichil i
quit sic sensũ acumen opatur sicut refectio moderata Audi et ve
nerabilem jeronimũ p̄sbiteꝝ. modicꝰ inquit ac moderatus cibus
et carni et anime vtilis est. Ecõtra aũt si de vitij oppositi vitupio
velis scire. Audi gratianũ. venter inquit piguis vt jeronimus ait.
grossum sensum generat. Audi quoq; ysidoꝝ. Gule inquit saturi
tas nimia acie mentis obtundit. ingeniũq; euertere facit. Audi jo
hannem cass. Non sola inquit crapula mentem inebꝛiare ꝺsueuit;
verum etiam cunctaꝝ escarum nimietas vacillantẽ eam ac nuta
bundam eam reddit. omniq; integritatis ac puritatis contempla
tione ꝺspoliat. Deniq; audi et Calienum virum doctissimum
ypocratis interp̄etem ex dictis jeronimi in p̄dicto decretoꝛum
volumine allegatuꝫ. qui dicit in exoꝛdio medicine Atletas quoꝝ
vita et ars sagina est nec viuere posse diu nec sanos esse animasq;

ita nimio sanguine et adipibus quasi luto inuolutas. nichil te=
nue.nihil celeste.sed semper de carnibus eructuare.et ventris in
gluuie cogitare

V. CONSIDERATIO.

QVinta puella ad hominem de seruanda in edendo et biben=
do temperantia contristatum sic ait. Cur inimicaris temperantie
cum potius deberes gaudenter illam sectari.ne intemperantia ad
multa mala te deduceret veneree voluptatis supi? declarata. Ne
pe q hoc sit tibi formidādum:docent plurima testimonia. Audi p=
mo jchānē cassi. Hūq inquit poterit ardentes concupiscētie stimlos
inhibere:quisquis desideria gule refrenare nequiuerit. Hec ille.et
ecce desideria inquit gule que quidē tam in comessatōnibus.q in
ebrietatibus siue in excessu cibi et potus scitur csistere. Nonne em
ardētes concupiscētie stimuli seu libidies sequūt excessuz cibi.certe
sic. Audi ysidoꝛ hoc csiderantem. Ciboꝛ inquit saturitas.carnis
luxuriam suscitat edacitatis vitio crescit carnis temptatō.saturita
ti semp libido adiuncta ē. Nōne etiā libido sequitur excessum i po
tu. Audi venerabilem jeronimū pbiteꝛ. Venter inquit mero estu
ans.cito spumat in libidinem. Venter em et genitalia vicina sunt.
et vnum alteri ministrat.ex vicinitate em membꝛoꝛ sequitur cōfe
deratō vitōꝛ. Hec ille venerabilis. Qui rursum alibi quantum ad
excessuz cibi dicit sic. Semper saturitati iuncta lasciuia est. vicina
sunt sibi venter et genitalia.q membꝛoꝛ ordine.ordo vitioꝛ. Hec
ille. Si igitur non habita ciboꝛ copia delicatoꝛum desideriuz eo
ꝛum te cruciat.cogita q eoꝛum copiā si haberes.te fortassis tantū
vel etiam magis cruciaret desiderium.vel confunderet exercitiū
actuum venereoꝛ. Nec istud modicum quidem. Nimirum q hoc
virtutes anime destruerentur. Audi de hoc pastoꝛē gregis domi=
nici gregoꝛium. Coquoꝛ inquit princeps muros jherusalē deicit:
quia dum venter ingluuie tenditur.virtutes anime per luxuriam
destruuntur. Hanc quoq sentētiam vna cum precedēti simul ponit
ille Gratianus. Ventris inquit ingluuies ad luxuriam facile pro=
uocat.et omne opus bonum dissoluit. vnd venter et genitalia sibi
metipsis vicina sunt.vt ex vicinitate membꝛoꝛum confederatio in=
telligatur vitōꝛum. Hinc etiam nabuzardam princeps coquoꝛum
muros jherusalē destruxisse legitur.quia venter cui coquoꝛum mul
titudo deseruit.edificia virtutuz ad solum redigit. Hec gratianus
Sed nonne destructio virtutum anime. damnuz hominis est pcsus
inestimabile.

VI. CONSIDERATIO.

SExta puella ad sepedictum hominem de seruando temperan=
tiam contristatum sic ait. Nequaq homo hac de causa trista=
ri posses. quinimmo potius gauderes si que.qualia.et quanta.

ex tpantia seu sobzietate bona homini pueniunt diligenter aduer
te res. Queso igitur vt testibus credas veridicis q̄ hoc mānifestant.
Audi primo magnum patrem augustinum. Sobzietas inquit men=
tis est et sensus. menbzorum omnium corporisq; tutela castitatis
pudicicieq; munimen pudozi pxima amicicie pacisq; serua hone=
statiq; semper coniuncta criminum vitiozumq; omnium profuga.
hec magnus pater. Qui rursum eandem virtutem commendans.
Sobzietas inquit est recti iudicij. tenax memozie. recozdatōisq; in
separabilis. sapientie secretozum custos archani velamen. lectio=
num et doctrine capax. studiozum et artium bonazum disciplina
pariter et magra. ingeniozuz et capiendozum pedissequa. bone fa
me semper auida in cogitatōnibus salubzia atq; vtilia versans vir
tutis smgulare auxilium. cuncta cum ratōne disponens. in congre
gatōne honestozum seipsam semper ingerens. hec pater p̄dictus.
Qui rursum ipsam sobzietatem sic omendat. Sobzietatis perseue=
rantia inestimabilis est animi foztitudo. omnes eaz virtutes et om
nes laudum tituli semp concupiscunt. quia sme ipsa ozari ac pla
cere non possent. hec iterum idem pater. Audi deniq; et illustrem
ozigenem. Sobzietas inquit omnium virtutum mater est. sicut ecō
uerso ebzietas omnium vitiozum.

¶ Capitulum vndecimum continēs consolationes sup ieiunio et abstinentia.

Vndecimo post premissa sepedictam dominam etiaz alius tristis pro consolatione super ieiunijs et abstinentijs requisiuit. cui ipsa de suis puellis mox sex adiunxit.

¶ I. CONSIDERATIO.

Prima puella ad hominem istum propter ieiunium de proxio imminens contristatum sic ait. Tu cum ieiunas noli fieri sicut ypocrita tristis. Nec te ad hoc moueat si ieiunium boni alicuiꝰ sit priuatō, puta esus cibi delectabilis. Hēpe teste venerabili gregozio prout liber decretozum cōmemozat. Non mediocriter erzant q̄ magno bono preferunt mediocre bonum. vti scilicet in proposito bonum istud cuius ieiunium est priuatio. Presertim cum nec illud bonū dici mereatur mediocre rīspectu magnoz bonoz. ad que ieiunium cōfert. Que nam inquies sunt illa. Profecto licet illa plura sint prout illustrium virozum patere poterit testimonijs. tamen ad presens solum tangam corporalia. quedam maiora atq; meliora sozozibus meis relinquens. Et ecce quantū ad corperalia. Nonne dicit ecclesiasticus. Non est census super censum salutis corporis. Illi igitur bono cuius ieiunium ad tempus est priuatō. preferēda est vtiq; salus seu sanitas corpalis. ad quā profecto multuz ofert

ieiunium ordinatum. Audi venerabilem ieronimum. Mater inquit sanitatis est abstinentia. mater egritudinis est voluptas. Sed et vulgatissimum est. q abstinētia est summa medicina. vnde et versu quodam dicitur. Ieiunat medicus. O quanti calores febrium ieiunijs sunt extincti. O quotiēs diuersarum infirmitatū materia in ieiunātibus est ꝺsumpta. O quotiens ex repletione nimia nōnulli palisim et pessimos morbos incurrissent. si nō tales vl sanguinem minuēdo. vl aliter et cito puta forte p abstinentiā se iuuissent. Audi de hoc ꝑpocratem. qui ꝑut ex verbis ieronimi in decretoꝝ volumine recitatur. docet opimis obesa. et crassa que crescendi mēsuram impleuerint nisi cito ablatōne sanguinis minuant² in palisim et pessima morboꝝ genera erūpe. et idcirco necessariā esse redemptōnēz vt rursum habeant in que possint crescere. non em̄ manere in vno statu natura coꝛpm potest. sed aut crescere potest semp. aut decrescere semp. nec posse viuere animam nisi crescendi capax sit. hec ille. Illis ergo quos intpātia sic repleuerit vt crescere nō possint. expedit vl p parte euacuari aut sanguinē minuendo. vel alio hmōi modo. Quid plura? Profecto scdm p̄missa ptz q ieiuniū multotiens infirmū sanat. et sanū ab infirmitate vel etiā a morte q̄q̄ ꝑseruat. et a medicoꝝ p dñs salario suppoꝛtat. Itaq̄ corollarie sequitur q contra discreta ieiunia non est credendum medicine. Audi ambroſium illum insignem cuius dictum volumen inducit decretoꝝ. Contraria inquit conditōni diuine p̄cepta medicine sunt. a ieiunio reuocant. lugubꝛare non sinunt. ab omni intentione meditationis abducunt. ita qui se medicine dederit. seipsum sibi abnegat.

¶ II. CONSIDERATIO.

Secunda puella ad hominē p̄dictum ꝓpter ieiuniū ꝺtristatum sic ait. Cur nō ꝺtra tristiciam attēdis ad hoc bonum ad quod ieiunium ꝺfert. Hoc quidē vnum de maximis ē. Quod inquies ē illud. Ecce si culpa maximum malorꝝ est. sequitur q moꝛs culpe de maximis bonoꝝ est. Verum q hoc bonuz de ieiunio vel causalirer p̄dicetur. ꝺ hoc audi venerabilē antistitē ambroſium. jeiunium inquit moꝛs culpe. excidium delictoꝝ. remedium salutis. Audi quoq̄ patrem clareuallis qui de abstinētia sic dicit. Oro eo q ab ipis licitis abstinem? ea nobis q̄ prius ꝺmisimus illicita cōꝺonantur. quid ē ꝺonari cōmissa nisi ieiunio bꝛeui ieiunia redimi sempiterna. gehennam em̄ meruimus vbi nunq̄ nullus cibus ē. nulla consolatō. nullus terminus. vbi guttam aque diues postulat et accipe non meretur. bonum et salutare ieiunium quo redimuntur eterna supplicia. dum remittuntur peccata. hec bn̄.

¶ III. CONSIDERATIO.

Tercia puella ait. O homo si maculam turpem haberes ī facie. valde gauderes q illā p ieiuniū posses remouere. Sed quid.

Procerto macule vitioꝝ in anima.sunt maculis faciei turpioꝛes. Igitur gaudendū de ieiunio.et hilariter ieiunandū.ex eo.ſ. q̄ per ip̄m ieiuniū poſſunt vitia ab anima remoueri.Audi de hoc p̄fationem eccl'iaſticam de ieiunio ſic dicentē.Qui coꝛpali ieiunio vitia ꝯmis ⁊c̄.Audi quoq; clareuallēſem.Ieiuniū inq̄t nō ſolū abluto est pc̄oꝝ.ſz et extirpato vitioꝝ.non ſolū obtinet veniā.ſz meret gr̄am.non ſolū delet pc̄ā p̄terita que ꝯmiſim⁹.ſed et repellit futura que ꝯmittere poteram⁹.Audi vlteri⁹ yſidorū ꝓpoſitū cōſiderantem.Ieiunio inquit libido reſtringit².ieiunio luxuria ſuperat².Audi quoq; petrū Rauēnatē.Ieiuniū inq̄t aufert vitioꝝ moꝛboſ. carnis amputat paſſiones.crimis cauſas ꝓpellit. Denicq; audi venerabilem ieronimū.ardentes inquit dyaboli ſagitte ieiunioꝝ et vigiliaꝝ frigoꝛe reſtringende ſunt.Vñ et magn⁹ pater aug⁹.Ieiuniū inq̄t ocupiſcētie nebulas diſp̄git.libidinū ardoꝛeſ extinguit.

¶ IIII.CONSIDERATIO.

Quarta puella ſic ait ad hoiez gule intentū.et ꝓpter ieiuniū cōtriſtatum.Nōne vitium gule hyatu ſuo inuoluēs quaſi q̄dam voꝛago eſt.que ſibi immerſuz facile abſoꝛbet atq; ſuffocat.Certe ſic.nec poteſt ꝓbabiliter hoc negari.Sz quis non intelligeret hominem voraceꝫ iuxta ſonū vocabuli voꝛagini gule eſſe immerſum. Quapꝛopter valde gaudere habet ſiq̄ rem repiat qua de tali voꝛagine ſupeleuet² vt euadat.Vis aūt ſcire reꝫ hmōi.Noueris hāc eſſe ſanctum eccl'ie ieiunium,vl' alias ex oꝛdinata deuotōne aſſumptum.Nonne em̄ ſc̄ta mater eccl'ia deo ſic loquit² in p̄fatōne. qui coꝛpali ieiunio mentem eleuas.Sz et magn⁹ pater aug⁹.Ieiuniuz inquit purgat mentē.ſubleuat ſenſuz,carnē ſpūi ſubicit.q̄zadmodū aūt leue gūi ſibi adiuncto p̄dn̄ans ip̄m gue ſecū eleuat.ſic mēs ieiunio eleuata tanq̄ leui exteꝛioꝛez hoiez tanq̄ de ſe graue ſibi ſubiectū ieiunio tanq̄ ei p̄dn̄ans ꝺ p̄dicta gule voꝛagine ſecū eleuat. et a pcto liberat.ne abſoꝛbeatur.

¶ V.CONSIDERATIO.

Quinta puella ad p̄dictū hominē ſic ait.Conſidera tu q̄z gūat ieiuniū.q̄ eo eſt ſine triſticia ieiunandū.q̄ nulla ē comparatō boni quod ieiuniū aufert.ad bonum quod ieiunium confert.Ieiuniuz quippe delectatiōez cibi exteꝛioꝛi hoīni aliqualiter aufert. qua delectatōne ieiunādo relicta ꝓpter deū interioꝛi hoīni ſcdz diuinam ſp̄ſionē hac in vita centuplū ofert.Ieiuniū exteꝛioꝛi hoīni fortitudis aliquid aufert.ſz que illa eſt multo melioꝛ.cōfoꝛtatōnem interioꝛi hoīni exteꝛioꝛe ei ſubiciens.plane ofert.Ieiunium forſan coꝛpalis virtutis aliq̄d aufert.ſz que m'to melioꝛes ſunt ſp̄uales virtutes que hoiem bonuz faciunt,et ad p̄mia eterna diſponunt largitez confert.Audi p̄efationez qua domino virtutū dz.Qui coꝛpali ieiunio virtutem largiris et p̄emia.Audi venerābilem archiantiſtitem ambroſium de caſtitate ſpecialiter loquētez.

Nam postꝙ dixit ieiuniuꝫ moꝛs culpe. excidiū delictoꝝ. remediū salutis. radix gr̃e subiungit fundam̃tuꝫ est castitatis et addit. hoc g̃du ad deum citius ꝓuenitur. Sꝫ quid hoc melius esse possꝫ. Audi quoqꝫ et venerabilem p̃sbiterꝝ hyeronimū generaliꝰ loquentem. Ieiunium inqt non solū pfecta virtus. sꝫ ceteraꝝ virtutū fundam̃tū est et sanctificatō. Audi patrem clarevallis. Ieiunū inquit oꝛationem. deuotōnem. et fiduciā donat. Deniqꝫ oſidera ꝙ ieiunū q̃uis cibo videatur otrariuꝫ. tñ et ip̃m cibus est. Cuiꝰ inqes. Profecto cibus est virtutis interioꝛem hominem cōfoꝛtantis. Audi leonem papam. Semꝑ inquit virtuti cibꝰ ieiunium fuit De abstinētia quoqꝫ ꝓdeūt caste cogitatōes. rōnabiles voluptates. salubꝛia oſilia. et ꝑ voluntarias afflictōes caro ocupiscētijs moꝛit'. et virtutibꝰ spūs innouatur. hec ille. Patet igitur ꝙ hec omnia ad gaudenter amplectendū ieiunia ꝙ nulla est compatō boni qđ ieiuniū aufert ad bona que ieiunium ofert.

¶ VI. CONSIDERATIO.

Sexta puella ait. Tu homo qui ieiunium hoꝛres. oſidera ꝙ si tibi ieiunium coꝛpoꝛalem cibum subtrahit. tanto mens vtilius spūalem tibi cibum attrahit. Qui quidem homini necessarius est. Non em̃ in solo pane viuit homo. sed in omni verbo qđ ꝓcedit de oꝛe dei. Per cuius carentiam si saluatoꝛ dimiserit nos ieiunos. deficiemus in via. Si vis modo scire ꝙ verum sit qđ dixi. intelligas hoc ꝑ simile. Hā sicut qui ieiunat. auidiꝰ postea et ad incoꝛpationem vtilius sumit alim̃ta. minusqꝫ fastidit melioꝛa. ꝙ ille q̃ ꝓmo grossioꝛibus se repleuit. Ita nimiꝝ q̃ ex deuotōne ieiunauerit. non sic fastidit cibū spūalem sicut ille q̃ ꝑ materialem cibum ieiunium soluit. Immo illum spūalem auidiꝰ sumit atqꝫ fructuosiꝰ. q̃ppe experientia nos docet ita esse. cū verbū dei qđ cibus spūalis est meliꝰ incompabiliter sit audire de mane ieiuno stomacho. ꝙ post p̃ādium aut repleto.

¶ Capitulum duodecimum continens oſolatōnes sup inedia siue sup fame et siti.

Vodecimo post p̃missa ad sepedctām dn̄aꝫ oſolatricē accessit et alius tristis gratia consolatōnis super fame et siti consequende. Cui ipsa de suis puellis duas oſolatoꝛias deputauit.

¶ I. CONSIDERATIO.

Pria puella ad hoiez fameſcētez. et ex hꝰ turbatū sic ait. aut fam̃e gnez pateris rōne penurie et egestatis. aut fam̃e omunē rōne abstinētie lōgioꝛis. Biqdem ꝓmo mō soꝛoꝝ meaꝝ oſolatōnem req̃ras supiꝰ vbi agit' ō penuria et egestate. ac ō m̃dica pauptate. Que nimiꝝ fames si ad moꝛtē etiā eā termīari opterꝫ. hoc haberꝫ oſolonis. ꝙ vti s̄ ꝑ soꝛoꝛē meā patuit. fames ī paucis dieb⁹ aufert hoiez. et liberat ex hac vita pēali. Sꝫ et alia ī hac pte ad oſolonez

ptinent que sup̄ ꝑpria morte festina possunt hominem consolari. Dicro si leuiori occasione famescere ctingat vl̄ sitire. hoc primus solatōnis occurrit qđ venerabilis pater jeronimꝰ quodam in loco sic dixisse repit². Otiū pit fastidiū. exercitiū famem. fames autē miro mō dulcia reddit que fastidiū facit insipida. hec pater ille. Idem quoq; iudiciū est et de siti. aqua em̄ p̄ sitim in vinū mutabit² vernacinū. et cerusia turbida in claretū. Sz et hoc qđ dictum est q̄ videlicz que fastidiū facit īsipida. fames miro mō dulcia facit. potest p̄ hoc vtrunq; intelligi qđ dicit Neemias. Panem de celo dedisti eis in fame eoꝝ. Nimiꝝ panis grossus et terrestris fit q̄si panis de celis omne in se habens delectam̄tum suauitatis. id ē fit miro mō dulcis rōne famis p̄cedentis.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella famē et sitim eiusdem attendens ꝺitōnis ad tristez hominē ita ait. Si rōne ieiunij a cibo abstinēs corpali fame affligeris siue siti. sume cibum aliū siue potum. Nimiꝝ sicut ait ille Cassꝺoꝺorꝰ. Ipis guioꝝ ē ꝺsuetudo subtracti cibi q̄ se escis alijs nesciūt ꝺsolari. hec ille. Duz ergo fame affligeris. vt vl̄ hoc mō verificet² illud ps̄. Indiebꝰ famis saturabunt². et illud job. In fame ridebis. plustra armariū memorie. seu archaz mentis tue archane. et si q̄z q̄ dulcissimū cibuz inueneris verbi dei ibi reseruatū. gusta illū illo recreeris. atq; de cella vinaria vino leticie spūalis. Nempe cibū gustando atq; potū hmōi spūalem. non soluz veniens in obliuionem ieiunij et alterī cibi sumendi puta carnalis. sed et carebis eius quodammō appetitu tanq̄ insipidi. q̄ppe gustato spiritu. desipit omnis caro. Quod quidez si neglexeris fatuis es simillim. nec ꝺpassione dign. quēadmodum nec talis q̄ ꝑpter grossioris cibi. puta nigri panis carentiā famescceret. eo q̄ cibos delicatos absconditos habēs in copia. eis vti non curaret. hoc autez dico naturale quodammō famis remediū attendēdo. qđ quidē remediū in ꝑposito ꝺsisteret in suspensiōe ad cibū spiritualem p̄ actualem ꝺsideratōnez. quēadmoꝺ q̄s dū ad vnū cibū delicatū p̄ actualem vsum suspenditur. interim naturaliter p̄ appetitum grossioris cibi non vexatur.

Capitulum tredecimū ꝺtinens ꝺsolatōnes sup̄ vilibus et rudibus vestimentis. et super carentia delicatarꝝ et p̄ciosarꝝ vestium.

Tredecimo post p̄missa ad sepedctām dn̄am ꝺsolatricē optimā accessit p̄ ꝺsolatōe habenda etiā alī tristis exeo turbatꝰ q̄ non habuit delicatas vestes. sz tantū viles et rudes. cui ipa mox deputauit tres de suis puellis p̄ ꝺsolatōne recipienda ab eis.

I. CONSIDERATIO.

Dia puella ad triste illū sic ait. Tu q̄ vestitū ꝺsideras ꝺlicatū

Audi principem phoz aristotilez in mortis articulo suos discipu, los alloquētez. Nescitis inqt qp plūs pur⁹ et pfectus mortificauit oia desideria sua i hº secl'o i omessatōe. potu. et vestitu. et alijs de= lctātōib⁹ Tu vo nōduz tua desideria mortificasti ēca vestitū. d' c⁹ delicati carētia es oquest⁹. igitur hoc primuz otra te sequit² qp nō es plūs purus et pfectus. qualis estimatōne hominū forsitan fuis, ses si tacuisses. Nūc vero qm̄ oquerendo nō tacuisti: carebis noīe hoc p̄clarо qd' amatoz sapientie interp̄tatur. Siqdem te ostendisti non amatorē sapientie. sz magis lane delicate. O qp dissimiles deli, cie in lana osistūt et in sapiētia. cui sapientie. nec sericū. nec purpu, ram licet opare. Nin⁹ qz licet appetere p̄sertim ei cui alias pacto quodā scd'm apl'm ocessum est xp̄m qui patris sapientia est induere Audi illū cypzianū. Serico inquit et purpura induti xp̄m sinceri= ter iduere nō possunt. Eligas igit² iter ista. et vide qp eligas sapiē= ter. vt ñ mō vt plūs mūdāe sapiētie. sz amatoz vē sapiētie ozoberis

III. CONSIDERATIO.

Secunda puella ad hominem p̄dicta ex causa tristē sic ait. Nō, ne homo te docet ratio. honorabili⁹ esse mlto. vestiri veste re, gis aspera. qp ppa veste delicata. Est pfecto fateare necesse est. Sz quid. Dic michi de rege illo qui in vestitu suo habet scriptum rex regū et dñs dominantiū. cui est honor. et gla. et impiū. qd' impiuz teste apostolici rextus appatu et suis dabit. Dic de illo mario re= gū quo legis. Nōne legis qp vestit⁹ erat s. hic veste aspera sangui= ne. et si sic: qd' restat tibi. Reuera cū sit rex gle. si tandem cū eo sto, la gle supuestiri queris. restat nunc p conuenientiā et si nondū us, qz ad sanguinem restitisti. saltē hic de veste aspera siue rudi tanqp dicto regio habitui aspero sanguine vl' pump oforni gleris. d' ve, ste delicata erubescēs. Sequere in hac pte vl' militē regis vnū de primipib⁹ primis. vnum de pmis i acie. ab ipo rege de veste aspa dm̄datum cum dicebat. Quid existis in desertū videre homiē mol, libus vestitū. Ecce qui mollibus vestiunt² in domibus regum sunt: quasi dicat non. nec iste in deserto. Tu aūt homo forte dices nec ego sum in deserto. vt doceat me vestis aspera. fall'is plane Nōne de assumpta de hoc seculo neqp qd' et tu inhabitas dctm̄ est. Ista ē que ascendit de deserto. et licz addatur delicijs affluēs. tñ hoc d' solis intelligitur spūalibus delicijs que sole et nō delicata huius seculi cum ascendētibus coascēdunt. qp ergo ipe rex regum in de= serto. id ē in isto mūdo corde et animo deserendo approbat i mili, te qui de pilis camelorū. et non de lana delicata. nec de serico vel purpura vestitus erat. huiꝰ oppositū s. vestem in nobis delicataz scire debem⁹ deo fore min⁹ gtā. sz vestē rudē gtiorē. Quid aūt am pli⁹ l' poti⁹ i vestitu desideras. qp i ipo et p ipm deo gtū esse. qd' d= licate vestes et p̄ciose mime opāt². sicut et sñ pctō vt i pl'ib⁹ mini= me dferūt². Audi gregoriū. Nemo iqt existimet i fluxu atqz studio

p̄ciosaꝝ vestiū p̄tm̄ deesse. qz si hoc culpa non esset: nullo modo Iohannem dns de vestitꝰ sui asperitate laudasset: et nequaq̄ paulus feminas a p̄ciosaꝝ vestiū appetitu opescere dicēs: non in veste p̄ciosa. hec ille. Sz et crisos dicit q̄ mollis vestis rigidū corpꝰ facile reddit delicatū. Facto vero corpe molliori necesse est et animā pticipare lesionez. nam vt plimum opatōnes ipiꝰ dsonant dispositōnibus corporis.

CIII. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. Tu hō qui delicate vestiri desideras. Attē ō qualis sit dīa inter tē et hominē grossa seu rudi veste ex humilitate otentū. Profecto qui desiderat delicate vestiri. et nō sine peccato vt soror mea pziꝰ duicit. Is ita vestitus assimilari potest sacco foris depicto seu deaurato. Intꝰ tn̄ immūdissimis et fetidissimis stercoribꝰ pleno. hō vero rudi seu grossa veste vl̄ ex humilitate otēt assimilari p̄t sacco magno l̄ griseo. Intꝰ tn̄ nobilissimis arōatibꝰ pleno. Vide ergo q̄d horaꝝ tu eligas. Datz aūt opatō declaratione saltē vniꝰ mēbri. p qd etiā de mēbro opposito poterit iudicari. Audi igitꝝ de ꝓposito summū illū pontificē Innocentiū. Superbꝰ inq̄t vt magis ficꝰ videat. satagit vestiri duplicibꝰ indui mollibꝰ. p̄ciosis ornari. Sz quid est hoc. p̄ciosior ornatꝰ. nisi sepulcrū foris dealbatū. Intꝰ aūt spurcicia. hec ille et bene q̄dem. quippe delicata et p̄ciosa vestis otinet hominē nō sme vitijs se gestantē qui ab intꝰ plenꝰ est realibꝰ stercoribꝰ. et nichilōꝰ sicut vitiosus stercoribꝰ methaphorice dictis est plenꝰ. Vexaꝝ qz ipa vestis delicata et p̄ciosa corruptōis hmōi otinentiā testat. quēadmodū in sacco facile deprehendit ab ex an pira q̄ ab intra otinet smt mollia seu corrupta. Hinc esse p̄t q̄ magnꝰ pr augꝰ fertur dixisse. de p̄ciosa veste erubesco. q̄ si dat mihi. vendo eam. Sz et de patre clareuallis legit. q̄ in vestibꝰ pauptas ei semp placuit. sordes nūq̄. Declarato itaq̄ p̄misse diuisionis membro p̄mo. q̄d sentiēd putas de scdo sibi opposito. Profecto scdz lōpos. Si ꝓpositū in ꝓposito. et oppositū i opposito. Oppositū gō membrū. i. hō rudi seu grossa veste ex humilitate otentꝰ otinz oppositū stercoribꝰ fetentibꝰ delicatā. et p̄ciosam vestē replentibꝰ. ex eo s. q̄ est plenꝰ nobilissimis aromatibus ad celū vsq̄z redolentibꝰ. otinet nanq̄z vt supponit ipam humilitatem que vas est dicere grāaꝝ. grā aūt purissimo balsamo opat. igitur rōne otinentie sicut balsamū aromatisans odorez dat. imo sola humilitas mltis ppollet aromatibꝰ. Ipsa nāq̄z dicit esse in floribus viola. et i odoramētis thus. Sz nōne viola odorifera est. nōne odorifex ē et thus. Immo sicut thus quanto in fumū magis tenuez resolutū fuerit. tanto maioris suauitatis odorē spargit. ita et de humilitate dr. q̄ dū ꝓm subiectū q̄si i nichilū extenuat. gtissimū odorem do spirat. Rursuz dr humilitas miro mō rdolere. et p nardū ꝓpter sui puitatē significari. de qua dicit sponsa in cantcis. cum esset rex in

accubitu suo.nardꝰ mea odorē suū dedit. Deniqꝫ spūssanctꝰ libere flat in corde humili. qđ quidē ad maiorē facit redolētiam. Vñ sponsa hoc designans in canticis. Veni inquit auster ꝑfla ortum meum:et fluent aromata illius. ¶ Cetexꝫ humilitas cetera bona hominis deo amplius redolere facit. Himinꝫ spēs aromatice cū in puluerem redigunt² vehementius redolent. sic et bona hominis cū p eius humilitatē minuta fuerint. Ad qđ designandū dicit² in canticis. Que est ista que ascēdit p desertū sicut virgula fumi ex aromatibus mirre et thuris.et uniuersi pulueris pigmentarij.

¶ Capitulum decimūquartum otinens ꝺsolatōnes sup arto et humili recluſorio.vl cella.et uniuersaliter sup delectabilium habitatōnum carentia.

QVartodecimo post p̄missa accessit ad dñam sepedctāꝫ et aliꝰ tristis sup humili recluſorio seu cella angusta et delectabilis habitatōis carentia ꝺsolatōꝫ querens.que huius rei gratia mox ei de suis puellis duas adiunxit.

¶ I. CONSIDERATIO.

PRima puella ad p̄dctm tristem sic ait. Cur homo de habitatōne arta turbaris:que eo tibi magis ꝺuenit q̄p ampla.q̄p lata et ꝑpacōsa.q̄pqꝫ etiā gr̄osa et speciosa. quo minus eris in ipa arta distractus. et magis manebis recollectus. Nam et te faciet virtutū atqꝫ scientiaꝝ capatiorem locꝰ angustus. Fert² nanqꝫ thomas aq̄nensis dum olim in colonia studuisset.et maximuꝫ thesauꝝ sciaꝝ sibi acq̄reret vix quatuor pedum in longū et in latū studoriuꝫ habuisse. Diogenes aūt angustiorez cellā habuit. Audi valeriuꝫ illum maximum. Humile inquit tuguriū virtutes recepit.angustꝰ locus magnaꝝ virtutū turbam capit. Diogenes em cū torqueretur in dolio.se domū volubilem habere ꝺcebat.et se cū temporibꝰ ꝺmutantē. frigore em os dolij vertebat in meridiem. estate ad septētrionē.et ubicunqꝫ sol se inclinauerat.diogenis simul ptoriuꝫ vertebatur.

¶ II. CONSIDERATIO.

SEcunda puella sic ait. Cur homo delectabili hic habitatōne frui appetis:et nō potꝰ talē r̄fugē. Himinꝫ spē diminuit ꝺ futuris in celo habēdis delicijs. Vis hoc scire: Legito vitas patruꝫ Ibi nāqꝫ fctā de quodaꝫ loco mentōe dicit² sic. Locꝰ iste si deliciosus ē et abundans:quā requiē sperabimꝰ ī futuro seculo si hic delicijs fruim². Nōne gꝝ mlto melioꝰ ē hic habitatōibꝰ carere delectabilibꝰ. q̄p pati dtrimtū ēca bonū spei ꝺ sidereis māsiōibꝰ ꝺndis ī celesti jhrlm ī ciuitate dñi virtutū.ī ciuitate dei nr̄i.ciuitate sancti q̄ cōstruit² ī celis viuis ex lapidibꝰ. q̄ fūdata est saphiris. cꝰ porte nitēt margaritis. cꝰ oēs muri ex auro sunt purissimo. In q̄ qdem māsiones mlte sunt.ibi nāqꝫ deꝰ nobis ostituit lucidissimas māsiōes.

ibi requiescunt sanctorum anime. Hic aũt pegrinamur a dño. nec habemus hic manentem ciuitatem. quare nec habitatõnem.

¶ Capitulum quindecimũ otinens osolatões sup carentia mollium lectoꝝ. et delicatoꝝ lectisterniorꝝ.

QVintodecimo post p̃missa accessit ad dñam osolatricẽ sepedictã et alio tristis querens sup lectoꝝ duricia et delicatoꝝ lectisterniorꝝ carentia osolari. Et illa mox eidem tres osolatrices de suis puellis assigñit.

¶ I. CONSIDERATIO

PRima puella ad hominem p̃dictum delicata stramenta appetentem. atqꝫ ex carentia dolentem. sic ait. Cur tu et in istis q̃ris delicias. Nescis de babilone dictum esse. quantũ glorificauit se et indelicijs fuit. tantũ date ei tormentum et luctum. hoc autẽ tormẽtum et eius equalitas ad babilonis delicias. etiam ad alios et aliorꝝ delicias extenditur. aliter ibi nõ diceretur. pticipes nesitis deliciarꝝ eius. et de plagis eius non accipiatis. Sed q̃ posset esse plaga vel tormentum ꝓforme seu equale delicijs in delicatis lectis et lectisternijs ꝓsistentibus. non appet ex scripturis nisi illud dũtaxat qõ ꝓphetizatũ repitur Dicente filio amos. Subter te sternetur tinea: et opimentum tuum erũt vermes. O qualis lectus subtus. et qualia lectisternia et opimenta supius. O quale et q̃ abhominabile tormentum. qõ quidẽ vt euadas merito debes gaudenter carere dictis delicijs ꝓsistentibus in lectoꝝ atqꝫ lectisterniorꝝ mollicie delicata.

¶ II. CONSIDERATIO

SEcunda puella ad eundem hominem sic ait. Non aduertis q̃ circa noctem ante vsum stramentoꝝ dici solet. Noctem quietam et finem pfectuꝫ tribuat nobis omnipotẽs et misericors dñs. et subiungit. Fratres sobrij estote et vigilate. quia aduersarius vester dyabolus tanquam leo rugiens circuit. querens quem deuoret. Et quare hoc. Certe qꝫ dyabolus illa in hora qua stramꝰ vtimur p̃sertim delicatis. maxime nos temptare solet. Quid ergo tũc faciendum. Expedit certe eum fugare. Quo pacto inquies. Audi patrem clauallis. Dum inquit dyabolus officinas fratrũ circuit. debet eum fugare ab oratorio deuotõ. a dormitorio stramenta vilia. hec pater ille. Cuius dicto considerato: gaudenter stramentis vilibus est vtendum.

¶ III. CONSIDERATIO.

TErcia puella ad eundem virꝫ sic ait. Tu vir robuste cur nõ es memor teneremi illi infãtuli in asperrimo frigore nati. Nã et postmodum tẽpantiori tempe petrus homo solidiorꝫ substãtie cũ mistris iudeorꝝ i domo cayphe stabat ad prunas qꝫ frigus erat et calefaciebat se. Cur nõ osideras gesta ẽca illũ vagientẽ infãtulũ frigido loco et tẽpe duro p̃sepio p lctõ positũ. et p lctisterniis

pannis inuolutum vilibus ſ. vt puto. nam et maxim⁹ dicit de ip̄o apud iudeos ſoꝛdebat in pannis. Himiꝝ aliter non diceretur cū pondere pannis inuolutum. Nam et diuitum infantes et pannis inuoluuntur ſꝫ p̄cioſis et delicatis: que nomen excedunt p̄noſitatis. Cur non attendis et matrem pueri et ip̄am teneram et a natura delicatam. que ſi lectum habuiſſet puerū ſuū tam dilectum non in p̄ſepi poſuiſſet in medio duum animalium. infanti terꝛibilium. Eoꝛſitan ipſa in nuda terꝛa iacuit. Naꝫ nichil agitur ꝺ eius lecto: quia nec erat ei locus in diuerſoꝛio. Vbi agitur mollicies lecti ſui. vbi culcitre de ſerico facte. vbi cuſſini p̄cioſi. et puluinaria delicata. vbi oꝛnat⁹ purpure. vbi coꝛtine et cetera queqꝫ que reginā mūdi decuiſſent. fac ergo ꝺpatōꝫ tui homnis ignobilis ad regē celi. atqꝫ ad reginam mundi matrem dei vnigeniti. Eac ꝺpatōnem tui ruſticani et robuſti ad teneros artus pueri. atqꝫ ad teneritudinem puerpe et coꝛpoꝛis virginei. et teipſum apud te inuenies deteſtabilem merito haberi. qui de duricie lecti et lectiſterniꝛuꝫ vilitate ꝺqueri p̄ſumis. ac ſi tibi debeantur delicie quibus caruit deus tuus et mater eius. Nonne erubeſcis qui talia requiris ꝺmoda. Eac ꝺpatōnem tui iniuſti et peccatoꝛis ad puerum puriſſimū. ad infantem qui peccatum non fecit. nec eſt inuent⁹ dolus in oꝛe ei⁹. Eac et ad matrem de qua ꝓpter honoꝛem domini cuꝫ de peccatis agit² nolo queſtōnem habere. ait magnus pater auguſtin⁹. fac inter te ipſos ꝺpatonem et inuenies q̄ ꝓ ſe nullo indigent penalitatis remedio. tu vero querendo comoda penalitateſ refugis quibus ꝓo pc̄tōꝝ tuoꝝ remedijs indigeres. Dices foꝛte ip̄e puer ꝓo me penalitates ptulit quibus peccata mea tulit. O quanta eſt hec inſania. Nunquit non ei in tuo negocio coopaberis. Der quiꝺ penalitates illius tibi applicabis. num ꝺmodis tuis. Nequaq̄: cum ipſe ꝺmoda in penitentibus deteſtetur. Deniqꝫ fac ꝺpatōnem et agnoſce differentiam inter te inſipientem et puerum illum qui dei virtus eſt. et dei ſapientia. qui non elegiſſet penalitates. nec ꝓo lecto feni duriciam. qui feno iacere ptulit. niſi in hmōi aliquod magnum bonum latens cognouiſſet. et q̄ꝺcunqꝫ illud ſit eiuſꝺꝫ boni ptcipium tibi ſimilibus penalitatibus cum gaudio compabis. Sane ſi p̄ter bonum implicite tactum de bono penalitatibus reſpondente deſideres magis explicite edoceri. Ecce optuit criſtuꝫ pati et ita intrare in gloꝛiam ſuaꝫ. Droinde et tu ſperare habes ꝓ incōmoda patienter tolerata ꝺſequi gloꝛiā: et ꝓ toꝛm̄ta tempalia compare tibi delicias ſempiteꝛnas. Non enim ad hoc volendum ꝓnioꝛ eſt deus. vt quantum quis gloꝛificauit ſe et indelicijs fuit: tantū illi toꝛmentum et luct⁹ debeantur q̄ ad volendum. vt quātum quis in toꝛm̄tis fuerit et incōmoda paſſus humiliter. tantum ille ꝺ delicijs et gaudijs cōſequatur. ſꝫ nec ſolum tantum qꝫ menſuram ꝺfertam et coagitatam et ſupeffluentem dabit dominus.

EXPLICIT NONVS LIBER DE CONSOLACIONE THEOLOGIE INCIPIT DECIMVS LIBER CONTINENS CONSOLACIONVM REMEDIA OPORTVNA CONTRA ILLA TVRBATIVA QVE OPPONVNTVR SOLACIIS ET GAVDIIS SEV IOCVNDITATI CAPITVLVM PRIMVM CONTINENS CONSOLACIONES SVPER GAVDIORVM ET SOLACIORVM MVNDANORVM SEV EXTERIORVM CARENCIA.

Decimo principaliter decem tristibus ad sepedictam dñam osolatricē accedētib⁹ primo omniū vn⁹ ex eis eiusdē domine pedibus ꝓuolutus ipi de mūdanoꝝ seu exterioꝝ gaudioꝝ et solacioꝝ carencia est conquestus · cui mox illa de suis puellis · xiiij · pro consolacione eidem tristi impēdenda assignauit.

I · CONSIDERATIO.

Prima puella ad p̄dictū tristē sic ait. O homo opacioꝛ tibi q̄ vt video exterioꝛib⁹ solacijs exquisitis tanq̄ eger tedia vite mederi queris · Nimiꝝ ipꝫ medicamentū solacioꝝ taliū in vuln⁹ vertitur · quia dū nimis studiose ei inheseris nō ad refectōēz tuā sed in defectionē cedere repit² · Ip̄aq; mēs tua a secreti interioꝛis gaudio excludit² · et diuersis malis passionib⁹ p vices subicit² Audi gregoriū dominici gregis pastoꝛē egregiū · Vt inquit taceamus q̄ in coꝛpoꝛe dolores tolerat qui febrib⁹ anhelat · Ipsa vr̄a salua egritudo est cui curādi necessitas nunq̄ deest · quot em̄ solacia ad vsum viuēdi q̄rim⁹ · q̄si tot vr̄e egritudini medicamīs obuiam⁹ · ꝫ ip̄m quoq; medicamentū in vulnus vertit² · qz exquisito paulo diuti⁹ inherentes eo graui⁹ deficimus qd̄ ꝓuide ad refectionē pamus Ipsa quoq; mens vr̄a a secreti interioꝛis gaudio exclusa mō spe decipit² · mō pauoꝛe verat² · mō doloꝛe deicit² · mō falsa hylaritate replet² · hec ille pater sanctissim⁹ qui ex dictis solacijs finaliter infert q̄tuoꝛ malas aie passiōes · de quib⁹ illa expta boeciana osolatrix loquēs sic dic̄ Gaudia pelle · pelle timoꝛē · spemq; fugato nec doloꝛ assit nubila mēs ē vinctaq; frenis ḥ vbi regnāt.

II · CONSIDERATIO.

Secunda puella ad p̄fatū hoiez mūdana gaudia appetentē sic ait · Nōne multomeli⁹ est gaudio carere · q̄ de gaudio habito postmodū dolere et toꝛmenta sentire · Sic inq̄ necesse est · Sed quid · Profecto extrema gaudij luct⁹ occupat teste scriptura · imo et egregius ecclesie pastoꝛ gregoꝛi⁹ sic dicit · Iure restat vt quot prius in mūdo incolumes habuim⁹ gaudia · tot de ipso postmodū cogamur sentire toꝛmenta · Hec ille pater · et videt² īmitti ei qd̄ in apocalipsi de babilone scribit² · quātū gloꝛificauit se et in delicijs fuit · tātum date ei toꝛmentum et luctum.

III · CONSIDERACIO.

Tercia puella ad eundē sic ait · Cur leta q̄ris · et de tristibus q̄reris · Erroꝛ tibi inesse videt² · Nempe plus oferunt tristia q̄ leta

Vis hoc scire. Audi pmemoratū pastorē ecclesie. Solet inquit letitia archana mētis apire. atq; apiendo amittere. aduersa vero cum nos exteri⁹ depmūt interi⁹ acutiores reddūt. Hec iste pater. Nec mirū. Nā et vexatio dare dicit intellectū. Acumē etiā intellectus facit int⁹ legere atq; colligere de quo mēs introsum pōt gaudere. cū illa videlicz sapiētia de qua dic sapiēs. Intrās in domū meā cōquiescā cū illa. nō em habz amaritudinē conuersatio illi⁹. nec tediū cōuictus illi⁹. sz letitiā et gaudiū.

IIII. CONSIDERATIO.

Quarta puella eidē sic ait. Audi frater nō incassum verbū illius Cassi. Bonū inquit insolitū pl⁹ amat. et sequēti gaudio cōfert dulcedinē tpm pmissa tristicia. Hec ille. Sz quid est. qđ inde sequit. Profecto sequit. q carētia mundani gaudij de q̄ tibi inest tristicia. eo quidē q̄uis existēs min⁹ bona. ē tn appetēda q° futuro gaudio celesti ofert dulcedinē. Ita sane vt pl⁹ sapiat. Qđ quidē plus oīm pualet gaudio pnti. sicut eternuz tpali. Non em inerit gradus iste futuro gaudio tm in ei⁹ pncipio. Nimirū quoadusq; durauerit futurum gaudium. durabit et omnis gdus eius.

V. CONSIDERATIO.

Quinta puella sic ad pfatū hoiem est locuta. Stulti sūt oino qui gaudere appetūt i reb⁹ exteriorib⁹ seu mūdanis. Nēpe q stultissime erret. pulcre oīdit aucte magni pēis Volētes inqt gaudere forinsecus. facile euanescūt et effūdunt in ea que vident et nō sūt. et ymagines eoꝝ famelica cogitatōe lābūt. O si fatigentur inedia. et dicāt q̄s oīdit nobis bona. hanc dicti pēis sniam si intelligere volueris. recursū habe supius ad sororē meā. et inuenies eaz lucide declaratam.

VI. CONSIDERATIO.

Sexta puella sic ad hoiem pdictū ait. opacior hō tibi de errore q. s. famelic⁹ existēs indigeres satiari. et nihilomin⁹ de carētia mūdani gaudij turbaris. quo habito mīme saciari posses. sz magis te dūgerz ieiunū relinq. Quid ni dixeriz te famelicū. Tu nāq; es de ill' de q̄bus ex sentētia magni pēis soror mea imediate recitauit. q volētes gaudere forinsec⁹ facile euanescūt et effūdunt i ea q̄ viden et nō sūt. et ymagines eoꝝ famelica cogitatōe lambūt. O si fatigent et dicāt q̄s oīdit nobis bona. scilz quib⁹ indigerēt cōtra inediā saciari. Eorte dices q̄ nā sunt illa. Profecto sunt pabula veritatis. sine quib⁹ tanq̄ sine ꝑprijs suis obiectis ieiun⁹ manz intellect⁹. Dices rursuz quib⁹ accidit h° ieiuniū. quo in via possent deficere. ill' reuera q̄ i via misere hui⁹ pegriatōis nre gaudia solēt querere. Audi gregoriū prem beatissimuz. A veritatis inqt pabulo ieiuni sūt. qui in hac pegrinatōis inopia letant. De carētia igit le, ticie tal' seu gaudij. gaudere quidē cōuenirz multopl⁹ q̄ p tristicia querulari.

VII. CONSIDERATIO.

Septima puella sic ait. Miror karissime q verum gaudiuz quod solum habetur in domino negligis. et de ill⁹ carentia gaudij

tristaris.q respectu gaudij habendi in dño veraciter racionē habz merozis .Tudi dulcem illuz pzem clareuallis.Illud inquit reuera vez est gaudiū et solū qđ nō de creatura.sz de creatoze ocipitur. qđ cū possederis nemo tollet a te.cui compata oīs aliunde iocunditas meroz est.omnis suauitas doloz est.oīe dulce amaz.omne decoz fedum.oīe aliud qđ delectari possit molestum.

¶ VIII.CONSIDERATIO.

Octaua puella sepedicto hoi tristi sic ait.Cur tristaris de mundani gaudij carētia .cōsidera errozē tuū qui de bono tanq̄ de malo otristaris.Nōne em eo carere bonū est.qđ aīma sanctis meditacionib9 q̄ vtiqz rectū iudiciū pmouent occupata exiliū vel carcerē reputat aut luctū deputat vel merozē. Eatearis necesse est. ꝯz q̄.Profecto aīma spūalib9 meditacōnū incitamētis occupata mundum carcerē vl exiliū.ac risum et gaudiū luctū reputat et merozē Tudi magnū pzem Tugustinū p redēptozis inquit nri mozte de tenebris ad lucē.de mozte ad vitā. de cozrectōe ad incozrectōez.de exilio ad patriā.de luctu ad gaudiū.de terris ad celeste regnū vocati sum9.quecūqz ergo aīa sancta talib9 fuerit incitamētis occupata.nihil ocupiscit terrenū.nihil trāsitoziū.nihil qđ ad tps arridet. nihil qđ ad pns delectet. est q̄ risū luctū deputat.et gaudiū ī mezoz mutat.cui mūdus carcer .celū vero habitatio.cui exultacio de pntib9 nulla est. qz in illo tm gandere appetit.qui sup oīs est Hec pater ille.

¶ IX.CONSIDERACIO.

Nona puella sic ait.Tu qui de mūdani carētia gaudij q̄rularis. aduerto q̄ sis pui cozdis.q̄qz q̄diu h̄ feceris iudicaberis stultis silis. q̄re inq̄es.pfecto qz pua diligis neglectis magnis. Dices mihi q̄ nā sūt ista pua et q̄ magna. Reuera oīe mūdanū gaudiū de numero puoz est.gaudiū vero de deo et in deo h̄ndum de numero ē magnoz.Istud siquidē plenū est.illud aūt vel est vacuum vl nō plenū Vis h̄ nosce dilucide p scripturā.ecce q̄ptū ad gaudiū mūdi dicit salomō in puerbijs.Risus doloze miscebit.igi gaudiū mūdi tanq̄ doloze mixtū nō ē plenū.Quantū aūt ad gaudiū h̄abēdum in dño dicit ipe dñs discipulis. gaudiū meum in vobis sit.vt gaudiū vr̄m impleat. ¶ Vis rursum ꝓpositū nosce p certā de vero, qz gaudio diecturam.Ecce vas dicitur vacuum vel non plenum. cui hoc quod continet non est cōmensuratū.vtpote quod posset et deberet aliquid amplius cōtinere. ¶ Sed quid.Profecto terrena queqz non sunt omensurata gaudio quod de ipis h̄abem9 q̄ntumcunqz minimo .quippe semp vltra cōdignū gaudem9 de terrenis. sicqz fit q nr̄m gaudiū q̄ntumcūqz modicū eo sui obiecti valozem excedat.quo ipm quidem obiectum nō est dignum vt de ipo homo tantū gaudeat. gaudiū igitur nr̄m vtiqz nō est plenū cum deberet magis capere q̄ illud obiectum.immo reuera quod mirum est dictu.quanto gaudiuz nostrū de terreno obiecto maius fuerit.tanto

minus plenū erit. ¶ Dozro ꝙ gaudiū nr̄m habendū in domino ne dum in p̄ria sed etiā in hac vita impleat². hoc patet si vt prius pleni tudo gaudij penes operationē ipi⁹ obiecti ad act⁹ gaudētis attē dat². quo quidē actu formaliter ipm obiectū capi² sicut et eo opze hendit² vel apphendit². Himix. hac ōsideratione actus gaudētis implet² obiecto quod p ipm capit². si ipm obiectū vl excedat valorem eius. vel admin⁹ et ōmensurat². nō autē implere² si obiectū ab actu excederet² tanꝙ indignū. vt talis act⁹ circa ipm exerceretur. Quapter sicut gaudiū de terrenis eoipo non est plenuz quo quātumcūqz bona sint illa. et quātumcūqz gaudiū de ipis sit modicum p ipm de illis gaudem⁹ vltra ōdignū. et sic remanebit et illō gaudiū vel in pte vacuū. Ita et ecōtra gaudiū nr̄m de deo tā in futura vita ꝙ in ista est plenū Hēpe quātumcūqz gaudem⁹ de deo. sp gaudemus citra ōdignū. cū gaudiū nobis possibile sit finitū. et bonuz hoc qō deus est sit bonū infinitū Ex quo fit vt non solū nr̄i gaudij mensurā impleat. sed ipam etiā excedat. Quippe de deo nunꝙ tm gaudere possum⁹ q̄ntū dignū est vt de ipo gaudeam⁹. et nōne propter hūc excessū diuini obiecti respectu capacitatis nr̄i gaudij. veraciter pōt intelligi illa scripture pmissio. mensurā bonaz et superfluentē dabūt in sin⁹ vr̄os. His itaqz sic se hntibus si nō vis digne iudicari pui cozdis. ac ispiētib⁹ similis: tūc plenū et maximū gaudiū de deo hndum magis solito attēdas. et mundanū gaudiuz non plenū sz vacuū cū sit minimū nullaten⁹ magnipēdas.

¶ X. CONSIDERATIO.

Decima puella sic ait. Tu qui de mūdani gaudij carentia turberis. Vtinaz esses hō realis nequaꝙ habereres cām turbationis. Homo nāqz realis nō curat de vanis. q̄re nec de gaudijs mūdanis Vis scire ꝙ vniuersuz mūdanū gaudiū vanū sit. Ecce vanū esse diffinit². qō nec plenitudinē pstat ōtinēti. nec fulcimentū initēti. ē aūt tale mundanū gaudiū vniuersum. quippe qō mundanū gaudiū nō pstet plenitudinē ōtinēti. hoc ex pmissis clarz est. ꝙ em ipm nō est plenū. quō hoc alteri pstaret plenitudinē. Sed ꝙ mūdanū gaudiū nō sit plenū hoc iam tibi per sozozē meaz est dilucide declaratum. ¶ Dozro ꝙ nec pstet fulcimentū initenti. patet quidem. quia nimis ē instabile atqz vagū. hᵒetem suppoit lauſ illa ecciastica de beata katherina. fragrat amoze dei spernit vaga gaudia mundi. Testat² aūt hoc et magn⁹ pater augustin⁹ Letitia inquit huius seculi vanitas est. cum magna expectatione speratur vt veniat. et nō potest teneri cum venerit.

¶ XI. CONSIDERATIO.

Undecima puella sic ait. Cur homo q̄rularis de exterioris gaudij carentia. cuius scz obiecta sunt exteriora aliqua. Certe in illis non sunt gaudia expetenda. eo ꝙ illa non sunt durabilia. sed nec sunt maiora. Vis scire ꝙ gaudia de exterioribus non sunt durabilia. Audi senecam illustrem hominem gentilem qui ad gaudium

habendum durabile dirigit ad interioza. Viri inquit boni gaudiū est ex bona ꝺscientia, tu indicas illū gaudere qui rideꝛ. aīmꝰ debet esse alacer et fidens. et sup omnia rectus. Occulta ista que foris secus splendēt. et de tuo gaude. quid est aūt de tuo. id est de teipō. et de tui optima parte. Volo tibi nunq̄ deesse letitiā. Volo tibi illam domi nasci. nascit² si intra teipm sit. Hec ille. Qui rursuꝫ sic ait Circūspice. sola virtus pstat gaudiū ppetuum. securum etiā siqꝺ obstet nubiū materia interueniet q̄ infra ferunt². nec unq̄ diē vincūt Vis ulteriꝰ scire q̄ gaudia de exterioꝛibꝰ nō sunt maioꝛa internis gaudijs. Audi ecclesiasticū. Non est inquit oblectamentū sup cozdis gaudiū. cozdis inquit nō cozpis. dicit² igit² hoc ad dām risus cozpalis. ad dām saltus. aut circuitꝰ chozealis. Ad dām omnis ignominiose exultatōis. de quali salomon ait in ꝓuerbijs. Stultorum exultatio ignominia.

XII. CONSIDERACIO.

Duodecima puella sic ait. Cōsidera homo penes te q̄ minꝰ bonum obstaculū pstat ꝺsequēꝺi maius bonū. nōne tūc ꝓ maioris boni ꝺsequentia mīoꝛis boni carētia letanter est ferēda. Fateaꝛis hoc necesse est. Sed quid differētie est inter gaudiū in hoc mundo. et gaudiū in dño. Profecto primū vti priꝰ ꝓ sozoꝛe meā patuit est vacuū. Scdm vero est plenū. Primū de numero puoꝝ est. scdm de numero est magnoꝝ. imo inter ista nō est ꝺpatio. Nam primum est incompabiliter minus. scdm incompabiliter maiꝰ. primū scdo pstat obstaculū tanq̄ impossibile sibi et ꝺtrariū. Vis de istis deuotis et validis autoꝛitatibꝰ edoceri. Audi p̄rem clareuallis. Undiq̄ inq̄t se ingerit amoꝛ mūdi cū ꝺsolatōibꝰ. imo desolatōibꝰ suis. obseruat aditus. ꝓ fenestras irruit. mentē occupat. sed nō eius qui dixit. renuit ꝺsolari aīmā mea. memoꝛ fui dei et delectatꝰ sum. ꝓocupatū nempe secularibꝰ desideriis aīmum delectatō sancta declinat. miscere nō poterūt vera vanis. eterna caducis. spūalia cozpalibꝰ. sūma pmis. vt piter sapias q̄ surſum sunt et q̄ sup terrā. et subdit nulla ꝺuentio veritati et vanitati. Hec ille pater. Si iam patuit gaudium mūdi esse vanum. instabile. et ꝓ ꝺsequens caducum. Estq̄ cozpale et sup terram et sic pmum. Sed gaudiū in domino sm naturaꝫ obiecti stabile est et eternum. et circa hoc qꝺ surſuꝫ est et summum est. et solum verum gaudiū et plenū. Unde et ordinariꝰ appatꝰ super tertum illum aplicum. Gaudete in domino semp dicit sic. non in seculo. sed in domino. id est oīe bonum. unde gaudendū est. statuite in deo. nō extra. sicut eī non potest homo duobus dominis seruire. sic nemo potest in seculo gaudere et in domino. Amicꝰ eī huius mundi iimicus dei reputabit². multum inter se hec duo gaudia differūt. suntq̄ oino ꝺtraria. nec simul i eodē esse possunt. Hec ibi. Carentia igitur mūdani gaudij non est nisi remotio obstaculi respectu gaudij in deo habendi. quod solum est verum gaudium. cui compata omnis aliunde iocunditas meroꝛ est et cetera. ꝓpter

hoc igitur gaudiū tam ꝺſolatoꝛiū in deo habendū. gaude ꝙ remo, tum ſit obſtaculum per carentiā mundanoꝝ gaudioꝛū.

XIII. CONSIDERATIO.

Terciadecima puella ſic ait triſti. Tu queris cōſolari de gaudij carētia. Dic igit᷑ mihi de cuius carētia: et fortaſſis te docebo ꝙ illo carens nullo cares. Gauderē inquies libēter de ꝓmotione Alius dicet de diuitijs. terci9 de luxuria. Quart9 dicerz gauderez libēter de magna familia, aut ex alia ꝺſimili cauſa. Sed quid? Oro, fecto dico et dixi ſp hij et oīs ꝺſiles errāt coꝛde et tu primus. qō em̄ appetis gaudiū. nō eſt gaudiū. vñ nec de eius carētia eſt dolen, dum. Audi illuſtrē ſenecā. Dicim9 inquit nos magnū gaudium ex illius ꝺſulatu quod nō eſt gaudiū. ſz vt ſepe inicīū future triſticie gaudio em̄ adiūctum eſt. nō deſinere, nec in cōtrariū vertī. oīs ten, dunt ad gaudium. ſed vnde ſtabile et magnū ꝺſequantur ignoꝛant Ille ex conuijs et luxuria. ille ex ambitione et circumfuſa clientuz turba. ille ex amicis. alius ex ſtudioꝛum liberalium. vana oſtenta, tione. omnes iſtos oblectamenta fallacia et breuia decipiunt. ſi: cut ebꝛietas que vnius hoꝛe hylarem inſaniam longi tempoꝛis te, dio penſat.

XIIII. CONSIDERATIO.

Quartadecia puella ſic ait. Cur de exterioꝛib9 p̄ſertiz carnalib9 ſolacijs et gaudijs nō habitis querularis? Cur non ꝺſideras ſi hoc a carentia tua amputes, ꝙ multo excellentioꝛa in recompen: ſam recipies. ſ. delectationes quas ſpirit9 nouit dare. Et certe etiā ſtatim. Audi vniuerſalis eccleſie pontificem gregoꝛium loquoꝛ. Si inquit carni quodlibet abſcidimus, mox in ſpiritu quod dele: ctat inuenimus. Mox inquit ergo capacem ſeu ad capiendum di: ſpoſitum non opoꝛtet cum tedio expectare. magno enim antiſtite Ambroſio teſtante. Neſcit tarda molimina ſpiritusſancti gratia. Dicit quoqz in ſpiritu igitur non in coꝛpoꝛe niſi per redundantiam foꝛte ſecundū quā dixit ſanct9 dauid. coꝛ meum et caro mea exul: tauerunt in deum viuum. Dicit rurſum in ſpiritu, vt ſciam9 ꝙ ſicut mouemur, ſi ſpiritu viuimus, ſpiritu et ambulemus. ſic etiam ſi ſpiri, tu viuimus, in ſpiritu etiam qui in fletu eſt ſolatium delectemur, et de gaudio quod eſt fructus ſpiritus conſolemur. Rurſum dicit in ſpiritu, vt effectū gaudij et ſolacij ex cauſa penſem9. vt ſicut cauſa cauſam. puta ſpiritus ipſum coꝛpus excedit. ſic ſciamus gaudium ſpiritus excedere gaudium vel ſolatiū quod dat coꝛpus.

Capitulū ſecundū continēs ꝺſolationes ſup neceſſitate abſtinē, nendi a choꝛeis, et a quarūcunqz vſu vel auditu cantionum et mu: ſicarum armoniarum.

Secūdo post p̄missa ad supradictā dn̄am ꝺsolatricē accesit et alī tristis sup necessaria abstinētia a ḥoꝛeis cantōibꝰ et armonijs musicis q̄rēs cōsolari. Cui illa de suis puell' quinq; ꝺsolatrices assignauit.

I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. Cur de necessaria a ḥoꝛeis abstinētia q̄rularis? O si ad plenu; cognuisses et tu piculum ḥoꝛeaꝝ: absq; tristicia coꝛdis leuiter abstineres a ꝺsoꝛcō ḥoꝛisātiū. Que em̄ pso, na sane mētis ñ abḥoꝛꝛerz manꝰ secū ḥoꝛisātiū? si nouisz illas esse plenas ad modū ericij aculeis spinaꝝ? Certe merito q̄libet abḥoꝛ: reret cū talibus. aut tenēdo taliū manus ḥoꝛisare. Sed quid? Nōne manus simul ḥoꝛisantiū vt frequēter sunt spinose? quaꝝ spine seu aculei nedū manus secuz ḥoꝛisantiū penetrant. sz etiam hinc: inde ad penetratōez coꝛdis vsq; ꝓcedūt. et ip̄m nōnunq̄ letaliter cruentāt? Datēt ista p neptē meam supius luculēter. Cuius rei gr̄a atq; ꝓpter illa q̄ sup̄ p soꝛoꝛē meā de cōtrectatōe manuū dicta sunt pōt ḥomo a ḥoꝛeis ḥylariter abstinere.

II. CONSIDERACIO.

Secūda puella sic ait. O simplex ḥomo qui de abstinētia necessaria a ḥoꝛeis tm̄ cruciaris. Honne locum vitares in quo esse crederes vl' vnū basiliscū qui visu suo toxico occideꝛz ḥoīes se intuentes? Certe sic. Quid tūc vbi plurimi basiliſci simul ḥabitarent? Credo q̄ nullo mō illo ires. sz reuera in sola vna ḥoꝛea tā de ḥoꝛisantibꝰ q̄ etiā de astātibꝰ plurimi assunt basiliſci libidinosa īspectōe actiue ḥabita piter et passiue multe psone ad moꝛtez vtinā nō eternā deducūt. Hōne gͦ loc9 ḥoꝛeaꝝ piculosus ē piter et actꝰ vbi plurimi sūt effrenes animis timoꝛe ꝺi mime refrenati. qui om̄e illud sine timoꝛe ꝺcupiscūt qꝺ placz eoꝝ oculis. Quo fit vt multi sibi adinuicē cause sint eterne moꝛtis. O q̄ crudele est ḥoc. cuius similis crudelitas ab ḥoīe ñ crudeli vix vel nūq̄ bestie infereret.

III. CONSIDERACIO.

Tercia puella sic ait. Nescis ḥō q magna est ꝺrīa leuitatum Est nāq; leuitas natural' rez surſuz tendentiū. ē aūt et moꝛal' descendentiū in ifernū. vel admin9 ad ip̄m purgatoꝛiū. Heccine autē leuitas videtur maxime generari nutriri et augeri in ḥoꝛeis. et ibi dem disolui āimus nedū ḥoꝛisantis. verūetiā cuiusl'ibz assistentis Ibi nullū locū ḥabz mentiū recollectō. sz bn̄ coꝛpm plima dissolutio. nō illa de q̄ paulus ait. cupio dissolui et esse cū xp̄o. q̄ quidem bona esset. sz talis de q̄ Ieremias ait vsq;quo delicijs dissolueris filia vaga? Hec est scādalosa dissolutio coꝛpaliū gestuum que vage mentis p̄hibz testimoniū. nihil ḥntis solide ꝺsistētie. sz maxime ap, ꝓximātis ad casum. Doꝛte siquidē sensuū temptatōibꝰ sunt apte: et per te inferi aduersus eaz leuiter p̄ualebunt. Non illa talis eras vage mentis vel coꝛpoꝛis amoꝛe dei preseruata de qua cantamus.

fragat amore dei. spnit vaga gaudia mundi. Verū hīs que dixi de vaga chorisatiū leuitate nō apponat aliquis q̄ xp̄o de choreis virginū sic cantat². Quocūq; pḡis virgines. sequuntur atq; laudibus. post te canentes cursitār. hymnosq; dulces p̄sonant. Id em̄ et si nō sensus anagogicꝰ excusaret. excusaret tn̄ p̄ntiuꝫ imutabilis p̄fectō ofirmatoꝫ in bono. et p̄incipiū motus qui a diuina ratione p̄cedit. quippe totū diuinū est misteriū q̄ in celestibꝰ attitatur.

CIIII. CONSIDERATIO.

Quarta puella sic ait. Nescis homo q̄ spiritꝰ regunt corpora. sz alij et alij spūs. alio et alio in loco. Est locus spūaliū canticorum. puta chorus. seu templū. illic assunt spūs boni. Hempe de templo sic oramus. Visita q̄sumus dn̄e habitationē istam. et angeli tui sancti habitātes in ea nos in pace custodiant. Est locus alius cantionū carnaliū seu luxuriaꝫ. puta locus choree seu theatrum. illic puto adesse spiritus malignos. et si angelici spūs diubilāt i choro cantantibꝰ teste p̄re clareuallis. Dsallentibus inquit sancti angeli admisceri solēt. O siquis haberet oculos aptos. viderz qua cura. q° ve tripudio intersunt cātantibꝰ Si inq̄ sic spūs boni admiscent² cāntantibus in choro templi. quis tūc dubitarz quin et maligni spūs pari pacto in theatro seu in loco choree carnaliū et turpiū cantionum cātoribꝰ et cātricibꝰ soleāt admisceri. Ob hoc nāq; magnꝰ p̄r Augustinꝰ. Nolo inquit vos socios fieri demonioꝫ. id est nolo q̄ eis quasi p̄cipalibꝰ vos associetis. et subdit in quibus dicens. delectant² cāticis vanitatis theatroꝫ insania. vident² igi² spūs maligni in theatro seu choreā tanq̄ in canticis vanitatis p̄cipales in cordibus se associantiū p̄cinēdo choreas ducere chorisantiū ad sinistrā gressusq; eoꝫ dirigere. nō certe ad dexterā recte opationis. sed ad sinistrā iniquitatis. nō ad dexterā patris. seu futuri iudicis. sed ad sinistrā illiꝰ iudicis. In q̄ tandē statuent² durissimā sententiā audituri. qua his qui ad sinistrā eius erūt dicet ip̄e iudex. Discedite a me maledicti in ignē eternū. qui p̄paratus est dyabolo et angelis eius. Non opponat mihi quis nec de viris ne de mulieribꝰ sanctis in veteri lege cantātibꝰ. choros ducentibus. musicisq; instrūmentis vtentibus. Hec em̄ vt puto in figura cōtingebant. et sicut tunc in certis casibus deo placebant. ita et facientes ab oīi malo euētu ab ip̄o deo p̄seruati fuerāt. p quod tn̄ n̄ oīis i veteri lege facta chorisatio. aut musicoꝫ vsus excusatur. Dancoꝫ nanq; priuilegia non modo sz̄m sanctos. sed etiam sz̄m leges et canones non sunt in exemplū. siue ad consequentiā pertrahenda.

CV. CONSIDERATIO.

Quinta puella sic ait. Cur in cantionibus et ceteris musicis melodijs adeo delectaris. Nequaq̄ hoc decet virilibꝰ animis Ille nāq; virū eas nimium appetentem effeminant. similēq; faciūt infantibus qui dtra eiulatum dum mouentur in cunabilis nutritū

suarum cantionib⁹ indigent confoueri. Ille ab auditu verbo⁹ di-
uine inspirationis reuocāt animū. Hac in hoza qua ꝑualent nō est
dicere. Audiā quid loquat² in me dñs deus. Sed nec est ꝓpe coz,
detenus cantū illū amoris de quo versus loquit². Non clamoz sed
amoz.cantat in aure dei. Putasne iterum ꝓcipiet hō illam armoniā
in se vel in alio qualis erat in cozde virginis.teste quodā fulberto.
Deprimebant inquit virtutes in cogitatione et effectu cozdis eius
ineffabilē armonia⁹. quā ipa creatrix et inhabitatrix eius dei sapiētia
delectabat² audire. Profecto si ꝑualeat armonia exterioz.vl nulla.
vel insensibilis erit interioz. que si sentiret².vtiq⁹ esset oīi exteriozi
dulcioz et suauioz. Putasne vel in interiozi hoīe sentietur illa dul-
cedo nois Ihu quā ille dulcissimus pater clareuallis sensisse videt²
qui scit² dixisse. Ihs mel in oze.melos in aure.iubilus in cozde. Bñ
quidē timeo q in chozealib⁹ cāticis et ceteris musicis melodijs si-
renice vocis dulcedo in exitiū deducēs auditozē sentietur. Timeo
quoq⁹ q venenū sit mētis. illa dulcedo armonica quā sentit auris.
Timeo q ipe notar⁹ fracture musicales et artificiales nō ꝓtranse-
ant sine animo⁹ notabili fractione. Timeo q ꝙlibet sint dulces.
tanꝙ spine mentē laterēt.et segetē rōis necēt. sintq⁹ ꝓpter hᵒ hmōi
cantiones et opationes musice sicut voce. sic et effectu sil̄es illis
boeticis musis ꝙs illa exꝓtissima boeciana dsolatrix detestaba² ni-
miū ipo illustri boecio testante. Que inquit vbi boeticas musas vi
dit nro assistentes chozo flectibusq⁹ meis verba dictantes.dmota
paulisp ac tozpis inflāmata lumib⁹quis inquit has scenicas mere
triculas ad hunc eg⁹ ꝓmisit accedere.que dolozē eius non modo
nullis remedijs foueret. vez dulcibus insup alerēt venenis. Hec
sunt em̄ que in fructuosis affectuū spinis vberez fructib⁹ rationis
segetem necāt.hominūq⁹ mētes assuefaciūt morbo nō liberāt. Hec
illa. et subiungit.abice sprene vsq⁹ in exitium dulces.

Capitulū terciū cōtinens cōsolationes sup vetulo⁹ ac vetula⁹
tedioso dsozio.et solacioso consozcij iuuenū.et iuuēcula⁹ carētia
ercio post ꝓmissa accessit ad sepedictā dñam dsolatricem
alius tristis ei de carentia solacioso consozcij iuuenū pso,
narum.et de tedioso vetula⁹ cōsozcio dquerēdo. Et illa
eidē tristi de puell̄ suis duas assignauit ꝓ ipi⁹ dsolatōe.

I. CONSIDERATIO.

Prima puella ad hoīem illū sic ait. O amice nūquit nō incomp-
abiliter plus gauderes in habēdo antiquā cistā flozenis ple-
nam.q̄ in habendo nouā ab extra etā multipharie.multisq⁹ modis
depictā. vacuā tn interius.vel multis forte turpitudinib⁹ repletā.
Estimo q maioꝛi cū gaudio eligeres flozenis plenam q̄uis antiq̄.
q̄uis etiā non depictā. Sed quid. Profecto si tediosum sit dsozci,
um vetula⁹ atq⁹ vetulo⁹. cessabit tn merito tedium. si attēderis

ꝙ in eis repitur quod ceneseꝛ sup aurꝝ et topasion. quippe in antiquis est sapientia. cuius in compatione oñe aurꝝ harena est exigua. et tanꝙ lutū estimabiꝛ argentū. nec cōpaui illi lapidē p̄ciosū Cessabit tediū si attenderis ꝙ in eis tanꝙ scrinijs sunt flozeni. id ē flozidi oceptus aurei otinentes ymaginem agni qui tollit peccata mundi. seu ymaginē sedētis in trono cesaris summi. Cessabit tediū si attenderis ꝙ in eis sunt multiplices lapides p̄cioſi diuersaꝝ virtutum. id est multiplices solide perfectiones virtutum spiritualiū. respectu carentie quarum iuuenum et iuuenculazum cozda sunt vacua. q̄muis eñ quedam sint virgines. tamen sunt virgines fatue. secum in lampadibꝰ mentiū non hñtes oleum gaudij. seu spiritualis leticie. ¶ Verum qz nō est dare vacuū. sunt et iste iuuēcule plene atqz iuuēculi. s. non rebus solaciosis. sed tediosis multis scz vitiorum et carnaliū cogitationū turpitudinibus q̄si ciste plene ferentibus et coꝛruptis carnibꝰ. vel q̄si ciste in quibꝰ nutriunt² nedū tediose sz et piculose bestie. Serpentes scilz et scoꝛpiones. Nimiꝝ de p̄j. anatharitaꝝ meditatōibꝰ i patrū libro vnꝰ ceteris senioꝛ dixit. sic habeto malignas cogitatōes. aut malas cōcupiscētias. sicut serpentes et scoꝛpionū plez. Dices forte ꝙ hmōi cogitatōes et cōcupiscētie nō sunt nisi methaphoꝛice censende serpētes et scoꝛpiones. Verū dicis quidē. sz h̄ veꝝ nō diminuit piculū sz magis augz ipm q̄nto serpentes et scoꝛpiones hmōi nocere possunt latentius. et vitari difficilius.

¶ II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. Nōne vel aliq̄n versum hunc poeticū audiuisti. A boue maioꝛe discit arare minoꝛ. Ita foꝛsan inquies. et si versuz nunq̄ audiuisses. ita tñ esse p̄ experientiā scires. Cur ergo magis lasciuientē vitulū ꝺsoꝛtio hēe diligisia quo nec arando nec oꝛando pficis. Nimiꝝ in tali exemplū viuendi nō inuenis nisi cōmuniter viuēdi dissolute. seu lasciue sine oñi maturitate. Nescis ꝙ maturi fructus sunt crudis dulciozes. magisq̄ pulcri et delectabiles. Sz quid. Nōne vtriusq̄ sexus iuuenes crudiozes esse solent. et exemplum maturitatis raro exhibent. Quapter nec ab eis exēplū hēe poteris oꝛādi. sed minꝰ arandi. id est docēdi verbo et ope quibus cozda p̄imaꝝ sunt arāda. quod quidē fit dum instrumēto doctrine ꝺonee ꝙ seminū capacitate ex agro terra eicit². vt seminum fructus ex illo copiosus habeant². quippe per agros intelligo p̄imaꝝ cozda dicto modo aranda. videlicet ad exemplū nō inculte terre nondum vnq̄ bene arate. id est iuuenū psonarum terrenis solacijs dedita. sz agroꝛum veterū iuxta alium versum poeticuz. Ex agro veteri. virtutum semina mo. ꝛc. Nimiꝝ si ad exemplum hmōi agri aratus fueris. et alium quempiam araueris. sequeꝛ ex agro sic arato odoꝛiferi fructꝰ plenitudo. et ipse arās tanꝙ pater cum pasa ac. id est cū risu et gaudio dicere poterit. Ecce odoꝛ filij mei sicut odoꝛ agri pleni cui benedixit dominus.

Capitulum quartū continens consolationes sup carentia confabulationū solaciosaꝝ.et silentij necessaria obseruatione.

Quarto post p̄missa ad sup̄dictā dominā consolatricē accessit et alius tristis sup carentia solatiose ofabulationis et necessaria obseruatione silētij q̄rulando.que eidē de suis puellis pro consolatione quatuor assignauit.

I.CONSIDERATIO.

Prima puella ad predictum tristem sic ait. Noueris homo q̄ in p̄m libro de quodā sic dicit⁹.Quanto se ab humanis curis et colloquijs sequestrabat.tāto illi vicinior et ꝑpinquior deꝰ erat. et nunquit nō ad cōfabulandū seu ad colloquiū:certe sic. deꝰ em̄ in tali interna ꝑpinquitate ei loquit⁹.Audiā inquit p̄s. quid loquat⁹ in me dn̄s deus.sed et ecōuerso homo ab alioꝝ colloquijs sequestratus loquit⁹ cum deo. hoc namq; patet dicēte illustri ieronimo Sapiens nunq̄ solus esse potest.et si hom̄i inopia fuerit.loquit⁹ cū deo. Sz nūquit nō ab humanis colloquijs sequestrato ꝑpinquior est deus nō solū ad ofabulandū.sed ad solaciose colloquendū.Est vtiq;.Nimiꝝ deus solacij dicitur reali cognoie scriptura teste qui et esse dicit⁹ in fletu solatiū:qui et in illo iuniore thobia figuratus est de quo dixit mater eius.solatium vite nr̄e om̄ia simul in te vno habentes te nō debuimus dimittere a nobis.Ip̄e est qui etiā p solacio humano constituit nobis sanctos libros solacio hn̄dos.quēadmodū libro machabeoꝝ de societate et amicicia mentione facta subiungitur.Nos nullo indigemus hn̄tes solacio sanctos libros. Non ergo sunt hoies ad cōfabulandū necessarij:q̄n vicē hoim̄ supplēt libri.quēadmoduz supra soroꝛ mea recitat de libris qui aderāt beatissime virgini. Deniq; q̄ ab hūanis colloquijs sequestrato nō deest solacium.patet ibidem per aliam sororem meam.

II.CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. O hō qui de silentio et hūane ofabulatōis carētia otristaris.Dic mihi ad quid valet silentij fractio et hūana ofabulatio:Vtiq; satis parū.Nempe ad ip̄am sequit⁹ mētis distractio.cui ꝑculdubio multū ꝑualet abstractio.et mentis in deū eleuatō quale offerre pōt silentiū et solitudo.ꝑter qđ i trenis dicit⁹.sedebit solitarius et tacebit:quia leuabit se sup se.hec autē abstractio.et ab hūanis colloquijs sequestratio nō mō deū vicinuz hom̄i vt prime soroꝛ mea pdocuit.imo facit poci⁹ sup se hominē i deū mentetenus eleuatum ipsi deo firmiter adherere. et nōne hoc bonum:Est omnino.quippe mihi inquit p̄s.adherere deo bonū est Sed nec vlli dubium quin dicta abstractio ad eleuatōez hominis super se disponēs sit incompabiliter magis bona vt dispositio pfecti ad optimum q̄ sit vel esse possit humana confabulatō a qua sep at silentiū et solitudo.Nimirum magna ipsius anime felicitas in sepatione hac que ab humano at colloquio consistit.Vis hoc scire:

Audi patrem clarenallis qui dictū verbum Ieremie contra confabulationes humanas quodā in loco exponēs sic dicit. Iste sedebit solitari⁹ et tacebit.mō a strepitu carnaliū desideriorū.mō a strepitu mundi.felix anima que linguas istas nō exaudit licet audiat. illa multū felicior si tñ aliqua est cui penitus nō loquunt². Hec ille p̄ qui non dicit felix corp⁹ sed signāter dicit illa anima felicior cui penitus nō loquunt². vt humanū affatū p̄sertim allectiuū tam excludat ab auditu mentali.q̄ etiā corpali.

¶ III. CONSIDERACIO.

Tercia puella ad hoiem ꝓpter obseruātiam silēcij cōtristatū sic ait. Aduertas homo q̄ nihil eorū triste esse debz qđ nature cōcordat.sed poci⁹ gaudiosum. Cur ergo te silēcij obseruatio p̄ loco et tpe rōnabiliter tibi imposita.aut a te p̄ morib⁹ requisita potest contristare? Hōne em̄ rōnabilis silencij obseruātia natura hois bona hñtis naturalia concordat? Vide² vtiq̄ q̄ sic.docēt nāq̄ instrumēta naturalia min⁹ esse loquendū.et plus esse audiendū.iuxta illud illustris senece. Socrates cuidā loquaci. Audi inquit meli⁹.os vnū a natura.aures duas accepimus. Cui ꝓfecto cōcordat et scriptura que dicit. Sit omis homo velox ad audiendū.tardus aūt ad loquēdum.et rursū dicit scriptura. Audi tacēs.et pro reuerentia accedet tibi bona gratia.

¶ IIII. CONSIDERATIO.

Quarta puella sic ait. Cur de censura silēcij contristaris que m̄lta bona opat²? Que inq̄es? Ecce silēcij obseruācia vitat peccatū. Estq̄ fundamentū virtutū. Vincit malū. declinat nocumentū. probat sapientē virū. offert pompā sciencia. seruat secretuz et loquēdi modū. Nutrit gratū.et ornatū verbū. ꝓdest multū. Vis scire q̄ silencium vitet peccatū? Audi magnū Ambrosiū. Plures inquit vidi loquēdo in peccatuz incidisse.vix quenq̄ tacendo.sapiens ergo est qui nouit tacere. ¶ Vis secundo scire q̄ silenciū sit fundamentum virtutū? Audi itidem Ambrosiū. Silēdi inquit pacientia.opportunitas loquendi.et otempt⁹ diuicia. sunt maxima fundamenta virtutū. ¶ Vis tercio scire q̄ silenciū vincat malum? Audi johem os aureum. Malum hominem tacendo melius q̄ respondēdo vincere potes. ¶ Vis quarto scire q̄ silenciū declinet nocumentum? Audi valerium maximū. Solon inquit cum alijs loquentibus taceret.interrogatus vtr ꝓpter inopiā verboꝝ.an q̄ stultus esset taceret.respondit. Hemo stultus tacere potest. Cur igitur solus linguā cohibes. quia inquit dixisse me aliqñ penituit tacuisse nunq̄.iuxta illō Nam nulli tacuisse nocet. nocet esse locutuz. ¶ Vis quinto scire q̄ silencium ꝓbet sapientē virū? Audi sanctum Iob amicis suis sic loquentem. Vtinam taceretis vt putaremini esse sapientes. Sed et ex consolatorio illustris boecij libro. famosum illud accipitur verbum. Si tacuisses philosoph⁹ fuisses. Audi quoq̄ et illustris senece prouerbiū. Taciturnitas inquit stulto homini pro sapientia est

tacere qui nescit·nescit loqui· ¶ Vis sexto scire q̄ silentiū cōfert ad pompam scientiaꝫ· Audi illū sydoniū· Natura inquit cōptum est vt in oībus artibus ly sit scientie p̄cisioꝛ pompa quo rarioꝛ· ¶ Vis septimo scire q̄ silentiū seruat secretū et loquēdi modū· Audi illustrem senecā· In hoc inquit incūbe vt libentius audias q̄ loquaris. qd̄ tacitū velis nemi dixeris· Turbꝰ frequētiusꝫ q̄ lingua vtere q̄d quid dicturꝰ es anteq̄ alijs ubi dixeris· ¶ Vis octauo scire q̄ silē, tiū gratū nutriat et oꝛnatū verbū· Audi sanctissimū p̄rem Gregoꝛi, um·q̄si inquit quoddā nutrimentū verbi est censura silētij.et recte q̄nq̄ excrescentiā sermonis accipit.qui p̄us oꝛdinate p humilitatē ta, cet·Audi rursum ad idē etiā valeriū maximū·Genepus inquit leu: culus augur diuiciaꝫ maximū exemplū nobis reliquit cū essꝫ auaꝛissimus·tanta illi inopia erat sermonis.vt nūmos ciciuſ emittebat q̄ verba.dicens studijs se abductū· id ē instructū nihil tantū in se congestū esse q̄ntuꝫ p̄didisset relicta eloquētia· ¶ Postremo si vis scire q̄ silētium p̄sit multū·Audi illustrē senecā·Nihil inquit eque p̄derit q̄ quiescere.et mimum cum alijs loqui et plurimū secum

¶ Capitulum quintū otinens consolatōes sup tristicia et tristabili, um incursu ex q̄cunq̄ occasione casuum foꝛtuitoꝛum .siue sup oīi euentu tristabili·

Quinto post p̄missa ad p̄ncipalē osolatricē accessit et alius tristis de tristicia sua et de tristabiliū icursu cōq̄rēdo·que eidem moꝛ de suis puellis octo p̄ solatione deputauit.

¶ I·CONSIDERATIO·

Prima puella sic ait·Cur homo tristicia grauaris.que remediuꝫ habz laudabile in tua p̄tāte constitutū·Vis scire qd̄ sit illud: Audi magnū p̄rem Augustinū· Vis mq̄t nunq̄ esse tristis· bn̄ viue. bona vita semp gaudiū habz·Doꝛo q̄ dictū remediū tristicie ·scz bn̄ viuere sit i tua ostitutū p̄tāte·deo ad hoc p̄ato spāliter coopari plane ex hoc patz.q̄ nisi hoc detꝛ.sequereꝛ bn̄ viuēdi negligentiaꝫ nō esse hoi imputandā· Bz nec p̄ceptū nec osiliū est de impossibili: quō ergo dictus p̄ diceret bn̄ viuē.si bn̄ viuere homi foꝛet impos, sibile·Verū hoc q̄ dicit bona vita semp gaudiū habz·illo in sensu accipe quo dictū est in ipo viuimus.mouemꝛ.et sumꝰ·et quo dictuꝫ est vita vestra abscondita est cum xp̄o in deo·ad hoc nanq̄ sequitꝛ semp gaudere·s·in deo in quo et viuere ostituitꝛ· Vñ et apl's amꝫ monet dicēs ·Gaudete in dño sp et iteꝫ alibi semp gaudete frēs· qd̄ sic postillat nr̄ aquinēsis·sp gaudete in deo·qz quidq̄d malū p: ueniat est incompabile bono qd̄ est deus· et ideo nullū malū illd̄ interrūpit.q̄ etiā p̄missa verba gaudete i dño sp·sic postillat·aliq̄n vero interrūpitꝛ p tristiciam tpalē qd̄ signat inp̄fectōez gaudij·cū em̄ quis p̄fecte gaudet nō interrūpitꝛ de re paꝫ durāte· ¶ Hec op ponat q̄s q̄ xp̄s via.veritas.et vita.q̄ p̄ctm̄ n̄ fecit.ly sp bn̄ vixit.q̄n

passurus erat dixit. tristis est anima mea vsq3 ad mortē. hoc em̄ videt² fuisse spāle ex hūanor defectū volūtaria assumptone. Sicut em̄ p nobis mori voluit vt nobis vitam. sic p nobis tristari voluit vt nobis oparet gaudium et leticiam sempiternam.

¶ II. CONSIDERATIO.

Secūda puella sic. ait. Nōne monet nos apl's vt vl'sim⁹ spe gaudētes. et bñ. ostat em̄ q tristia patientē nō solū oslaret². sz etiā statim gaudiū ei supinducerz p maximū certa spe habita de consequendo post breue vitā tristicie nesciā oiq3 gaudio supabundantē in adeptōe glorioſi regni. Quid ergo? Profecto ꝓpter spem huiusscemodi quecūq3 tristia iusti deo seruiētes patiant². nō aliud restat eis nisi otinuo gaudio gtulari. pclaro exēplo quorundā monachorum sub pēe appollonio deo seruientiū. de q̄bus i prm libro sic dr. Supra modū leticia et gaudiū inerat eis. et tanta exultatio quanta haberi ab vllo hoim possit in terris. null⁹ i eis tristis oio inuenie bat². monebat eos pr appollon⁹. dicens. Non oportere inesse tristiciā his quibus salus in deo est. et spes in regno celor. tristentur aiebat gentiles. lugeāt iudei. plangāt sine cessatōe peccatores. iusti vero letent². Nam si hij qui terrena diligunt sup caducis rebus letāt². nos qui tāte gl'ie spez et eternitatis habem⁹ expectatōz. cur n̄ oino exultatōe glorieme². aut nō apl's ita monet. dicēs. semp gaudete. in oib⁹ gras agite. Hec ibi.

¶ III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. Bone frater. cur intm̄ de euentu tristabili contristaris? Non oporterz quidē. Dices statim. Quid ergo faciam vt nō otrister sicut ceteri. Ecce patum remediū. puenias omnem euentū tristabilē vt nō ipm in se. sz ipm tm̄ in alio expectes cōsiderandū. In quo inquies? Profecto nullibi meli⁹ et securi⁹ q̄ in eo qui est speculū sine macula. In illo etem̄ speculo quodcunq3 triste. et quātumcūq3. pure et simpli' respiciēs nō plus otristaberis. q̄ qui oflictū viderz tm̄ in speculo dorso totaliter retro ad oflictum. et vultu verso ad speculum. Hanc nanq3 scdm̄ dispositiōez de patre fratre vel quocūq3 amico in conflictu occiso nullam quis tristiciā incurreret sz magis solaciū haberet. supposito q nulla reflexio vel ymaginatio ipm deduceret ad illud quod forinsecus actum esset. Quis autem nisi mal⁹ et peruersus non afficitur ad dispositionem diuine sapientie que est sicut speculum in quo relucet seculum que eterna ratione regit mundū. et omnem mundi euentū. attingens a fine vsq3 ad finem fortiter. et disponens omnia suauiter. Cuius rei causa illa boeciana ꝺsolatrix sic exclamat. O q̄ ppetua mundū rōe gubernas forma boni liuore carēs. tu cūcta supno ducis ab exemplo. Ad hāc aūt bñ et pure affect⁹ formā boni q̄ vt illa dicit stabilis manēs dat cūcta moueri. quō possz ex his q̄ gerunt² extrinsec⁹ pturbari. hoc etem̄ essz diuinā velle dispositōez cassari. qđ velle quidē ñ pōt nisi in puersis repiri.

¶ IIII. CONSIDERATIO.

Quarta puella sic ait. Cur homo qui tristaris ex incursu trīstabilium. Iam dormire videris atq; de turbantibus somniare. Euigila itaq; et expgefias et pulsa tristicia sequetur ōsolatio. Plempe dum quis grauia somniat, magna sequit' ōsolatio dum se talia nosse incipit tm̄modo somniasse. Hinc ē q; et tristia patienti p cōsolationē solet dici, tu tandē hec tanq̄ somniū recitabis. Sed quid? Profecto ꝓpositū vel in viris pfectis vide' fle. Hoc etem̄ apls paulꝰ innebat qñ se alijs ōnumerās dicebat, qsi tristes semp aūt gaudentes. qō quidē verbū ordinarius appatus sic exponit. habitu sumus apud quosdā qsi tristes de tribulatione. ideo dicit qsi, qz non vere tristes. semp aūt eramꝰ vere gaudētes. quia hec tristicia gaudium opatur. tristicia vra habz qsi, gaudiū nō habet qsi. qre hoc? qz gaudium res certa est. tristicia vero sicut in somnis transit. siquis autē somniū indicat addit qsi dicēs. qsi sedebā. qsi loqbar. et hmōi vbiqz dicit qsi. qz qō videbat dormiēs. cū euigilauit nō inuenit. Hec i glosa. Igitur si tristia pateris non sis vt illa rachel que noluit consolari, cum eadem tristia sint in breui ad modū somnij trāsitura.

V. CONSIDERATIO.

Quinta puella sic ait. Quis non gauderet dum tristia pateret', si certus esset in illis cōsistere viculū aureū quo mediāte ex maximo amore traheret' ad deū. Igitur homo fideliter deo seruiens, et nūc leta ōsequēs, nunc tristia patiens, merito in hoc euētu gaudere poterit potius qm̄ dolere. cum scire debeat hec sibi donata a deo tanq̄ vinculū amoris aptissimū ad ipsum hominez attrahendū. de quo tractu ait dñs p ꝓphetā. caritate ppetua dilexi te, iō attraxi te miserās. Bene de hmōi ōsideratōe habēda āmonemur ex quodā libro sanctas reuelatōes ōtinente qui lux diuinitatis appellat'. Dia inquit que homi aduenerint siue leta, siue tristia, ex nimia caritate a deo sibi esse donata certissime sciat. oino ergo credas q; omnia q̄ tibi euenerint siue leta, siue tristia, ex tāto amore xp̄i et ad tantā vtilitatē tuam tibi pueniāt vt nihil aliud tibi aut aliter euenire velles, nec deberes velle. et ideo pro singulis ei laudes et grās agas. nulla em̄ aduersantia aie fideli euenire p̄mittit nisi q̄ntum ad eius sanctitatē et virtutū exercitatōez eius paterna benignitas expedire cognoscit. Esto igitur fidelis, et cum aliquid molestie occurrerit suscipe id ac si vinculū aureum sit quod ipe imposuerit tibi quo te ad sui trahat sincerissimā amorem. tu autem statim quasi cōsentiēs ad tractum illum te totum eleua et coz tuum vt magis trahatur p grauitudinem et patientiam te humilia diligenter attende. qz deꝰ per hec velit opari salutē tuā. Hec ibi.

VI. CONSIDERATIO.

Sexta puella sic ait. Dic homo mihi qs doleret de tristicia quā optass? Quis aūt non optarz parūp tristari eo fine vt a psona

excellentissima pariter et sup oīa diligenda ꝺsolationem gaudio/
sam tristiciam notabili cū vsura recōpensantē recipe mererer². Sic
aūt esse videt² de tristicia seu dolore cordiali qui sinōimus est tristi/
cie. ꝓpheta nō solū de magnitudine. verūetiā de multitudie deo di/
cente. Scōm multitudinē dolor² meor² in corde meo. ꝺsolationes
tue letificauerūt aīam meā. Bz nōne deo cōsolatori optimo nullus
excellentior? Nōne et ipe est sup oīa diligendus? Nōne etiā verē
post tristiciā sua ꝺsolatio cum vsura? Certe sic. Ita pfecto q̄ ñ mō
ad multitudinē dolor² sequit² cōsolationū atq; gaudior² adeq̄tio:
ſz etiā intensior ꝺsolatio et gaudiū sequi post dolores et tristicias
ꝺsueuerūt. Huius rei gra dixisse videt² ille cassz. Bonū ipsoritū pl⁹
amatur. et sequēti gaudio ꝺfert dulcedinē tempum p̄missa tristicia.
Hoc quoq; et illa expta boetiana ꝺsolatrix suaz musam quibusdam
similibus sic confirmat. Dulcior est apum mage labor. si mal⁹ ora
prius sapor edat. Gratius astra nitēt vbi noth⁹ desinit imbriferos
dare somnos.

VII. CONSIDERACIO.

Septima puella sic ait. O homo cur tristaris de tristicia. Nonne
ipius veritatis cui mētiri et fallere semp indignuz fuit huius
pollicitatōis verba audiuisti? Tristicia vra vertet² i gaudiū. Audi/
ui inquies etiā euāgelica attestatōne. Atq; cognoui miraculi opa/
tione qui dns in nupcijs aquā mutauit in vinū. aquā lacrimose tri/
sticie. in vinū gaudiose leticie. Quid ergo? Profecto sicut si homo
de certo sciret q̄ oīs sui lapides in aur² verterent². minz essz si nō
q̄nto plures lapides haberet. tanto maiorē ꝺsolatōez reciper. Vel/
letq; habere maiores lapides libenti⁹q̄ minores. Ita et in ꝓposito
minz est valde q̄ homo ex incursu tristabiliū ꝺsolationē nō recipit.
et tanto maiorē q̄nto tristabilia sunt maiora eo quidē q̄ scm p̄missā
ipius dei pmissionē certū est q̄ oīa hmōi tristia que hō sustinet ꝓp/
ter deum tanq̄ materia ꝺuertent² in gaudiū ipius tristicie ac si nu/
q̄ fuissent exclusiuū. nūquid igit² hoc gaudiū nō plus valet incōpa/
biliter q̄ aur²? siquidē aur² ideo diligit². quia natum est letificare
et generare gaudiū. ac pinde cui occurrūt tristabilia cū ꝺuertant²
in gaudiū nō minus poterit consolari q̄ cuius lapides ꝺuerteren/
tur in aur². Sed dices forte. si tristicia vertetur in gaudiū? dic mi/
hi quando et inquantū? Profecto si scire velis quando. certum est
q̄ vel in hac vita vel in futura. Siquidē in hac vita multi essent cō/
tenti de consolatione hac festina. Si vero in futura. pculdubio eo
meli⁹ ē quo et homini sperandū est q̄ hoc gaudiū ad festa ptineat
gaudior² que licz hic sint tantū annua. In vita tñ futura continua
sunt et perpetua. Sane q̄ tristicia inxta diuinā spōsionē vertatur in
gaudiū. nulli dubiū quin hoc fiat in futura vita. Si autem non et i
ista saltez quantū ad perfectos. quomodo tūc dixisse i sua canonica
Iacob⁹ alphei. Omne gaudiū exstimate frēs mei cū i temptatōes

varias incideritis. nec credendū est ꝙ tantus apostolus qui frater domini dictus est falsam aut impossibilē frībus suaserit estimatōez Hoc nimiꝝ sane haberi poterat hoc in sensu. oīe gaudiū id ē equi, ualēs oīi gaudio mūdiali. ¶ Dcro si agatur de gaudij q̄ntitate: nō est dubitandū qñ una q̄si gutta tristabiliū verta² saltē in futuro in gaudiū q̄si mille carratarꝝ. immo q̄si intorrentē seu fluuiꝝ gaudiorꝝ. quēadmodum ysayas dñm de ihrl'm sic dixisse recitat. ecce ego declinabo sup eā q̄si fluuiū pacis. s. cordis q̄ excludit omnem tristiciam doloris cordialis.

¶ VIII. CONSIDERATIO.

Octaua puella sic ait ad tristē. Aduerto ꝙ tristaris et penitētia duceris. spāliter de p̄teritis. vt de via q̄m fecisti. vt de actu q̄z pegisti aut neglexisti. Cur aūt hoc? Dices forte ꝓpter euentū tristabilē q̄m infortuniū est secutuꝝ. puta amissio rei. puta mēbri pditio. aut infirmitas multū ḡuis. Sz hęccine occasio tristicie ñ est sufficiens. falliq̄z videris ꝙ fallaciā ꝺsequētis cū de dicta cogitas dñia mime forsan necessaria. Cogita igit² magis si ꝙ aliā viam venisses. vel aliud opus pegisses. vel si nō tale opus neglexisses. Damnum multo maius. vel piculū. aut forte mortē incurrisses. Quicq̄d igit² aduersi tibi acciderit cogita id deo volēte factū esse. et ꝙ tuo meliori. Audi q̄d veridica audiui relatōne recitari. Erat quidā armiger cuius uxor tantā in dño spē habuit ꝙ ad oīe triste q̄d circa se vel suos acciderꝝ. sp solebat dicere ꝙ melioꝛ est. Accidit aūt ꝙ ille armiger vir suus cāu quodā oculu unū p̄deret. q̄z et in hoc caū uxor sancta et deuota nisa est ꝺsolari dicēs. et illud sibi deo ꝓmittēte ꝙ meliori suo cōtigisse. Armiger aūt ille egestate forte cogente licet uno oculo ꝓiuatus prexit ad ultranos. et ad seruiciū ibi cuiusdam p̄ncipis est recept9. cui cū ꝙ aliq̄d temp9 ḡtissime seruiuisset. et tandem p̄ceps ille infirmitate p̄uent9 mortez sibi senturꝝ imminere. voluit iuꝝ p̄incipū illius patrie ꝺsuetudinē secum mori unū de suis famulis fideliorē atq̄z magis gratū. vt ei etiā in alio seculo seruirꝝ quomō cremari ad moriendū cum dño ad honorē magnum tali famulo cedere reputa². Nūciari igi² fecit p̄dicto armigero ꝙ cremari deberet et sic secum mori. eo ꝙ ipsum in hoc ꝓpter suum fidele et gratum seruicium et dilectionez quā haberet ad ipsum pre oīibus suis famulis honorare cogitasset. Quo audito armiger ille simulabat se per hoc maxime honorari. atq̄z gratiarum referens actiones dixit ad nuncios. licet mihi ista exhibitio ad maximum cedat honorem. cum dicatis domino meo ꝙ et in hoc articulo volo ipsi domino meo fidelis esse. et honorē suuꝝ p̄ponere honori meo. quia placet mihi ꝙ aliū honoret hñtē duos oculos. nō enim deceret ꝙ dñs meus in alio seculo oparerꝝ cū monoculo seruitore. quā respōsionem eius dominus ille approbauit et acceptauit. iudicans sibi in hoc per dictum armigerꝝ singularez fidelitatem impensam esse

Sic ergo sepedictus armiger occasione pdicionis oculi dirā mor-
tem euasit. qđ cū postmodum uxori sue retulisset, illa dicebat. bene
sciebā q̄ p melioꝛi tuo erat q̄ oculū pdidisti. Hec retulit quidā de
domo theutonica, qui se dixit tunc tpis fuisse in prussia qñ p̄dictus
casus récéter otigisse narrabat².

CAPITVLVM. VI. CONTINENS. CONSOLACIONES. SV-
PER. TRISTICIA DE HOC HABITA QVOD MALI IN HOC
MVNDO MELIVS HABENT QVAM BONI.

Sexto post p̄missa ad dñam cōsolatricē accessit et alius tri-
stis q̄relam ꝓponēdo q̄ mali in hoc mūdo melius habent
q̄ boni. Et illa sibi p ꝺsolacōe quinq; de suis puellis assi-
gnauit. ¶ I. CONSIDERATIO.

Prima puella ad p̄dictū tristē sic ait. pro antiq̄ q̄rela ꝓponis q̄
malis in hoc mūdo melꝰ sit q̄ bonis. Proba q̄ dicis. fꝛesitan
dices. Nōne olim sāctꝰ job oquestꝰ ē dicēs. Quare impij viuūt sub-
limati alꝫ sublenati sūt ꝺfortatiq; diuiciis. semē eoꝝ p̄manet cozā
eis. ꝓpinquoꝝ turba et nepotū in ꝺspectu eoꝝ. domus eoꝝ secure
sunt et pacate. et nō est virga dei sup eos. egrediunt² puuli eoꝝ
q̄si gregес. et infātes eoꝝ exultāt lusibꝰ. tenēt timpanū et cythará.
et gaudēt ad sonitū ozgani. ducūt in bonis dies suos. Hec sanctꝰ
job. Nōne et idem oquestꝰ est olim sanctꝰ dauid. pene inquit mo-
ti sunt pedes mei. q̄ celaui sup iniquos, pacē p̄cōꝝ vidēs. ecce ipi
peccatoꝛes obtinuerūt diuitias. et dixi. Quō scit deꝰ, et si ē sciēcia
in excelso. nūquid vane iustificaui coꝛ meū, et laui inter innocētes
manꝰ meas. et fui flagellatꝰ tota die. Tuꝰ nūq̄d vane ꝛc. ī ꝑsona
dauid pdidi inquit totū q̄ bñ vixi. iustificaui coꝛ meū ad hꝰ vt ma-
li sint felices et ego tribularer. gaudent illi et ego flagelloꝛ. gau-
dēt qui blasphemāt deū. flagelloꝛ qui colo deū. Bursum sanctꝰ da-
uid. Dextera inq̄t eoꝝ dextera iniq̄tatis. quoꝝ filij sicut nouelle
plantacionis in iuuētute sua. Filie eoꝝ ꝺposite, circūoznate vt sīli-
tudo templi. Dromptuaria eoꝝ plena, eructancia ex hoc in illud.
Oues eoꝝ fetoſe, abūdantes ingressibꝰ suis, boues eoꝝ crasse. Nō
est ruina macerie, neq; trāsitꝰ, neq; clamoꝛ in plateis eoꝝ. Hec sā-
ctus dauid. Nōne aūt et olim ꝓpheta jeremias idem oquestꝰ est di-
cens. Iustus quidem tu es domine si disputem tecum. verumtñ iu-
sta loquaꝛ ad te. quare via impioꝝ ꝓspera. bene est omnibus qui
preuaricant² et inique agunt, plantasti eos et radicem miserūt. pfi-
ciunt et faciūt fructū. ꝓpe es oꝛi eoꝝ. et longe a renibus eoꝝ. Hec
ꝓpheta. Licet aūt ista prima facie querelā tuam conuenientem
reddere videant². Non modicū tñ erras. si non sint tibi signū in bo-
nū ꝓut esse debere vna supza de sozozibus meis euidenciꝰ declara-
uit. Ceterum ulteriozes ad singulas antiquarum querelas respon-
siones sequētibꝰ sozozibus meis duxi relinquendum.

¶ II. CONSIDERACIO.

Secunda itaq puella ad p̄dictum hominem de malorum bonis contristatū sic ait. Karissime frater si presentis tue tristicie causam cessare videris: restat vt et efectu eius cessante ꝑtin9 ꝺsoleris. Sed quid? Profecto causa tue tristicie q̄ esse supponis. scz malos abundare bonis non existit. Nec obstat q̄ de impijs job cōcludit. ducunt in bonis dies suos. Est nimirum ꝺra hoc illud qđ ipse job premissis suis verbis subiungit dicens. Verūtamē quia non sunt in manu eorum bona sua. cōsilium eorum longe sit a me. quasi diceret secundum glosam. consiliū meuz non erit cum impijs si vie eoꝝ videntur eis bone. si dederint mihi consilium vt sequar eas. non sequar certe. ꝓpter bona que videntur habere. qz nō sunt in manu eorum bona sua. Quod dictum quidē verū est. Non sunt in manu impij bona sua. quia in manu sunt dei qui potest auferre. et cito auferet. vel per mortem impij. qm̄ cum interierit nō sumet oīa. neq3 descendet cum eo gloria eius Non sunt in manu impij bona sua. quia non sunt sua. Tudi senecam. Non est inquit tuum fortuna quod fecit tuum. pitum̄ est nempe qđ aduenticium fuit. Tudi quoq3 et augustinū soliloquiorum. Deus inq̄t p quē discimus aliena esse. q̄ aliqñ nostra et vra esse. que aliquādo aliena putauim9. accipe me ab hijs fugientem famulū tuū. quia et ista me quando fugiebam a te acceperunt alienum. Tudi rursum senecam. Quid inq̄t stultius q̄ in homine aliena laudare. quid eo dementius qui circa se mirat² que ad alium ꝓtinus transferri possunt. non faciunt meliorē equuz aurei freni. Non sunt in manu impij bona sua. quia vt sunt in manu eius non sunt bona. Tudi tullianam sententiā quod inquit rectū et honestum est et cum virtute id solum arbitror bonum Hūquid potest quitq̄ malo bonū esse? Hec tullius Bona igit² vt sunt i manu impij. id est vt ipe ea recipit. s. male non sunt bona. quia omne qđ recipitur ꝓ modum recipiētis recipitur. quēadmodū boni mala bñ recipiūt vt ꝓpter hoc diligētib9 deū oīa cooperent² in bonū. glosa etiā pētā. Cōcordat quodā i loco etiā Aug9. Ecce inquit factū est malū dum male accipit² bonū. sicut ecōtra apl̄o factū est bonuz cū bene accipit² malū. s. cū stimul9 sathane patiēter portat². Rursum ñ sunt in manu impij bona sua. quia exteriora bona. non bona malis. sed mala sunt eis. Tudi salomonem in ꝓuerbijs. Vsqzquo inquit stulti que sibi sunt noxia cupiunt. Ecce dicit que sibi sunt noxia. et benefit enim iusto dei iudicio vt cum quis se vero domino suo reddit malum seruum illi mala sint ea quibus ipse dominatur quasi suum vindicantia creatorem. Tudi ecclesiasticum. Inicium necessarie rei vite hominū aqua. ignis. et ferrum. sal. lac. et panis similagineus. et mel. et botrus vue. et oleum. et vestimentum. Hec omnia sanctis in bona. sic et impijs et peccatoribus in mala conuertentur. Deniq3 non sunt in manu impij bona sua. quia vt sic sunt extra ordinē vltimi finis. Vbi sciendum q̄ sicut nihil est simpliciter malum nisi

quod cadit ex ordine vltimi finis. Ideoq3 mala que boni pacium^r exquo ab ipis ad vltimū finē ordinant^r nō sunt mala simpliciter. sz ꝓdunt nom̄ mali licz mala videant^r. Vñ et paulus q̄si inquit morientes. et ecce viuimus. q̄si tristes sp aūt gaudētes. dic q̄si. sz scdm glosam qđ q̄si est hoc. nō est hoc. vt qđ q̄si est aut Ita nihil est bonū simpliciter nisi qđ stat sub ordine finis vltimi Hempe ꝙ ē sūme tale est alijs causa vt sint talia pticipative. vt qđ sūme est calidū, ē alijs causa caliditatis. sed finis vltimus est summe bonus. quia est ipm bonum simpliciter. igitur causa bonitatis est in alijs quod nō posset esse nisi inquantum starēt sub eius ordine. sicut nec sūme calidū possz sibi nō coordiatis esse causa caloris. Quid igitur. Liquet certe manifeste ꝙ bona ipiorū vt sunt in manu eorū non sunt bona sicut nec vt sic. sunt ad finē vltimū ordiata. Tu ergo si bonꝰ es de ꝓsperitate malis nō inuideas tanq̄ de bono. Illa etem̄ eis nō ē bona. Sz et bonū nō inuidet vt plato dicit Si igit^r inuides. malus esse diuineris. et ꝙ bona ꝓ osequēs siq̄ hr̄e te putares tibi ñ essent bōa

III. CONSIDERACIO.

Tercia puella sic ait. Nō est homo sicut credis ꝙ scilicz bene sit pueris. et male sit bonis Nec obstat ꝙ oqueri^r. Ieremias. bñ est oīibus qui ꝓuaricant^r et iniq̄ agūt. nec ꝙ dauid cōqueritur de pace peccatorū. Hempe ad hoc ꝓ interempcōez esse rñdendū satis valet p̄missa sororis mee sīa de exteriorū bonorū ordinacōe facta vl̄ p̄termissa ad vltimū finē. quā sīaz eciā dauid inuit. p̄missis nāq3 suis verbis sic subiungit. Existimabaz vt cognoscerē. hꝰ labor ē añ me. donec intrē in sāctuariū dei. et intelligā i nouissimis eorū. Alia aūt lra hz et intelligā nouissima. q̄si dicat. labor ē añ me. quō ogno, scā ista posse simul stare. s. deū esse iustū. et res hūanas nosse et gubernare. et nihilomin9 puersis bñ esse. et pacē pēcatores hr̄e. et electis siue iustis q̄nq3 male esse. Sz cessat labor hoc. siue difficultas cognoscēdi postq̄ intelligunt^r nouissima. id ē fines diuersi malorū et bonorū. Exquo em̄ mali bona q̄ vident^r hr̄e nō ordināt in finem vltimū. Ideo nō sunt eis bona sz mala. exemplo autē est de bonis. Rursum igit^r vt cognoscas quō mal̄ bñ sit. et bonis male. vl̄ ne. Audi magnū p̄rem Augustinū qui dictaz lram sic exponit. Intra ergo inqnit in sanctuariū dei aia fidelis. et si nescis q̄ rōe fiat. crede non iniuste fieri qđ finit aut facit deus. Hūana rōne ducebaris diuina autoritate reuocare. et crede aliq̄d ibi esse qđ te latet. Nā deū puersum et iniquū nō posse esse. sic intrās fide i sanctuariū dei. intrās credēdo. discis intelligēdo. sic em̄ ait donec introeā in sanctuariū dei. quo intrat fides. et post fidē q̄. et intelligā nouissima. Veniēt nouissima q̄n nulli bono erit male. nulli malo erit bñ. Quare ergo et mō nō sic. forte et mō sic. Sz qđ nūc ē in occulto. postea erit in manifesto. Ingredere mecū si potes in sanctuariū dei. forte ibi si possū docebo te. Imo disce mecū ab eo qui docz me. eciā nūc ñ malis esse

bene et melius esse bonis q̄ malis·q̄uis nondum venerit bonorum felicitas,nondūq; venerit malorum pena nouissima·forte intelliges mecū nō esse bn̄ malis·Rogo em̄ te et q̄ro a te quare tibi male est? Respōsurus es egestas angit,difficultas p̄mit· dolor forte esse membrorum tibi inimicorum·tibi ideo male est,quia pateris mala,et bn̄ est illi qui est ip̄m malū· Multū interest inter malū esse,et malum pati Tu qđ pateris nō es·malum em̄ pateris et malus nō es·Ille autem malū nō patit² et malus est·Noli ergo falli· nō pōt fieri vt tibi male sit,quia pateris malū·et illi bn̄ sit qui est malus· cū em̄ est malus putas quia nō patit² malum·cū patit² seip̄m· tibi male est·q; malū alienū pateris in corpe tuo·et illi bn̄ qui malū seip̄m patit² in corde suo·tibi male est quia malū habes villā·et bn̄ est illi qui malas habz animā·Hec Aug⁹·

IIII·CONSIDERATIO·

Quarta puella ad simul refellendū om̄es querelas p̄ius recitatas quantū ad hoc videlz q̄ cū boni aduersitatib⁹ tribulent² pacē habeāt peccatores ducētes in bonis dies suos· bn̄q; sit oīb⁹ qui inique agunt· sic ait·Dic q̄so mihi qua in re osistit q̄ bn̄ est his qui iniq̄ agūt q̄q; ducunt in bonis dies suos·Forte dices quia locupletes sunt,multisq; dn̄antur·et in pace cū non sit in mūdo qđ habeant formidare·Erras plane·Dato em̄ q̄ peccatores impij seu iniusti de exteriori pace plus habeant minusq; ab extra q̄ ipi iusti impugnent²·ecōtra tn̄ iusti de interiori pace plus hn̄t,min⁹ ve abintra impugnant²·Audi cassiodorum·Cum inquit peccatores viden² esse locupletes,multiq; dn̄ari populis,et in mūdo nō esse quē timeant,pacē hz̄e putan²·sed pax illa cum osciencia semp litigat et rixatur intrinsecus,et cum hostem nō habeat·secuz decertat·Hec ille Sed tu osidera quid melius sit ab intra pacē hz̄e vel ab ex̄·quid vepiculosius sit ab extra impūgnari vel ab intra·Profecto si inimici hois domestici eius·si dn̄s aliquis pugnatur⁹ intraneos sui exercitus timere habeat·multo piculosius est q̄ si ab ex̄neis impugnet²· Qui ergo iusti sunt melior sors illorum est etiā i hoc mūdo q̄ sit peccatorum·Nam et teste Augustino·oīs inordiat⁹ aīm⁹ sibiipi ē pena

V·CONSIDERACIO·

Quinta puella sic ad tristez ait·Antiquorum querele quas p̄imū sororī mee declarasti non sint tibi occasio cuiusuis tristicie,ne dicam inuidie de hoc q̄ mali in hoc seculo plusq̄ boni p̄sperent²· Hoc nempe fit diuina dispēsatione ad nr̄e salutis augmentū,et glorificatōis documentū·p hoc em̄ boni ām̄onent² potiora et que mali cōicare nō possunt bona q̄rere sibi vł in statu glorie reseruata·p hāc quidē rōnē hugo regularis ipi aie sue supdictis antiquis qđammō osimiliter q̄rulāti satisfacit·Supposito igit² iuxta querelam antiq̄ q̄ mali in hoc seculo plus q̄ boni p̄sperent²·hoc quidē erit resurrectōis future in qua diuina iusticia ab oī secta ocessa exigente·bonis multo meli⁹ q̄ nūc malis,et malis multo erit pei⁹ q̄ nūc

bonis euidens argumentū·qđ nimiꝫ argumentū plus de bono cō, tinet q̄ sit oīe malū in bonoꝫ aduersitate ꝺsistens,vel q̄ sit omne bonū ꝓsperitatis impioꝫ·¶ Deniqꝫ audi Iolẖem os aureū decre= toꝫ libro inductū et ꝓposito lucide ꝺcoꝛdantē· Nemo inq̄t vidēs malignos ꝓsperitate gaudere turbet². Nō est em̄ hec retributio ma, lignitatis neqꝫ virtutis· At si aliq̄n cōtigerit vt aliq̄ sit retributio. vel malicie,vel virtutis,nō tn̄ ſm q̄ dignū est·sed veluti quidā gu, stus vel iusticie,vel indicij,vt qui resurrectionē nō credūt talibus doceant²·Q̄n itaqꝫ videm⁹ malignū diteſcere non ſubruam²:et q̄n videmus bonū mala pati nō turbem²· illic coꝛona·illic ſupplicia Est et alia ratio·qꝫ nō pōt mal⁹ in oībus malus esse.ſꝫ aliqua bona habꝫ.neqꝫ bon⁹ in oibus bon⁹ esse.ſꝫ habꝫ aliq̄ pc̄tā.q̄n ergo habꝫ ꝓsperitatē mal⁹ malo·i·ad malū capitis ſui est·cū em̄ p illē pāucis bonis retributōeꝫ hic accipit.illic iā pleni⁹ puniet²·Hec os aureū

¶Capitulū.vij·ꝺtinens cōſolationes ſup diuersis tediis ſiue paſ= ſis ab extraneis,ſiue habitis ratione ꝺditionū coniugis·

Septimo poſt p̄miſſa ad ſupradictā dn̄am cōſolatricē prin, cipalē accessit et alius triſtis de tediis ſuis querulando· Cui mox illa p ꝺſolatione q̄tuoꝫ de ſuis puellis adiūxit

¶I·CONSIDERATIO·

Prima puella ad triſtē illū ſic ait·Nonne p neptē meā nuprime audiuiſti triſticiā bonoꝫ·et triſtabilia ꝓpter deū patiēter per, peſſa ꝺuerti in gaudiū·Audiui quidē inq̄es·ſꝫ quid de tedio? Oro, fecto nullus dubitat q̄n tediū sit de genere triſtabiliū:cōſolamini itaqꝫ ꝺſolami quicūqꝫ tedia patim̄i quibuſuis anguſtijs·qꝫ in gau= dia ꝺuertent²·Hinc est etem̄ q̄ ſare q̄ anguſtia interp̄tatur in bn̄di, ctione mn̄is ſue dictū est· deus celi det tibi gaudiuꝫ p tedio quod perpeſſa es·

¶II·CONSIDERACIO·

Secūa puella ſic ad triſtē ait·Dic mihi hō ſpem tedij de quo do, les? Est ne tediū in te.aut ſpūalis exercicij,aut vitā p̄fectā du= cendi? Est foꝛsitā inq̄es·Cur aūt sic? Foꝛte dices talis vita ē iníō = cunda·ſꝫ foꝛti aio esto et audi magnū Anthoniū docentē diſcipu= los·Hoc inquit sit p̄imū cūctis mandatū.nullū in arrepti ꝓpoſiti vigoꝛe laceſſere·ſꝫ q̄ſi incipientē ſp augere qđ cepit·Non vos fili= oli tediū defatiget· Hec ille p̄ inſignis āmonēs filios ne in arre, pto ꝓposito ſpūalis vite vel exercicij tediuꝫ eos defatiget· cur em̄ esset talē vitā ducere tedioſum tanq̄ iniocundū·Non em̄ semp ma, net iniocundū·Audi illud Tullianū ꝓuerbiū· Optima inq̄t viuen, di rō est eligēda·eā iocūda ꝺſuetudo reddet·Reuertar igi² ad ver, ba anthonij n̄ te tediū defatiget·ſi arta sit via vite hui⁹·Intra viā cōſuetudinis.ducā te p ſemitas equitatiſ dicit ſapiēs.q̄s cū ingreſ, ſus fueris nō artabūt² greſſus tui,et currēs nō habebis offēdiculū

¶III·CONSIDERATIO·

Tercia puella ad tristē de tedio querentē sic ait. Dic hō et mihi spēm tedij tui. Forte inēs. Vxor mea tedio est mihi. deformis ēm est atq; feda. Erras fr. queso dicas mihi si pulcra essz an tediū haberes? Nime forsan inquies. Sz si bn̄ desideres nūc minus tedet manet tediū. Audi illū theofrastū. Miser inquit miseria deformis habet q̄ formosa seruet. Nihil ēm tutū est in quo tociꝰ ꝓpti vota suspirāt. deniq; cū ista quā habes magis q̄ cū pulcra fas est tibi et possibile aliam ducere oīe tediū remouētē. Quenā inquies ē illa. Estreuera dña sapiētia ad secretū cubile tuū introducēda. De hac quidē sapiēs loquēs. Intrās inquit in domū meā requiescā cum illa. non ēm habet amaritudinē conuersatio illius. nec tedium conuictus illius. sed leticiā et gaudiū.

¶ IIII. CONSIDERATIO.

Quarta puella sic ait. Dic mihi cuiuscūq; sexus sis psona spēm tedij tui. Dices forte femia sum et ideo attedior. qz viro defectuo in moribꝰ. et distorto suz diuncta mrionio. cuiꝰ rusticitas indiscretio et iracūdia me affligūt. Sz tu soror karissima nequaq̄ ꝓpter hoc desperes. sz pociꝰ desoleris. Quippe oīi malo tedij bonum maiꝰ p hoc desq̄ris si tn̄ patiēs fueris. Audi q̄d hugo regl'aris sēti, at de malox societate. Idcirco inq̄t mali inter bonos viuere pmittunt. vt illox societas bonox vitam exerceat. et subiūgit de ipis malis iniq̄tate sua cogūt arciꝰ virtutem q̄rere. Hec ille. Nec mirz Nam et hostes quanto sūt ꝓpinquiores. tāto magis cogūt ad arma recurrere. Sz in ꝓposito i recursu ad arma iusticie virtutis dei maximus ꝓfectus desistit. Deniq; circūstans frigus calorē naturalē saluificū ad intra egregat totius corpis in salutē. Id ipm sentiendū in ꝓposito de calore diuini amoris. Nam et mala q̄ nos h̄ pmunt teste gregorio ad deum ire cōpellūt. Sed et sm Gregoriū abel fieri non valet. quē chain malicia non exercet.

¶ Capitulum octauum continens consolatōes sup dolore et fletu ac lacrimarum afflictione.

Octauo post pmissa ad principalē desolatricē accessit alius tristis otra dolorē et fletū ac lacrimax afflictōez cōsolationem querens. Cui illa mox p desolatōe de suis puellis sex assignauit.

¶ I. CONSIDERATIO.

Prima puella ad dictū tristē de dolore mētis sue querentē sic ait. O si scires virtutē doloris. de dolore habito non doleres Que est inēs virtus eius. Ecce aufert hostibꝰ. id ē nris tēptatoribus optunitatē nos ad temptandū alloquēdi. Nimix sicut in coribus ociosis et seculariter gaudiosis hostes hmōi tenēt sua parlamenta ad pficiendū temptamēta. Ita et ecōtra optunitatē nō hnt t'r loquēdi dolēti. id ē coꝛdi tribulato. huius rei in figura de fatuis amicis Iob et fictis ad tēptandū hostiū aīe significaōez gerentibus dicit in libro Iob. Nō loquebant ei verbū. videbāt ēm dolorē

vehementē sensus eius. Igitur de dolore nō doleas cōquerendo. sz multo potiꝰ ogaudēdo dicas O felix dolor qui sic os obstruit pessimi inimici.

¶ II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. Cur de lacmis doles et affligeris? Profecto ñ sic dolerez: si tu scires quā vim haberēt lacme otra dolorez. Quippe illo factēte q̄ dicit² in fletu solaciū. ipe lacrime quodam solacio doloꝛē cōredis magnū minuunt. ac p̄ter refectionē et alleuiationē mētis ad refrigeratōez pectoris et solamē tristis. cum p oculos lacme exeūt. doloꝛē vna cū ipis euaporare faciūt Vis scire primū effectū? Audi petꝝ quendā blesensem. Multis inqt solacio sunt lacme, et expte maxima magnitudinē doloris iminuūt. dolor siquidē spēm ignis gerit. qui dum plus tegit², plꝰ ignescit. Vis scire reliquos effectꝰ? Audi archiantistitē Ambrosiū. Dascūt inqt frequēter lacme. et mentē alleniāt. fletꝰ refrigerāt. pectꝰ et mestū solant² Est em̄ pijs affectibꝰ quedā flēdi voluptas. et plerūqz lacrimis ḡuis euaporat dolor.

¶ III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. Vis scire rursū et alios ḡtos effectꝰ lacrimaꝝ ac modos circa eas ḡtioꝛes? Ecce fletū et lacmas osolatio et exultatio solēt seq̄. Nōne sic legit² in psalmo. Dñs misit me vt cōsolarer oēs lugētes, et ponerē osolationē lugentibꝰ spon, et darem eis coronā p cinere. oleū gaudij p luctu. palliuz laudis pro spū merorez. Nōne et in thobia legit² sarā dixisse ad dñm. Post tēpestatē trāquillū facis: et post lacrimatōez et fletū exultatōez infūdis. Nōne et ipe saluator dixit. beati qui lugēt, qm̄ ipi osolabunt². Bz et ps̄ dicit. Qui seminat in lacrimis: in exultatōe metēt. et iterū idem dicit. Euntes ibant et flebāt, mittētes semina sua. venientes aūt veniēt cū exultatōe portātes manipulos suos. ¶ Vis scire quo pacto id fiat? Ecce pncepꝰ plꝫoꝝ sic dicit in suis moralibꝰ Denitudine replent² p̄ui. mox em̄ tristant² de hoc q̄ prius delectati sunt. Dari aūt pacto osolatōe replent² boni de hoc q̄ pus lacmis desolati sunt. An minus deus potus est dare dulcedinē osolatōis post amaritudinē lacrimatōis. q̄ amaritudinē penitudinis post dulcedinem delectatōis? Absit. Habes ergo effectum gratum lacrimaꝝ. ¶ Bz quid de modis circa eas? Duplex siquidē modꝰ est. vnꝰ tolerabilis mēsure. Alter vero ḡtissime cure. Vis scire modum p̄mum? Ecce ps̄. dicit. Dñe deꝰ virtutū cibabis nos pane lacrimaꝝ. et potū dabis nobis in lacmis in mēsura. dicit in mēsura. id ē nō vltra vires. Hinc etem̄ dicit apl's. Fidelis deus qui non p̄mittet vos tentari sup̄ id qd̄ potestis. ¶ Vis vlteriꝰ scire modū ḡtissime cure et osolatōis future? Ecce q̄d dicit psalmus. Aufert inquit dñs deus omnē lacrimā ab oēi facie. et johes in apocalipsi. Absterget inquit deꝰ omnē lacrimā ab oculis eoꝝ. id ē sanctoꝝ. vñ et cantam⁹. absterget deus omnē lacrimā ab oculis sanctoꝝ. et iam non erit amplius neqz luctus, neqz clamor. sed nec vllꝰ dolor, quoniā p̄ora trāsierūt

Hic autem modus cure lacrimaꝝ nōne est gr̄issim⁹? Est vtiq; Hinc etenim est q̄ dicit dulcis ille p̄ clareuallis. Felices lacrime quas pia manus oditoris absterget. Hec mutatio dextre excelsi significata est p̄mutationē aque in vinū in Ioh̄e aque lacrimaꝝ in vinum letitie. et ꝓpheta in jeremia dicēte dño. duertā luctū eoꝝ i gaudiū.

IIII. CONSIDERACIO.

Quarta puella sic ait. Amice cōquereris q̄ te ploret⁹ g̃uet atq; vlulatus. Proponā tibi sil̄itudinē. et videbis q̄ gaudendū tibi est magis q̄ dolendū. Nonne vides q̄ fistulator se buccas suas vento implēs satis grauat. qd̄ g̃uamē tñ tolerat vt alios letificet. Eadē autē et inploratu et vlulatu te manet gaudēdi rō. q̄ppe vox in roma audita est. ploratus et vlulat⁹ rachel ploraſ filios suos. ſ. materna affectione. et virtuosa naturaliter sibi erga plē indita. In rama inquit qd̄ interpretatū dicit⁹ in excelsis. id est in celo quēadmodum dicitur et in canticis. Vox turturis que. ſ. p̄ cantu gemit audita est in terra nr̄a. Sic et vox ploret⁹ et vlulat⁹ in rama. id ē inexcelsa terra nr̄a. terra uiuentiū audita est. Non dicit⁹ audiet⁹. ſz audita est et audit⁹. q̄uis multū distet in p̄nti. auditu etiā p̄ influxas spēs corp̄ali. Sz quid? Profecto oportet actum talem audiendi vel delectatōez vel tristiciā ꝺsequi. Sz absit q̄ tristicia ip̄m ꝺsequatur. vel q̄ gemitus ploratus et vlulatus inferat celicolis aliq̄d triste. Nimiꝝ nihil triste in celo locū habz. Igit⁹ ibi nō audi⁹ sicut gemitus ploret⁹ et vlulat⁹. ſz sicut gaudiosus cantus. et nōne talem ploratū et vlulatū ex mr̄na erga liberos vl̄ alia sancta et virtuosa affectōe habuisse vel hāc mox trāsire deberz in magnā ꝺsolationez hac ex cōsideratōe p̄uenientē q̄ augmentū gaudij ciuibus foret celestib⁹ sibi plus q̄ diligant⁹ liberi caritatiue diligēdis. q̄qz et si biip̄is foret augmentū gaudij eo q̄ tanq̄ actus ex virtute p̄cendētes in celo sibi p̄ modū deposit⁹ sunt ad gaudium reseruādi. ꝓpterhoc dicebat saluator. beati qui nūc fletis. q̄z ridebitis. scilz saltem in futuro.

V. CONSIDERATIO.

Quinta puella ad tristē g̃uatū fletib⁹ sic ait. Audisti verbū diuini ac dulcissimi p̄missi iam p̄ soroze mea recitatū. beati qui nūc fletis. q̄z ridebitis. Nimiꝝ ſm nr̄m acq̄nensez in celo erit ver⁹ ris⁹ O qualis et q̄ntus? Certe hic ridet⁹ ore semipleno. Nempe hic impletur illud ꝓuerbiꝝ. risus doloze miscebit⁹. ſz electi ridebūt ore pleno. Quippe in job dicit⁹. donec impleat⁹ os tuū risu. et labia tua iubilo. Qualis aūt erit risus? Certe g̃ussim⁹. Sicut em̄ hora dētes et labia magis q̄ hic essent. erūt gratiosa. Ita et risus qui his p̄ficitur instrum̄tis in imm̄ēsum magis q̄ hic esset. erit gr̄osus. Dicat ergo hic attendēs quid mihi de rachaele illa iudea q̄ nolut ꝺsolari. cum clare sentiā q̄ merito debz hō de pijs fletibus cōsolari. certificat⁹ diuino p̄misso de subsequēte in celo risu tam gracioso atq; gaudioso.

VI. CONSIDERATIO.

Sexta puella sic ait. O homo qui tristaris de lacrimis. si piarum nouisses virtutē lacrimarū de ipis nō doleres. sed gauderes. Die em̄ lacrime terrā cordis irrigāt et fecūdant Die lacrime ardorem ocupiscētiarū sedāt. Die lacrime omnē spūalē infirmitatem sanant. Die lacrime animā mundāt. et spōsam regis celi p̄parāt. Die lacrime oculū cordis clarificāt. Die lacrime mētis serenitatē et trāquillitatē causant. Die lacrime mentē eleuāt. Die lacme mentē inebriāt. Die lacrime holocausta inpīguāt. Deniq; pie lacme hoc qđ hō vult a deo ipetrant. ¶ Vis scire q; pie lacrime terrā cordis irrigant et fecūdant? Audi egregiū p̄rem Gregoriū. Irriguū supi? accipit aīa. cū se lacrimis regni celestis desiderio affligit. Hec ille p̄ sanctissimus. Est igit² aq̄ lacmarū vt fons paradisi de quo dicit² in libro genseos. Eons ascēdebat de terra. irrigans vniersaz superficiem terre. Cōcordat ecclesiastic?. Rigabo inquit ortū meū plantationum. ¶ Vis scire q; pie lacrime ardorē ocupiscētiarū sedāt? Audi p̄edictū p̄rem sanctissimū. Elāmam inquit suggestionū dyaboli ciclus extinguit vnda lacrimarū. Igit² si aliquis videat domū desiderie sue igne ocupiscētie succēdi. recurrere debz ad aquā lacrimarū. ¶ Vis scire q; pie lacme omnē spūalem infirmitatem sanant. Audi quid liber job. de deo affirmet. merētes inquit erigit sospitate De hoc infigura de corpali sanitate dixit dñs regi ezechie egrotanti et lacmanti. Vidi lacrimā tuā. et ecce sanaui te. ¶ Vis scire q; pie lacrime aīam mundāt. et spōsaz regis celi p̄pant. desidera ḡta compatione q; aq̄ lacrimarū est q̄si lauatoriū in claustro spūali. est etiaz q̄si balneū in quo abluunt² aie celestis regis sponse. Hec mir. Hā et ille cassiodor? dicit. Elet? est lauacr culparū. absolutio pc̄ōr. ¶ Vis scire q; pie lacrime oculū cordis clarificāt. Audi egregium p̄rem Gregoriū. Eit inq̄t plerūq; vt in ipis pijs flētib? illa interni gaudij claritas erūpat. et mens que in corpe p̄us ceca iacuerat. ad inspectionē fulgoris intimi suspirijs vegetata dualescat. Idem pater rursuz ait. Oes lacrimis baptisata. in dtemplatione videt limpidius. Item quoq; dicit. Sepe qđ torpescētes latuit. flētib? innotescit. Aqua igitur lacrimarū est colliriū iuuans visum. de quo dicit² in apocalipsi. collirio inunge oculos tuos vt videas. ¶ Vis scire q; pie lacrime mentis serenitatē et tranquillitatē causant? Audi Iohānem os aureum. Sicut inquit post vehemētes ymbres mundus aer ac purus efficitur. Ita etiā post lacrimarū pluuias serenitas mētis sequit² atq; trāquillitas ¶ Vis scire q; pie lacrime mentē eleuāt? Lege p̄s. Ascensiones inquit in corde suo disposuit in valle lacrimarū. Lege quoq; et libzum geneseos. Multiplicate inquit sunt aq̄. et eleuauerūt archā in sublime. apte autē p archā mens intelligit². archanoz dei capax atq; oseruatrix. ¶ Vis scire q; pie lacme mentem inebriāt. Audi p̄rem clareuallis. Illas inquit lacrimas vere in vinū mutare dūm dixeriz. q̄ supne cōpassionis affectu in feruorem

prodeunt caritatis.pro qua etiã ad hoꝛam tui ipius ĩmemoꝛ ſobꝛia quadã ebꝛietate videris. ¶ Vis ſcire ꝙ pie lacrime holocauſta impinguãt? Audi Gregoꝛiũ pꝛẽm ſanctiſſimũ. Holocauſtũ inquit aridum eſt bonũ opus.qđ oꝛonis lacrime nõ infundũt. holocauſtum pingue eſt ꝙ hoc bonũ opus qđ cũ agit² etiã lacrimis impinguatur ¶ Vis ſcire demũ qđ pie lacrime hoc qđ hõ vult a deo impetrant. Audi quid ob hoc ſancta illa mulier iudiht deo loquens dixerit. Indulgentiã inquit eius cum lacrimis poſtulemus. Audi quoq; diligẽtius Iohem os aureũ verbũ in hac materia aureũ ꝓferentem. Nemo inquit aliqñ flens ad deũ acceſſit.qui nõ qđ poſtulauerit accepit.nullus ab eo bñficia doleẽter optauit.qui nõ impetrauit. ipe em̃ eſt qui oſolat² flẽtes,dolẽtes curat.penitẽtes infoꝛmat. Hec ille pater venerabilis.

¶ Capitulum nonũ otinens oſolationes ſup fletu et lacrimaꝝ afflictione.ſpecialiter timẽtis penam gehẽnalem.

Quono poſt p̃miſſa ad ſupꝛadictã dñam oſolatricem acceſſit alius triſtis fletu ſeu lacrimis afflictus timoꝛe pene gehẽnalis.cui ipa tres de ſuis puell' ꝓ oſolatõe deputauit

¶ I. CONSIDERATIO.

Prima puella ad hunc hoiem triſtẽ ſic ait.Cur fles.cur lacrimarum effuſione affligeris timoꝛe pene gehẽnalis? Non eſt xp̃iane religionis hac ex cauſa lacrimari ſeu flere.quẽadmodũ nec ex quãplurib⁹ cauſis aliis.Audi patrem clareuallis Gaudete inquit apl's cũ gaudẽtibus.flete cum flentibus.nũquit apl's p̃cipit flere amiſſione reꝝ.intermiſſionẽ voluptatuꝝ.filiorꝝ moꝛtes.moꝛboꝛum inſtãtiam.ĝuitatẽ inopie.potentiã foꝛtiorꝝ. Abſit.ploꝛãdi em̃ ſũt qui taliter ploꝛãt. Religioſa em̃ triſticia aut alienũ peccatũ luget. aut ꝓrium.Hec dictus pater.Et ecce ꝙ materiam ploꝛãdi reſtringens nõ dicit timoꝛẽ gehẽne ſicut nec alia añdicta. ſꝫ tm̃ lugendũ eſſe aut alienũ pctm̃.aut ꝓpꝛiuꝫ.Spãliter aũt ĝre ſimpliciter timoꝛe gehẽne nr̃e religioni ploꝛare nõ ogruat.patꝫ ex firma ſpe ꝙ piaꝝ lacrimaꝝ efficaciã gehennã euadẽdi.Quid em̃ faceret in inferno is cuius aq̃ piaꝝ lacrimaꝝ dyabolũ ſibi ſubmerſiſſent.Sunt enim aque ille tanq̃ aq̃ maris rubꝛi vbi pharao infernalis ſubmergi² cũ exercitu viciorꝝ.pẽ dicẽte.Cõtribulaſti capita draconũ in aquis. ſcꝫ piaꝝ lacrimaꝝ capitalia vicia cũ infernali dracone hoiem impugnãcia.Rurſuꝫ ad qđ timeret gehẽnales penas tanq̃ eaꝝ debitoꝛ.aut de lacrimis doleret.is cuius iam pie lacrime lr̃as deleuiſſent q̃s q̃ peccat ad ſe ꝺuincendũ ꝓpꝛia manu dyabolo ſcribit nulꝛi boꝛ oſcietie.de cuiuſmõi libꝛis in daniele dicit² Iudiciũ ſedit.et libꝛi apti ſunt. Deniq; ad qđ gehẽnaꝝ timeꝛ? aut de lacmis nõ gauderet is quẽ vt ſalu⁹ fieret ipe ſue lacme a malicia lauarẽt. Dicente ob hoc jeremia ꝓpha.Laua a malicia iſrahel coꝛ tuuꝫ vt ſaluus fias. Poſtremo ad quid penas gehennales timeret.et de lacrimis

ꝓpiciatoꝛiꝭs doleret.is cuius deus ad ꝓpiciandū lacrimas acce-
ptaret·certe non deberet· ℨ audi quid ⁊tra timoꝛē illū et doloꝛē
sara filia raguel postmodū vxoꝛ thobie iunioꝛis deo loquēs dire-
rit·Nō delectaris inq̄t ī ꝑditōib⁹ nr̄is·q̄ post tempestatē trāquillū
facis.et post lacmatōez et fletū exultatōez infūdis· Audi quoqꝫ et
oꝛonē m̄tis eccīe v tiqꝫ efficacē·De⁹ inq̄t q̄ ſpantib⁹ in te miſereri
potius eligis q̄ irasci·Da nobis digne flere mala q̄ fecim⁹ vt tue
ꝺſolatōis gr̄am iuenire valeam⁹ ¶ II·CONSIDERATIO·

Scḋa puella sic ait·O hō ſi vtutē lacmaꝫ q̄ ⁊tra gehēnam hñt
agnoſceres.nec gehēnā multū timereſ·nec de lacmis doleres
ſz gaudēs Nōne verbū cuiuſdā epi ad piā m̄rem aug· ꝑ ſalute filij
lacmantē vl q̄qꝫ audiuiſti? Impoſſibile ē inq̄t tātaꝫ lacmaꝫ filiū
pire·ℨ n̄ min⁹ efficaceſ sūt ꝓpe lacme ad delectatōz dānabil cul-
pe Hēpe vbi de ī thobia·tūc thobias ingemuit et cepit oꝛare cū la-
cmis·Ibi q̄dē dicit gloſa·oꝛo dn̄m lenit·lacma cogit· lacme factūt
deū iniq̄tatū nr̄aꝫ obliuiſci·Hec ibi ℨ q̄d pla? Nōne cui⁹ oīs vita
ꝑdita ē.q̄qꝫ eterne ꝑditōi ꝓpinqu⁹ē ꝑ pias lacmas reſtituit ī inte-
gꝫ vt vlteri⁹ ī eo integ ſpūs ꝑseuerꝫ Certe sic·Audi veñandū p̄rez
jero·p̄ſb̄m Detrū inq̄t ter negātē·ſ·xp̄m ī locū ſuū amare ꝛſtituere
lacme Audi quoqꝫ et ſciſſimū p̄rez Greg. Tēp⁹ inq̄t redimim⁹ qñ p-
acta vitā q̄ laſciuiēdo ꝑdidim⁹ flēdo repam⁹ ¶ III·CONSIDE·

Tercia puella sic ait·Si penā times gehēnalē.q° hanc magis ti-
mea.eo miro mō magis gaudenter flētuū et lacmaꝫ ſuſtinere
hēs afflictōz· Vis ſcire q̄rē Ecce miro mō flet⁹ et pie lacme regnū
celoꝫ obtinēdi.ac p oñs gehēnā euadēdi ꝺferūt ſecuritatē· q̄ppe
lacme hmōi q̄i vi q̄dā norūt regnū celoꝫ obtinē Audi eggiū p̄rez
gg· Regnū iq̄t celoꝫ rapi vult n̄ñs fletib⁹ q̄ō n̄ris meritis n̄ debet?
Hec ille·Hec miꝫ Hā cui⁹ vtutis pie ſint lacme in p̄cib⁹ q̄b⁹ deo
ꝓ regno celoꝫ ſupplicam⁹ m.ifeſtat magnus p̄ aug⁹· Dicēte em̄
pō·Turib⁹ pcipe lacmas meas·Addit ipe Aug⁹ q̄ violēte sūt ī p̄-
cib⁹ Hoc etem̄ piter teſta? et veñabil p̄ jero⁹ O inq̄t lacma huiliſ
tua ē potētia.tuū regnū.tribunal iudicis n̄ vereris.delictoꝫ tuoꝫ
accuſatoꝛib⁹ ſilētiū imponis.n̄ eſt q̄ te accedē vetet·Si ſola intras
vacua nō redibis.magis crucias dyabolū q̄ pena infernalis.quid
pla? Vincis inuincibilē·ligas oīpotentē·iclinas filiū ⁊ginis·Hec
p̄ ille·Sic itaq̄ teſte euāgelica veritate·regnū celoꝫ vim patitur.
et violēti rapiūt illud·q̄·ſ·ip̄m ſibi dare poſtulāt p̄cib⁹ lacmoſis·

¶ Capi·x·ꝺtinēs ꝺſolationes ſup fletu ꝓnitētiali·

Decio p⁹ p̄miſſa ad dn̄aꝫ ꝺſolatricē ſepedictā acceſſit et alius
triſtis ſr afflictōe flet⁹pniaꝫ q̄rēs ꝺſolari·cui illa tres ꝺ ſu-
is puell cā ꝺſolatōis deputauit ¶ I·CONSIDERATIO
Prima puella ad triſtē p̄dictū sic ait· Si triū p̄dictaꝫ n̄raꝫ ſo-
dalium de piarum lacrimarum contra gehēnam efficacia, ſer-
mones audiuiſti·poſſes in materia ꝓpoſita de ip̄arum conſolatione

cōtentari. Et vero si adhuc libz et a nobis quid ꝺſolatōis audire. Hoc pmū ſcito q tanto a ꝺſolatione vacuus min⁹ eris. qnto vberiores lacrimas emiſeris. quippe cōſtat q ꝓportionant² doloribus cordis. Sz ꝓpheta deo loquēs. Scdm inquit multitudinē dolorum meoꝝ in corde meo. ꝺſolatōes tue letificauerūt aiam meaz. Dices forte ꝓphām in hoc verbo ꝓpter certitudinē ponere p̄teritum ꝓ futuro. Absit q nō et in p̄nti. Audi caſſiodoꝝ ꝺſolatoria fletuū etiā in p̄nti affirmantem. fletus inquit cibus eſt aiaꝝ. corroboratio ſensuum. refectō mentiū Sz pone q nō in p̄nti. Quid cure? p̄ſertiz lōganimi? Quippe amiſſum in ſillabis. id eſt in ſingulis doloribꝰ. recuperandum ſperet² in temporibꝰ. in longitudine dieꝝ in ſeculū ſeculi Audi Gregoriū de illa q̄ ſpeculū erat penitentie p̄dicantē. Redemptor inquit noſter mom̄taneos fletꝰ nr̄os eterno ꝺſolat² gaudio.

¶ II. CONSIDERATIO.

Secunda puella ſic ait. Homo kariſſime afflictio penitētiali lacrimaꝝ ſiqua eſt. Nōne eſt gaudēter toleranda q̄ mentem ab pmis tranſfert ad ſūma. a regione diſſimilitudiſ ad regionē ſideree pulcritudinis. Quo pacto forte inquies? Ecce fit q̄nqz q ad caſtra vel alia loca alta q̄ aliter ſine gr̄i iactura non poſſent expugnari. mediantibus aquis riuulorꝝ circa ea ne defluant cohibitorꝝ dum multiplicatōe ſua plus et plus aſcēdunt tandē puenitur. Sed quid? Profecto aſcēſionis hmōi in valle lacrimaꝝ penitentialiū optime diſponunt². quibꝰ aquis lacrimaꝝ multiplicatis. et coram deo aſcendentibus mētes penitentiū ad alta celoꝝ omodiꝰ et ſecuriꝰ ſubleuant². ꝓpter qd̄ et talibus fletibꝰ libēter afficiunt². Idqz eſt qd̄ per Gregoriū ſatis apte innui vide². Cū inq̄t p fletū mēs ad ſūma rapitur. opunctōis ſue penā gaudēs mirat². et libz affici. q afflictione ſua ſe ꝺſpicit ad alta ſubleuari.

¶ III. CONSIDERATIO.

Tercia puella ſic ait. O hō gaudere deberes q vel aliq̄d habēs quo ad diligentē circa te angelorꝝ cuſtodiā recōpenſare poſſes. q̄ppe angl̄is ſuis deꝰ mādauit de te. vt cuſtodiāt te i oibꝰ vijs tuis. Sz dic mihi q̄ſo. eſt ne aliq̄d i theſauris tuis q° id recōpenſet? Profecto ñ video nūc aliq̄d meliꝰ q̄ id qd̄ gr̄ū eſſe angelis ſcriptura teſtat². Id aūt eſt fletꝰ pn̄ialis. Nēpe gaudiū eſt angelis in celo ſup vno pc̄tore pn̄iam agēte. Vñ et dulcis p̄r clareuallis. Delicie inquit angelorꝝ ſunt nr̄e lacrime. Idē quoqz p̄r. lacme inq̄t penitentis vinz ſunt angelorꝝ. quia in illis odor vite. ſapor gr̄ie. guſtus indulgentie. ſanitas redeūtis. inocētie recōciliatōis iocūditaſ. et ſerenate cōſcientie ſuauitas. Hec ille pater.

¶ Explicit liber decimꝰ de cōſolatione theologie. Incipit liber vndecimꝰ otinēs ꝺſolationū remedia opportuna otra illa turbatiua q̄ opponunt² libertati. Capitulū pmū otinēs ꝺſolatōes ſup ſeruitute et carentia libertatis.

Undecimo principaliter viginti tristibus ad supradictam dñam desolatricē principalē accedentibus primo omniū vnꝰ ex eis eidē dñe de seruitute sua questus est. et de carētia libertatis. cui mox illa de suis puellis duas p desolatōe eidē tristi impendēda deputauit

¶ I. CONSIDERATIO.

Prima itaq; puella ad tristē p̄dictuz sic ait. Tu qui de seruitute turbaris et carētia libertatis. estimo q; attendis oppressionē seruox. et otrariū in gaudētibꝰ libertate. Non sic aūt turbatus esses: si attēderes q; hij qui serui dicunt² nō sunt simpliciter serui. nec magis oppressi q; cōiter dñi q̄uis liberi reputent². Vis hoc scire de his qui appellatōe hoīm dicūt² serui. Audi illustrē Senecā. Si qs inqt existimat seruitutē in totū hoīez descēdere. ps eius melioz excepta corpa obnoxia sunt et ascripta dominis. mens quidem sui iuris est Audi quoq; et prem clareuallis doctorem. Volūtati inquit nec leges impant. nec pncipes dñantur. libera est maxime si spū ducit². quia vbi spūs ibi libertas. Hec p̄ ille. Si ergo corpis oditio te cō tristet. ē qđ te merito poterit desolari. videlz libera oditio potioris tue portionis q̄ se extēdit ad pmerenda gaudia sempiterna. ¶ Vis rursum scire q; dñi qui estimāt² liberi cōiter sint etiā suis seruis magis oppressi. atq; turpioꝛi magisq; confusibili addicti seruituti? Hoc ita desideres. Nēpe. Sup quē plures regnāt dstat illū magis oppressum. magisq; seruū esse. Sz qđ? Profecto cōiter accidit q; sup dños ipoꝛ libertate pter quā minꝰ timēt occasionē pstāte plēs regnāt. saltē turpes passiones quibꝰ magis q; timorati succūbere dsueuerūt. igit² sequit² q; sunt magis szui. Audi venerandū antistitē Ambrosiū. Seruit inquit q̄cunq; vel metu frangit². vel delectatōe irretitur. vl cupiditatibꝰ ducit². vel indignatōe exasperat². vl meroꝛe deicitur. seruilis est em̄ omnis passio. Hec ille.

¶ II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. O hō qui seruitute ḡuaris. Vis realiter liber esse? Velle inquies. Esto igit² bonꝰ. vtpote vitās turpitudines. et liber cēseberis. Audi sīam tullij. Liber inquit is est estimandus. qui nulli turpitudini seruit. Audi quoq; et magnū patrez Augustinū Bonꝰ inquit etiā si szuit liber est. malꝰ aūt si regnat seruus est. nec vnius hoīs. sed qđ ḡuius est tot dñoꝛ quot vitioꝛum. Hec p̄ iste. Si ergō bonus es. gaude plīmū de dria seruitutis iter te vocatū seruū et stultū dñm Gaudere etem̄ poteris in immēsuz q; tantū a sua tua distat seruitus. et q; frueris sorte potioꝛi. Tu subiectus es vni forte stulto dño. ipe vero plīmis. q̄ si sapiens essz. iā sibi seruiēdo liber esses. At vero si est stultus. impiū ipiꝰ seruitus est. distans plurimū a tua seruitute. vtpote ipo plibꝰ dñis et ḡuioꝛibus. ac die et nocte sibi vicissioꝛibꝰ seruiente. q̄uis dicatur puerbio q; expedit hze distātes dños. Vis de istius autoꝛitate pīs venerabilis

edoceri. Audi archiantistitē Ambrosiū. Est inquit sapiēti seruire libertas. ex quo colligit ꝙ stulto etiā impare seruit⁹ est. et qđ peius est cū pauciorib⁹ ꝑsit supple ꝙ sapiēs seru⁹. plurib⁹ dñis et ḡuio ribus seruit. Fuit suis cupiditatib⁹ quaꝝ dñationē. nec nocte pōt fugere. nec die. qz intra se dños habz. intra se seruitiū patit² intolerabile. Hec iste pr̄ venerādus. ¶ Dicro ꝙ sapiēs seru⁹ plurib⁹ ꝑsit eo patet pacto. ꝙ plurimis ꝑest passionib⁹. ad qs etiā inclināt astra Quo ꝓfecto fit ꝙ testāte illo ptolomeo. Sapiens dñatur astris. Is aūt quocūqz dominio glorie² qui facit pc̄tm̄ testāte saluatore Fuit peccati. s. seruitute culpe. A qua filiꝰ dei q̄ pc̄tm̄ nō fecit habz liberos reddere. ꝓpter quod ipe met dicit. si filius vos liberauerit, vere liberi eritis.

¶ Capitulū scdm̄ otinens osolationes sup jugo domini portando, et p̄ceptis eius obediendo.

Secūdo post p̄missa accessit ad sepedictā dñam etiā aliꝰ tristis sup iugo dñi portādo. et p̄ceptis eius obediēdo q̄rēs cōsolari. Et illa ꝑ osolatōe. octo ei puellas assignauit.

¶ I. CONSIDERATIO.

Prima puella ad p̄dictū tristē sic ait. O hō si tu scires ꝙ salubrē quātāqz ad deū ꝑ obiam attinentiā hēes gaudēter ac oīmi tristicia semota eius p̄ceptis obedires. Attinet em̄ ei obediēs tanq̄ seruꝰ suo dño Nec hoc certe modicū ofert nāqz beatitudinē celestem. et huiꝰ rei magnā securitatē Vis hec scire? Ecce ꝙ ferat beatitudinē nūc in spe. et tandē in re. Hoc testa² ps̄. Beatꝰ inqt ꝓphs cuiꝰ ē dñs deus eiꝰ. et itez. Beata gēs cuiꝰ est dñs deꝰ eius Hoc aūt ñ meret² sola appell'o sz volūtatis di executio. aut exequēdi ꝓmptitudo. De executōe q̄dē dicit ipe saluator. Nō oīs qui dicit mihi dñe dñe intrabit in regnū celoꝝ. sz q̄ facit volūtatē pr̄is mei q̄ in cel' est. ipse intrabit in regnū celoꝝ. De ꝓmpta aūt volūtate diuinā volūtatez exequēdi. pz ꝑ sil'e ī abrahā. Iste nāqz filiū nō īmolauit. et tñ quia ꝓmptā voluntatē īmolādi eū hūit. ꝑ mercede obīe bñdictōez accepit. dicēte dño. qz nō pepcisti filio tuo vnigenito ꝓpter me. bñdicā tibi. et multiplicabo semē tuū. et itez. In semie tuo inqt bñdicent² oīs gētes. qz obedisti voci mee ¶ Dicro ꝙ attinēs deo ꝑ obiam sicut suꝰ dño. magnā habeat securitatē post mortē osequēdi celestē beatitudinē ex hꝰ q̄dē pz. qz dñm bonū hz tanq̄ beniuolū piter et oipotentē. Audi magnū antistē Ambro. Mori inqt ñ timeo. qz bonū dñm habeo. Rursum deo obediēs attinet ei sicut frater. imo q̄si oīmi genere attinētie. Audi ipm̄ saluatorē q̄ntum ad hoc loquentē Quicūqz inquit fecerit volūtatē pr̄is mei qui in celis ē. ipe meꝰ frꝰ sororꝝ. et mr̄ est. Sane attinētia huiuscemōi admirꝰ capiēda est q̄ntū ad affectū beniuolētie et dilectōis. ac q̄tū ad effectuz bñficētie et ꝓtractatōis quēadmodū dictū est in eccº. Si est tibi fr̄uus fideꝰ. sit tibi q̄si aia tua. q̄si frem sic tracta illū. ¶ II. CONSIDERATIO

Secūda puella sic ait. O bone frater. Cur nō ponderas bonum obediētie sup oīe malū saltē in pñti penalis sustinētie. An n̄ vis eum sequi qui pōderatoz est spirituū. Pondera sicut xps. Quō inquies aut q̄ntū. Audi pēem clareuallis. Memento te inquit frēs xps ne pderet obedientiā, pdidit vitaz. qui insignū p mādato pris obediēdo moztē sustinebat, inclinato capite tradidit spm̄. Inclina ergo et tu caput tuū, caput aie. caput scz tue supbe volūtatis. q̄ tā quā caput impat mēbris alijs. Inclina illud, et hūiliare sub potēti manu dei, imo vel sub capite oipotēte. Quippe ipius imensa dignitas hoc requirit, et omnē in hac pte verecundiā excludit. Deniq; hoi scabiosū caput, faciemq; hñti defozmē, multū essz gaudendum si illo capite salua vita amputato. loco eius caput nobilissimū obtineret. Sed quid. Hōne caput hoīs pdictū. volūtas scz ꝓpria et supba. caput est scabiosum. vicijs faciem oscietie defozmē habens. Homo vero viuēs in obediētia, qui caput suū pcepti gladio submittit, et ipm patr̄ amputari, caput nobilissimū accipit. Nā et pmo suo capite caput sibi ostituit ipm xpm sm diuinam eius voluntatē, qđ nimiꝝ caput nobilitate et pulctudine a pozi capite tantum distat, quantū volūtas diuina ab hūana, q̄ntū mūdum ab immūdo. quātuz deiformē a deformi distat et enozmi.

III. CONSIDERACIO.

Tercia puella sic ait. O hō si ꝑ acceptabilis deo sit obia agnoscerēs. ipaz pceptis obtempando impēdere cū magno gaudio curares. Nimiꝝ mediāte ipa opar̄ qđ nō pt oīi auro vel argento opari. Vis scire quid certe sapia in opatione cuius oīe auꝝ hare na est exigua, et tanꝑ lutū estimabit̄ argentū. Nempe p hec possit obia mediāte opari testat̄ ille dulcis pater clareuallis. Preciosa inquit sapiētia q̄ deus ognoscit̄, et mundꝰ otemnit̄. Hāc qui inuenerit, beatus vtiq; erit si tenuerit eā. q̄d dabit p ea. impēde obiam. et accipe sapientiā, sicut scriptum est. Ocupisti sapiam serua mādata. et dñs dabit illā tibi. si vis esse sapiens, esto obediens, amplectere ergo toto mentis affectu et nisu cozpis bonū obedientie. acceden do p ipm ad lucē sapiētie. sic em̄ scriptū est. Accedite ad eū et illuminamī. Accedite videlz p obiam. quia nō est rectioz aut tucioz accessus, et illuminamini p sapientiam. Hec iste pater.

IIII. CONSIDERACIO.

Quarta puella sic ait. Homo karissime nō tristeris de pceptis di et iugo obie. imo plurimū gaude p dignat̄ deꝰ obiam a te requirere. eo quidē fine vt et tu si feceris p requirit. hoc qđ ab eo requiris infallibiliter osequaris. Audi dei secretariū. Iohem loquoz. mandata eiꝰ custodimꝰ. Vñ et ille cecꝰ natꝰ et a xpo illūiatꝰ dixit. fiduciā habemus ad eū p quidq̄d petierimꝰ ab eo accipiemꝰ. quia loquentē de ꝓposito i sua epistola. si inq̄t coz nrm nō repḥēdit nos Siqs dei cultoz est et voluntatē eius facit, hūc exaudit. Audi ergo

et pfidozum. Nō impetrat inquit a deo bonū qđ poscit qui eiꝰ legi
nō obedit. si em id qđ deus p̄cipit facimꝰ. id qđ petimꝰ sine dubio
obtinemꝰ. Hec ille. et ecce q̄ magnū est qđ ipe obedieti p̄mittit. et
quantā securitatē p̄missioni apponit. id qđ petimꝰ inquit vbi nihil
excipit. addit āt sine dubio obtinemꝰ. vbi omnē hesitatōz excludit
Oro his aūt nihil ipossibile req̄rit. si id inq̄t qđ deꝰ p̄cipit facimꝰ.
qui vtiq; neminē ad ipossibile astringit. Sz nec ad g̃ue aliq̃d. Iugū
inq̄t meū suaue ē, et onꝰ meū leue.

¶ V. CONSIDERATIO.

Quinta puella sic ait. Id qđ mō p̄ sozoꝛē meā audiuisti iugū dñi
suaue esse. et onus eius leue. indubitāter scias esse verū. Quip
pe alleuiat iugū dei p̄ceptoꝝ eius sanꝰ intellectꝰ. Alleuiat iugū
dei remuneratōis effectus. alleuiat iugū dei amozosus affectus.
Nōne p̄mo iugū dñi alleuiat p̄ceptoꝝ eius sanus intellectꝰ quem
admittit. cū ipemz p̄ceptū suū de obseruatōe sabbati sano intelligi
voluerit intellectu cū dicebat. Cuiꝰ vr̄m asinꝰ aut bos in puteum
cadet et nō otinuo extrahet illū i die sabbati. Audi aūt quo ad hꝰ
et magnū p̄em Augustinū q̄ p̄pter sanū intellectū p̄cepti dei de ñ
iurādo dicit sic. Vtiq; apls nouit p̄ceptū dñi et nō iurauit. cuiꝰ pze
cepti libzo decretoꝝ sanus nobis ex verbis eiusdē p̄is exponitur
intellectꝰ. Prohibemꝰ inq̄t iurare cupiditate aut delectatione Nō
ne sēdo iugū dñi alleuiat remuneratōis effectꝰ. Certe sic. Hā cū i
trenis dicitꝰ. Bonū est viro cū portauerit iugū dñi ab adolescētia
sua. vbi in glosa dicitꝰ. Est iugū dñi leue. releuatū spe remuneratio
nis eterne. Deniq; alleuiat iugū dñi amozosꝰ affectꝰ. Audi vene
rabilē jheronimū p̄sbiterū. Nihil inquit amātibꝰ durū. nullꝰ labor
difficilꝫ. amemꝰ et nos xp̄m. et facile videbitꝫ oīe difficile. Audi
quoq; et magnū p̄zem Augustinū. Nullo mō inquit onerosi sūt la
bozes amantiū. Sz ipi delectāt. sicut venantiū. aucupantiū. piscantiū.
in eo em q̄ amatꝫ. aut nō laborat. aut labor amatꝫ. Hec Augꝰ. Sz et
psalmista dicit. Fingis laborē in p̄cepto. fingis inq̄t. qđ eadmodū
pmago sub colūna lapidea sculpta vel depicta. que stat in curuata
ac si poztet g̃ue aliq̃d cum vꝫ nihil poztet. aut mīme sibi g̃ue. Audi
p̄em clarevallis. An non labor fictus. iugū suaue crux inuncta.

¶ VI. CONSIDERACIO.

Sexta puella sic ait. O karissime. cur abhozres diuinis p̄ceptis
obedire. An nescistu q̄ lucē otinēt q̄ pficiūt intellectuz. q̄q;
mirā hñt dulcedinē qua allicīūt et affectū. Nōne videtꝫ tibi q̄ il
luminēt intellectū cū ob hꝰ dicat psalmigphꝰ. p̄ceptū dñi lucidū
illuminās oc̄los. Nōne etiā videtꝫ tibi q̄ p̄cepta dñi alliciāt affectū;
cū dulcibꝰ oscul. atq; dulcisonis melodijs opentꝫ. Vbi sozōr ingres:
ecce q̄ dulcibꝰ oscul opentꝫ. hoc testatꝫ gtꝰ q̄dā apatꝰ sup illā vo
cē spōse in cāticis. oscul[e]tꝫ me osculo oris sui. q̄ de ipa spōsa. id est
ecclia loquēs. Quot inq̄t p̄cepta ex eiꝰ p̄dicatōe agnoscit. s. spōse. q̄si
tot oris oscla suscipit. ¶ Dozro q̄ p̄cepta dñi tā q̄ hñtia rōez tripudij

compent² dulciſonis melodijs·hoc ſup illud pſalmi in decacoꝛdo pſalterio cū cythera teſtat² magn⁹ pr̄ Aug⁹ Decacoꝛdū inq̄t pſalterīū ſignat decē p̄cepta legis Nūquit ergo ſatis p̄z p̄ceptis di obe, diēdi rō q̄ tā nata ſūt bn̄ diſpoītis gn̄are tripudiū et ip̄is eē ſolatō Burſū q⁹ mādata dn̄i affectū alliciāt·delectatōes eoꝝ pbāt q̄s ſācti ſupponūt et inſinuāt·Audi Gregoꝛiū oꝛatoꝛē ſāctiſſimū· Eſto inq̄t dn̄e q̄ſum⁹ ꝓpici⁹ plebi tue.vt q̄ tibi nō placēt reſpuēs⁹ tuoꝝ poti⁹ replea² delectatōib⁹ mādatoꝝ VII·CONSIDERATIO.

Septima puella ſic ait·Crederē hō q⁹ tu crederes p̄miſſa de p̄ceptis dn̄i vera eſſe.ſi non ineſſet eis oditio q̄ otriſtat.videlicz q⁹ vim hn̄t coactiuā:atq̄ eoꝝ quib⁹ dant² obligatiuam·eo aūt fit q⁹ ſunt q̄ſi ligamīa et vincula libertatis.q̄ eſt ad vtrūlibet excluſiua· Sz q⁹ hac in p̄te ſatis erres:ſcire debeſ q⁹ et ſi ſunt vincula.tn̄ vīcula ſunt ꝓpicia:et ideo nedū tolerabilia ſunt.ſz etiaz optabilia· Vis hoc ſcire· Ecce nōne eſſent ꝓpicia vincula atq̄ optabilia· q̄ optime redolerēt.et odoꝛē ſuauiſſimū otinerēt· Nōne eſſent ꝓpicia vincula que hoiem nō ſolū oſtringerēt vel ligarēt·ſz ip̄m potiuſ ſup̄mo ſuo amico arti⁹ oiungerēt et vnirēt·vtiq̄ fateri hoc neceſſe eſt· Sz q̄d· Profecto p̄cepta dei vl autoꝛitate ip̄ius in ēccīa p̄mulgata· Hec cine ſunt· hecq̄ faciūt·Redolēt nāq̄ ſuauiſſimū odoꝛē diuini amoꝛis oīa ſuauia faciētis· Nimiꝝ hūc odoꝛē otrahūt a radice caritatis a q̄ ip̄a p̄cedūt·Exemplū p̄z de ſurculis trūco inſertis.ſi ponat² talis coloꝛ.odoꝛ.vel ſapoꝛ in loco inſertionis.et locus fiſſure bene obturet²·Tūc em̄ vnctuoſus humoꝛ p locū illum trāſiēs.ex ip̄o ſuo trāſitu opat² q⁹ fruct⁹ in quē ouertit² eiuſdē coloꝛis·odoꝛis·vel ſapoꝛis reddit· Burſū p̄cepta dn̄i cū ſint amoꝛis vīcula.ip̄m hoiez et deū arti⁹ oſtringūt atq̄ vniūt i amoꝛe.et id̄co q̄ ex̄ ea eſſe vellet, hic vellet eſſe a ſūmo ſuo amico ſepat⁹.et q̄d hom̄i de libertate euagendi vageq̄ volūtatis.qn̄ poſſet manere apud amicū.et attractuſ ei vniri dictis mediātib⁹ odoꝛiferis vinculis caritatis.de quo caritatiuo tractu loquēs dn̄s p jeremiā ꝓphaz·caritate inq̄t ꝓpetua dilexi te.ideo attraxi te miſerās Sz quibus ligamībus attractiuis et vinculis vnitiuis deſignauit dn̄s p oſee ꝓphām dicēs· In funiculꝭ adā trahā eos in vinculꝭ caritatis.dicit adā.vtpote cui p̀mo p̄cepto rum vinclꝭ ſunt iniecta· Sane nō miret² quiſpiā q⁹ vicula caritatis ſeu amoꝛis dixerim odoꝛifera·Nā et q̄dam trenoꝝ gloſa odoꝛē dilectioni attribuit·Cū inquit caritas amittitur.relīq̄ virtutes ſteꝛcoꝛa amplexant²·quia de bono dei et p̄ximi odoꝛe dilectōis trāſeunt ad fetoꝛē prauitatis· VIII·CONSIDERATIO·

Octaua puella ſic ait O ſi noſſes virtutē obie.nequaq̄ tibi cauſa eſſet triſticie ſz leticie Nimiꝝ p obiam homo actualiter reficitur·Per obedientiā perfectam homo deo cāroꝛ alijs efficitur Per obiam hō bn̄dictōes multiplices oſequit². ac ſup alios exaltabit² Per obedientiā homo diuina dulcedine inebꝛiat²·Per obedientiā

homo insupabili dulcedine recreat². Per obedientiā hō beatā vi
tam assequit². Per obedientiā si pfecta fuerit.hō ad locū beate fru
itionis q̄si imediate transit cum moꝛit². Denīq; p obīam hō q̄si dei
ficat². ¶ Vis scire ꝓmo q̄ p obedientiā hō actualiter reficit²: Audi
loquentē dei vnigenitū in mundū a pāe missum. Deus inquit cibus
est vt faciā voluntatē eius qui misit me. Et quid: Nōne idē et alte=
rius hois cibus seu refectio est.pīertim hñtis p ꝺfozmitatē volun=
tatis sanū appetitum: Est oīno.an nō deꝰ hmōi hoiem admittꝫ ad
refectionē q̄ ipe habuit in via.qui ipm ad suā mensam admissuꝰ ē
in patria dicēte xpo. et ego dispono vobis sicut disposuit mihi pr̄
meus regnū.vt edatis et bibatis sup mēsam meam in regno meo.
¶ Vis scire secūdo p obīam pfectā hō deo cariꝰ alijs efficit². Cō
sidera hoc in sil̄i. Nam et discipli prīm antiquoꝝ magis obediētes.
fuerūt eis cariozes. Vnde et abbas siluanꝰ inter duodecim discipu
los suos quēdaꝫ marcū noie plꝰ dilexit.qui etiā ab ipis suis odisci
pulis plus q̄ ipi ab abbate debere diligi iudicatꝰ est ꝓpter ꝓmp=
tudinē obie.eo q̄ lr̄am q̄ scribere incepit ad ipius abbatis vocati=
onē impfectā reliquit.quo pfecte se obedire mōstrauit. Audi illu=
strē jeronimū.pfecta inq̄t obīa est.sua impfecta relinquere. ¶ Vis
scire tercio q̄ p obedientiā hō bñdictōes plurimas ꝺsequi². ac sup
alios exaltabit²: Audi illud deutronomij. Si inquit audieris vocē
dñi dei tui vt facias et custodias oīa mādata eiꝰ. faciet te dñs deꝰ
tuus excelsiozē cūctis gentib⁹ q̄ versant² in terra. veniētq; sup te
oīs bñdictiones iste et apphendēt te.si tñ p̄cepta eius audieris.
bñdictus tu in ciuitate.et bñdictꝰ in agro.bñdictus fructꝰ vētris
tui.et fructꝰ terre tue.fructusq; iumētoꝝ tuoꝝ.greges armētoꝝ
tuoꝝ.et caule ouiū tuaꝝ.bñdicta hozrea tua. bñdictꝰ eris ingre
diens et egrediēs.dabit dñs iimicos tuos qui ꝺsurgūt aduersuꝫ te
coꝛruētes in ꝺspectu tuo.p vnā viā veniēt ad te.et p septē fugient
a facie tua.emittet dñs bñdictionē sup cellaria tua.et sup oīa opa
manuū tuaꝝ.habūdare te faciet dñs oibus bonis.aperiet dñs the=
saurū suū optimū celū vt pluuiā tribuat terre tue in tpe suo.ꝺstitu
et te dñs deus tuꝰ in caput et nō in caudā.et eris sp sup et ñ subter.
si tñ audieris mādata dñi dei tui.et custodieris.et feceris.ac ñ de=
cliabis ab eis.nec ad dexterā nec ad sinistrā. Hec verba sācti moy=
si. Et inueni² hmōi dei bñdictō extēdi.etiā vltra semē obediētis
Audi illud geneseos.dixit dñs abrahe. In semine tuo bñdicentur
oīs gentes.qz obedisti voci mee. ¶ Vis q̄rto scire q̄ p obīam pfe
ctam.hō dīna dulcedie inebꝛia². Hoc ꝺsidera q̄ pfecte deo in oīm
bus obediēs nō dat se deo cū pua mēsura.igit² ꝺgruū est q̄ et deꝰ
sue cōsolatōez dulcedis nō det ei in pua mēsura. Audi spōsionē sal
uatoꝛis. In q̄ mēsura inq̄t mēsi fueritis remetiet² vobis ¶ Vis q̄nto
scire q̄ p obīam hō insupabili dulcedine recreat². Audi ecclesiasti=
cū. Nihil inq̄t dulciꝰ q̄ respicere in mādatis dñi. ¶ Vis sexto scire

q̄ p obedientiā hō beatā vitaz assequit². Audi ipm dei filiū de pre loquentē. Mandatū inquit eius vita eterna. Audi quoqz rursum salu atorē. Si inquit vis ad vitā ingredi: serua mādata. ¶ Vis septimo scire q̄ p pfectā obedientiā hō de morte ad vitaz beatā q̄si imedia te trālfert². recursum habe ad neptē meam. p q̄ hoc infertus manifestius declarat². ¶ Deniqz vis octauo scire q̄ p obedientiā homo q̄si deificat². vt dicere possit cū apl̄o paulo. viuo ego. iā nō ego. vivit vero in me xp̄s Vide ecclesiasticū. eris mq̄t velut filiꝰ altissimi obediēs.

¶ Capitulū terciū otinēs solatōes sup obediētia in licitis exhibē, da superiori suo cuicūqz etiā si malꝰ sit p̄latꝰ. et p̄cepta eiꝰ rigorosa

Tercio post p̄missa accessit ad dñam solatricē etiam alia quedā psona tristis ꝓpter obedientiā et obseruantiā p̄cep, torum suoꝝ superioꝝ: p̄cipue minus discretoꝝ. p eā deside, rās solari. Cui illa p cōsolatōe ei impēdēda de suis pu, ellis tredecim assignauit

¶ I. CONSIDERATIO.

Prima puella ad hoiem ex p̄missa causa tristē sic ait. Ex p̄cedentibus hō notū factū est quāti valoris sit p̄ceptis dei obedire. Sed quid? Nūquid nō etiā tanti est alteriꝰ superioris p̄ceptis obedire ꝓpter deū. Est oīno: cum in hoc magis deo obediat² q̄ ipi superiori dicēte apl̄o paulo Serui obedite p oīa dñis vris. q̄cūqz facitis ex aīo opamini sicut dño et nō hoibus. sciētes q̄ a dño rēpietis retributionē. Vñ et p̄ clareuallis. Quidq̄d inquit vice dei p̄cipit hō. q̄ non sit certū displicere deo. haut secus oīno est accipiendū q̄ si p̄cipiat deus. Hec ille p̄. igitur nō est differēter accipiendū. Esset aūt si illa q̄ imediate soli deo fit obediētia valeꝝ multū. Illa autē que fit hoīmi. valeꝝ minus. q̄ aūt nō sit talis dña. testa² etiā nr̄ aquinensis. Nihil inquit maius hō p̄t deo dare: q̄ q̄ ꝓriam voluntatez ꝓpter ipm alteriꝰ subiciat volūtati. Hec ille. Sed et alter quidam dicit sic. Multū glorificat deū vere obediēs qui facit bn̄placitum dei. cum deus hoc ei mādat etiam p vilem psonā. et tāto est gl̄ia dei maior. quāto psona illa est vilior. Hec ille. Sz et ulteriꝰ tanto magis glorificat² obediēs: q̄nto ipe magis glorificat deū. patz hoc dicēte ysaya. Si glorificaueris eū. id est deū. dum non facis vias tuas. et nō inuenit² volūtas tua. tūc delectaberis sup dño et sustollaz te sup altitudinē terre. q̄d igit². Profecto de p̄mo ad ultimū. sequit² q̄ q̄nto viliori quis ꝓpter deuz obedierit. tanto glorioliori ipe erit.

¶ II. CONSIDERATIO.

Secunda puella ad hoiem obediētie causa grauatū sic ait. Estimo q̄ obedientia maxime idcirco est tibi gr̄uis. quia malꝰ est p̄latus cui subiceris. durisqz eiꝰ p̄ceptis. Sz nequaq̄ ideo turberis. immo doleris potius ꝓpter bonū q̄d dsequeris. Audi magnū patrem Augustinum. Bonus inquit si fuerit qui tibi preest. nutritoꝝ tuꝰ est. malus si fuerit. temptatoꝝ tuus est. et nutrimēta libēter accipe. et in

temptatione approbare. Hec ille pater. et nõne nutrimentũ reddit vigorosum. ꝫ approbari p̃sertim in hiſ q̃ dura ſunt eſt a deo gl̃ioſũ, q̃ ꝓpter hoc diſputatoꝛ laboꝛioſis ſe dat ſtudijs dieb9 ac noctib9 Dimicatoꝛ p̃sertim pugil in duello duris et diris ictib9. miles veꝛo ſeu pugnatoꝛ in guerra ſe exponit. et ingerit piculoſis batellis et conflictib9. et nõne hec g̃uioꝛa ſunt cõiter oĩbus p̃latoꝝ etiã malorꝝ diſciplinis et vexationibus. vñ tedia a malis p̃latis illata. obediẽter piter et libẽter ſunt vtiq; tolerãda p̃ approbatõe gloꝛioſa. nec eſt excipiẽda pena carceris. q̃d patꝛ ſatis clare ex ſupi9 dictis. imo reuera q̃nto p̃latus cui quis obediẽs fuerit ꝓpter deũ durioꝛ eſt ſeu g̃uioꝛ. tanto deus taliter obediẽti benignioꝛ erit et ſuauioꝛ. vt ſic vel apud ſe cogitare poſſit. ſi is cui obedio ꝓpter deum eſt indiſcret9 toꝛtoꝛ. ego diuina conſolatõe ne me tãgat malicie ei9 toꝛmentũ alleuioꝛ et ſuppoꝛtoꝛ. Himiꝝ teſtãte voce eccleſie Iuſtorum anime. ſ. qui reddũt vnicuiq; quod ſuũ eſt. et p̃ oſequẽs ſupioꝛibus ſuis obedientiã ꝓpter deũ. hij in manu dei ſunt. et nõ tanget illos toꝛmentũ malicie. Hinc patꝛ ſanũ eſſe conſiliũ cuiuſdã dicẽtis Non te moueat magiſter impit9. indiſcreta ptãs. ſ. quo min9 pfecte obedias. nõ tm̃ bonis et modeſtis. ſ̃ etiã diſcolis. Vt petr9 ait. ſed paulus modũ addit. Serui inquit obedite dñis carnalibus in ſimplicitate coꝛdis vr̃i ſicut xp̃o. faciẽtes voluntatẽ dei ex aĩo cũ bona volũtate ſeruiẽtes ſicut dño et nõ hoĩb9. Ecce dicit. obedite in ſimplicitate coꝛdis vr̃i. id eſt nõ diſceptãdo de mãdatis p̃lati. non ſubtiliter diſcernẽdo circũſtantias p̃cepti. quẽadmodũ multos vidimus ſ̃m p̃rem clareuallis poſt p̃cipientis impium multas facere q̃ſtiones. et q̃re ſepius gemiare. Vñ hoc venit. quis hoc inuenit, conſiliũ. inde murmuratio. excuſatio. ſiĺãtio. impoſſibilitatis. aduocatio amicoꝝ. Qui pater etiã ad frẽs de mõte dei ſcribens. Perfecta inquit obediẽtia maxime ĩ incipiẽte eſt indiſcreta. hoc eſt non diſcernere quid. vel q̃re ſibi p̃cipiatur. ſ̃ ad hoc tm̃ niti vt fideliter et hũiliter fiat q̃d a maioꝛe p̃cipit9. Idẽ loquẽs de nouicio. Stultus inquit ſit vt ſit ſapiens. et hec oĩs eius ſit diſcretio. vt in hoc nulla ei ſit diſcretio. hec oĩs eius ſapiẽtia ſit. Idẽ quoq; pater alibi. Rara inquit auis in terris diſcretõ. ideo diſcretõis locũ frẽs in vobis ſuppleat virtus obediẽtie. vt nihil plus. nihil minuſ. nihil aliter q̃ impatum ſit faciatis. Rurſum dicit apl̃s. faciẽtes volũtatem dei ex aĩo. quis tam indeuot9. qui q̃d ſciret volũtatẽ dei nõ faceret ex aĩo. id eſt hylariter. Tudi p̃rem clareuallis. Serenitas inquit in vultu. dulcedo in ſermonib9. multũ coloꝛat obedientiã. Facies tenebris triſticie obfuſcata. deuotõez ab animo receſſiſſe ſignat. Hec ille dulcis pater. Tales igitur qui ſic obediunt q̃ onus ſibi impoſitũ cum triſticia poꝛtant ſunt ſicut ymagines in edificijs que columnas ſuſtinent. et rugata facie triſticiam ſimulant. ¶ Rurſum dicit apl̃us Seruiẽtes ſicut domino et non hominibus. id eſt iudicãdo taliter.

Sed iudicãtes se seruire nõ sicut hoīibus. ʒ sicut dño. tales cum nõ sit dñs indiscretꝰ vel distorꝰ nõ hñt de malo ꝑlato vel distore, to ꝙrulari. ʒ magis de suo seruitio qđ nisi sicut dño fit plurimũ gl̃i, ari. quippe teste scriptura. gloria magna est sequi dominum.

¶ III. CONSIDERACIO.

Tercia puella sic ait. O hõ nescis ꝙ pace frui cũctis est optabile teste scriptura q̃ dicit. optata cunctis mortalibus pace frueris. Dices forte quo pacto hãc habeo? Profecto obedientia. Hinc dicit² in ecclesiastico. Qui custodit ꝑceptũ. nõ expiet² quicq̃ mali Ʒ et salomõ in ꝓuerbijs. Qui inqt timet ꝑceptũ. in pace versabit² Vñ et ysayas dicit. Vtinã attẽdisses ad mãdata mea. fuisset q̃si flumen pax tua. Hinc etiã de spmõe qui interꝑtat² obediẽs. dr in figura. siluit terra inda oibus dieb⁹ spmõis. siluit inquit. i. ĩ pace q̃euit ¶ Sane id de ꝓmpte obediẽte et ꝑfecte tenendũ est. Nempe aliter obediẽtes nõ sp gaudẽt pacis silẽtio. ʒ qñq; clamãt. qñq; murmurãt. Si quidez clamãt. talis obediẽtia est sicut obia demonũ qui ad ꝑceptũ xp̃i exibãt a multis clamãtia. Si vero murmurãt. tũc sũt obedientes vt rota carri si vncta nõ fuerit. nõ solũ in hoc ꝙ licet obediãt. tñ ꝓpter defectũ vnctõis spũssancti ñ obediũt ꝓmpte sine murmure. ʒ etiã ꝓpter hoc. qz vnꝰ alterꝝ nõ vult ꝑcedere sicut rota rotam in carro. qñ dicit nõ faciã hoc. nisi ꝑius fecerit ille. de q̃li obediẽte tanq̃ de fatuo dicit² in eccliastico. ꝑcordia fatui. q̃si rota carri

¶ IIII. CONSIDERATIO.

Quarta puella sic ait. Cur g̃uat te obedientia? Nescis ꝙ ꝑfecta obediẽa obediũt oia. creatorꝭ. s. et creature. Vis scire de creatore? lege scripta de josue. et inuenies ꝙ ipe domĩo obediunt reges amorreorꝝ inuadẽdo ad liberandũ. s. gabaon ciuitatẽ ꝑ eos obsessam. cui⁹ voci viceuersa ipe de⁹ obediuit ad temp⁹ occasũ solis impediẽdo. Nam de hoc sic legit². Locutus est josue dño. Dixitq;. sol cõtra gabaon ne mouearis. stetit itaq; sol in medio celi. et nõ festinauit occũbere spacio vni⁹ diei. donec vlcisceret² se gens de inimicis suis. nõ fuit antea et postea tam longa dies obediente domino voci hoĩs. et pungnãte ꝑ irl̃. ¶ Vis rursuz scire quõ ꝑfecte obediẽti creature obediunt. Ecce in pr̃m libro legitur. ꝙ quidã de seniorib⁹ misit discipl̃m suũ ad hauriẽdaz aquã. et erat puteus remot⁹ a cella. discipl̃us vero oblit⁹ funẽ venit ad puteũ. et ꝑ lõgitudie vie non audẽs reuerti ꝑ fune ne forte ctristaret seniorẽ. ꝑstrauit se in oꝛone. et surgẽs de oꝛone clamauit. O putee. abbas meus misit me vt hauriã aquã. et statiz ascẽdit aq̃ ad os putei. et ipleuit sup lagenam gl̃ificãs potẽciã saluatoris. aq̃ aũt putei reuersa ẽ in locũ suũ. Itẽ legit² eodẽ libro ꝙ abbas paul⁹ ꝑcepit discipl̃o suo johi vt afferrz ei fimũ bou ei ad vtẽsilia necessariũ At ille ait. ĩ loco vbi fim⁹ ẽ habitat leena. cui abbas. si venerit sup te alliga eã et duc eã tecũ Iuit Iohãnes. inuenit leenã irruentẽ sup eum. qui voluit eã tenere

ſz ipa aufugit. Iohes vero ſeqbat² eam dicēs. abbas meꝰ p̄cepit vt alligatā ducā te ad eū. et ſtatim beſtia ſubſtitit. et tenēs eā reuertebat² ad monaſteriū. qđ cum vidiſſet abbas ne forte diſcipulus inde extolleret². dixit ei. ſicut tu inſenſibil' es. ita inſenſibilē beſtiā eduxiſti. ſolue et dimitte eā vt pgat ad locū ſuū. Hec ibi. ſz et ibi et alibi de hac materia plurima reperiuntur exempla.

¶ V. CONSIDERATIO.

Quinta puella ſic ait. Neſcis q̄ ſancto job teſtāte milicia eſt vita hoīs ſup terrā. Victoria igit² neceſſaria eſt volenti nō ofundi. Bz et gl'oſus eſt oīs qui triūphat. Quis eſt inquiet hic et laudabimus eū. Profecto vir obediēs. hic nēpe patit² triūphi genere nobiliſſimo. qđ eſt inquies genꝰ illud. Ecce nobiliſſimū genus triūphi eſt ſeip̄m vincere. quod quidē facit vir obediens. Audi Gregoriū. Vir inquit obediens victoriā loquit². dum em̄ aliene voci hūiliter ſubdim². noſmetip̄os in corde ſupam². Hinc et ſalomō in prouerbijs. Melioꝛ eſt inquit qui dñatur aīe ſue expugnatoꝛe vrbium Nōne dicit hū. Vtiq;, multi nāq; vrbes et regna ſibi ſubiugarūt. q̄ tñ ad hūc triūphum nobilē mīme puenerūt. O quāti eſt hoc ſeipſuz vincere. Audi illuſtrē ſenecā. Qui inquit ſeip̄m vincit, otra oia foꝛtis eſt. Vis huiꝰ ſcire rationē. Ecce pfecte deo obediēs ſic deo eſt ſubiectus. et alia ſibi q̄ nihil ei ſic repugnat q̄ p̄ualeat. Nam inpfecte obediēte ip̄e deus pugnat. Vñ nō eſt mirꝝ ſi triūphat. Audi quid dicit dñs in leuitico. Si inquit i p̄ceptis meis ambulaueritis, pſequmini inimicos veſtros. et coꝛruent coꝛam vobis.

¶ VI. CONSIDERACIO.

Sexta puella ſic ait. O hō ſubmittas te obediētie reuerēter. nā digna eſt tanq̄ dña reuerēda q̄ ſola. id eſt ſine virtutis ceteris aduenire vel manere apud hoīem erubeſcit Audi magnū Gregoriū Sola inquit obediētia virtus eſt que ceteras virtutes mēti inſerit. inſertaſq; cuſtodit. Ecce dicit ceteras virtutes mēti inſerit. et ſi dixeris quid nam opat² hec inſertio. Diſcas hoc ſimilitudie Haz ſicut agreſti arboꝛi ꝓprijs ramis detrūcatis, ſolent inſeri duo ramuſculi alicuiꝰ nobilis arboꝛis. et deinde arboꝛ que peꝰerat agreſtis producit folia, floꝛes et fruct9 iuxt̄ naturā arboꝛis nobilis, de q̄ ramuſculi ſunt aſſumpti. Sic etiā cū hō arboꝛi opetur p̄ius ꝓprijs ſuis ſenſus. ſ. et volūtatis ramis detrūcatis. inſerit obediētia coꝛdi ipſius tanq̄ trūco ignobili ſenſuz et voluntatē alienā tanq̄ ramuſculos nobiliꝛis arboꝛis. ſ. ſui ſupioꝛis. quo fit vt coꝛ illud ramuſculoꝝ nobiliꝝ ſibi inſitoꝝ. ſ. ſenſus et volūtatis aliene naturā ſapiat. et ſm eos opetur

¶ VII. CONSIDERACIO.

Septima puella ſic ait O bone fr̄ ḡuitati obie q̄ etiā malo p̄lato et ḡuiboꝰ ei9 p̄ceptis obedi². ē bonū obediētie p̄ferēdū. qº ipa obediētia qbꝰuis bonis alijs libē factis ꝓpter deū dinoſci² p̄ferēda. hoc autē diſcas exēplo p̄claro ſcriptura quoq; necnō et clara rōne

Ecce em̄ quantū ad exemplū narrat. Cassianus de monachis ceno-
bij quod erat in thebaide q̄ obediētie virtutē non solū opi manuū.
seu lectioni,vel silentio,et quieti celle p̄ferebāt. Verūetiaz cunctis
virtutibus ita p̄ferebāt,vt hinc iudicarē oīa postponēda et vniuer-
sa dispēdia subire ꝺtenti erant. dūmodo hoc bonū in nullo violare
viderēt. Hec quidā hystoriagraphus. Nec mirū dicit. Nanqz scrip-
tura libro regū. Melioꝛ est obediētia q̄ victime. sz melius dicit in
ecclesiastico. Melioꝛ est obediētia q̄ stultoꝝ victime. q̄si supona-
tur illos stultos esse qui bonū obediētie nō p̄ferūt,sz ip̄m negligūt
Volētes magis alia p voluntate ꝓpria deo victimare. ¶Sane q̄ me-
lioꝛ illo obediētia sit. hoc quidē clara ꝺfirmat ratio Opa nāqz vir-
tutū q̄ p̄sciſe obmittunt obediētie causa. illa nimirū opa ip̄a talis
obediētia virtualiter vt p soꝛoꝛē meā prius patuit. aut equualēter
in se ꝺtinet,aut etiā iminēter. De qua quidem obediētia vt de foꝛti
muliere virtutū filiabus compata illud salomonis p̄ōt intelligi.
Multe filie ogregauerūt diuicias,tu supgressa es vniuersas.

¶VIII. CONSIDERATIO.

Octaua puella sic ait. Nescis karissime q̄ dñs testāte luca in do-
mo symonis discubuit. Teste etiā marco circūspectis omnib⁹
cum iam vespa esset hoꝛa exiuit in bethaniā cum. xij. Symon autez
obediēs interp̄tat. et sic domus symonis domus est ebedientis.
Sed et nomē bethanie interp̄tatū dicit dom⁹ obediētie. Quid igi-
tur est dñm in domo symonis discubuisse,et in bethaniā exiuisse,ni
si q̄ p obedientiā domus dei homo efficit. Sed nec credendum q̄
hec dom⁹ dei decoꝛe careat ipo deo eā adoꝛnāte. Nimirū de⁹ qui
fabricat⁹ est auroꝛā et solē,ip̄m solē,lunā et sydera,frondes,floꝛes.
et gēmina,atqz volucres celi,et multipharia alia excellēter depīxit.
quō domū obediētie p expulsionē ꝓprij sensus et volūtatis a coꝛ-
de hoīs in habitaculū sibi excisum non magis egregie depingeret
et oꝛnaret. Hec est domus dñi de qua illud psalmiste. Dilexi deco-
rem domus tue,et locū habitatōis glorie tue.eo pocius p̄ōt intelli-
gi q̄ de loco coꝛpalis celi et decoꝛis sui. quo ꝺstat spūalē decoꝛez
et oꝛnatū coꝛpali nō mediocriter añferri.et oīi etiā glorie coꝛpo-
ralis habitaculi.

¶IX. CONSIDERATIO.

Nona puella sic ait. Nōne hō referente sup̄ soꝛoꝛe mea didicisti
q̄ pena ignis purgatoꝛij supat omnē penā q̄ hō vnq̄ passus ē
in hac vita,vel pati p̄ōt. Sicut aūt minus pfecte obediens magis
in illo moꝛabit,aut durius affliget. Ita pfecte obedientes parū
vel nihil moꝛant in purgatoꝛio. Vis scire cām. Ecce in vere obedi-
ente xp̄s viuit et opat dicēte ap̄lo. Viuo ego,iā nō ego,viuit ve-
ro in me xp̄s. Nec est verisimile q̄ de⁹ sit in futuro eoꝝ opm vltoꝛ.
quoꝝ hic est actoꝛ. Sz et magne lucis est obedientia. Nam pfecte
obediens ad expediendū se de debito bñ habz vñ soluat. aliter. s.
q̄ longo tpe i purgatoꝛio vl̄ inferno. Subdit⁹ em̄ pfecte obediēs

quasi meretur continue. quia non solum certa bona exequēdo. sed etiam dubia qñ non suo sensui. sed sensui et voluntati innititur sui superioris. Sane q in hoc specialiter religiosus nō modo quantū ad euasionē purgatorij vel eius diminutionē. verum etiam quantū ad celestis p̄mij augmentationē faciat p̄fectū suum. Ex eo quidē patz q status religionis. status est p̄fectōis. cui in celo p̄mium respondet acquirende. In qua tñ religione expedit superioris exteriora quedam qñqz imponētis sensui inniti. eius implendo totaliter voluntatem. Audi ad hoc venerabilē ieronimū religiosum quēdam allo quentē. Seruias inquit frībus. hospitū pedes laua. passus iniuriaz taceas. p̄positum monasterij timeas vt dñm. diligas vt parentem. credas tibi salutare quidquid ille p̄cipit. nec de maioris sentētia iudices. Hec ille.

X. CONSIDERACIO.

Decima puella sic ait. Audi frater quibus rebus obedientia est compabilis. quibus inquies. Profecto rebus illis quib9 ipse obediens omode vehitur ad portum salutis. Nimiz obediēcia facta est quasi nauis institoris. Nempe sicut ille in naui etiam quiescens. comedens. vel bibens. illo p̄cedit. quo quidem tendit. quia non suo. sed motu mouetur alieno. Ita et obediēs in religione etiā quiescendo. comedēdo. et bibēdo. ad portū salutis puenire meretur Rursum obediens quasi eques in paradisum vadit. nō quasi miser peditās sup terram innitēdo pedibus suoz affectuū. sed alieno sensui et volūtati quasi pedibus alienis innitendo. qui etiā ad celum viam sciūt. nec cespitare assueuerunt. Hinc est etiā q obediens velocius portatur. qz pedes quib9 innititur velociores sunt p̄prijs Nimiz qui in religione est. surgit de nocte citius. currit ad chorū celerius. et alia multa facit expediti9. q̄ hic in seculo facerz tardi9 Ex eadem etiā causa qz. s. alienis innititur pedibus in vijs quibus procedit maculatur minus. nisi manifestā peccati immūdiciam cōtinerent. et sic de vere obediente dici potest ex p̄uerbijs. Vie eius vie pulcre. quare et offendit min9. manifesto em̄ peccato circūscripto. siquis hoc quod ei iniūgitur peccati vel piculi in dubio contineret non ei esset. sz superiori cui9 sensui et volūtati innititur imputandum. et sic ei de suis superioribus potest dici. In manibus portabunt te. ne forte offendas ad lapidem pedē tuum. Nimiz subdit9 non solum non peccat. sed etiā meretur si in dubio suo obediat superiori. in quo casu melior est conditio subditi q̄ sui superioris cui obedit. vel quē iuuat in causa p̄babiliter dubia. q̄uis secundū veritatē sit iniusta. facit ad hec sententia magni patris habita in decretis.

XI. CONSIDERATIO.

Undecima puella sic ait. Aduerto frater q simil' sis pueris qui de p̄fundis rebus doceri qñqz indigent figuris. Quapropter vt quantū bonum p obedientiā p̄sertim factam assequi valeas. hoc

per figuram discas. Ecce em̄ pfecta obedientia nobis est admodū cōsolatorie figurata. Per quid inquies? Certe p illam scalam quā liber geneseos Iacob vidisse asserit. Ipamq; describit. Vidit inquit in somnis scalam stantē sup terram. et cacumē illius tangens celū Angelos quoq; ascēdentes et descendentes p eam, ad dnm innixū scale. Velles aūt forsitā scire quō scala hec obedientie cornōdet? Et ecce miro mō pulcre et ꝑprie. Quippe sicut p scalam in altū corpa, biliter. ita p obedientiā in altum ascēditur spūaliter. Dicente dño p psayam. dum non facis vias tuas, et non inuenit voluntas tua. tunc delectaberis sup dño. et sustollā te sup altitudinem terre. et cibabo te hereditate jacob ptis tui. ¶ Secūdo sicut scala gradus habet materiales. Ita sm̄ ꝑem clareuallis. obedientia septē habet gradus spūales. quoꝝ primus est obedire libēter. scds obtemperare simpliciter. tercius obedire hylariter. quartꝰ obedire velociter. quintus adimplere mandatū vtiliter. sextus obedire humiliter. septimus obedire indesinēter. qui quidem gradus oms in virtutum sūmula declarantur. ¶ Tercio sicut scala duo habet latera dictos gradus sustētantia. Ita habz et pfecta obedientia. cuius quidem latera sunt abrenūciatio ꝓprij sensus. et ꝓprie volūtatis. quō namq; bonus esset obediens qui sensui ꝓprio inniteret vel ꝓprie volūtati? Hinc de primo etiam gradu taceo. de alijs dicit pater clareuallis. q eum nō potest ascēdere qui voluntatē ꝑcipientis suam nō fecerit ¶ Quarto sicut scala quā vidit jacob ascendentib9 angelis et descēdentibus erat quasi p via. Ita obedientia est quasi via angelica. Ip sis scz obedientibus dum descendunt fratribus ministrando. et dū ascendunt deo per orationes. lectiones. et meditationes assistendo ¶ Quinto sicut p̄dicta scala super terram stabat erecta. Ita et virtus obedientie non iacet in terra vt de terrenis contenta. sed per intentionē potius erigitur ad celestia. ¶ Sexto sicut cacumen p̄dicte scale immediate tangebat celum. Ita perfecta virtus obedientie confert in morte obedientis, cum vel statim euolet. vel post modicum vt prij declaratum est. quasi imediatum transitum ad celeste regnum. ¶ Deniq; septimo sicut dns videbatur innixus scale. Ita dominus quasi immediate se habet ad virtutem obedientie. sic videlicet q vel nullum. vel modicum est medium inter pfecte obedientem et dominum ipsum, dum mouitur ad celestem gloriam suscipiētem. quēadmodū de se dixisse videtur sanctus dauid dño loquens Tenuisti inquit manū dexterā meā. et ī voluntate tua deduxisti me. et cum gloria suscepisti me.

¶ XII. CONSIDERATIO.

Quodecima puella sic ait. Scias q sicut hoiez sua inobia de paradiso eiecit. ita obia in paradisū hoiem introducet Nimiꝝ in luca de xp̄o dicit et discipl'is. eduxit eos foras ī bethaniā et eleuatis manib9 suis bñdixit ill'. et factū ē dū bñdicerz ill'. recessit ab eis. et ferebat in celū. Felix quē duxit dns i bethaniā. i. in domū obie

nam supare potest pre alijs · q et ipse post xpm eodem in loco ascē, surus sit in celum · Vtiq ad excellentissimū statum · Tudi quantum ad spem statum hmōi excellentissimū in domo obedientie pmeren, di quid ostensum fuerit cuidā prm posito in extasi · Hic quidem si- cut legitur. vidit quatuor ordines hoim ante deū · Primus erat ho- minum infirmantiū et grās deo agentiuz · Secundus erat eoz qui fuerant hospitales · Terci eoz qui solitudinē sectātur. et non vi- dent homines · Quartus eoz qui pter deum et obedientiā sollici, te patribus sunt subiecti · Erat autem hic quartus ordo supior alijs tribus. et maiorē gloziam pre ceteris habebat · vtens torque aurea. et dum quereret senex quare hoc esset · rnsum est ei. qm oms alij ha- bent aliq requiem adimplēdo ppias voluntates. quis etiā bonis opibus · Hic aūt oms volūtates suas relinquēs. tot pendet in vo- luntate patris iubentis · Merito aūt qui sunt hmōi sup alios exaltā, tur exemplo xpi de quo dicit apl'us · Factus est obediens usq ad mortem ec · pter quod et deus exaltauit illum · et donauit illi no- men · quod est super omne nomen ·

XIII · CONSIDERACIO ·

Terciadecima puella sic ait · Vides frater ex pcedentib q otri- stari non oportet de supiorum mandatis et pceptis · verum si oporteret nō tn in casibus multis · In casu nanq quo papa quid p subreptionem pcipit · non vult q impleatur · testāte venerabili vo- lumine decretoz Vn et in quadā decretali epla dicit papa ad quē, dam archiepm · Tut mandatū nrm veraciter impleas · aut per tras quare adimplere non possis · rōnabilem causam ptendas · quia pa- tienter sustinebim si nō feceris · quod nobis fuerit prava insinua- tione suggestū · Bursuz in causa scandali potest quis a papalis mā, dati executione excusari · papa in alia decretali epla p concilium canonisata dicente · Si non potest ei sine scandalo puidere · equani, miter sustinemus si pro eo mandatū nrm non dixeris exequendum · Per hoc aūt verbū si nō potes · glosa ordinaria sumit argumentum id soluz fieri posse. qd comode. vel iure fit. et sine scandalo · et q sic pter scandalū receditur a iure · et inducit ad hoc iura · Deniq in casu quo otra executionē rationabilis causa reddi potest. nō est ne, cesse mandatū pape exequi · Vn et glosa ordinaria sup pmissum ver, bum equanimiter. notata dicit esse argumentū. q mandatum supio, ris non est necesse adimplere. vbi ratio nō adimplēdi potest reddi · et inducit ad hoc iura · Postremo in casu quo phibitio plati pro, pter necessitatē rūpitur. is qui hoc vel in parte facit non culpatur. testante hoc etiam volumine decretoz ·

Capitulum quartum continens consolationes sup votoz ob, ligatione ·

Quarto post ꝑmissa ad supradictā dñam ꝺsolatricē accesit et alia ꝑsona tristis. querens sup votoꝝ emissoꝝ obligatione consolari. cui mox illa de suis puellis pro consolatione ei impendenda duas assignauit.

¶ I. CONSIDERATIO.

Prima puella ad predictum tristem sic ait. scio bene q; nōnulle sunt in mūdo virgines et vidue etiā libēter caste viuentes. nō nulli sunt et viri a carnalibus delicijs abstinētes tpantiaz in cibis et potibus sectantes. atq; a multis vicijs se custodientes. quibus tm̄ ad hec vel cōsimilia graue esset voto obligari. seu necessitari. Bz quid? Hunquit bene mouētur? Nequaq;. Audias in hac parte sentētiam magni ꝑis Augustim. Non inquit te vouisse peniteat. immo gaude iam tibi nō licere quod cum tuo detrimēto licuisz. felix necessitas que in melioꝛa ꝺpellit. Hec pater ille et multū bene. Nam et felix necessitas in carētia ꝺsistens gladij q̄ ꝺpellit ad nō interficiendū. Cur non sic et felix necessitas ꝺsistens ꝓpter votū in libertatis carentia que ꝺpellit ad sectandū tempantiam ad caste viuendum. ad abstinendū a carnalib⁹ delicijs. ad se custodiendū a vicijs multis. Deniq; ꝓpter tria sm̄ thomā aquinensem melius est aliq̄d facere ex voto q̄ sine voto. Primo quia vouere est actus latrie. qui est virtus nobilissima. quod aūt impatur a virtute nobilissima. melius est et magis meritoꝛiū. Secō q; qui vouet magis se deo subicit q̄ ille qui non vouet. sicut qui arboꝛem dat cum fructu. q̄ qui dat tm̄ fructū. Vt anshelm⁹ dicit Vñ et ꝓmittētibus gr̄e aguntur Tercio. quia ꝑ votū voluntas immobiliter firmatur ad bonum facere aūt aliquid ex volūtate ad bonuz firmata. hoc sm̄ ph̄m in ethicis ad ꝑfectionem pertinet virtutis.

¶ II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. Audi fr̄ illud quod cadit sub voto. vel scitur esse bonū. vel malum. vel quale sit est dubium. Si dubiū quidem. facile poterit in certum bonū ꝺmutari. Si bonū vero quo nō est aliud melius. ꝺsolatoꝛia debz esse ad ipm̄ implendū obligatio. felici iuxta dictum soꝛoꝛis mee necessitate existēte que ꝺpellit in melioꝛa. Si aūt ꝺtristat quia aliud impossibile melius est. facile potest eo in melius ꝺmutato tristicia cessare. Immo circa bonum et melius. Audi patrem clareuallis. Ego inquit non arbitroꝛ minoꝛa vota impedire debere maioꝛa. nec deum exigere quid tanq̄ sibi ꝓmissum bonū. si ꝓo eo melius aliquid fuerit ꝑsolutum. Etem̄ vero alicui forte debenti vobis duodecim nūmos. si pro eis die constituta marcam solueret argenti. iuste iraſceremini. Doꝛo si quod sub voto cadit malū esse ꝺnoscitur. non ꝺtristet votū. quia nō est obligatoꝛium. dicente illo ysidoro. In malis ꝓmissis rescinde fidem. In turpi voto. muta decretū. quod incaute vouisti nō facias. impia est ꝓmissio. que scelere adimpletur. ¶ Deniq; circa id qd̄ euentu malū

fit doctores sic diffiniunt. Illud inquiunt quod in aliquo euentu est bonum. in aliquo malum. non obligat nisi pro euentu bono. vt votum Iepte de quo in libro iudicum. Vnde venerabilis thomas aquinensis. quidquid inquit votum fiendum impediret. si pns esset etiam voto facto obligationē aufert. Vnde si aliquid possibile cū vouetur. postea fiat impossibile. tollitur obligatio. Hec ille.

¶ Capitulum quintum continēs desolationes sup necessitate abstinendi a voluptatibus carnalibus. seu super restrictione a talibus.

QVinto post premissa ad ꝺñam illam magnam desolatricem accessit et alius tristis sup restrictione a carnalibus voluptatibus querulando. at illa eidem duas de suis puellis pro consolatione deputauit.

¶ I. CONSIDERACIO.

Prima puella sic ait. Noui frater supra p sororem meam sufficienter te edoctum vacare carnalibus voluptatibus minime expedire. etiam si liber esses. et vltionē dei non timeres. nūc vero tm restat te consolari super abstinēdi a talibus necessitate contraria libertati. Quapropter scias q̄ homo in hac parte suo arbitrio libere derelictus. non minus q̄ nunc p̄dicta necessitate. imo multo amplius et grauius captus esset seu constrict⁹. ¶ Vis hoc per testē scire. Audi salomonem in proverbijs. Iniquitates inquit sue capiunt impium. et finibus peccatorū suorū quisq; constringitur. Audi quoq; magnum patrem Augustinum. Suspirabam inquit ligatus nō ferro alieno. sed mea ferrea voluntate. velle meum tenebat inimicus. et inde mihi cathenā fecerat et astrinxerat me. quippe ex volūtate peruersa facta est libido. et dum seruitur libidini. facta est consuetudo. et dum consuetudini non resistitur. facta est necessitas. Hec ille pater. Et nota hoc q̄ dicit velle meum tenebat inimicus. sed nullus esse potest tam malus prelatus. quin tolerabili⁹ sit q̄ velle subditi sit in eius q̄ in inimici potestate.

¶ II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. Nescis homo q̄ ab inimicis periculose captus ac ad tempus dimissus. tempore inducciarum nōnunq̄ capitur denuo ab amicis. ne si primis capientibus se forsitan presentaret. deterius ei contingeret. tam in rebus q̄ etiam in persona Sed quid? Nunquit non oīs carnales habens voluptates exercē di libertatem. et si non actu captus sit. de ꝓpinquo tamen capi valens iam multotiens est censendus captus esse. quippe qđ parū distat. nihil distare videtur. Expedit igitur ei vt ꝺra tale piculuz ne periculosissimum incurrat laborintum ab amicis capiatur deo. sibi a carnalibus abstinendi necessitate quōlibet imponēte. Quapropter summus amic⁹ tuus ipe deus per infirmitates forsan a carnalibus

voluptatibus.puta febribus.vel alijs ꝺsimilibus te restringat. tutum hoc paternum est.atq; sentiendū est esse bonum tuum etiam in presenti Per hoc nempe a febre spirituali et vtiq; grauiori suppositaris. ne scz primo frigus refrigescentis in te caritatis sentias. et calorem deinde nimium libidinis estuantis. participium quidē et principium future febris infernalis qua verabūtur impij. ꝑpetuis porrimis iterum et iterū.et sic imꝑpetuum transeundo ab aquis niuium ad calorem nimium. Demiq; et p hmōi infirmitates te ab illicitis restringentes liberaris ab infirmitate spirituali te frangente. et temptationib⁹ subcūbente. que quidem inimica est mentalis vigoris et vniuerse virtutis. Horro si per religionem restringaris. atq; amicabiliter capiaris.et hoc quōlibet deroget libertati. doceebunt sorores mee que secuntur de hoc nequaq; dolendum esse. sed gaudendum.

Capitulū sextum ꝺtinens consolationes sup religionis ingressu. et derelictione mundi et secularis vite.et oim q̄ in seculo amantur

Sexto post p̄missa ad p̄fatam dñam consolatricem accessit et alius tristis sup p̄missis consolari desiderans. cui mox illa de suis puellis ser assignauit.

I.CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. O homo mūdane. Nescis q; mundum relinquere.est vincula euadere. vincula inq̄ valde periculosa. Audi de hijs vinculis magnum patrem Augustinū. Vincula inquit huius mundi aspiratem hnt veram. iocunditate falsam. certū dolorē. incertam voluptatem. durum laborem. timidam quietem. rem plenam miserie. spem beatitudinis inanē. Audi rursum de mundi periculis eundem p̄rem. Mundus inquit iste piculosior est blandus q̄ molestus.et magis cauendus cum se illicit diligi.q̄ cum ammonet cogitq; ꝺtemni. in hoc mundo. non timere. non laborare. nō piclitari impossibile est. Audi eundem itidem de conditionibus mundi ꝓpter pericula relinquēdi O inquit amatores mundi huius. cuius rei gratia militatis. maior ne esse poterit spes vestra in mūdo.q̄ vt amici mundi sitis. Ibi inquit nisi fragile plenus piculis. et p quot pericula peruenitur ad maius periculum. pereāt hec omnia. et dimittamus hec vana et inania. conferamus nos ad solam inquisitionem eorum que finē non habent. vita hec misera. mors incerta subito obrepit. et post hec negligentie supplicia luenda sunt. Deniq; de mundi laqueis et piculis audi patrem clareuallis. Mundus est inquit vbi malicie plurimum. vbi sapientie modicus. vbi omnia sunt fiscosa. omnia opta tenebris. et obsessa laqueis. vbi periclitantur anime. affligūtur corpa. Vbi omnia vanitas et afflictio spūs

Idem quoq; pater dicit. Mundus clamat. ego deficiam. caro clamat ego inficiam. dyabolus clamat ego decipiã. Xps vero dicit. ego reficiam. Hec ille pater. quare merito mundus relinquendus est ꝓpter xpm dulcem refectionẽ. dicente eodem patre. Cui inquit xps incipit dulcescere. necesse est amarescere mundum.

¶ II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. O homo fac de necessitate virtutem. et relinque mundum labilem. quem in longum tenere nõ potes tanq̃ nimis instabilẽ. Audi ad hoc beatissimũ pẽz Gregoriũ egregie loquentem. Ecce inquit iam in seipso mundꝰ aruit. et adhuc in nostris cordibus floret. vbiq; mors. vbiq; luctus. vndiq; percutimur. vndiq; amaritudine replemur. et tamen ceca mente carnalis concupiscentie eius amaritudines amamus. fugientem sequimur. labenti inheremus. et quia labentez retinere non possumus. cũ ipo labimur quem cadentem tenemus. Hec ille pater.

¶ III. CONSIDERACIO.

Tercia puella sic ait. Relinque homo gaudenter mundum. vtpo, te turbatuum. fedum. et spinosuz. Vis scire q̃ ob ista. id ẽ quia talis est sic vtiq; relinquendus. Audi magnum patrem Augustinũ Ecce inquit turbat mundus et amatur. quid si tranquillꝰ esset. Eorumoso quõ hereres. qui sic amplecteris fedum. Florez eius quõ colligeres. qui a spinis non reuocas manum. Audi de his spinis etiã patrem clarenallis. Plenus est inquit mundus spinis. in terra sũt. in tua carne sunt. versari in his et minime ledi. diuine potentie est. et non virtutis nostre. Deniq; de spinis diuitiarꝝ mundi. et voluptatum sodales mee supius egregie sunt locute.

¶ IIII. CONSIDERATIO.

Quarta puella sic ait. O homo libenter relinque mundum quem iam esse didicisti piculosum. Relinque mundu; quod etiã vna tecum alijs plurimis conueniret. Dices forte Quo ergo ibimꝰ aut quorsum fugiemus. Fugite mundum qui potestis. vel p ingressuz religionis. Audi patrem clarenallis de hoc plane intendentem. Fugite mundum de medio babilonis. et saluate animas vestras. Quotate ad vrbes refugij. vbi positis et de ꝓteritis agere penitenciam. et in ꝓsenti obtinere gratiam. et futurã gloriam fiducialiter ꝓstolari. Hec ille pater. Dices forte nõne est melius in mundo esse. q̃ in claustrali carcere. Hequaquã falsa ista suppositione existente est ẽm contrarium supponendũ. mundus quippe carcer est. ꝫ claustrum vti posterius audies. paradisus.

¶ V. CONSIDERATIO.

Quinta puella sic ait. O homo ꝓ religionis leto ingressu considera premissa picula babylonis vite. s. secularis Hon te decipiat regnum mundi et ornatus seculi. de quibus a puella religionem ingrediente. vel nomine ipius solet cantari. Regnum mundi

et omnem ornatum seculi cōtempsi. ꝓpter amorem domini mei ihu xp̄i. Vides forsan quēpiam potentem. aut eius coniugem in multo ornatu ꝓcedentem atq; gloriantem. talemq; psonā reputas felicē Sed plane erras vt plerūq;. Audi de potentibus principibus magnum patrem Augustinum. Nostri inquit principes cum pauperes deliquentes publice arguant et confundāt. diuitib⁹ peiora peccā, tibus nec nutum faciunt in quor̄ domibus rapina paupum. dum aliorum inopiam suas vel suor̄ diuitias faciūt. Hec ille. Quapro: pter et de vxore potentis concludo ꝙ magna merito in amaritudi, ne potest viuere. et ornatum sui corporis recipe de his que miseris paupibus auferuntur. et vagientibus in cunis infantibus subtra: huntur. Vere vere mors in olla. mors amare voluptatis. est i olla potētis. Immo reuera pl⁹ ꝙ mors. Audi sentētiaz tullij. Quis inq̄t dicat vtile hoiem in cōmodo alteri⁹ suū cōmodū augere. et alter̄ alteri aliquid detrahere hoc est magis contra naturam ꝙ mors. ꝙ pauptas. ꝙ dolor. nō patitur natura vt alior̄ spoliis nras faculta, tes augeamus. Audi de hoc cassz. Dndeat inquit illis sumere qui: bus iubemur offerre. vltra oms crudelitates est diuitez velle fieri de exiguitate mēdici.

VI. CONSIDERACIO.

Sexta puella sic ait. Hone legisti vel audisti ꝙ filia babilonis misera. Sed et miseri sunt vtq; filij huius seculi. Multo illis melius esset religionē ingredi. ꝙ in silua seculi latronē fieri. vel pi, ratam in mari magno huius mundi. necnō etiā ꝙ vxorē fieri. cuius, cunq; tyranni. quod non raro otingit secundū cursum mundi. pre: cipue nobilibus psonis. et tanto frequentius quāto nobiliores sūt et potentiores. Vis em̄ scire ꝙ non solum hij qui latrones dicūtur et vt tales iudicantur. sed etiā illi qui condemnant tales. iudices seculi sunt latrones. Audi Valeriū maximum Quesitum inquit erat a socrate cur rideret. respondens ait. Video magnos latrones du: centes parum latronem ad suspendium. qui digniores sunt suspē, dio. Sacrilega inquit minuta puniuntur. sed magna in triūphis po, nuntur. Audi rursum magnū patrem Augustinum. Remota inquit iusticia. quid sunt regna? nisi magna latrocinia. et latrocinia quid sunt. nisi parua regna? Ideo eleganter et veraciter Alexandro ma: gno quidam pirata deprehensus respondit cum ab eo interrogaret quid sibi vt mare in festum haberet Ille libera voce. quid tibi inq̄t vt orbem terrar̄? Sed quia ego exiguo nauigio facio, latro vocor! quia tu magna classe impator? Hec ille. et nōne melior esz religio: nis status tam viro ꝙ mulieri! ꝙ de latrocinijs animarum suarum perniciem sustentari?

Capitulum septimum continens consolationes super vita clau: strali et monastica tam monachorum ꝙ etiam sanctimonialium.

Septimo post premissa accessit ad sepedictā dñam ꝺsolatri-
cem principalē etiā alia quedā psona tristis sup sua ad vi-
tam claustralē et monasticā obligatione ꝺsolationē que-
rens. cui illa mox de suis puellis causa consolationis ei
impendende quatuoꝛ assignauit.

I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait de claustrali vita et monastica.nec monac-
hus nec monialis tristari habet. Cur enim monialis tristaretur.que
tanq̄ sponsa xp̄o dei vnigenito desponsata est. et testāte supza ne-
pte mea celestis regina effecta est. quod quidē cum non obstet dif-
ferētia sexuum apuꝺ deum vbi sz̄m apostoluz nō est masculus.neq;
femina.etiam de aīma monachi dici pōt. Indifferēter igitur loquē-
do cur psona claustralis monachus vel monialis de vita monasti-
ca ducenda in claustro tristaretur.non facile occurrit vꝛgens ratō.
p̄sertim hoc attento q̄ in claustro sunt psone plures in nomine xp̄i
congregate in medio quaꝛ est xp̄s.testante ip̄o xp̄o.vbi inquit fu-
rint duo vel tres ogregati in nomie meo,ibi sum ego in medio eo-
rum. Quid ergo. Profecto xp̄m secū hz̄e.hocq; spōsione ista etiam
scire.merito valde ē ꝺsolatoziū. debetq; esse oīs tristicie exclusiuū

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella ad psonam tristē sic ait. Quō tristari potes de
vita claustrali.que tot ꝺtra tristiciam para habes remedia. Ni-
mirum vita claustralis vita angelica est. vita claustralis vita sine
cura est. vita claustralis ex spe quā habet admodū ꝺsolatoꝛia est
Deniq; vita claustralis secura pter et solacioſa est. Vis scire q̄
vita claustralis angelica est. Audi illustrē ieronimū. quod inquit
faciunt angeli in celis. hoc faciunt monachi in terris Quod quidē
sane intelligendū est. non de monachis extrauagabundis. sed ma-
nentibus i claustris. Vis scire q̄ vita claustralis maxime inferioꝛ
vita sine cura est. Audi patreꝫ clareuallis loquentē ad monachos
Vestri inquit curam semel nobis credidistis. quid rursum de vobis
intromittatis. Hec ille pater. et vere magna est cōsolatio q̄ homo i
claustro cum bona cōscientia a cura suipius suppoꝛtatur. Vis de-
mum scire q̄ vita claustralis ex spe quā habet admodū ꝺsolatoꝛia
est. Audi illū petrum Rauēnensem. Spes inquit fructuum releuat
arboꝛem. foꝛtemq; pugilem contemnere facit molestias ictuū spes
coꝛone. tibi quoq; furetur grauamia claustri.et grate seruitutis of-
ficium. et expectatio iubilei. Hec ille. verum quia nuditas paupta-
tis posset opponi. hinc subiungit. nudus atletha foꝛtius ꝺimicat.
natatoꝛ exuitur, vt fluuium transeat. viatoꝛ exōneratur a sarcinis,
vt expeditius currat. Hec iterū ille. et nōne apta est compatio mo-
nachi ad hec. Est omnino Monachus nanq; a ꝓprietate rez temp-
alium denudatus. potest scuto fidei et gladio spiritus cōtra mali-
gnos spiritus se temptantes foꝛtius ꝺimicare. exuēs quoq; veterē

hominem potest de mundi huius mari magno et procelloso melius enatare. A curarum etiam sarcinis exoneratus potest in via mox sic vt beatum deprehendat expeditus currere. Deniq; vis scire q vita claustralis secura pariter et solacioſa est: Audi illum innocentium tertium qui scribens cuidam canonico regulari plebani officium exercenti. Si inquit omode fieri poterit vnum canonicum regularem tecum habeas ad cautelam. cuius in his que dei sunt et regularis observantie. tam consortio q̄ solacio pfruaris. Hec ille. quanto aut maior simul est in claustro numerus psonarum. tanto maior cautela. tantoq; maius solacium. Docet autem expientia q assumptis de monasterijs et ad episcopalem dignitatem promotis. nequaq̄ illorum cum quibus eos contingit viuere. solacium eis tantum sapit quantum illud quod habebant vel adhuc interdum hec possunt solacium fratrum.

¶ III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. Nonne habitare i claustro merito delectat? quod paradiso voluptatis compatur? Audi petrum illum Ravennatem. Iuxta inquit sententiam cordis mei si paradisus in hac vita pñti est. vel in claustro. vl in scolis est. quidq̄d enim extra hec duo est. plenum est anxietate. inquietitudine. amaritudine. formidine. sollicitudine. et dolore. Audi quoq; et pdem clareuallis. Vere inquit claustrum est paradisus. hic prata virentia scripturarum. Hic perfluens lacrimarum vndositas. qua de purissimis affectibus amor ille eliquat. Hic em sunt arbores. erectissimi chori sanctorum. et nulla est que nō multa fructus gaudeat vbertate. hic est illa sublimis mensa in qua deus et cibans et cibus. munerās et munus. offerēs et oblatum. duina. et duinius. hic digeste sunt omnipotentis diuitie. hic refusa est gloria angelorum. Dutasne otiari illos qui habitant vnius moris in domo? Videas hūc sacris lectionib9 intendentem. Illum incūbentē orationib9. hunc p suis excessibus lacrimantem. illum in dei laude exultantē. hunc vigilantē. illum ieiunantem. et officia pietatis sibimuicē imūdere. nocte dsurgunt ad dsitendum ei. vespe. et mane. et meridie narrant et ānunciāt eius laudē. et dis illorum sedulitas in orbem diuini rotatur obsequij. Hec pr p̄dictus

¶ Ad quod addendū arbitror q ibi fructus ligni vite. ibi fructus ligni scientie boni et mali. vel forsan tm boni. Vtpote eorum animis speram lune trāscendentibus. vbi non est malū. vtpote mundū ignorantibus positum in maligno. ibi fic9 dulcedinis. et pinguedinis spiritus. Ibi mala granata estu libidinis, febricitātibus refrigerium prestantia. Deniq; ibi omne lignum pulcrum visu grate conuersationis. et ad vescendum edificatoria recreatione suaue Postremo ibi in copia sunt flores. et fructus honoris et honestatis. Audi rursum pdem clareuall. Claustralis inquit paradis9 ad suauē spirātis austri clemētiā. qsi tot floribus austri vernat. quot virtutib9 hñdat

¶ IIII. CONSIDERATIO.

Quarta puella sic ait. De claustrali vita posses forsitan cõtristari. aut propter experientiam magni patris Augustini. qui prout decretorũ liber cõmemorat. ad vincentium donatistam sic scripsit. Non sum peiores expertus qꝫ qui in monasterijs defecerunt. aut propter nostram experientiã qua videmus quasi in omnibꝰ monasterijs religionẽ lapsam esse. ac inde pplexitatem tibi ingeri. dum ex vna parte te male agere cogitas. si ipam religionẽ non ad vnguem serues. et ex parte alia grauis ceteris esse times si te aliorũ moribus non conformes. sed primum pmissorũ te non debet contristare. presertim considerato qꝫ defectus qui pessimos reddit in monasterijs est in paucioribus. pfectus autem vt in pluribus quorũ nonnulli in viros optimos proficiunt. ad quorũ pfectionis gradum difficile est quoscũqꝫ pertingere. nec paucorũ prauitas mouere debet in hac parte. Audi quo ad hoc rursum patrem magnum Augustinum Vigilet inquit disciplina domus mee. homo sum. et inter homines viuo. nec mihi arrogare video vt domus mea melior sit qm archa noe. vbi tamen inter octo homines vnus reprobus inuentus est. Aut melior sit qꝫ domus abrahe vbi dictum est. Eice ancillã et filium eius. Aut melior sit qꝫ domus ysaac. cui de duobus geminis in malachia dictum est Iacob dilexi. Esau aũt odio habui. Simpliciter autem fateor coram domino deo nostro qui testis est mihi super animã meam ex quo deo seruire cepi qm difficile sum expertus meliores. qꝫ qui in monasterijs pfecerunt. Secundũ etiam pmissorum non debet contristare nec pplexitatẽ ingerere. verum potiꝰ pplexitatem tollere atqꝫ consolari poterit dictum patris clarevallis. Qui inquit secundũ regulam viuere statuerunt. et si non ad vnguem vt dicitur totam custodiunt. et siqua pro sui claustri ritu. vel mutant. vel ptermittunt. a regulari tamẽ pfessione non discedunt. dum tamen sobrie. et iuste. et pie. qꝫ moribus viuere non desistunt.

Capitulum octauum continens consolationes sup qprie voluntatis carentia et abdicatione.

Octauo post premissa ad supradictam dominã consolatricem accessit et alia psona tristis ratione carentie et abdicationis qprie voluntatis desiderans consolari. Cui illa de suis puellis speciales cõsolatrices tres assignauit.

I. CONSIDERATIO.

Prima puella ad tristem sic ait. Cur tristaris de proprie carentia voluntatis. que grãde maluz esse predicatur. et qua cessante homo a grandi malo preseruatur. Vis scire vtrunqꝫ? Audi de primo prem clarevall'. grãde inquit malũ qpria volũtas Audi quoqꝫ eundẽ prem de scõo Cessz inqt volũtas qpria et infernus non erit.

In quem ẽm deseuiet ignis nisi in ꝓpriam voluntatẽ. Nam ꝓpria voluntas deum impugnat et aduersus eum extollitur. ipa est que paradisum spoliat infernum ditat. sanguinem xpi euacuat. et ditioni dyaboli mundum subiugat.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. Si scires homo quantū valeret ꝓprie voluntatis abdicatio minꝰ esset si non tue alterius alicuius ꝑponeres voluntatẽ. Cuius inquies. Profecto hautdubiū quin dei. et quin etiā ꝑlati nisi certus esses q̄ ꝓcipet quid iniustū. Nimiꝰ de ꝑponendo diuinā voluntatẽ reddit magnus pater Aug⁹ huius rationē. Sic inquit homo ab humanis in diuina dirigitur. cum humane voluntati diuina volūtas ꝑponitur. Hec ille. Sed quid putas. Est ne parum in diuina dirigi ab humanis. Certe nō est ẽm que sursum sunt sape nō que sup terram. quod similiter sequit² ex ꝓprie voluntatis abdicatione. Audi psalmam. Dum inquit nō facis vias tuas. et non inuenitur voluntas tua. tūc delectaberis sup dño. et sustollā te sup altitudinē terre. quasi dicerꝫ. vt nihil terrenoꝝ q̄uis altum et excellens videatur te delectet. Dicto de ꝑponēdo plati vt ꝑmittatur voluntatẽ occurrit sufficiēs ratio. Quippe nō solꝫ venerabili ieronimo testante. volūtas pfecta faciendi. p ope reputatur facti. Sꝫ etiā testāte magno ꝑre Augustino. Quidquid vis et non potes. factū deus reputat. Nōne autē sequitur q̄ qui perfecte volūtati alterius suam iam subiecit. is multa et maxima q̄uis vir possibilia ſm equiualentiā in ordine ad mercedē capiendam iam pfecit. s. oia que ille ꝑcipe potuit. q̄uis ea realiter nō fecerit. nec vnq̄ facturus sit. Itaqꝫ ꝓpriam voluntatẽ abdicans. habēsq̄ ꝑmptum animū volūtati dei vel alterius ꝓpter deū obediendi in oīmibus. talis p infinitis a deo remunerabitur que nunq̄ est facturus Audi rursum ieronimū. In lege inquit opa requirūtur. in euāgelio volūtas q̄ritur. que et si effectū nō habuerit. tn̄ ꝑmium non amittit Audi quoq; gregoriū seu verbū eius cōsolatoriū. Non est inq̄t manus vacua a munere. si archa cordis plena fuerit bona voluntate Hec ille. Et patet exemplū in abraham p sororeꝫ meam inductum supius et deductum.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. Scias hō q̄ sine ꝓpriā volūtatẽ abdicādo īmediate dinā peligas. siue tue volūtati peligas volūtatẽ alterius ꝓpter deū. etiā sic dinā voluntatẽ peligis. q̄ppe philosophicū ē ꝓpter q̄ vnūq̄ꝫ tale et illud magis vt ꝓpter qđ amam⁹ illud magis amatū est. Sꝫ qđ. Certe nulli dubiū quin hui⁹ ꝓprie volūtatis abdicatio q̄ faciēte diuina volūtas frequēti actu ꝑeligitur et plus amat. via sit ad maximū bonū hoīs Nimiꝰ cū ex actib⁹ frequētatis generet² habitus. via est ad habitualē tandē pariter et actualē deificatōꝫ illā quā pulcre describit et dclarat pr̄ clareuall. Oportꝫ inq̄t nos ī hūc affectū q̄nq̄ trāsire. vt quō de⁹ oīa voluit esse ꝓpter semetipꝫ. sic nos quoq; nec nosipos nec ali⁹ aliq̄d fuisse vl̄ eē veli⁹

nisi eque ꝓpter ipsum. scz ob ipsius voluntatem solam. nō nostram voluptatem. quod etiā in oꝛone quotidie postulam⁹. cum dicimus Fiat voluntas tua. sicut in celo et in terra. sic aūt affici et deificari est. Nam quō aque stilla multo vino mixta dum vini sapoꝛem iduit et coloꝛem. a se tota deficere videtur. et quō ferrum ignitum et candens ꝓpria foꝛma exutū. igni simillimū efficitur. et quō luce solis pfusus aer in eandē luminis claritatē transformatur. Ita deo vt nō tam illuminat⁹ q̄ ipsum lumē esse videat². sic omnē tunc in sanctis humanam affectionē quodam inefabili modo necesse erit a semetipa liquescere. atqz in dei penitus trāsfundi voluntatē. alioqn̄ quō deus oia in oīmbus erit. si i hoie de hoīe quicq̄ superet. Hec pr̄ ille

¶ Capitulum nonum otinens consolationes religiosaꝝ psonarum sup ꝓprie volūtatis amissa. libertate et obediētie iugo et necessitate

Nono post p̄missa accessit ad dñam consolatricē etiam alia psona tristis grauata ꝓprie voluntatis amissa libertate et obediētie iugo et necessitate. Cui dña illa tres de suis puellis pro consolatione sibi impendenda assignauit.

¶ I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. Tu qui religionē es pfess⁹. querela tua insinuat q̄ nō tam opum tibi iniūctoꝝ grauitas. q̄ opandi necessitas. et libertatis caretia te otristāt. Ex hac de causa mīme otristeris. Nempe si obediens fueris. iussumqz supioꝛis dilexeris. nullum iugum obediētie. nullaqz opandi necessitas te grauabit. Audi leonem papam qui his verbis dñi. Discite a me quia mitis sum et humilis coꝛde. iugum em̄ meū suaue est. et on⁹ meū leue. Sic alludit Nihil inquit arduū hūilibus. vel asperū mitibus. et facile omnia pcepta venīt in effectu. qū et gratia p̄tendit auxiliū. et obediētia mollit impium. nec dura ibi necessitate seruitur. vbi diligitur quod iubetur. Hec ille. ¶ Rursum sis pfecte obediens. et ꝓmitto tibi q̄ fueris maxima libertate. Vis hoc scire? Audi patrem clareuallis. Perfecta inqt obediētia legere nescit. terminis nō artatur. nec cōtenta est angustijs pfessiōis. largioꝛi volūtate fert² in latitudinez caritatis et ad oīe qđ iniungit². spōtaneo rigoꝛe liberalis alacris: qz animi modum non considerās in infinitā libertatem extendit. Hec pater ille.

¶ II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. O amice nōne optares q̄ opera tua minoꝛa alijs. deo essent maioꝛibus gratioꝛa. Optarem inquies. Sed quo pacto id consequaris docet fiducialiter noster aquinensis. quia inquit necessitati aliqua faciendi que secundum se nō placent per votū obediētie homo se subicit ꝓpter deū. ex hoc ipo ea q̄ facit sunt deo magis accepta si etiam sint minoꝛa. quia nihil homo maius deo dare potest q̄ q ꝓpriam voluntatē ꝓpter ipm̄ alterius

voluntati subiciat. Vnde in collationibus patrum dicitur. deterrimum genus monachoꝝ esse sarrabitas qui absoluti a senioꝝ iugo habent libertatem agendi quod libitum fuerit. et tñ magis q̄ hij qui in cenobijs degunt in opibus diebus ac noctibus consumuntur. Hec acquiensis.

III. CONSIDERATIO.

Quercia puella sic ait. Audisti homo quid iam p sororem meā de sarrabitis dictum sit. q̄. s. pessimum genus monachoꝝ sunt. quoꝝ profecto similitudinē gerunt hij qui in religionibus sunt exleges. et a cōibus ceteroꝝ legibus specialibus exemptionū seu libertatū priuilegijs gaudere volūt. Sed quid de his qui sine gratia libertatibus ceteris fratribus osimiliter suis superioribus humiliter obediunt. Certe illi et isti multū valde dissimiles sunt. Tu ergo si libertatibus huiuscemōi non vtaris. multū interest inter te et illum qui vtitur eis. Ille quidem exlex clarior est forte apud homines ipa sua libertate. tu vero apud deum et angelos clarior p̄ci osa tua humilitate. Ille licet coram simplicibus. coram stultis. coramq; paucis decoretur et gloriosꝰ appeat libertate qua vtitur faciente. eius tñ gloria eo minuit². quo miscetur et confūditur. vana stulticia. seu stulta vanitate dum cernitur ambulare in mirabilibꝰ sup se. taceo q̄ ex hoc frigescit oīno a caritate. Tu vero et si humilis sis in alioꝝ oculis. quid cure tibi dum hoc eligis prius humilis factꝰ in oculis xp̄ijs. vestitus habita humilitatis. non tam solida et incorruptibili veste circūamictus. q̄ etiā gloriosa totaliter ab intus in fimbrijs aureis sapientialibus. s. cogitationibꝰ intexta tota suffocata tanq̄ in mediatore tibi purpura caritatis. Insigni, taq; tam gemmis virtutum ceterarum q̄ ipaꝝ floscułis odoriferis. atq; ipa aurea corona glorie circa pectus p spem certissimā firmiter adherēte. nec non quasi quoddā gēmatum pectorale. seu quasi eternorum recordatione ex salutaribus monitis de eternis. monile tibi fabricatū imensum et p̄fulgidū circūdante Sane hec oīa tanto sunt vtiq; excellentiora. quāto virtus humilitatis magis fuerit pfecta. Proinde quēadmodū gloriosam vestē desiderans. non mō de panni specie otentatur. sz quāto in sua specie excellētior fuerit. tanto in ea veste amplius delectat². Ita et q̄nto q̄s vana exlegum sepositā libertate superioribus suis humilius se subicit. tanto quidē de glorioriore virtutis habitu consolari merito poterit.

Capitulum decimum continens consolationes claustralium seu in ogregatione viuentiū sup libere solitudinis carentia.

Decimo post p̄missa accessit ad sepedictā dñam cōsolatricē etiam alius tristis cōquerēs se viuere in ogregatione. et carere solitudinis libertate. Cui illa de suis puell' q̄tuor assignauit pro sua consolatione.

I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. O homo non contristeris de eius rei carentia cuius usus defacili potest malus esse. Vis scire cuius? Certe tibere solitudinis iudice carentis Huius nanq; usus tibi potest defacili malo esse. si de numero imprudentiū fueris. Audi illustrē senecam. Lugentem inquit timentemq; custodire solemus, ne solitudine male vtatur. Nemo est ex imprudentibo qui relinqui sibi debeat. Illud em̄ quod solitudo habet cōmodum est non timere iudicem. Hec ille. Sed quid? Nūquit gaudes appetere solitudinē malam in prudentibus tanq̄ tibi bonam vt prudenti? Profecto si hoc feceris. mox deinceris esse imprudens. atq; ita solitudinē tibi non esse pfuturam. Quippe qui sibiipsi placet maxime vt prudenti. Fatuo homini placet.

CII. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait Non est tristandum de eius carentia. qđ ob sui piculum expti viri piter et sancti suadere non p̄sumunt quinimo potius dissuadere. Quid hoc sit iam nonisti de solitudine per illustrē senecā virum exprissimū Sed et sanctus pater ille clare, uallis de solitudine q̄renda congregatione dimissa deo reliquens cōsilium. ipse ꝓpter antiqui hostis temptationes grauius in solitudine seuientes consulere non p̄sumit. Audi quid dixerit vel scripserit ad sophiam virginem. Malum inquit quod nemo videt, nemo arguit. Vbi autē non timetur rep̄hensor. securus accedit temptator. licentius ꝓperatur iniquitas. In conuentu vero bona siqua agis nemo ꝓhibet. malum aūt facere si vis non licet. Si ergo de fatuis virginibus es. cōgregatio tibi necessaria est. si de prudentibus da oleū congregationi. Hec ille pater. Et ecce q̄ nec prudentē congregatōez egredi liceat. sed dicit ei potius. da oleū congregationi. id est da cōsolationē impendēdo oleum spūalis leticie, vel da. id est cōmunica lumen quod habes in lampade.

CIII. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. Vis homo scire cui liceat de monasterijs causa solitudinis egredi. Audi venerabilē ieronimū p̄sbiterū. Solitariā inquit vitam nunquit rep̄hendimus. mime quippe quā sepe laudauimus. Sed de monasterijs hmōi volumus egredi milites quos heremi dura rudimēta non terreant. qui speciem cōuersatōis multo tpe dederunt. qui omniū fuerunt mimi vt primi oīm fierent, quos nec esuries, nec satietas aliquando supauit. qui pauptate letantur. quoꝝ habitus. sermo. vultus. incessus. doctrina, virtutū est Hec iste venerabilis. Sed quid? Es tu ne miles talis? Profecto eo non licet te de carentia solitudinis cōtristari: quo te non licet q̄ talis existas miles arbitrari.

CIIII. CONSIDERATIO.

Quarta puella sic ait. Quāuis emendatis moribus ꝓficua foret foret solitudo. tñ eo tibi nō solū nō est appetēda. sz potius ne i te vicia exaggerētur formidāda. quo te ñ p̄sumis sufficiēter esse moribus emēdatū. Vis h° scire expti viri tellionio? Audi Johēz cassianū

Solitudo inquit sicut nouit emendatis moribus ꝺtemplationē purissimam reserare. Ita eoꝝ qui minus emēdati sunt. vitia non solū seruare. verum etiam exaggerare consueuit. tamdiuq; sibi patiens et humilis quis videtur. q̄diu cōsortio nullius cōmiscetur. sed ad naturam pristinam reuersurus. cum interpellauerit cuiuslibet occasionis ꝺmotio. emergent ꝺfestim vitia que latebant. et velut equi effrenes certatim ex repagulis missi. ocio longioꝛe ad pniciē auri ge ꝓprij ferotius ꝓrumpunt. magisq; exercitio humano cessante effrenantur vitia i nobis. nisi fuerint añ purgata. Hec ille Cassianꝰ.

¶ Capitulum vndecimū ꝺtinens consolationes sup restrictoine ab egressu claustri recluserij celle vel heremi.

Vndecimo post p̄missa ad supꝛadictā dominā ꝺsolatricem accessit et alia psona tristis ꝓpter restrictionez ab egressu claustri recluſoꝛij. celle. vel heremi. Cui illa domina de suis puellis tres cōsolationis gratia deputauit.

¶ I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. Cur de hoc turbaris qꝺ ad vitaz tibi ꝺfert si monachus sis aut sanctimonialis. Quid inquies. certe claustrum non egredi. Audi venerabilez ieronimū scribentē ad rusticū ꝓout venerabili recitatur volumie decretoꝝ. Placuit inquit communi nostro ꝺcilio vt nullus monachoꝝ ꝓo lucro terreno de monasterio exire nephādissimo ausu p̄sumat. Sit claustro suo ꝺtentus: quia sicut piscis sine aqua caret vita. Ita sine monasterio monachꝰ Sedeat itaq; solitariꝰ et taceat. quia mūndo est moꝛtuus. deo autē viuit. Hec ille pater venerandus. Nec qꝺ de vita monachi ꝓo rōe dicit putetur falsum. Non em̄ de vita loquit̄ naturali que et extra monasterium foꝛsitan magis appareret. sz de vita illa spirituali. de qua et sm̄ quā subiungit. quia mundo est moꝛtuus. deo autē viuit De qua et apl̄m paulum locutuz esse memini. que sursum sunt inq̄t sapite. non que sup terram. moꝛtui em̄ estis. sed vita vr̄a abscondita est cum x̄po in deo. secundū quā etiam dicit alibi. mihi viuere x̄ps est. et moꝛi lucrum. ꝓo hoc certe lucro viuifico obtinēdo p̄mittat dictus pater. Nullus monachoꝝ ꝓo lucro terreno de monasterio exire ausu nephandissimo p̄sumat ¶ Nec opponat mihi quis de ꝓedicatoꝛibus verbi dei. et de lucro eis necessario. Nempe quantum ad exitum. Audi magnū illum archiantistitē Ambꝛosium. Alienū inquit a p̄dicatoꝛe regni celestis cursitare per domos. et inuiolabilis hospitij iura mutare. Verum quantū ad lucꝝ necessarium p̄mittit idem pater. qualis inquit debeat esse qui euāgelizare regnū dei ꝓecipitur. p̄ceptis euāgelicis designatꝰ. vt subsidij secularis āminicula non requirens. fideq; tutus putet sibi quo minus ea requirat. magis posse suppetere.

¶ II. CONSIDERATIO.

Secunda puella ad ꝓsonā ꝓpter restrictionē ab egressu cōtrista tam sic ait. Dic queso cur turbaris? est ne loci artitudo tue cā turbationis? Siquidē hoc ocesseris errare satis ipi? marie exemplo cōuinceris. Audi magnū ꝓem Augustinū. Maria inquit hec inco lit parua nazareth menia. cui angusta quidē est domus. sed patēt celi palacia. Hec ille. et nōne celi palacia cum arto loco in terris sufficere debent religiosis? quoꝝ esse debet cōuersatio in celis? In terris igitur religioso euagari non expedit: si inuenire ad celi pala cia aditum querit. Audi beatissimi sūmi pontificis Gregorij egregi um verbum. Intentioni inquit aie si exterior euagatio clauditur. interior secessus aperitur. Nam quo ex se spargi ꝓpter disciplinā mēs nō pōt: eo sup se intēdere ꝑ ꝓfectū alʒ ꝓuectū ampli? pōt. quia et in altū crescere arbor cogitur: que ꝑ ramos distēdi phibetur. vt cū riuos fontis obstruim?. flueta surgere ad supiora reuocam?. Hec Gregorij?. et bn̄ ꝑ eum simile de arbore ponitur. Nam et homo ar bori compatur. Ꝫ et exemplum de riuis fontis ogrue additur. Nā aqua gratie in locis p̄missis citius hauriēda inuenitur. qui vero bi berit ex hac aqua. fiet in eo fons aque salientis in vitam eternam.

¶ Ceterū nec emendatū moribus heremū expedit egredi. sʒ bene supegredi. licet em̄ heremus lata habeat spacia. tn̄ vasta sunt illa et forsan terribilia. Quapropter audi illustris ieronimi cōsiliū du dum supra ꝑ neptem meā recitatū. Infiniti inquit heremi vastitas te terret. sʒ tu paradisuz mēte deambula. quotienscuqz cogitatione ac mente illuc discēderis. totiēs in heremo nō eris. Hec ille. Si igi tur horres heremi solitudinem, non ꝑ egressum, sed per supgressum celestis queras societatis ōsolationem. ¶ Postremo noueris ꝙ nec egredi monasterium oportet ꝓpter solatio. cum vt ex sororis mee di ctis supius pariter et ex verbis illis psalmiste. ecce ꝙ bonum et ꝙ iocundum habitare fratres in vnum. colligi possit ꝙ solacium fra trum inter se. mundius et iocundius est omni solacō quod reperiri potest in seculo.

¶ III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. Tu qui claustrum, cellam, vel reclusorium. aut etiam heremū contendis egredi. taceo de locis huiusmōi Nonne velles ꝓesertim sine culpa et infamia etiā in carcere ꝓpax imo tpe inclusus inueniri. et stare ibi potius ꝙ alibi. dūmodo inte rim continue numerarētur tibi et darentur ꝓciose margarite vel florēni? Vellem inquies. nec tibi si negares crederetur Quid ergo? Profecto loquēdo sʒm equiualentiā. aut supeminentē continētiam persone ꝙ stare habet in claustro, reclusorio, vl̄ heremo. aut etiā in carcere. illi si vult quasi ōtinue numerātur florēni, vel p̄ciose mar garite. Nimiꝝ quotquot habet orōnum verba mētalia, vel cogita tiones deuotas. tot sʒm equiualentiā, aut supeminentē ōtinentiam

florenos recipit.siue pciosas margaritas.A qua quidē cōtinuatione numerādi si extra in mundū contingeret egredi.oporteret verisimiliter impediri.Ad hanc aūt ōsiderationē visio facit de cuiusdaz monasterij sororibus habita.qua vidit quedā deuota recluſa q ad singula verba matutinaz beate virginis de cuiusdam sororis ore ceciderūt singule margarite.sed et verba in clauſtro pciose doctrine margaritis compantur.Audi magnū pēm Augustinū doctorē eximium.Ea inquit que dicūtur a nobis audite.studio dissuta ōsuere.concissa sarcire.et ea que sunt integra spūalibus margaritis ornare.sequitur nō margaritas vobis de paradisi patria ꝓuidentes. nullā aliā in hoc seculo mercedē optamꝰ accipe.nisi vt vos patiēter et libenter q vobis insinuātur videamꝰ audire.et sm vires vestras opibus adimplere.Dixerim autē de margaritis vel florenis methaphorice.nō q res hmōi vel vnū solum deuote orōnis verbū valeant adequare.sed quia exemplū de talibꝰ vtpote de rebꝰ preciosis notioribꝰ magis est familiare.quēadmodū et saluator dixit. neq mittatis margaritas ante porcos.vbi p margaritas secreta fidei denotātur.ꝓpter eaz.s.pciositatē.q̄uis pciositas illa nō adequet tante rei q̄ significat valorē.Sed nec facit hoc florenꝰ.q̄uis in eo ymago cesaris impssa sit.vel agnus dei xps.Loco igitur tot florenoz.aut margaritaz ponātur tot regna.vel tot mundi.quāuis nec p illa adeq̄tur deuota orō.sicut nec sola dilectō.Esto em̄ q regnū.vel mundꝰ sit in hoīs substātia.tn̄ dicit scriptura.si dederit hō omnē substantiā domꝰ sue p dilectōe.q̄si nihil despiciet eā.

Capitulum duodecimū continens consolatōnes adolescētis sup iugo parentum.aut seniorum quibus subditus esse debet pro condi tione sue etatis.

DVodecimo post pmissa ad dñam cōsolatricem principalē accessit et alius tristis rōne etatis adhuc sub iugo existēs. et querens sup illo cōsolari.Cui mox illa quinq de suis puellis pro consolatione assignauit.

I.CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait.O adolescēs cur de meliori tuo cōtristaris. scz de iugo cui subiceris.sine quo iugo tanq̄ lasciuus et dissolutus.tandem in graue iudicium deduceris.Audi verba ecclesiastes filij dauid.qui premittens hyronice et dicens.letare iuuenis in adolescentia tua.et in bono sit cor tuum.in diebus iuuentutis tue.et ambula in vijs cordis.et in intuitu oculorum tuorum.subiūgit. et scito q p oīmibus hijs adducet te deus in iudiciū.sequitur.amoue maliciam a carne tua.adolescentia em̄ et voluptas vana sunt. Sane dictum iugum licet malū aliquod pene otineat.tamē rationē magni boni habet respectu predicti tremendi iudicij precauendi.

quo quantū adolescens secundū cor suum vixerit.et in delicijs fuerit.tantum dabitur ei tormentum et luctus.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait.O adolescēs non tristeris.sed gaude potiꝰ de iugo cui subiceris.vtpote de re tibi necessaria,atq; multum ꝓficua.Ad quid inquies?Profecto ad doctrinā virtutuꝫ.Hi, mirꝫ quemadmodū mediāte iugo a boue maiore ꝑm poetam discit arare minor.Ita et a senioribꝰ virturum studia discere hꝫ adolescens.quod quidem fit potissime mediante iugo correctionis et disciplīe quo senioribus tenetur subditus esse.dicente apostolo petro.Adolescentes subditi estote senioribus.

III. CONSIDERACIO.

Tercia puella sic ait.Nescis ꝙ oīe quod paternū est.bonum est. teste saluatore.Vos inquit cū sitis mali nostis bona data dare filijs vestris.eo aūt quo id quod paternum est.bonum est.Vtiqꝫ appetibile et amandū est.quippe oīa bonū appetūt.Sed quid.Certe sequitur ꝙ adolescēs nequaq̄ tristari hꝫ de iugo cui subiectꝰ est.Nam illud quidem paternū est.atq; in his plerūq; consistit de quibus loquitur ecclesiasticꝰ.Qui inquit diligit filiū suum,assidu, at illi flagella vt letetur in nouissimo suo.sequitur.mortuus est pater illius et quasi non est mortuus.similem enim reliquit sibi post se.non des illi potestatē in iuuentute.curua ceruicē eius in iuuentute.et tūde latera eius dum infans est.ne forte induret et nō credat tibi.Hec ibi.Sane qđ de paterno bono dictuꝫ est.non solū ad eum qui pater est genitura referendū est.sed etiā ad illum qui pater est cura extendendū est.quemadmodū et ad illos qui in cōgregatione p̄res sunt honore.vel etate.iuxta hoc ꝙ p̄missum est.Adolescentes subditi estote senioribus.

IIII. CONSIDERATIO.

Quarta puella sic ait.O adolescens cum bonum sit appetibile. cur de bono tristaris.de iugo scz vtiqꝫ tibi valde bono.Audi quid in trenis dixerit jeremias.Bonū est inquit viro cum portauerit iugum ab adolescētia sua.Ecce non dicit tm̄ ꝙ bonum sit adolescenti.sed hoc supponit per locum a minori.Nam si viro quidē bonum est quod minus videtur inesse vtiqꝫ et adolescenti.Vex ꝙ viro ab adolescētia bonum illud accedat.id est ꝙ iugum discipline non mō in adolescentia bonum sit.sed ꝙ etiam abinde deriuetur. et secundum effectum vite disciplinate vsqꝫ ad viri statum inclusiue dinuetur et terminetur.in consūmatione virtutis.patet ꝓpter dispositionem in adolescentia inchoatam.et perfecte tandē in bonum habitum conuersam.quemadmodū et in malo secundū poetā Quod noua testa capit inueterata sapit.

V. CONSIDERATIO.

Quinta puella sic ait. O adolescens attende scripturā que sic dicit. Sensus et cogitatio humani cordis pni sunt in malum ab adolescētia sua. adolescēs ergo corrigi indiget. vt ab huius mali incursione pseruetur. quā nimiz correctōez eo minꝰ habz refugere. et dignius appetere. quo a malo desiderat pseruari Bz dices forte. In quo corrigi potero? Audi psalmistā de adolescēte deo sic loquentem. In quo corrigit adolescentior viam suaz. et rndet otinuo. in custodiēdo sꝛmones tuos. et puto q ex hijs sermonibus est pcipue sermo ille quo saluator dicturus erat. Tollite iugum meū sup vos et discite a me. quia mitis sum. et humilis corde. et inuenietis requiē aīmabus vris. Iugum em meum suaue est. et onus meū leue Itaqz adolescēti iugū correctionis et discipline sibi debituz eo est portandum. quo vel est iugum dñi immediate. vel saltem iugo dñi quod ipo teste suaue est subalternatū. Eo aūt māsuete et humiliter est portandū. quo portantis mansuetudo et hūilitas pserūm iuncte caritati reddunt ipm suaue. nec sinūt ipsum durum esse vel asperū. Deniqz eo est et desiderāter portandū. quo sicut ptactum est. natū est aferre ad magnam pacem seu requiem animaz.

¶ Capitulū tredecimū continēs asolationes scolaris seu discipuli super frequentatione scole. et super disciplina seu correctione duri seu rigidi magistri.

Terciodecimo post pmissa accessit ad dñam asolatricem et alius tristis sup frequētia scolarum et correctione rigidi magistri petens consolari. Et illa pro consolatione eidē impendenda tres de suis puellis deputauit.

¶ I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. O indocte et discole cur fugis scolas? cum potiꝰ eis deberes cum desiderio apropinqre. et causa disciplīne. et sapientie collū iugo subicere p breuiter et leuiter asequendo delectabili fine? Audi ecclesiasticuz verba doctoz conueniēta pponentem. Appropiate inquit ad me indocti. et cōgregate vos in domū discipline. quid ad hec retardatis. et quid dicitis. in hijs aie vestre sitiunt vehemēter. Apui os meū et locutꝰ sum. compate vobis sine argēto sapiētiā. et collū vrm subicite iugo. et suscipiat anima vra disciplinā. In primo est em inuenire eam Videte oculis vestris. quia modicū laborauī et inueni mihi multaz requiē. id est inueni sꝫm interliniarē. iocūditatē sapiētie. Hec ibi. et ecce quod requiritur. et quod pmittitur et q leuiter obtineatur. Requirit quidem ab indoctis scolaribꝰ et discolis. q doctoz approprīēt et congregentur in domum discipline. s. in scolis. nec tardent ibi venire pter sitim aīme. qua. s. sꝫm mūdi sapientem oēs hoies naturaliter scire desiderāt. et p asequēs potari aqua sapiētie compande nō argēto. sꝫ erecte cernicis submissiōe ex aio iugo scolastice discipline

Quod vero ꝓmittitur est ipsa sapientia aperto doctoris ore. id est clare et apte tradēda ꝓo delectabili fine. scz ꝓo requie multa id est ꝓo iocunditate ꝑ eam habēda. Dicro ꝙ leuiter et breuiter valeat obtineri ipse doctor exemplo suo insinuat. In ꝓximo inquit est inuenire eam. videte oculis vestris. quia modicū laborani et inueni mihi multam requiem.

¶ II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. Cur magistrum rigidum refugis? Dices forte. quia virgis me dure verberat. Sed erras ꝓcrsus. Nam inde turbaris in quo potius est attendēdus actus paterne dilectionis. quēadmodum per contrariū dicit salomon in ꝓuerbijs. Qui parcit virge odit filiū. potius igitur dicere haberes cum psalmista Virga tua et baculus tuus ipsa me consolata sunt. scz baculus palmatorij. et virga correctorij. Nōne hec merito ad consolationem esse debent et sunt puero bone indolis. vtpote que fugant stulticiā. tribuunt sapientiam. et ab inferno liberāt animā. ¶ Vis scire ꝙ virga correctōis fugat stulticiā? Audi salomonē. Stulticia inquit colligata in corde pueri. et virga discipline fugabit eam. Vis scire ꝙ virga discipline et correctionis tribuat sapientiā? Audi rursus salomonē. Virga inquit atq; correctio tribuit sapientiā. puer aūt qui dimittitur volūtati sue. confundit mrem suam. dicit mrem id est ꝓsonam ad modum affectuose mris respectu eius se habentē. quemadmodū apls ad illos se habuit respectu quoꝝ actum maternum metaphorice sibi ascribit dicēs. Filioli quos iteꝝ parturio. Vnde ꝑ mrem potest intelligi doctor pueꝝ doctrine sue omissum materno affectu diligens. sm quē affectū loquens doctor ille eximius Augustinus. Rogo inquit vos diligēter ea que a nobis dicūtur audite. et me putate mrem esse animaꝝ vrāꝝ. sz et dauid ad Ionatham. sicut mater vnicū amat filium. ita te diligebā. nec quantū ad affectum doctoris respectu discipuli obstat verbeꝝ castigatio. quēad modū in apocalipsi dicit. Ego quos amo. arguo. et castigo. ¶ Vis deniq; scire ꝙ virga discipline et correctionis ab inferno liberat aīam? Audi iteꝝ salomonem. Noli inquit subtrahere a puero disciplinam. si em ꝑcusseris eum virga. non morietur. tu virga ꝑcutis. et animam eius de inferno liberabis.

¶ III. CONSIDERACIO.

Tercia puella sic ait. O iuuenis animaduerto te errare grauiter in via moꝝ. qui quasi opediendus in scolis fugis rectorē ipārum tanq; te ꝑ ipm dure vinculandū. O si q̄litatē opedum seu suauitatem hmōi vinculoꝝ agnosceres et virtutē. forsitan diceres cōsimiliter cuidam cani de quo ludendo fertur. ꝙ se videns ligari farcimmibus. cognoscēsq; hoꝝ ligaminū delectabilem qualitatem. ligate inquit me fortiter. tam a parte ista. q̄ a parte illa. securitas semp bona est. Sed q̄ sectanda sit doctrina scolastica inueni bone

indolis·licet aspera sapientia sit in doctis· q̄mq3 suauia sint vincu
la et compedes illius·hoc patet ecclesiastico referēte·Fili inquit
a iuuentute tua excipe doctrinam.sequitur·q̄ aspera est nimium sa
pientia in doctis hominibus.et non pmanet in illa excors·Sequi
tur·Inice pedem tuu3 in opedes illius.et in torques illius collum
tuum·subice humerum tuum et porta illam.et ne accidieris vincu
lis eius·sequitur.et erunt tibi opedes eius in protectione fortitudi
nis·et bases virtutis·et torques illius in stola glorie·decor em̄ vi
te est in illa.et vincula illius alligatura salutaris·stola glorie in
dues eam.et coronam gratulatōis suppones tibi·fili si attenderis
mihi disces eam·Hec ibi.et nōne protectio fortitudinis et bases vir
tutis.stola glorie decor vite.necnō alligatura salutaris.et corona
gratulationis tibi supponenda suauia·quedam sunt que in p̄missis
virtualiter ostendunt.que et merito possunt te allicere.et tanq̄ conso
latoria delectare·Dices forte·vbi nam sunt hec?An me p hec spe
randa decipe queris?Vti factui pueri a suis doctoribus ad alphabe
tum citius ad discendū decipiūtur·data eis spe.q̄ in fine sint aure
um equulum habituri·Nequaq̄·Sed p vnum intellige cetera·Hō
ne in vita p̄nti hij qui in līis proficiunt.earūq3 studijs amoris vin
culo alligantur·quasi opediti ne ad alia diuertant vagabundi.pre
alijs cernūtur glorioſi·stola induti magistrali·taceo q̄ si eos scīē
tia sua attingat nō abutimerentur in futura gloria et honore coro
nari·¶Sz nec pueros nouiter scolis introductos p dictam spem
credas oīno decipi·Nam et ipi inchoāt sapiētie studium·sz scriptu
ra dicit.equi eor̄ caro et nō spūs·cui sz carni spūs insidet,regēs
eam tanq̄ equū freno rōnis·In hmōi aūt equū redundās claritas
sapientie que auro szm excessum compatur·ip̄m quodāmodo colo
rat aurea claritate·Sz q̄ tandē equus est aureus.in pcessu hoc vir
tute nouelle dispositōis cēseri p̄t equul⁹ aureus nouo suo accessu·

¶Capitulum decimumquartum continens cōsolationes sup dure captiuitatis detentione et vinculatione·

QVartodecimo post premissa ad supradictaz dn̄am accessit
et alius tristis sup dure captiuitatis detentione et vincu
latione querens consolari·cui mox illa tres de suis puel
lis pro consolatione sibi impendenda assignauit·

¶I·CONSIDERACIO·

PRima puella ad tristē illū sic ait·Nescis hō q̄ mala que nos h
premunt ad deum ire opellunt·Nōne aūt et hoc locum hab3
in p̄ssura dure captiuitatis qua nihil est ab extra quo cōsoleris·mi
nus aūt quo leteris?Vtiq3·Quid ergo?Profecto sequitur q̄ dum il
la detineris accessu mentis ad deum ire opulsus·p̄sertim cum cōfes
sione laudis vel peccati in solo deo cōsolationē habeas et leteris

quemadmodum thobiam de deo loquentem dixisse nouimus. Ego inquit in terra captiuitatis mee confitebor illi. et sequitur. Ego autē et aīma mea in eo letabimur. Sed ne pax est in deo letari? Nequaq̄. sz bonū huius letucie que est in deo qui bonū est infinitū dure captiuitatis malo quātitate. pponderat quodāmodo infinita.

III. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. Nōne hoc verbū psalmiste vel qñqz audisti? In conuertendo dñs captiuitatē spon. facti sumus sicut consolati. Tunc repletū est gaudio os nrm. et lingua nra exultatione. Sed et szm magnū illū alemannū Albertū ratisponensium antistitē. qñ quis de captiuitate liberatur. ocurrentibus etiam alijs debitis circūstantijs licitū est chorisare. Quid ergo? Profecto pari rōe captiuitatē boni hominis gaudiū singulare saltem patrie sequitur ipius captiuitatis in ipm conuersione. et tanto quidē maius sine pcione. ānto obstiterit captiuitatem durioze pcessisse. gaudiū inq̄ ciuium celestis irrm ipsi captiuo liberato cōgaudentiū. quod nimirum gaudiū nemo tollet ab eis. quēadmodū rursum locutus est thobias Ihrlm inquit ciuitas dei castigauit te dñs in opibus manuū tuarum: confitere dño in bonis tuis. et bñdic deum seculoz. vt reuocet ad te oīs captiuos. et gaudeas in oīa secula seculoz. et certe quāto hec mutatio dextere excelsi magis est desiderabilis. tanto ipsa captiuitas homini bñ dispositio minus est tristabilis.

III. CONSIDERACIO.

Tercia puella sic ait. O homo si captiuus es seu vinctus eo consoleris quo alligatus existens. si volueris. facile liberaberis. Quonam modo inquies? Profecto si puideris q̄ xp̄o alligeris vinculis amoris seu caritatis quasi cathenule aureis et fortissimis. vna fixa in xp̄o subiectiue. et ad te protensa obiectiue. te scz inuoluente vt obiectū amatū. Alia in te fixa subiectiue. et ptensa ad xp̄m obiectiue. ipm. s. inuoluēte vt amatissimū obiectū. Nōne hee sūt due cathenule auri purissimi sibimuicē cohereres. de quibus mētio fit in exodo? Videtur oīno q̄ sint vl quasi ille. Nempe quasi cathena aurea ab hoie ad xp̄m ptensa contexitur ex multiplicatis actibus amoris tanq̄ circulis coordinatis. et p exclusionē interruptionis immediate diunctis. quos actus dico circulos. quippe quēadmodum szm quēdam sapientē est attendere in anima aspectū rectum reflexum in circulos. Ita et in ppōsito aia actu recto diligit deum. et actu reflexo cum eo quasi circulū faciente diligit se diligere deū. ex cuiusmodi circulis costituitur vna cathenula caritatis seu amoris. non qualiscūq̄z sed aurea. siue de auro ignito et pbato. de quo in apocalipsi fit mentio. et hec cathenula xp̄m inuoluit ac cohercz cathenule xp̄i hoiem inuoluēti. Quid igitur miri est q̄ hmōi in cathenulis hoies xp̄o alligantibus dixi consistere vincula caritatis? vtiq̄z ipozum hominū xp̄o attractiua. Dicente dño in osee. Traha

eos in vinculis caritatis que quidem omniū vinculoꝝ ꝑfectione
sua sunt fortissima. vnde et caritatē hꝫ dicitur vinculū ꝑfectōnis
¶ O igitur q̄ntum merito posset homo ꝺsolari captus seu vincula-
tus. p̄sertim ꝓpter fidem xp̄i per dilectionē opantez. Nempe talis
hocip̄o aureis cathenis fortissimis alligaretur xp̄o. cui sic alliga
tum esse est verius in celo q̄ in terra esse. et p ꝺsequēs q̄ in terra ca
ptum seu vinctum esse. non obstante si adhuc essz alicui sm corpis
substantiā alligatus. quēadmodū dixit paulus. Ecce alligat⁹ ego
spiritu vado irl'm. Immo cēsendus est talis in terra nō esse. Quo in-
quies pacto aut qua cēsura? Profecto sm omnē facultatem. modi
cum p̄o nihilo reputatur. Vñ si minimus digitus meus solus esset
in carcere. nemo p hoc incarceratū me iudicaret. Sed certe secun-
dum magnū p̄em Augustinū. minus est totum corp⁹ respectu aie.
q̄ sit digitus minimus respectu residui corpis. Censura quidē hu-
iuscemodi ꝓcessisse etiam videtur dictuz illud illustris ieronimi p
neptem meam sapius recitatū. s. infinita heremi vastitas te terret.
paradisum mente deambula. quocienscūqz cogitatione ac mente il
luc cōscenderis. totiens in heremo non eris. Quare pari pacto co-
gitatione et auiditate in illa eterna patria ꝺuersatus. cēsendus est
in terra non esse. vbi est sm mimā ptem sue substātie circūscript⁹.

¶ Capitulum decimūquintum ꝺtinens consolationes super incar-
ceratione.

QVintodecimo post p̄missa ad sepedictā dñam cōsolatricē
p̄cipalē etiam alius tristis querelā de sua incarceratōe
ꝺduxit. Cui mox illa tres de suis puellis p̄o consolatōe
sibi impendenda deputauit.

¶ I. CONSIDERACIO.

PRima puella sic ait. Cur hō de carcere tristaris? Estimo q̄ aut
rōne penalitatis. aut rōne ꝺfusionis. aut rōne detentionis cō
trarie libertati. Sed nulla harz rōnum est suffitiens. aut em ex de-
licto carcerez meruisti. aut iustus existēs minime deliquisti. Si for-
tassis detur p̄imum. magnum bonuz est tibi q̄ hic luis delicta. hic
te non punito. vel minus q̄ carcere incompabiliter alibi grauius
luenda. ¶ Dcero si secundum detur. firmiter crede et nullatenus
dubites p̄o penalitate indebita habebis delicias. Himirum sicut
de babilone dictum est. q̄ntum in delicijs fuit. tantum date illi tor-
mentum et luctuz. loquēdo sz de tanto non secundū equalitatem
quantitatis. sz ꝓporcōis. cū eodē verborz in contextu p̄mittatur po
culo quo miscuit vobis miscere illi duplū. Ita et ecōtra de iusto est
sentiendum. q̄ si in corm̄tis fuerit seu penalitatibus. hoc ei iusto dei
iudicio p delicias sm ꝓportionē ꝺsil'em recōpesādū erit. an nō de⁹

ita est prōnus ad dandū delicias post penalitates. sicut ad dandū tormenta post delicias. ¶ Rursum iustus prō confusione carceris laudes habebit et solacia societatis. De laudib⁹ quidem superius sororē mea verbū magni patris Augustini recitauit sic dicētis. Nō ita laudamus ioseph cum frumentū distribuebat. sicut cū carcerem habitabat. Desolatio vero societatis multis in locis patet. Iustus nanq; incarceratus petr̄ principē apl̄or̄ socium habz. Nam petr⁹ quidē seruabatur in carcere. Item sociū habet paulū qui dicit se fuisse in carceribus abundātius. Sociū habz johannē baptistam quo maior nō surrexerat inter natos mulierum. Nam misit herodes rex manus ac tenuit joh̄em. et vinxit eum in carcerē. Socios habz plurimos qui fuerūt ludibria et verbera expti. insup et vincula et carceres quibus dignus non erat mundus. Sociam habz Agatam in carcerem trusam. que letissime et glosiāter ibat ad carcerē quasi ad epulas inuitata. Sociam habet katherinā. margaretā. ac infinitam sanctor̄ et sanctar̄ multitudinē. ¶ Deniq; iustus prō detentione carceris. libertatē habz celestis deambulatōnis. de qua p sororem meā prius patuit. Vñ quēadmodū ad quendā ait illustris jeronim⁹ Infinita heremi vastitas te terret. ſz tu paradisum mente deambula. quotienscūq; cogitatione ac mente illuc descenderis. totiens in heremo non eris. Ita et ego dicere possum pari pacto. Si carcer te terret. paradysuz mēte deambula. quotienscūq; cogitatione ac mte illuc descenderis. totiens in carcere non eris.

¶ II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait Nōne magna ē incarcerati gloria si hoc xp̄s quod boni vel mali fit pſone incarcerate. sue ascribit pſone. Est oino. Sed quid. Profecto qđ incarceatis boni vel mali fit: hoc xp̄s sue pſone ascribit. Audi de bono ip̄m xp̄m loquentem. In carcere inquit eram. et venistis ad me. Amen dico vobis q̄diu feci stis vni ex his frib⁹ meis minimis. mihi fecistis. Audi rursum de malo. In carcere inquit eram. et nō visitastis me. Amē dico vobis q̄diu non fecistis vni de minoribus his. nec mihi fecistis.

¶ III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. Nōne multi eligerent esse potius in carcere cum amica dilecta multiplicib⁹ gratijs dotata. q̄ esse extra carcerē et carere tali amica. Vtiq;. Sed quid. Profecto iustus si in carcere fuerit. amicā secum habebit. Qualē inquies. certe grōtiosis, simā. vtpote speciosam et forma amabilē. generosam. locupletem. sensatam. virtuosam. multa scientē. letam et solaciosam. atq; delectabilem. Dices forte. que nam est ista. certe ipsa sapientia. ¶ Vis scire q̄ illa forme sit amabilis et speciosa. Audi scripturam de ipsa loquētem. Hec est inquit speciosior sole. et sup omnē dispositionem stellarum. et sequitur. Hanc amaui et exquisiui a iuuētute mea. et quesiui sp̄sam mihi eam assumere. et amator facto⁹ sum forme illi⁹

Vis scire q generosa sit: Audi qđ post predicta sequitur. generositatem illius glorificat ocuberniū hñs dei. sed et oim dñs dilexit eam. Vis scire q ditissima sit: Audi vlterius quod sequitur. Si diuitie appetuntur: quid sapientia locupletius. Vis scire q sensata sit: Audi quod sequitur. Si sensus opatur: quis hoꝝ que sunt magis q̄ illa est artifex. Vis scire q virtuosa sit: Audi quod sequit: laborem hmōi magnas habēt virtutes. Sobrietatē em et sapientiam docet. et iustitiam et virtutē. quibus vtilius nihil est in vita hominibus Vis scire q multa sciēs sit: Audi quod sequitur. Si multitudinē scientie desiderat quis. scit p̄terita. et de futuris estimat. scit versutias sermonū. et dissolutiones argumentoꝝ. signa et mōstra scit anteq̄ fiant. et euentus tempum et seculoꝝ. Vis scire q solacioſa et leta sit: Audi quod sequitur. non habz amaritudinē ouersatio illi⁹. nec tedium victus illius. sed leticiā et gaudiū. ¶ Vis scire q delectabilis amica sit: Audi qđ sequitur. In amicicia illi⁹ delectatō bona ¶ Quero si vis scire q iustus si in carcere fuerit amicā hāc secū habebit: Audi quod post plura sequitur. Hec venditū iustū non dereliquit. sed a peccatoribus liberauit eum. descēditq̄ in foueam cū illo. et in vinculis non dereliquit illum.

¶ Capitulum sedecimum continens cōsolationes sup captiuitate morali qua quis ab aliqua psona captus est excessiuo amore egritudinem inducente.

Sextodecimo post premissa ad supradictā dominam principalem ocolatricem etiam alia psona tristis grauata excessu amoris accessit gratia inueniēde ocolationis. Cui ipa mox eiusdem rei gratia quatuor pdoneas ad consolandū de suis puellis adiunxit. ¶ I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. Cur queris sup amore excessiuo consolari. talis quidē amor malus existens. non solum pene sed malum culpe includens. per se loquēdo non recipit ocolationem. quippe nullū in eo bonū est attēdere. quod malū ei⁹ perfecte excusare q̄at. q̄uis inde bonum aliqđ saltem p accidens trahi valeat. nō em sūt facienda mala vt inde eueniant quecūq̄ b ona. Verūtamen hac in materia locum habet consolatio secundum quid. vel per accidens. puta si amor hmōi sit occasio boni. Est aūt bene occasio boni etiaꝝ magni. Himiꝝ in habētibus symbolum facilior est transitus. quē admodum igitur qñq̄ amor aliquorum spiritualis transit in carnalem. ocra quos inuehitur apl's dicens. cum spiritu cepitis. nūc carne ocumamini. Ita et econuerso nōnunq̄ carnalis amor transit in spiritualem. Quo pacto. certe ꝓpter symbolicas conditiones reruꝝ vtroq̄ amore spirituali scz et carnali amatarum. puta ꝓpter symbolum pulcritudinis fidelitatis. et ardentis dilectionis. Si em i amico te delectat ipius pulcritudo delectabilis. Audi magnū patrem

Augustinum. Nihil inquit inuenies delectabilius deo. nihil illo pulcrius. nihil illo lucidius. Sed forte dices nō possum ipm sicut hoiem oculis intuer. Audi eundē magnū pzem. Si inquit queram a te quare amas. rñsurus es mihi. homo est fidelis. ergo fidē amas Si fidē amas. quib⁹ oculis videtur fides: ipsis oculis videtur de⁹ Rursum igitur si te in amico delectat ipius fidelitas. scito q deus fidelissimus est. Immo dicit scriptura. Maledictus homo qui confidit in homine. et ponit carnē brachiū suum. et sequitur. Benedict⁹ vir qui confidit in dño: et erit dñs fiducia eius. Sz hec non essent nisi quia et siquid fidelitatis sit in hoie: tñ illa diminuta et pene nulla est respectu fidelitatis dei. qui anthonomatice vocatur in apocali, psi fidelis et verax. Sz nōne et alia scriptura dicit. Deus fidelis et absq; vlla iniquitate. et fidelis dñs in oīb⁹ verbis suis. De quo et paulus dixit. Fidelis est deus qui non patietur vos temptari su, pza id quod potestis. sz faciet cum temptatione prouentū. vt possitis sustinere. Demū si te delectet in amico ardens ipsius amor. pfecto amor dei te pueniens. et ita ad se reamandū te puocās. oēz carnalis amoris te puocātis ardorē excedit. Audi johem os aureū Nemo inquit amatorz carnaliū. et si sit supza moduz insaniens ita exardescere pōt in amorē dilecte sue. quēadmodū deus effūditur in amore animarz nrarum. Hac aūt habita cōsideratione homo qui in hoc delectatur q carnali amore ardenter diligitur. atq; ꝓpter hoc ardēter diligit. facile de hoc trāsit amore in amorē spūalem. quo deū se ardentissime diligētē. ipe sic puocat⁹ deū viceuersa cooperante gratia multo ardentius diligit. qm ante carnaliter dilexerit creaturā. Gratia quippe testante magno Ambrosio. vehemētior est ad diligendum q̄ natura. In hoc igitur sm quid et p accidens felix culpa carnalis amoris. atq; eodem modo cōsolatoria. quo pter simbolicas cōditiones pdictas vl cōsimiles. natus est carnalis amor trāsire in spiritualē et diuinū. ¶ Postremo iste transitus facilior est propter symbolum nonnullorum modorum exhibitionis intimissimorz se tenentiū ex pte amātis amore carnali. qui etiā vel magis amāti conueniūt amore spirituali. Ita vt nōnunq̄ dicatur q amico bene se sciuit exhibere q̄z dilexit amore carnali. is se xpo scit intimi⁹ exhibere amore spūali q̄ ille qui sine affectione fuerat. et nunq̄ in se carnalis amoris affectionē est exptus.

III. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. Nōne vel q̄nq; gustasti qm̄ suauis est dominus. ac nouisti. q gustato spiritu desipit oīs caro. Hoc aūt pacto tanq̄ de re insipida et nauseaz generāte facile sequitur odium psone carnaliter amate seu dilecte. et ipius carnalis amoris. odiū inq̄ etiā valde intensum. Nōne em̄ legisti qualiter amon filius dauid sororē suā thamar speciosissimā adamauerit. ita vt ꝓpter amorez eius egrotaret. quā tn postq̄ eam oppressérat et cubauerat

cum ipsa exosam habuit magno odio nimis·ita vt maius essz odiū quo oderat eam·amore quo añ dilexerat·quam idcirco a se expulit et de cubili p ministrū suum eiecit·nec tñ legitur q hoc odium gustato spiritu sit secutum·quanto igitur facilius gustato spiritu seq= tur intensum odium carnalis amoris·Ex hoc autem odio facile vl terius/sequitur q is qui prius carnali amori fuit deditus.vehemē tius deteritur de ipo amore p̄habito·et vniuersaliter de peccatis· et per consequēs maiori resurgit in gratia q̄ si nunq̄ antea psonaz aliq̄m adamasset·ac deinde preuia maiori gratia sequitur pfectior gloria eternaliter duratura·Quid igitur? Nōne in hoc pfectu gra tie et glorie dsistit consolatio? consistit quidem et non modica· Sz qm̄ hmōi profectus causa per se non est carnalis amor·qui tm̄ est occasio·Idcirco gaudeas precise de profectu· de carnali aūt amo re q̄uis sit eius occasio·tamen tanq̄ de defectu et peccato semper doleas·quez tñ dolorē dsolatio de pfectu tibi plurimū mitigabit·

¶ III· CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait· Karissime circa defectum non modicam tri buit consolationem ipsius defectus efficax et facile remediū Tali autem remedio defectus amoris hereos non ēaret·Nimirum q remediabile malum sit amor talis q et cito remediari possit·pa tet primo exemplariter in amore prius per sororem meam recitato. quo scz amon thamar adamauit.qui pulcritudine eius nō obstante mox in maximum odium est conuersus· Defacili nanq; detestabil aliqua conditio mulieris vel ipsius amoris carnalis·vincit bonuz pulcritudinis·et perfecto odio extinguit ardorē talis amoris· Se cundo patet ex hoc q si non esset remediabile malum.magnus ille poeta ouidius libruz facere de amoris remedio minime p̄sumpsisz In hoc quidem libro amator amatam fugere docetur.eo q psonaz cuius amore quis captus est fugere principale esse remedium iudi catur· Nimiz hoccine captiuitas per separationem personarum ab inuicem.siue per fugam optime fugatur·quippe prouerbio dici so let·quod procul est ab oculis.procul est a corde·Docet aūt et hoc experientia.cuius em̄ absentiam hodie tolero·cras et post cras me lius et melius.et tandem optime tolerabo·

¶ IIII· CONSIDERACIO·

Quarta puella sic ait·Hunquit frater per ea que iam dicta sunt dilucide intellexisti q captum esse amore hereos est malū re = mediabile· Intellexi inquies· Sed nunc amplius et pfūdius hoc intelligas·atq; idcirco eo amplius consoleris· Nimirum quan = do quis periculose captus est ab inimicis.captiuitatis huius reme dium est si denuo et fortius capitur et cathenatur.seu tenetur ab amicis·ne se valeat primis capientibus presentare· Sed quid·

Nōne is qui amore hereos mulierē aliq̄ diligit.presertim illa suis
hoc fallacijs ꝓcurante.est quasi ab ea capt⁹.vnde salomon in pro
uerbijs. Mulier inquit p̄ciosam viri aiam capit.Sed quō capt⁹ est
ab ea? Certe quātum ad effectum incendij et pestifere cōtagionis.
atq; mortifere amaritudinis et dyabolice deceptionis.captus ē ab
ea tanq̄ ab inimica.eo quidem q̄ omnia eius verba.et facta.habi
tus.gestus.et incessus hmōi.suo captiuo inimicantur.Nonne hoc
verum est quantū ad effectum incēdij et pestifere ctagionis. cum
postq̄ dixit salomon.mulier p̄ciosam viri animā capit. subiūgat di
cens.Nūquid potest homo abscondere ignem in sinu suo.vt vesti=
menta illius non ardent.aut ambulare sup prunas et non oburen
tur plante eius? Sic qui ingreditur ad mulierē ꝓximi sui. non erit
mundus cum tetigerit eam. Nonne illa captiuo suo seu capiendo
inimicatur effectu mortifere amaritudinis? Certe sic.Ita q̄ ab ipō
verbo quo se dicit amare non dulcedo finaliter.sed amaritudo de=
scendit. quia a suo amare per effectuum deriuationē.fit amara.ea
ꝓpter rursum audi salomonē.fili inquit ne intenderis fallacie mu=
lieris.Fauus em̄ distillans labia meretricis.et nitidius oleo gut=
tur eius.nouissima autē illi⁹ amara quasi absinthiū.et acuta quasi
gladius biceps.pedes ei⁹ descendūt in mortē.et ad inferos gres=
sus illius penetrāt.per semitam vite non ambulauit Vagi sūt gres
sus eius et inuestigabiles.nunc ergo fili mi longe fac ab ea viam
tuā.et ne appropies foribus domus eius. Hec ille.qui et alibi sic
dicit.Inueni amariorem morte mulierem.que laqueus venatorum
est.et sagena cor eius.vincula sunt man⁹ illi⁹.qui placet deo effu
giet illam. qui autem peccator est capietur ab illa. Nonne autem
captiuo suo etiā inimicatur effectu dyabolice deceptionis? Certe
sic. Audi adhuc semel salomonē de muliere extranea et aliena lo=
quentem.Verba inquit sua facit dulcia. De fenestra domus mee p
cancellos prospexi .et video paruulos. et considero vecordez iuue
nem.qui transit per plateas iuxta angulum.et ꝓpe viam domus il
lius graditur in obscuro.adhesperāte die in noctis tenebris et ca=
ligine.et ecce mulier occurrit illi ornatu meretricio.preparata ad
decipiendas animas.garrula et vaga.nec valens in domo ꝺsistere
pedibus suis. nunc foris autem in plateis.nūc iuxta angulos in=
sidians.apprehensumq; deosculatur iuuenem. et p̄.caci vultu blā
ditur dicens.Victimas p salute deuoui.hodie reddidi vota mea.
Idcirco egressa sum in occursum tuum.desiderans te videre et repi
Intexui funibus lectulū meum.straui tapetibus pictis ex egipto.
aspersi cubile meum.mirra. aloe.et cynamomo. Veni inebriemur
uberibus.et fruamur cupitis amplexib⁹ donec illucescat dies.Nō
est vir in domo sua.abijt via longissima.saculum pecunie secum tu
lit.in die plene lune reuersurus est in domum suam. Irretiuit eum
multis sermonibus.et blandicijs labiorum.protraxit illum.statim

eam sequitur quasi bos ductus ad victimam.et quasi agnus lasciui
ens.et ignorans q̄ ad vincula stultus trahatur.donec trāsfigat sa-
gitta iecur eius.velut si auis festinet ad laqueū.et nescit.q̄ de peri
culo anime eius agitur.nūc ergo fili mi. Audi me et attēde verba
oris mei.ne abstrahatur in vijs illius mens tua. nec decipiaris se
mitis eius.multos em̄ vulneratos deiecit.et fortissimi quiq̄ inter-
fecti sunt ab ea. Vie inferi dom⁹ eius.penetrātes in interiora mor
tis. ¶ Vex̄ psona stulta sic ad vincula tracta et capta tanq̄ ab ini
micis.denuo capi poterit tanq̄ ab amicis.et a priori captiuitate li
berari. Per quid inquies? Certe p aliquid qđ fortiꝰ est sagittis amo
ris.et vinculis mulieris.Hempe si hac in parte viuo et rege fortas
sis fortiores sint mulieres. Hoc tn̄ non obstat Nam teste scriptura
Sup oīa vincit veritas.s.veritas fidei que sm̄ ap̄lm p caritatem
opatur.Vnde et johānes dicens. Si quis diligit mūdum nō est ca
ritas p̄is in eo.qm̄ oīe qđ est in mundo ocupiscētia carnis est.et
ocupiscentia oculorū.et superbia vite.Postmodū subiungit.Hec est
victoria que vincit mundū.fides vestra. Hinc est etiā q̄ cum quan
tum ad ocupiscentiā carnis existentis in mūdo venerabilis quidā
pater dixerit.mulier arma dyaboli.Apostol⁹ petrus docens ei re-
sistere.Aduersarius inquit vester dyabolus circuit querēs quē de-
uoret.s.ore volue.aut vero ore mlieris libidinose.cui resistite for
tes in fide.scz non solū vt paulus ait.Sumētes scutū fidei quo pos
sitis oīa tela nequissimi ignea extinguere.ne.s.vt p̄mittitur tran
figat sagitta iecur hois.sz etiā ne vt stultus ad vincula tractus ca
ptus maneat piturus.fortiori vinculo fidei capiatur.q̄tenus p hō
de prioribus mulierū vinculis liberetur. Quēadmodū em̄ legitur
de sampsone q̄ vicula quibus eum dalida vinxerat ita rupit quo-
modo si rūpat quis filum de stuppa tortum. vel quasi fila telarum
Ita is qui captus amore mulieris quē.s.mulier velut altera dalida
ligaminib⁹ suis vinxit.p fidem illuminat.ac p hoc fortiori ip̄m vi
culo amicabiliter capit.est velut alter sampson.sol fortis.aut illu
minans interp̄tatus. qui taliter capti priora vincula dissipat. quō
sol illuminās nebulas dissipat densitatē.Hec mirū q̄ priora vicu
la vincit veritas fidei p caritatē seu dilectionē opantis.In horum
siquidē fidei.s.et caritatis opib⁹ dsistunt fortissima vicula.An nō
forte est opus fidei.de qua dixit saluator discipulis. si habueritis
fidem sicut granū synapis dicetis monti huic trāsi hinc.et trāsibit.
et nihil impossibile erit vobis.Sed et in caritatis opere vinculum
fortissimum est attendere. de cuius fortitudine loquens hugo ille
regularis. O inquit caritas q̄ magnum est vinculū tuum.quo etiā
deus ligari potuit.scz in colūna flagellandꝰ. ad q̄ ip̄m tenere nul
lum aliud viculum potuisset si caritatis vinculum defuisset. Fidei
itaq̄ et caritatis opera sibimuicem in fide per caritatem operante
cohērētia. apte possūt intelligi in cathenul' illis supra memoratis

de quibus dicitur in exodo. Facies duas cathenulas auri purissimi sibiinuicem coherentes. et hoc ibi patet de caritatis operib⁹ per ordinarium apparatum. bene inquit opus caritatis per cathenulas aureas significatur. qz sicut cathenula ex purissimis auri virgulis contexitur. ita caritas ex multipharia virtutum operatione perficitur. quas virgulas apostolus exponens ait. caritas patiens est. benigna est. et cetera. Hec autem cathenula coheret cathene fidei. ex ipsius fidei articulis in symbolo coordinatis. Ac ex illis que ex eis consequentialiter inferuntur constitute. que et ipsa aurea est. et plus q̄ aurea in valore. dicēte petro apostolo. Probatio fidei vestre multo preciosior auro quod per ignem p̄batur. ¶ Hō: ne igitur liquido patet q̄ captus amore hereos mulieris secundū predicta q̄uis amicabiliter. tamen fortius capi potest et ligari vt ruptis vinculis mulieris ipsam euadat. Huius etē possibilitatem euasionis salomon asserens post q̄ de mala muliere. q̄ laqueus venatorum est et sagena cor eius. et q̄ vincula sunt manus illi⁹ premisisset. subiunxit. qui placet deo effugiet illam. qui autem peccator est capietur ab illa. Remedium igitur contra eius capturam est de peccatis conteri et deo placere. Sed quid? Profecto constat q̄ predicta fidei et caritatis vincula hominem deo alligantia peccatum excludunt. sed q̄ etiam vt ipse homo deo placeat operentur. De hoc sunt certa testimonia. Audi quantum ad opus caritatis ipsum dominum loquentem. Ego inquit diligentes me diligo. De huius autem signo per effectum. Audi apostolum. Oculus inquit non vidit. nec auris audiuit. nec in cor hominis ascendit. que p̄parauit deus his qui diligunt illum. Dorro quantuz ad fidē dicitur in ecclesiastico. Beneplacitum est illi fides. et hui⁹ signuz placentie est. qd̄ discurrendo per scripturas patet deum circa multos fecisse maxima quod tanq̄ cause eor fidei asscribebat. Sed et sine fide impossibile est deo placere.

¶ Capitulum decimumseptimū continens consolationes super ligamine maleficij.

Decimoseptimo post premissa ad supradictam dominam cōsolatricem accessit et alius tristis maleficiatus querens consolationem. cui mox ipsa ad consolandum eum de suis puellis duas deputauit.

¶ II. CONSIDERATIO.

Prima puella ad hominez istum sic ait. O homo si maleficio es ligatus. ita vt amore cuiusuis persone captus sis. cōsolationē ex his queras. que circa amorē hereos sunt premissa. Siue autem ad odium cuiusq̄ persone. siue ad amorem maleficio sis ligatus

viriliter resistas dyabolo.et consolationi tibi sit quod dudū supra neptis mea Iohem os aureum dixisse cōmemorauit. In primis inqt grauis et insuferibilis est impetus dyaboli. quē si quis fortis animo sustinuerit. In secundo inueniet eum infirmiorem quanto em plus percussus fuerit magis refrigescit et deficit. Hec ille. Qui rursum de dyabolo xpm temptāte loquens. Non inquit impulit. non tetigit. sed tantum dixit mitte te deorsum.vt intelligam9 quod qui obedit dyabolo,ipe se disponit. Dyabol9 em suggerere potest. cogere nō potest. O q̄nta est hec consolatio. ad tanti nanqz viri autoritatē sequitur dyabolū non posse cogere ad inordinate quēpiam amandū vel odiendum. Si igitur amor aut odium insit etiam habitualiter. sicut per actus generaliter habitus. ita etiam cessantibus actibus. tandē cessat habitus tam odij q̄ amoris. Quid ergo. Profecto dum quis ab obiectis vtriusqz act9 elongatur ipsorz venit in oblivionē. et tunc cessabunt actus,igitur sequēter dum contra suggestionem dyaboli virili hominis resistentia et gratia dei coopante iam debilitati ac deficientis actus odij et amoris ad quos cogere nō potest per elongationē ab obiectis cessant. etiam habitus cessat vitij vtriusqz. et sic homo a maleficio auxilio dyaboli procurato reformatur. et hec quidē reformationis ei9 possibilitas pōt ipm merito solari

III. CONSIDERATIO.

Secunda puella ad aliud q̄dam maleficij genus attēdens sic ait. O homo forsan alio modo q̄ p̄dicto maleficiatus existis. faciente scz maleficio q̄ virgem cognoscere.et plem generare non possis. qd deo permittēte p subtractionē corporalis materie ad actum coniugalem,seu virilitatem maritalem requisite. magis est q̄ actus odij vel amoris in ipius dyaboli potestate. Sed nec sic relinquendus es sine solatione. Est nanqz de remedio cuiusdam archiantistitis salubre silū in decretorz venerabili volumie recitatum. Si inquit p sortiarias atqz maleficas occulto sz nunq̄ iniusto iudicio deo permittēte et dyabolo p̄parāte virilitas non sequitur. s. post cōtractum matrimoniū. hortandi sunt quibus ista eueniunt. vt corde contrito.et spiritu humiliato. et sacerdotibus de omnib9 peccatis suis puram confessionem faciāt. et profusis lacrimis.et largioribus eleemosinis. et orōnib9. atqz ieiunijs dño satisfaciāt. et p exorcismos. ac cetera ecclesiastice medicine munia ministris ecclesie tales q̄ntum ānuerit dñs qui abimelech ac domū eius abrahe orōnibus sanauit sanare procurēt. Q9 si forte sanari non poterūt. separari valebūt Hec ille pater.et nōne taliter maleficiatus cōsolabitur.qñ quod cū prima virgine habere nō prualet.separatus ab ea pōt cōsequi p secdam Q9 si forte maleficio. Eactum est vt ipse maleficiatus perpetuo maneat impotens quo ad omnes vel alias propter perpetuū maleficium contracto matrimonio supueniens non possit transire ad secdam. restat nihilomin9 p ipi9 solatione nō modica q̄ p plis infortuniū

aut per eius quenq̄ in moribus vel natura defectum. non poterit vnq̄ contristari. quinimo potius de hoc contrariū videns in alijs plurimum consolari q̄ ab oīi posteritatis sollicitudine suppoztatur. Ad hec quidem magnifice conferunt illa que per neptem meā superius de prolis carentia sunt notata.

¶ Capitulum decimūoctauum ōtinens cōsolationes super vinculo matrimonij ex diuersis causis onerosi.

Decimooctauo post premissa ad dominā ōsolatricem sepedictam accessit et alius tristis querens consolationē recipere sup matrimonio oneroso. cui mox illa pro consolatione sibi impendenda sex de suis puellis gnatas consolari deputauit. ¶ I. CONSIDERATIO.

Prima puella ad tristem illum sic ait. Est ne tibi matrimoniū ex eo onerosum q̄ non potes cum vxore virgine carnaliter copulari. posses aūt cum corrupta. Est forsan inquies. Sed hoc pro cōsolatione tibi sit q̄ hoc in potētia malum est remediabile. Nempe secundū thomam aquinēsem in hoc casu medicinaliter aliquo instrumento possent claustra pudoris frangi. nec esset hoc contra naturā. quia non fieret ad delectationē. sed ad medicamentū. Huius rei testis est etiam magnus ille barbarus albertus quondā ratisponensium epūs qui similiter idem dicit. Intelligendum tamen est hoc de medicamēto qđ pōt sine corpali piculo adhiberi. Aliter inter te et illā virginē nullū a principio poterat ōtrahi mrīmoniū. nec illa pt cogi ad incisionē sustinendū cum mortis piculū timeat. Et nec cogi pōt q̄ exneū vix admittēdo se tibi reddat ydoneaz p frequentē illius vsum. Hoc igitur onus mrīmonij vel cessare poterit p dictuz medicamentū. vel si hoc sit impossibile. separi poteritis tu et ipsa. et alijs ōiungi. In quo quidē casu vl sic ōsolaberis q̄ hoc qđ pma cōiuge virgine nō puales. separ? ab ea p viduā q̄ a pōri viro suo corrupta ē. nouo mrīmonio ōseq̄ potes. ¶ II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. Est ne tibi mrīmoniū ex eo onerosum q̄ moueris quidē ad pulcrā. Et ad turpē quā duxisti ōcupiscentia nō moueris. Est forsan inquies. Et hoc in casu dixisse noueris thomam aquinēsem. q̄ hmōi abhoīatio mulieris nō est causa naturalis Et accidētalis extrinseca. et ideo de ea est idē iudiciū. qđ de maleficio. Prefatus etiā Albertus p ōsolatōe viri dicit in hoc casu q̄ monēda est mulier q̄ mūdicia et ornatu et affabilitate se viro amabilem exhibeat. et ipe vir monēdus ē q̄ causas excogitet quib? amabiliorē femina efficiat. et si hoc nō pdest. videt esse sile maleficio. et ideo separi possunt et alijs iūgi. Hec Albert?. Quid ergo. Profecto hoc onus mrīmonij vel cessare poterit p abhoīnatōis mulieris aliquale remediū Et m pfatū Albertū. vel si hoc non poterit. restabit consolatio que circa maleficiū prout prius p sororem meam deductum est locum habet. ¶ III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. Est ne tibi mrimonium onerosum ratione inuirtuose vxoris? Est forsan inquies. Et erras omo tali omge tibi ad virtutis exercitiū plurimū oferēte, et ecōuerso muliere pulcra et affabili simulqz dotata virtutibꝰ, te forsan de facili effemiatum faciente. Quod ergo in omge oneri deputaſ. hoc te in viri statu oseruans. cedit tibi quasi plurimū ad honorē. An non potiꝰ eligis in teipo virtutē retinere virilis aimi fortitudine conseruata. ꝙ in omge tua virtutē esse. pcipue addita pulcritudie te effemiante.

IIII. CONSIDERACIO.

Quarta puella sic ait. Credo frater ꝙ onus mrimonij ad corpalem turpitudinē mulieris ocipe nō valentis. vel mortuos parientis. vel in loco mingētis. vel fetidū anhelitum. vl lepram. vel quēcunqz defectū alium qui vt ista secunduz doctores reddītioni debita. et p osequens mrimonio non repugnat. habentis. extendis Quod si ita est. nihil dubites. quin et in his possis osolationē repire. Nempe generalis p omnibus osolatio est. ꝙ hec oia oferūt ad virtutis exercitium. que si ista tibi non pualeant. robustior esse poteris ꝓpter ista. glorioſusqz eris coram dño virtutū. Quippe dñs virtutum ipe est rex glorie. qui militē suum virtutibus exercitatū coronat etiam in presenti coram omni celesti militia. ceteris paribus eminenter pre alijs gloria et honore. Sed nec desunt speciales consolationes. quod em ex pmissis viue plis procreationi repugnat. hoc ad cōsolationē supra neptis mee referatur. Quod vero ad horrorem visus. odoratus. vel alioꝝ sensuum. vt in lepra. vel alijs spectat. hoc eo sic consolationi quo rone merito eozundē sensuum augebitur delectatio eternaliter pmansura. Vnde et homo qui anhelitum vl alia fetētia in coniuge patiēter tolerabit odorem ex hoc mirificum omnē odorē huiꝰ mundi quasi improportionabiliter extendentem. vel in celis pcipiet. et cuz delectatione maxima sentiet sine fine. etiam in ipa omge. si saluari eam ōtingat. pcipue autē in xpo qui in patria vt quodam in libro de deliciſ paradisi est ostensum gratissimum elt odorabile. seu obiectum odoratus inter omia odorabilia totiꝰ vniuersi.

V. CONSIDERATIO.

Quinta puella sic ait. Est ne tibi matrimoniū ex hoc onerosum ꝙ cōtraxisti cum aliqua quā fortassis in nōnullis casibus nec relinquere licet. nec etiam retinere vt vxorez. sed tantum vt sororē scz cum ea viuendo continēter. Est inquies. Sed quid. Profecto et hec vita consolatione nō caret. Primo nanqz cōsoletur te similitudo matrimonij contracti inter beatissimā virginem et sanctissimuz et purissimum illum joseph virum marie. quorum consortium emulando non mediocriter ob hoc speres gratijs et virtutibus te dotari. pariter et ditari. Secundo consoletur te. ꝙ eo quietus viuis

quo te filiorum puersitas non pturbat. immo consolētur te. et cetera ɔsolatoria p neptem meam tacta supius de carentia liberorum Tercio ɔsolentur te et illa ɔsolatoria que supra p meā ɔsobrinam dicta sunt de carentia veneree voluptatis. Deniq; cōsoletur te q̄ secundū hugonē illū regularē ɔtinens vita mūdicie. gignit florem pietatis. parit fructū, bone ɔsciētie pfert odorē. Quis aūt hec vbi vel carnalis minus ve mundꝰ non potius in se diligeret et eligerz. q̄ ocubitū diugalem. In his siquidē ɔsistit secura mens. de qua salomon ait. securа mens quasi iuge diuiniū. s. hoīs etiā viatoris. Et et eisdē floribus fructibus et odoribus celestes cōuiue pɔoculdubio plurimū recreantur.

VI. CONSIDERACIO.

Sexta puella ad ɔsueta mr̄imonij iura reuertēs sic ait. Est ne tibi mr̄imoniū onerosum rōne difficultatis educādi et nutriēdi multā plem. Est inqes. Et iacta cogitatū tuū in dño. et ipse te enutriet. atq; plem. mltos. s. et varios modos hns̄ pli tue puidendi An non diuinū pmissum ab onere supflue sollicitudinis te alleuiabit. quo quidē pmisso ille qui volucres celi pascit. etiā homini te ste apl̄o dudum dixit. Non te deserā neq; derelinq̄. cuiꝰ verbi sanum intellectū discas p illustrem aquinēsem qui de deo loquente apl̄o et dicēte. Ipe em̄ dixit n̄ te deseram. postillādo dicit hoc esse rōnem quare non debemus supflue esse solliciti. Et tn̄ facere quod in nobis est cum fiducia diuini auxilij. Ipse em̄ dixit josue primo. Non te deserā quin tibi ministrem necessaria. dūmodo facias quod in te est. debito modo q̄rendo necessaria. Hec aquinensis. qui etiam post sequēs verbū neq; dereliq̄ fiduciā diuini auxilij extēdit etiam ad semen iusti viri. inducēs illud pō. Non vidi iustū derelictū. nec semen eius querēs panem. Deniq; q̄ autoritati diuine et pmisso hmōi de hnd̄o auxilium dei in hac materia sit pijs parentibꝰ cum omni fiducia innitendū. nec aliquatenus hesitandū. ad hoc plurima exempla faciunt. Inter que vnū insigne recitatur de vxore videlicz cuiusdam paupis militis que simul et semel duodecim pueros masculos pepit. quos ꝓpter pauptatē non sperabat se posse enutrire. timensq; ob hoc odium et omotionē viri sui. cōmisit ancille sue vt mox illos infantulos in quadam riparia submergerz. Illa itaq; ancilla hac de causa se cum illis infantulis ad ripariā conferente. et tamen circa factum sibi cōmissum an pficere vellet hesitāte. accidit q̄ archiepiscopus colonienſis cum patre puerorum de quodam loco equitans superuenit. Qui videns a remotis dictam ancillam circa litus fluuij occupatam. vni de sua cōmitiua mādauit vt illuc equitaret. et quid ibi ageretur aduerteret. Quo reuerso et dicente se tot simul infantulos inuenisse. Ipse episcopus ad fluuium illum celeriter equitauit. et videns illos duodecim puerulos

ac cognito toto facto. sciēsq3 patris et matris eoꝝ inopiam. dixit se velle esse patrem eoꝝ nutritum. et assumpsit eos in suam curam et ꝓcessu tempis ad scolas posuit. qui oēs tandē in noua canonia ꝓpter eos in ciuitate colonien̄si instituta et iuxta duo denariuꝫ eorū numerū ad apl̄os noiata volēte altissimo i canonicos ꝓfecerunt

¶ Capitulum decimumnonū cōtinens consolationes sup vinculo excōmunicationis. suspensionis. et interdicti.

DEcimonono post p̄missa ad supradictā dn̄am ꝺsolatricem principalem accessit et alius tristis petens ꝺsolari super vinculis excōis. suspēsiōis. et interdicti. cui mox illa de suis puellis duas assignauit gnatas ad consolandū.

¶ I. CONSIDERATIO.

PRima puella sic ait. O homo scias q̄ plati ecclesiastici. et ꝓcipue sūmi pōtifices sunt medici spūales. eo q̄ ꝺtra tumorē ꝺtumacie qui est vtiq3 piculosior oī corꝑali tumore inq̄ntū meretur penā gehenne. mēbris corꝑis xp̄i mistici. et maxime dicto tumore infirmis seu granatis adhibere h̄nt spirituale medicinam censure ecclesiastice. cuiusmodi est sententia excōicationis. suspensionis. et interdicti. Hinc nāq3 de excōicatōe dicūt iura q̄ medicinal̄ est. nō mortalis. dūmodo is in quē lata fuerit non ꝺtemnat. Dices forte quō est medicinalis. Ecce qui excōicatur. ad hoc vt ait apl̄s excōicatur vt spiritus saluus fiat. Spiritus igitur excōicati ob tumorem contumacie in piculo esset salutis sue sine excōicatione. Et nonne hoc sufficit ꝓ cōsolatione. Nimiꝫ consolari solēt hoies de amarissimis medicinis ꝓpter spem salutis.

¶ II. CONSIDERATIO.

SEcunda puella sic ait. Si excōicationis sententia in te lata est iusta. ipam nō ꝺtemnas. 3 de ipa potius ꝺsoleris tanq̄ de salubri medicina. q̄ tāto est salubrioꝝ. quanto ab excellētiori apotheca in cuiꝰ corꝺis apotheca nō mō virtutes herbaꝝ. sed oīm virtutū aromata ꝺtinētur. est ꝺfecta. cum non ab hoie vt dicunt iura. sed 3m sāctos p̄res a deo ꝓcedere vicula ecclesiastica ꝺnoscātur Audi johannē os aureū. Nemo inquit contemnat vincula ecclesiastica. Nō em̄ homo est qui ligat. 3 xp̄s qui hanc potestatē dedit. et dominos fecit hoies tanti honoris. Quoꝝ si sententia iniusta fuerit. dūmodo ꝓ cōtēmptū nō ligeris alias nō ligatus. 3 magis patiēter feras excōicationē iniustā. celestē coronā mereberis 3m sententiā magni p̄ris. Quale inquies aut q̄nti p̄cij. Vtiq3 tanto magis p̄ciosā. q̄nto sententiā sustinueris magis iniuriosaꝫ. Sane si ꝓ hec de excōicationis vinculo cōsolari valueris. de suspensionis et interdicti vinculis magis valebis. Quippe sentētia excōicatōis maioꝝ est 3m se oībus penis ecclesiasticis.

Capitulum vicesimum continens consolationes sup irregularitatibus et inhabilitatibus liberam ordinum susceptionem et executionem impedientibus.

Vicesimo post pmissa ad sepedictam consolatricem principalē etā alius tristis irregularitatib⁹ et inhabilitatibus impeditus accesit querens ostiatim consolationem Cui illa duas de suis puellis mox exhibuit gratia consolationis.

I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. O homo non est dubiū quin pdicta tua irregularitas. siue inhabilitas paupiorem te faciat. et in gradu humiliori constituat. atq; sic ad gradū habitualis humilitatis perfectiorem te disponat. Q; quid? Certe si te grauat irregularitas huiusmodi vel inhabilitas pro quāto paupiorē te reddit ad plurima, recurras ostiatoria per sodales meas supius clarissime declarata Porro gradus humilior est ubi desiderāter amplectendus gratia perfectioris humilitatis. et hoc quantū merito te debeat cōsolari. hoc sodales mee supius si ipsas attenderis dilucide te docebunt. Sed et hoc ad presens occurrit q̄ gradus pfectior humilitatis nō modo episcopali infula. sed et oīi ornatu ecclesiastico pamplius te ornabit. Audi dulcem prem clareuallis ad decorez humilitatis cōmendandum minus dicentē. et plus intelligentez. Nulla inquit splendidior gēma in oīi pcipue ornatu sūmi pōtificis q̄ hūilitas Nec mireris de dicto huius patris. Himirum ornatum episcopalis infule ex humilitate sola. sed excellētibus compationibus multiplicata ac diuersificata. si volueris. poteris fabricare. Ipsa nāq; est vt ametistus ebrietatem supbe psumptionis tollens. Ipsa est vt iaspis phantasmata illa fugans que supbus patitur. somnias se aliquid esse cum nihil sit. Ipa est vt saphirus reprimēs timores mētales. quēadmodum saphirus corporales. Ipa est vt dyamas faciēs hoiem deo et hoibus grosum. quēadmodū deo et hominibus odibilis est supbus. Ipsa est vt adamas que gēma ab adamādo nuncupatur. quia homo humilis pre ceteris adamatur. Ipa est vt topasi⁹ quē portanti nō poterit nocere inimicus. Nam et sm patrem clareualis. Hūilitas est oīi indifferēter psone q̄dam turris fortitudinis a facie inimici. Q; et anthoni⁹ vidit oīs laqos iimici tensos i terra. et ingemiscēs dixit. quisputas trāsiet ista. et audiuit vocē dicentem. hūilitas. Deniq; ipsa est vt smaragdus quo nulla oculorū gratior est refectio. Nam et hūilitas in hoie ostiata. est oīm oculis grata. et consolatoria oditio.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. Idcirco forte de irregularitate siue inhabilitate conturbaris. quia te excludit a dignitatibus ecclesiasticis. Sed quid. Profecto q̄ pax ob hoc debeas contristari. hoc onera annexa honori declarāt. sup quo ad sodales meas hec onera pōderātes et plurimū aggrauātes te duxi remittēdum. Porro

si turbaris ratione irregularitatis vel inabilitatis.vtpote executionem ordinū primus susceptorū.et p̄ obsequēs nō solū tempale emolumentū vel honorē. sup̄ quorū oppositus primus sororē mea te est cōsolata. Sed et spūalem p̄fectum et deuotōes impedietis.ad consolatorium bonū obedientie te remitto.tanq̄ ad illud qō vna cū deuotionis desiderio melius est quodāmō.q̄ sit sm̄ se victima p̄fectus spūalis seu superogatō cuiusuis deuotōis.de q° tibi p sororū mea rū dicta supiꝰ.et i sequētibꝰ p neptes meas pleniꝰ poterit appere

¶ Explicit vndecimus liber de desolatione theologie. Incipit duodecimus liber cōtinens consolationū remedia optuna contra illa turbatiua que opponūtur deuotioni ostemplationi.et studēdi oportunitati. Capitulum primū ostinens consolationes sup̄ caretia diuinorū officiorū et sacramētorū.et spāliter sacre cōis tpe interdicti.

VOdecimo principaliter decem tristibus ad suprādictam dñam consolatricē principalē accedentibus.primo omniū vnus ex eis de caretia diuinorū officiorū et sacramentorū.et specialiter sacre cōis tpe interdicti est oquestus.cui mox illa de suis puellis pro cōsolatione impendenda quinq; assignauit.

¶ I. CONSIDERATIO.

PRima puella sic ait. O amice karissime estimo q̄ diuina officia et ecclesie sacramēta.et spāliter sacra omunio si nō essent interdicta.tpe interdicti spm̄ tuū recrearēt. Sed quid modo. Ecce ad cōsolationē tibi sit q̄ p hoc q̄ spūalis medicꝰ hāc recreatōes vtcūq; interdixit.dietat mēbra corporis xp̄i mistici non sana.quibus multus valet taliter dietari. Nam hmōi abstinētia est ei sūma medicina.et si obediāt medico.signū hnt desolatoriū.scz signū desequēdi in p̄ximo sanitatē p̄ sue infirmitatis.puta tumoris ostumacie cessationem. ¶ Nec obstat q̄ nō in oibus quibus dicta et sacramētorū recreatō interdicit.tumor ostumacie inuenit. Nempe p̄pter tumorē vel aliā infirmitatē capitis.vel mēbri alterius.sepe ex iussu medici oīmibus mēbris alijs sanus cibus et potus subtrahitur.ex hoc solo q̄ immediate nō sano mēbro adherēt. Nā q̄uis incipiēte postopisi tm̄ vnū membrū hois sit inflatū. rone tm̄ illius oīmibus mēbris alijs potꝰ subtrahitur quantūcunq; bonus. Sic aūt est et in p̄posito q̄ dicta subtrahitur recreatio etiā sanis mēbris ecclesie sine eorū culpa. sz nō sine causa. ex eo scz q̄ aliq̄ habent adherentiam.vel secundū locum cum non sanis.vt scz si possint dent opam efficacem vt cesset tumor arrogantie.siue cōtumacie. in illis quidē p̄pter quorū culpā lata est sentētia interdicti. vl si hoc nō possūt.saltē ipi culpabiles eo citius ad cor redeāt.quo magis hnt de hoc opati alijs.et timere dei offensam grauiorē.q̄ iporum occasione ipsi alij per p̄dicte sue

recreationis subtractionē affligūtur·que nihilominus mēbra sana si veraciter sana sunt.utpote ad corpus xp̄i misticū cōmune sibi et alijs bene disposita.etiā ipa p omune bonū eiusdē corpis solātur quoꝝ pfecta sanitas hoc requirit·q; vt verbis utar magni patris· cōmunia ꝑpijs.non ꝑpria omnibus anteponant·

TIII·CONSIDERATIO

Secunda puella ad sana mēbra se offerēs.solationisq; materiā ad sacre cōionis restringens sacramentū sic ait· O hō si de mē bris sacris es· subtracto tibi tempe interdicti eucharistie sacramēto hoc p consolatione tibi sit·q; p hoc non priuaris necessario re ipa sacramenti·Dices forte que est hoꝝ differētia? Ecce illustris aquinensis inter hec distingues·Ho inquit quod est sacramentum.est signum eius quod est res sacramēti· Duplex est aūt res huius sacramenti·Vna quidē que est significata et otenta.s·ipe xp̄s· Alia aūt est significata et nō otenta.s·corpus xp̄i misticū·quod est societas sanctoꝝ·Sacramentū ergo tm̄ sunt species sacramentales· et esto q; hanꝝ sumptione membra aliqua dicti corpis priuētur tpe interdicti·re tm̄ sacmenti· vel effectibus eius non priuantur necessario. immo quantum ad hoc videtur eis forte panꝝ depire.maxime etate puectis.et in hijs q̄ fidei sunt bene instructis.et si talibus aliq̄d deperit quo minus ea consequantur·hoc q̄dammō stat p eos·Ihs nanq; nō necessario subtrahitur res sacrām̄ti significata et otenta. scz ipe xp̄s.quē pfecte possunt eo tpe saltē desiderare·sz sanctissimi p̄ris Gregorij egregio patz testimonio.q; qui pfecte deū desiderat: pfecto iam habz quē amat THon subtrahitur etiam necessario res significata et nō otenta·s·corpus xp̄i misticū·de quo dixisse videtur beata Agnes·Iam corp̄ eius corpi meo sociatum est·s·inquantum ipa ei tanq̄ mēbꝝ sociata est·q̄uis et hoc de vero xp̄i corpore p fidē et desiderio habito possit intelligi·de quo videtur addidisse et sanguis eius ornauit genas meas·s·eo passo tanq̄ maxime dilectionis signo·igneum ruborē amoris in ea excitante· et illo forte eius genas p redundantiā rubore ꝑportionabili corpaliter decorante· TNeniq; mēbris sanis etiā quantū ad effectū sacramēti sit p solatione q; cibū sacramentalē corpaliter subtractū māducare possūt fide et desiderio·Eide quidē dicente magno p̄re Augustino. crede et māducasti·Quantū aūt ad desiderio sup illud ap̄li.qui māducat indigne ꝛc̄·Dicit glosa·Duos dicim̄ esse modos māducādi. vnū sacmentalē.et aliū spūalem.qō illustris Aquinensis quodā in loco sic exꝑlanat· Sicut inquit aliqui baptizātur baptismo flāmis ꝑpter desiderio baptismi anteq̄ baptizētur baptismo aque· Ita etiā aliqui māducāt spūaliter hoc sacmentū.anteq̄ sacmentaliter sumāt ꝑpter desiderio sumēdi ipm̄ sacmentū·et hoc mō dicūtur baptizari et māducare spiritualiter et non sacramēraliter illi qui desiderant hec sacramēta·Hec ille· TIII·CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. forsitan adhuc frater cōturbaris ex eo qui, dem q̄ desiderio non obstante qui cibū sacramentalē sacramē, talitaliter nō manducāt. illi ex hoc recipiūt detrimentū. Nam pre, fatꝰ illustris post p̄missa verba sua imediate subiūgit. q̄ nō frustra adhibetur sacramētalis māducatio. quia plenius inducit sacramē, ti effectum ipa sacramēti susceptio. q̄ solū desiderium. Quid ergo. ꝓfecto verum dicit ille de solo desiderio. eo q̄ opi opato i ecclesie sacramēto s̄m se sumpto aliq̄ vltra plura q̄ ad solū opꝰ opans spe: ctant p̄rogatiua est attribuēda. quo tn̄ nō obstāte dra dictū detri, mentū videtur posse vel aliquale remediū et adhiberi. qui nō solus desideriū habet sacramēti. s̄z insup habz aliquid vicē qdammō sup, plēs sacramētaliū speciex. Quid inquies est illud. Reuera id esse videtur q̄ homo sacramēti desiderio supaddat tantā actualē deuo, tionē et dispositionē. cū quāta alias se p̄pararz ad vex sacramentū Si em̄ illo tempe quo alias ad sacramentū essz accessurus bn̄ recol, lectus. confessus. et dritus. p spaciū vnius misse. vel circiter deuo, tioni se daret ac si esset cōicaturꝰ. et sic dispositus nihilominus ex obediēcia ecclesie a pceptione sacramēti et a missa abstineret. hoc quantū ad effectū sacramēti pcipiendū. videretur quasi in oībus vicē supplere susceptōis sacramenti. seu sacramentalium specierum Hec mix. quia sola pfecta obedientia quasi in omnibus similitu: dinem habet ꝓportionabilē cum hostia consecrata. scz in rotūditate. latitudine. tenuiate. colore. sopore. virtute. nutriēdi pmagine. et in sacerdotali bn̄dictione. ac etiam in nomine. ¶ Vis primo ad ꝓpositum dictam similitudinē intelligere quantū ad rotunditatē. Ecce sicut hostia in rotundū circūcisa est. et p osequens motu circu, lari facile mobilis est. ita et pfecta obediēcia quodāmodo in rotū, dum circūcisa est. Nam sicut pater quidā tradit. xps formā spūalis circūcisionis dedit. qn̄ voluntatē p̄ris sue volūtati ꝓposuit dicēs. non sicut ego volo. sed sicut tu. Propter quā rotunditatē in mani bus opm relucēte. dicit sponsa in canticis. manus eius tornatiles Quodq̄ etiā ad modū rotundox siue circulariū que a spū seu a vē to agitātur pfecte obedientes sint facile mobiles. patet in figura Quippe in ezechiele dicitur. quocunq̄ ibat spūs. illuc eunte spū et rote pariter leuabātur sequētes eum. spiritus em̄ vite erat in rotis. p quod apte p̄t intelligi q̄ pfecte obediētes facile mouētur tanq̄ rote. siue a spū diuino qui est in eis. siue etiam a spiritu humano se cundū ordinē diuino spiritu institutum. s. a superioris voluntate. et absq̄ mora. et absq̄ ꝓriox opm retardatione faciant qđ mādatur Vñ quantū ad mirā mobilitatē obedientiū. narrat Cassianꝰ. q̄ i the baide erat cenobium in quo plus q̄ quinqzmilia frm̄ sub vno rege, bantur abbate a quibus tanta obseruantia obedientie regula sole: bat custodiri. q̄ cum sonitū campane audiebāt ad orationez. vel ad opus aliqđ inuitātis. certatim e cubilibus suis p̄ūpere solebant.

Ita vt is qui opus scriptoris exercebat quā reptus fuerat literam inchoasse finire non audebat. sed impfectam derelinquēs. nō tam opis compendiosa lucra sectaretur. q̄ obedientie virtutē. Hec quidam hystoriographꝰ. ¶ Vis secundo scire similitudinem cum hostia osecrata quantū ad latitudinē. per quā hostia immobiliter iacet sicut ponitur. Ecce sicut ad modum hostie rotūde mouetur obediens facile ab alio. ita ad modū late hostie iacet vbi ponitur. id est manet imobiliter in oīi eo qđ lōge lateq; sibi imponit. sc; nō tm̄ ab vno. sed a quolibet suo supioze. q̄uis etiam ipi supiozi dici possit veraciter. latum mandatū tuum nimis. Vñ quantū ad pluralitatem mandatoꝝ dei longe lateq; sparsim in scripturis contentorum. ait ps̄. Ambulabā in latitudine. quia mandata tua exquisiui Quantū āt ad iacere imobiliter seu subiacere ꝛm latitudinē mādatis oim supiozum dicit aplꝰ. obedite ppositis vīs et subiacete illis. Sz et petrus apostolꝰ. Subiecti inquit estote oīi humane creature ꝓpter deū. ¶ Vis tercio scire obedientie similitudinē cum hostia osecrata quantū ad tenuitatē. Ecce pfecte obediens habet aures adiendi. s. tenues ad bene audiendū. id est ad ꝓmpte obediēdum. Sed et sicut hostia caret grosse substātie spissitudine impediēte ipsius a sacerdote fractionem. et etiam a lingua vel oze sumētis facilē diuisionē. Ita pfecte obediens caret grossicie impediēte sue ꝓprie voluntatis a supioze fractionē. vel ipius a ꝓprio sensu et voluntate per os vel linguā p̄cipientis diuisionē. vel sui cozdis mollificationem. et humectationē sc; humoze deuotōis p liguā plati instruentis. ¶ Vis quarto scire obedientie similitudinē cum hostia consecrata in coloze. Ecce sicut hostia non obfuscata. sed colozata est albedine. ita pfecte obediens colozatus est candoze innocētie carens maculosa peccatoꝝ impuritate. dicente psalmographo. Beati imaculati in via. qui ambulant in lege dñi. s. p obedientiaz. Sz et pfecte obediens non habet faciem obfuscatā tenebris tristicie. Tudi patrē clareuallis. Serenitas inquit in vultu. dulcedo in sermonibus multū colozat obedientiā. facies tenebris tristicie obfuscata. deuotionem ab animo recessisse significat. ¶ Vis quinto scire obedientie similitudinē cum eukaristia in sapoze. Ecce sicut eukaristia sapozem habet cōiozis et substantialiozis cibi. s. panis similaginei. de quo dicitur in ecclesiastico. Inicium necesse rei vite hominum panis silaginеus. Ita et obedientia habet sapozem cibi dicente saluatoze. meus cibus est vt faciaz voluntatē eius qui misit me. Sed nec cibi sapozē habz cuiuscūqz. ꝛz substātialis. nō solū em̄ substātiale est quo homo subsistit. p̄cise deo obedire iuxta illud ecclesiastes. deum time. et mandata eius obserua. hoc est omnis homo. ꝛz etiā in religione xp̄iana substātiale est p̄ceptis seu mādatis siue volūtati aliozꝝ etiā supiozꝝ obedire. Vñ et inter tria vota substāciali alia. votum obedientie est p̄cipuum. sunt autē accidentalia ea que

supererogationis sunt vt consilia. ¶ Vis sexto scire obedientie similitudinē cum hostia in virtute nutriēdi. Ecce sicut hostia potest nutrire corpus naturale. Ita obedientia est cib⁹ qui optime nutrit corpus xp̄i misticū. quod est ecclesia fidelium. que si non nutriretur. obedientia nō posset subsistere. ¶ Vis septimo scire obedientie similitudinē cum hostia in ymagine. Ecce sicut hostia cōiter ymaginem otinet sub aliqua forma ip̄ius xp̄i. Ita dicit quidā pater. obedientia est ymago celestis hoīs. Sed nec esset obediētia p̄esertim spiritualibus p̄latis xp̄i vicarijs exhibēda. si non esset ymago xp̄i subditis impssa. siue xp̄s in eor̄ ymaginatione. imo apl's in obedientia etiam carnalibus diuinis exhibēda subditis imprimit ymaginationē de xp̄o. seu de dño habendā. Obedite inquit domīs carnalibus sicut xp̄o. nō quasi hoībus placentes. sz vt serui xp̄i facientes voluntatē dei ex animo cum bona voluntate seruientes. sicut dño et non hoībus. ¶ Vis octauo scire obedientie similitudinē cum hostia consecrata in bñdictione siue ōsecratione sacerdotis. De qua in decretor̄ volumīe dicitur. nō omis panis. sz accipiens bñdictōnem fit corpus xp̄i. Ecce etiam ipa obediētia in psonis subditor̄ non caret sacerdotali benedictione. Nam obedientes vt superius patuit mltipliciter bñdicūtur a sūmo sacerdote. imo sicut sacerdos sup hostiam ōsecrandā in psona xp̄i dicit. Hoc est em̄ corpus meū. que verba sacramētalia efficiunt quod figurāt. Ita sūmus sacerdos xp̄s. sic obedientes p̄uenit in bñdictionib⁹ suis. q̄ ipsi vna cum eo efficiūtur et cōstituunt corpus eius. s. misticum in vnitate ecclesie ¶ Deniq; nono et vltimo si vis scire obediētie similitudinē cū eukaristia in nomie. Ecce sicut eukaristia vocatur hostia quod est nomen quoddā sacrficij offerendi. q̄ter quod sacerdos vna cum calice leuando hostiam. dicit. suscipe sancta trinitas hanc oblatōez ⁊c Ita etiam diffiniendo dicitur. obediētia est spontaneū et rationale q̄rie voluntatis sacrificiū. Vnde et in ecclesiastico dicitur salutare sacrificium est attendere mandatis. imo in regum libro dicitur. Melior est obedientia q̄ victime. Licet igitur xp̄s qui est res sacramenti cum his qui sacramentū nō tm̄ spūaliter sz etiā sacramētaliter mā ducant existēs p̄ p̄esentiam corpalem nō sit illo modo sine sacram̄tali ip̄ius sacramēti sumptōe cum obediētibus. qui rōne desiderij sacramentū manducāt tm̄ spūaliter. sz alio mō essendi cū eis tn̄ cū obia pfecta szm p̄missa cū sacro eukaristie. siue cū specieb⁹ sacram̄talib⁹ tā multimodā vt p̄mittit² habeat sīlitudinē. cūq; in habētib⁹ symbolū szm mūdi sapientē facilior sit trāsit⁹. igit² habito desiderio sacrti. et addita pfecta obediētia q̄ tpe iterdicti a sacrali sūptōe abstinet². p̄sertim vna cū dispositōe et actuali deuotōe p̄us tactis. poterit sine ipo sacro sacr̄aliter sūpto trāsiri facile ad rē sacri q̄ est xp̄s. et q̄si ad totalē effectū quē dicta obia circūscripta. sacr̄m vtroq; mō māducatōis spūaliter et sacr̄aliter sumptū posset opari.

Nimirum hoc huic videtur concordare.q cum loquēte ihū ad turbas.extollens vocem quedā mulier ad ipm diceret. Beatus vēter qui te portauit. per quod corpalem eius conceptionē in vtero virginis beatificauit. Xps ipe magis solam mentalē deceptionē verbi dei in custodiētibus ipm beatificans sic rndit. Quinimo.beati qui audiunt verbū dei et custodiūt illud. quod quidem custodire constat ad obedientiam verbi dei pertinere.

¶ IIII. CONSIDERATIO.

Quarta puella pro cōsolatione tristis volens ostendere q ppter pfectam obedientiā desiderio sacramēti supadditaz tpe interdicti p modū antedictū ita dingit sacramēti effectus.et fructꝰ cōsequi sine ipius sacramtali sumptione.sicut extra tempꝰ interdicti ipm sacramentū spūaliter simul et sacramētaliter sumendo. et hoc inductiue quasi p oms et singulos effectus sacramti.de quibꝰ doctores loquūtur.et specialiter illustris ille de aquino qui possūt reduci ad undecimū discurrēdo sic ait Ecce qntum ad primū effectū sacramentū eukaristie confert vitam gratie. Veniēs em xps in hominem sacramtaliter vitam gratie opatur.sm illud verbum eius. Qui māducat me.viuit ppter me. et sm illud. Panis quē ego dabo caro mea est p mundi vita. Sed nec aliquis habet gratiam sm predictum illustrē añ susceptionē huiꝰ sacramēti. nisi ex aliquo voto ipius. vel p semetipm. sicut adulti. vel voto ecclesie. sicut paruuli. Sed quid de obediētia? Profecto obedire mādatis etiam confert vitam gratie. Dicit nanq̄ ecclesiastes. Deum time.et mādata eius obserua. hoc est oīs homo. hoc inquit. id est p hoc quasi per formam habet oīs homo esse gratie.vt pater quidam exponit. Sz et in Ezechiele dicitur. Si impius in mandatis vite ambulauerit vita viuet. cuius nimirum sensus est. Si ambulauerit in mandatis vite. id est que obseruata cōferunt vitam gratie. vita viuet.que sequitur. scz vita glorie ¶ Rursum quantum ad secundū effectū dns noster corpus et sanguinē suum in eis rebꝰ cōmēdauit que ad unū aliqd ex multis.puta granis et racemis rediguntur. secundum magnum patrem. per hoc autē effectus sacramenti cōsideratus dicitur esse hominē vnire deo.et p caritatē incorpare corpi xpi mistico.scz ecclesie secundū doctorē prius dictum. Sed quid de obediētia? Profecto obediētia vnit deo.quod in virgine gloriosa excellenter est impletum. vt em ad nūcium angeli obedienter dixit. Ecce ancilla domini.fiat mihi sm verbū tuum.mox vnitus est ei dei filius mētaliter.et corpaliter.et ipa sibi. Sz et obia a corde hois ppriū sensum et voluntatē expellendo habitaculū deo quasi excidit. Vñ dns in domo symonis discubuit qui obediens interptatur. Constat quoq; p sicut inobedientia scisma facit in ecclesia seu diuisionē. Ita obediētia facit cum ipsa ecclesia obediētium vnionem incorpans eos corpi xpi mystico p caritatē. Vñ et in bethania q̄ domꝰ obediētie

interp̄tatur xp̄s secundū corpus vngitur· p quod apte significatur. q membris corpis xp̄i mistici in vera obediētia amorantib⁹ ip̄m corpus ecclesie vngēto caritatis aglutinat². Vlteri⁹ q̄ntuz ad effectū terciū sacramentū tradit² p modū cibi et pot⁹ iuxta illud quod cātatur· Dedit fragilib⁹ corpis ferculū· dedit et tristibus sanguinis poculū· Sed et ip̄e xp̄s dixit· Caro mea vere est cib⁹· et sanguis meus vere est potus· Aliquid aūt dicit² vere tale q̄n habet omnē operationē talis rei· et ideo omnē effectū quē cibus et potus materialis facit quantū ad vitā corpalē· facit et istud sacram̄tū q̄ntuz ad vitā spūalē· Sicut igit² cibus corpalis in vita corpali hoiem sustentat et aforat· Ita cibus sacram̄talis spūaliter sustentat hoiem et aforat· Dicēte magno archiantistite Ambrosio· Iste panis est vite eterne· qui aie nr̄e substantiā fulcit· Dicit illustris Aquinēsis q hoc sacramentū directe afirmat cor in bono· et sic per ip̄m dat² nobis robur ad scelera vitāda· a quib⁹ p̄seruat quantū est ex se· ¶ Sz q̄d de obediētia Certe idē facit teste ecclesiastico· Si inq̄t volueris māda ta aseruare· s· p obedientiā· aseruabūt te Vñ et salomō in ꝓuerbijs Qui inquit custodit mandata· custodit animā suam· Sed et rursum ecclesiasticus· Quit inquit custodit p̄ceptum· nō expietur quicq̄m mali· Amplius quantum ad quartū effectum sicut cibus corpalis cibatum augmentat· vt patet in pueris· Ita cibus sacramētalis auget in nobis gr̄am et caritatē· qđ doctor sepedictus p asequentiā pbat· Plenius inquit inducit effectū sacram̄ti ip̄a sacramēti susceptio q̄ solum desideriuz· s· ceteris paribus· igitur quia ex solo voto ipsius aliquis gr̄am asequitur· sequitur q p ip̄m cum realiter sumitur· gratia augeatur· et vita spūalis pficiat² Sed quid de obediētia Profecto gr̄a quā quis habet etiam augetur p obedientiaz· et vita spūalis pficitur· Hinc nanq religiosi sub obedientia cōstituti hoc ip̄o q sunt tales· sunt in statu adipiscēde pfectionis vite p augmētum caritatis et gratie· Hinc et egregius doctor Gregorius de eo loquens· vt inquit p obediētie meritū homo aditus crescerz· dignū fuerat· vt et hūc etiam a bono phiberet· s· a ligno scientie boni et mali· ¶ Vlterius q̄ntum ad quintū effectū sicut cibus corpalis id qđ quotidie p defluxū materie depditur restaurat· Ita sacramentū eukaristie feruorē caritatis p ea in quib⁹ nō attēditur formale qđ est in peccato· s· auersio a deo· sed materiale magis· s· per peccata venialia feruorē caritatis diminuētia depditū repat seu restaurat Sed quid de obediētia· Profecto sz̄m executionem exteriorīs boni opis repat feruorē caritatis depditum p venialia· maxime illa q̄ accidiam asequūtur· quēadmodū p motum laboris vel exteriorīs opis recupat homo post infrigidationē calorīs pristini quātitatē· ¶ Rursum quantū ad sextū effectum· sicut cibus corpalis sumitur in remediū debilitatis· eo q restaurat depditum· Ita sacramentum eukaristie est remediū debilitatis spiritualis· q̄ inest ex venialib⁹

peccatis · p que quotidie feruor caritatis depditur vt p contraria caritati nō quantū ad habitū · ʒ quantū ad feruorē actus · qui per hoc sacramentū in dicte depditionis remediū excitatur · rōne cuiꝰ peccata venialia tolluntur · Dicente tercio innocētio. q hoc sacramentum delet veniale. et cauet mortalia · Nam et magnus Ambrosius dicit. q iste panis quotidianus sumitur in remediū quotidiane infirmitatis · Quotidiana aūt infirmitas est debilitas quam faciūt peccata venialia. que vulgariter peccata dicūtur quotidiana · contra quā debilitatē valet hoc sacramentū. iuxta illud quod cātamꝰ Dedit fragilibus corpis ferculū · Sed quid de obediētia · Profecto etiam obedientia est remediū contra debilitatem quotidiane pigricie et accidie · in quibus plerumqz venialia peccata ꝯsistunt · Nec hoc mirū · Nempe multa possunt et solent fieri rōne obedientie quorum exercitiū homo sibi si obedientia non esset reputaret impossibile · et sic exercitiū quotidianū ratione obedientie assumptū confert vires contra debilitatē venialiū peccatorū · ¶ Vlterius quantum ad septimū effectū · sicut corpalis cibus aliquis pfertim medicinalis ad digestionē facit pcedentiū qua pciosum a vili sepatur · et vile etiam quod interius erat occultuz insensibiliter abicitur · Ita cibus sacramentalis tanq̄ medicinalis confert digestioni spūali · i · contritioni p quā vilia. id est scelera peccatorū mortalium. maxime occulta quoꝝ homo ꝯscientiā et affectum non habz abiciuntur · Iuxta illud qđ de ipo dicitur in oplenda · sit ablutio sceleꝝ · Forte em̄ nō sufficiēter contritus deuote et reuerēter accedēs ad hoc sacramentū. ꝯsequitur p ipm̄ grām caritatis que pficit cōtritionē. et peccati remissionē ʒm acquinensem · Bz quid de obedientia · Profecto saltem illa qua diuino pariter et ecclesiastico pcepto de ꝯfitendo peccata sua obeditur · confert contritōi hñde de peccatis · p eam etiam ꝯsequitur homo grām caritatis pficientē cōtritionē et remissionem sceleris · ¶ Amplius q̄ntum ad octauū effectum · sicut cibus aliquis et vinū bonū calorē aliq̄n in homine valde magnum excitat et inducit · et p ꝯsequēs penā aliq̄ ex contraria dispositōe puenientem remittit · Ita sacramentū eukaristie excitat in hoie calorē spiritualem aliq̄n valde magnū · nō in habitu tm̄ grē et caritatis qui per ipm̄ ꝯfertur · sed in actu caritatis ꝯsistentē q̄ntum ad feruorez · per quem feruorē caritatis ʒm illustrē Aquinēsem aliquis ꝯsequitur · remissionē non solum culpe · sed etiam pene · non totius · ʒ ʒm modum sue deuotionis et feruoris · Bz quid de obedientia · Profecto in hoie pfecte et ꝓmpte obediēte excitatur feruor ꝓpter eoꝝ que sub obediētia cadunt executionē · Nempe ʒm magnū patrem sicut ex interiori deuotōne seu feruore pcedit exercitium exterius Ita et ecōuerso ex exteriori exercitō excitatur et augetur feruor interius. ʒm quē feruorē p obedientiā excitatū · cōsequitur homo remissionē pene debite peccatis ʒm q̄ntitatē feruoris · q̄ quidē pene

remissio videtur etiam directius ex obediētia ꝓuenire. Nimiꝝ ꝓfecte obediens tam suo confessori q̄ deo. et cuilibet superiori multa facit p que ꝓo peccatis satisfacit. et p q̄ntitate diurnitate et extensione sue obedientie penam exoluit. per quod vt supius patuit. vel simpliciter. vel satis breuiter a purgatorio se liberat et absoluit.

¶ Rursum q̄ntum ad nonum effectū sicut corporalis cibus et potus delectat et inebriat. Ita sacramentū est quedā actualis refectō spiritualis dulcedinis diuine bonitatis qua delectat. et aiam inebriat. cuius precipua figura erat mana quod oē delectamentū in se habuit. et omnis saporis suauitatē. ꝓpter cuius etiā refectionez et spiritualē inebriationez spāliter dei amicis tanq̄ magis dispositis dicit in cāticis. comedite amici. et bibite. et inebriamini karissimi Sed quid de obedientia? Profecto dei et ecclesie preceptis ꝓfecte obediens etiaz actualiter reficitur. et diuina dulcedine recreat et inebriatur. ꝑut hoc supius p sororē meam manifestius declaratur

¶ Vlterius q̄ntum ad decimū effectum sicut cibus et potus cibatū et potatū nonunq̄ quasi in aliam trāsmutant oplexionē. Ita sacramentalis cibus et potus sumentē trāsmutant in suam cōditionem quodāmodo p ignem caritatis tranformantē et deificantē. teste illo damasceno qui sic ait. Ignis quod in nobis est desiderij assumēs eam que ex carbone. id est hoc sacramēto ignitionē cōburet nostra peccata. et illuminabit nra corda. vt participationem diuini ignis igniamur et deificemur. Cōcordat aūt q̄ magn⁹ pater quasi audiuit vocē dei de excelso. cib⁹ sum grandiū. cresce et māducabis me. nec tu me mutabis in te sicut cibum carnis tue. sz tu mutaberis in me. Sed quid dicetur de obedientia? Profecto sicut secundū ꝓmissa per sacramentū deificamur. ita etiam deificamur p obedientiam vt p neptē meā superi⁹ declaratur ¶ Deniqz quantū ad vltimū effectum huius sacramenti tam in hoc quod traditur p modum cibi satiantis. q̄ ex specie panis et vini ex multis granis et racemis in vnum redactorum considerat⁹. est adeptio tandem glorie qua quidem satiamur. Dicente psalmista. satiabor cum apparuerit gloria tua. et qua cum illa satietate preuia virtute huius sacramenti ꝓfecta vnione immortalib⁹ saciabimur. testante quodā patre in omelia. Cum iquit cibo et potu id appetant homies. vt non esuriāt. neq̄ sitiant. hoc veraciter non praestat nisi iste cibus et potus qui eos a quibus sumitur immortales et incorruptibiles facit in societate sanctorum. vbi pax erit. et vnitas plena et perfecta. Ante cuius glorie adeptionem habet rationem viatici quo ad eminentem statum glorie omnium bonorum aggregatione societatem ciuium supernorum satiantem. peruenitur. In cuius figura legitur q̄ elyas comedit et bibit. et ambulauit in fortitudine cibi illius quadraginta dieb⁹ et noctibus vsq̄ ad montem dei oreb. quod interpretatur mensa. plene scilicet satietatis. Sed quid de obedientia.

Profecto obediencia pfecta similiter habet viatici rationem.dicente psalmista. Viam mandatorū tuorum cucurri. et iterū Beati immaculati in via.qui ambulāt in lege dñi. scz per obediētiam. Domino quoq; dicente. meus cibus est.vt scz p obedientiam faciam voluntatem eius qui misit me. Sane virtuti huius viatici etiam ad pzedictum eminentē statum glozie societatē ciuium supnozū sanctantem deo ducente et suscipiente puenitur. hoc quippe sanctus dauid de seipo deo loquēs tanq̄ dextera manu boni opis volūtati eius obediens testatur dicens. Tenuisti manū dexterā meam. et in volūtate tua deduxisti me.et cum glozia suscepisti me.. Videtur igitur scdm ista sufficiēter esse ꝓpositum declaratum.

¶ V. CONSIDERACIO.

Quinta puella plusq̄ p pmissa sozores sue fecerint. tristem antedictum volens consolari sic ait. Tu qui carētia sacramēti tempze interdicti otristaris. scias q̄ ex obediētia sacramentalē sacramēti sumptionē obmittere.et de sola spūali māducatione.et de ipo bono obediētie dicto tempe otentari. deuoto hoi magis valere pt q̄ ex̄ tempus illud szm se valeat ipm sacramentū vtroq; modo sacramentaliter scz et spūaliter manducare. ¶ Primo nanq; patet hoc ex dicto illustris Aquinēsis. Necessitati inquit aliqua faciēdi que secundū se non placent.per votū obedientie homo se subicit ꝓpter deum. ex hocipo ea que facit sunt deo magis accepta. si etiam sint minoza. quia nihil maius homo potest deo dare. q̄ q ꝓpriam volūtatem ꝓpter ipm alterius volūtati subiciat. Secundo patet ꝓpositū a simili de vita actiua.que vt infra oñdetur.est vite contemplatiue ꝓpter obedientiā pferēda. q̄uis ipa contemplatiua szm se sit potioz inter vitas. Tercio patet ꝓpositū exemplo eius quod de monachis in thebaide de quibus supza fit mentio narrat Cassianꝰ. q̄ videlicet obedientie virtutē non solum opi manuū. seu lectioni. vel silencio et quieti celle. vez etiam cunctis virtutibus ita pferebant. vt hinc iudicarent oia postponēda. et vniuersa dispēdia subire otēti erant. dumō hoc bonum in nullo violare viderētur. Hec quidā hystoriographus. Szi nec dictū exēplum nec ꝓpositū mirū esse video cum vt supza est habitum. obedientia victime pzeferatur. Vtilius ergo sacramentalis cibi exterioz degustatio ꝓpter obiam interdicti tempe intermittitur. q̄ si extra hoc tempus pciperetur. nō obstante bonitate et excellētia huius cibi. pserim cum eius excellētia in re illa sacrāmti que nō interdicitur. nec pōt interdici. s. in xpo osistat pzincipaliter. et nō in speciebus que corpaliter degustātur. et patet denicq; hec maioz valitas exemplo cibi vetiti in paradiso. De quo egregius doctoz Gregoriꝰ loquēs. Aliq̄n inquit ꝓpter obediētiam bonū qd agitur oportet intermitti. Neq; em̄ mala in paradiso arboz exstitit. quā deus homi ne otingerz interdixit. szi vt in melius p obedientie meritū homo oditus crescerēt. dignū fuerat vt et

hūc etiā a bono ꝓhiberet·quatenus tanto verius hoc quod ageret bonū esset·ānto a bonis cessans auctori suo se subditum humilius exhiberet· Hec doctor iste ¶ Postremo patet ꝓpositū exēplo apli pauli· Optabam inquit egoipe anathema esse a xp̄o pro fratribus meis·Quod verbū quidē johes os aureū sic exponit· Ita inquit tota mentē eius demerserat amor xp̄i· vt etiā hoc quod ei p̄ ceteris oīmibus amabilius erat esse cum xp̄o·rursus idipm·quia ita placeret xp̄o otemneret·ſz hoc quidē directe est ad ꝓpositū· Si em̄ anathema id est sepatum esse a xp̄o pro fratrib9· eo ꝙ ita placerz xp̄o optabile fuit paulo magis ꝙ cum xp̄o esse· nulli licebit dubitare quin tempe interdicti eligibili9 sit tanꝙ xp̄o magis placēs ex obedientia· nō iam pro fratribus.sed pro spiritualib9 p̄ibus vicarijs xp̄i.et pro cōmuni bono ecclesie a xp̄i corpe sacramtaliter sumēdo separi siue abstinere·ꝙ alio tpe cuz xp̄o esse·i·ꝙ ei vniri quōlibz p sacramenta ecclesie· ¶ Nec obstat si contra dictū xp̄i placitum dicatur a rudib9 lapcis inexptis.ꝙ durāte diu interdicto multi homines.maxime pueri tpe illo nati efficiūtur quasi gentiles·quid sit missa vel corpus xp̄i nescientes·Hoc enim clare patet falsum esse· Nempe dtra hoc sufficiēter ꝓuidit ecclesia.que ostituit ꝙ sacramētum eukaristie decedentibus nō negetur.et diuina āno quolibet in quatuor festiuitatib9 solēniter celebrētur.in quarz q̄libet possent eodē in loco multe misse celebrari·p qd̄ de missis et sacro corporis dñi sufficiēter senes et iuuenes instruūtur·quēadmodū sufficiēter instruūtur de torneamētis et hastiludijs·de quib9 si interrogarētur scirent q̄ et q̄lia essent·q̄ tñ rari9 apud eos.puta vix sel̄ anno quolibet·vel non totiens exercent·quēadmodū de xp̄i natiuitate.vel resurrectōe.siue de vita sancte katherine.vel sancti alterius instruūtur fideles· q̄uis q̄libz talis festiuitas nō nisi semel̄ in āno celebretur· Non ergo dicatur ꝙ ꝓpter interdictū gētiles efficiātur hoies si seruetur·Immo si interdicta et mādata aplica nō seruētur.cessante obia romane ecclesie.efficerētur hoies quasi gētiles·quēadmodum factū est de grecis et ceteris scismaticis a romana ecclesia divisis· qui licet credāt in xp̄m.et in paucis que sunt fidei discordēt a nobis.licetqz habeant sicut nos monachos et moniales· et sicut nos vigilijs et abstinētijs et alijs oberuantijs.siue sermonijs se affligāt·tñ fide tenemus nihilominus ꝙ ipi ꝓpter dictā a romana ecclesia cui beatus petrus p̄fuit diuisionē ita paz saluantur sicut iudei vel gētiles·Tudi Rabanū venerabilē· Ideo inquit petr9 specialiter claues regni celorz et p̄cipatū iudiciarie prātis accepit· vt oēs p orbē credētes intelligāt.ꝙ quicūqz ab vnitate fidei.vel societatis illi9 quolibz mō semetipos seggregant· tales nec vinculis peccatorz absolui.nec ianuā possūt regni celestis ingredi· Hec ille· ¶ Rursum otra obiam ecclesie cibum sacramtalē ab illo cui p spūalē medicū interdicit² sumere· est sumere sacrm eo mō quo etiā

canis posset ipsum sumere sine effectu gratie. immo in peccato inobedientie sacramentū sumere. est xpm iterū crucifigere. vel in lutum proicere. nimirū homo arbori compatur iuxta illud dictū. Video homines velut arbores. arbor autē hmōi hns duo brachia velut duos ramos situ oppositos. similis est cruci. nō qualicūq;. sz luto inuoluto si inquinetur peccato mortali quocūq;. quippe quēadmodum mundicia spūalis omnē excedit corpalem mundiciam. Ita et immūdicia peccati omnē corpalem luti excedit imundiciā. Vñ corpus xpi siue rōne inobedientie. siue alterius peccati mortalis indigne sumens. ipm cruci lutose applicat. ac si ipm in lutū prieciset. imo quantū in eo est ipm nititur in eandē crucē ignominiosam cōuertere sumens ipm ad modū cibi qui cōuertitur in cibatū. sicq; fit. q ipm quantū ad aliquid ꝓpter dicte crucis turpitudinē magis inhonorat q olim iudei qui ipm in ligno mūdo tm modo suspenderūt. Itē corpus xpi peccatori inobedienti tradere. est ipm quasi ori mortui cadaueris intrudere. quippe peccator ꝓpter mortē fedi peccati abhominabilior est deo q sit hoibus naturaliter mortuus hō. Vlterius sacramentū peccatori inobedienti et p obsequēs obstumaci ministrare. est quasi bufoni tumido ipm porrigere. quippe obstumacia inobedientis tumorē supbe imporat volūtatis. qui magis est deo abhominabilis. q tumor bestie corpalis et nō culpabilis. Deniq; corpus xpi cōtra romane ecclesie obedientiā sumere vl̄ mistrare. est corpus xpi vulnerare atq; sauciare Nempe corpus eius misticū p hmōi inobedientiā et diuisionē scismaticā nō solū vulneratur. sz et sauciatur pro bonorū dolore. quippe dolor esse dicitur sensus diuisionis obstinui. quō ergo dictum corpus sui diuisione nō sauciaret dolorose. cum debeat esse quasi qddam obstinuum vniente ipm illa caritate de qua dicit petrus. matuā in vobismetipis caritatē obstinuam habētes. Si dicatur corpus xpi misticū nō est verū corpus eius. hoc non valet Nimirū corpus xpi verū. est i corpe eius mistico tanq; caput inclusū. quod quidē ipe xps pro corpe mistico morti exposuit. tanq; magis illud q ꝓprium corpus dilexerit. Quid plura. Profecto ex oibus istis luculēter patz illaz xpo sepationē a se placere. quam tempore interdicti vel obsimili fieri ab eo requirit obedientia ecclesie.

¶ Capitulum secundū obtinens consolatōes sup deuoti vsus sacre scripture. sacramentorū ecclesie. atq; aliorū visibiliū exercitiorum virtuosorum necnon et generaliter deuotionis subtractione et corditis aridirate pro tempore.

Secundo post pmissa ad supradictaz desolatricē principalē accessit et alius tristis querens sup his que capitulariter sunt pmissa cōsolari. at illa de suis puellis tres ei pro cōsolatione quantotius assignauit.

¶ I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. O homo si subtractōis dicti vsq; ratione scires. forsitan inde tanq; deo p hoc tecū faciēte signum in bonum nequaq; turbationez recipes. Vis scire q; dicta subtractio sit signū in bonū? Audi hugonē illū regularē de saluatore loquentē. Ait inquit ad discipulos. nisi ego abiero paraclitus non veniet ad vos. Idcirco dns ihs discipul' se subtraxit corpaliter. vt eum discerent amare spūaliter. Erat em et ipe quidem prius. id est ante passionē paclitus. i. dsolatoz sm pntiam corpalē. sz hec dsolatio quasi lac erat de carne manās puulis. Idcirco subtractū ē lac. vt ad pfectionē dualesceret amoris spūalis. Ascēdit siquidē in celū vt corda post se traheret. et dilectō pgeret post dilectum. Sz et vsq; hodie xps amicos suos q̄si quadā corpali pntia dsolatur in scriptura sacra et ecclesie sacrāmtis. atq; aliis visibilibus exercitijs virtutū. quoz aliq̄n dispensatorie subtrahit vsum. vt spūalis amoris dulcedinem. tanto purius pcipiant. quo nihil foris hñt etiā in ope virtutis ad quod mentē suā p intentōez effundāt. Hec ille regularis. quapropter o amice hoc p cōsolatōe signū habeas. q; pmissoz et consimiliū subtractio te pturbās q̄q; ad maius q̄m sit ea hēe bonum hoīs ordinat. Specialiter aūt hoc hoiem qui cordis patitur aridtatē dsoletur. q; p hoc nō minus mere. q; nō habz deuotionis lacrimas. nec spūalē leticiā. pōt nanq; inire nihilomin9 soli lumini fidei. cui soli inita nō est parui meriti. sed nōnunq; est maioris q; sit meritum aliorum.

CII. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. Cur turbaris de p̄dicte vsus subtractōe que signū est in bonū. Nōne videt sicc in cordis aridtate subtracto deuotionis humore. Nimiz q̄ntum ad hāc aridtatē deus a quo deuotionis humor sicut vocaliter sic realiter deriuatur se et deuotōez ipam hac de causa nōnunq; dispensatorie subtrahit. vt fidelis aīa post deuotionē prius habitaz p aridtatē cordis subsequentē quo ad saporosos fructs bonoz opm se sterilē esse sentiens. memorq; deuotionis pterite et pdite p desideriū rediture deuotionis amplius pficiat. q̄tenus sic aridtas ipa naturali quodāmodo appetitu. maiorē deuotionis humorem q; prius habuerit attrahat. Vtq; eo maiori desiderio ad deū. quasi pditū reinueniendū moueatur et dicat cū spōsa. Veniat dilectus meus in ortū suū. Sz ad quid? Certe nō solū vt statiz comedat fructū pomoz suoz. sz vt aīe veniat rigans qđ est aridū. Ipe nanq; est cuius inter alios pntie sue effectus sm clarevallēsem ē rigare arida Ipe est qui dixit. rigabo ortū meū plantationū. Ipe est qui p jeremiā dixit. Erit aīa quasi ortus irriguus. Veniat ergo in ortū suū irrigandū. saltē iuxta pmissū osee xpho. Veniet inquit quasi ymber subtempaneus et serotinus terre. Serotinus inquit. Hec tarditas p hoc significata pfectioni finaliter derogat. Audi magnū antistitē Ambrosiū. Quo inquit diutius

abest quod desideratur. tanto expectātius desideria maiori quadā vi amoris ignescūt. Et egregij nr̄ Gregorij occidat. Sancta inq̄t desideria dilatione crescūt. Ad idē etiā faciūt aliq̄ que p̄ vnam de sororibus meis inferius inducentur.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. O homo si de p̄missē dei subtractōis utili tate p̄ sororē meā tacta adhuc hesites. Velisq̄ circa hoc auctoritatib⁹ certiorari. Audi p̄mo auctoritatē spōse i canticis. Vox inq̄t dilecti mei pulsantis. Aperi mihi soror mea. amica mea. colūba mea. sequitur. Pessulus ostij mei apui dilecto meo. Et ille declinauerat atq̄ trāsierat. q̄siui et nō inueni illū. vocaui et non rn̄dit mihi. Hec illa. Et q̄d illud. Ecce quidā pater hoc exponēs. ob hoc inquit dilectus occultat². et rn̄dere nō dignat². vt tuā amplificet utilitatē. et suā reuereri doceat maiestatē. Audi rursū et auctoritatē dulcissimi clareuallēsis. Dicamus inquit verbū dei. deum spōsum aīme p̄out vult venire ad animā. et iterū dimittere eā. cum sentit grām. agnoscit p̄nti ā. cū nō absentiā q̄rit². et rursus p̄ntiam q̄rit. quid ni req̄rat neq̄ em̄ subducto sibi tam dulci spōso interim aliquid aliud nō dico desiderare. Et nec cogitare libebit. Restat igit² vt absentē studio se requirat. reuocet abeuntē. Ita ergo reuocat² verbus. et reuocatur desiderio aime. Et eius aime cui semel indulserit suauitatē sui. Nūquid. nō desideriū vox. verbo igitur abeūte. vna interim vox aie et cōtinua. assiduū desiderū ei⁹ tanq̄ vnū assiduūq̄ reuertere donec veniat. et forte ideo subtraxit se quo auidi⁹ reuocaretur. teneretur fortius. Nam et aliq̄n sibabat se lōgius ire. nō quia hoc volebat. Et magis hoc audire volebat. mane nobiscū. q̄m aduesperascit. Ergo istius modi piā simulatōes. immo salutarē dispensatōes quā tūc corpaliter exhibuit. nō cessat idemtidē mō suo spūali. cū deuota sibi aima sedulo actitare. p̄teriēs teneri vult. abiens reuocari. neq̄ em̄ hoc irreuocabile verbū. It et redit. pio bn̄placito suo quasi visitans diluculo. et subito p̄bans. et ire quidē illi quodāmodo dispensatoriū. redire vero semp voluntariū ē. Vtrūq̄ vero plenū indoctj et penes ip̄m hor̄ ratio. Hec ille pater sanctissimus. Sed nōne et apud eundē patrem est quidem sed subdubio ratio quā p̄misit. Forte inquit ideo subtraxit se quo auidius reuocaret². teneret² fortius. Sed quid hoc. Certe auidiorē reuocatōes sequitur appropinquatio eius vehemētior. et tentionē fortiorē oplexus artior et intimior ac etiam continuatior. De tali quidem conplexu possibili hugo ille regularis aiam suam fingit se taliter alloquentē. Queso inq̄t illa. q̄d ē illud dulce q̄d aliq̄n me tāgere solet. et tam vehemēter et suauiter afficere. vt iā tota quodāmō a memetipa abalienari. et nescio quo attrahi incipiaz. subito em̄ innouor et tota imutor. et bene mihi esse incipit vltra q̄ dicere sufficiā. exhilaratur conscientia. in obliuionē venit omnis p̄teritor̄ dolor̄ miseria. exultat anim⁹

clarescit intellectus·cor illumiatur·desideria iocundãtur. Iamqz alibi nescio vbi me esse video.et quasi quibusdaz amplexibus amoris intus teneo.et nescio quid illud sit.et tñ illud sp retinere et nũ qꝑ pdere ·toto nisu laboro·luctatur quodãmõ delectabiliter aim⁹ ne recedat ab eo qõ semꝑ amplecti desiderat·et q̃si in illo omniuz desideriorꝝ finẽ inuenerit·sic in me et ineffabiliter exultat. nihil ampli⁹ q̃rens·nihil vltra appetẽs.semꝑ sic esse volẽs. Hũquit ille est dilectus me⁹? Queso dic mihi vt sciã si ille est.vt si denuo ad me venerit obsecrẽ eũ ne recedat.sz semꝑ pmaneat. Ad hec verba aie rñdet hugo dicens·Vere ille est dilectus tuus qui visitat te· sz venit non vt videatur a te.sz vt gustandũ p̃beat se·ad arrã desponsationis sue pinet.q ille qui i futuro se tibi videndũ et ppetuo possidendũ dabit·nũc aliqñ vt qꝑ dulcis sit agnoscas·se tibi ad gustã dum p̃bet·Hec ille·

¶ Capitulum tercium continens desolationes sup carẽtia opportunitatis orãdi.vel aliud opus spirituale perficiendi·

Tercio post p̃missa ad dñam desolatricẽ pincipalẽ accessit et alius tristis sup carẽtia opportunitatis orãdi.vel aliud spũale opus pficiẽdi.petẽs desolari·cui illa mox duas de suis puellis desolatrices adiũxit ¶ H·CONSIDERATIO

Prima puella sic ait· Queso frater cur tristaris de carentia opportunitatis de qua q̃reris· Nescis q carentia optunitatis hmõi nõ se extẽdit ad actũ volũtatis quo minus opus spũale pfecte possis velle·qꝑuis illud exteriori exercitio ñ valeas pficere·Scio inq̃es·Sed quid· Hũquit non apud deũ hoc sufficit· In tantũ quidem sufficit. inq̃ntum apud deũ.et multotiẽs etiam apud homines cum deest facultas·volũtas boni opis q̃ facto reputat².An ñ ita apud deũ volũtas boni opis.quẽadmodũ apud eũ volũtas pzaui operis q̃ facto reputat³·Vis scire vbi hoc· Certe in verbo saluatoris·dictũ est inquit antiquis nõ mechaberis· ego ãt dico vobis·qm̃ ois qui viderit mulierẽ ad ocupiscendũ eam.iam mechatus est eam in corde suo· ¶ H·CONSIDERATIO·

Secunda puella ad opus orõnis spãliter se oferens sic ait·Mi frater dilecte forsitã attẽdis verbũ illud apli·Sine intermissione orate·et tristaris ex eo·q ꝓpter impedimentũ aliqd.vel opportunitatis carentiã· reputas eius implectionẽ tibi impossibilem fore Sed nequaqꝑ est ita·Hõne idẽ apls alibi dicit.orabo spũ·orabo et mente·Sz et officiũ orõis deo acceptabile p alios sanctos doctores ecclesie desolabiliter extendit³·Audi magnũ pzem Augustinum Desideriũ inqt boni est oro·et si continuũ est desideriũ.continua ẽ oro· Audi quoqz et archiantistitẽ Ambrosiũ· Hunqꝑ inqt desinit orare. nisi desinat iustus esse·semꝑ orat.qui semꝑ bene agit·

¶ Capitulũ quartũ continẽs consolationes sup difficultate deum exorandi ꝓpter tardam exaudicionem·

Quarto post premissa ad predictam dominā consolatricem principalē accessit et alius tristis querens sup tarda petitionis sue a deo exauditione consolari. Cui illa quantocius quatuor de suis puellis ad cōsolandū eū assignauit.

I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. Cur turbaris de p̄dicta difficultate que nō in negatiua. sed in tarda dsistit m̄modo ex auditione tibi plurimū ad bonū cedente. Quō inquies. Ecce deus tarde te exaudiēdo tacite quasi rei petite omendat valorē. Quo etiā tibi dat inducias rei petite dsiderandi magnitudinē. eo et auget desideriū tuū ad capacitatē piterq; adauget dum exaudit pceptionis dulcorē. Nempe et cibum dare differens auget esurie. que q̄to fit intensior. tāto cibi sumptio tandē redditur dulcior seu delectabilior. Audi magnum p̄em Agustinū hanc dsideratōez exp̄ssius cōfirmantē. Cū inquit tardi⁹ dat deus. omendat dona nō negat. diu desiderata dulcius obtinentur. cito aūt data vilescūt. pete. q̄re ista petēdo et querendo crescis vt capias. seruat tibi deus quod nō vult cito dare. vt et tu discas magna magne desiderare. Hec ille pater.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. Nescis hō q̄ semia in terram iactata ee niuibus supducta. quo p hoc segetes in aptum viroze suo tardius veniunt. eo radicit⁹ magis pficiūt. et in vberiorē fructū convalescūt. Hoc quidē patet sensu otrario dicente ysaya. Mane semētuum florebit. ablata est messis in die hereditatis. Sz quid. Hunq̄ non votum hois semini oprobabitur. ad quod si nō statim exauditur fructus vberior sequitur. eo q̄ ad hoc dilectionis tempe interius in radice cogitationū vigoratur. Certe sic. Audi q̄ntum ad hoc egregiū doctorē Gregoriuz p̄em sanctissimū. Cum inquit supficietenus. petitio negligitur. vota nr̄a altius in radice cogitationū solidantur. et quo ad supficiem tardi⁹ exeūt. eo q̄ frugem multiplicōrem dsurgunt. Hec ille pater. Sz quis nō mallet tardi⁹ exaudiri. et eo maiorem desiderij sui fructū p̄estolari. q̄ minorem pcipere exauditione celeri.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. Nōne o amice q̄to labor pugne ptractior. tanto sequi solet ip̄m victorie corona excellētior. seu cumulus p̄emior̄ maior. Sed quid. Certe nedum pugnando corpore quis vexatur. sed et cordis desiderio laborat quis. et affligitur. p̄sertim quando tardius exauditur. Nam et spes que differtur affligit animā. Si ergo desiderij et spei tue te affligit dilatō. dsolet⁹ te rei desiderate seu petite tandē p̄statio cum maiori cumulo. nec vana est hec ratio. Nempe innititur p̄edicti egregij doctoris testimonio. Desideria inquit nostra vtiq; dilatione extendūtur vt proficiant

et proficiunt vt ad hoc quod preceptura sunt conualescãt. exercitantur in certamine vt maioribus p̃mijs cumulẽtur in retributione. labor ptrahitur pugne. vt crescat corona victorie.

¶ IIII. CONSIDERACIO.

Quarta puella sic ait. Licet dicat magn⁹ antistes Ambrosius q̃ nescit tarda molimia spiritussancti gratia. tñ eo minus de tarda exauditione est querulandũ quo dicit scriptura. substantia festinata minuetur. que autem paulatim colligitur manu multiplicabitur. Videmus aũt q̃ et ruborem qui manu pictoris paulatim ymaginis faciei impingitur diucius durat. q̃ maior rubor qui in facie hois ex verecũdia citius inducit. Consolationẽ ergo recipias his exẽplis vna cũ p̃missis. qñ in tuis a deo petitõib⁹ tardi⁹ exaudiris

¶ Capitulum quintum continens cõsolationes sup oratonis seu petitionis frustratione pro re tempali facte.

Quinto post premissa ad antedictã dñam principalẽ consolatricẽ accessit et alius tristis petens solari sup frustratione petitõnis sue p̃ re corpali facte. Cui ipa mox duas de suis puellis adiunxit causa consolationis.

¶ I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. Scias homo q̃ hominũ gen⁹ multipliciter est infirmũ. Nam et ſm ap̃lm seminatur in infirmitate. Novit aũt hoc altissim⁹ qui de terra creauit medicinã. qq; nõ est op⁹ valentibus medicus. sed male habentibus. Ideoq; ad sanandum te male habentẽ pariter et ad pseuerandum. ne maius incurras piculum dignatus est venire in hunc mundũ. tanq̃ medicus p̃cipue cõsulendus. tempalia vero quid vel q̃lia esse estimas. Profecto rex fructus tempalium. sunt vtiq; male vtentibus venenosi. patet hoc in cibo vetito in paradiso. de quo dictũ est homi. Quocũq; die cõmederis ex eo morieris. Valet etiã nũc in vino dicente salomone. ne intuearis vinũ cum splenduerit in vitro colorem eius. Ingreditur blande. sed in nouissimo sicut regulus venena diffundet. Sed non minus alior̃ tempalium fructus sunt saltẽ respectu aime veneno si. nisi vtatur eis homo in pondere et mensura. Nam si aliter sumũtur. vel inducũt morte q̃ñq; spũalem et corpalem. vel admin⁹ spiritualẽ debilitatẽ. Quapropter volẽs vti illis nõ a se excogitẽ. sed a dicto medico receptã petat rex̃ p̃dictam̃ dandam̃ sibi iuxta ei⁹ expientiã in pondere et mẽsura. Nec plus nec minus desideret. sciens quidq̃d vltra datũ sibi ab eodẽ appetitu p̃prio recipet. q̃ hoc spũalem saltẽ infirmitatẽ grauiorẽ corpali mox inducerẽ. Hãc nimirũ desideratõem quodã in loco tãgit magnus p̃r Aug⁹. Cũ inquit ea que de⁹ laudat et p̃mittit. ab illo petitis. secure petite. Illa em̃ deo p̃prio deputantur. quãdo aũt petitis tempalia. cum mõ petite

et cum timore illi omittite vt si ꝓsint det·si scit obesse nō det·quid em̄ obsit·vel ꝓsit.medicus nouit,non egrotus.

¶ II.CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait·Cur homo ex eo turbaris·ꝙ petitōe tua ꝓro re facta tempali frustraris vtiqꝫ ꝓpter maius bonū a deo denegata· Ipe nouit quod tu vere scis·non em̄ negaret qui omnia nouit·estqꝫ beniuol9 et diues in om̄s.nisi sciret ꝙ re illa male vsurus esses·qđ si ꝓscires ipam non peteres· Facit ergo negādo deus quō mater puerulo cultellum negando de quo timerꝫ ꝙ illo dato seip̄m grauiter lederet·facit quoqꝫ negando quō medicus egroto potum vini fortis vel cibum aliquē negādo.de quo sciret ꝙ illo cōcesso mortem incurreret· Cur igitur petitione tua frustratus turbaris·et nō potius de negatiua eius ꝺsolaris et gratias agis·qui nihil hoꝝ tibi negaret nisi gratia tue salutis·Audi magnuꝫ patrem ad hanc intentionē verbū illud saluatoris qđcunqꝫ petieritis i nomine meo hoc faciam·exponentē·Quid inquit est qđcunqꝫ petieritis·cum videamus plerūqꝫ fideles eius petere et non accipere·Et forte ꝓpterea·quia male petunt·male em̄ ꝺsurus eo qđ vult accipe deo potius miserāte nō accipit.sequitur paucis interpositis· Audi illuc positū est in nomine meo.quod est xp̄s jh̄s· Ih̄s significat saluatorem·ac p hoc quodcūqꝫ petimus aduersus vtilitatem salutis· non petimus in noie saluatoris· et tn̄ ip̄e saluator est non solū qn̄ facit quod petim9·verum etiam qn̄ non facit·Quō·quod videt peti contra salutē·non faciendo se exhibet saluatorem·Nouit em̄ medicus·quid ꝓ sua·quid ꝺtra suaꝫ salutē poscat egrotus· et ideo cōtraria poscentis non facit voluntatē vt faciat sanitatem·Sane quedam q̄ns in noie eius petamus,non tunc qn̄ petim9 facit·sꝫ tn̄ facit·differtur quod petimus·nō negatur·Hec pater p̄dictus·

¶ Capitulum sextum ꝺtinens ꝺsolationes nōnullorꝫ sapientū sup distractione quam habent pro profectu ꝓximorum·

Sexto post p̄missa ad sepedictam dominā consolatricē accessit et alius tristis conquerēs de sua distractione habita pro aliorum vtilitate·cui illa ad consolandū eum mox de suis puellis tres adiūxit· ¶ I.CONSIDERATIO·

Prima puella sic ait· Cur tristaris homo de tua distractione nata ordinari in aimo ad recollectōez i deo· Nimiꝫ sic ordiata rationem boni sumit ex fine suo· nec meretur nisi forte materialiter dici distractio·eo ꝙ cor tuū si iustus es ardentius recolligit in deo·quēadmodū egregius pastor Gregorius docmatisat·Caritas inquit que diuisa vnire ꝺsueuit.cor iusti diuidi p multa ꝺpellit.qđ tn̄ tāto ardenti9 a deo colligit·q̄nto lati9 p sācta desideria spargit

¶ II.CONSIDERATIO·

Secunda puella sic ait. O frater pro tua desolatione discas exemplo beati dominici q̄ distractio ratione profectus proximorū habita nonnunq̄ cedit in magnum bonum habenti. Quis ēm dubitat quin beatus dominicus distractione non modica predictorum ordinem instituerit. seu potius a sūmis pontificibus institui et confirmari procurauerit. ipmq̄z vt magister rexerit. et fratres suos correxerit. et de sancta vita verbo et exemplo sedulo instruxerit. Sed quid. Profecto magnū inde bonū ipm esse secutum docet pulcra visio et fidedigna de ipo habita. Legitur siquidē virum quendam deuotum visionē hmōi habuisse. q̄ dum ipe locum apud quendam ecclesiam in quo collecta erāt ossa mortuorū ex deuotione iuxta suam cōsuetudinē visitaret. q̄si de corpe cuiusdā mortui aīma iā purgata euolauit ad celuz. cui suscipiēde reuerēter ipe xps et plurima cum eo sanctorū agmina occurrerūt. inter que beatus dominicus cum suis fratribus spālem cohortē facientibus. coronisq̄z excellētibus decoratis. apparuit. cuius tñ corona multo splēdidior erat ceteris. Hac de causa vt dicto deuoto viro datum est intelligi. q̄z de opibus bonis fratrū aliorū eo q̄ sua cura et sollicitudine causa eorū fuerit ipe mercedē accepit ad augmentū mercedis suis psonalibus meritoriis opibus rñdentis. Attēdas ergo q̄ntum lucrum et p̄ dsequens consolationē dsecutus fuerit ex distractōe quā cū fratribus et p̄ frībus atq̄z mediātibus eis etiā p̄ aliorū salute habuit

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. Distractio de qua q̄reris si scires q̄nte essz spei. q̄te sperande dsolationis. non inde forsitan tristareris. Tn nō valde dsolatoriū est aie de suo dilecto hoc p̄ expientiā scire. quod sibi spōsa in canticis petit indicari dicens. Indica mihi q̄z diligit aīma mea. vbi pascas. vbi cubes in meridie. quod quidem ideo videtur petere vt conueniat cum eo in loco pascue sue dulcissime refectionis. et in loco requiei sue pacacissime mansionis et inhabitationis. et hoc in meridie intensissimi luminis et feruoris caritatis. et respondet ei dilectus. Si ignoras te o pulcerrima inter mulieres egredere. et abi post vestigia gregū tuorū. et pasce edos tuos Quod quidē recte intelligi potest dictū esse ei que est sine macula. sine ruga. pulcerrime sancte matri ecclesie. que etiā verba matris habet. Dictum inq̄ in psonis tamē eorū qui cura regiminis et doctrina. presunt gregibus populorū. et exemplo pascere habent edos suos de numero paruulorū adhuc lasciuientiū quasi illi mīdicatur. O pulcerrima inter mulieres. id est inter sectas. alias scies per experientiam in psonis p̄dictorum vbi modo p̄misso pascam et cubem seu quiescā eo fine vt mecum conueniās. si tamen prius ignoras te p̄pter me qđ oñdens. egredere et abi post vestigia gregum tuorū. et pasce edos tuos. egredere exteriori ope. et abi q̄si a te non querēs q̄ tua sūt. sz q̄ ihu xpi. qđ quidē facit si hoc faciat p̄ gregū

sibi per xp̄m omissorum vtilitate et eorum predictorum necessitate.

¶ Quo quidē modo se nescire et egrediēdo a se abire. seqz sine quouis periculo quodāmodo pdere docet q̄mlibet hmōi psonā ecclesie alijs vel instruēdo supintendentē dulcissim⁹ pater clareuallis. Is inquit tñ puritatis interioris gloria nō fraudatur qui dicere p̄t cum ꝓpheta. Obliuioni datus sum tanq̄ mortuus a corde. id est a ꝓpria volūtate. bona obliuio si teip̄m nescias vt ꝓximo ꝓsis. bene autē mortuus es a corde. si iam tibi viuere non studeas. sed ei qui pro te mortuus est. Sane in tanta obliuione sui necesse est cor bene scium esse sibi. quo se in lucra securius foris extēdat. cum securā intra se reliquerit scientiā. Quid em̄ pdest homini si vniuersū mūdum lucretur. animē vero sue detrimentū patiatur. Hz et ordinis exigit ratio. vt qui ad sui mensurā ꝓximū iubetur diligere. prius seipsum diligere nouit. Itaqz duo sunt p̄cipue que bonam reddūt scientiam. penitere de malis. et abstinere a malis. Horum neutrum solū sufficit vtriusqz virtutis bene scius aīmus. secure iam seip̄m deserat et quodāmodo pdat. vt alios lucrifaciat. cum infirmantibus infirmetur. vexatur cum scandalisatis. fiat etiā si oporteat iudeis iudeus. nihilqz formidet cum tali scientia. exemplo jeremie et ezechielis in egiptum. vel in caldeā cum transgressoribus captiuari. sed et cum sancto job frater fieri diaconus. et socius structionū. Cū moyse quoqz quod grauius est deleri de libro dei. et cū paulo anathema esse a xp̄o pro fratribus. non timeat cum hmōi conscientia. Ipam denicz si necesse est intrare gehennaz. securus medias penetret flāmas cū tali conscientia. compemus si placet thesauros regum et vestigia regnorum cum hmōi fiducia. nōne cūcta horum felicitas p̄ tanti boni diuitijs miseria reputabitur. et hanc fiduciam compat caritas.

¶ Capitulum septimū diuinens desolationes sup aliquanto impedimento ctemplationis rōne vite actiue qua ꝓximorum salus ꝓcuratur p̄dicationibus et salutaribus motibus. et spāliter p curā regiminis

Septimo post p̄missa ad supradictā dñam cōsolatricē principalem accessit et alis tristis deditus vite actiue p ꝓximorum salute desolatione indigēs sup impedimēto vite cōtemplatiue. cui illa p desolatōne de suis puellis quatuor deputauit.

¶ I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. Nescis frater q̄ cum agressione piculi maxime pro bono seu vtilitate omuni stat prudentia fortis animique tñ magis stat cū electōe qua maior vtilitas cum minori securitate preeligitur minori vtilitati cum maiori securitate. Hoc quidem apparet in factis militum. in factis mercatorum. et in factis innumeris aliorum. Quod vero horum prudēter et virtuose magis eligitur

hoc et magis diligitur·et p cõsequens cum minori tristicia· immo merito cum maiori ɔsolatione assumitur q̄ disiunctiue ei oppositũ assumatur·Sz quid· Certe ꝓpositis sub disiunctione his duobus vi delicet vita ɔtemplatiua.et vita actiua·hanc differentiã repimus hec scz ɔtemplatiua ẽ quidẽ suauior et securior· sz nõ semp utilior hec aũt·s·actiua frequẽter est utilior licet non suauior et securior Hanc ꝓfecto differẽtiam expti pres suis in scripturis tradiderũt Audi pẽm clareuallis·Noli inquit nimis insistere osculis cõtemplationis· quia meliora sunt vbera p̄dicationis· Nam et si rachel formosior·lya tñ fecundior est·Sed magis ad ꝓpositum· Audi innocentium·iij·in decretali epl'a ad quendam p̄latum scripta· Nec inquit putes q̄ ideo martha malaz partẽ elegit que circa plurima satagebat·quia maria optimã partẽ elegit que non auferet' ab ea· qm̄ licet illa magis sit secura·ista tñ magis est fructuosa· et licz illa magis sit suauis·ista tñ magis est utilis·cum in fecunditate sobolis lippitudo lye·rachelis pulcritudini sit p̄lata·q̄uis simul in vnum et ɔtemplatiu⁹ esse valeas et actiuus·legislatoris exemplo qui nunc ascendebat in montẽ vt gloriã dñi cum maiori cernerz libertate· nunc vero descẽdebat in castra vt cum utilitatib⁹ populi ꝓuideret·Quapropter facilius indulgetur vt ascendat monach⁹ ad p̄sulatum·q̄ vt ꝓesul ad monachatũ descendat·Hec ille pater sanctissimus.p mariam et rachelẽ ɔtemplatiuã·et p martham et lyã vitam actiuã intelligens figuratã· Propter hanc itaqz differentiam et compationẽ huius vite ad illam nec ꝓudentie est.nec constantie fortis aimi·sz nec caritatis nolle ɔtemplatiue p actiuã pro salute ꝓximoꝝ ꝓcuranda derogare.etiam habita in contrariũ aliq̄ inspiratõe·Vñ et dictus pater in eadem epl'a ad eundẽ· Si inquit dicas q̄ est forsitan latens causa ꝓpter quã cedendi voluntas tibi penitus inspiratur·nos tibi siquidẽ rñdemus· Tu quõ scis q̄ talis inspiratio sit celestis· nõne recolis q̄ ille glorioſus pontifex dixit cum cepisset viribus corpis repente destitui·Dñe si adhuc populo tuo sum necessarius·nõ recuso laborẽ·fiat volũtas tua·Illi⁹ exemplum secutus·qui dixit·cupio dissolui et esse cum xp̄o· manere quidem in carne necesse est ꝓpter vos·et infra·Quippe quãtocũqz virtutum flore refulgeas·et in te non habeas caritatem·nihil comprobaris habere· nulla siquidem maior poterit esse caritas q̄ vt animam suam ponat quis pro amicis suis·cum aũt ꝓpter hãc te deceat animã tuã ponere pro subditis tuis nulla occasione dũmodo in ipsis proficere possis et si non oĩbus· tamen multis ab eorum regimine te ꝺuenit excusare·Hec itez ille pater·Quid ergo· Profecto ꝓpter p̄missam dictoꝝ patrũ testimonijs ɔfirmatam differẽtiam et ipoꝝ consiliũ non est ꝓudenti viro p̄sertim fortis aimi et habẽti caritatẽ·que oĩa suffert·oĩa superat·oĩa sustinet.et nõ querit que sua sunt dolẽdum·sed ꝓedictoꝝ patrum consolatorijs

testimonijs confortato absq; tristicia tolerandū. ac de omuni atq; maiori vtilitate ꝓcuranda spe gaudendū. nō obstante aliquātō cō: templationis impedimēto si ei p̄dicationis vel p̄lature in quo pos: sit ꝓficere vt ꝓemittitur officium imponatur.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. Nōne frater homini bñ dispōsito dsolā, tozium est scire in actu suo consistere maius bonū q̄uis ex eo sequatur minozis boni impedimentū. Est vtiq; fateare necesse est. Sz ecce fas non est. imo potius nephas sancte matris ecclesie ma, gistre fideliū. et spiritus sancti doctozis pariter et dsolatozis opti, mi dsilio gubernate. estimationi otraire quo minus hoc quod illi. etiam cuilibz catholico meliꝰ maiusue bonū videatur. Quid ergo: Profecto sequitur q̄ homo bene dispositus absq; turbatione pati debet aliquale otemplationis impedimentū ꝓpter vite actiue exer, citium. q̄ntum ad doctrine vl regiminis officiū. tanq̄ ꝓpter illud quod iudicio ecclesie sacrosancte cognouerit esse maius bonum. Tudi quantū ad hanc compationē et illatam dclusionem sanctissi, mum illum p̄em innocentiū. iij. In quadā epl'a decretali. Nullus inquit absq; licētia romani pontificis occasione quacunq; desere: re p̄sumat p̄sulatum. qm̄ sicut maius bonū minozi bono p̄ponitur. Ita cōis vtilitas speciali vtilitati p̄fertur. et in hoc casu recte p̄po: nitur doctrina silentio. sollicitudo contemplationi. et labor quieti. ad quod vtiq; designandū vnigenitus dei filius nō de rachele se, cundum carnē natus est. sz de lya. Nec legitur eum in domum suā maria excepisse. sed martha. Vñ qñ pōt eps p̄esse et ꝓdesse. nō debz cedendi postulare licentiam. aut etiam obtinere. Nec ille pater.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. Cur turbaris de intermissione otemplatio, nis. et non cōsolaris potiꝰ de lucro interim maximo bone actī, onis. Nōne velles otemplationē quā alias cōtinuare nō posses ꝓ tempe libenter intermittere ꝓ lucro mille marcaꝝ. mediātibꝰ qui, bus posses multis paupibus subuenire. Estimo q̄ hanc cōmutatio: nem cum dsolatione acceptares. Sz quid. Profecto lucro vniꝰ aie. taceo de multitu dine. lucꝝ mille marcaꝝ auri ꝑsus est incompa, bile. quippe vnā aiam saluare. vel ad eternā eius salutē ꝓmouere. deo est acceptabilius q̄ valde multos paupes cozpaliter pascere. ꝓpter salutē igitur animaꝝ plurium ꝓ actiuā vitā ꝓcurandā est li, benti aio otemplatio intermittēda. Sz et otēplatio q̄ actōez p̄cessit si vera et casta fuit. puta nō ad amorē dcupiscētie. sz amicicie ordia ta. aim in dei amore ad desideriū deo acquirēdi etiā alios ipm simi, liter diligētes ita accēdit. q̄ otinuatōez eius vlteriorē ꝓ subsequē, ti actione aiaꝝ luctuosa libēter intermittit. Presertim qñ hoc qđ in tēporibꝰ amittit². q̄bꝰ nūc otemplatō ꝓpter actōez. nūc actō ꝓpter otēplatōez itermitt². in vtriusq; feruore intēsiori vicissiz recupatur

Ad hanc nimirum intentionē plane et plene locutum esse noueris patrem clareuallis. Ex bonis inquit opibus mens assueta quietis recipit ꝺsolatōez. quotiēs sibi lux ꝺ assolet ꝺtemplationis subtrahitur. Quis em̄ nō dico ꝺtinue. ſz vel diu dum in hoc coꝛpe manet lumine ꝺtemplatōis fruat. at quotiēs coꝛruit a cōtemplatiua. toti ens in actiuā se recipit. Inde nimiū tanq̄ e vicino familiarius reꝺitura inidipm. qm̄ sunt inuicē ꝺtubernales et cohabitāt hee due pariter. Est quippe soꝛoꝛ marie martha. neq; em̄ et si a ꝺtemplationis lumie cadit. patitur tn̄ nullaten⁹ se incidere in tenebꝛas peccati. seu ignauiā otij. Sane in luce bone opationis se retinēs. Loquoꝛ vobis expimentuz qꝺ exptus sum. Si qn̄ sane compi pꝛofeciſſe aliquos vēm ex meis monitis. tunc non me piguit fateoꝛ curā p̄tulisse sermonis ꝓpꝛio otio et quieti. patienter auelloꝛ ab infecūde rachelis amplexibus. ꝺ mihi exuberēt fruct⁹ ꝓfectuum vēoꝝ. Caritas em̄ que non querit q̄ sua sunt id mihi iam dudū facile pſuasit. nil scz deſiderabiliū meoꝝ vīs p̄ferre vtilitatibus. oꝛare. legere. scribere. meditari. et siqua sūt alia spiritualis studij lucra. hec arbitratus sum ꝓpter vos detrimenta. Hoc siquidē vera et casta cōtemplatio habet. ꝺ mentem quā diuino igne vehementer succenderit tanto repleat zelo et deſiderio acquirēdi deo. qui eum similiter diligant. ꝺ otium cōtemplatōis pꝛo studio p̄dicationis libentissime intermittat. et rursum potita votis aliquatenus in hac parte. tanto ardentius redeat inidipm. q̄nto se fructuosi⁹ intermisisse memierit Et item sumpto ꝺtemplatōis gustu valentius ad acquirenda lucra solita alacritate recurrat. Hec ille pater.

¶ IIII. CONSIDERACIO.

Quarta puella sic ait. O amice si te ꝺtristat nunc in re minoꝛ dulcedo actus tui meritoꝛij in vita actiue exerciti. vincat hoc etiam nunc gaudiū in spe de multo maioꝛi idcirco recipienda dulcedine futuri p̄mij. quod vtiq; quanto est maius. tanto est et dulciusſ. sicut et delectabilius. Quid ergo. Profecto maius p̄mium. atq; idcirco dulcius seu delectabilius maioꝛi merito coꝛrñdet. Sed ecce Ita cōtingit ꝓ vite actiue opa magis mereri ꝙ ne illa impediantur optabile est a pñti dulcedine vite ꝺtemplatiue vl pꝛo tempe impediri. Audi illustrē aquinēsem. Potest inquit ꝺtingere ꝙ aliquis in opibus vite actiue plus meretur. ꝙ alius opib⁹ vite ꝺtemplatiue. puta si ꝓpter abundantiam diuini amoꝛis ꝺ eius voluntas implea tur ꝓpter ipsius gloꝛiam. interdū sustinet a dulcedine diuine ꝺtemplationis ad tempus sepaꝛi sicut apostolus dicebat. Optabaz ego ipe anathema esse a xp̄o pꝛo fratribus meis. Quod quidem verbum ꝺ pꝛius recitatum est. Iohānes os aureum exponēs. Ita inquit toꝛtam mentē eius demerſerat amoꝛ xp̄i. ꝺ etiam hoc quod ei p̄ceteris om̄ibus amabili⁹ erat. esse cum xp̄o. rursum idipm qꝛ ita placeret xp̄o ꝺtemneret. Nōne autem et illud quod magis est xp̄o placitum

amore ipsius xpi habenti caritatē magis esse debet et ꝺsolatoꝛium. et ideo etiam ad salutē ꝓximoꝝ assumendum. Vtiqꝫ. Hoc est q̄ ꝑfatus illustris alio in loco p̄missis ꝺcoꝛdās sic dicit. Perfectio caritatis est. vt aliquis ꝓpter dei amoꝛē p̄termittat dulcedinē ꝺemplatiue vite quam magis amaret. et accipiat actiue vite occupationes ad ꝓcurandum ꝓximoꝝ salutem. Hec ille.

¶ Capitulum octauum continens ꝺsolationes sup sacre scripture et aliaꝝ scripturaꝝ difficultate.

Octauo post p̄missa accessit ad supꝛadictā dñam ꝺsolatricē etiam alius tristis petens sup scripturaꝝ difficultate cō solari. Cui illa mox de suis puellis duas adiunxit.

¶ I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. Cur te amice difficultas cōtristat scripturarum et non potius consolatur. eo scz q̄ intellectu eaꝝ adepto magis q̄ scriptura facilis delectat. quinimmo scripture nimis faciles suo frequenti vsu fastidiū generant. Q̄ vero econtra difficiles delectent. patet in scriptura sacra de qua loquēs magn⁹ pater Augustin⁹. Si inquit in scriptura sac̄ tm̄ essent q̄ facillime intelligerētur. nec studiosa quereretur. nec suauiter inueniretur veritas. Hec iste pater. Vñ et qualis sit egregius doctoꝛ Gregoꝛi⁹ manifestat. Sacra inquit scriptura in vno eodēq; sermone dū narrat textū. ꝓꝺicit misteriū. et sicut misteriis sapiētes exercz. sic superficie simplices refouet. habz em̄ in publico vñ paruulos nutriat. et seruat in secreto vñ mentes sublimiū in admiratōe suspēdat. Hec ille. Sed quid. Certe szm mūdi sapientē. qꝺ mirabile est. delectabile est. Declarat etiā illustris Aquinēsis. q̄ admiratio est delectationis causa. sicut rara et noua. et hoc inq̄ntum homo in inuestigatione mirabilium habet desideriū addiscendi causam. et adiunctā spem eius cognitionem ꝺsequēdi. et admin⁹ inquantū addiscit aliquid noui. s. talem esse qualem non estimabat. Mirabilia itaq; inquantū delectāt. intātum animū hois p̄sertim curiosi ad sui inuestigatōez inclināt. quippe ꝓncipe pꝛoꝝ testāte. ꝓpter āmirari ceperunt nunc et ꝓimum pꝛari. quod et de sacris scripturis psalmista exp̄sse insinuat. Mirabilia inquit testimonia tua. Ideo scrutata est ea anima mea. De primo ergo ad vltimū sequitur. q̄ misterioꝝ sacraꝝ scripturaꝝ difficultas magis est q̄ felicitas ad sui inuestigationē allectiua consolationisq; causa. ¶ Sane inter hec nō est ꝓtranseundū egregiū verbum Gregoꝛij. Omnē inquit scientiaz atq; doctrinā sacra scriptura transcēdit. nec sic clausa est vt paueſci debeat. nec sic patet vt vile lescat. sed vsu fastidium tollit. et tāto plus diligitur. q̄nto amplius meditatur. Hec ille.

¶ II. CONSIDERATIO.

Secūda puella sic ait. Iam habes frater soꝛoꝛis mee testimonio. q̄ difficultas scripturaꝝ in admirationem adducit. que vero

maiori cum admiratione apphendūtur. in memoria firmius retinē, tur. nempe hoc hoies in scripis expiuntur. Sed et illud qđ difficul ter ingreditur firmius retinetur. patz hoc de sigilli pmagine q̄ tar dius cere q̄ aque impzimitur. et firmius retinetur. Vnde et hoies tardi ingenij bone esse memorie phibētur. Econtra aūt illustris di cit Boetius. q̄ sciētia festinata marcescit. mediocriter aūt assumpta augmētatur et crescit Sz nōne melioz et ꝺsolabilioz est bone rei fir mioz retētio cum apphensione difficili. q̄ debilioz rententio cū ap pzehēsione faciliozi. Est vtiqz. Quid ergo. Profecto sequit² q̄ ma iozem ꝺsolationē opatur p̄sertim apud indefessos scripturaꝝ diffi cultas. q̄ faciat eaꝝ facilitas. Himiꝝ et solitū est q̄ bonū qđ dif ficulter acquiritur magis amatur. et quo magis amatur. eo et cum maiori consolatione habetur.

Capitulū nonū otinens ꝺsolationes sup laboze studij. sapientie vel sciētie. siue sup studendi difficultate. s. cū laboze et vexatione.

NOno post p̄missa ad sepedictā dñam principalē cōsolatri cem accessit et alius tristis pro consolatione habenda su per difficultate studendi. siue super laboze studij Et illa mox eidē eadem de causa de suis puellis decē assignauit

I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait Nōne o amice ꝺsolatoziū est in eo laboza re de quo admodū ꝺsolatozia p̄dicantur. p̄sertim in quo laboza re nō est graue. vt est illud. qđ natū est ad om̄e opus. et ad omnē la bozē exercitare et adiuuare. Fateare hoc necesse est. Sz quidnā est hoc. Profecto studiū sacre scripture est. Audi hugonē illū regula rem. Nihil inquit in hac vita dulcius sentit². nihil auidi⁹ sumitur. nihil ita mentē ab amoze mūdi sepat. nihil sic aīm otra tēptatōes robozat. nihil ita hoiem excitat et adiuuat ad om̄e opus et ad omnem laborē sicut studiū sacre scripture. Hec ille. et nōne p hūc de studio sacre scripture admodū ꝺsolatozia p̄dicātur. cui⁹ autozitatis partē q̄ntum ad roborationē otra mūdi temptatōes venerabil⁹ jeronimus ꝺfirmat. Si inquit quicq̄ est qđ in hac vita vir sapien tem teneat. et inter p̄ssuras et turbines mūdi equo aio psuadet ma nere. id esse primū reoz meditatōez et scientiā scripturaꝝ. Hec ille Qui rursum alibi sic dicit. Sicut stellas celi non extinguit nox. sic mentes fidelium inherentes firmamento sacre scripture nō obscu rat mundana iniquitas.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. O amice. Nōne in eo laboza re ad scien dum ꝺsolatoziū est. qđ scire vsqz ad senū ardēter appetit². p̄ser tim si p ipm volūtas dei intelligit². Est pculdubio et vt omi deuo to est fatendū. Nam et indeuoti. curiose tā auide possent appetere

ꝙ intelligerēt altissimi voluntatē. Sed quid. Profecto in diuinis scripturis. Hec voluntas plane intelligitur. Audi venerabilem ieronimū. hoc clare supponentē. In diuinis inquit scripturis ꝑ quas solas potes plane dei intelligere voluntatē. phibent mala. ꝓcipiuntur bona. oceduntur media. suadentur pfecta. Hec ille. Vez licet oīs hoies natura scire desideret teste mundi pho. tñ hoc desiderium in nōnullis q̄ntū ad phie scientiā tepescere posset. dicente ipo pho. ꝙ indigētibus melius est ditari ꝙ philosophari. Sz quid de senibus. Profecto non videtur tepescere appetit⁹ eoz sciendi scripturas. Audi rursum p̄dictū venerabilē. Scripturaz inquit ardoz nulla pcessus etate extinguitur. imo vt secularis actoris vtar sententia pro ipa magis etate inflamatur.

¶ III. CONSIDERACIO.

Tercia puella sic ait. O amice cur de studij laboze coz tuuz graquatur. qui nec labor dici meret. Quēadmodū otiū sine lris nō otium sed moz esse affirmat. Audi illustrē senecā. Otiū inquit sine lris moz est. et viui hois sepultura. Alit lectio ingeniuz. et studio fit gratum. Hec ille. Qui rursum de laboze studij loquēs. Labor inquit scolasticus otiū est. sz otiū negotiosum. et quod animū reddit ad honesta sollicitum.

¶ IIII. CONSIDERATIO.

Quarta puella sic ait. Hōne labor ꝑ se thesauz fodiendi. delectabilis labor est et osolatorij? Est vtiqz. Quid ergo. Certe sequitur ꝙ labor studij sapiētie in sacris scripturis p̄cipue relucentis labor osolatorij? est. Nempe labor hmōi pculdubio labor est thesauz ꝑ se fodiendi et inueniēdi. quippe de sapia dicitur ꝙ infinitus thesaurus est hoibus. quo qui vsi sunt. pticipes facti sūt amicicie dei. Hinc est etiā ꝙ dicit scriptura. Oīs scriba doctus similis est homini pīfamiliaz. qui ꝓfert de thesauro suo noua et vetera. Dices forte quibus in rebus. aut qualibz osistit hic thesaur⁹. nunquit in auro vel argēto. Absit. Nam scriptura de ipo loquēs. Diuitias inquit nihil esse dixi in compatione illius. nec opaui illi lapidem p̄ciosum. q̄m oīe auz in compatione illi⁹ harena est exigua. et tanq̄ lutum estimabitur argentū in ospectu illius. Vñ et de inuentoze hui⁹ thesauri dicit salomon. Beat⁹ homo qui inuenit sapientiā. Et subdit causam. melioz est inquit acquisitio eius negociatione auri et argenti primi et purissimi. fructus eius pretiosioz est cūctis opibus. et oīa que desiderātur huic non valent compari. ¶ Sane mons p̄cipuus ex cuius mineris hic thesaurus foditur seu colligitur est iuxta sonum vocabuli mens alta seu cōtemplatione eleuata. que mens quasi mons mineras habet nobilissimas in se recōditas ex quibus dictus thesaurus ꝑ magna parte extrahitur. videlicet principia tam spectabilia ꝙ moralia menti naturaliter indita. que principia tanq̄ minuta quedam mineris compo. siquidem

illa sunt minima quantitate. et maxima potestate.

V. CONSIDERATIO.

Quinta puella sic ait. O amice cur tristaris de labore studij. Nõne labor venantiũ. aucupantiũ. piscantium delectabilis est et consolatorius? Est vtiqz. Vñ et magnus pater Augº hmõi laborib9 labores amantiũ compans. nullo inquit mõ onerosi sunt labores amantium. sz ipi delectãt sicut venantiũ. aucupantiũ. piscantiũ. in eo em̃ qº amatur aut nõ laborat. aut labor amatur. Sz quid? Certe sequitur qº labor studendi in scripturis pñertim sacris delectabilis est et consolatorius. Hempe qui laborat in studio. nũc venat. nũc piscatur. nunc etiã aucupat. Venatur quidẽ nõ feras. sz veras sententias in memoribus qñqz sensibiliũ obrectorũ vt in campis silue quẽadmodũ pater clarevallis. quibusdã doctorib9 interrogãtib9 cum in locis studiorũ non steterit vñ haberz scientiã. fertur rñdisse Vos queritis eam in effrata. nos inuenimus eam in campis silue. quasi diceret. vos queritis nos inuenimus que multum differunt. Vos in effrata. id est secundum interpñtationez in pulverulenta. s. villa seu lutosa. vel in pulverulentis subtilitatib9 ad modum pulverum cito exsufflatis et evanescentibus. nos aũt in campis siue foliis fagi vl quercus nos docentibus. Vnde hic pater cuidã scribens. Experto inquit crede. aliquid amplius inuenies i siluis qº in angulis. ligna et lapides docebũt te. quod a magistris audire non possis. Potest etiam dici qº qui laborat in studio. venatur quandoqz ferina seu silvestria. id est rara quedam diuinarum consolationum sentimenta spiritus nutritiua. que non in campo cõmunis vite. sed in celestis silua paradisi omne lignum pulcrum visu continentis. vbi habitat illa que quasi cedrus exaltata est in libano. et quasi cypressus in monte spon ẽ. De hac paradysi silua dicta silvestria perfectoribus contemplationum venationibus capiuntur. Adhuc quoqz aliter potest dici qº sm petrũ illum Rauẽnensem paradysus est in scolis. quippe in nõnullis sunt hoies velut arbores sua multitudine quasi siluam constituentes. ferina itaqz silvestria propter agitationẽ tenera facta et subtilia sunt rare subtiles et delectabiles oclusiones in dicta silua capiende. que quidem vel celerrimorũ intellectuum tanqm venaticorum canum insecutiuis discursibus. aut tanqm venatorum discursiuis insecutionibus. vel cõplexarum argumentationum rethibus solẽt capi. Bursum qui laborat in studio. sepius quasi piscatur in aqua sapientie salutaris. et capit in ea nõ lucios. sz lucidas veritates. non salmones. sed qñqz salomonis salubres instructiones. nõ cethe grãdia. sz certe gaudia imensa. Vl dici põt qº natatilia q nõnunqm capit. seu pisces nobiles in aq̃ mobiles. sũt diuinorũ instinctuũ motº notabiles sup hũanis

rebus fluxibilibus supnatātes. pſertim sagina religionis in onexis virtutū pfectionibꝫ consistēte in fluuio affluētie seu benedictionis dei inūdantis capiendi. Quippe in ecclesiastico dicitur. Benedictio illius quasi fluuiꝫ inundabit. ¶ Deniqꝫ qui laborat in studio. nōnunqꝫ quasi aucupio capit altilia seu volatilia. id ē alta dei volita ab alto de celestis paradysi frōdoso nemore aduolātia. vel alta seu ꝓfunda misteria. nunc se ꝓfundius intra aquas scripturarum a visu nr̄o occultātia. nunc se quasi desuꝑ ruos aquaꝝ hmōi volatu anagogico subleuātia. que p nīsum visus. aut p conatꝫ accipiētē. iuxta nom̄ suū p̄dā huiuscemodi accipientē facilꝫ capiūtur

¶VI. CONSIDERATIO.

Sexta puella sic ait. Nōne laborē māducandi. pſertim gratum cibum sanos delectat. et esurientes atqꝫ hoc pacto dsolatur. Vtiqꝫ. nec est qui hoc negaret. Sed quid? Profecto sequitur q̄ labor studēdi in sacra scriptura delectat eum et dsolabitur. cuiꝫ hō interior spūaliter esurit. et sanū gustū habet. Nempe labor studēdi i sacra scriptura labor māducandi est. si sacra scriptura est cibus hoim Hon em̄ est dare aliū modū ip̄m māducandi. q̄ sit labor in ipa meditandi seu studendi. Sed ecce q̄ sacra sriptura sit homini cibꝫ tāq̄ ipius viuificatiuꝫ. nutritiuꝫ atqꝫ miro mō delectabilis et gratꝫ patet certis testimonijs. Vis scire q̄ sit cibus hoīs? Audi gregorij testimoniū egregium. Sacra inquit scriptura aliqñ nobis cibus est. aliqñ potus. cibus est in locis obscuriorib9. quia quasi exponēdo frangitur. et meditando glutitur. potꝫ vero est in locis apticoribus. quia ibi sorbetur sicut inuenitur. ¶ Vis scire q̄ sit cibus in vita cōseruatiuꝫ? Audi testimonium ipsius saluatoris. Non inquit in solo pane viuit homo. sꝫ in omni verbo qđ ꝓcedit de ore dei. Audi rursum iohannē os aureum. In scripturis inquit inuenit pusillanimis iusticie cibos qui aīm moꝛi nō pmittūt. qui aūt magni aīmi est inuenit ibi spūales escas que ꝓducunt eum ꝑpe ad angelorum naturam. ¶ Vis scire q̄ sit cibus nutritiuus? Audi rursum egregiū Gregoriū Sacra inquit scriptura habꝫ in publico vñ puulos nutriat ꝛc. Nec mirum. quia dulcia nutriūt. sꝫ pō deo loquēs cum admiratione dicit. q̄ dulcia faucibus meis eloquia tua sup mel et fauū. Sane per hoc patꝫ q̄ est cibus delectabilis atqꝫ gratꝫ. Ad qđ deniqꝫ? Audi venerabilē jeronimū. pinguissimꝫ inquit sꝫmo diuinus est. oīs habet in se delicias. quidquid volueris ex sermone diuino nascitur sicut tradunt iudei. qm̄ manna quando comedebant secundū voluntatem vniuscuiusqꝫ sic sapiebat in ore.

¶VII. CONSIDERATIO.

Septima puella sic ait. O amice nōne labor añ speculū se ornātium delectabil est et dsolatoriꝫ? Certe sic. Quid ergo? Profecto sequitur q̄ labor studētis in sacra scriptura est labor delectabilis et dsolatoriꝫ. Nempe labor studentiū in sacra scriptura non tm̄ vt

sciant·sed vt boni fiant· est labor ante speculū se ornantiū.quippe sacra scriptura studenti in ea se obicit tanq̄ speculuz ad se tali speculatione semotis feditatib9 ornandū·nō solū habitu scientie·sed etiam virtutū habitib9 diuersaz. Audi egregiū p̄em Gregorium Scriptura inquit sacra mētis oculis q̄si speculū q̄ddam opponitur vt ibi interna facies nr̄a videatur.ibi em̄ feda·ibi pulcra nr̄a ospicimus·ibi sentimus quantū p̄ficim9·q̄ntumue a p̄fectu distamus. Audi etiaz venerabilē ieronimū. Verere inquit lectione diuina vice speculi feda corrigēdo·pulcra conseruādo·et pulcriora faciendo· scriptura em̄ speculū est feda oñdens.et corrigi docens.

VIII. CONSIDERATIO.

Octaua puella sic ait·Nōne labor cantantiū et vniuersaliter in musicis ludentiū instrum̄tis· est delectabilis atq; osolatoz9? Certe hoc fateri necesse est·Quid ergo? sequitur oino q̄ labor studij sapientie vel sciētie p̄sertim in sacris scripturis relucētis osolatorius labor est et delectabilis·Nōne em̄ illi cantant vel in corde canticis spūalibus plus deuotos q̄ cātus corporales delectantibus qui in choro cordis tabulato· ſ· intellectu.sicut tabula rasa primum vacua existente et postmodū spūalē p reflexionē optimā reddente resonantiā ad modum cantantiū notas formāt.et ad modum discantantiū notas ordināt otra notas? Certe sic·q̄n videlicz in sacris scripturis p studiū suum notāt textū· notāt et glosam q̄si notā otra notam·vel dum ad modū tripli notant sensuz l̄ralem q̄si tenorem·notāt allegoricū vel moralem q̄si quintā·notāt pariter et anagogicū q̄si octauā· Rursum si in corde loqui possum9 quare nō et cantare? Nimiz sup loqui cātare nō addit nisi regularē vocis modulationē ſz̄m eleuationē et dep̄ssionē. Sz quid? Ecce ſz̄m p̄em clareuallis desideriū vox quedam est·Possumus aūt in cordis studio eleuationē hāc desiderij in osideratōe diuinoz bñficioz.et dep̄ssionē aimi in osideratōe p̄prie indignitatis· Deniq; q̄to plures sensus sup eadē verba notant² et tanq̄ note frāguntur et multiplicantur.tanto solēnius et delectabilius cantat². Quis ergo negaz quin in studio scripturarum delectabilissime cantari possit forman do in eo notas·i·notabiles expositiones sup verba·verbi g̃·pater noster·super hoc verbum potest quis notare q̄ is qui pater noster dicitur generauit seu creauit nos·regenerauit nos·sed et nutriuit nos·potestq; notas has multiplicare et multipliciter frangere· q̄n quidē notat q̄ generauit nos creādo aiam.creādo corp9 seu materiā·Accidētia quoq; non solum corporis sed et anime· Similiter quando notat q̄ regenerauit nos in esse gr̃e·in esse caritatis et amicicie·et in spem viuam de futura generatione in esse glorie·Similiter quando notat q̄ nutriuit corpaliter.et spiritualiter.sacramentaliter.et aliter et singula horum fecit multipliciter· Dices forte iste cātus qui mere fit in corde.et si sit delectabilis in aure dei· nō

multum tamen delectabilis est ipsi cantanti. Sed sic dicēdo ꝓfus falleris. et potissime qñ sic deuoto fit in studio q̄ tam angeli q̄ ipe deus delectātur interesse ac ocinere ad intellectū et expientiā aie Huius rei patz possibilitas dulcissimo illo ꝑe clareuallis attestā-te. psallentibus inquit dignāter sancti angeli admisceri solēt. O si-quis hꝫet oculos aptos videret qua cura. quoue tripudio intersūt cantātibus. assunt ozantibus. insunt meditātibus. Hec ille. q̄ si sic intersunt exteriozi. regulariꝰ multo cātui interiozi. Sz q̄ et deꝰ nō-nunq̄ suam exhibeat pñtiam ocinēdo vel potius p̄cinēdo. Hoc nō videtur mirū p̄sertim dum cantatꝫ sibi. nō minus em̄ potest deꝰ cā-tare in cozde hoīs q̄ intus loqui. Sed quid. Profecto nō solū deꝰ potest intus loqui. sz de facto loquitꝫ intus. s. in hoīe deuoto spū-ali studio dedito. Iuxta illud dictū magni p̄is. qñ ozas. cum deo loqueris. qñ legis. deus tibi loquitur. vtiqz intus. iuxta illud psal-mographi. Audiā quid loquatꝫ in me dñs deus. igitur p̄ot et inꝰ cantare. Audi agnetez virginē sz̄m pulcram methaphozā de cantu xpi sui dilecti glozianteꝫ. Imo inquit xp̄m cuius mihi ozgana mo-dulatis vocibꝰ cantāt. id est cuius intra me multiplices voces spi-rituales ad modū modulātiū ozganoꝝ sz̄m equiualentiam me dele-ctant. Sane q̄ psona deuota in cantu interno sui dilecti miro mo-do delectetꝫ. hoc ex sola loquela eius de qua minꝰ videtur. plane duincitur dicente sponsa in canticis. Anima mea liquefacta est. scz ꝑe dulcedine me totā resoluēte. vt dilectus locutus est. q̄nto igi-tur magis postq̄ vox sui dulcissimi cantus intus audita est. et maxi-me qñ ex hoc ꝑ redundantiā spūalis gaudij in ipso sensu carnis exultatio causata ē. Iuxta illud psalmiste. Coz meū et caro mea ex-ultauerunt in deum viuum.

¶ IX. CONSIDERACIO.

Nona puella sic ait. O amice. Nōne laboz chorizantium laboz delectabilis est et consolatoziꝰ. Est oino put omune iudiciuz hoīm attestatur. Nec credendū est hoc tm̄ de exteriozi chorizandi modo in lasciuis saltibus et discursibꝰ exercito veꝝ esse. sz potius de chorea in cozdiali tripudio et exultatione. siue in sursum actio-nibus consistente. In qua chorea nō mō manus hoīm iungunt ad inuicē. sz potius manus hoīm dei et angeloꝝ. An non angeli ma-nus hñt de quibꝰ psalmista homini loquēs. In manibꝰ inquit poz-tabunt te. Nōne et deus amicus sponse manus habz de quibꝰ ipa loquēs ī cāticis. Manꝰ inqt illiꝰ tornatiles. Nōne aūt sunt cū deo sponso vel aliqui chorizantes. Sunt ꝑculdubio. Ipse nāqz est qui ecclesiastica cātione affirmatur septus chorꝛeis virginū sponsus de-cozus gloria. et additur. quocūqz pgis virgines. sequūtur atqz lau-dibus post te canētes curritāt. hymnosqz dulces psonāt. ¶ Sane si in celo hoc pficitur. nobiscū quoqz et in terris inchoatur. Teste p̄s qui loquens deo quasi hoiem in chorea manu ad manum ducenti.

de terrenis ad celestia tenuisti inquit manum dexteram meam.et in voluntate tua deduxisti me.et cum gloria suscepisti me. Inchoatur autem chorea huiuscemodi per dictam manuductionem dei. et in actu studendi quo in scripturis manum dei attingim9.quemadmodum ipsum dauid dixisse nouimus.omnia venerũt scripta manu domini ad me. Sed et moyses filijs israhel ait. Dedit mihi dominus duas tabulas vtrasq; scriptas digito dei. Scripturarum igitur que de manu dei sunt affectuali studio.ac pro ipsarum intellectu ipsius dei manuductioni exultationis tripudio superaddito.nõne apparet grata quedam choree similitudo? Cuius quidem choree rationem perficit in nobis quasi saltantibus redundans.et in corpus crebra sursum actio. de qua prememoratum verbum psalmiste potest intelligi.cor meum et caro mea exultauerunt.id est quasi extra se sursum saltauerũt in deum viuum.

X. CONSIDERATIO.

Decima puella sic ait. Cur frater conquereris de labore studij. si tacuisses philosophus fuisses.id est amator sapientie digne peramande. Nunc autem qui laborem abhorres studij.verior esse amator sapientie comprobaris. Quis enim amatorum de labore assumendo propter amicam pudicam atq; gratiosissimam. vtpote speciosam.et forma amabilem in sponsam habendam.generosam. locupletem.sensatam.virtuosam. multa scientem.letam.et solacio sam.atq; delectabilem.consolatoriam.et iocundam non erubesceret conqueri.cui potius propter ipsam labor ille dulcis et delectabilis deberet esse. Nullus certe virorum laudabilium. Sed quid? Nonne sapientia seu scientia circa quam labor studij versatur teste jacobo alphei primũ pudica est.id est pudicum facit teste venerabili ieronimo. Ama inquit literas.et carnis vitia non amabis cẽ. Immo sapientia de se dicit in ecclesiastico.quasi balsamum non mixtum odor meus.balsamum inquit non mixtum.et bene. Nam sicut purum balsamum rem sibi immersam natum est a corruptione preseruare. Ita homines immersi sapientie.immunes redduntur a vitiorum corruptione. Est quoq; sapientia speciosissima. et ob hoc rebus speciosis compata.dicente ipsa rursum in ecclesiastico. Quasi cedrus exaltata sum in libano. et quasi cypressus in monte syon. quasi palma exaltata sum in cades. et quasi plantatio rose in iherycho.quasi oliua speciosa in cãpis. Immo de ipsa loquens sapiens. Super salutem inquit et speciem dilexi eam. Hec est enim speciosior sole et cetera.cuius ceteras premissis conditiones supra per vnam de sodalibus meis reperire poteris declaratas.

Deniq; quantū ad iocunditatē ipsius scientie consolatoziam. Audi hugonē illuz regularē. Siquis inq̄t familiariter scientiā amauerit. iocūdam valde reddit vitā. et maximā in tribulatiōe ꝺsolationem.

¶ Capitulū. x. continēs ꝺsolationes sup̄ opoztunitatis studēdi carentia. siue ratione carentie libzoz. siue ratione carentie aptoz studioz. siue ratione alioz distrahentium negociozum.

Decimo post p̄missa ad sepedictam dñam ꝺsolatricē accessit et alius tristis de opoztunitatis studēdi carētia se ostēdens pturbatum. Cui illa mox pro consolatione duas de suis puellis assignauit.

¶ I. CONSIDERACIO.

Prima puella sic ait. O hō si cares studendi opoztunitate ꝓpter libzoz carentiā. spo q̄ p me poteris ꝺsolari Te nanq; primitꝰ ammoneo vt si errorē vitare velis. libzoz multitudinē nō affectes. vis scire q̄re? Audi hugonē illū regularē. Quid inquit scripturam dixerim nisi siluā? cuius sentētias quasi fructus quosdā dulcissimos legendo carpimus: tractando ruminamus? Qui ergo in tanta multitudine libzoz ordinē nō custodit. quasi in dēsitate saltus ꝺberrās. tramitē recti itineris pdit. Hec ille. Secūdo reor de libris esse distinguendū. aut em̄ sunt libri artiū liberaliū. siue alij vani libri. aut sunt libri magis vtiles et necessarij. Siquidē sunt libri artiū liberaliū siue alij vani. libri quidē totaliter vani sunt vitādi. libri vero artium et si nō oms vani sint. tm̄ nō sunt tāte vtilitatis. quin sint paruipēdendi et paucis fūdamentalibꝰ dumtaxat exceptis. exemplis sanctoz patz desp̄iciendi. Legitur quippe de sanctissimo benedicto q̄ cū liberalibꝰ studijs rome traditus. multos in eis p abrupta vitioz ire cerneret. despexit studia illa. Scribit etiā venerabilis ieronimꝰ. q̄ quodā tpe dum diligēter libzos legerat tullij. et platonis. febre corep̄tꝰ ad iudiciū raptus est. vbi cū se xp̄ianū p̄fiteret. iudex ait. mentiris. ciceronianus es. et a mistris iussu iudicis grauissime cesus. veniā petijt. Veniā igitur sic iurādo impetrauit. vt amplius in secularibus codicibꝰ nō studeret. scribitq; q̄ ipo ad se reuerso liuētes ex plagis scapule sunt inuēte. Extunc ergo sacris scripturis se totū dedit. Similis oīno visio legitur in libro q̄z appellamus vitas fratruz. Deniq; q̄ parue vtilitatis sit vsus ꝓphie. hoc docent q̄ plures alie pulcerrime visiones. Quibus quidē hoc attestari videtur. q̄ in ostitutionibꝰ fratz ordinis p̄dicatoribꝰ de studentibus dicitur in hec verba. In libris gentiliū et ꝓphoz nō studeant. et si ad horā inspiciant. seculares scientias non addiscant. nec artes quas liberales vocant nisi aliq̄n circa aliquos magister ordinis. vel capitulū generale. vel p̄ior p̄uincialis. vl̄ capitulum p̄uinciale voluerint aliter dispensare. sed tm̄ libros theologicos

tam iuuenes q̄ alij legāt. Hec ibi. ¶ Dozro si cares magis neces-
sarijs seu vtiliozibus libzis. nec sic multū cōqueri te opozret. cum
vel aliquos appzopziatos. vel cōmunes. vel libzos accomodatos
tot habere possis quot sufficiūt ad te studijs occupādū. quoz qui-
dē nec dum pfectum vsum habuisti. et sperare habeas si eoz quos
hoc haberes modo. pfectum vsum habuisses. deus de alijs p̄sertim
necessarijs tibi ofidenter postulanti puideret. Aliter jacobus al-
phei a deo inspiratus in sua canonica non dixisset. Siquis indiget
sapientia. postulet a deo qui dat omnibus affluenter. postulet au-
tem in fide nihil hesitans. Sane aliozum libzozum. s. pzeterneces-
sariozum fit pia dei dispensatione gratia cuiusdaz spiritualiozis et
ampliozis pfectus subtractio. quēadmodū supza per sozozem meā
didicisti. fit. quia hoc etiam salubzi statuto de libzis vtilibus quo
ad tempus dicente magno patre. Codices certa hoza petantur. ex-
tra hozam qui petierit non accipiat. Cui quidem statuto volūtarie
et absqz desolatione obediendū esse dicta supius de obedientia do-
cent manifeste.

¶ II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. Est ne frater aliquid aliud p̄ter libzoz
carentiā in desiderato studio te impediens. fozsitan dices esse
apte celle. seu studozij. vel loci alterius ouenientis carentiā. Sed
nec ob hoc causeris de opozrunitatis studendi carētia. Minimum mi-
nimus loculus sufficit ad studendū. Certur nāqz illustris thomas
de aquino in Colonia sub alberto in loculo seu studozio vix quatu
oz vel quinqz pedes longitudinis et latitudinis habente plurimū
pzofecisse. et de illo immediate ipsum parisius ad legendū senten-
tias missum esse. Taceo de dyogene plō qui solo vase vno conten-
tus erat. Sed et omnia loca pzesertim libzos otinentia studiū nō
excludunt. quippe in nōnullis religionibus studij tempus deter-
minatur. In quibus tñ studozia ꝓpria nō habentur. Dozro si tibi di-
ctam opozrunitatē alia negocia adimunt. si illa minus sunt vtilia.
et volūtarie assumis ipa. non es dignus consolari ab aliquo. qz te-
ipsam consoleris desistendo. si vero sint secundū se fozsitan vtilio-
ra. vel etiam minus vtilia. et ex obedientia assumpta. nec sic habes
causam querulandi vt de vtiliozibus per se patet. de minus autem
vtilibus ex obedientia assumptis paz dsolatio ex pzius dictis.

¶ Explicit liber duodecimus. Incipit terciusdecimus liber conti-
nens consolationum remedia opozruna contra illa turbatiua que
opponuntur bone ipius cozpis dispositioni. Capitulum pzimū cō-
tinens consolationes in genere sup carentia bonoz cozpozis.

Tercio decimo post p̄missa quadragintaquatuor tristibus ad supradictam dominam consolatricem principalem accedentibus. primo omnium vnus ex eis de carentia in genere bonorum corporis est conquest⁹. cui mox illa de suis puellis pro cōsolatione sibi impendenda duas satis ydoneas assignauit.

I. CONSIDERATIO.

Prima itaq; puella sic ait. O amice cur de bonor̄ corpis carentia adeo tristaris? Hanc ob causam tristari non haberes. si scripturas attenderes. seu scientiales facultates. Ecce em̄ vt de potioribus. puta de sacra theologia et fide catholica taceam. vel solam ph̄iam p̄dictis inferiorē attēdas et discas de p̄dicta bonor̄ corporis carentia nō dignū otristari. p̄sertim viro magnanimo. apud quē eadem bona nō sunt magnipēdenda. vtpote facile amissibilia docē te ipa ph̄ia. que licet p̄dictis facultatibus sit inferior. tamē nihilominus etiā illi vbi altioribꝰ nō otradicit tanq̄ multum oculate et acuti iudicij fides est adhibenda illo illustri boetio eā sub methaphora mulieris describente. atq; ipam de oculis vltra omunem hominū valētiā p̄spicacibꝰ omendāte. Hec aūt bona corpis puipendit quasi magnanima. eo q̄ ea docet esse amissibilia. Audi quid dicit. ꝛmonē suū dirigens ad mundanos. Extimate inquit qui vultis nimiū corpis bona dum sciatis hoc quodcunq; miramini triduane febris igniculo posse dissolui.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. O homo cur anima tua tristatur. et in malum suum? Cur ei tanta est de bonis corpis cura? Nescis q̄ teste salomone. qui delicate nutrit seruum suum. postea sentiet eum contumacē? qui inquit sed nō minꝰ que aut forte magis vt intelligamus qui dominꝰ vel que domina. Sed quid? Certe dña est aīma. p̄esertim secundū ptem supiorem que libera est. secundū quam homo dominus est actuum suor̄. estq; anima secundū illam ad ymaginem dei facta. secundū deum regem celi formata tanq̄ eiusdē regis filia. corpus vero tenet locum serui. quēadmodū secundū corporalem substantiā natura humana p mundi sapientē dicitur multipliciter esse serua seu ancilla. Quid ergo tristatur anima de carētia bonor̄ corpis? de bonis serui sui? Vult ne seruū vel ancillam p bona sua lasciuire? vult ne in illis delicate nutritum sibi nō obedire. sed otumacem sentire? Vult ne seruum in bonis suis esse diuitē? et seipam pire et spoliari bonis suis? Quippe quo amplius dictum seruum lasciuire otigerit in bonis suis. eo magis ipsa dña carebit bonis ꝓprijs. virtutū. ſ. vestimētis q̄ solebāt ipam redimire. ois em̄ gl̄ia ei⁹. ſ. hui⁹ filie regis ab intus in fimbrijs aureis. circūamicta

varietatibus.scz in varijs virtutū habitibus. qui sunt int9 in aīma et gratis circūstantijs opationū sibi in ratione finis attributarum. queadmodū fines vestiū fimbrijs aureis adornantur. Cur ergo tristatur aima. et nō magis gaudet de bonoꝝ corpis diminutōe p̄o suaꝝ virtutū p̄babili augmētatione vel saltē ꝺseruatione.

Capitulum secundū continens consolationes sup amissione seu carentia pulcritudinis corpalis.

Secundo post p̄missa ad sepedictā dñam consolatricem accessit et alius tristis petens ab ea sup corpalis pulcritudinis carentia ꝺsolari. At illa eidē p̄o consolatione tres de suis puellis assignauit.

I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. O amice cur te ꝺtristat carētia pulcritudīs? cur tam humiliter pulcritudinē appetis quasi vn9 de illis desperatis stultis qui dixerūt. Non p̄tereat nos flos temp̄is.coronemus nos rosis. His floribꝫ pulcritudinē ꝺpare docet illa illustris Boetiana consolatrix. Eorme inquit nitor vt rapidus est. vt velox et vernaliū floꝝ multabilitate fugacior. Hec illa. et cur nō ꝓpter illud corpalis pulcritudo. quia fugitiua est nō potius ꝺtemnit9 q̄ a quo q̄ appetat9? Vis habere de fuga ip̄i9 celeri satis edificatoriā demōstratione? Ecce fertur frater petr9 de tarenthasia quondā ordinis p̄dicatoꝝ infra breue temp9 p̄mo fact9 magister excellens in theologia. statim post ꝓuincialis frācie. et post statiz archiep̄s lugdunēsis. deinde cardinalis. et statim post innocēti9 papa quintus. ad quas dignitates oīs fortassis infra vnius āni spaciū est p motus. qui in papatu suo tpe vixit. et in agone ꝺstitut9 in lecto egritudinis circūstantibus p̄dicauit. Cursus inquit vite hois ꝺpari p̄t currui. vt sicut q̄tuor rotis volubilib9 sustentat9 curruꝰ. ita et q̄tuor sunt quibus tanq̄ rotis inititur dictus hois cursus. Nam tanq̄ vni rote inititur generis nobilitati. tanq̄ aūt sc̄de diutiaꝝ quantitati. tanq̄ tercie sciētie famositati. tanq̄ q̄rte rote corpis pulcritudini seu formositati. Deinis tribus mobilibus rotis de se declaratis. q̄ scz eas p̄ cursu suo habuerit. venit iste papa ad quartā rotā. dicēs se et illā. s. corpis pulcritudinē seu famositatē intm̄ habuisse. q̄ dū esset studens parisius tam pulcer erat et formosus in persona. q̄ ne aspectus hoim ꝓuocaret9 in ipsum. nō dabatur sibi ad villā licentia. vel raro et difficulter. quod postq̄ dixerat subiūxit. videte mō vbi sunt rote cursus mei. vbi est nobilitas. vbi scientia. vbi diuitie que āmodo non valebūt mihi. vbi est et pulcritudo corpis mei. Videte. q̄ dicēs discoopuit se circa pectoralia. et tunc oīmb9 ipsum intuētibus miser appuit et miserabilis in corpe totaliter ꝺsumpt9 sicut lazarus de sepulcro resuscitat9. per quod vna cum rotis alijs

mox a se mouendis ostendit. ꝑcipue iam rotam pulcritudinis a se motam esse. et eam tanꝙ generaliter fugitiuā ꝺtemnendā foꝛe.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. O si esses vir magnanimꝰ. mīme esses de coꝛpalis pulcritudinis carētia ꝑturbatus. Nempe vir magnanimus parua nō pōderat. ſꝫ ꝺtemnit. licꝫ em̄ ſꝫm mozalē plꝫm maximum exterioꝝ bonoꝝ sit honoꝛ. licetqꝫ magnanimitas sit circa honoꝛes. tn̄ vir magnanimꝰ puipendit honoꝛē qui est a ꝺtingētibus et in paruis. Viro igitur magnanimo cui ꝑ paruo est opinio hoim. qui magis curat veritatē ꝙ opinionē. huic leuis est ꝺsolatio. et foꝛte nulla de honoꝛe parue pulcritudinis. ꝑsertim magnaꝝ turpitudinē palliātis seu de pulcritudine non vera. ſꝫ tm̄modo opinata. Hec miꝝ quia absolute dicit ioh̄es os aureū. Leuis est ꝺsolatō qm̄ quis in ſeipo ꝺfusus est qꝺ ab alijs ignoꝛatur. Sed quid. Nōne hois qui pulcerrimꝰ dicit² pua est pulcritudo et magis opinata ꝙ vera. Nōne em̄ coꝛpus longum latum est et pꝛofundum. Pulcritudo igitur que solū apparet in coꝛpis supficie. cuius interioꝛa plēna sunt ꝺfusibili turpitudine. Nōne tibi pua videtur et magis ꝺsistere in hoim opinione ꝙ in veritate. Certe sic. Audi de hoc boeti. anā ꝺsolatricē oculis suis vltra ꝺmunez hominū valentiā ꝑspicacibus ꝑspecto ꝓposito ipm̄ pulcre declarantē. Si inquit vt aristoteles ait. Linceis oculis homines vterent². vt eoꝝ visus obstantia penetraret. nonne introspectis viscribus illud achibiadis supficie pulcerrimū coꝛpus turpissimū videret². Igitur te pulcꝝ videri nō tua natura. ſꝫ oculoꝝ spectantiū. reddit infirmitas. Hec illa. Quid igitur. Restat nisi puam hmōi pulcritudinē puipendere. et de eius carentia minime dolere.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella feminaꝝ de hm̄da pulcritudine fatuum attendēs desiderium sic ait. O amica cur velles esse pulcra. Ecce puerbio dicitur. Mulieris ꝑsertim paupis ꝓima miseria est ipius pulcritudo. certe quia illa in confusionē miserabilē amatoꝛib⁹ eā exponit. Q⁹ si foꝛte ꝓpter pulcritudinē ducatur ab aliquo nō defendet eam a miseria. ſꝫ foꝛtassis augebit magis miseriā ipa ei⁹ pulcritudo. Cur hoc inquies. Audi illū theofrastum. Pulcra inquit specie adamatur. feda aūt ꝺcupiscit. Difficile custodire quod plures amant; minoꝛi aūt miseria deformis habetur. ꝙ formosa seruat². nihil em̄ tutum est. in quo totius populi vota suspirāt. Hec ille. Patet ergo ꝙ pulcritudo mulieris est ei piculo. est et viro suo. Quod si ad effectum ꝺfusionis sue puenat: melius illi erat si nata pulcra nō fuisset. Sicut em̄ ipa virū suū zelotipū ꝑ coꝛ suū cruciat. qui facile credit ipam ab alijs amari piculose. et etiā ipam alios silr amarose Ita viceuersa a viro cruciabit² suspicioso. a cui⁹ offēsa et odio nō pōt

eam sufficienter defendere ipsa sua pulcritudo. quēadmodum nec thamar pulcritudo defendere ipām poterat ab odio frīs sui amon. qui maiozi eam odiuit odio postq̄ ipām corrupat. q̄ essz amoz quo eam añ dilexerat. vt liber regū maifestat. Verū postq̄ vtrimqz pue= nitur. ad odiuz tam intēsum p̄mozdialiter a pulcritudine mulieris oziginatū. quid vlterius sequi solet nisi q̄ vterqz in alteri⁹ mozte aspirat. et si quo mō potest latenter eam accelerat.

Capitulum terciū continēs cōsolatōes hoīs strumosi. gipposi. et vīr hoīm in corpibus suis vel mēbris deformitatē habentium.

Tercio post p̄missa ad dictam dñam ozsolatricem accessit et alius tristis sup deformitate iuxta materiā p̄missi capitu= li conquerēdo. Et illa sibi de puellis suis consolationis gratiā tres adiunxit.

I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. Cur tristaris amice de deformitate. siue sit in aliqua partiū. siue in toto corpe. Dicef forte. quia deformi tas corpis iudiciū est q̄ et in aīma sim deformis. Nimiz szm mun= di sapientē. monstrū in corpe. est monstrū in anima. Sz te istud mi= nime debz oturbare. Nempe signū hoc fallibile est. Nam vt aresto tiles scripsit ad alexandrū. Discipuli ypocratis depinxerūt formā eius in pgameno. et portauerūt eam philimoni dicētes. Cōsidera hanc figurā. et indica nobis qualitates et oplexiones eius. qui re spiciens oppositionem et dispositionē figure. opauit partes eius ad partes dicens. Iste homo luxuriosus est. deceptor. amans coitum. ob quā rem voluerūt eū interficere. dicētes o stulte hec est figura dignioris et melioris hoīs qui sit in hoc mūdo. Philimon autem pacificauit eos et correxit dicēs. Hec figura sapiētis. q̄d hoc q̄si= uisti a me de mea sciētia. hanc ostendi vobis. et q̄d inde sentio szm ipām. q̄n ergo puenerūt ad ypocratē dixerūt ei quid fecerī. et quid rn̄dit eis philimon et iudiciū. quibus dixit ypocras. certe verum dixit philimon. nec p̄termisit vnaz literam. Verūtamen ex quo ego respexi et osideraui hec turpia esse et reprobāda. cōstitui aimā meā regē sup ipām. et retraxi eā ab eis. et triūphaui sup retētione cōcu piscētie mee. hec est itaq̄ laus et sapia ypocratis vt ocludit arestoti les i dicta ep̄la. ex quo clare patz q̄ fallit signū q⁹ ex mala dispo= sitōe corpis iudicat² de ofozmi dispositōe mētis. Vñ et ad ꝓpositū loquēs illustris Seneca. Dōt inq̄t ingeniū fortissimū ac beatissimū sub q̄libet cute latere. p̄t ex deformi hūiliq̄ corpusculo formosus aim⁹ ac magn⁹ exire. nō deformitate corpis fedat² aim⁹. szpulcri tudine aīmi corp⁹ ornat². Hec ille. Et licz hoc sit p̄sus gr̄ū verbū. gr̄ius tn̄ dictū reputarē. q̄ deformitate corpis multotiēs pulcrifi cat² aīmus. fitq̄z placibilioz atq̄ p̄ciosioz. Quo pacto forsan in qes=

Profecto deformis quo defectuosior est in corpore. eo multotiēs amplius conatur se ornare mox pulcritudine. et p̄ osequens aīmi speciositate in virtutib⁹ cōsistente. p̄sertim vna cū exteriox operū ostensione. Hij nanq; qui hoc faciūt studiose. quicunq; sint illi de numero sint illoz. de quibus dicit filiꝰ sprach. Hoies diuites in virtute. pulcritudinis studiū hn̄tes. et nonne istud exp̄sse insinuat illustris Seneca. Om̄is inquit res que nō habuit decus. virtute ad dita sumit. Hōne et ciceroniana sentētia huic occedat. Sicut inq̄t sanitas et pulcritudo corpis. ita est virtꝰ aīme. Q⁹ si hoc sit dictū in genere. spāliter tn̄ patz hoc in eo qui p̄pter deformitatē hūiliatus se paruulū agnoscit apud se dicente q̄dam glosa. Qui puulū se agnoscit. pulcer et speciosus decore virtutū agnoscit². Quid ergo miri si talis fit placibilis alijs. quēadmodū illa in cuiꝰ psona canitur. cum essem puula placui altissimo. Quid etiā miri si talis reddi tur p̄ciosior. Est nimix hūilitas in hoie q̄ puulū reddit inuēta q̄si una p̄ciosa margarita. que licet videatur pua x̄n̄ vt magne virtutis et p̄cij est p̄ celestibus nūdinis companda. Deniq; si hūilis aliqs ob deformitatē corpalē solo vno gradu fit humilior. multo melius est hoc ei q̄ sit mala maxima deformitas corpalis. cū solꝰ ille gdꝰ vt supra sodal' mea manifestauit maximis g̃tijs g̃tis datis p̄feratur

III. CONSIDERATIO.

Secūda puella sic ait. Cur amice intm̄ de deformitate mēbroz vel totius corpis cruciaris. Hōne p̄ sororē meā tue est tristicie satisfactum. que p̄ verā te virtutū pulcritudinē osolatur. forsan di ces est quidē vtrūq; sz non plene. Nam habite hūilitatis in me au gende suppositioni. osolatio hec innititur q̄ hūilitatē nōdum mi nusq; eius augmentū cor meū expit². Si ita est amice. dic mihi que so. esto q̄ te deformitas non reddat hūiliorē. nunq̄t te non reddit saltem minus superbum. Estimo q̄ nequaq̄ hoc negare possis. cōfite oz igi⁹ inquies. Quit ergo. Nunq̄d nō hoc magnū valde min⁹ esse superbum. Nempe gradus subtractus supbie si adhuc duraret. p̄e sertim vsq; in finem tui transitus. tanto eidem gradui maior pena deberetur. q̄ om̄is deformitas reperibilis in hoc mundo te si tibi iesset. nō posset tantū cruciare. quēadmodū supra ex dictis elici po test cuiusdam sodalis mee.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic aic. Nescis homo quanta magnitudinis inter corpus et animā sit distantia. Ecce secundū magnū patrez Au gustinū. Ipa anima maior est q̄ tota celi machina. vtpote cu ius ipa capax est. et eius sm̄ ymaginē otentiua est. Hinc aūt liqui do patet q̄ corpus hoīs in compatione aīme minus est ea. q̄ sit mi nimus articulꝰ pedice respectu totiꝰ corpis. quēadmodū igit² mi nimū articulū hmōi deformē hn̄s toto residuo corpe pulcro exn̄te: stultꝰ essz si de articli talis. et tā modici deformitate multū curarz.

Ita profecto satis stultus videtur qui animā pulcrā habere potest si de corpis deformitate quod respectu aime tam modicū quid est tristis repitur. cum quod parū est nihil esse videatur. qm̄ et in oīm facultate morali modicū p nihilo reputat². Dices forte fateor ita esse debere si hēem maioris ptis pulcritudinē. s. ipius aie. et si ista posset patere. Sed audi cōtra te in hac pte dictū magni Anthonij de virtute loquētis. in qua quidē cōsistit aime pulcritudo. Nolite inquit virtutis nomē tanq̄ impossibile pauere huius opis natura inserta est homī. Grecie studia in aliena vbe q̄rant. magistros nobis nulla pficiscēdi nulla trāsfretādi necessitas imminet. Hec ille quasi dicat. Virtutē aiam pulcrificantē nō oportet q̄rere apud aristotilē. vel aliū quēcunq; in studio legentē phiam moralē. aia em̄ virtutes acquirēdi insertam habet facultatē. Sz et de ipius apparētia virtutis. Audi illustrē Senecaz. Nulla inquit virtus latet. et latuisse nō est ipius damnū. Veniet qui cōditam et seculi sui malignitate opssam dies publicet. Hec ille. qui de die huius tpis loqui videtur. qđ si etiā nō essz. modica xpiano cura esse deberet ppter diem illam supuenturā. qua iudex vniuersoz illumiabit abscondita tenebrarum. et manifestabit cōsilia cordiū. et tūc laus erit vnicuiq; a deo. s. quē virtutū opa cōmendabūt. tunc et deinceps imppetuum quod oīm xpiano sufficere dignum esset.

¶ Capitulum quartum continēs ysolationes super corporum vel membrorum displicibili quantitate.

QVarto post p̄missa ad dñam ysolatricem p̄cipuam accessit et alius tristis q̄rens ysolationem sup displicibili q̄ntitate corporis vel membroz. Et illa ei duas de suis puellis ad ysolandum ipm̄ satis ydoneas assignauit.

¶ I. CONSIDERACIO.

PRima puella sic ait. O karissime. Cur de tua turbaris statura? Nōne illosqui dixerūt de dño bn̄ oīa fecit. vez dixisse iudicas? Iudico inq̄es. quid ergo? Profecto si bene oīa fecit. sequitur q̄ aut corpa nra̅ sine parua. sine magna nō sint de numero oīm que p eum sunt facta. aut q̄ sint vtiq; bn̄ facta. Dicere aūt nō poteris ea nō esse de numero oīm. vel talia vt sunt p eum facta. qz constat oppositū p ꝓphetā. qm̄ inquit ipe fecit nos. et nō ipi nos. Si igitur cōcesseris vt oportet q̄ sint bn̄ facta. quo tunc spū temptaris vt turberis de corpali statura tua. de qua szm hoc mīme deberes conqueri. sive magna sit. sive parua. sive alta. sive bassa. Presertim quando nescis cui fini ꝓportionetur. propter quem talis a deo sit facta. quem etiā finē a deo intentū determinate etiā tu deberes intēdere indefinite. scz q̄ p melioi tuo sis talis factus semp̄ psumendo.

¶ II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. Nescis homo q̄ oīm artifex sapientia q̄ dicit in puerbijs. Dñs possedit me ab initio viaꝝ suaꝝ. anteq̄ quicq̄ faceret a principio. qñ p̄parabat celos aderā cū eo cūcta componēs. Nescis inq̄ hec sapientia adhuc et semp opat⁹. aliter em̄ non esset oīm artifex. nec attingeret a fine vsq; ad finē fort̄iter. qđ tñ ei attribuitur. scz a fine seu termio a quo mundus esse incepit vsq; ad finē seu terminū ad quem pfectionis totius mūdi. Opatur aūt artificiosissime omnia opa dei. aliter non disponeret vt ei attribuitur oīa suauiter. Aliter etiaz nō disponeret vt ei attribuit⁹ oīa in numero. et pondere. et mēsura. omniq; debita. cuiq; oppositū sentire nō carez sacrilegij rōne. Ex his aūt sequit⁹ q̄ vt scriptura dicit. dei pfecta sunt opa. Quid ergo? Profecto miꝝ esse videtur p̄ omnem modū quō aut qua ratione possis de corpe tuo qđ plasma dei ostat esse tanq̄ de impfecto vel defectuoso verecūdari vel turbari. magnam quippe in hoc attēdo in te p̄sumptōez. qui oīm artificis op⁹ vis corrigere nesciēs finē cui p̄portionatur. vel p̄pter quem factuz est tantum vel tale.

¶ Capitulum quintū continens consolationes. spāliter sup nimia paruitate corporalis stature seu breuitate.

Vinto post p̄missa ad dñam ōsolatricē sepedictā accessit et alius tristis sup breuitate. siue exiguitate corpalis statur̄e grulando. cui illa mox de suis puellis ad consolandum eum tres adiunxit. ¶ I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. Cur homo velles maior esse? Necesse em̄ est te esse pusillū. siquidē nō necesse est. fac ergo te maiorez. Sed certe nō potes. quis em̄ vt dicit sāluator adicere pōt ad staturā suam cubitū vnū? Sz nec minū additamentū. Fac ergo de necessitate virtutē. p̄sertim exquo talē te esse voluit ille qui vtiq; plus te diligit q̄ tu teip̄m. quiq; certissime nouit quid tibi sit bonum. Scitq; vtrior si esses vt tu velles esse q̄ multū se extollerz insipiens cor tuū et in malum p̄petuum. ¶ II. CONSIDERATIO.

Secūda puella sic ait. O hō karissime scias indubitāter q̄ amor dei erga te nullo mō simerz te esse destitutum in corpe. nisi hoc recōpensaret aliquo dono gratie vel gratū faciētis. vl̄ gratis date. Interq; dona grē vnū exp̄mit⁹ tali versu poetico. cōsilio pollet. cui vim natura negauit. Vide aūt an nō maiꝝ bonū consistat in cōsilio quo is cui vim natura negat dicit⁹ pollere. q̄ malū sit ex additione corpalis puitatis vim diminutā hēre. Certe sic. Quippe tali pollere osilio multotiēs fet de paupe diuitē. de rustico nobilē. de armigero militē. de milite baronē. de barone comitē. vel qñq; ducē et nōnunq̄ etiā de duce vl̄ de comite regē. taliter quoq; pollere osilio nōnūq̄ facit de viro honesto scm̄ eiꝝ. de scō sanctiorē. et de min⁹ reputato reputatōrē. ac sibi et alijs vtiliorē. vez q̄ humile corp⁹

consilio polleat vt versus insinuat. Hoc in figura patet in zacheo qui statura pusillus erat. et cū nomē eius iustus osilio interptatur

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. O amice audi rem gestam et osolare p eā. Ecce postq̄ dñs regē saul qui alte stature erat reprobauit. et vnū de filijs ysay bethlehemite p samuelē in regē vngi voluit. pre sentato p ysai filio bene psonato. dixit dñs ad samuelē. vt regū li bro legitur. ne respicias vultum eius. neq; altitudinē stature eius. qm̄ abieci eum. nec iuxta intuitū hois ego iudico. Homo em̄ videt ea q̄ parēt: deꝰ aūt intuet cor. Adduxit itaq; ysai. vj. filios suos co rā samuele. et ait samuel ad ysai. Nūquid iam opleti sunt filij? qui respōdit. adhuc reliquus est paruul⁹ et pascit oues. et ait samuel ad ysai. mitte et adduc eum. nec em̄ discūbem⁹ priusq̄ ille huc ve niat. misit ergo et adduxit eum. et ait dñs. surge et vnge eum. ipse est em̄. tulit ergo samuel cornu olei et vnxit eum in medio fratrum eius. et direct⁹ est spūs dñi a die illa in dauid et deinceps. Ex his homo discе non gloriandū de alta statura. alta nanq; statura non dat altū statū vt p̄mittat illum filiorū ysai samueli p̄sentatū qui al tam supponitur staturam habuisse dñs dicatur abiecisse. Similiter nec parua statura alti status impedit assecutionē. cum p̄ om̄ib⁹ fi lijs ysai ip̄m dauid qui statura puulus erat et oues pascebat dñs elegerit. et p samuelē in regē vngi voluerit. et spm̄ suū in eum di rexerit. De humili ergo statura hois tui exteriozis ne tristeris. sed eius potiꝰ occasiōe attēdas dictū aristotilis. s. q̄ hō nō debz sape hūana. sz extendere se ad imortalia q̄ntuz potest. dictumq; illud il lustris senice. O q̄ cōtempta res est homo nisi sup humana se erex erit. His verbis attētis te coneris sup te exigere. et que sursum sūt querere. et erit homo tuus interior statura similis illi mulieri quā insignis boetius penes staturā eius describēs. pulsare inquit celū sūmi verticis cacumine videbatur. que cum caput altius extulisset. ip̄m etiam celū penetrabat. respicientiūq; hoīm frustrabatur intui tum. Hec ille. Poteris igitur o amice parua statura exteriozis ho minis te mīme impedīre. imo eiꝰ occasione penes interiorē hoīem tali pre alijs statura emīere que digna est impio. que principaliter apud deum. et nōnunq̄ etiā in hoc mundo te plurimū poterit exal tare. Dices forte gnanus sum corpe? et quis posset quicq̄ boni in me p̄sumere? Sed et siqua virtus apperet in me. magis esset grata in eliganti corpe. Erras omnino sic dicens. Audi illustrē Senecā. Errare inquit mihi videt⁹ qui dixit. Gratior est pulcro veniēs e cor pore virtus. nō em̄ vllo honestam̄to eget. Ipa magnū sui decus est. et corpus suū osecrat. pōt ex casa vir magnꝰ exire. pōt ex deformi hūiliq; corpusculo foemosus aīmus ac liber et magnus.

Capitulum sextum otinens osolationes sup canicie et caluicie.

Sexto post p̄missa ad dn̄am consolatricē p̄incipalē access⁹ sit et alius tristis sup canicie et caluicie q̄rulādo. cui illa de suis puellis duas ꝺsolationis gratia deputauit.

I. CONSIDERATIO.

Prima puella caniciē attendens sic ait. O hō cur turbaris de canicie? Nescis q̄ causa est exhibitōis reuerētie? Hempe canicies senio attestat². Benigne aūt vt testat² moralis plus debem⁹ honorē. Et q̄nti est hoc? Certe inter tpalia bona p̄cellit honor. Sed et salomon ille sapiētissimus. exultatio inquit iuuenū fortitudo eor̄: et dignitas senū canicies. Ex hoc videtur ꝫm eum q̄ sicut fortitudo se hab⁹ ad iuuenes. ita et canicies ad seneꝫ. ac p ꝺsequēs q̄ sicut magna exultatio iuuenū in fortitudine: Ita senibus magna cōsistit dignitas in canicie. Hec curandū est eis tanq̄ exptis de ipsius caniciei aliquali deformitate: p̄sertim cum durare nō habeat nisi q̄si p̄ momentū modicū huius vite. de quo scriptura dicit. modicū corruptibilis vite tempus. illi nimir̄ vita ꝑpetua succedit. et canicies et omnis senilis defectus recedit. et sequitur decētissima cesaries iuuenilis. Illius in statu vite beatus petrus canus nō erit. pict nūc depingitur. Cum em̄ venerit qd̄ pfectū est ꝛeuacuabitur canicies q̄ ex pte est. et capita elector̄ decētissima cesarie decorabuntur.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella caluiciū attendēs sic ait. O homo cur de caluicie tristaris? cum magis ad mundiciā conferat q̄ aliq̄ īmūdiciam inducat. Audi scripturam que dicit Vir de cuius capite capilli fluunt. caluus ac mundus est. et si a fronte ceciderint pili. recalueſter et mundus est. Dices forter. In obprobriū dictus de nōnullis repitur. In vniuersis capitibus eor̄ caluicies. Et et p caluiciē immoderationē sanctis viris illuditur. quēadmodū illusum est heliseo per pueros qui dixerūt. ascende calue. ascende calue. Sed hec licet vtrunq; moverent pueriles homines et mundanos puerilem stulticiam sectantes. nequaq̄ tñ mouere debent homines maturos. p̄esertim celestes habētes animos. et qui nō sunt vt ceteri qui spem non habent. Quid cure est de caluicio viris sanctis vel discretis q̄ spem habent. q̄ quasi per momentum tm̄ huius vite breuissime pilis seu capillis carēt. quibus ipsa veritas dicit. capilli capitis vestri omnes numerati sunt. et iteram. capillus de capite vestro nō pibit Nimirum vt doctores tradunt. capilli sunt dati in ornatum hoim. sed corpora elector̄ debent resurgere cum omni ornatu. igitur resurgent cum capillis. Hinc est q̄ sanctus paulus qui hic calu⁹ depingitur. non erit in celo caluus. sed pulcerrimis crinibus adornatus. Vñ caluiciē in capillor̄ caretia ꝺsistentē p dictū momentum tm̄ durātē pōderare seu curare ꝺtēnet hō magnanim⁹ q̄ indubitāter

sperat q restituetur ei capillor ornatus post carentie quasi momē
tanee interuallū ppetuo duratur9. Bz que erit in hoc caluor oso
latio. Profecto ceteris paribz calui magis alijs ad honores ascē=
dere osueuerūt. Vñ et verbū pueror qui heliseo illuserūt dicētes.
ascēde calue.ascēde calue:videtur fuisse ppheticum de pterito. Ipe
ēm iam ascenderat a iugis boum ad pphēticū statum. Quippe vt re
gum libro legitur. Dixit dñs ad helyam. Vade in damascū. cunqz
veneris illuc.heliseū vnges pphetaz pro te. et sequit9.helyas repit
heliseū arantē in duodecim iugis boum. cunqz venisset helyas ad
eum misit pallium suum sup eum. licz etiā legatur q helyse9 fūde
bat aquā sup manus helye.tñ intantū ascēdit.q in eo telle scriptu=
ra cōpletus est spiritus helye. Deniqz etiā naturalis industria ita
abundat in caluis.q illam formidās quidam ad alterum dicebat.
Si nō vis calui.fugias consortia calui.

Capitulum septimum continēs osolationes sup oculor defectu at deformitate.necnō sup totali oculorum amissione.vel cecitate.

Septimo post pmissa ad dominā osolatricē pdictaz accesse=
runt et alij duo tristes sup materia pmissi tituli grauiter
conquerētes.quibus illa mox de suis puellis ad osolan=
dum eos quinqz satis ydoneas deputauit.

I.CONSIDERACIO.

Prima puella defectus et deformitates oculor vnius eor per
pendēs sic ait. O amice cur tristaris de defectu oculor.et ipo
rum caligine.seu obscuritate.vel etiā de rubedine. Hempe defect9
huiuscemōi mortis memoriā ingerit defacili. Audi qd de hoc liber
loquatur geneseos. Senuit inquit ysaac.et caligauerūt oculi eius.
et videre non poterat.vocauitqz filium suum maiorē et dixit ei. Vi
des q senuerim.et ignorē diem mortis mee. Bz qd. Certe memoria
mortis.homini est perutilis. Vñ et paterne ysuadetur in scriptura
Audi filiū sprach ad suum filium loquentē. Eili inquit memorare
nouissima tua.cur aūt de hoc āmonet. Profecto multa bona opera
tur mortis memoria.pserim q pmissa oculor caligo et obscuritas
seu alia defectuosa dispositio de ppinquo indicat imminere. Facit
nanqz hoiem studiosum ad disponendū domui sue. facit hominez
pntem vitam paruipendere. et mundū cōtemnere. facit hominē ad
feliciter moriendū. et ad eternā vitā se disponere et pparare. seqz
sanctis hoibus et deuotis tota denotione recōmendare.que oīa
magis sunt bona q mala.sic dicta oculor qlitas seu dispositō de=
fectiua. Deniqz hec dispositio oculor quēadmodū et edentulor
defectus magnā illam virtutē hūilitatis generare et generatā na
ta est oseruare.pserim etiā alia notabili deformitate occurrēte.

II.CONSIDERATIO.

Secunda puella alterius tristis oculorum carentiā et cecitatem attendens sic ait. O homo vt quid turbaris ex oculorum amissione. Hoc nāq; bonū osecut⁹ es inde. q̄ supportaris a multorum malorum visione. que quidē videre peius est q̄nq; q̄ mortem incurrere. quod nimirum conicio ex eo q̄ egregius ille miles iudas machabe⁹ dicebat. Melius est nos mori in bello. q̄ videre mala gentis nr̄e et sanctorum. Ob hoc itaq; q̄ a plurimorum visione malorum cecus supportatur. p̄fecto causam hab; vt p̄ sua cecitate deo regratiet⁹ iuxta exemplū quod quadā in hystoria legit⁹. videlicet q̄ juliano apostata sacrificāte deo suo apud ostantinopolim. eps calcedon. p̄ nimia senectute cecatus. qui manu alterius regebatur eum apte appellauit apostatā. cui dicente juliano. neq; galileus deus tu⁹ curare te potest. respondit. deo gratias q̄ te non video pietate nudatū Deniq; etiā democrit⁹ phs fertur sibi oculos eruisse. ne videret bn̄ esse malis ciuibus. quod sc; malum estimabat.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella ad eundē tristē sic ait. Cur turbaris de oculorum amissione. Nunquid non factū est turbari de inimici sui pditione. et castri ip̄ius p̄sertim si predo sit destructione. que destructō si fiat potiꝰ est gaudendū q̄ dolendū. Dic queso est ne ita. Est inq; es ne inficiationi locꝰ est. Quid ergo. Profecto teste scriptura. inimici hominis domestici eius. id est sensus corpis quorum nimirum castra sunt ip̄orum organa. vt aures. auditus. nares. odoratus. oculi. ip̄i⁹ visus. Destructio itaq; oculorum est castrorum inimici tui destructio. ac p̄inde ip̄ius tui inimici extermiatio et cura. cū et ip̄e oculus p̄donis habeat rationē. Quippe in trenis dicitur. Oculꝰ meus depōdatus est animā meā. in cūctis filiabus vrbis mee. Dices forte quo pacto. aut in quo osistit hec depōdatio. Profecto in priuatōe rerum aīme nobilissimarum quibus homo p̄ visuꝫ oculorum spoliatur Que nam inquies sunt res ille. certe visio seu otemplatio interior et supnorum amor sincerior. Vis scire q̄ oculi priuāt hominē visione mentis interius. et celestiū otemplatione. Ecce eo hoc facīūt oculi quo a celestibus auersi ip̄m faciunt hoiem p̄ ocupiscentiā quā generant inferius delectari. otra quorum intuitum concupiscentiā generantē p̄ Gregoriū papam dictū noueris. Non licet intueri. quod non licꝫ ocupisci. Sed et terquillian⁹ ille de democrito phō dicit q̄ excecauit seip̄m ideo. quia mulieres sine ocupiscētia aspicere nō poterat. concupiscētia aūt subuertit cor. sc; secundū cuius primariam dispositionē deus fecit hominē rectum. otra quod quidē cōcupiscentia subuertit ip̄m. et incuruat interiorē hoiem natura rectissimum ad terrenas delectationes. Hinc nāq; daniel puer iunior spiritu suo diuinitus suscitato. ad vnum quidē de iniquis iudicib⁹ susannaꝫ accusantib⁹ sic ait. species decepit te. et ocupiscētia subuertit cor tuum. De quibus etiaꝫ iudicibus suo in libro p̄emittitur. q̄

exarserunt in concupiscētia eius.et euerterunt sensum.et declinaue
runt oculos suos.vt non viderēt celum.per quā hystoriā liquido
patet q̄ oculi dep̄dantur aiam celestiū ⁊templatione.s. ꝓpter infe
riorꝝ rerꝝ ⁊cupiscibiliū incautā visionē. ¶ Vis autē rursum scire q̄
ꝓpter cōsequentē delectationē in rebus infimis oculi qui hāc cau
sant aiam non mediocriter dep̄dantur supnorꝝ amore.Audi egre
gium pastorē Gregoriū.Tanto inquit quisq; a supno amore disiū
gitur.quanto inferius delectat⁹. quod quidē etiā innuit ipse pater
clareuallis.Eiscus inquit p̄aui desideriꝫ et delectationis animam
volare non patitur sursum alis suis interioribus.de quibus Io
hannes in apocalipsi.Date sunt inquit mulieri ale due.s.ala intel
lect⁹ ad volandū sursum per celestiū ⁊templationē.et ala volūta
tis seu affectus ad volandū sursum p supnoruꝫ amorē.Quia igitur
oculi his rebus aime vtiq; nobilissimis et maximis ipam aimā dep̄
dantur.Inde est q̄ oculi ratione dep̄edatōis hmōi censentur non
in merito esse hominis iimici.Vñ et petrus quidam quondā abbas
clareuallis.cū vnū oculū ex fluxu reumatis p̄didisset.dixit se vnuz
de inimicis suis euasisse.et supstitē plusq̄ p̄ditū formidare.

¶ III.CONSIDERATIO.

Quarta puella ad eundē tristem sic ait.Cur homo doles de p̄di
tione oculorꝝ quorꝝ quidē p̄ditionē nō grauiter esse ferendā
p̄ot pluribus rationib⁹ psuaderi.Audi ihm filiū syrach.Deus in
quit vite mee extollentiam oculorꝝ meorꝝ ne dederis mihi. Audi
quoq; et circa hoc quid dixerit in patrū libro sancta sincletice.Si
inquit amittimus oculos.non feramus grauiter.extollentie em̄ in
strumētū amisim⁹.ꝫ magis gaudeam⁹ quia interioribꝰ oculis glo
riam dñi speculamur.Hec illa.Sed et illustrē senecā audito. Ocu
los inquit p̄didi q̄ multis cupiditatibus via inscia est.oculi irrita
menta sunt vitiorꝝ.duces sceleꝝ. Idem itidem oculos p̄didi.habz
et nox suas voluptates nō intelligis partē esse innocētie cecitatē.
Hec ille illustris.et bñ p oñia.q̄uis eo meliuſ quo et clariꝰ dixiſſz
cecitatē parte esse innocentie. Nimirū cecitas facit nō videre.ac p
⁊sequens non inuidere.ꝫ magna ps est innocētie nō inuidere.Rur
sum cecitas facit nō impudice videre.ꝫ et hoc addit ad innocētiā.
quēadmodū impudica visio ad vidētis culpā.culpam inq̄ morta
lem.et nōnunq̄ ad vise psone spūalem morte. quippe ꝫm magnum
p̄emTug.Impudicꝰ oculus.impudici cordis est nūciuſ.et nonne
hinc ⁊tingit psepe male videre. Presertim qñ vidētis oculi sūt q̄si
oculi basilisci.suo fixo intuitu inficiētis et interficiētis.seu intoxi
cantis cor hoīs sic visu.et nōne meliuſ est tibi p̄ cecitate nō videre
q̄ sit male videre.q̄q; p ⁊sequēſ psonā p̄cipue tibi dilectā ipo tuo
venenoso intuitu interficere. Certe sic.p certo.nā et si sic oculꝰ tu
us neq̄ fuerit.totū corpꝰ tuū tenebrosuz erit.tenebra.s.p̄cti morta
lis et infernal.seu ⁊pabolice q̄litatis. ¶ V.CONSIDERATIO.

Quinta puella ad sepedictā tristem sic ait. Tu hō qui te cecum estimas. forsitā verum iudicium si hēes non te cecū iudicares: et per dsequens ꝓpter cecitatē non doleres. quippe vt decretorum dicitur libro. Cecus dicitur qui supne dtemplationis lucem ignorat. quā quidē ignorātiā magis p̄sumendū est inesse oculos habēti. q̄ ei ceteris paribus qui p̄uatione oculoꝝ cecus dicitur appellatione vulgari. Himirꝝ de democrito ph̄o refert ille agellius. q̄ fuerit ditissimus. qui om̄e patrimoniuꝫ suum suis ciuibus relinquens. athenas ꝓfectus est. et ibi oculos sibi eruit. vt vegetatiores cogitationes haberet. Sed quid p vegetatiores. nisi cogitationes magis vivaces. et p dtemplationē de die in diem in altum crescentes. et p se loquendo sensibus alijs p accidens minime impedientibus certius. directius. et magis dtinue in deum tendentes. Has nimirū cogitationes viuatiores. ac directius et certi9 in deū tendētes nōnunq̄ opatur cecitas corpaliū oculorū. Quēdmodū em̄ sagittarius claudit saltē vnū oculū. vt alio oculo dirigente certius mittat telū ad metā seu terminū. Ita clauso p cecitatē oculo carnis. alius oculus scz mētis cogitationū suarum visione certius attingit metā seu terminū. id est ad deum finem vltimum. Sed quid. Profecto dictas cogitationes vegetatiores cū cecitate hēe multomeli9 est hoī q̄ malū sit homini cecum esse. vl̄ oculos nō habere. Himirꝝ cogitationes quo sunt vegetatiores. eo sunt et altiores. scdm quas crescit homo in gratia et cognitione dei. iuxta illud petri. Crescite in grā et cognitione dn̄i nr̄i ihu xp̄i. et nunc. et in diez eternitatis. p tales vero cogitationes ꝓpter incrementū caritatis qō ipas dsequi3 eterna beatitudo in gradu ꝓfectiori obtinetur. cui quidē gradui om̄is visio oculoꝝ tempal' est om̄o incompabilis. Ita videlicz q̄ respectu visionis bn̄fica sm̄ gradum ad quem dicto modo p̄mouet cecitas om̄is tempalis visio vel que eam dsequitur est vt in pluribus quasi nō visio. quo modo mosaliter p̄t intelligi illud psalmographi. Oculos habent et nō videbūt. sic quoqz et anthonomatice potest intelligi verbū xp̄i euangelicum. ceci vident.

¶ Capitulum octauum continens consolationes super aurium et auditus carentia. siue sup surditate.

Octauo post p̄missa ad dominā dsolatricem venerandā accesserunt et alij duo tristes. quoꝝ vnus de auriū. ali9 de auditus carentia et sua surditate querelā ꝓposuit. At illa eisdem compatiens quatuor de suis puellis cōsolationis gratia assignauit.

¶ I. CONSIDERACIO.

Prima puella ad p̄uatū auribus sic ait. Cur homo tristaris de auriū carentia. videt' quidē q̄ nō oporteret cū carētia hec vel crinibus capitis. vel alijs capitegijs valeat occultari. Sz esto pro

peiozi q̄ pateret et eaꝝ p̄escisio.p̄eteritū furtū fozsitan iudicaret malū quidē hoc esset.sed nō sic malū quin maius bonū fozet subsequens inde cautela amputans obp̄zobriū mali nō modo fozinsecꝰ nullum simile ꝺmittēdo.ſz etiam intrinsecus inclinationē ad ꝓpetrandū similia destruendo. Himiꝝ sicut p̄ actus multiplicatos generatur habitus et augetur.sic per cessationē ab actibus dispositō ſiqua p̄cedit facile cozrūpitur.et per ꝺsequens homo a cōfusibili mozte suspēdij q̄ manente dispositione facile incurrisset p̄seruatur Elicias ergo hoc bonū qꝺ ex auriū p̄scisione deriuatur.et videbis q̄ nulla est compatio mali ꝑditionis auriuꝝ respectu boni qꝺ inde visibiliter est secutum.

¶ II.CONSIꝺERATIO.

Secunda puella ad secundū tristē surdum attendēs sic ait. Cur homo de auditus carentia p̄turbaris tanq̄ p̄ hoc malū patiaris et tanq̄ ignozans quantū inde bonum cōsequaris.q̄ em̄ p̄ hoc plus de bono ꝺsequaris q̄ sit malum qꝺ pateris.ex hoc intellige. q̄ qui vera carent surditate.his suadetur vt se surdos faciant saltē arte. Dicit nanq; scriptura. Sepi aures tuas spinis.et facito seras auribus tuis.Verum si vis nosse bonū multiplex ad quod surditas te disponit.Ecce p̄imū est q̄ vana non audis.hinc etem̄ dixit sancta sincletice.Surdi facti sumus.nūc agnouimus q̄ auditū vanuꝝ amisimus.¶ Secundū est.q̄ habitare sursum poteris p̄ ꝺuersatōem in celis.hinc nanq; quantū ad artificialē surditatem dicit ysaias p̄opheta.qui obturat aures suas ne audiat sanguinem.et claudit oculos suos ne videat malum.iste in excelsis habitabit.¶ Terciū est q̄ audire melius poteris auditu hominis interiozis.hoc nanq; patet p̄ simile.Oēātes em̄ in silentio.et seipos intelligere volentes. multociens manibus suis ꝓpias aures obstruūt ne p̄ sonum verborum.seu vocū alioꝝ impediantur.Vñ et saluatoz dixit.Surdi audiunt.quod moralitez sic intellige.surdi per priuationē auditꝰ exteriozis audiunt auditu interiozis hominis.Nec miꝝ.quia etiam ad hoc q̄ homo exteriꝰ aliquid audiat et videat.opoꝛtz ſm aristotilē auditum esse absonū.et visum sine colozе. quanto igitur magis requiritur vt hoīem exteriozem auditus non impediat ad hoc vt internam locutionē audiat.et mente pfecte intelligat.Hinc est etiam q̄ ꝑsonis religiosis que ad verba diuine inspirationis auditu mentis seu aure cozdis pfecte p̄cipienda aptiozes q̄ alij debēt esse. certis locis et temporibus silentiū.vt vacet auditus exteriozis seriosiꝰ imperatur.huius nimiꝝ silem ad diuinū sermonē desup inspiratū audiendum p̄ talem circūstantiā philo ille doctissimꝰ innuens. Dū inquit quietū silentiū otinerēt oīa.et nox in suo cursu iter mediū haberet.omnipotens sermo tuus dñe exiliens de celo a regalibus sedibus venit.Deniq; sunt et alia bona surditatis q̄ in sequentibus ꝓzozes mee manifestabunt. ¶ III.CONSIꝺERATIO.

Tercia puella ad eundem tristem sic ait. Nonne homo karissime ex pmissis dictis sororis mee clare ppendis q ceteris paribus surdi melius qp alij audiūt aure cordis occulta. et secreta verba diuine inspiratōis et quasi susurria dei hominē interius secreti? alloquētis pcipienda modis occultis. De his em̄ ad sanctū job locut? est elephas themanites. Ad me inquit dictum est verbū abscondi tum. et quasi furtiue suscepit auris mea venas susurrij eius. Vbi sic ordinarius appatus. verbū inquit absconditū locutio intime aspirationis. vel absconditū. q silenter in corde sonat sine strepitu locutionis. et quasi furtiue. quia raptim et occulte. nisi em̄ ab exterioribus abscondat interna nō penetrat. Suscepit supple auris mea nō susurriū supple tm̄. sed venas eius. supple etiā. Susurriū est ipsa locutio intima. vene modi quibus illa ad mentē nr̄am venit. quia aliqn̄ nos amore. aliqn̄ terrore opūgit et alijs modis. Venas ergo susurrij furtim audire. est occultos diuine inspirationis modos latenter agnoscere. hec in dicto appatu. ꝓpter q etiam dicit psalmigraphus. Audiam quid loquatur in me dns deus. quasi dicat. tanqp surdus non audiens quid sonet vel dicatur extra me forinsecus Audiam quid loquatur in me dns deus glosa. or. a strepitu mundi qui foris inquietat auersus Reddit aūt causam dicēs. qm̄ loquetur pacem in plebem suam. et sup sanctos suos. et in eos qui conuertuntur ad cor. O quantum bonum per hoc innuitur. qm̄ inquit loquetur pacem. Sed quid est pax. Audi magnū patrem Augustinum Tale inquit bonū est bonum pacis. vt in rebus creatis nihil gratiosi? solet audiri. nil delectabilius cōcupiſci. et nihil utilius possideri. Hoc autem bonum loquitur deus in plebem suam. qui sc̄z seruiunt ei. et magis indigent interna pace. quia ab extra omēs qui pie volunt viuere psecutionem patiuntur. et super sanctos suos. vt nō solum pacem habeant internaz in hoc seculo. sed etiam supernam in futuro. et supple loquetur pacem vniuersaliter in eos qui conuertuntur ad cor. glosa in eos oms̄ qui conuertuntur ad cor. qui primo excesserant. vel secundū aliam literam qui conuertūt cor. ad ipsum et non ad alium.

IIII. CONSIDERATIO.

Quarta puella ad tristem eundem sic ait. O Homo tu qui foris surditatez poteris te ad bonum multiplex disponentē interne auditionis noueris preter pmissa bonum aliud singulare expressuz esse in canticis vbi dicit sponsa dei foremis. Anima mea liquefacta est vt dilectus locutus est. quasi dicat cum psalmigrapho. Factuz est cor meum tanqp cera liquescens. sc̄z qn̄ dilectus aīme ipam animam alloquitur interna aspiratione. de quo ei? alloquio dicit psalmigraph?. Ignitum eloquiū tuum vehementer. Ignita aūt ceram resoluunt et liquescere faciunt. Ignito igitur eloquio seu alloquio interne aspirationis attacta aīma velut ab igne cera in sui dilecti

dulcedinem continuo resoluitur et liquescit. Sed quid? Profecto cum oīe calidū et liquidū sit penetratiuuz. sequitur q aīa sic calido diuini et amoris eloquij liquefacta diuinoꝝ secretoꝝ abdita penetrat. cū eī aīa p calidū in se ardentis amoris calet. et ad vocē dilecti sui supdulcissimā adeo eliquescit. q nonunq̄ ad suauitatem vocis eius ignifere. ac pinde resolutorie et liquefactiue extaciaz incurrit passionē. quid eam impedire possz quin subtilissime et acutissime diuina secreta subintraret. et ad eoꝝ quandā expimē talem noticiā pueniret. ¶ Doro cum etiam liquida nō ꝓpriis sed terminis magis terminent² alienis. quid restat hoc aīme ex p̄missa occasione liquefacte. nisi q oīs eius affectio quasi nō in ꝓpria natura subsistens ad modū gutte aquee in vinū diuerse ꝓprium coloꝛē et sapoꝛē nō retinētis resoluatur in ipius spōsi sui diuinissimā et inscrutabilē voluntatē. p quod cōsequitur tantā deiformitatē et quādā deificationē. vt iam ei quodāmodo nomē cōueniat deitatis. juxta illud psalmi. ego dixi dij estis. Hec mirū si ob hoc diuinum aliud nōnunq̄m appeat in vultu persone cuius anima fuerit talis.

¶ Capitulum nonū continēs ꝺsolationes sup nasi et odoꝛādi defectu seu carentia. atq; sup nasi simitate vel grossicie nimia.

Dono post p̄missa ad p̄fataz dn̄am cōsolatricē accesserūt et alij duo tristes sup materia p̄missi capituli q̄relam ꝓponētes quib⁹ mox illa p ipsoꝝ ꝺsolatōne de suis puell⁹ tres satis ꝑdoneas deputauit. ¶ I. CONSIDERATIO. Prima puella ad vtrūq; dictoꝝ tristium sub indifferētia p̄dictoꝝ nasi defectuū cōsolandū sic ait. Carissime defectus nasi quē pateris non te debet pturbare. valet nanq; tibi hꝫ defectum hmōi. Vis scire quare? Profecto eo valet tibi quo minus ꝓcedis in publicū. magisq; domi manens custodis cubiculū tuum pacioꝛ sequi redemptoris nostri ꝺsiliū. Tu inquit cum oꝛaueris. intra in cubiculum tuū. et clauso ostio oꝛa p̄em tuum. et certe ex hoc sequit² q oꝛones tue erunt puriores et deuotioꝛes. nec credas q etiā in publico ecclesie q̄uis hoc sit tempe et loco frequētandū. totū diuinum officium tantū tibi ꝺferat ad puritatē oꝛonum. Quanto aūt oꝛationes fuerint puriores. tāto ceteris paribus sunt magis exaudibiles Vñ post p̄missa redemptoris verba sequitur. et pater tuꝰ qui videt in abscondito reddet tibi. ¶ Sequit² etiā exp̄missis q intentōis tue oculus erit magis simplex. Sed quid? certe sequitur vlteriꝰ saluatoris ꝺditionale p̄missū. Si inquit oculus tuus fuerit simplex. totum coꝛpus tuū lucidū erit. nimiꝝ q̄nto quid simplicioꝰ. tāto purius. et q̄to purius. tanto lucis diuine capaciꝰ. s. in aia q̄ sz̄m magnū p̄em Augustinū tota est in toto. et tota in q̄libet pte coꝛpis. certe ñ sine luce sua rōe simplicitatis recepta gº diᵗ totū coꝛpꝰ tuū lucidū erit

¶ II. CONSIDERATIO.

Secunda puella ad vtrunq3 tristiū eozundē et eodem modo sub indifferētia p̄memozatoꝝ defectuū cōsolandū sic ait. Tu hō qui dictoꝝ naſe defectuum alteꝝ pateris ſcias,q̄ hoc valet tibi. valet et multis alijs. Multis quidē eo valet quo hac occaſione minus eos in tui ocupiſcentiā deo et ſanctis deteſtabilē puocabis. Tibi aūt vtiq3 eo valet.quo defectus naſi quē pateris erit occaſione alij q̄ plures ſuos oculos in te figant. qui quidē eoꝝ oculi p̄minentes et in te defixi tanq̄ eſſent baſiliſci foꝛſitan te ſuo intuitu intoxicarēt. Deniq3 impudicus oculus impudici coꝛdiſ eſt nunci? quo recepto nuncio et accepto impetuū malum tuū facile per eū induci poſſes in temptationē. Ceteꝝ ſup oīa valet hoc q̄ carētia ſeu defectus turpioꝛis naſi hoīem humiliat.de facili.ſuꝑbiāq3 ſociam pulcritudinis nō ſinit in eo regnare que radix eſt oīs mali.que quidē ſi inualeſceret.radicē oīm virtutum ipām. ſ. hūilitatē extirparet. Illa autē acquiſita vel retēta occaſione hmōi nil eſt de quo habeas ꝺqueri reddente te illa ſi nō vilibus in hoc mūdo vermiculis tñ gratiaꝝ in celo altiſſimis quēadmodū dictū eſt illud. cū eſſem paruula placui altiſſimo. cui quidez ſoli placere pluris eſt et eligibilius erit.p̄ſertim in extremo examine.q̄ toti mūdo placuiſſe Sed et priꝰ ſoꝛoꝛ mea egregie locuta eſt de ipſius humilitatis p̄cioſitate.

III. CONSIDERACIO.

Tercia puella ꝺſequenter p̄memoꝛatis aſſociata poſt naſi viciū attendens eius officiū ſeu actum oꝺoꝛandi. ad tercium quendam triſtem ratione oꝛgani defectiui defectū oꝺoꝛādi patientē ſic ait. Cariſſime paruipendas p̄ceptionē oꝺoꝛum rerum coꝛpaliū nō ſemp tibi p̄ſtium nec haberi poſſibiliū ad ipaꝝ oꝺoꝛes ſentiendū Expedit quidem magis vt ꝺtendas ſatiari et delectari in oꝺoꝛibus virtutū,ac in oꝺoꝛibꝰ inde p̄uenientiū in coꝛpoꝛibꝰ ſanctoꝝ. Nēpe q̄to magis oꝺoꝛes coꝛpm naturales paruipēdes. tanto magis ad ſpūalia ac ad ſupnaturales oꝺoꝛes p̄cipiendos pficies et aſcēdes. Dices foꝛte q̄ pfecti et delectabiles ſunt oꝺoꝛes illi. Reuera maxime. Nulli em̄ dubiū quin illi copioſioꝛ inſit q̄ recipiēti pfectionis abundātia. ex quo fit i illud recipiēs pfectōis cumulus redūdātia. Coniciet ergo de oꝺoꝛibꝰ virtutū q̄ ſint pfecti. ex quoꝝ quidem q̄ſi redūdātia ſeu coꝛrōdetia ꝺtingit multiplici ſcriptoꝝ teſtimonio miros oꝺoꝛes coꝛpales in ſanctoꝝ reliquijs ſenſibiliter ex p̄ti. Quippe ſic de quodā ſanctoꝝ canitur. coꝛpus ſacrum quod fuerat apotheca cariſmatum vniuerſam exupat fragrantiā aromatum. cuius hyſtoꝛia ratione reddit. Decebat inquit vt coꝛpꝰ quod per poſſeſſionē virtutū ſanctiſpūs oꝺoꝛifeꝝ extiterat oꝛganum vnguentoꝝ fragrantiū fieret alabaſtrū vt oꝺoꝛ oꝺoꝛi p̄ uenientiaꝝ reſponderet. Sed quid. Profecto ſi hoc ita ſe habz in coꝛpoꝛibus nondū gloꝛificatis,nec dum reaimatis. q̄nto magis in gloꝛificatis

animabus sanctissimis cum virtutū suarū p̄cipuis odoribus intime sibi unitis ip̄is virtutū spūalibus odoribus in corpa gloriosa per redundantiam corpaliter descēdentibus· et si hoc in alijs sanctis quantomagis in virgine gloriosa.quantoq3 incompabilius in ip̄o x̄p̄o? Himirum odores utriusq3 generis gloriose virginis exprimit ecclesia sub pulcris methaphoris in psona eius ita loquēs·Ego q̄si vitis fructificaui suauitatē odoris·et iterū sicut cynamomū et balsamum aromatizans odorem dedi·et quasi mirra electa dedi suauitatē odoris·De ip̄a quoq3 sic cantat·cuius inestimabilis odor erat nimis in vestimētis eius· et iterū odor unguentoꝝ tuoꝝ sup̄ oīa aromata· Et rursum quā videntes filie spon vernātem in floribus rosaꝝ et liliis nalliū.ut sic de odore eius sit ymaginandū quasi sit sm̄ p̄missa gratissime mixt? ex odore lilioꝝ et rosaꝝ cynamomi et balsami.et alioꝝ bene redolentiū· Dicto q̄ suauis sit et dicta rū filiaꝝ spon attractiu? odor x̄p̄i·hoc spōsa insinuat in psona sua et sodaliū ita dicens·In odore unguētoꝝ tuoꝝ currimus·adolescētule dilexerūt te nimis·Nec mirū·est em̄ odor eius nō minus q̄ odor matris sanctoꝝ multipliciter reficiens odoratū.quasi sit gratissime mixtus seu opposit? ex odoribus rose.lilij.viole.et oim bene redolentiū ac herbarū ceterarūq3 rerū odoriferaruꝝ in agro mūdi nascentiū·utpote x̄p̄o figurato i iacob·de quo dixit pater eius·Ecce odor filij mei sicut odor agri pleni cui bñdixit dñs· hui? quidē odoris x̄p̄i ad odores alioꝝ compati q̄tam fore putas p̄cellentiā Ecce em̄ prout alibi p̄docetur supnaturalis odoris suauitas cuius cunq3 corpis gloriosi tantū p̄portionaliter excedet naturalē suauitatem odoris rosaꝝ.lilioꝝ.cynamomi.et balsami.et oim aromatuꝝ siue odorabiliū huius mundi·q̄ntum claritas et pulcritudo corporum glorioſoꝝ in futuro excedet naturalē claritatez et pulcritudinem omniū corpoꝝ totius mundi etiam celi syderei· Atq3 ob hoc ibidē taxatū noueris vel grossa estimatione· q̄ suauitas odoris in corpe mimi sancti quinq̄gesies erit tanta quanta est quecūq3 naturalis suauitas odoris qui hoc in mundo p̄t repiri· Quid ergo de suauitate odoris sancti maioris meriti·q̄d de suauitate odoris corporis virginei matris dei maximi meriti·Quid deniq3 de suauitate odoris corpis ip̄ius x̄p̄i·Profecto nulli dubiuꝝ quin odor corpis sancti cuiuscūq3·quanto fuerit maioris meriti·tanto eius suauitas odorem naturalem in mūdo repibilem magis excedat·et suauitas odoris corporis virginei adhuc multo magis·suauitas aūt odoris corpis x̄p̄i in imensum·Tu ergo homo qui his ita se habētib? speras tandē ineffabiliter recreari ꝑpetuo odoribus hm̄i talibus·s·et tantis tam sanctoꝝ alioꝝ·q̄ ip̄ius x̄p̄i·nonne dignū putas parū ꝑpendēdos esse odores huius mundi· ac proinde nō curandum si defectum habeas in actu vel instrumēto odorandi· Tanto nanq3 haut dubium perfectius et delectabilius dictā imensam suauitatē

celestium odorum ꝓcipies. quanto in ꝓsenti magis ad hoc ꝑ modum meriti te dispones. dtemnendo sez ꝑsentium odoꝝ naturaliuꝫ recreationes. ac ꝑ osequens mime curando defectum sensus. vl̃ organi quo ipos sentire posses.

¶ Capitulum decimū continens osolationes sup ozis lingue. siue loquele. atqꝫ dentium carentia seu defectu.

Decimo post ꝓemissa ad supꝓadictā dn̄am osolatricem accesserunt quatuoz tristes sup materijs p̄missi capituli per ozdinē querulātes. quibus illa moꝫ de suis puellis cōsolationis gratia quatuoz deputauit.

¶ I. CONSIDERACIO.

Prima puella ad contristatū ꝛpter defectū ozis siue carentiā attendens sic ait. O homo cur turbaris ꝛpter defectū ozis. esto lōganimis. et attēde statum resurrectionis. in quo non erit alicui membri carentia. Sed et quāto p̃tem defectū ozis. et q̃to defectu osius fuerit patientius sustinueris. habebis os in resurrectione tāto rubicundius. pulcrius. decentius. ac risu iocundius. de quo oze ꝓo illo statu dicit scriptura. Donec repleatur risu os tuū. et labia tua iubilo. Rursum etiā in p̃nti. tanto interioz homo tuus. habebit os illud cozdis pulcrius. et excellentiꝰ. De quo dicit psalmiḡphꝰ Os iusti meditabitur sapientiā. et lingua eius loquetur iudicium. de quo etiā oze meditatiuō nō penes exterioze. sed penes interioze hoiem attēto in magno patre Augu⁹. canit ecclesia. Accepta baptismi gratia positus apud hostia thiberina cum mre sua colloq̄bātur soli valde dulciter. et inhyabant oze cozdis pariter in superna fluenta fontis vite.

¶ II. CONSIDERACIO.

Secunda puella ad lingue carentiā seu defectū attēdens sic ait O homo si nosses diuine ꝓuidentie modum. non te fozsitan adeo otristaret lingue carentia seu defectus. Solet nāqꝫ deus pissimus quod deficit in sillabis. recōpensare in tēpoziby. id est quod in vno aliquo deficit cōzpali. ꝑ aliud aliquid ꝓesertim spūale ad cozpale analogatū recōpensare. Sic em̄ sm̄ versum poete. cōsilio pollet cui vim natura negauit. Ita. s. q̃ qui vim nature non habet. vi mentis p̄ualere solet. sic destituti multociēs visu exterioꝛi. visu pollere solent interioꝛi. s. intellectus estimatiue vel ymaginatiue. Virtutis nempe quo ad hoc mira de cecoꝝ industria referuntur. Fertur em̄ q̃ aliquis cecus visus est qui ꝑ tactum panni alicuius semper cognouit colozes eius. Aliquis visus est cecꝰ qui nouit singula in ciuitate hospitia inuenire. et eis de remotis onera vel res aliquas appoztare. Sic agatha mamill' suis amputatis intꝰ in aīa se hz̄e mamillas integras gloziat. Quid igit miri si quis i lingua defectū hn̄s. ꝑ potiozem linguā exprtur ꝓfectū. quippe apostolus ait. Si linguis hoim loquar et angeloꝝ. Sūt ergo lingue angeloꝝ

quas potiores esse innuit q̄ linguas corporeas hominum.cuiuscemodi etiā angelorū linguis homini ouenit loqui aliter cum dixisset.si linguis loquar hoim.forte nō addidisset et angelorū. Sane lingua sm mundi sapientē ogruit in gustum et loquelā.nec angelica lingua est inferior quo ad hoc.sī superior.qualem etiā hns linguam homo interior quod primo sitiuit internū.tandē gustat eternum. Firmissime igitur tene.et nullatenꝰ hō dubites. quin nisi p impatientiam ponas obicem p defectu corpalis lingue.eo.vel tandē cōtingat tantū interioris expiri pfectū.q nūc merito exterioris lingue defectū debeas equanimiter tolerare.

¶ III. CONSIDERATIO.

TErcia puella muto opatiens seu balbutiēti sic ait. Cur ob loq̄le carentiā seu defectū adeo pturbaris. Nescis q̄ alia quedā interioris hoīs est secreta loq̄la multo intimior dulcior et suauior qua hō loq̄la sm jeronimū pīem venerandū. si hoim copia defuerit loquit² cum deo. Qua etiā loquela loquit² hō cum virgine gloriosa. qua loq̄la loquit² hō cum angelis. cū michahele. grabriele. raphahele. Cūq̄ pprio suo angelo. qua deniq̄ loq̄la loquit² homo cum vtroq̄ johāne euāgelista et baptista.cum petro et paulo. cum magdalena. agnete.et katherina. cum quolibz alio sancto. cūq̄ ceteris quibuscūq̄ de numero beatorū.cum caris suis vel parētibus quos sperat esse in societate ciuiū supnorū. Nec mirū q̄ sm interiorem hoiem quantumcūq̄ balbutiēs siue mutus loqui poterit.cum et sm illū cātare ei possibile sit.paulo hoc inuente. Cantātes inq̄t et psallētes in cordib⁹ vīs dño. Sane q̄nta eorū sit multitudo quibus mutus loqui pōt.q̄nteq̄ sint dignitatis:patz p pmissa. Que cura igitur ei erit.si paucis respectiue et multo indignioribꝰ q̄si vermiculis huiꝰ mūdi hoīb⁹ loqui nō pōt. Sz nec transeūdum q̄ sicut dicit egregius pr̄ Gregoriꝰ. Tanto vnusquisq̄ a supno amore disiungitur. q̄nto inferius delectat². Ita pfecto tanto vnusquisq̄ ab interno cū sanctis colloquio impeditur. q̄nto inferius terrenis creaturis colloquēdo delectatur. et rursus ecōtra tanto quisq̄ mutus ceteris paribus magis in supno cum caris suis colloquio delectatur. q̄nto inferius exteriori colloquio priuat². Cesset ergo eius loq̄la de loquele carētia. et dicat verbum cōsimile de colloquio cum amicis.vel cum quibuscūq̄ hommibus terrenis.quale verbū magdalena teste illustri origene dixit de colloquio cum angelis. Nolo inquit angelos videre. nolo cum angelis manere. si ceperint mihi multa narrare. et si voluero illis ad oīa rn̄dere. timeo ne amorem meū magis impediant q̄ expediant. Hec ille.

¶ IIII. CONSIDERATIO.

QVarta puella hoiem pter carentiā dentiū otristatū alloquēs sic ait. Cur hō turbaris nō hns sufficientē causam tristicie seu turbationis. Aut em otristaris ex eo q̄ defectus seu amissio dentiū

etatem arguit mozti appzopinquantē·aut ex eo quia impedit cibo
rum masticationē·aut ex eo quia impedit verboꝝ fozmationē·aut
fozsan ex eo quia risum tuū reddit minus gratū et decentē·Sed nō
ne hee rationes sunt insufficiētes·Sūt vtiqꝫ·Prima em̄ ratio defi
cit·quia hom̄i ad memoziā moztis ꝓficit.quā nup valere ad multa
neptis mea clare oñdit·Secda ratio ad magnā tristiciā non sufficit.
quippe illi defectui leuiter ꝑ artem ꝺsulitur.qñ cibus masticandꝰ
vel cutello.vel instrum̄to alio sufficiēter ꝺminuit·Pozro tercia rō
eo minꝰ sufficit·quo ad silentiū ꝓficit·de quo scriptura dicit·In si
lentio et in spe.erit fozti tudo vza·Sed et hac in re illa ꝺfert ꝺsola
tio quā sup loquele carētia paulo añ sozoz mea p̄misit·Demū quar
ta rō eo multū deficit·quo dentiū carētia ꝑ accidēs dissolutū risum
tempat et restringit· Quippe magis decet seruata facie oze clauso
subridere:q̄ apto oze ridere et cachinnos emittere·Hinc nanqꝫ di
cit illustris Seneca·Risus tuꝰ sit sine cachino·Postremo ꝺsoletur
hoc edentulū ꝙ nō habet nisi defectū momentaneū.mox post pñs
brevis vite tempus in resurrectione emendandū.qñ restaurat² om̄e
depditū ꝓfectioni glozie opoztunū·pzo tūc em̄ alludēdo scriptu
re pōt dici de hoie· dentes eius erūt candidiozes lacte.quo fiet ꝙ
nūc edentulꝰ poterit ꝑ tūc restitutis pulcerrimis dentibꝰ sine de
fectu mozis et nature risu plenioze atqꝫ iocūdioze ozis labia cum
iubilo apire· Iuxta verbum per sozozem meam pzius inductum.re
pleatur risu os tuum·et labia tua iubilo·

¶ Capitulum vndecimū continens ꝺsolationes sup brachioꝝ ma
nuum.vel digitoꝝ.ac nōnullozum aliozum membzozum amputa
tione seu carentia·

VNdecimo post pzemissa ad dominā cōsolatricem pzincipa
lem accesserūt et alij duo tristes· vnus qui pzimo de mē
bzis pluribus·alius qui postea de solis manibus querelā
pzoposuit·quibus illa de suis puellis mox duas ad con
solandum eos adiunxit. ¶ I·CONSIDERATIO·

PRima puella ad pzimū dictoꝝ tristiū sic ait·O amice cur de mē
bzoꝝ de quibus intēdis carentia ꝑturbaris·Nō deberes qui
dem·Nimiꝝ si ea haberes.verisimile est ꝙ vel qñqꝫ eoꝝ occasiōe
temptareris ad aliqua illicita ꝑpetrandū.vt de pcussionibꝰ vl̄ oc
cisiombus iniuste inferēdis· siue de amplexibus vel tactibꝰ impu
dicis·specialiter quo ad manus et brachia· siue de scripturis litte
raꝝ deo displicibilibꝰ quo ad digitos·siue de nōnullis alijs quo
ad alia mēbza· ecōtra autem dictoꝝ membzoꝝ carentia te nata ē
a tēptationibꝰ talibus plurimū supportare·q̄s quidē temptationes
si haberes.nescis an vnq̄ eas vicere posses·ſz verisimiliꝰ i toto sub
cūberes vel in pte Ex hoc plane seq̄tur si de mēbzoꝝ p̄dictoꝝ tur
baris carētia:q̄ de tua vtilitate turbaris· de q̄ potiꝰ gaudendū essz

Audi venerabilē jeronimū decretoꝝ libro inductū. Siquis inquit fortitudinē latronis vl pprate enumerat et infirmos reddit. pdest illis sua infirmitas. debilitata em̄ mbra quib⁹ prius nō bñ utebāt. a malo ope cessabunt. Hec ille. Huic aūt sententie satis cōcordat illud osilium saluatoris. Si manus tua vel pes tuus scandalizat te. abscide eum et proice abs te. s. saltē corde. bonū est tibi ad vitam ingredi debilē vel claudū. q̄ duas manus. vel duos pedes habentem mitti in ignem eternum.

¶ II. CONSIDERATIO.

Secūda puella ad manuū carentiā specialiter attendēs secūdo tristi sic ait. O amice nō te pturbet defectus manuū hoīs exteriozis. Attēde potius ad man⁹ interiozis. Vis utrūq; de hoc scire? Audi ex patrum libro quid dixerit sancta sincletice. Manus inquit nr̄e ex aliqua passione debilitate sunt. ꝫ interiozes patas habem⁹ aduersus inimici temptatōnes. et quid miri q̄ manus habet hō noster interiozē cum quod magis rarum est habeat et mamillas. Quippe ut prius neptis mea p̄libauit beata agatha exteriozib⁹ suis amputatis. de mamillis interiozib⁹ gloziabatur Nam dum ingrederetur in carcerē. ait ad iudicē. Impie crudelis et dyre tyranne nō es confusus amputare in femīa. qđ ipe in matre fuxisti. ego habeo mamillas integras intus in aīma mea. quas ab infātia dño osecraui. Hec agatha. Dari igitur modo si manus nr̄e amputētur exteriozes. bona cura erit. habemus et eo magis integras intus in aīma robustiozes manus fortioꝝ operū doctas ad p̄lium et otra inimicum. Iuxta verbū sancte sincletice pugnaturas et nōne bñ dixit illa? bñ certe p omnē modū. Nempe temptatōes iimici iacula quedā sunt venenata. mortifero veneno plena. cor patētia si non scutum fidei patum habeam⁹ et interiozis hoīs manib⁹ opm illud semp obiciamus. quippe fides sine opibus mortua est. Quo scuto quibusq; reuera manibus necesse est interiozem hominem otra inimicū temptātem viriliter dimicare. Quid ergo? Profecto si bene sic dictis maibus dimicauerim⁹. merebimur q̄ ipse rex glozie apprehēdet manū dexteram nr̄oꝝ rectoꝝ opm. et deducet nos ad beatū gloziosuꝫ Hinc psalmista dño loquēs ita ait. Tenuisti inquit manū dexteram meam. et in volūtate tua deduxisti me. et cum gloza suscepisti me.

¶ Capitulum duodecimum continēs osolationes super pedum carentia seu amputatione.

Vodecimo post p̄missa ad p̄dictam dñam osolatricem accessit et alius tristis ꝓpter pedū carentiā. ꝓponēs grauem querelā. At illa eidē pro cōsolatione tres de suis puellis satis ydoneas deputauit. ¶ I. CONSIDERATIO.

Prima puella ad p̄fatū tristē sic ait. O hō nescis q̄ de q̄busdā dit scriptura. Pedes illoꝝ ad malū currit Forte inq̄es ad qđ malū

Profecto non ad vnū. sed ad multiplex siue multa. que nam inquies sunt illa. ecce fortassis sunt spectacula. sunt choree. sunt mūdi solacia. Sunt inquies hec mala. sunt oino. Vera nāq; sunt quibus ille hostis antiquus solet vti ad stultorū aias capiendas. Dic queso mihi quid reipi similius q̄ chorea in circulum ducta. in qua in circuitu impij ambulant. immo et cursitant. atq; ad sinistrā p̄cedētes ad infernū p̄perant. et ibidem vanis hoibus si tñ hoibus. et nō potius lasciuientib⁹ bestijs se sociant. Sane si contendas q̄ sint hoies eo q̄ iuxta p̄priam hominis passionē sunt risibiles. ostendam. et ego et ostendam q̄ non sunt saltē rationales. ꝛ tanq̄ bestie silue p̄ter lasciuos motus sunt hoies bestiales. et bestijs similes. Ad quorū consortiū currere et tu ipis discurrere si p̄ter pedis seu pedū. aut aliorū etiā mēbrorū carentiā impeditus fueris hoc minime cures. per hoc nanq; datur tibi occasio magna querendi interna solacia et supna. Nonne enim discurrendi seu vani discursus impossibilitas occasionē p̄stat sani ac sancti discursus. Si ob carentiā pedū nō vales discurrere per lata spacia terrarum. poteris discurrere discursa rationis seu pedibus intellectus et affectus. per immensa et grata celi spacia. p celestes officinas ad superna spectacula. an nō credis et illic spectacula esse. Sunt vtiq; plurima. Illic nāq; spectare licet etiam nunc vel mentetenus celestium spirituum jerarchias. nouem chorīs distinctas. Illic spectare licet patriarchārū et p̄phetarum psonas reuerēdissimas. Illic spectare licet martirū victorias gloriosas. Illic spectare licet confessorum stolas candidissimas Illic demiq; spectare licet pulcerrimarum virginum choreas. de quib⁹ quidem mater ecclesia sic xp̄o canit. Qui pascis inter lilia. septus choreis virginum. et rursum. Quocunq; pergis virgines sequuntur atq; laudibus post te canentes cursitāt. hymnosq; dulces personāt. Absit autem a te q̄ hec vnq̄ sentias dicta esse truphatice. si velis sacrilegium euitare. Nimirum si hec dicta essent secūdū aliq̄ similitudinem solum methaphorice. tu deberes contentus esse. eo quidem q̄ simlitudinem illam sensus methaphorici p̄referre deberes in imensum sensui litterali. Veruntamē p̄o futuro resurrectionis statu nō est absonus vel absurdum dicere ad litteram vera esse que canit ecclesia de choreis virginum. vt secundum thomam illū aquinensem motum agilitatis quez virgines vel alij sancti habent in virtute quandoq; exerceant. quatenus diuinam sapientiā eo magis omendabilem esse ostendant.

¶ II. CONSIDERATIO.

Secunda itaq; puella sic ait. Ad quid homo de pedū carentia corporalium adeo perturbaris. Eorsan inquies. quia non possum motu processiuo ire spaciatum ad ipsos ortos voluptatis.

nec ad prata virētia.vel ad grata nemora·Sed que de istis tibi cura·Sunt nāq; tibi possibilia meliora·Non ergo cures prata vel nemora.vel alia loca mundi voluptuosa:sed potius iuxta cōsilium venerabilis jeronimi·Paradysum mente deambula·paradysum inq̄t ille tu celestē subintellge·in quo est oīe lignum pulcr̄ visu.et ad vescendū suaue·Ibi est illa vitis vera.palmitum suor̄ dilatatione admirabilis facta·Ibi est illa cuius emissiones padysus malorum punicor̄ cum pomor̄ fructibus·In cuius etiam pſona dicit ecclesia·Sicut cedrus exaltata sum in libano·et quasi cipressus in mōte syon·quasi palma exaltata sum in cades·et quasi plātatio rose in iericho·quasi oliua speciosa in campis·et quasi platan⁹ exaltata sum iuxta aquam in plateis·Sicut cynamomū et balsamū aromatizans odorē dedi·et quasi mirra electa dedi suauitatē odoris·

¶ III·CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait·O frater vtinā scires pro malo.vel p min⁹ bono eligere magis bonū·oculo vt butir̄ et mel comedas.vt cias reprobare malū.et eligere bonū·Himir̄ vt alibi dicitur.butirum cum melle comestū est maturatiuū·et ideo apte signat maturr̄ iudiciū rōnis mali et boni discretiuū·Hoc igitur iudiciū maturum comede·id est ore cordis masticare satage·vt discrete scias reprobare malum.et eligere bonum·malum reproba quod nedū salomō sapientissimus·sed et filius amos de peccatoribus notū fecit·Pedes inquit eor̄ ad malum currunt·Elige igitur potius bonum.scz cursum illum·de quo paulus ait·Bonum certamen certaui.cursum cōsūmaui·qui et dixerat·sic curro nō quasi in incertum.atq; sic suasit alijs·Sic currite vt apprehendatis·Quocūq; putas cucurrit?Oro fecto in celestē paradysum·nam et conuersatio eius erat in celis·Illic certe bonū est ambulare.melius autez currere·Quippe currens ibi non habebit offendiculū·Ibi est grata planicies·mūda pressus et imaculata·quia nihil inquinatū incurrit in illam ciuitatē ihr̄m celestē·Oro cursu igitur pedum corporaliū in hoc mūdo lutoso et fetido.elige etiā in pētu pedib⁹ interioribus quasi in spacio odorifero post spōsum currere vna cum spōsa q̄ ipi sponso loquitur in cāticis Curremus inquit in odore vnguentor̄ tuor̄·Rursum pro pedum corporalium tardo motu elige cursum pedū interior̄ velocissimum·non quidē minus celerem·nec minus lucentem q̄ sit ille discursus iustor̄·de quibus dicit scriptura·Fulgebūt iusti.et tanq̄ scintille in harūdineto discurrēt·Deniq; pro cursu pedum exteriorum q̄q; multum laborioso elige sperare in dño te in cursu pedum interiorum ad summū bonū pmouente.et a labore pseruante·Audi rursum filium amos·Qui inquit sperant in dño mutabunt fortitudinē·assument pēnas sicut aquile.current·et non laborabūt·ambulabūt.et nō deficiēt·Cogitabis forte·Quid ad pedes interiores cursus illi quos denotant pmisse scripture qui ad dotem agilitatis gloriosor̄

corporum viddentur in futuro potius ptinere. Sed absit a te hecci ne cogitatio. quippe non solum motus agilitatis saluandorum membris corporeis in futuro tãto celeriores oenient ceteris paribus. quanto hic illi patiẽtius ex pedum carẽtia solaciosis carẽt discursibus. Verum etiã eodem pacto pfectius q̃m alias dicti motus delectabiles sm eminẽtis significatõis methaphorã sunt attribuẽdi nris pedibus interioribꝰ. Si itaq; sm hec respectu interiorum pax curare habeas vsum pedum corpaliũ. quid restat. nisi q̃ et pax cures carẽtiã taliũ pedũ. cũ pedes natura dederit solũmõ ꝓpter vsum.

Capitulum decimumtertiũ continens desolationes claudorum sup pedum suorum curuitate. ac sup iporum deformi claudicatione.

Tertiodecimo post pmissa ad pmemoratã dnam desolatricẽ illustrem accessit et alius tristis sup materia pmissi capituli grauiter q̃rulando. cui mox illa ad desolandũ eum duas de suis puellis satis pulchras assignauit.

I. CONSIDERATIO.

Prima puella pedũ et tybiarum curuitatẽ et desequentẽ ambulãdi difficultatẽ et claudicationem attendens sic ait. O amice cur turbaris ꝓpter ista. nescis dictũ esse de tuorum membrorum plasmatore. bñ omia fecit. surdos fecit audire. et mutos loqui? Cur nõ etiã credis ipm facere claudos ambulare. et curuos pedes habẽtes rectos gressus facere. seu recte ambulare. facit vtiq; etiã ista. Hunc̃t non fecit claudos ambulare. cum ipm qui est veritas confitet dixisse. claudi ambulant. p hoc innuentẽ etiã illꝰ possibilitatẽ inesse pfecte ambulationis. Quippe claudicatio exteriorem ad pfecte ambulandũ nõnullos pmouet. q̃ ꝓpter difficultatẽ vel deformitatẽ q̃ eis inest ad ambulandũ minus delectant ãbulare i publicũ. et hij nimirum p cõsequẽs ꝓpter defectũ ambulãdi corpaliter eo pfectius ambulãt spualiter. quiq; hac occasione doctrinã sequũtur pauli. eo dicente. spũ ãbulate. vt dicere possint cũ eodẽ. ñ sm carnẽ ambulam?s sm spm̃. Sz quorsũ putas ãbulãt? Certe versus celestẽ pziam. ad ciuitatẽ ihrl'm. quẽadmodũ et paulꝰ ipe dicebat. Alligatꝰ ego spũ vado in irl'm. Huius nimirum possibilitatẽ p sororẽ meã pzius tactã venerabilis pater jeronimꝰ ad quendã scribẽs inuebat. Heremi inquit vastitas te terret. sz tu paradysum mẽte deãbula. quotienscũq; cogitatione ac mẽte illuc descenderis. totiens in heremo nõ eris. Sz q̃d? Profecto hecccine deambulatio ñ est claudicatio. sz est quidẽ otra curuitatẽ et claudicationẽ pedũ exteriorum rectorum. pedum et gressuum hoĩs interioris grata exercitatio. et certe qui ita ambulãt. De illis põt dici. Pedes eorum pedes recti. pedes inp̃ intellectꝰ et affectus. Ad horum gressus imitandũ videt' itidẽ paulꝰ dicere. sõluta genua erigite. et gressus rectos facite pedibꝰ vr̃is. vt nõ quis claudus erret. magis aũt sanetur.

II. CONSIDERACIO.

Secūda puella attendens in claudo gressus sui deformitatē sic ait. Audiuisti fr claudicātis ꝺsolatoꝝ remediū ꝺtra. s. pedū et gressus curuitatem, recipe nunc pari modo eiuscemodi ꝺsolationis solacium ꝺtra pedum et gressuum tuoꝝ deformitatē. Ecce quā tum attinet ad interioris deambulatōis motus. dictū noueris spō se in canticis. q̄m pulcri sunt gressus tui in calciamētis filia principis. Sed quid hoc? Profecto aīma maxime deformis est illi⁹ filia principis. De quo quidē ille aresiotiles bene sic cōclusit vnus ergo princeps. Ad quam reuera filiam dicit sponsus. q̄ pulcri sunt gressus tui in calciamentis. quasi dicat. valde sunt puri motus tui in suis oblectamētis. Sciendū est em̄ aīme deiformis tot esse gressus, quot sunt ipius motus in deum et pfectus. Qui merito pulcri id est puri dicuntur, q̄n a suis ꝺrarijs fortiter sepantur. ac a materialibus coinquinari immūdicijs nullatenus pmittuntur. Hinc est q ꝫm angelicū illum Dyonisiū. Pedes in angulis signāt motiuū et acutum, et celerē ad diuina ambulationē sempiterne motionis. id est virtutem se a materialibus mouēdi, et intellectualia sciendi. sicut pedes secant aerem ratione acumis sui. et celeriter in diuina proficiēdi ꝓpter virtutē desiderij se semp in deum pmouentis Cōformiter itaq; duo pedes filie principis antedicti possunt dici in pñti duplex virt⁹ motiua distincta p officia. s. virt⁹ a materialibus se mouēdi, et virtus suo acumie aerē scindēdi. id ē intellectualium regionē se cernēdi et celeriter in diuina pficiscēdi. id est pficiēdi. Hoꝝ pedū aurea calciamēta ipis pedib⁹ adaptata et ꝓportionata. est adaptata sapiētialis lumis claritas, et ꝓportionate dulcedinis veritas. Sine istis calciamētis nullomō possunt p̄rupta ardua montuose regionis intelligibilis pagrari. Vñ et hoc ipm exptus in seipo pphēta aiebat. emitte lucē tuā et veritatē tuā. ipa me deduxerūt et adduxerūt in montē sanctū tuuz. et in tabernacula tua. q̄si dicat. nisi nobis infuderis tui intelligibilis lumis claritatez. et celestis dulcedinis veritatē. nō valebim⁹ ad cōtemplatōis altitudinē puenire. aut in potētias angelicaꝝ ierachiaꝝ introire. ad q̄s quidem deambulādo, et angelicas officinas pambulādo etiā puenimus in potentias dñi. id est ad oīpotēs ꝺsistoriū ipius dei. Sane quo hoc pamplius et pfecti⁹ occasione coꝛpalis ad ambulādum impotentie p̄ualemus. eo amplius de dicta coꝛpali impotētia ꝺsolatōez recipimus. vt sic claudicationis deformitatem p nihilo reputemus. cogitantes q impotentes ad ambulandum, antonomatice ābulare dici possunt. et q alij ecōtra pedes hñt et quasi nō ambulabūt.

Capitulum decimūquartū continens ꝺsolationes sup genitaliū carentia, et generandi impotentia. siue super personaꝝ vtriusq; sexus sterilitate vndecunq; causata.

Quartodecimo post premissa ad dominā consolatricem suā predictā accesserunt due psone sexuum diuersoꝝ sup materia p̄missi capituli q̄relas ꝓponentes. at illa eisdē mox tres de suis puellis ꝺsolationis gratia deputauit.

I. CONSIDERATIO.

Prima puella ad psonam sexus masculini sic ait. O frater vt te possim ꝺsolari. vellē a te infoꝛmari. Cur adeo genitaliū carentia te ꝺtristat? Dices forte quia his carentes membris condemnat ler mosaica. Hec quippe dicit. Non intrabit eunuchus. attritis vel amputatis testiculis. et abscisso veretro. ecclesiā domini. Sed hoc in casu bona cura tibi sit. hoc em̄ cerimoniale est abolitū. et si placet ex scriptura phylonis doctissimi. Audi in cōtrariū verbū cōsolatoꝛiū. Spado inquit qui nō optus est p manus suas iniquitatē. dabitur em̄ illi fidei donū electū. et sors in templo. acceptissima. bonoꝝ enim laboꝝ glorioſus est fructus. In hac verboꝝ serie si ad p̄cedentia respicias. necesse erit vt hoc nomen felix subintellectum in principio adicias. sicq; ꝺstruendo dicas. felix spado qui non est opatus p manꝰ suas iniquitatē. Et nōne bene dicitur felix. cū ꝓo causa sequatur. Dabitur em̄ illi fidei donum electum. id est fides n̄ infoꝛmis. sed foꝛmata. que alias in hoīe ad iniquitatem genitalibꝰ stimulato sine bonis opibus esset moꝛtua. vl̄ dabitur illi fidei donum electū. id est excellens. s. fides p dilectōez opans. et sors in templo acceptissima. id est in ecclesia magna celesti inter sanctos sors accepissima. s. fructus. nō mō triceſimꝰ vt in matrimonio cōstitutis abstinentibus ante suis. nec sexageſimus vt viduis castis abstinētibus tam a suis q̄ nō suis. sz multo acceptioꝝ. s. fructꝰ centeſimus vt virginibus rōne ꝑpetue incoꝛruptōis qui sperandꝰ est eunuchis. p̄cipue qui semetipsos castrauerūt ꝓpter regnū celoꝝum. nec mirꝝ. qz hoc facere graue est et laboꝛ intensiue. maximus equipollens extensiue multis laboꝛibus. et ideo ꝓo causa immediate subiungitur. Bonoꝝum em̄ laboꝝum glorioſus est fructus. s. fructꝰ centesimus antedictus. vel fructꝰ beatifice fruitōis in gloꝛia his qui bona egerunt ꝛepoꝛmissus. Et sic patet q̄ genitalibus p̄mato cedit hoc ad maximam gloꝛiam. in quo timerent fatui magnam pati ignominiam.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella ad eundem tristē sic ait. Cur te ꝺtristat generādi impotentia. Si est in causa ꝺfusio vel oppꝛobriū apud conuentuz mulieꝝ. vl̄ aliorꝝ fatuorꝝ. aut timoꝛ forte q̄ vxoꝛ tua agat ad diuoꝛciū. recursuz habe sup̄ ad meā ꝺsanguineā. et inuenies ꝺsolationē paratam. Si vero in causa est liberoꝝ carentia. ꝺsolari te poterit alia mea ꝺsanguinea. Spāliter aut si i cā est q̄ q̄ris in liberis nom̄ tuū ne totaliꝰ ꝑeat ꝺseruare. hꝰ ꝛepꝛobat illa sl̄r et scriptura.

Audi ysaiam prophetam. Non dicat inquit eunuchus. Ecce ego lignum aridum. supple nō aptum ad seminandū. sequitur. quia hec dicit dñs eunuchis qui elegerint q̄ ego volui. et tenuerint fedꝰ meū Dabo eis in domo mea locum. et nomē melius a filijs et filiabus. nomen sempiternū dabo eis qd̄ non pibit. Audi quoq; ad hoc intellectum ordinariū appatum alludentem his verbis saluatoris. Sunt eunuchi qui de matris utero sic nati sunt. et sunt eunuchi qui facti sunt ab hoibus. et eunuchi sunt qui semetipos castrauerunt. ꝓpter regnum celoꝝ. Hanc distictionem repetēs dictus appatus subiungit de deo loquēs oīs ꝺsolatur. quia in lege dicebatur maledictus qui nō reliquerit semē sup terrā. Sed quid. Certe ꝺtra hāc maledictionē deus oīs eunuchos adiecta cōditione ꝙ eligant qd̄ ipe vult. s. castitatē. et teneant fedus suū. s. caritatez. ꝺsolat⁹ dicēs p apheta. Dabo eis locum. s. noiatum mansionis ppetue in domo mea in qua sunt mansiones multe. et nomē meliꝰ a filijs et filiabꝰ sez excellentius q̄ si filios et filias generassent. quia nomē sempiternum quod non pibit. supple quēadmodū pit nom̄ qd̄ filioꝝ ꝓcreatio potest dare. Sz nec causeris ꝙ hec p̄missa dei futura respiciunt. Nam et in p̄senti in rebus naturalibꝰ nihil est vita delectabilius et optabilius. sz secundū illum galienū medicū noiatissimū. eunuchi ceteris hominibus viuunt diucius.

III. CONSIDERACIO.

Tercia puella ad psonaz sterili sexus feminei sic aic. Soroz mea karissima cur te cōtristat sterilitas tua. Si antiqua maledictio est in causa non oporet. dudum em̄ hanc abstulit virgo illa simul et mater ex qua ille ortus est qui solues maledictōez. dedit benedictionē. Si in causa est ꝙ es corpe nimis arta. quid hoc ad te si virgo es. et vis talis ꝑmanere. glorieris magis de illius similitudine que clausa semp fuit et erit in eternum. de qua dictum est in figura Porta hec clausa erit et non apietur. et vir nō transibit p eaz. quia dñs deus isrl̄ ingressus est per eam. Si vero es maritata nihilominus mea te quedā in hoc articulo ꝺsolabit⁹ cōsobrina. Si liberos habere desideras. ꝓ ꝺsolatione neptem meam supra requiras Cuiꝰ quidem ꝺsolatio euidenter tibi demōstrabit. ꝙ licet sis sine fructu ventris. non tñ sine nobilissimo et multiplici fructu mentis. preser tim si te ꝺseruaueris sine inquinamēto corpis. de q̄li sic dicit philo doctissimus. Felix est sterilis et incoinquinata que nescuit thoruz in delicto. habebit fructū in respectione animarum sanctarum. s. vel illum centesimū si virgo est. vel saltem fructum bonoꝝ opm multiplicium. quem licet hic optata fuerit. tamen post hanc vitam in respectione animaꝝ sanctaꝝ fructus glorioſus suoꝝ opm manifestꝰ erit. et in memoria eterna pdurabit. glorietur ergo sterilis et sit iocunda. q̄uis em̄ sit corpe infecunda. tamen eo est aptior ad spiritualē generationē castam et mundā. de qua admirando dicit

mater ecclesia. O q̄ pulcra est casta generatio cum caritate. immor
talis est em̄ memoria illius. qz et apud deū nota est. et apud hoies
Deniq; p consolatione sterilis que nō parit. nō est ptranseundum
periculum parientiū. Nam dicit scriptura. que multos habebat fili
os infirmata est. et iterum in dolore pies filios. et rursum scriptu
ra alia. q̄ mulier cum parit tristiciā habet. Hec mirz. quia est in pi
culo mortis. nec totaliter a tali piculo p̄seruat eam pariendi osue
tudo. Visum quippe est multotiens q̄ que ante pluries peperit et
euasit. postea in partu perijt et mortē incurrit.

¶ Capitulum decimūquintum continens osolationes p̄sonarum
antiquarz super senectute et calamitatibus ipsarum.

QVintodecimo post p̄missa ad dominā cōsolatricē p̄memo
ratam accessit et alius tristis oquerēs de senio et de cala
mitatibus sue senectutis. Cui illa dña veneranda ad oso
lādum eū mox assignauit septē pulcerrimas de suis puellis

¶ I. CONSIDERATIO.

PRima puella ad tristē illum sic ait. Cur de senectute turbaris q̄
te iuuenib9 p̄fert multis p̄rogatiuis. Nempe senes iuuenib9
p̄feruntur in suspitionibus remouēdis. In excusationib9 admittē
dis. In testimonijs phibendis. et in p̄latis eligēdis. Vis hoc scire.
Profecto hec pūcta oia non carent noticia humane rōnis. et nihi
lominus reperiuntur in volumine decretorz diuersis in locis. In cu
iusmodi etiā locis reperitur. q̄ licet quanto quis senior est. tanto ci
tius morī p̄esumitur. tamen quod melius est p̄o senectute p̄sumi
tur dignitas. probitas. scientia. morz grauitas. sermo veratior. et
iusticia examinatior. Deferuntur etiā senes ipis iuniorib9 in pe
nis seu punitionibus dissimulandis. Vis de hoc scire. Ecce in ante
dicto volumine reperitur q̄ canis senum parcitur. et senectuti defer
tur vlterius senes iuuenibus in laboribus suppportandis. Vis de
hoc scire. Audi patrem clareuallis. Felices inquit vos qui intra
stis quinq̄gesimā requiei et iubileū annū. fratres nr̄os loquor qui
bus iam dixit spiritus vt requiescāt a laboribus suis. amplius p̄fe
runtur senes iuniorib9 in fructib9 auctoritatis. Vis de hoc scire.
Audi cassz. Honeste inquit transacta adolescētia superior etas fru
ctus capit auctoritatis. Rursum senes iuuenibus p̄feruntur in tra
ditionibus eorum inuiolabiliter obseruandis. Vis de hoc scire. Ec
ce in decretorum venerabili volumine sic habetur. Ridiculum est
et satis abhominabile vt traditiones quas antiquitus a patrib9 su
scepimus infringi patiamur. Vlterius p̄feruntur senes iuniorib9
in p̄esumptionibus de eorz deuotione et spūs feruore habendis.
Vis de hoc scire. Lege cuiusdam alexandri epistolam decretalem.

In hac em̄ de sene quodā ep̄o sic habetur. In te vigor deuotionis et fidei in corpe senescente nō deficit. sed vergēte deorsum cōditione corpea. feruor spūs in sublimiora cōscendit. Deniq; p̄feruntur senes iuniorib⁹ in estimationib⁹ de sapientia eor̄ et prudētia habendis. Vis hoc scire? Ecce senex ꝛm gramaticos a senos dicit², qđ est sensus. quasi talis bene sit sensatus. Nimir̄ scriptura dicit. In antiquis est sapiētia. et in multo tempe prudētia. Vñ et sicut inducitur in volumie decretor̄. In puerbijs dicitur. Gloria senū canicies. hec vero canicies designat sapientiā. de qua scriptū est. canicies hoim prudentia est. Adhuc senes iuniorib⁹ p̄feruntur in honoribus. reuerētijs. et seruitijs exhibēdis. Vis de hoc scire? Ecce senes magis morum honestate pollent q̄ iuuenes. ꝓpter quod et maior eis reuerētia exhibetur. Vñ et ꝛm p̄em clareuallis. Reuerēda senectus dicitur ꝓpter mor̄ honestatē. Senes etiam eodem pacto iuuenib⁹ dñantur. et ip̄i iuuenes ceteris pibus se eis seruire digne debere arbitrātur. Audi illū cyprianum. Sicut inquit in senib⁹ sobrietas et mor̄ p̄fectio requiritur. Ita in adolescētib⁹ obsequiū et subiectio et obediētia rite debet². Postremo p̄feruntur senes iuniorib⁹ in laudabilib⁹ conditionibus ip̄or̄ senum etati attributis. Vis hoc scire? Audi post p̄missas senū et senij emendationes p̄terq; illas que i primo p meas fiēt sororēs. etiā h⁹ nūc vltimo qđ magnus ille antistes ambrosius dicit de senectute. Senectus inquit ipa m bonis dulcior. in osilijs subtilior. ad cōstantiā subeūde mortis potior. ad reprimendas libidines fortior. infirmitas corpis. sobrietas mentis est. Hec ille. Sed et alⁱ quidē senectutē emendās. hec inquit etas nos a potentibus et tyrānis liberat. voluptatibus imponit finē. libidinis frangit impetū. viget sapientia. etiā in multis et saniora dat osilia. termin⁹ est miserie. et felicitatis est principium. recessus a piculo. ad beatiū ascensus. profectus in merito. et dispositio ad pfectum.

¶ II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. Nōne frater vel q̄nq; verbū illud audisti. O mors q̄ amara est memoria tua. Hec miruꝛ quia vt ait ille princeps ph̄or̄ aristoles. finis oīm terribiliuꝫ est mors. Illud igitur tibi nō sit ad turbationē. sed ad solaciū. q̄ otra dictū terribile. et nōnullis tam graue et horribile est munimē atq; subleuamē. et ne in longū sermonē protrahā. Vis scire quib⁹ illud terribile sit graue quibusue sit leue? Ecce graue est iuuenib⁹. et magis leue senibus. Hempe hoc bonū habēt senes q̄ facile otemnunt mortem. et qđ mors est eis leuis. Audi ih̄m filiū sprach. O inquit mors bonum est iudiciū tuum homini indigēti. et qui minorat² viribus defecta etate. Audi quoq; et aristotilē. Oīmbus inquit fit corruptio ꝓpter calidi alicuⁱ defectū. ꝓpter qđ et paruis passionib⁹ aduenientib⁹ in senectute velociter morimur. ꝓpter paucū em̄ esse calidū

velut plurimo ēuaporato in multitudine vite siqua vtiqz molestia
particule cito extinguūtur. quēadmodū em̄ momentanea et parua
in ipso flāma existēte. ꝓpter paruū motū extinguitur ꝓpter quod si
ne tristicia est que in senectute moꝛs. nulla em̄ violentia ipsis con
tingente moꝛiuntur. sed insensibilis anime absolutio fit oīno. Hec
aꝛestoules. Hinc et ille egregi⁹ rethoꝛ tullius. Moꝛs inquit orin
git adolescētibus aduersante et repugnante natura. et ideo grauis
Senibus vero venit tanq̄ spōte nulla vi adhibita. et ideo leuis. Si
cut ergo poma ex arboꝛibus si cruda sunt vi auelluntur. sz matura
et cocta decidunt. sic vis adolescētibus vitā aufert. senibus matu
ritas. Eruſtra vero sperat adolescens cum se vel ꝓmittit diu victu
rum. quid em̄ stultius q̄ incerta p certis hz̄e. quin etiam illa etas
multo plures q̄ senectus habet moꝛtis causas. Facili⁹ em̄ in moꝛ
bos adolescētes incidunt. grauius egrotāt. tristius curantur. Hec
ille rethoꝛ. Cui addendū q̄ sicut dicunt tam magnus Ambroſi⁹. q̄
pater ille clareuallis. Moꝛs iuuenib⁹ quidē est in insidijs. senib⁹
aūt in annis. Sed nec illoꝝ moꝛs finis est omniū terribiliū. nec sp
amara oīnibus. sz iniustis. vt ꝓallegato in loco dicit scriptura.

CIII. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. Cur homo de senio tristaris. Non deberes
quidem. Nam oīa bonum appetunt. Sed tu signū in bonū et
de bono habes. Dices forte. quod est illud. Ecce qui multū sitit re
putat se signum hz̄e bonū q̄n videt circulum vel aliud vini venalis
signum. Sed quid. Certe istud in sene locū habet. si sit tā vt esse de
bet. videlicet vt dicat veraciter cum ꝓpheta. Sitiuit anima mea ad
deum viuū. Tunc em̄ p senectutē et eius accidētia hoc signū habz
q̄ cito poterit hoc qđ sitiuit internū gustare. eternū. s. diuiniū quod
faciet dñs vindemie defecate. et hoc ꝓtim in illa et de illa que de
se dicit. Ego quasi vitis fructificaui. potissime aūt in se et de seipo
qui est vitis vera. qui et botrus ille est. De quo sponsa magnā in eo
signans gustandā dulcedinē dicit in canticis. Botr⁹ cypri dilect⁹
meus mihi in vineis engadi. que etiā dicit. Introduxit me rex i cel
lam vinariā. ordinauit in me caritatē. Rursum nōne hoc signū bo
num est et valde bonū. p quod captiu⁹ incarceat⁹ cognoscere po
test se q̄ntocius liberandū esse. vel p quod nauigās in mari magno
iudicare potest. q̄ cito poterit ad portū pungere. aut p quod peg
nus pōt aduertere q̄ cito possit ad pz̄iam puenire. Certe oīne tale
signū est multū desolatoꝝ. Sed quid. Profecto aima hoīs que sz̄m
magnū pz̄em Augustinū est maxime q̄nticatis. excedens q̄ntitatē ce
lestis corpis. Hec est p osequens quasi in pz̄sione in hoc mundo.
ac si ꝓinde dictū sit. in mundo pſſuram habetis. Iacetqz in carcere
mundi quasi in sterquilinio seu putredine rōne sui corpis dicente
scriptura. homo putredo. et filius hoīs vermis. Sz hō senex p ipm
senū et ei⁹ accidētia signū habz apud se. Processus infallibile q̄ in

proximo saltem secundū animam liberabitur de predicto carcere. Est etiā hō in hoc mūdo rōne terrene amaritudinis in nauicula petri nauigās q̄si in mari magno amaro ac tempestuoso. Sed si est senex atq; iustus phabile signū secū habet citius pueniendi ad portum salutis eterne. Hinc et illustris Seneca verbo portus vtit² in hac materia. Gras inquit ago nō sentio in aīo etatis iniuriā. cū sentiam in corpe tm̄ vicia. et cū vitiorū ministeria senuerint. viget animus et gaudet. nō fiscū sibi esse cum corpe. portus est aliqn̄ nunq̄ recusandus. Deniq; dum sumus in corpe pegrinam² a deo. et sum⁹ aduene et pegrini in hac valle miserie. Sz hō si est senex signū habet penes se q̄ de dicta valle ad celestē pātiam. pīertim virtutū lucifluis gradib⁹ cito poterit ascēdere et pspero itinere. Dicēte illo pspero. Ad pātiam vite. de noctis valle vocati. Virtutuz gradibus scandite lucis iter!

¶ IIII. CONSIDERATIO.

Quarta puella sic ait. Cur hō odis quod poti⁹ est amandū. Cur de hoc tristaris qđ est iocundissimū. Et certe vtrūq; horuz tibi est p stulticia iputandū. ex eo q̄ turbaris ꝓpter senīū. Eacis quippe in hoc otra sapiētissimi rethoris iudiciuz. Eorsan inquies. quis nam est ille. Est pro certo vir illustris Senecā loquor qui ꝓpter doctrinaz suaz traditōes saluberrimas vir esse deprehendit² toti⁹ virtutis. Quid inquies dicit iste. Ecce pmo amplectēda inquit et amāda est senectus. plena est voluptatis si illa scias. vti deditos vino potio extrema delectat qđ in se iocūdissimū hoīs volūtas habz in finem suū differt. Hec ille primo. Secūdo quoq; sic dicit iocundissima etas est senect⁹ iam nō tam pceps q̄ dulce est cupiditates fatigasse aut reliquisse. Idē etiā tercio repitur sic dixisse. Magnum expecta gaudiū cū puerile aīm deposueris. et te in viz plhie trāstuleris. Sed nōne hec duo sunt seni ꝓpria. Sunt oīno saltē debita. s. puerile aīm deposuisse. et in viz plhie se transtulisse. id est p amorem sapientie ipam sapiam sibi despōsasse. et ad modum viri in spōsam accepisse. quippe plhia amor dicitur sapie. q̄ q̄ gaudiū spōso suo piat. testat² philo ille doctissim⁹ de ipa loquēs. Intrans inquit in domū meā oquiescā cū illa. nō em̄ habz amaritudinē oversatio illius. nec tedium conuictus illius. sed leticiam et gaudium.

¶ V. CONSIDERACIO.

Quinta puella sic ait. O amice arbitror q̄ nō tam ꝓpter senium turbaris q̄ ꝓpter accidētia et sequelas senectutis. puta ꝓpter rugosam faciē. ꝓpter oculoz lippitudinē et obscuritatē. ꝓpter pallorē et defectū viuidi coloris. et q̄ incuruatus incedis. et q̄ senex min⁹ est amabilis q̄ iuuenis. Sz q̄so bn̄ hec aduertas. et iudicio nō deficias. Hempe si senectus rugas habz corpis. tūc iuuēt⁹ rugas habet mētis. s. rugas duplicitatis. Si senectus hz obscuros et lippos oculos corpis. tūc iuuent⁹ patitur cecitatē vel maiorē lippitudinē oculoz mtis. Si senect⁹ defectū habz in corpali colore. tūc

iuuentus defectum habet in coloribus virtutum. quorum caret pulcritudine. de quibus loquitur pater clareuallis. hñt inquit mores colores suos. hñt et odores. nigra sunt vicia. virtus aũt candida est. Vlterius si senectꝰ facit hoiem ſm corpus incuruatũ incedere: tunc iuuentus reddit hoiem incuruatũ et depssum mente. nec sinit eum equaliter senectuti esse erectũ in virtutis culmine. In sene em̃ attestante decretali epistola supra p sororẽ meã recitata. vergente deorsum oditione corpea: fervor spũs ascendit in sublimiora. Deniqz si iuuentus plus diligit² quo ad nos. siue potiꝰ tanꝙ gracios oculis fatuorum: tunc senectus magna est amabilis et grata mentalibus saltẽ oculis exptorum. pcipue deuotorum et sup oĩa oculis beatorum. ¶ Hunc ergo vide quid horum melius. que nõ ſm idẽ ꝺueniunt Profecto melius est esse iuuenẽ et recentẽ ſm interiorẽ hoiem. et senilẽ ſm exteriorẽ. ꝙ sit ecõuerso iuuenilẽ esse et recẽtẽ ſm exteriorẽ. et ſm interiorẽ esse veterẽ etiã deficientem. Bz ecce sicut doctor gentiũ doctorqz nr̃ paulus tradidit. licz is qui foris est nr̃ hõ corrũpatur. tm̃ is qui intꝰ est renouat² de die in diẽ. Rursuz haut dubiũ multo melius est intꝰ siue ſm interiorẽ hoiem quẽ deꝰ oĩm princeps principaliter inhabitat mundũ esse et pulcrum cũ aliquali immũdicia vel deformitate hois exteriorisꝙ sit ecõuerso mundũ esse vl pulcrũ ſm exteriorẽ cũ imũdicia vel deformitate hois interioris. Hec nimirum compatio exemplo patz. Hõne em̃ quilibz nõ carens sensu vel rõnis vsu non plus hẽ vellet psertim in magnorum hospitũ pntia. domũ pulcrã. mundã. ac bñ depictã interiꝰ. et rudẽ exterius. ꝙm pulcrã et depictã exterius. et deformẽ et fedã interiꝰ. certe sic. Bz quid. Profecto inter senectutẽ et iuuẽtutẽ. seu inter senes et iuuenes opationẽ sicut se hñt vt in pluribꝰ faciẽdo iuuẽtꝰ plerunqz cõtrahit deformitates et imundicias viciorum hois interioris. imo et exterioris. Esto ꝙ sensibiliter nõ appeat. ſz mũdior et pulcrior exteriꝰ videat². ſz p senectutẽ vel oĩs vl saltẽ valde multe tollunt² deformitates et imundicie interioris hois. licz exterius ipi senes minus mũdi et pulcri appeant corpalibꝰ oculis. quorum tñ senũ exterior deformitas q̃si tm̃ illis appet qui interiꝰ ceci sunt. vel vsum actualẽ interiorum oculorum tũc nõ hñt. quorum vsum si actu aliter haberẽt. maxime per cognitionẽ intuitiuã. tanta in sene vel vetula muliere eis claritas sic totũ hoiem interiuſ et exteriꝰ informãs et illustrãs apperet. ꝙ p tũc deformitatẽ exterioris hois forsitan nõ sentirẽt. quẽadmodũ si nũc claritas solis vetulũ aliquẽ vl vetulã totaliter illustraret. vel sicut si imundum aut de se deformem vitrum eadem solis claritas totaliter penetraret.

¶ VI. CONSIDERATIO.

Sexta puella sic ait. Cur amice p cõsolatione tua nõ attẽdis ꝙ senex pulcrior est ꝙ iuuenis. etiã in corpe licz aĩma mediante Nec de hac cures mediatione tanꝙ derogãte cũ etiã vellet ornari

et pulcer reputari pulcra veste mediante·q̄ vero in corpe pulcritu,
dinē cōsequris pulcra aīma mediante·huiꝰ rei accipe testimoniū il=
lustri viro Senece referente·sm hūc em̄ ex deformitate corpis aia
nō defedat² vel mgnat². sed ex pulcritudie aīe corpus decorat² et
ornat².Vis huiꝰ scire rōem? Ecce corpꝰ nō est forma aīme·et ideo
deformitatē suā sibi soli retinet·nec de illa informat aiaz imediate.
vel etiā mediate Aīma vero est forma corpis·et idcirco cū sua pul,
critudine quā semp in quocūqz subiecto fuerit secū defert ipm sub,
iectū qđ informat.id ē corpꝰ hois etiā formaliter ornat.Dices for,
te q̄ in parte·nūquit in sola facie? Certe in oīi parte interius et ex,
terius.nō solū in pfundo·sz etiā in supficie eo q̄ sm magnū pēm
Augustinū. Aīma tota tanq̄ forma formaliter est i toto·et tota in
qualibet parte·Nimiꝝ aliter cum anima sit illud quo corpus for=
maliter viuit·si quecunqz pars corpis anima informāte carerz.illa
pars nequaq̄ viua esset·Quid ergo? Profecto in animabꝰ iuuenuz
quibus passiones magis q̄ senibꝰ dñantur est p cōsequēs magis at,
tendere deformitatē deo abhomīabilē vitioꝝ·econtra animabus
senioꝝ in quibus passiones iam nō regnāt.inesse p̄sumendū est gra,
tam deo virtutum pulcritudinē q̄ sm p̄missa corpibus suis vna se,
cū formaliter afferūt et cōicāt·q̄re nisi stet p te deo coopante pul,
crioꝝ esse poteris·q̄ si esses iuuenis etiā i tuo corpore·Nec causeris
q̄ hec pulcritudo existēt̄ubꝰ in hoc mūdo nō valeat sensibiliter ap,
parere· Sufficiat tibi ad gloziā q̄ celestibꝰ ciuibꝰ nota eē poterit
intuitiue·et nihilominꝰ etiā terricolis pōt innotescere saltē claro
lumīe rōis ipam indicāte.

¶VII.CONSIDERATIO.

Septima puella sic ait·Cur homo dquereris q̄ sis senex.cū post
modicum corruptibilis vite tempus cessare valeat q̄rela tua·
Nimiꝝ quo tu semor es· eo magis disponens vt deponas sm pri=
stinam dversationē veterem hominē qui corrumpitur secundū desi,
deria carnis.et remoueris spīritu mentis induens nouum hominē.
eoqz magis appropinquans ad gratissimā interioris hominis iuuē,
tutem que hic quidem est ex parte· In patria autē seni citius attin=
genda· illic em̄ cum venerit quod pfectuz est.euacuabitur quod ex
parte est.cum nō iam noster homo interioꝝ renouabitur·sed perfe=
cte renouatus non indiget vlterius renouare de die in diem.s·de
die gratie in diem glozie·q̄n iam formosus est in stola sua.indutus
stola glozie.decoratus vna stola.securusqz de reliqua·

¶Capitulum decimum sextum otinens dsolatōes spāliter vetula=
rum sup grandeua etate earum·

Sextodecimo post p̄missa ad illustrē dñaz dsolatricē acces,
sit et quedam vetula satis tristis et turbata.conq̄rens de
grādeua etate sua· Cui illa dpatiēs ad dsolandū eā tres
satis ydoneas de suis puellis eidem mox adiunxit·

¶I.CONSIDERATIO·

Prima puella sic ait. O bona matrona nō turberis de tua etate. Gaude potius. qz nō es iuuencula. sed magis ab adolescētia elongata. de cuius defectu magnus loquēs Ambrosius. Vicina inquit est lapsui adolescētia. quia variarum estu cupiditatū feruore calentis inflāmatē etatis. Gaude igitur q vetula es a vetādo dicta. vtpote qm male facere vetat natura. quodqz idcirco suppotaris a pugna. quippe mūdus. caro. demonia diuersa mouēt plia. Dicat iuuencula bella mihi video. bella parātur. Tu autē magis gloriberis in victoria otra carnis et mūdi impugnationē tibi pata. Spēqz habeas vincēdi etiam demonia. eo q tibi nō ꝑualent mundus. et caro. que duo sunt ipsoz demonū ꝑcipua instrūmta. Verz si mundus vel demonia ꝑ supbie viciū te tēptarēt. in illo etiā impugnationis genere magis tibi q iuuēculabus pata esset victoria. Humiz licet visuz sit qnqz totū mundū demonū laqueis plenū esse. tn auditū est diuinitꝰ. q oms illos hūilitas posset euadere. Sz qd. Certe ad hāc victoriosam virtutē per senectutē et eius accidentia multo magis es disposita q si esses iuuēcula Rudi ad hoc ꝓdictū magnū anustitē. Rara inquit sane viuentibꝰ est hūilitas. Ideoqz mirāda dū etas viget. dum vires solide. dum sanguis estuat. dū sollicitudo nescitur. dum ignoratē debilitas. dum leticia frequentatur. tunc feruet iactantia. tunc se iuuētutis extollit affectus. tūc humilitas quasi vilescit. abiecta cōtemnitur. Demū redeundo ad ꝓioza motiua. gaude de hoc q ab adolescētie lapsu es remota. qqz tua senectus magis q inferioz etas ꝑsumitur esse sancta et deuota. quēadmodū et magis est mūda. Hinc etem de sara que senex erat et vetula legitur in libro geneseos. Desierūt sare fieri muliebria. qd qdē dicitur de cozpali eius mūdicia. imundicie veneree voluptatis impzopozcionata. vñ et quasi deridēdo cū āmiratione dixit. Dostq ꝺsenui. et dns meus vetul est. voluptati opam dabo. quasi dicerz. talis opa esset ammodo derisione digna.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. Cur mater bona de senili ꝯuaris etate. Vtinam teipsam ab intra cognoscerez. et videres qnta ibi mūdicia tuam cōsequatur etatē. haudubiū inde valde gauderes. Nimiz de simili tibi sz̄m naturā audi naturalē etatis sequelam. Elizabet baptiste mrem ꝺsideratōni tue offero. De qua magnꝰ pr Aug⁹. erat inquit Elizabet senilis cozpe. sed fecunda virtutibus. tarda soboli. sed non tarda deo. Eratres Elizabeth sancte partus non ablatus est. sz dilatus. donec trāsiret tempus carnis. passio cozpis. diuigij necessitas. voluptatis causa. cupiditatis sensus. et totum quod humanū ꝺfundit grauat onerat ꝺscientiā. mūdabatē em lōgo tempoze sacrificij domus. sanctitatis hospiciū. angeli domicilū. aula sanctispūs. dei templū. dei templum estis vos inquit apl⁹. et spiritus dei habitat i vobis. hec magnꝰ pater. et nota q dixit donec

transiret tempus carnis.passio corpis ꝛc̄.vsqꝫ ibi inclusiue.Mūdabatur longo tempe.quod quidē totum naturale erat. licꝫ nō haberet.quod sequitur ex natura.s.vt esset sacrificij domus.sanctitatis hospitiū.aula sanctispiritꝰ.dei templū.Bane tempꝰ de quo p̄mittitur erat naturale.et potest tempus simile nunc tibi ꝺueniens pari pacto.sicut ipam etiā te disponere vt sis et tu sicut ipa dei tēplū. conferēte ad hoc naturali ꝺitione qua es et tu iam mundata longo tempe.Is etēm qui fabricatus est aurorā et solem.quiꝫ frōdes et flores.ac multiplex genus auium.et cetera animātia adeo excellenter depinxit.miraqꝫ pulcritudine decorauit.putas inuēta in te tabula rasa in qua nihil ē depictū tanq̄ mundo sanctaꝫ pmaginū formandaꝫ receptiuo vacabit ab ope artis sue pictorie.et non disponet etiā te in habitaculuꝫ sibi.Absit.quinimo sperare habes q̄ non modo per eum depingeris vt similitudo templi: sed potius ve sanctitatis hospitium.et verum templum dei.

¶III.CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait.O bona mater merito poteris super etate tua consolari.Nempe scire debes q̄ sancte vetule seu ꝺeuote dissolutis puellis iuniores sunt censende etiam ꝑm corpꝰ.Vis scire quo pacto?Ecce cuius corpus magis est nouū.psona illa magis iuuenis est censenda.Sed quid?Certe corpus sancte vetule.seu ꝺeuote magis est nouū q̄ dissolute puelle.Mimiruꝫ sancte vetule seu ꝺeuote non sunt solum spiritu mentis renouate.sed etiam terreno corpore.renouate quidem claritate spiritualis doctrine.Tudi sermonē magni cuiusdā patris.et forsitan Tugustini.Olim inquit per ꝓphetam dictum erat.effūdam de spiritu meo sup omnē carnem.et alibi.emitte spm̄ tuū et creabūtur.et renouabis faciē terre.Vere nūc noua est nr̄i corpis terra.dū spūalis in nobis fructificat i mūdo doctrina.Hec ille.Sed tu forsan ꝺices adhuc.quonā mō?Ecce terra huiꝰ mundi ꝺum singulis ānis nouos p̄fert flores.frondes et fructus.videtur innouata.vt ptūc is qui plantat et rigat ꝺicere possit.ecce noua facio oia.quare et terra nr̄i corpis ꝺum ex spirituali doctrina corpalis i ea resultat bonoꝝ opm fructꝰ.videtur esse noua.quippe p hoc renouatio mentis vide² in nouitatē corpis redundasse.Bane licet p̄s capitulū tm̄mō loquatur de etate vetularum.facile tam̄ ꝺicta in eo reduci possunt ad grādeuam etatem. iuuenilem factam etiam vetulorum.

¶Capitulum decimūseptimū continens ꝺolationes sup debilitate corpis.et carentia fortitudinis copalis.

Decimoseptimo post p̄missa ad p̄ꝺictam dominā cōsolatricem accessit et alius tristis cōquerēs ꝺe sua debilitate et carētia fortitudis.cui illa p ꝺolatione tres de suis puellis satis ḡtas deputauit. ¶I.CONSIDERACIO.

Prima puella ad tristē sic ait. Tu qui tristaris de carētia corpa-
lis fortitudinis. nequaq̄ te deberes taliter habere! si reueren-
dor. pariter et sanctissimor. patrum sententiā attēderes. Audi q̄d
dicat pater clareuallis. Semp inquit in robusto et vegeto corpo-
re animus mollior iacet. atq; tepidū cor. et rursum in corpe debili
et infirmo fortior viget promptiorq; spiritus. quod vtiq; exper-
tum in se detestans apostolus. cum infirmor inquit tunc fortior sum
et potens. Audi rursum quid dicat pater alius venerabilis. s. iero-
nimus. Fortitudo inquit corporis, imbecillitas anime. et rursum.
imbecillitas corporis est fortitudo aīme. Nunc ergo vide quid eli-
gas. constat pfecto cum dicta diuisio secundū tātor. patr. autori-
tatem dīneat veritatem. si elegeris corpis fortitudinē q̄ male eli-
gis. eo quidē q̄ minoris portionis fortitudinē eligis cum graui ia-
ctura ptis potioris et maioris. Nōne huius memor es qd̄ pridē as-
seruit soror mea. q̄ videlicet q̄ntitas aīme excedit sua magnitudie
celestis corpis q̄ntitatē. respectu cuius corpus hois. īmo tota ter-
ra sm boetianā dsolatricē vix rōem pūcti videt hz̄e. Dicta igitur
tua electio videtur esse talis. ac si eligeres mīmū pedice articulum
esse fortē. et totā residuā corpis tui substantiā esse debilez. cū tamē
potius gaudere deberes de corpis debilitate. tanq̄ de signo pba-
bili q̄ animam hz̄es fortē. Rursum constat q̄ dicto mō eligens
male eligeres. cum seruū dño suo p̄ferres. quippe corpus seruꝰ est
dicēte doctore gentiū. Exhibete mēbra vra seruire homo vero sm
aiam teste plō gētiliū. est dns actuum suor. cui tñ aīme seu aīmo
derogares. et quid peius posses facere q̄ peccare in aīmā tuā. cum
eam nobilē et insignē velles rustico corpi subiugare. cum eam sm
p̄missa velles esse imbecillē. mollē quoq; animū tuū et cor tepidū
vt rem deo abhoiabilē. An non legisti dixisse deū. quia tepidus es.
incipiā te euomere ex ore meo. gaude ergo potius de corpis imbe-
cillitate. qua em rōne gaudere habes de aīme seu aīmi fortitudine
siue spūs pmptitudine. eadē ratione nō modo nō debes tristari de
carentia fortitudinis corpalis. sed magis gaudere debes de imbe-
cillitate corpis.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. Carissime. num vel q̄nq; audiuisti scrip-
turā dicentē. Ne glorietur fortis in fortitudine sua. Sed quare
hoc. Profecto sm poetā dsilio pollet cui vim natura negauit. Rur-
sum aūt alia scriptura dicit. Melior est sapientia q̄ vires. et vir pru-
dens melior q̄ fortis. Elige igitur non mō rem meliorē. sz q̄ tu ipe
sis melior. Hoc aūt nō fit p fortitudinē corpalem. sz magis p pru-
dentiā q̄ quidē facit dsilio te pollere. q̄ tunc in te magis est presu-
mendū. si cares fortitudine. q̄ si in corpe sis robustus. Q; si esse ap-
petas. et de otrario doleas. qd̄ aliud erit tibi ad verecundiā inuer-
tendū. nisi q̄ teipm nō desideras esse meliorez. Si itaq; robustioris

corporis vigore careas. gaude tanq̄ signū habēs hoīs melioris.

¶ III. CONSIDERATIO.

¶ Tercia puella sic ait. Cur homo appetis fortitudinē corpalem? cū in hoc mouearis otra rationē? Primo. q̄ nimis modicū fortitudo illa durat. secūdo. quia corpus quo est fortius. eo tanq̄ hostis validius te impugnat. Vis scire q̄ nō durat? Audi scripturam Modicū inquit coruptibilis vite tempus. Sz quid? certe etiā reputur in scriptura modicuz tanq̄ nihil. et bene. In oīm em̄ mortali facultate modicū p nihilo reputatur. ac pinde merito contēptui habetur. Quibus forte inquies? Profecto viro p̄cipue pollenti magnimitatis et longanimitatis virtute. Nempe magnanimo inq̄ntum hmōi sola videt̄ ponderāda et longāimi expectāda futura nr̄i corporis fortitudo. qua in futuro statu erim⁹ infatigabiles. teste filio amos. currēt inquit et nō laborabūt. erim⁹ etiā ipassibiles. multo magis in statu glorie q̄ corp⁹ ade in statu inocētie. qđ sz̄m thomā aquinēsem nec ignis urere. nec gladius scindere potuisset. et tamē hoz̄ sensum habuisz̄. ¶ Porro si vis scire q̄ corp⁹ te ipugnat. Ecce vnū illoz̄ est atq̄ mediuz de quibus famose dicitur et solēniter cantat̄. Mūdus. caro. demonia diuersa mouēt pelia. Vis aūt iuxta hoc scire cum quibus adiutoribꝰ te impugnat. certe cū domesticis et extraneis. domestici sed nō domiti sunt sensus pni in malum ab adolescentia sua. exnei vero sunt ipe res sensibiles cū turmis suis maximis corpi apponētes et se tibi opponētes diuersis sub vexill̄ contra te suas acies dirigētes. Nempe plurime res pulcre et ad videndū delectabiles sub formali sua rōne obiectiua. tanq̄ sub vexillo suo ꝓpio te impugnant. Sic plurimi soni et toni cantus et sermones ad audiendū delectabiles. p̄sertim affabiles et amicabiles sub formali sua rōne obiectiua tanq̄ sub suo ꝓpio vexillo te impugnant. Sic et plurime res odorabiles. et gustabiles. ac etiā tāgibiles p̄sertim delectabiles et suaues sub ꝺsimilibꝰ vexillis te impugnāt. quoz̄ oīm modi quos hñt impugnādo sunt ꝑsus hostiles et terribiles. q̄ ipugnāt ex toto ipetu nature sue moduz tpare vel ab impugnādo cessare aut ꝑcere nesciētes. ac hoīem nō modo capere. sz̄ magis occidere cū ipius corpis ipugnātis ruina cupientes. et hūc morē gerunt otra hoīs salutē tam sz̄m phoz̄ q̄ sz̄m theologoz̄ et sanctoz̄ traditiones. Sane oīs p̄dicte acies sūt in malū hois. p̄cipue sano et robusto corpi seruiētes. Ex quo diluciđe patz hoc esse otra rōem q̄ hō de hoc turbat̄ q̄ nō habet corpalē fortitudinē

¶ Capitulum decimumoctauū ꝺtinens ꝺsolationes in genere supcarētia vl̄ amissiōe sanitatis corpis et ḡuamie ifirmitatis corpalis

Decimooctauo post p̄missa ad p̄memoratā dn̄am ꝺsolatricē accessit et ali⁹ tristis nimis q̄rulādo de grauamie infirmitatis. Et illa eidem p ꝺsolatione mox adiūxit septē satis speciosas de suis puellis.

¶ I. CONSIDERATIO.

Prima puella ad illum tristem sic ait. O homo tu quis es qui de infirmitate tristis es? Dic qso mihi? es ne dei amicus. vel eiꝰ aduersarius? Si quidē aduersarius es. scias ꝙ tua infirmitas citatō est de pace cū deo faciēda. Qꝛ si nō cōtumax fueris, pax ad quā citatus es, multū erit honorabilis. Nimiꝝ omis offēsa tibi dimittitur: et insup pax tua quasi cum regno celorum emitur. Porro si sis dei amicus: scias et ipsum vicenersa amicū tuuꝫ esse. quippe ego inquit diligentes me diligo. Iacta ergo cogitatū tuum in ipō dño amico tuo qui de omibus tibi necessarijs cogitabit ipō facto. si etiam sis amicus fac sicut amicus, vt qualē deus te esse voluerit sanū vel infirmuꝫ. talis volūtarie velis esse. Nempe magna est consolatio veri amici eiꝰ qui est alter ipe. sui. s. amici voluntatē scire, vt se illi possit ꝺormare, et eam pficere. Audi quid huic ꝺorme dixerit quidā senex. Si te inquit occupauerit infirmitas corpis, noli pusillanimis fieri. quia si vult te dns deus corpe debilē esse. quis es tu qui moleste feras. nōne ipe ꝓ te cogitat de omibus? nūquit sine ipō viuis patienter. ergo fer et roga eū vt donet tibi que expediūt. hoc est. qđ voluntas ipsius est factas.

II. CONSIDERATIO.

Secūda puella sic ait. O frater cur respuis bnficium et gratiam visitationis dei. Per infirmitatem em quam tibi dat teneas ꝙ te visitat et non aliter nisi optabiliter vt amicus. Ego inquit quos amo arguo et castigo. cogita ꝙ assit tibi virtute sua te pficiente. teqꝫ inhabitāte, ipa te infirmitate disponēte, vt inhabitet in te vt virtus xpi. Vis ne hēc testimoniū de hac visitatione qua sic deus insalutari suo te dignatur visitare? Ecce legitur in pmo libro. ꝙ quidā senex cū frequēter infirmaret² corpe et langueret. contigit vt vno anno nulla eum egritudo otingeret. et ꝓpterea flebat et ḡuiter ferebat dicens. reliquisti me dne, et noluisti me pnti hoc āno visitare Dū ergo deus infirmitates tibi imittit, gaude de signo salutis, sperans tibi hoc fieri ad dandā scientiā salutis tue in remissionez peccatorum tuorum, per viscera misericordie sue. in quibus te visitauit oriens ex alto.

III. CONSIDERACIO.

Tercia puella sic ait. Nōne legisti amice vel qnqꝫ ꝙ virtus in infirmitate pficitur? quod quidē potest sic intelligi, ꝙ infirmitas materia est patientie, circa quā actus patientie multiplicari habent. quot em infirmitatis sunt punctare. tot ocurrere possūt actꝰ patientie. ꝫ ex multiplicatis actibꝰ nō solum virtus generat². ꝫ et generata augetur et pficitur. et sic cum virtꝰ patientie ad fortitudinem reducatur. debilitas corpis patienter tollerata. causa est ꝙ mens seu spūs siue homo interior roborat² virtute fortitudinis. hec mutatio dextre excelsi, que fortissima existens, fortitudinē hmōi tribuit. O ꝙ vile cābium. et ꝙ bonū fore. o qle omerciū. quo homo

felici cõmercio pro fortitudine exteriorꝭ hominis accipit fortitudinem interiorꝭ et nobiliorꝭ hoïs in infinitũ. De tam felici commercio posset homo nedũ ꝺsolari. sed et gloriari. quẽadmodũ ille strẽnuissimus paulus qui dicebat. libenter gloriabor in infirmitatibus meis. vt inhabitet in me virtus xpi. s. actiua virtus xpi cooperans ad generationẽ habitus fortitudinis. et ipa virtus fortitudinis habitualiter inherẽs p hoc verbum inhabitet importata. q etiã est virtus xpi. vt ab eo principaliter habita et generata.

¶ IIII. CONSIDERATIO.

QVarta puella sic ait. Cur karissime de infirmitate tristaris. Ne scis q p infirmitatẽ emũdaris pariter et emendaris. Vis scire vtrũq; ecce in pẽm libro legit. q quidã magn⁹ senex infirmãti discipulo suo dixit. Ne tristeris fili ex infirmitate vel plaga corpis tui. sũma em religio est vt i infirmitate quis agat grãs deo. si ferrũ es. p ignẽ eruginẽ amittis. Si vero aurũ es. p ignem pbatus. a magnis ad maiora pueberis. Hec ibi. Vbi nota q senex dixit. si ferrũ es p ignẽ eruginẽ amittis. nõ est aũt dubiũ si esses eruginosus foris i corpe p eruginis amissione infirmitatẽ quã nũc habes velles ad temp⁹ libẽter sustinere. qnto magis si peccator es p duricia cordis ferro compabilis. libẽs debes infirmitatẽ sustinere p eruginis peccati amotionẽ. quippe erugo et qlibet turpitudo aime excedit turpitudinẽ corpis. sicut aĩma excedit corpus in nobilitate. Nota vlteri⁹ q senex dixit. Si aurũ es p ignẽ pbatus a magnis ad maiora pueberis. nũquit aũt bñ dixit. certe sic. Haut dubiũ ei sic ad maiorẽ pfectionẽ extẽderis. et ad modũ pbati auri ad vasa dominica fabricaris. ab illo scz aurifabro imo stellifabro qui fabricatus est auroꝛã et solẽ. ab illo quidẽ si pcussurã infirmitatis patiẽter sustinueris mereberis puehi et extẽdi siue fabricari in vas electionis. in vas quidẽ capax dei. seu liquoris diuini. id ẽ copiose et gratiose influẽtie dei. Ad quod rursuz seruit verbũ illud pauli. Libẽter gloriabor in infirmitatib⁹ meis. vt inhabitet in me virtus xpi. id ẽ scm eius ordinatũ appatũ. vt cõsummetur in me grã xpi. hec aũt grã a xpo infusa bñ ratõez habz liquoris diuini. que scm pẽz clareuallis balsamũ potest dici dicẽte eo. gratia balsamũ purissimũ est. et ideo purum. solidum et pfundum vas requirit.

¶ V. CONSIDERATIO.

QVinta puella sic ait. queso frater pro tua consolatione. Audi tantũmodo thomã illum de aquino loquentẽ de illis electis in quibus adhuc multa peccata purganda sunt in purgatorio. hic etem dicit. q illi subito purgabunt⁹ per ignẽ cõflagrationis ꝓpter tres causas. quaꝝ vnam assignãs dicit. quia viui voluntarie sustinent penam. pena aũt in hac vita voluntarie suscepta. multo plus purgat q̃ pena post mortẽ inflicta. sicut patz in martirib⁹. q siquid in eis purgandũ inuenitur. passionis falce tollitur. vt Augustinus

dicit. Cum tamen pena martirū fuerit breuis in compatione ad pe, nam que in purgatorio sustinet. Hec ille thomas. et potest esse exemplum de datione elemosine. que cum in vita datur q̄uis sit puatī magis est meritoria. et etiam satisfactoria q̄m mille marce post mortē date. Sed et si essem obligatus ad soluendum mille marcas auri. vel aliam magnā sūmam florenorū. et non haberem inducias nisi decē vel viginti annorū. essemq; certus q̄ ex tūc stare me oporteret in dura captiuitate quousq; p̄soluerem vniuersum debitū. et modo possem creditori satisfacere. et me absoluere dando ei modo pro toto debito vnū solum denariū. nimis possem de hoc consolari. et hilariter dare denariū illum. Ita renera est in ꝓposito. q̄ multum deberet te consolari p̄sens egritudo. cuius penā si voluntarie sustineres in hoc mundo. hoc liberare te posset a maximis penis et diu sustinendis in purgatorio.

VI. CONSIDERATIO.

Sexta puella sic ait. O frater q̄ deo tibi infirmitates immittēte turbari non debeas. ꝛ ei potius gratus esse. tribus hoc tibi exemplis declarabo. Nunquit em̄ siquis ab hostib⁹ suis sup equo veloci ad locū duceret. vbi esset occidendus. gratum haberes siquis equū illum vulneraret vel lederet. vt sic eum ab hostib⁹ liberaret. Dic certo sic. Sed quid. Profecto corpus seu caro hois est quasi equus ipsius spiritus dicēte scriptura. equi eorū caro non spūs. qui. s. spiritus ad modum equitātis corpus habet regere ne cespitet. vel nimis velociter currat. vel deuiet freno rationis. quod quandoq; nō bene potest fieri. quia equus iste erit vmbraticus et nimis lasciu⁹. gratum igitur homini debet esse q̄ corpus suum dissolutum tanq̄ equus lasciuus in quo ad eternam mortem ducitur infirmitate grauatur. vt a crudelibus inferni tortoribus liberetur. Rursum si tu cum aliquo pugnans in duello. videres hostem tuū preualere. gratum haberes siquis illum intantum debilitaret vt eum posses superare. Sed quid inter corpus et spiritum videtur esse quasi duellum. caro enim concupiscit aduersus spiritum. et spiritus aduersus carnē. Vnde ille qui videt ipsam carnem aduersus spiritum preualere. gratias debet deo agere si carnem eius debilitet infirmitate. vel alio modo quocunq;. Hinc in hoc casu ad complacendū per gratitudinē deo patri dicit scriptura quedam. mementote ad disciplinā patris exhibere placidum. quando te prospicis ad bella infirmum. Rursum infirmitas corporis est quasi cauterium in membro minus nobili per adustionem factum. ad membrum magis nobile sanandum. Nimirum quando corpus molestia egritudinis quodammodo vritur. tunc ab infirmitate mens sanatur. Audi pro hac sententia egregium patrem Gregorium. Durum inquit ñ estimes oīe qd̄ pateris. dum exterius cruciatibus ab interna passione liberaris.

Hic pater itidē dicit. diuina dispensatione agitur vt prolixiora vitia. s. anime. plixior egritudo corpis. s. exurat. Causaberis forte q infirmitas impedimentū pstet quo minus stare possim⁹ ad orandū vel cantandū. Eapter audi ex patre libro id quod dixit sācta Sincletice. Si inquit infirmitas nobis molesta fuerit non cōtristemur tanq̄ p infirmitate et vulnere corpis nō possimus stare ad orandū et psallendū dño. Hec autē oīa nobis pficiūt ad destruenda corporis desideria. qm̄ ieiunia et labores ꝓpter turpes delectationes nobis ostituta sunt. Si igitur egritudo retundet supflua de his obseruādis. Ratio est. sicut em̄ magno et forti medicamie egtudo. ita egritudine corpis vitia recidunt². Infirmitas totū corp⁹ nīm tenet. sed interiori hoī nro sanitas crescit. Hec illa. Cuius verbum de hominis interioris sanitate vna de sororib⁹ meis inferius pulcra addition decorabit.

VII. CONSIDERATIO.

Septima puella sic ait. Scias homo ex venerabili decretorum volumine q infirmitas non sine causa a deo immittit². licz ab hoīe causa ignoret². Tu autē si causam scires et q̄ vel quāta p infirmitatē osequi posses ꝓpter infirmitatē non ita tristis esses. forte dices. Que nam sunt hec que osequar. Ecce pter plura p sorores meas prius dicta. p infirmitatē cōsequeris q virtutē aīmi tui expiris. per infirmitatē occasio tibi dat² maioris iocūditatis q̄ añ habueris. p infirmitatē ad gaudiū tuum debilitatur hostis tuus familiaris. p infirmitatē melior efficeris q̄ añ fueris. p infirmitatē a deo tibi imissam ad seruiēdū et tanq̄ p re bona et putili multū obligaris. Per infirmitatē celerius cōuerteris. et deo appropinq̄bis. per infirmitatē saltem osequeris et damnationē euadis. Deniq; p infirmitatē ad gaudiū interioris hoīs vilis domūcula eius incipit destrui. vt spem habeat q domum regiā habitur⁹ sit in celis. Vis scire primo q per infirmitatē virtutem aīmi tui expiris? Audi illustrem Senecā. Non inquit in mari tm̄ aut in pīlio vir fortis appet: sed exhibet² etiā in lectulo vir⁹. Vis scire scdo q p infirmitatē occasio tibi dat² maioris iocūditatis q̄m añ habueris? Audi rursus eundem illustrē. Bona inquit valitudo iocūdior est eis qui de gr̄i morbo recreati sunt. q̄ qui nunq̄ egroto corpe fuerūt. Vis scire tercio q p infirmitatē ad magnū gaudiū tuū debilitat² hostis tu⁹ familiaris. s. corpus qđ p eam spiritu subicitur? Audi doctorē gentium. cum inquit infirmor. s. corpe. tunc potens sum. s. spū. Vis scire q̄rto q p infirmitatē melior efficeris q̄ añ fueris? Audi petitionem cuiusdā militis. et rīsum optimū sancti viri. Cum em̄ miles rogaret quendā sanctū virum vt a morbo liberaret eum pcib⁹ suis Vir sanctus audito q melior ess̄ in egritudine et deuotior q̄ in sanitate dixit. oro dñm vt seruet te in statu i quo melior es. Vis scire quinto q p infirmitatē a deo tibi imissam ad seruiendu; ei tanq̄

pro re bona et puili multum obligaris. Audi dictum cuiusdā notabile. Dicebat ēm quidam q cum dominꝰ dat infirmitatē alicui. si p ea seruiret ei centū annis nō essꝫ nimis. Vis scire sexto q p infirmitatem celerius ouerteris. et deo appropinquabis? Audi psalmigraphū. Multiplicate sunt inquit infirmitates eoꝝ. postea accelerauerunt. s. ad deum. Hec mꝫ. quia medicꝰ est animaꝫ ad quem egroto est accelerandum. Vis scire septimo q per infirmitatē salutem consequeris. et dānationem euadis? Audi illustrem regularez hugonem loquor. Quosdam inquit pſciens de multa peccare posse flagellat eos/ infirmitate corpis ne peccent. vt eis utilius sit frāgi languoribus ad salutē. q remanere incolomes ad damnationez Demꝫ vis scire nunc octauo et ultimo q p infirmitatē ad gaudiū interioris hoīs vilis eiꝰ domūcula incipit destrui. vt spem habeat q domū regiā habiturus sit in celis? Audi paulum vas electionis Scimus inquit quoniam si terrestris domus nostra huius habitationis dissoluatur. q edificationem ex deo habeamus domū non manufactā. sed eternā in celis. O quale fundamētum. et q in alto constitutū domꝰ sperate in celis. qui vt dicit scriptura. solidissimi sunt quasi ere fusi. minꝰ dicit. et plus intelligit. O que cōpatio inter domum huius habitationis luteā et putredine plenam. et domū eternam in celis inter lucidissimas māsiones constitutam.

¶ Capitulum decimumnonum continens consolationes super doloze vulnerum et capitis colice passionis. seu viscerum renum. vel calculi. dentium quoꝫ. ac in genere sup infirmitatibus dolorosis.

DEcimonono post premissa ad dominā ysolatricē principalem accesserunt et sex alij tristes sup materijs pmissi capituli q̄relas suas p ordinem ꝓponentes. quibꝰ illa mox p ipoꝫ cōsolatione de suis puellis sex adiunxit.

¶ I. CONSIDERATIO.

PRima puella ad primum illorum tristium de doloze vulnerum conquerentem sic ait. O amice cur de vulneribus tantum doles? O si scires a quo illa haberes. et ad quid. forsitan non doleres Dices forte scio q ea habeo tantū ab inimicis. Sed falsum dicis. Hec enim pūcturā acus corpori tuo posſ imprimere inimicus quicunq; deo non immediate coagente. et certe hocipso faciente pro tue mentis sanitate quēadmodū de abbate benedicto qui non erat corporis sui inimicus. quippe dicente scriptura. Nemo vnq̄ carnē suam odio habuit. de illo legitur. q propter tēptationē carnis nudum se proiecit in spinis. ex quo secutum fuit vt extunc nihil talū sentiret. Hinc de ipso testatur egregiꝰ pater Gregorius. q vulnere

corporis sanauit vulnus mētis. et nōne magis de deo presumis q̄ ipse deus qui nedum te vulnerari pmittat. sed ipsa tua vulnera vndecunq; pueniant saltē coefficit. in hoc tuā sanitatē intēdat. Vulnera igitur tua sic a deo accepta. nō attēdas sicut mala. sed vt p̄ficua. dicente scriptura, meliora sunt vulnera diligētis. q̄ fraudulenta odientis oscula. licz em̄ vulnera videant² esse cauteria. tñ potiꝰ dicēda sunt remedia a deo data. sequitur ergo q̄ nō sint formidanda tanq̄ mala. sed amāda tanq̄ bona. dicēte dño. Vos cū sitis mali nostis bona data dare filijs vr̄is. q̄nto magis pater vester ꝛc̄.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella ad ꝯm tristē similiter de dolore vulnerū dolentē sic ait. O homo nūquid scis te esse militē. et xp̄m regem? Scio inquies q̄ militia est vita hoīs sup terram. Sed quid de rege? Nōne legisti? Vulneratus est p̄pter iniquitates nr̄as: et liuore eius sanati sumus. Cur ergo doles de vulnere. cum ingloziū sit militi ñ aliqua de p̄lio vulnera reputare: p̄sertim ipo rege in causa militis vulnerato existēte. Quid dicis? Ecce rex tuus vidēs te ab olim vulneratū, accepit et ipse vulnera p te. q̄tenus cruore suo tanq̄ medicamine sanaret te. Quapropter p̄sus dignus esses reprehensione si non vel rōne gratitudinis et digne passionis velles libenter propter eum vulnera tua sustinere. ac etiā suscepisse in tuo corpe. verū esto q̄ vulnera tua nata nō fuerint morte inducere. Nec videaris p̄pter ea aureolā martiꝝ meruisse. sperare tñ poteris ea in celorum regno. p̄sertim si ip̄a patienter et p̄pter regē tuū ad oforemandū te. sibi atq; p suis regēdū bñficijs libēter sustinueris ad honorem tuū. et gloriā spālem. tandē decore recipe quē omnis decor mundi non posset adequare. Cur ergo de vulneribꝰ dolationē nō recipis? in quibus post breue et opendiosum huius tempis spacium admodum gloriosus appebis?

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella ad tercium tristē de dolore capitis querentē sic ait. Cur frater doles de dolore capitis? Cur nō de hoc verecūdaris? maiores etem̄ motus expellunt minores. et idcirco querela tua signum est de quo erubescendū q̄ nō magis mouet te dolor capitis tui et omniū fideliū aliorum. s. xp̄i qui est et caput oīs p̄cipatus et potestatis. quem dolorē suum attendi desiderat dicens per p̄phetam. O vos oīes qui trāsitis per viam attēdite et videte si est dolor sicut dolor meus. Nec mirū quia reste scriptura. A plāta pedis vsq; ad verticē non est in eo sanitas, vln̄. et liuor. et plaga tumens non est circūligata. neq; curata medicamie. neq; fota oleo. Sed et dolorē nr̄os ipe portauit. et sibi appropriauit. quare et nostri dolores sunt dolores tāti capitis? Nōne ergo dignū erat p̄pter passiōes de ipiꝰ tāti capitis tot doloribꝰ adeo te mouerī. vt dolorē p̄prij capitis nō sentires? Reor quidē si p̄is. frīs. vl̄ filij aut

vrozis.siue alterius precipui amici dolozum medietatem videres: hoc ita te mouerz. ꝙ interim dolor ꝓprij capitis in te vim dolozis non haberet. Deniqz reor si capitis tui dolorē patienter tollerares: caput mentis non doleres. nūc vero videris similis puero illi qui bis dixit. caput meū doleo. caput meū doleo. doles quidem caput corpis. quod et experiris. doles etiā licet insensibiliter caput mentis. Sz ꝓhpudor de solo dolore capitis corpalis te turbatū ostē, dis: cum tñ incompabiliter sit nobilius et delicaciꝰ caput mētis.

¶ Postremo vis vt dolor capitis tui intercipiat. assumas p opassione dolozes capitis principalis cordialiter vt teneris.et vel tuus dolor intercipiet. vel patienter toleratus coronam capitis mentis promerebitur. et tandem etiam ornatum capitis corporalis.

¶ IIII. CONSIDERATIO.

QVarta puella ad quartū tristē. nunc colicam passionem. vel viscerū torsiones. nūc dolorē renū vel calculi. nunc dolorē dentium patientē. et ob hoc querentez sic ait. O homo ad quid tm curas de dolore quarūdam corpis tui ptium. Esto ꝙ sentias grauem colicam passionē.et viscez torsiones quēadmodū illi de quibꝰ dixit ysaias. Torsiones et dolores tenebūt. quasi pturiēs dolebunt. Nō ꝓpter hoc clamare deberes gemino clamore.vētrē meū doleo. vētrem meū doleo. hoc scz intelligēdo de solo vno vētre tuo corporali. cura potius tibiipi opari de ventre interiori. s. mentis. quippe in scripturis nōnunq̄ p ventrē mens solet intelligi. de dolore illius ventris maxime cures.ꝙ. s. illo in ventre dolore impatiēte laceraris.quo te nimiz priuas futuro omodo suauissimo ventris etiam corporei hic virtute patientie compando. An credis deum totius consolationis adeo crudelem esse. ꝙ hmōi dolorem viscerum immittendo.aut etiam caculi passionem.cum et ibi sint dolores vt parturientis te velit vulnerare. et nō ob hoc si patienter tolerauerīs aliquid tibi melius ꝓuidere. Profecto reor ꝙ si vulnera martirum ab alijs illata ipe decorabit.nihil minus sperare habz p̄dicta patienter patiēs. ꝙ ipse sua vulnera antedicta que certus in locis imprimit.seu loca ipsa velit etiā decorare. vel si ea forsan aliq̄ culpa respondente in penam meruisti.ob illam culpā hic punitam te a pena speciali et grauissima. in futuro forte ꝑpetuo sustinenda misericorditer suppletabit. et hoc solum tibi deberet sufficere ꝙ tua cosolatione. Deniqz quantū ad dolorem dentium arbitror esse conformiter sentiendum.et quantū ad penam. si forte quis dentiꝰ deliquit.et pena ob hoc in futuro. ibi quidem vbi erit stridor dentiz sustinenda. hic in dolorem dentium misericorditer omutata sit. et quantū ad decorem quem deus sine culpa hic patienti ipsis dentibus dabit. quorum decor nitorem lactis et omnem candorem mundi superabit.

¶ V. CONSIDERATIO.

Quinta puella ad quintū tristē similiter dolorē viscerū, necnō et alias infirmitates dolorosas patientem sic ait. O frater nescis q̄ solacium est miseris habere socios penarū. igitur et dolorū. Itaq; vel ꝓpter solaciū huius gaudeas magis q̄ turberis de doloribus quos pateris. q̄uis em̄ sit dyrus dolor viscerū. maxime colice passionis torsiones pacientium. tñ si dolorē hūc patiens ipm patiatur patienter merebitur pro viscerū dolore ꝺsolari p viscera misericordie dei nostri. Tn nō credis q̄ huiꝰ infirmitatis et ceterarū dolores grauissimos patienter patientes deus ipe habeat intimiꝰ in visceribus caritatis. pſertim si et ipi cōpatiēdo attendāt xpm dei filium viri dolorū et scientē infirmitatē. Hoc em̄ pacto sequitur q̄ sicut eum hic sociū habent passionis. ita tandē et post breue sociuꝫ consolatōis. nōne autē gaudiosum est illi associari in se. et in suis membris associari Agathe. Katherine. Laurentio. Vincētio grauissime passis. et ceteris martiribꝰ vniuersis. Est vtiq;. Sane intm̄ est magis gaudiosum. inq̄ntū post societatē passionis et doloris infaliibiliter sequitur societas ꝺsolationis. talis quidem et tante. q̄ nec similem oculus vidit. nec auris audiuit. nec in cor hois ascendit. Veniq; q̄ de doloribus minime sit dolendū: vna de sororibꝰ meis dudum supius declarauit.

¶ VI. CONSIDERATIO.

Sexta puella ad sextū tristē adhuc in genere de infirmitatibus dolorosis ꝙquerentem sic ait. O amice tu et alij socij tui de diuersis estis doloribꝰ ꝙquesti ḡuiter. nec mirū q̄m ḡues erāt. Bz audi pro tua ꝺsolatione etiā nūc illustrē Senecā Magnos inquit cruciatus habet morbus. sed hos tolerabiles interualla faciunt. sūmi doloris intentio cito inuenit finē. Nemo pōt valde dolere et diu. sic nos amātissima nr̄i natura disposuit. vt dolorē aut tolerabilem. aut breuē faceret. hoc itaq; solaciū nr̄i doloris est. Hec ille vir gētilis. Bz q̄ dicit de breuitate melius intelligerz hō fidelis qui momentaneū seu punctalē censeret dolorez totius p̄ntis temporis. p̄sertim attēta gloria eterne retributionis. Audi ipm creature plasmatorē dictam circa p̄ntium dolorū miseriā breuitatis censurā tibi ꝓphetico oraculo sic insinuantē. Ad punctum in modico dereliqui te. scz nō p̄seruādo a morte vel miseria. et in miserationibꝰ magnis congregabo te. scz per collectionē pulueris in resurrectione futura. in momento indignationis abscondi facie meā parump a te. s. te ñ admittēdo ad videndum faciem meam in patria. et in misericordia sempiterna miserꝰ sum tui dicit dominus. s. miseratione omnis miserie et doloꝝ tuoꝝ ꝓpetuo exclusiua. Audi rursum sup dicta breuitatis censura p̄incipez apostolorū in sua canonica. qui in cōpatione ad sepatam exultationē et gaudium patrie sic dicit. Modicum nūc si oportz otristari in vanis temptationibꝰ. vt ꝓbatio fidei

vestre mūlto preciosior sit auro quod per ignem ꝓbatur.inueniatur in laudem et gloriā et honorē·ecce dicit modicū nunc si oportz cō, tristari· quod alludit p̄misse distinctōi senece.intelligendo eū hoc dicere vel ex eo·q̄ otristatio tēptationū sit modica intēsiue· vel ex eo q̄ sit modica extēsiue in duratōne·q̄si illa nō nisi p modicū nūc durante.eo q̄ sicut tota terra respectu celi est q̄si punctū boetiana consolatrice testante· ita totū tempus p̄ntium dolorz et miserie sit quasi modicū nunc respectu eternitatis.seu durationis eterne gl'ie nobis in p̄mio pre p̄senti miseria tribuēde· ¶ Deniqz ad idem audi quendā de sanctorz oim festo p̄dicantē egregie ·In celestib⁹ inq̄t castris pax et acies hñt flores suos quibus milites x̄pi coronātur· dei em̄ ineffabilis et imensa bonitas etiam hoc p̄uidit·vt laborum quidem tempus et agonis non extenderet.nec longum faceret·aut eternum·sz breue·et vt ita dicam momētaneū.vt in hac breui et exigua vita agones essent et labores·i illa vero celesti vita eterna es, set corona et p̄mia meritorz ·p̄uidit quidē vt labores cito finirētur. meritorum vero premia sine fine durarent· et post huius mundi tenebras visuri essent candidissimā lucem.et accepturi maiorem cunctarum passionū acerbitatibus beatitudinē·testante hoc apostolo vbi dixit·non sunt odigne passiones huius tempis ad supuenturā gloriam que reuelabitur in nobis·

¶ Capitulum vicesimū continens ꝺsolationes in genere sup infirmitatibus contagiosis et fetentibus·

Vicesimo post p̄missa ad dominā ꝺsolatricem p̄incipalem accessit et aliuſ tristis ꝺqrens ei in genere de infirmitatibus suis fetentibus et contagiosis·at illa morz eidem cō, solationis gratia tres de suis puellis assignauit·

¶ I·CONSIDERATIO·

Prima puella sic ait·O mi frater cur de istis de quibus quereris infirmitatibus cōtagiosis et fetentibus pturbaris? Dic queso mihi hoc·vt inde recipias remedium ꝺsolationis? Dices forte· qz ꝓter eas vitor a multis quorz mihi familiaritas grata esset et delectabilis·Sed tu caue ne decipiaris.et ne ex familiaritate ꝺtagiosa vel in aīma efficiaris ꝺsimilis·quēadmodū q̄ntum ad ꝺtagionē corpis dicit scriptura·Quidq̄d tetigerit imūdus.imundū fiet·et sequit² imediate·et aīma que eorz quippiā tetigerit imunda erit·Tu quereris de multorz familiaritatis carentia.quorz forte familiare colloquiū ꝺtagiosum esset et feteret·Bi quidē corrūpunt bonos mores colloquia mala·qualia vt in pluribus sunt colloquia mundana.sz vana et ꝓfana·et quis es tu·q̄ te non corrumpent talia? Fateare ergo illa te corrumpe posse ·Sed quid? Nōne contagiosa sunt colloquia que corrūpunt? Sunt itaqz·talib⁹ igitur familiarū

colloquijs carere. haut dubiū magis est bonum q̄ malum sit habe
re cuum morbum. ne sic illorum familiaritas contagione pestifera
te sicut alios plurimos perdat. ¶ Rursum nonne que corrumpunt
bonos mores sunt fetentia et fetere faciunt. quēadmodū et feten-
tes morbi ex corruptione aliqua pueniūt. Certe sic. Nec mirū. Ha
bent em̄ mores ſm̄ p̄rem clareuallis colores suos. habēt odores.
et sicut q̄tus ad colores subdit. nigra sunt vicia. virtus aūt cādida
est. Ita pari modo q̄tum ad odores vitia bonos mores corrūpentia
sunt fetentia. opera aūt moralia virtuosa sunt optime redolentia
Ez quid. Profecto minus malus est fetor infirmitatis corpalis. et
magis p̄ cōsequens eligibilis q̄ fetor moralis. vtpote qui absente
etiā corpe magis in longinquū p̄cedit. vt p̄ totam p̄riam. vel p̄ re-
gnum vnum aut p̄uinciam.

¶ II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. O karissime q̄ p̄ sororē meā nūc audiui-
sti de morali odore et fetore. Hoc p̄ exempla discere poteris
ita se hēe. Quippe superbia facit hoiem fetē. et hūilitas ecōtra opti
me redolere. Vis scire p̄mū. Certe p̄imū figuraliter patz machabe
orum libro in rege antiocho de quo ibi sic dicit. Contigit illū impe-
tu euntē de curru cadere. et ḡui corpis collisione mēbra vexari. Is-
q̄ superba humanū modū superbia replet. nūc hūiliat. ad terrā in ge
statorio torquebat. ita vt de corpe impij vermes scaturirēt. ac car
nes eius effluerēt. odore etiā illius et fetore exercitus grauaretur.
et nemo eum poterat p̄pter intolerantiaz fetoris portare. Bene hic
fetor corpalis videt. a morali fetore superbie quo sup hūanum mo-
dum erat repletus p̄ modū redundātie p̄cessisse. quēadmodū a mo
rali odore virtutū i nōnullis scōz aīmabus supabundāte videtur
in eorundem corporibus hic vel in futuro odor corpalis valde ex
traneus et mirabilis supnaturaliter p̄cedere p̄ modū redundātie.
Rursum patet p̄positū de fetore. Nam p̄pheta ysaias p̄missis q̄ plu
ribus ad superbiam ptinentibus quando dicit. Auferet dñs ornatū
calciamentorz torques. et monilia. in aures. et annulos. et gemmas.
in fronte pendētes. et mutatoria. et specula. et syndones. subiungit
dicēs. et p̄ suaui odore fetor. id est ſm̄ intellectū p̄ odore virtutū
fetor viciorū. ¶ Dorro q̄ ecōtra hūilitas suauiter redoleat. patz si-
militer p̄ hoc in figura q̄ de maria ad pedes ihu se humiliāte dici
tur. maria accepit libram̄ vnguēti nardi pistici p̄cios̄i et vnxit pedes
ihu. et dom̄ impleta est ex odore vnguēti. Cur aūt hoc. Profecto
quia affectū erat de nardo parua herba humilitatē designante. De
qua tanq̄ de magnū odorē habēte. et ne dū militātis ecclesie domū
replente. ſz et fortiter ad celuz vsqz redolente rei glorie dicit spon
sa in canticis. cum esset rex in accubitu suo. nardus mea dedit odorē
suum. scilicet in celo apud ipm. quēadmodum et in libro geneseos

dicitur.odoratus est dñs odorē suauitatis. Sed quid? Certe fetens infirmitas et otagiosa ḣntem se ḣoiem ꝓpter otemptū quē patitur sup̄ modū ḣūiliat. et ad odorifera ḣūilitatis virtutē ip̄z infirmū disponit. q̄ si infirm⁹ ipe obicē nō ponat. pfecta in eo motu fortiorīs odoris quo ī alto redolet miorē motū corpalis fetoris supat et excusat. Deniq; q̄ptū bonū sit ḣūilitas diuersis in locis ḣuius op̄is p sodales meas est dilucide declaratū: ꝓpter q̄ oīa bonitati ei⁹ pmaxime eq̄ri non pōt. et minus pualere malicia infirmitatis antedicte.

¶ III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. O amice q̄so dic mihi cur intim̄ turbaris rōne fetētis et otagiose infirmitatis? Forsan dices. q̄ ob infirmitatē ḣmōi adeo vitaris q̄ sol⁹ manere cogeris. O si ita ē. q̄ bñ tunc tecū agit². nam p ḣoc sanctax cogitationū societas mime impeditur. ſz in te et tibi agregat². tuaq; dilectio ad pautiora fert². et purior reddit². atq; ḣoc pacto illius dilectionez pfecti⁹ meret² qui dicit. Ego diligētes me diligo. et itex. si dederit inquit homo omnē substantiam dom⁹ sue p dilectione mea. quasi nihil despiciet eam. Deniq; quantū ad pfectionē oferat solitudo. scire poteris ex his profecto q̄ cognate mee supius tradiderūt. Sed nec causeris de tui contēptu. ḣunc etem̄ ḣzes p nihilo ponderare. si osiderare velles q̄ sis cum illo patienter tolerato acceptabilis in curia pricipis. in illa magna curia que cure ꝑsus nescia. Que ergo cura tibi de cōtēptu inter vermiculos ḣic in terra². cū ī plenitudine sanctorx ī curia regis glorie. si p te non steterit acceptus sis et appzoberis: ꝑut statim infra tradenda manifestius declarabunt.

¶ Capitulum vicesimūprimū otinēs osolationes sup̄ imundissima lepza corporis. vt naso et ore corrosis. et oculis rubeis et obscuris manibusq; incuruatis.

Vicesimoprimo post p̄missa ad prius dictā dñam cōsolatricem accessit et alius tristis et de materia premissi capituli graviter est oquestus. cui illa opatiens mox de suis puellis osolationis gratia quatuor deputauit.

¶ I. CONSIDERATIO.

Prima puella attēdens in leprosō imundiciā sui corpis sic ait. O amice cur sic tristaris de corpis tui imundicia². sufficiāt tibi p osolatōe ḣec verba euangelica p xp̄m de ip̄is leprosis dicta. et anthonomatice intellecta. Leprosi mūdant². Nimirx lep̄ vel alia abhoiabilis infirmitas corpalis mlt⁹ est occasio mūdicie interioris ḣois. quo em̄ magis q̄ alij a mltitudie aliorx ḣoim̄ sepant². eo ſzm interiorē ḣoiez mūdiorē fredditur. qz cū mūdo q̄z magn⁹ p̄ Aug⁹ imundū appellat. O inquit mūde imūde cū illo eo min⁹ cōicāt. Hc eo magis oueniūt cū illis de quib⁹ dicitur refugētes coinq̄natōes mūdi. quēadmodū dicit² p otrariū. q̄ tigerit picē. coinq̄nabit² ab ea.

¶ Bursum non solum ipsa lepra confert ad mundiciā ipsius lepro-
si Verum etiam leprosoꝝ instrumentū nonunq̄ ofert ad mundiciam
aīme et corpis vtentis eo.ac etiā vsum eius videntis. Referetur em̄
q̄ mulier quedā pulcerrima ad ꝓpriam corpis et aīme sue mundici-
am in itinere sue pegrinationis oseruandā vsa est instrūto lepro-
soꝝ.p quod simulāſ se leprosaz esse.declinādo pump a via et pulsā-
do fugabat viros a se.quos vidit sibi occurrere. Lepra igit⁹ nō so-
lum ofert ad mundiciā aie ipius leprosi.sz etiam sicut pulcritudo
corpis ostētata ofert ad imundiciā infinitaꝝ aimaꝝ ipm̄ hominē
pulcꝝ ocupiscentiū. Ita p otrariū leprosi deformitaſ ofert ad mū-
diciam multaꝝ animaꝝ hoim alioꝝ ipm̄ mime ocupiscentiū. Nō-
ne ergo leprosum esse est oditio bona et salubris ꝓprie aie. necnon
et aiab⁹ alioꝝ oditio inq̄ incompabiliter. sz hec magis salubris.
et p osequēs eligibilis q̄ esset mundicia vel pulcritudo ꝓpria corpis

¶ II. CONSIDERATIO.

SEcūda puella attendēs leprosi maculas sic ad eū ait. O bone
fr̄ quid curas de maculis corpis tui? cura magis de peccato-
rum maculis quibus in aīma macularis. quibus ꝓfecto si careres
nō obstantib⁹ maculis lepre. dignaret⁹ fortassis spōsus aīme ī hec
verba prumpe. Tota pulcra es amica mea.et macula non est in te
Dices forte. Nunquit sic diceret de psona leprosa.an de sola aima
q̄ nec in intellectū. nec in affectū. nec in virtute cogitatiua q̄cq̄
esset fedū vel deforme. sz quidq̄d ibi repiretur totuz pulcꝝ esset et
deiforme? Ecce audeo dicere q̄ etiā de psona leprosa nō obstāte q̄
sm̄ corpus esset maculosa. Sed quo pacto inquies? Certe considera
ta corpis puritate respectu q̄ntitatis aime. que secundū magnū pa-
trez Augustinū vt tactū est supra diuersis in locis incompabiliter
maioꝝ est respectu corpis. q̄ totū corpus sit respectu mime carnis.
que nō h̄et q̄ntitatez grani synapis. et si in tātilla pte corpis esset
macula. non ꝓpter hoc tam modicū minus sine macula dici posset
tota psona. eo q̄ ptcula tam modica nō esset in sorte oputanda. sz
p nihilo reputāda Sz q̄d? Profecto macule ipsius lepre sunt occa-
sio facili⁹ euadendi maculas aime. Quippe lex mosayca quā cōsue-
tudo approbat. sic dicit. Quicūq; maculat⁹ fuerit lepra. sol⁹ habi-
tabit extra castra. quo aūt h̄ec solitudo leprosum sepat ab aliis. eo
ampliuſ aimam eius p̄seruat a mūdi maculis. ¶ Sz esto q̄ in lepro-
so corpe attēdende essent macule. nōne multo meli⁹ et tolerabili⁹
esset hoc sine maculis oīno. aut cum pautioribus maculis aime. q̄
occasione pulcerrimi corpis multo plures maculas aime otraxisse?
Certe sic. Sed et nō solum ratione sepationis leprosoꝝ a consortō
hoim. sed etiā rōne otemptus eoꝝ facile osequūtur leprosi mundi-
ciam īmaculataꝝ aiaꝝ. Himiꝝ ipi cernētes se esse otemptos ap̄d
mundū.ne ex oīi pte sint otempti et infelices.facile ocipiūt p cō-
tritionē et cōfessionē se a maculis peccatoꝝ emundantē.pariter et

emendantem procurare ne sint etiã contempti apud deum. sed magis q̃ per mundiciã cordiũ et opm tanq̃ imaculati secundũ animã gratiam inueniant apud deum.

III. CONSIDERACIO.

QErcia puella ptemptum leprosoꝝ attendẽs sic ait. Cur ꝓpter hoc q̃ extra castra solũ habitare te oportet extra ostium hominũ causaris te despectũ? Cur non potius otentaris quẽadmodũ sponsa de solo spõso otentat? et in despectus remedium qñ dicit in canticis. Quis mihi det te fratrẽ meũ vt inueniã te solum foris. et deosculer te. et iam nemo despiciat? Profecto psona leprosa ofideter his verbis vti posset ad xpm spõsum ecclesie. et sic dicere. Quis mihi det te fratrẽ meum. quia et si dei filius sit frater omniũ fideliũm. in fide et casta generatõne cum caritate regeneratoꝝ. speciali tñ ratione est leprosoꝝ frater quasi fere alter. s. ꝓpter exteriorẽ similitudinẽ. dicente de ipo psaia ꝓpheta. Putauimus eum quasi leprosum et pcussum a deo et humiliatũ. et osequenter vt inueniã te solum. quia tu solus ibi mihi sufficis in te vno simul omia habenti. foris. s. in loco mee habitationis extra castra. cum et tu humiliatus fueris extra castra. quod supponẽs paulus dicebat. exeamꝰ ad eum extra castra im ꝓperiũ eius portãtes. sequit. et deosculer te. id est affectuose vniar tibi. sequit. et iam nemo despiciat. id est nemo presumat me despicere per te taliter honoratũ ratione tue p̃sentie vnitiue. et certe q̃ sic. Anima viri leprosi in remediũ solitarie habitationis despectũ arguẽtis extra castra. s. pñtiam sponsi cõtra despectum. et ad solaciũ desiderat. hoc facile cõsequitur testante illo theofrasto. Nunq̃ inquit minus sum solus. q̃ cum sim solus. Nam si hoim copia defuerit. homo loquitur cum deo. Simile scripsit verbum ostra iouinianũ venerabilis ieronimus. Sed et dei filius candor lucis eterne. et speculũ sine macula diligit venire ad habitatõnem leprosi. s. vt verbis scripture vtar extra castra in locũ mundũ. nec abhoiatur leprosum. cum et ipm legamus recubuisse bethanie in domo symonis leprosi. et quid mirũ? Ipe est enim illa sapientia de qua dicitur. q̃ nihil inquinatũ in illam incurrit. Demiq; ceteris paribus libentiꝰ est cum leprosis q̃ cum alijs tanq̃ cũ socijs sue passionis. vt patet ex iam dictis.

IIII. CONSIDERACIO.

QVarta puella titulũ pmissi capituli pfectius attẽdens ad tristẽ sic ait. O homo dic queso mihi cur nõ talis velis esse qualẽ te esse oquereris? s. immũdo corpe. rubeis oculis. naso et ore corrosis? Dices forte q̃liscunq; sim ab extra. cor tñ ab intra porto amorosũ. et idcirco etiã ab extra amabilis vellez esse. vellem ab amica deosculari? Vellẽ delectabiliter otrectari. sed nec anhelitũ ꝓprium et fetorẽ meũ ferre possum. nec inspicere p speculũ audeo memetipm. vellem esse hominibus amabilis. et sum heu totus abhomiabilis.

Sed rogo frater non dicas sic. Dirige oculos mentis tue ad intra te, et si virtutē intus nō inueneris. dñm virtutū inuoca. et eo p̄stante virtutē aduoca humilis patientie. que et aīmam tuā et etiā corpus aīma mediāte sicut cynamomū et balsamū aromatizans faciet redolere. gratamq; phisionomiā p̄stabit. ac totū hoc quod horres. quod vel ab alijs abhorret² vna cum imediato suo subiecto. id est cum aīma. que tota est in toto. et tota in qualibz corpis pte recompensabit. Sed est quoq; et amica non vna tm. sz inter plures filias ihrl'm eligere poteris. puta katherinā. puta agnetem. vel agathaz mire pulcritudinis. puta vel ipam reginā virginū speciosam et suauem in delicijs virginitatis. que tota pulcra et suauis est. que nedum patienter et opatiēter. Verū etiā desiderāter loca corpis tui dolorosa caritate amorosa q̄ntumcūq; turpia seu feda sint aut fetida deosculabitur amicabiliter. et virgineis suis manibus que szm p̄em clareuallis lilia cādidissima sunt deliniet ea. atq; leuiter cōtrectabit. et bzeuiter se erga te p oia amorosam monstrabit. p̄missis nō obstantibꝰ q̄ formidas. Nam et in eam nihil inquinatū incurrz: sed potius ipa tibi occurrēte et accurrēte teq; amplexāte incurret in te ex his que habz in se aromatibus copia suauissimi odoris seu mirū delectamentū suauitatis. Est etem ipa tanta virtutis amica q̄ ad eam et ad oīme ipiꝰ subiectū sic afficitur. q̄ eiusdē subiecti quacunq; in parte ipam adesse senserit aude ruit in amplexū. sis certꝰ sic esse. et verificari hec oīa vel p interiori tuo hoie. et nōne contentaberis de tam grōsa et affabili amica. in cuius merito compatione spreta tibi et abhoiabilis esse debet oīs alia hic in terra.

¶ Capitulum vicesimūsecundū dtinens dsolationes super epilentia seu morbo caduco.

Vicesimosecūdo ad p̄fatam dñam dsolatricē accessit et alius tristis. cuius q̄rela de caduco morbo admodū erat flebilis. Illa vero mox eidē cōpatiens p̄o consolatione duas adiūxit de suis puellis.

¶ I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. O homo q̄ caducū morbum habes cur de hoc turbaris? Non deberes quidē. Reor em si hunc morbū nō haberes; q̄ secundum animam caducus esses. Sed quid? Profecto caducus secundum animā. sine compatione grauius infirmatur. q̄ caducus secundū corpus. Nimiz cadit corpus quandoq; in aquā et extrahitur. cadit aīma sepius in p̄fundum laci et inde nunq̄ liberatur. cadit corpus q̄q; in ignē qui tempaliter urit. cadit aīma frequentissime in ignem eternuz. qui nunq̄ urere desinit. sed ad rediuiua incendia itez qui adustꝰ fuerat repat. Dices forte. Si nō essem caduco morbo ḡuatus: nō sequitur q̄ szm aiam essem caducꝰ Sz audi in cōtrariū piculū tuū. q̄ ille q̄dē insinuauit q̄z dixisse dstat

Qui se existimat stare videat ne cadat.quasi dicat.necesse est vt caute se habeat.Nōne eī qui labenti innititur.necesse est vt cum labēte labatur.s.in aquā fluxibiliū rex.de quibus poetice dicitur.Omnia p̄tereunt more fluēcis aque.Nōne sensus hois sunt caduci,qui p̄roni sunt in malū ab adolescētia sua:Nōne sm̄ sanctos doctores oīa tēpalia bona.sunt bona caduca:Nōne oīs maligni spiritus sunt caduci.quos p̄rincipi dictus est. quomō cecidisti lucifer qui mane oriebaris:Nōne oīs hoies mali sunt caduci.dicente filio syrach,quasi in pauimēto cadens:sic casus malos festināter veniant Deniq; nōne omnes terrenis dediti secundum animam sunt caduci dicente psalmographo:Cadent oīs qui descendūt in terrā.Sed quid:Profecto cum caducus moraliter nō minus sit tragiosus q̄ corpus caducum:sequitur plane q̄ tu istis caducis spiritib9 te per caduca temptātibus acquiescēs.vel alijs caducis.s.sensibus rebꝰ et psonis cohabitās et cōicans.non est verisimile quin cum caducis hmōi saltē sm̄ aiam caducus fias.a quo tm̄ rōne cautele te poterit morbꝰ tuus p̄seruare,vtpote qui ad cautelā merito in hoc habendā piculo occasionē tibi maximam pōt dare Quocirca noueris q̄ hec cautela ordinata contra piculosum casum anime,seu tui sm̄ aiam.et tandē sm̄ vtrūq; corpus.s. et aiam longe plus habet de bono,q̄ morbus tuus de malo.

II.CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait.O amice morbus tuus qui plerūq; puenit ex aliqua supfluitate,necessario cogit te. vt studeas in cibo et in potu viuere tempate.facit etiam te cautius viuere quo ad aiam et ad salutē te disponere.nec ī hoc tardare.eo quidē q̄ nescit homo hūc morbum hns qm̄.et vbi.et qualiter tangat ipm̄ vitā finire.Ideoq; habet frequentiꝰ de sua salute cogitare.s; hec sancta et salubris est cogitatio que nimiū ob eius vtilitatē magis est bona. q̄ infirmitas tua sit mala.Sed et malicie tue infirmitatis p̄ponderat bonitas tempantie in refectione moderata.Audi iohannē os aureum.Nihil inquit sic salutē.nihil sic sensuum acumē operatur.nihil sic egritudinē fugat.sicut moderata refectio. Sed et magnꝰ pater Augustinꝰ. Sobrietas inquit mentis est et sensus membrorum omniū.corpisq; tutela.castitatis munimē.honestati semp̄ iuncta

Capitulū vicesimūtercium continens ysolationes sup paralisi.

Vicesimotercio post p̄missa ad dominam consolatricē p̄memorata accessit et alius tristis sup paralisi querelam p̄ponens. cui illa mox p̄o consolatione tres de suis puellis adiunxit.

I.CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait.O frater cur doquereris te paraliticū esse factum:Dices forte p̄opter mala accidentia paralitici.Nam de

paralitico cristo appostato dicit magnus ille barbarus Albertus quondā ratisponensiū antistes q̄ sensu carebat. sed et alius quidaz egregius postillatoz. Paralisis inquit aufert membroz calorē naturalem. spiritū aīmalem opa aīme deferentē sensus facultatē. mouendi potestatē. et etiam facundiā frequenter. Sed hec te mouere ad tristiciā nō deberēt. valde em̄ p̄babile est q̄ per hec bñ tecum actum est. que quidem si non et tibacci dissent. quis scit q̄liter istis quibus nūc priuaris vsus fuisses. vtinā nō ad tuam dānationē. fortassis em̄ calor membri naturalis p̄ abusum te fecisz nō esse mēbz nisi paliticū in corpe xp̄i mistico. Fortassis p̄ spiritū aīmalem factus fuisses aīmalis homo qui non parcit ea que sunt spiritus dei. fortassis etiā p̄ sensus tuos qui p̄ni sunt in malū multa mala ppetrasses. fortassis mouendi potestas motus dissolutionum in te causasset. et facūdia quoqz fortassis te garrulū et multiloquū fecisz. cū tamē in multiloquio non desit peccatū. et quis est qui horum vsum habet quibus p̄ paralisim priuaris qui nō delinquat. vel in aliquo eorundē. magis igitur de paralisi te a talibus suppostāte teneris deo gratias agere q̄ dolere.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. Scias frater de paralitico xp̄o p̄fato sentire doctores q̄ pro culpa aīmi infirmabat. ita sane quod causa exterioris morbi erat infirmitas aīme. Quod ergo tibi restat iudicandum nisi q̄ et tibi missa est hec infirmitas pro culpa anime. ad luendā. s. et delendā illam culpam. et spāliter culpam quam significat scz culpā pigricie. Et nōne peroptimū est culpam talē vel aliam q̄ncunqz paralisim patiēter sustinēdo hic luere. et sic a pena infernali. vel purgatoria suppostari. deo non bis inidipm puniēte. sed hic tempalem penā pro futura incōpabiliter grauiori acceptāte. Nec dicas quid ad me. quasi nullā culpam te habente. nō em̄ es exemptus vel acceptus a omuni illa confessione qua dicitur. i multis offendimus oīs. et alio in loco. si dixerimus q̄m peccatū non habemus nosipos seducimus. et veritas in nobis non est.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. Cur homo intim̄ doles de paralisi? Dices forte quia vt p̄fatus ratisponēsiuz antistes testatur infirmitas illa non macerat hoiem. sed potius ingrossat et grauat mole maxima laxe carnis. Bz cur aīm tuū tanq̄ grossuz et nō subtiliter cōsiderantē nō multo magis gnat moles peccatoz. et spāliter forte laxe carnis? Animū inq̄ tuū quē paliticus significat torpore negligentie et deliciaz abundātia tāq̄ hūoz supfluitate dissolutū. Cesses ergo dolere de primo q̄diu nō doles de secūdo. qō p̄babiliter tibi inesz. si primū nō esset. Nec obicias q̄ moles pctoz nō videtur hic tam grauis esse. Vis enim tibi huiꝰ rationē assignari? Ecce hic non solum anima portat pondus. sed anima simul et corpus. demū

autem in morte in sepatione corpis et anime pondere peccatorum adherēte soli aīme, adeo ipam grauabit. q cum tanto onere habet ad modum grauium deorsum tendere. et nisi per penā grauissimaz purgatorii alleuietur ab onere. necesse est eam descēdere ad infernum in pfundū laci sulfurei. et ibi mergi ac ppetuo cruciari igne infernali.

Capitulum vicesimūquartū continens dsolationes sup artetica et otractione manuū et pedum et singulorz articulorz impediente ambulandi. cursitandi. venandi. et aucupandi solacium.

Vicesimoquarto post pmissa ad dominā cāsolatricē sepedictam accessit et alius valde tristis ponens grauē querelam de punctis in pmissi capituli titulo contentis. cui illa mox pro sua consolatione deputauit tres pdoneas de suis puellis.

I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. Auerte amice carissime a quantis malis pene et culpe. p dsequēs et gehēne malū pene qd nūc sustines te supportet. atqz idcirco gaudēter sustinendū. Dic queso mihi. Si malum istud nō haberes! quid operis exerceres a quo nūc impeditus es? Forsan ope aliquo qreres diuitias. forsan corpales delicias. siquidē diuitias forsan has qreres vt cleric9. vel platus p regimē aiarz. forsan vt canonic9 p pluralitatē pbendarz seu bnficiorz. forsan vt causidic9 seu aduocatus per assumptionē multarz causarum pserim iniquarz. forsan vt negociator p frequētationē nundinarum vel plurium terrarz. forsan vt miles ppter stipēdia te inuoluens piculis guerrarz. Bz ānta omnia hec et singula inducāt frequenter picula corporz et semp aimarz. hoc attētis cōiter accidēntibus. et scripturis de his loquētibus nō sufficeret aliqs enarrare

Dorro si sanus existens qreres corpales delicias. quanta in hoc etiam mala pnīa et futura dsisterēt. hoc docent illa que supra per neptes meas pluribus in locis clarius sunt deducta. quorum hoc vnum ad memoriam reuoca. qd ex diuina sententia dicit scriptura intelligendū de qualibz psona. quantum in delicijs fuit. tm date ei tormentū et luctū. et certe ratio plane dictat. q malū quod hucusqz passus es. inqntum in toto. vel in magna pte te a pmissis piculis. pserim damnatōez eternā. vel penā purgatoriā dcernētib9 suppotauit. pro nulla re deberes velle caruisse. nec adhuc velle carere sensibili dolore pnīis temporis et quasi momtaneo ad ppetuū seu diuturniorem et multo grauiorem compato non obstante.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. O amice si picula iam p forore meā insinuata te ppter sensibilē doloris quē pateris ad plenū nō moueant ad patiēter tuū cruciatū sustinendū. moueat te saltē vna cum piculis illis exemplū patiētie sancti job. ac bonum etiā sperandum

eiusdem sancti viri ad exemplū. Ecce in eius libro patet q̄ p̄mittē, te dño p̄cussit eum sathan vlcere pessimo a plāta pedis vsq; ad ver, ticem.qui testa saniem radebat sedens in sterquilinio.qui rursus di, cebat.Induta est caro mea putredine.cutis mea aruit.et ꝺtracta est. et rursum.Nunc inquit oppſſit me dolor meus.et in nihilū redacti sunt oīes artus mei.qui licet tot et tanta passus esset.tñ patienter dixit.si bona suscepimus de manu dñi.mala quare nō sustineamus? et in oīibus his nō peccauit job labijs suis.nec stultū quid ꝺtra deum locutus est.Sed audi quid in fine sequit².dñs bñdixit nouis, simis job.magis q̄ p̄incipio ei⁹. Modice ergo fidei expecta et tu exemplo illius finē.et si nō tpis p̄ntis.satis tñ cito imminens cum nos simus in quos fines seculorū deuenerunt.Para ergo te ad be, nedictionē qua in fine temp̄is tibi et alijs p̄sertim ꝓpter deū patiē, ter passis dicetur.Venite benedicti p̄ris mei p̄cipite regnū.de quo tempis fine seu die finali loquēs ꝓpheta micheas.In die illa inq̄t dicit dñs cōgregabo claudicantē.et quē afflixerā ꝺsolabor. Quō inquies? Certe singula mēbra inualida ꝺfortādo. et virtutē eorum nedum restaurādo. sed etiā p̄ficiēdo et augēdo.quo quidem fiet q̄ quēadmodum p̄ꝺixit ysaias ꝓpheta. Tūc apientur oculi cecorū.et aures surdorū patebūt.tunc saliet sicut ceruus claudus.de quo et psalmig̃phus ꝓpter certitudinē ponēs p̄teritū p̄o futuro. deꝰ in, quit qui p̄cinxit me virtute.qui pfecit pedes meos tanq̄ ceruorū. Nec certe est dubitandū quin ceteris p̄ibus quāto quis mēbra ma, gis inualida cum patiētia hic habuerit: tāto in fine.s.post hāc vi, tam vltra ceteros sāctos validiora.recētiora. et agiliora sine fine habebit.qd̄ pfecto satis in eo videtur posse figurate intelligi.q̄ vt p̄mittitur dñs benedixit nouissimis job magis q̄ p̄incipio eius. in quo quidem p̄incipio ita in mēbris validus fuerat q̄ vt dicit.ocu, lus fui ceco.et pes claudo.cuiꝰ valitudinē corp̄is ip̄e sathan inu, ebat qñ dixit ad dominū. tange os eius et carnē.et tūc videbis q̄ in facie bñdicat tibi.Sed quid? Certe p tanta valitudine etiā cor, porali subsequēte nedum exemplo ip̄ius job patiēter. sed etiā oīs p̄cedens corp̄is inualitudo et passio artetice merito est gaudenter toleranda.Audi ex p̄m libro quid sancta dixerit sincletice.Infir, mitas inquit totū corp̄us nr̄m tenet.sed interiori homini nr̄o sani, tas crescit.Hec autē sanitas aīme etiam nunc ꝺmunicatur corp̄ori formaliter.licet aīma mediante que teste magno p̄re.est tota in to, to corp̄ore.et tota in qualibz ei⁹ p̄te.et sic cuilibz parti affert for, maliter sanitatē quā habet in se.tandē vero affert p modū redun, dantie corp̄ori formaliter. et immediate sanitatē impassibilitatis. Audi magnū p̄rem.Tam potentē inquit deus fecit aiam.vt de eius plenissima beatitudine que in fine tp̄m sanctis p̄mittit² redundet in corp̄us plenitudo sanitatis que est incorruptionis vigor.

CIII.CONSIDERACIO.

Tercia puella attendens in homine inualido et cōtracto nobilitatem.et pristinam eius cōsuetudinē venationes exercēdi et aucupādi. et q̄ hmōi sine magno corpis et anime piculo crederet se si sanus essz posse exercere sic ait. O amice si te ꝓturbat q̄ nec pedes.nec eques vales.vl̄ dsueuisti frequētare ꝓata virētia campos et mōtana.siluas seu nemora ad venationes discursiuas exercēdas. ad ceruos et hinnulos.seu feras alias capiēdū. p hoc cōsoleris q̄ poteris maiora atqz meliora.et quo minꝰ ꝓcedere vales ad eterna et trāsitoria.eo amplius ingredi poteris ad interna.ac p occultum meatū ascendere ad supna et eterna.si insita tibi ꝺtemplatiua virtute vti volueris.atqz sic venari in mōtibus eternis.vel in montibus sanctis de quibꝰ angelos p eos et sanctos hoies intelligēs loquitur psalmigraphus. et hoc ad capiendū rethi amoris tanq̄ ferā amabilē xp̄m splendorē p̄is compatū feris.de quo et de quibꝰ sponsa.id est deiformis aima loquitur in canticis dicens.Ecce iste venit saliens in montibus.id est in angelis.vel in sanctis mentibꝰ et trāsiliens colles.id est imperfectos.similis est dilectus meus capree.s. ꝓpter altitudinē.hinuloqz ceruoꝝ. ꝓpter velocitatē suarū illuminationū. de quibus dicit psalmista.illuminās tu mirabiliter a montibus eternis.id est a p̄dictis angeloꝝ vel sanctoꝝ mētibꝰ ad modū montiū ieternū eleuatis. ¶ Porro si ad nemora vel prata aucupādi gratia.siue circa fluuios.vel riparias ad capiendū ibi aues venire nō valeas.eo magis aucupari valebis et cape vel illam columbā de qua ecclesia sic cantat. Vidi speciosam sicut colūbam ascendentē desup riuos aquarū.eo q̄ magis ꝓmoueberis vt sis et tu in bono sensu de numero illoꝝ qui in auibus celi ludunt. non celi aerei vel etherei.sed empirei.quod est locus iam predicte columbe.id est purissime virginis marie. ibi est locus.et p̄grandis aquile johānis euāgeliste. quam quidē aquilam si ad manū deoti opis tui assuefeceris.mediante ea cape poteris p̄dictam columbam foraminibꝰ petre.id est vulneribꝰ xp̄i tanq̄ nido suo insidentem.atqz p hoc ꝓpinquiorē vndis aquaꝝ viuentiū.id est grāꝝ vivificantiū que fluūt impetu de libano.id est xp̄o. et certe ista sola aucupatio sine oīi compatione nobilior.et deuote psone cuiꝰ cōuersatio est in celis etā vtilior ē.ac delectabilior esse debet q̄ oīe solacium aucupationū.vel venationū quarūcunqz in isto miserabili mundo.

¶ Capitulum vicesimumquintū continēs consolationes sup pdzo pisi.presertim graui et incurabili.

Vicesimoquinto post p̄missa ad illustrem dominā cōsolatricem accessit et alius tristis cōquerens ei q̄ multū grauet ipsum pdzopisis. Vt illa mox eidem cōsolationis gratia quinqz adiunxit de suis puellis.

¶ I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. O amice scias q̄ in ydropico inflatio cor, poralis tollit inflationem superbie. que est ydropisis mentalis. quō em̄ hō mente inflaretur seu intumesceret. postq̄ in tali statu se esse senturet. quēadmodum in lege mopsi scribitur. nullus deinceps intumescat superbia. Nec obicia² q̄ in ydropico tumor corpis. et mē, bror significat superbiam. quia nō est sacramentū quod efficiat qđ figurat. sed est superbiendi impedimentū hoc efficiēs in homine q̄ dē vanitate superbie. vel nihil oino. vel minus curat. Sed quid. Nōne hoc maximū bonum est malicie morbi p̄ponderās. Profecto sic. Nempe carere mīmo gradu superbie. melius est multo q̄ carere corporis inflatione. nimirr mīmus gradus nō sublatus tantā penam induceret. siue in inferno. siue in purgatorio. q̄ oīm ydropicorum pena seu temporalis passio simul aggregata. nullo modo esset tam acerba et afflictiua.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. O karissime si aduerteres quid optetur ydropisis: de ipa tua ydropisi nō sic turbareris. Ecce in ydropico a quo si humoris incorpatō impedit. haut dubiū incorpatōes humoris voluptatis. nec obstat in cōtrariū significatio illa qua dicitur. q̄ i ydropico p inflationem genitaliū luxuria significatur. esto em̄ q̄ ita dicatur. tn̄ sufficit ad ꝓpositū q̄ per illam inflationē voluptas luxurie non efficit² nec pficit². sz magis corde despicitur. et corpaliter etiā ꝓpter ineptitudinē impeditur. et nōne hoc bonū est. et malicie morbi p̄ponderās. Est vtiq; nō modo ad euadendum penā a deo impatam. de qua dicitur. q̄ntum in delicijs fuit. tantum date illi tormentū et luctum. sed etiā. quia firmiter est tenēdum. et nullatenus dubitandū. quin deus tandē ad sanitatē mēbra restituat. que hic morbis vulnerat. quippe ipe vulnerat et medetur. et insup mēbra illa sanata ceteris paribus p̄alijs claritate glorioſa decorat et honorat. ¶ Rursum p̄dicta incorpatio aquosi humoris in ydropico impedit q̄plurimū viscosam incorpationē p̄ cupiditatē bonor tempalium aque similiū. que oīa p̄transeunt more fluentis aque. Ita sane q̄ nec habita insepabiliter mēti adhereant ad modū reror adinuicē p viscū diuctarū. que sine laceratione vix abinuicē sepantur. nec etiam nō habita que affluūt tali firmo tenore seu incorpatione cordi applicentur. vt sic leue sit ydropico implere hoc psalmiste osilium. Diuitie si affluāt nolite cor apponere. et nōne etiam hoc magnū bonū est malicie morbi p̄ponderās. s. cor habere liberū in pnti et inoccupatū. vel ad liberaliter et hylariter dandū inclinatū ad diuinā dilectionē ꝓmerendū. quippe hylarē datorez diligit deus. et in futuro eternis diuitijs copiose remunerandum.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. Non solū ꝓpter potum aque efficitur quis ydropicus. sz etiā propter potū vini. et sicut in corpe ydropici

vinum supflue potatum cõuertitur in aquã. mẽbra sua supfluitate ingrossantẽ: ita in interiori hoie seu in mente vinũ spũalis leticie si nõ seruet' mod9 et mẽsura. nõnunq3 ouertit' i aquã supfluaz carnalis voluptatis. et amoris fluxibiliũ rez. quibus qdammõ incozpatis ingrossatur et intumescit venter mentis. seu homo interioz. et p quandã redundantiã etiaz qñq3 exterioz. Hec tñ spũalis pdzopisis facile curatur p pdzopisim cozpalem. quid ni curet'? Nirum etẽ esset q3 qs supfluo amoze ad carnales voluptates. vel ad res fluxibiles afficeretur qñ cozpalis et incurabilis pdzopisis vicinã sibi mortẽ minaretur. Nõne igitur pdzopisis cozpalis que nõ põt inducere nisi mortẽ tempalem nõ solum patiẽter toleranda est. sz etiam amanda. vtpote p quã facile curat' dicta pdzopisis spũalis. que nata est inducere mortem eternalem.

IIII. CONSIDERATIO.

QVarta puella sic ait. Noueris frater q3 in pdzopico gũitas põderosi cozpis excludit gũitatẽ et ponderositatẽ peccatoz. de quibus psalmigraphus. Iniquitates inquit mee sicut onus graue grauate sunt sup mẽ. Quid ni excludat' cum aggũatus suo dolore vir possit de peccãdo cogitare. cum põccupet eũ cogitatõ de morte sibi iminẽte. attẽdendo miserabilẽ statum suũ in quo peccãdi solaciũ necesse est cessare. Audi venerabilẽ ieronimũ. Memto inquit mortis tue et nõ peccabis. Sed et magn9 pater Aug9. Nihil inq3 sic reuocat a peccato. q3 frequẽs mortis meditatõ. Quid ergo. Nõne maximũ bonũ est etiam minum peccatũ mortale impedire in homine. eo q3 est adeo graue. q3 nec oms montes possent hominẽ premere tam pfunde qntum vnũ peccatum mortale. est em sicut lapis suspensus in collo canis qui submergi debz. quia sicut tunc primo sentit canis grauitatẽ lapidis cum de naui picitur. ita et aima tũc primo sentit gũitatẽ peccati cum a cozpe sepatur. et a naui militãtis ecclesie elongatur.

V. CONSIDERATIO.

QVinta puella sic ait. Scias frater q3 in pdzopico etiã pigricia pedum magnũ bonũ opatur malicie morbi ppenderãs. nõ solum em impedit pgressum ad malũ de quo loquẽs psaias. Dedes inquit eoz ad malũ currũt Verũ etiã occasionẽ dat ad optima pficiscẽdi. Natura em seipam iuuat. et q3 non pualet p modũ vnũ. supplere nititur p alium. quẽadmodũ infatigabil' paulus. sicut distinguebat de modis essendi dicens colosensibus. si cozpe absens sum. sed spiritu vobiscũ. Ita etiã dum victus esset nec cozpalibus pedibus ihrlm venire posset. distinguebat de modis pcedendi et cogitans illo venire pedibus spiritus dicebat. Alligatus ego sum vado in ihrlm. pdzopicus itaq3 ppter pedum suozum imobilitatẽ occasionem habet cogitandi deueniẽdo etiã nunc in ihrlm celestem pedibus spũalibus. et infatigabilibus affectuum pedibus mentis

seu interioris hominis ad societatē ciuium supnoꝝ.iuxta consiliū venerabilis ieronimi.Infinita inquit heremi vastitas terret.sed tu paradysuꝫ mēte deambula.quotienscunqꝫ cogitatōe.ac mēte illuc cōscenderis.totiens in heremo non eris.Hec ille pater.Venerād⁹ et bene quidem. quō em̄ manebit in vasta heremo qui non p̄ōt esse solus.vtpote quem associat supnoꝝ ciuium maxima multitudo. Audi iterum p̄fatum patrem venerandū.Sapiens inquit nunq̄ solus esse potest.habet em̄ secum om̄s qui sunt et qui fuerunt boni. et quod corpe non potest.cogitatione oplectitur.

¶ Capitulum vicesimumsextum continens ōsolationes super ptisi et ethica febre.

Vicesimosexto post premissa ad p̄memoratam dominā consolatrice accessit et alius tristis cōquerens se esse p ptisim et ethicam febrem consumptū.Cui illa gratia consolationis quatuor deputauit de suis puellis.

¶ I.CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait.O amice cur de ethica vel ptisi turbaris? Profecto si tu scires quid hij morbi operarentur boni.non sic inde turbareris.Vis scire quid opentur?Ecce in ptisico vel ethico attenuatio seu exinanitio pinguedinis corporalis patienter tolerata.opatur pinguedinē gratissimam ipsius mentis seu interioris hominis.Sed si forte queras.est ne aliqua mentis pinguedo?queraꝫ et ego a te. nunquit non quandoqꝫ appellari audiuisti spirit⁹ pinguedinem? vel nunquit non legisti cibum esse sacramentalem qui summe impinguat non corpus.sed cor.non ventrem.sed mentem? Bene q̄ ad pinguedinem huiuscemodi ip̄ius mentis seu interioris hominis operetur seu disponat maceratio et corporalis pinguedis consumptio patienter ꝑpter deuꝫ tolerata.hoc sic intelligas.nam et vniuersaliter quando conditio aliqua corpi et anime analogice conuenit.si priuatio illius in corpe patienter toleratur.tunc secundum potius esse suū in mente recupatur.verbi gratia.Sanitas analogice conuenit corpori et anime.et si eius in corpore priuatio per infirmitatem patienter toleretur.tunc sanitas menti acquirit⁹.Vñ in patrum libro dixisse dicitur sancta sincletice. Infirmitas totum corp⁹ nr̄m tenet.sꝫ interiori hoī nr̄o sanitas crescit.Similiter secūdum egregiū doctorem Gregorium.Si a carne hoc quod libet.id ē delectat abscidimus.mox in spiritu hoc quod delectat inuenim⁹. Sic et scriptura dicit.Infirmitas grauis.puta que excedit mēsuraꝫ facit mentē sobriam.id est tenentē b̄riam.seu mensuram. Sed quid? Nunquit non pinguedo spiritus seu spiritualis malicie. p̄edicti morbi pinguedinē corporis consumentis p̄ponderat?Vtiqꝫ.Nam et pinguedini corporis p̄ponderat pinguedo spirit⁹ et anime seu mentis.quēadmodū ip̄i corpori quod est de limo p̄ponderat anima que est angelica similitudo.et mens nostra dei ymago.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. Cur o frater de tua macerationē et attenuatione tm̄ doles? Cur pinguedinez magis diligeres? Cur nō attendis scripturā illam que dicit? Mittet dominator dñs pinguibus eius tenuitatē. id est attenuatōez. de qua dixit sanct⁹ job. Spiritus meus attenuabitur. id est anhelitus mīorabitur. Sed de hoc non terretur. quinimo cum post ad modū ptisici vl ethici seu hoīs iam consumpti loquēs dixit. pelli mee cōsumptis carnibus adhesit os meū. et derelicta sunt tantūmodo labia circa dētes meos. mox consolatur se per hoc q̄ subiūgit. Scio q̄ redemptor meus viuit. et in nouissimo die de terra surrectur⁹ sum. et rursum. circūdabor pelle mea. et in carne mea videbo deum. Cur ergo et tu ptisi vel ethica consumptus non teip̄m cōsolaris pari modo. in hoc quidē q̄ caro tua deperdita restaurabit? et post modicū huius tempis in melius q̄ si nulla eam infirmitas cōsumpsisset reformabitur. qn̄ et impassibilis reddetur. et gloriosa claritate supinduetur.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. Tu homo q̄ de amissa tua p ptisim vl ethicam corporali pinguedine intantum curas. queso scrutare scripturas. Nōne dicit ꝓpheta? Sicut adipe et pinguedie repleat⁹ aia mea: et labijs exultationis laudabit os meū. Nunquit hic pinguedinem carnis sue exoptat? et non magis de anima curat. qui dicit? Repleatur aīma mea sicut adipe et pinguedine. Quid igitur curas de corporis pinguedine? Propheta otentatur de pinguedinis similitudine quā p aīa sola petit. sicut inquit adipe et pinguedine. qō ꝓpter aduerbiū sicut. pōt intelligi de similitudie. forte dices. quenam est illa similitudo? Ecce pinguedo sicca humectat. pinguedo frigida inflāmat. piguedo hylarē reddit et delectat. dicēte psaia. Delectabitur in crassitudine aīma mea. Petit ergo ꝓpheta effect⁹ similes effectibus pinguedinis. scz aiam suā tanq̄ aridā p deuotionem humectari. et tanq̄ frigidā p amorez inflāmari. et tanq̄ tristem p gaudiū spūs exhilarari et delectari. et q̄ntum ad hunc effectum principaliter intentū. postq̄ dixit sicut adipe et pinguedine repleatur aīma mea. subiungit imediate. et labijs exultationis laudabit os meū. s. quasi p redundantiā a gaudio spūs. quēadmodum alibi dixit. cor meum et caro mea exultauerunt in deum viū. quem quidē rōne gr̄itudinis laudabit os meū. Ecce ergo quō tanq̄ nihilum ducit pinguedinē corpis. vt per similitudinez obtineat quā solam postulat piguedinem mentis.

IIII. CONSIDERATIO.

Quarta itaq; puella sic ait. O frater nonne ꝓpheta deo loquens sic dicit? Holocaustum tuum pingue fiat. Sed quo pacto forsan inquies? Iudi filium syrach. Oblatio inquit iusti impinguat altare. et odor suauitatis erit in conspectu altissimi. quod

quidē secundū glosam quandā sic intellige. oblatio iusti.id est de iusto labore oblata deo.impinguat altare.id est mentē illius offerē/tis.que est altare dñi. Quid ergo. Profecto ptisicus vel ethicus si est homo iustus. et pinguedinē suā p macerationē quā in corpe suo patitur patiēter deo offert et libenter.impinguat altare.id ē mē/tem que est altū? aie. hoc inq̄ altare impinguat oleo exultationis. et odor suauitatis erit i ospectu altissimi. et nōne sic offerre semet/ipm deo.magnū quid est.et tale bonū q̄ malicie morbi pponderat in imensum. Nimiū sicut se habet altare.id est mens ipi corpi pre/ponderans.cum sit altius qđ est in aima. Ita pinguedo huius alta/ris sic se habet q̄ pponderat pinguedini corpis. Oresertim pingue/do olei exultationis ipi offerenti leuciā oferentis. que etiā ppon/derat rōne durationis.cum quasi mometanea et durationis breuis/sime sit pinguedo corpalis. Rursum pinguedo dicti altaris.ea scz que dicta est intm etiā pponderat pinguedini fetēs corpis in quantū ex ea in cōspectu altissimi iam actu psenti in tempe pcedit odor suauitatis.id est qui altissimo est delectabil' et suauis. quo so/lo mouēte leuis esse deberz infirmitas osumens pinguedinem cor/poris oversam in dictā odoriferam pinguedinez que deo patri esse creditur delectabilis.

Capitulum vicesimumseptimū continens osolationes sup effi/mera.terciana.qrtana.acuta.et quac ūqz febre etiam grauissima.

Icemoseptimo post pmissa ad sepedictā dñam cōsolatricē accessit et alius tristis.et de diversis febribus qs p vices pateretur est oquest?. Ac illa ad cōsolandū eum de omni/bus de suis ei puellis quatuor assignauit.

I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. Noveris amice ex patrū libro q̄ cum qui/dam peteret ab heremita vt sanaret eum a terciana. rndit.rem tibi necessariā cupis abicere. vt em corpora nitro.ita aime langui/ribus et castigationibus purificant. Hec ille. Cur ergo oqueris de febre.aut cur eam velles abicere qua diuina dispesatione bene tecum agitur ad purgationez anime tue. quasi post partum eius.id est postq̄ habitibus vitiorū impregnata a dyabolo per actus viti/osos pepit tibi morte. An velles eam post partū hmōi multis forte peccatorū sanguinibus sordidatā non purificari. an pro eius puri/ficatione nō otentari de medicina seu remedio expissimi et fidelis/simi medici.de quo habes psumere q̄ si aliud remedium tibi magis proficuum nouisset.illud tibi adhibuisset.

II. CONSIDERACIO.

Secunda puella sic ait. Amice adhuc noveris quod quidam di/cebat. q̄ dives est cristianus qui non habet nisi solam febrem quatuor accessionum.vel etiam solam effimeram. dummodo solum

sciat et velit de illa cum deo negociari. Hec ille. Sed tu dices forte quo pacto hoc intelligam? Ecce licet istud modis posset ꝯplurimis declarari: hoc ad presens sufficiat. ꝙ diues est qui magna vel multa possidet. Sed quid? Certe possessor anime sue rem magnam possidet: quippe aīa ſm magnum patrem Augustinum maior est ꝙ tota celi machina. nōne etiam multa possidet dicente mundi sapiente ꝙ aīa est quodāmō oīa? Sed ecce dicit animam amator pariter et estimator. In patiētia vestra possidebitis aīas vestras. cū ipō autē prudēter negociamur. si patientiā habeam⁹ circa penam de qua otentari videtur. Si ergo imittat nobis febrem quatuor accessionū. vel effimerā. cum non puniat bis in idipm. de patiētia nostra circa illā videtur ꝙ oīmbus nīs culpis otritus et cōfessis otentari. si in illa nos otingat morte pueniri. ꝙ hunc igitur modū possumus diuites fieri. ¶ Dices forte audire desidero et aliū modum. Audi igitur. Nōne diues esset qui cum deo negociādo lucraret⁹ rē equivalentē centūmilib⁹ marcis auri. Vtiq; talez diuitē esse necesse est fateri. Sed quid? Certe ꝙ febrē vnicā. vel effimeram patienter toleratā quēadmodū est dictū pro oīmbus peccatis suis a deo suppotari a maximis penis purgatorij vel inferni. hoc equivalet centūmilibus marcis auri. per hoc igitur patet ꝙ diues est censendus qui hoc habet. si ergo volumus diuites fieri de febre qua in cambio dei mercamur. dictū equivalēs non debemus conqueri vt impatientes nec tristari.

¶ III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. Cur amice turbaris de febribus? Ecce de quodā egregius loquēs pater Gregorius sic dicit. Nesciebat ꝙ multo meli⁹ arderet flāmis febrīū. ꝙ igne vitiorum. et tñ cum febre corripimur. quia vitiorum estum qui occupare nos poterat cōsiderare negligimus. de pcussione murmuramus. Hec ille pater. Tu ergo ex his verbis eius motus. vitiorum tuorum estum cōsiderare non negligas. qui te deducere secū possent ad eternas flāmas. Nimirum sicut ſm ꝓhos idem est locus vnius globe et totius terre. Ita idez est locus ignis vitiorum. et flāmarum eternarum infernaliū. si non hic ignis vitiorum extinguatur. non igitur mu̅mures. nec recuses ardere flāmis febrium breui tempore duraturis. quibus deus te corripit. ne per estum vitiorum descendas ad infernum tanꝙ ad locum ei⁹ proprium. cum eternis flāmis penarum infernalium. nec causeris de febrilis estus prolixitate. nam et hunc plixiorem cruciatum requirit vel quandoq; vitiorum tuorum prolixitas. dicto patre testante. Durum inquit non estimes esse qđ pateris. dum exterius cruciatib⁹ ab interna passione liberaris. diuina dispensatione agitur. vt prolixiora vitia. plixior egritudo exurat.

¶ IIII. CONSIDERATIO.

Quarta puella sic ait. O amice audi pro tua consolatione ex parum libro quid de febricitate corpe dixerit sancta sincletice. quis inquit corpus validis frebrib⁹ inflāmetur. Insup etiā si intolerabili siti affligat². siquidē peccatoz es qui hec sustines. recordare futuri seculi penas. et eternū ignem. et iudicialia tormenta. et ita non deficies ad ea que in pñti otingunt. Insup et gaude qz visitauit te de⁹. et illud famosissimū dictū in lingua habeto. castigās castigauit me dñs. et morti nō tradidit me. si ferrū es p adhibitum tibi ignem amittis eruginē. q si iust⁹ es. et hec pateris. de magnis ad maiora promoueris. Aurum es. sed p ignem pbatior eris. Si febribus et rigore frigoris castigaris. memor esto quod scriptura dicit. trāsiuimus p ignē et aqm. vt quod sequit² mereamur. vt inducamur in refrigerīū. obtinuisti primū. expecta szm. O q⁹ gratū hoc secundū scripturā expectandū tanq⁹ dulce tempamentū lesiui frigoris et caloris in futuro p̄sus exclusiuū. et sic szm ista p febrez. nūc frigore. nunc calore. hic pro tempore grauantē. si patiēter sustinueris. et cum deo prudēter negociatus fueris. euades in futuro penā grauissimā in ferni. que est trāsitus ad calorē nimiū ab aquis nimiū. id est a vehemēti frigore. quippe szm magnū patrem Augustinum. Homo peccat ex timore humiliante. aut ex amore male inflāmante. quibus hec due pene respondent.

Capitulum vicesimumoctauū continēs desolationes hois circa signa habentis de brevitate vite. et tempestiua morte.

Vicesimooctauo post premissa ad illustrē dominam cōsolatricem accessit et alius tristis perturbatus ꝓpter certa signa brevis vite sue. et mortis tempestiue. cui illa pro desolatione mox de suis puellis quinq; adiūxit.

I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. O karissime cur turbaris signa hñs brevis vite. An nescis q szm poetam. dulce natale solū. Igitur de lōga via et pegrinatione clude oppositū. s. q priuat te q̄diu durat dulcedine patrie. de qua etiā dstat q nō potest exerceri sine lassitudine. Sed quid. Profecto longa vita est longa via. et longa pegrinatio. Audi illustrē Senecā. Morieris inquit. et subiungit. Peregrinatio est vita. cum multū ambulauerim. diu redeundus est. Audi et quendā patrem pulcre loquentē. quid est inquit vita mortalis nisi via. et quale sit frēs mei ppendite in via lassari et viā nolle finiri. quasi dicat. hoc stulticie attestat². quare de brevi vita que pegrinationis lassitudinē finit. et ad dulcedinē patrie cito perducit nō nisi stultus homo turbatur.

II. CONSIDERACIO.

Secunda puella sic ait. Cur homo velles lōgam vitam. Nescis q hec vita tota deducitur in valle miserie. Audi filiū syrach.

Melior est inquit dies mortis die natiuitatis. cuius quidem dictū sic inuenitur declaratū. quia mors est egressus a miseria. sed natiuitas est ingressus ad miseriam. melior aūt est egressus a miseria q̄m ingressus. eodē quoq; pacto melior est breuis vita q̄ lōga. s. propter longā miseriā. Sed quid nōne stultissimū est longā miseriā desiderare. Nōne melius esset miseriā breuē q̄ longā esse. Vt quis em̄ alias dixisset ꝓpheta heu mihi. quia incolatus meus ꝓlongat⁹ est Deniq; eiusde ꝓphete sentētia est. si i potētatib⁹ octoginta anni et amplius eor̄ labor et dolor. de breui igitur vita tanq̄ de meliori et minus misera nō est habenda tristicia.

¶ III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. O homo mortalis peto cum sorore mea vt sciaſ primo quid sit vita: et deinde an longa vita sit appetēda Ecce magnus pater Aug⁹ hanc vitā mortalē vocat vitalē mortē. Sed et Seneca illustris. Quottidie inquit morim². quia quottidie pars aliqua vite demitur. et tūc quoq; vita decrescit cū crescimus. hinc et in libro regū dicit². Oēs morimur. et quasi aque dilabimur sup terrā. Deniq; et nos cantu sonoro recognoscimus q̄ media vita in morte sumus. Appetens itaq; longam vitam. appetit lōgam mortē. seu longum mori. Sed mors vl̄ mori mīme videtur inter appetibilia oputari. Dices forte ꝓpter bñ agere vellē diu viuere. Sz q̄ tu magis studere debeas prudēter agere. et bonos actus q̄ dies multiplicare. de hoc audi illustrē Senecā. Vnus inquit dies hoīm eruditor̄ pl⁹ valet q̄ impiti lōgissima etas. Sane qđ otra tristiciā sufficit. Si de breui vita gaudere nō potes. Sis velind ifferēs cū magno patre Augustino qui soluſ cū deo colloquiū hñs. de salute inquit corpis mei q̄diu quid mihi sit vtile nescio: tibi dñe hoc cōmitto. Idē quoq; suadet canonica scriptura petri. Omnē inq̄t sollicitudinē ꝓiciētes in eum q̄m ipsi cura est de vobis.

¶ IIII. CONSIDERATIO.

Quarta puella sic ait. O homo cur q̄reris de breuitate vite quasi bonum sit nos hic esse. Ad cuius sciendū otrariū. Audi pēm clareallis. Quō inquit iam bonū est nos hic esse. Immo vere molestum est. graue est. piculosum est. Nimiz vbi malicie plurimum. sapientie modicū. si tn̄ vel modicum inuenit². vbi viscosa oīa. oīa lubrica opta tenebris. obsessa laqueis peccator̄. vbi piclitantur aīme. vbi spiritus affliguntur sub sole. vbi nihil nisi tantum vanitas et afflictio spirit⁹. Hec ille. et certe bene. Nam et josie regi iuda pro magno beneficō ꝓmissum est a deo q̄ ipm̄ citius ad patres suos in pace colligeret. ne mala ventura sup terram videret.

¶ V. CONSIDERATIO.

Quinta puella sic ait. O hominum stultissime. si sapiēs esses nō longam. sed bonam vitam appeteres. Audi illustrē Senecam Sapiens inquit semp cogitat qualis. non quāta sit. non em̄ viuere bonū est. sed bene viuere. Hec ille. Sed quid Profecto multū differt longa vita a bona vita. Audi rursuz eundē illustrē. Homo inquit vite emendat⁹ est. nō donat⁹ Heu q̄ multa penitenda omittū tur viuēdo diu. Sz certe vita i q̄ omittūt² mlta penitēda. hec vt sic non est bona vita. longa est vita vt in pluribus non pōt dici bona vita. eo q̄ nec bene recta. nec secura. Audi adhuc p̄dictū illustrem Discas inquit vitā otemnere. nemo illā bñ rexit. qui nō otempserat. nulli potest secura vita otingere. qui de p̄ducēda nimis cogitat. Dices forte de p̄ducenda non cogito. sz de pficieda. Sed audi iti dē dictū illustrē Vita inquit ñ est impfecta si honesta ē. vbiq; desines. si bene desines. tota est. sz et forte desinēdū est. ñ est res magna viuere. oms serui tui. et aimalia viuūt. Hec p̄dictus vir gentilis. Audi igitur et catholicos de malis accidētibus lōge vite. Ecce magnus pater Augustinus verbum illud canonicū tractās que est vita vestra. vapor est. ad modicū parens. Vita inquit hec est dubia. vita ceca. vita erūnosa. quaz humor est timidant. dolores exterminant. ardores exsiccant. aera morbidant. esce inflant. ieiunia macerant. ioci soluūt. tristicie osumunt. sollicitudo coartat. securitas hebetat. diuitie iactant. pauptas dicit. iuuētus extollit. senectus incuruat. infirmitas frangit. meror deprimit. et post hec oia mors interimit. vniuersis gaudijs finē imponit. ita cum esse desierint ñ fuisse putentur. Hec Augustin⁹ pater de p̄nti vita angusta. de q̄ et venerād⁹ antistes Ambrosius. Tantus inquit malis hec vita repleta est. vt compatione eius mors remediū esse putetur non pene. nā ideo breuem illam fecit deus. vt molestie eius. quia p̄speritate vinci non poterant. tempis exiguitate finirentur.

VI. CONSIDERATIO.

Sexta puella ad tempestiuā mortem intentionem suam dirigēs sic ait. O amice de morte tempestiua si bene intelligeres plus gaudere q̄ turbari deberes. Audi vincentium quendam francozuz regi scribentem. Mors inquit iudex est. cuius iudicio subiciuntur omnes. etiam reges et impatores. Iudex iste trinam citationē secūdum iuris formam solet facere. prima est egritudo. secunda corporis defectio. tercia vero pemptoria est. quā non per nunciū facit. sed ipsamet venit. quādoq; tamen pro tribus vnam facit. quando. s. iudex sumus sub quo mors est iudex delegat⁹. ex aliqua causa vult festinare. nam electos suos quādoq; citius euocat ne cadāt malos etiā. ne peccata peccatis supaddāt Hec ille qui de scdo suo motiuo illud p̄s inducit Viri sanguinū et dolosi non dimidiabunt dies suos. De primo vero illud inducit sapientie. Iustus si morte

preoccupatus fuerit in refrigerio erit.placens deo factus.dilect⁹ et viuens inter peccatores translatus est.rapt⁹ est.ne malicia mutaret intellectū eius. aut ne fictio decipet animā illius ꝺsumatus in breui expleuit multa tempa.placita em̄ erat deo aīma eius.propter hoc propauit educere illum de medio iniquitatū.Deniqꝫ cōtra tempestiuā morte ꝺsolatur etiā illustris Seneca.Iuuenis inquit morieris optimum est anteq̄ optes mori. Iuuenis moriar fortassis alicui malo te seducet fortuna.et si nulli alij.certe saltem senectuti.Hec ille. Sꝫ et vincētius hystoriogꝑphus quintilianū quendam inducit sic dicentē.Siquis sciat quis sit bonoꝝ finis.qne vera felicitas.nunq̄ sibi videbitur p̄matura morte piturus.

¶ Capitulum vicesimūnonum continens cōsolationes sup̄ morte de propinquo imminente.

Vicesimonono post p̄missa ad p̄dictam dominā consolatricem accessit et alię tristis de ꝓpinqua morte sua totaliter pturbatus.cui illa ꝺsolationis gratia q̄tuor exhibuit de suis puellis. ¶ I.CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. Cur amice de morte īminente tm̄ dq̄reris? et nō potius ipam delectabiliter amplectēs maiorꝝ iudicium sequeris? Sequaris sanctorꝝ de morte iudiciū.qui nouerint mortis finē et terminū bonū.Vtiqꝫ et optimū. Ecce venerādus Ambrosię Mors inquit corpis iustis videt² bona.iustis nanqꝫ q̄etis est portus.dicit aūt et martir ciprianus.Mortalitas ista xpi hostibus pestis est.eius aūt seruis salutaris excessus est. et nōne in iudicando de morte vterqꝫ istorꝝ sequēdus ē? Seq̄ris in hoc iudicō jobem os aureū.Mors inquit munus est nature iam corrupte.que nō ē fugienda.sꝫ amplectēda.Seq̄ris i hoc iudicio magnū p̄em Augustinū Quid est inq̄t mors.relictio cōpis.depositio sarcine q̄uis.s.ipius terreni corpis.Nam corp⁹ qđ corrūpit² aggꝫuat aiam.et terrena inhabitatio deprimit sensum multa cogitante.Seq̄ris et p̄em clarevallis.Bona inq̄t mors iusti ꝓpter requiē.melioꝝ ꝓpter nouitatem. optima ꝓpter securitatē.Qui pr rursum sic dicit.Dreciosa mors sanctorꝝ.p̄ciosa plane tanq̄ finis laborꝝ.tanq̄ victorie ꝺsumatio.tanq̄ vite ianua.et pfectē securitatis ingressus.Seq̄ris quoqꝫ et ipsuꝫ paulū qui morte sitiuit.qꝫ cupiuit dissolui.et esse cū xpo.de quo loquens magn⁹ p̄ Aug⁹.Qui inquit desiderat dissolui.et esse cū xpo. nō patiēter moriē².sꝫ patiēter viuit.et delectabiliter moriē².Deniqꝫ seq̄ris et mris ecclesie de morte iudiciū p p̄em clareuall̄ insinuatū Nouit inq̄t ecclesia q̄ melioꝝ ē dies mortis die natiuitatis.et q̄ oritus hoim tristicia comitē².inde est q̄ martiꝝ morte nō natuitates solēnisat ecclesia. morte eoꝝ nataliciorꝝ nomīe notans.quib⁹ factus est de morte natalis.tunc em̄ ceperunt nasci ad vitā.cū vitam deposuerūt ꝓ vita.Hec dict⁹ pater. ¶ II.CONSIDERATIO.

Secunda pulla sic ait. O amice cur de morte tibi iminēte tristaris et non potius gaudes put nedum exemplis. sed et rōibus moueri poteris? Nimiꝝ tres pro nunc occurrūt rōnes mortē hylariter et amabiliter suscipiendi. Prima quidē est. quia mors est iudiciuꝫ dei. hoc aūt amplectendū est iusto homini. dicēte filio syrach Nolite metuere iudicium mortis. hoc em̄ iudiciū a dño om̄i carni Audi illustrē Senecā. Morieris inquit nec primus nec vltim⁹. om̄s te antecesserūt. om̄s te sequētur. et vere iudicium mortis iustum est. quia nec psonas accipit. nec exceptiones friuolas. nec aduocatos vel intercessores. vel appellātes admittit. Hec docet expientia. et nihilominus q̄ psonas nō accipit. hoc ex scriptura patet docente. q̄ mors om̄ibus sit omunis iuxta dictum filij syrach. cōionē inqt mortis scito. Hinc et egregie hildebertus quidā cenomanēsis metrice sic ait. Inter opes ac delicias populiqꝫ fauores. Hoc animus recolat. hoc tua lingua sonet. Mors dn̄m seruo. mors sceptra ligonibus equat. Dissimiles simili. cōditione trahens. Secūda ratio est quia finis peccati mors est. Sed quid? Profecto vir iustus cui⁹ est iusticiā sitire habet optare peccatū finiri. Iuxta illud danielis. Finem accipiat peccatū. et deleatur iniquitas. et adducat iusticia sempiterna. Vis aūt scire q̄ mors sit finis peccati? Audi archiantistitem Ambrosiū. Grauius est inquit ad peccatū viuere q̄ etiam in peccato mori. q̄m impius peccatum auget q̄diu viuit. et si moriatur. peccare desinit. Audi rursum eundē. Nonnulli ait phi disputauerūt impijs obesse absolutionē. p̄desse vero mortē. eo q̄ in illa sit intentiuꝫ delinquēdi. in morte aūt finis delicti. Vñ et iuxta eccle, siasten. mortuus viuēti p̄fertur. quia peccare desijt. et mortuo nondum natus. quia peccare nescivit. Tercia ratio est. quia mors timorē mortis aufert. qui etiā ipa morte grauior est. Vis de hoc doceri? Audi illud poeticū. Morte mori melius. q̄ mortis ducēre vitā Denam minor subito. certā pferre ruinā. Quā q̄ pineas. sustinuisse diu. Hinc et illustris Seneca. Crudelius est q̄ mori semp̄ mortē timere. Sed et ille magnus antistes Ambrosius. His inquit certe nō est graue mori. quibus timor mortis est grauis. sed graue est viuere sub metu mortis. Non est igitur mors grauis. sz metus mortis. Audi eundē rursum. Quāti inquit deniqꝫ mortē merori. q̄nti mortē formidini p̄tulerūt. iudicātes grauiorē esse metū mortis q̄ mortē. adsuis malis mors nō timet. sz vite miserijs antefertur. q̄ exitꝰ moriētis expetitur. vt formido viuentis euitetur. Hec ille antistes.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. O amice vis ne post premissas sororis mee rōnes etiam ad idem alias tres audire? Ecce prima istaꝝ est. q̄ mors nihil aliud est q̄ carceris effractio. Vt dici potest q̄ mors ostium nobis efficit in carcere in quo capti detinemur corpore. s. in mundo. Audi de hoc psalmistam deo loquentez. Educ inquit de

carcere animā meam. Sed quis captiuus non multum libenter vel
let de carcere liberari? Hinc etenim paulus ait. Infelix ego homo?
quis me liberabit de corpe mortis huius? Secunda ratio est. quia
mors naturalis debiti solutio est. Vis hoc scire? Audi varronē quē,
dam. Cum inquit natura ligat. qui mori graue fert. Duplexq; ma-
lum est. cum moleste ferimus quod necesse. Hinc et illustris Sene-
ca. Illum inquit lauda et imitare. quem non piget mori cum iuuet
viuere. que est em̄ virtus cum eiciaris exire. sapiens nil inuitus fa,
cit. necessitatē effugit. quia vult q̄ illa coactura est. Audi eundem
rursum. Morieris inquit. et respondet. hac conditione intraui vt ex,
irem. Morieris. gentium lex est. quod acceperis reode. Morieris.
stultum est timere. quod vitare non possis. Morieris. istud nō effu,
git etiaz qui distulit. pegre morieris. ego qd̄ debeo soluere parat?
sum. videat feneratoz quo me appellet. Audi deniq; venerandū an,
tistitem Ambrosium. Mortem inquit probamus non esse lugendā.
quia omnis est. et debita cunctis. ¶ Tercia ratio est quia mors ē
periculoz̄ euasio. quibus vndiq; vita p̄sens obsessa est. Iuxta il-
lud pauli. piculis fluminum. piculis latronū ⁊c̄. Hinc et ille poeta
ouidius dicit sic. Occurrunt animo. peundi mille figure. Morsq; v7
minus pene. q̄ mora mortis habet.

¶ IIII. CONSIDERATIO.

Quarta puella sic ait. Adhuc frater audi et alias rationes ꝓpo,
situm confirmantes. quarum quidem hec prima est. q̄ mors mi,
seriarum finis est et obliuio. Audi Senecam illustrem. Mors inq̄t
malorum omniū remediū est. Idem Seneca in agamōne dicit. q̄ ru,
dis est tyrannis qui morte penam exigit. quia sez ip̄m a pena libe-
rat. quē punire se credit. Audi quoq; et venerādū antistitē Ambro,
sium. Nulla inquit potest esse iocūditas inter has vite nostre ama,
ritudines ac dolores. que vel ex corporis infirmitate. vel extrinse-
cus accidentium incōmoditate generantur. Anxij em̄ semper et ad
ipsa letioruz vota suspensi quodam fluctuamus incerto sperantes.
dubia p certis. incōmoda pro secundis. caduca pro solidis. nihil
habentes potestatis in arbitrio firmitatis. in voto plusq; aduersoz-
rum dolore frangimur. q̄ secundoz fructu patimur. Deniq; quid
nobis miseris qui tanq̄m spoliati et nudi in hanc vitam proicimur.
corpore fragili. corde lubrico. imbecillo animo. anxij ad sollici-
tudines. desidiosi ad laborez. proni ad voluptates. non nasci lōge
melius secundū sententiā salomonis. Vnde sanct? job cognoscēs
nasci malorum oim esse principium. diem qua natus fuerat pire op,
tauit. vt toleretur origo incōmodorū. optauit pire diem sue gene,
ratōis. vt die accipet resurrectōnis. Deniq; fuisse quidam feruntur
populi qui ort? hoim fugerent. obituq; cum gaudio celebrarent.

eo q̄ ex eis mundi p̄cellas emersissent. nos quoq; natales defūcto-
rum dies obliuiscimur. et eum quo obierunt diem celebri solenni-
tate renouamus. Itaq; sicut ade peccanti pro pena dictū est. male-
dicta terra in ope tuo ⁊c̄. sic etiam additum est pro remedio. donec
reuertaris in terrā ⁊c̄. Ideo dicit etiā catho. Eac tibi p̄ponas. mor-
tem nō esse timendā. Que bona si nō est. finis tñ illa malorum est.
Mors ergo pro remedio data est. que finis malox est. Hec p̄dict⁹
antistes. Sed et p̄ter hoc de mortuis dixit Iohānes in apocalipsi
Ammodo iam dicit spūs. vt requiescāt a laboribus suis. Dixitq; et
filius syrach. Melior est requies eterna. q̄m languor perseuerans.
Secūda ratio est ista. quia mors eterne ac iocūde vite est ingres-
sus. est em̄ porta glorie seruis dei. ipsa est inchoatio vite. et natiui-
tas sm̄ spm̄ nobilior. q̄ natiuitas sm̄ corpus. Vñ transitus sancto-
rum natale eox ab ecclesia appellat². Tudi ad p̄positum glorioſū
martyrē cypr̄ianū. Q⁹ inquit nunc morimur. ad imortalitatē morte
transgredimur. nec pōt eterna vita succedere. nisi contigerit hinc
exire non exitus iste. sed transit⁹ et itinere tp̄ali decurso ad eterna
transgressus. Hec ille. Sed et quidam Lactantius dicit. q̄ multi ex
ph̄is. quia eternas esse animas tanq̄ in celum migraturi essent. ipsi
manus sibimet intulerūt. vt eusippus. et zeno. empedocles. et extra-
tionis catho. Tercia et vltima ratio accedit. q̄ sc̄z ex morte mul-
tiplex bñficiū nobis p̄uenit. Vnde et venerādus pater Ambrosi⁹
pluribus bñficijs enarratis subiūgit. In resurrectione quox surget
eadem natura stipendijs mortis honoratior. Deniq; mortui qui in
xp̄o sunt resurgent p̄mi. dum in aera simul cum illis rapientur et
viui. Hec ille pater. Post cuius dictū vt testimoniū habeam⁹ etiā
ab his qui foris sunt. nequaq̄ iudico dictū tullij egregij locutoris
de mortis die loquētis reticendū. O inquit p̄clax diez cum ex hac
turbe colluuione decedā. et ad illud diuinū aimax cōcilium sece-
dam. p̄ficiscar em̄ ad viros sapiētes. et p̄cipue ad cathonē meū. cu-
ius corpus a me fuit crematū. quo nemo nat⁹ est melior. nemo pie-
tate p̄stantior. Hec homo ille gentilis. quid si fuiss̄ fidelis. Vtiq;
tunc q̄n dixit. secedā ad illud diuinū aimax cōcilium potius dixis-
set. accedā ad illud diumax p̄sonax atq; angelox familiare con-
tubernīū. q̄n dixit p̄ficiscar ad viros sapientes. pot⁹ dixisset ad vi-
ros sanctos et beatos deo sapide fruētes. et q̄n dixit p̄cipue ad ca-
thonē meū quo nemo natus est melior. potius dixisset ad johannez
zacharie. quo nemo natus est sanctior. vel ad johānē zebedei quo
nullus purior. nec xp̄o et eius matri familiarior et dilectior. Nos
igitur xp̄ani gloriemur de morte qua p̄ficiscimur ad dominū deū
nostx dominū vniuersox. ac ad glorioſam eius genitricē reginam
virginū. et generaliter ad societatē ciuiū supnox. Nec causetur q̄s
longam morā in purgatorio facientē ad tardius pueniendū. Limi-
rum otra hoc vide² illud johannis esse dictum. Venit hora et nūc

est quando mortui audient vocem filij dei.et qui audierint viuent. quippe dilationis tempus respectu eternitatis adeo est modicū.q̄ videtur quasi nūc finiri.et nihil distare reputandū.cui? prius simile per cognatam meam est dictum.

¶ Capitulum tricesimū continēs dsolationes super instanti agone mortis.et derelictione vite presentis.

Ricesimo post premissa ad illam illustrē sepedictā dominam consolatricem accessit et alius tristis sup agone suo instāte.et derelictione presentis vite admodū perturbat? Cui illa ad consolandum eum de suis puellis septem assignauit.

¶ I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. O amice.homo tuus interior gaudere debet in agone. eo q̄ a malo socio.vel ab hoste.s. ab exteriore. qui dcupiscit aduersus spiritū liberatur. Sed q̄ nūc tristis est aīma tua in agone vel circa. saltē vsq; ad mortem.hoc eo quidē reor esse quo te credis cum diues sis ingentia relictur̄.nec es memor supra traditionis neptis mee.que ex magni atq; magnanimi anthonij sententia dicebat. Nemo cū despexerit mundu;.reliquisse se arbitretur ingentia. Exiturus igit² e mūdo scias nō esse ingētia que reliques: quod quidē videres clarius.si dstaret tibi pntis et future vite differentia. Audi quid tibi dicit q̄tum ad vtrunq; illustris Seneca. Magna inquit existimas esse que relicturus es.postposuisti illā securitatem ad quā iturus es.retinet te huiꝰ vite fulgor a qua transiturus es tanq̄ in sordida et obscura casurum.erras.ex hac vita ad illam ascenditur.q̄ interest inter splendorē et lucem. cum hec certam originem habeat atq; suam.ille niteat ex alieno. hoc interest inter hanc vitam et illam. Hec fulgor venīēte extrinsecus pcussa est statim.crassam illi faciet vmbram quidquid obstiterit illa suo lumine illustris. Hec seneca. Et ecce vir iste gentilis q̄ntum ad ea appropīquat que sperare habz homo fidelis.s. nō se casur̄ in fetida et obscura.sz puentur̄ in lucē sanctā et securā. quēadmodū a xpo petimus pro aīmabꝰ defunctor̄ dicētes. libera aias ne absorbeat eas tartarus.ne cadant in obscura.sed signifer sanctꝰ michael representet eas in lucem sanctā.et subiūgitur.fac eas trāsire de morte ad vitam.que sz suo lumine est illustris. nec eclipsari potest ad modum vite presentis per crassam vmbram peccati.vel tenebre infernalis. Vnde hec vita psens q̄ntumcūq; ex alieno fulgeat.tamē secundū se non res ingens est.sed exilis.de qua fidelis agonisans habet non cadere.sed ascēdere ad lucem patrie celestis.

¶ II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. O amice forte tristaris circa agonem eo maxime q̄ relicturus es post te vxorē dilectam.atq; plem impuisam. Sed tu sup dnm qui pupillu; et viduam suscipiet. Iacta

cogitatū tuum. Iactent et ipsi si sint adulti cogitatum suum. et ipse eos enutriet. An deceptorium est dictū pphete id suadentis? Absit Est em̄ fidelis pphēta dñi. et ipe dñs vocatus est fidelis et verax. estq; pius et misericors. Iacta ergo secure sup dñm cogitatū tuum et ipe te enutriet. te inq̄ in celo in tua. et te etiam in psona plis in terra. Si em̄ amicus est. aliter ipse et filij artioris amoris necessitu dine tibi sunt astricti. et viscerosi? dilecti. quēadmodū ad spūales filios ait magnus Anthoni?. O viscera mea. sequit² verbū pphete et ad ipos filios tuos esse extendendū. Ita sane vt sup dñm cogitatum tuum iactantē ipe te enutriet in te. Vtiq; te enutriet. et in ipis pserim si mater nō esset que te decedēte ipos nutrire posset. necesse em̄ est pie credere q̄ ipos in hoc casu dñs assumeret. quēadmodu; dixit pphēta. pater meus et mater mea dereliquerunt me. dñs autē assumpsit me. Hunc igitur p illis. iacta tuū peipue qui rōis vsu carentis suum nō hñt quē sup dñm iactent cogitatū. Siquidē in fide parentū baptizati sunt. quod sufficit in hoc statu ad nutriendū eos ad vitaz eternā. cur ergo nō sequeret² id qđ min? ē. s. q̄ ipi in fiducia et spe tua p ipis sint puisi p dñm. et enutriti quo ad vitā temporalem. Sit igit² cogitatus tuus pro ipis huiuscemodi. O dñe pastor eterne pastor bone. ecce hij filioli mei sunt filioli tui. et magis tui quos dediſti michi deus. quos nūc reddo et omēdo tibi. sunt pauperculi tui tibi derelicti. scio q̄ tibi derelictus est paup. orphano tu eris adiutor. sunt oviculē tue. ne pastor oues deseras. Heccine cogitans q̄q; volucres celi pascit. ac quinq; panibus quinq; milia hoim pauit. plene ofides in dño q̄ ipe plem tuā enutriet. et nequa q̄ deseret vel relinquet. Iam magis suā q̄ plem tuā. non modo volucrem sz creaturā rōnalem. suam quidē formatam ad ymaginem.

¶ Rursum cogita si potes et illud verbū pphete. Dñs regit me et nihil mihi deerit. in loco pascue ibi me collocauit. Sit hec vox sine voce pria plis tue te pro ipis dicēte. Dñs regit me cū me pessus nec sciam nec possim regere. sz eo puidēte nihil mihi deerit. in loco pascue ibi me collocauit. Deniq; si his vt poteris circa agonem pmissis decedas. firmiter tene et nullatenus dubites. quin vel deo corda fideliū mouēte ipōrum fideliū pietas et deuotio pascet et enutriet plem tuam acsi necesse fuerit etiam eor matrem.

¶ III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. Nescis o homo agonizās q̄ mori cōtingit in egressu aime a corpe. qui egressus aime iuste merito debz fieri cum iocūditate. Audi hugonē illum regulare. illi vocatōi qua deus filius suam matrem de hac mortali vita tanq̄ de aspera hyeme vocauit taliter alludentē. Hyems inquit trāsijt. En aia sancta age quod vis. mundus transit et concupiscētia eius. Cur diligatur quod transit? cum diligendū non esset. etiam si maneret. Nam cum staret nocuit. cum ptrāsiret decepit. in altero crudele. in altero fallax.

Audi ergo potius vnde gaudeas. qm̃ hyems trāsijt. pmber abijt et recessit. qd est hyems? Nōne mortalis vita quā corruptōis sue tor= por constringit. et ignorātie caligo obnubilat. Ad agendū quippe bonū est pigra. et ad pficiendū nubila. et vbi est pmber? Nam ge= lu quidē interius ostringit. pmber aūt extrinsecꝰ ruens dissoluit. pmber igitur in his q̄ pter ingenitā corruptionē quotidie molesta ingruūt. Egredere ergo cum iocūditate. nec dum tibi videat carnis corruptibilis indumentū morte deponere. exilium euadis. ab erūna liberaris. Hec ille regularis. Huius sane cōsiderationi hoc adici poterit q. s. aīma quasi quodā habitu corpali substantia sup, induta turpem videtur habere et grossam tunicam rusticanā. a qua pecie otinue defluūt. Quippe partes corporis ꝫm materiā. restan= te mundi phō otinue fluūt et defluūt. et si durāte vita p partes re, fluētes quasi p pecias restaurētur ille nō sunt ita pure nec ita pro, porcionate sicut pecie seu partes defluētes et depdite. quare tale rusticanū indumentū deponere. non debet ipi aie esse graue. sed io, cundum magis sub spe certa stole glorie citius recipiende.

IIII. CONSIDERATIO.

Quarta puella sic ait. O amice multū p omnē modū pōt te ago, nizantē osolari spes vel res de expientia gratissimarū visionū. vel aliarū effectuū in morte contingentiū. de quibus scribit egre= gius pater Gregoriꝰ. Plerūq; inquit iustis otingit vt in morte sua sanctorum pcellentiū visiones aspiciāt. ne ipam mortis sue penalē sententiā ptimescant. Sepe quoq; aīmabus eorum exeuntibꝰ solet dulcedo laudis celestis erumpere. vt dum illam libenter audiunt. dissolutionē carnis ab anima mīme permittantur sentire. Nōnunq̄ vero in osolationē egredientis aīme ipe etiā appere solet actor et retributor vite. aliq̄n vero aīme meritū. nō in ipo egressu suo ostē= ditur. post mortē vero citius declarat. Vnde et sancti martires ab infidelibus crudelia multa ppessi sunt. qui tamē ad ossa sua quoti= die signis et miraculis clarescūt. Quid igitur et viris sanctis ob= esse putatur si admodū dure moriant. et est fortassis eorū culpa nō nunq̄ licet mīma que reserari debeat in morte ipa. Nam etiā legi= tur q vir dei otra samariā missus. quia p īobedientiā in itinere co= medit. hunc leo in itinere occidit. et postmodū leo iuxta asinū ste, tit et de cadauere nō comedit. ex quo. s. oñditur q inobedientie pec, catum in ipsa morte fuerit laxatum. quia idem leo quē viuentē pre, sumpsit occidere, otingere non psumpsit occisum. Plerūq; vero de culpis mīmis ipse solus pauor egredientis aimas iustorū purgat. si, cut viro sancto cuidā accidit. quia scz ad mortē veniens vehemen, ter timuit. scz post mortē discipulis in alba stola apparuit. et q̄ pre, clare susceptus sit indicauit. Hec Gregorius.

V. CONSIDERATIO.

Quinta puella sic ait. O amice adhuc permultū poterit te agonisantem ꝺsolari. hoc quod venerabilis pater ieronimꝰ ei qꝺ de visionibus ꝑmittitur vel in parte ꝺcoꝛꝺans scribit ad Eustochium. O inquit virgo regredere queso paulisper de carcere. ac ꝑtis laboꝛis mercede añ oculos tuos depinge. quā oculus non vidit. nec auris audiuit. nec in coꝛ hoīs ascendit. Qualis erit illa dies cum tibi maria mater dñi choꝛis occurrꝛ comitata virgineis. cum post mare rubꝛū plhone submerso cum exercitu suo tenēs timpanū ꝓecinet respōsuris. Cantemꝰ dño glo ꝛc. Tunc tecla in tuos leta volabit amplexus. tūc et ipe sponsus occurret et dicet. surge et veni colūba mea. Iam eī hiems trāsiit et recessit ꝛc. Tunc et angeli mirabunt² et dicēt. que est ista que ꝓgreditur quasi aurora ꝛc. Videbūt te filie et ꝓdicabūt regie et laudabūt. Sara cū nuptis obuiā veniet. Anna cū viduis. pueri quoqꝫ clamabūt Osanna in excelsis quotiēs te vana seculi delectat ambitio. sic mente trāsgredere ad paradysum. Hec dictus pater.

VI. CONSIDERATIO.

Sexta puella sic ait. O bone frater ꝺsolationē accipe nunc etiā ex epistola scripta francoꝝ regi in moꝛte filij ī qua sic habet² Occurrūt vtiqꝫ iustoꝝ aīmabꝰ et angeli et sancti. sicut ecclesia postulat in exequijs defuncti. Subuenite inquit sancti dei. occurrite angeli dñi. Ipsas iustoꝝ aīmas exeuntes a coꝛꝓoꝛibꝰ adiuuāt boni angeli modis tribus. Primo scꝫ quia ꝺferūt eis aliquid ꝑ quod obliuiscunt² affectus quē habēt naturaliter erga coꝛpus. Nam illo pondere dilectionis sm Augustinuꝫ deꝓimūtur naturaliter vt exeant inuite. etiam si penitus sint purgate. a quo pondere angeli eas abstrahunt dum eas ad gaudiū paradysi plus et plus desiderandū ꝓuocant et accēdunt. Ita ꝙ libenter et defacili exeunt. Iuxta illud deutronomij. Letare zabulon in exitu tuo. Secundo quia demones arcent ne illas exeuntes impediant. Iuxta illud ꝑ. Super aspidem et basiliscū. ꝛc. qm̄ angelis suis mandauit de te ꝛc. Tercio quantū ad quasdā ꝓiuilegiatas aīmas. quas assumpto coꝛꝓoꝛe visibiliter in celum deferūt. vt animā beati martini. et beati bñdicti. et plures alias. ꝓpter hec oīa canit ecclesia. choꝛꝰ angeloꝝ eas suscipiat. et in sinu abꝛahe eas collocet. Hec in ꝓdicta epl'a.

VII. CONSIDERATIO.

Septima puella sic ait. O frater si post oīa ꝓemissa ꝑ soꝛoꝛes meas tradita nōdum plene ꝺsolaris. eo fꝛte ꝙ nihilominus ꝓpter insinuatas demonum temptationes et impugnationes apud te cogites. bella mihi video. nec sum certꝰ de adiutoꝛio opoꝛtuno Erras omnino nisi tu non velis adiutoꝛium tibi ꝓmissum ī nūoca re. Cuius inquies? Profecto illius virginis que fulta fide iudicem maxentium non foꝛmidabat. katherinam loquoꝛ. de qua canit ecclesia. Imminente passione virgo hoc interserit. assequatur. Ihesu bone quod a te petierit. suo quisquis in agone memoꝛ mei fuerit.

Sed quid? Certe ad ipam facta est vox celitus eam asserēs exaudi-
tam. Hanc igitur in agone tuo inuoca. ꝙ sup oīa reginā virginū.
de qua sic ait pater clareuallis. Ille solus o virgo beata tuas laus,
des fileat. qui te fideliter inuocatā sensit vnq̄ i suis necessitatib⁹ si,
bi defuisse. et q̄d mirū si inuocata adest. q̄ etiā non vocata p̄sto est.
Audi rursum eundē patrē. Si inq̄t criminum imanitate turbaris. si
cōscientie feditate confusus. si iudicij horrore perterritus. si baratro
desperationis absorptus. mariā cogita. mariā inuoca. non recedat
a corde. nō recedat ab ore. nam ipam cogitans non erras. ipam ro,
gans non desperas. Hec ille pater. His itaq̄ p̄cellentib⁹ aduoca,
tis maria. s. et katherina deuote inuocatis. poterit aīma tua in pos-
ta exitus sui a corpe inimicis suis siquē senserit aduersantem aud-
cter insultare. quemadmodum docet pater clareuallis qui sic dicit
Felix aīma que fiducialiter sic loquitur inimicis suis i porta. qui d
hic astas cruenta bestia nihil in me funeste repies.

Explicit liber decimustertius de cōsolatione theologie. Incipit
decimusquartus ostinens consolationū remedia ostra turbatiua que
opponuntur bone ipius aīme dispositioni seu oditioni. Capitulum
primū continens cōsolationes sup ingenij duricia et obtusitate.

QVartodecimo post p̄missa decem tristibus ad principalem dominam cōsolatricem supradictam accedentibus primo omniū vn⁹ ex eis questus est de ingenij sui duricia. Cui illa primus de suis puellis cōsolationis gratia tres adiunxit.

I. CONSIDERATIO.

PRima puella sic ait. O amice de duricia ingenij nō debes mul,
tum turbari. Vis scire quare? Ecce cuius finis bonus. ipm quo,
q⁹ bonū esse affirmat. ad finē igitur spectandū est. Sed quid? Pro
fecto vbi donū scientie cuius vsus negligit plagam dei est occa-
sio. quippe seru⁹ sciens voluntatē dñi sui et nō faciens plagis va-
pulabit multis. ibi cum sciēdi desiderio tarditas atq̄ labor p cōse-
quens scientiā acquirēdi finē meretur maioris p̄mij. Audi illū psi-
derum. Quidā inquit dei iudicio donū scientie. quia negligūt accī-
piunt vt durius de rebus creditis puniātur. tardiores aūt ideo qd
scire cupiūt difficulter iueniūt. vt p maxio exercitio laboris. maxi,
mum premiū habeāt retributionis. Audi quoq̄ et Gregoriū. idcir-
co desidiosus ingeniū sepe accipit vt de negligētia iust⁹ puniatur.
quia quod sine labore assequi potuit scire cōtēnit. et ideo nōnunq̄
studiosus tarditate intelligētie p̄mitur. vt eo maiora p̄mia retribu-
tionis iueniat. quo magis in studio inuētionis elaborat. Nihil er-
go est in terra sine causa. quando et studioso tarditas ad premium
proficit. et desidioso velocitas ad supplicium crescit.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. Aduertas karissime pro tua desolatione quod ingenioſi habent in capacitate. hoc habēt hij qui duri sunt in tenacitate. Vis hoc exemplo scire? Ecce aqua figurā quā p impssionē cito capit. eque cito pdit. ferrū aūt pe duricia. aut cera dura figure impssionē difficulter capit. captā aūt seu receptā faci, le nō amittit. Sed quid? Profecto multo melius est hoiem hoc qō legitur vel docetur difficulter cape. et capta firmius retinere. q̄ le, uiter cape. et que capiunt² citius pdere. Huic nimiū occurrat illud poeticum. Non minor est virtus q̄m querere parta tueri. sed supple maioris est virtus.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. O carissime si durus es. defectus remedia, bilis est. Quibus inquies modis? Certe labore et oōne. Vis scire q̄ labore? Attēdas illud poeticū. Labor impobus oīa vicit. puta si durū tuū ingeniū. laborioſo et frequēti exercitō. stiloq; acu, ti studij exaretur. Nimiū sicut dicit insignis boetius. Diligētia cuius libr opis obtusitas pmollit². Vis scire q̄ etiā et forte plus oratione. Ecce viam sciendi p oōnem puiam nedū viri catholici. Sed gentiles etiā et iudei apphendisse noscūtur. et vt de plurimis pau cos exprimā. cōstat legenti platonē illū in thimeo qui vir gentilis erat. q̄ ipe quidē iudicabat q̄ omnē actionē pcedere deberz oratio. et tunc maxime qñ aliquid magnū vl ambiguū est tractandum. et nihilominus q̄ in oīmbus siue maximis. siue minis diuinū auxiliū debet implorari. Magis autē digne vir catholicus pfatus. s. boetius inducto ad hoc platone eandē sciēdi viā apphendit sic dicēs. cum vti in thimeo platoni nro placuit in minis quoq; rebus diuinum pſidiū debeat implorari. inuocandū rex oīm pem. quo ptermisso nullum rite fundat² exordiū. hec boetij cuius ob hoc in metro talis sequitur dei patris inuocatio. Da pater augustā mētis cōscendere sedem. Da fontē lustrare boni. da luce repta. Inte dspicuos aimi defigere visus. discite terrene nebulas et pondera molis atq; tuo splendore mica. Iudeus quoq; ille philo doctissimus eandem apphendit sciēdi viā postmodū p ecclesiā visitatā. Deus inqt pem meum da mihi sediū tuam assistricē sapientiā. mitte illā de celis a sede magnitudinis tue. vt mecum sit. et mecū laboret. vt sciā quid acceptū sit apud te. Deniq; eandē viam tenuit noster aquinēsis. Nam vt de ipo legitur. quotiēs disputare. legere. scribere. vel dictare voluit. pri ad oōis secretū accessit. et inde surgēs. inueniebat sic in pmptu qō scriberet vel dictaret. vt q̄si in libro aliquo didicisset. Nam vt socio suo secreto reuelauit. et secretū q̄diu vixit seruari voluit. scientiā suā non tam hūano ingenio et studio. q̄ oōnis subffragio diuinitus impetrauit. Quid plura? Nōne et euāgelista johes. qui prius euāgelij fluenta de ipso sacri pectoris fonte

potauit·nihilominus tandē scripturus euangeliū vt concederetur ei digna scribere dñm pcabatur.et trium ob hoc diez ieiuniū indicebat·Et quid miri? Nam et hugo ille regularis similē tradens sententiam·Non inquit cōfidat pdicatoz vel auditoz verbi diuini de acumie igenij·de subtilitate scrutinij·de sedulitate studij·sz magis confidat de boitate dei·de pietate oratij·de hūilitate cordis ītimi·

¶ Capitulū secundū ōnes consolatōes sup defectu memorie.

SEcundo post pmissa ad pdictam dñam cōsolatricē accessit et alius tristis et ei de defectu sue memorie est oquestus Cui illa tres de suis puellis osolationis gra deputauit.

¶ I. CONSIDERATIO.

PRima puella sic ait·O amice nō turberis de defectu memorie Nempe si latā haberes memoriā.magis restrictā pser̄tim quo ad res ignobiles deberes optare:teqz ad pauca et nobiliora reducere·Quis em̄ sane mētis scriniū aureū accomodaret reb9 ignobilioribus in eo reponēdis.puta luto vl stercoribus·Null9 inquies Sed quid? Certe scrinium hūane memorie auro est nobilius.et receptiuum sapientie que pciosior est auro et om̄i lapide pcioso· omne em̄ aurum in compatione illi9 harena est exigua.et tanq̄ lutū estimabitur argentū in ospectu illius.nec compabo illi lapidē pciosū Restringas ergo memoriā tuā.et reserues dictū scriniū sapiētie increate in te collocāde·cetera aūt pser̄tim harene et luto compata et que paulus reputabat velut stercora·tuā memoriā nō occupent tanq̄ indigna in ea oseruari· dicas potius cū psalmista·memor fui dei et delectatus sum.Hic possideat cor tuū·Sis ꝑpter grām cōsequendā·vt alter thobias memor dñi in toto corde tuo·an nō poterit solus cor tuū totū memoriter occupare? Poterit vtiqz·Non cures igitur si se non ingerāt rane et ciniphes.id est scientiole his rebus compabiles·habeas deum in toto corde tuo·et in tota mente tua a meminisse dicta·eo mō quo petit ecclesia solū deū pura mente sectari·Non turberis erga plurima in tua memoria reponenda·non turberis inq̄ sicut martha·Dorro vnū est necessariū·Maria optimam partē elegit·s·solū dñm suum· De quo hugo ille regularis loquēs aime·Vnum inquit agnosce·vnū dilige·vnuz sequere·vnū apphende·vnum posside·Gaude si memoria tua sit sicut esse debet. intelligētia tua sicut et volūtas tua· vnū agnosce inquit ille·s·intelligētia mediāte·vnū dilige·s·mediāte volūtate·et vnū possidesz in scrinio vel archa archane memorie·quēadmodū etiā p intellectum suadet paulus·Non plus sape q̄ oporteat sape·sz sape ad sobrietatē·Sed et magis se restringens seu determinans sic dicebat· Non iudicaui scire me aliquid inter vos nisi xp̄m ih̄m.et hunc crucifixum·Nos tñ addam9 et matrē eius dicēte angelo·Accipe puerum et matrem eius.quippe de illa canimus.q̄ assumpta in celum·

sui memor immemor nequaq̄ existat. Sane huius additio seu ad memoriā admissio.nō est p̄missis otraria nec supflua.sicut nec alia vna cum ipa ad xp̄m ordinata.p̄sertim necessaria et vtilia.quia vbi vnum ꝓpter alterū.vtrobiq̄ tm̄ vnum est. Ꝫ si memoria tua tanq̄m infirma nō capit supflua.nulla de hoc sit tibi cura vndecūq̄ hoc ꝓueniat.siue natura.siue etate.siue ifirmitate. Q⁹ si p hoc fortas= sis delirare iudiceris.bñ tecum agitur. Nam delirus senex.a stati= bus et officijs admodū ipi aīme piculosis facile suppostatur.

¶ III. CONSIDERATIO.

SEcunda puella sic ait. Audiuisti nūc sororē meā q̄ ad vnū tm̄ memoriā tuā accomodes exortantē. et certe ad hoc te multū p̄dmouet. si tua memoria ad multa nō sufficit memoriter capien= da.imo ipa multorū amputatio iuxta illud sapiētis p̄is osiliū. Ei li ne in multis sint actus tui.mentē tuā eleuat ad dictū vnū.et om nium sūmū memoriter retinendū. Audi gregorij pape egregiū ex= emplū supra p neptē meā recitatū. Quo inquit extra se spargi pro pter disciplinā mens nō potest. eo sup se intēdere p ꝓfectum am= plius pōt.quia et in altū crescere arbor cogitur.que p ramos diste di ꝓhibetur.vt cum riuos fontis obstruim⁹. fluēta surgere ad su= periora reuocamus. Dices forte otentarer de dei memoria p alijs multis.ꝫ quid determīabit me ad vnū cum exclusione multorum: Certe hoc te determīabit.q̄ vt p̄misit soror mea vnū est necessariū. qd etiā est p̄ oīmbus delectationis cātū. Dicēte psalmista antho= nomatice. Memor fui dei et delectatus sum. nec hoc mediocriter. ꝫ vsq̄ ad ꝓfij spiritus in exercitio otemplationis salutarem defe ctum. delectatus sum inquit et exercitatus sum.et defecit spūs me us. Nouitq̄ illud vnū si cordi impssum habeatur. nō multorū tm̄. sed vices supplere oīm. hinc em̄ de ipso in figura dicit scriptura. Oīa simul in te vno hñtes. Deniq̄ vocatū est nomē eius admira bilis.deus.fortis.tanq̄ eius qui ꝓpter mirabilia que fecit fortis ē. ad intimandū se p̄ ceteris hoim memorijs. quippe ꝫm plicam tra= ditionē et expientiā. q̄nto aliqua sunt magis mirabilia. tanto sunt etiaq̄ magis memorabilia. Hinc deo loquēs psalmista. Memor in= quit ero ab inicio mirabiliū tuorū.

¶ III. CONSIDERATIO.

TErcia puella sic ait. Erater carissime d labilitate memorie tue non turberis. Nam defectus iste remediabilis est multis mo= dis. quibus iquies: certe nodo cinguli. manu cruce.vel alio signo in margine libri.āmonitione serui vxoris vl̄ socij arte scribēdi.arte tradita in rethorica tullij.ne dicā arte q̄cūq̄ illicita vl̄ supsticiosa q̄ absit ab vsu boni viri. Licito aūt vsu remediādi oesso.nō solū de fect⁹ fortis memorie est remediabilis. ꝫ est etiā otra errores sepe valde vtilis. valet em̄ otra accidētia bone memorie. cui inter alia accidit p̄sumptio qua viri bñ memores suis memorijs initētes p̄su= mūt. absq̄ hoc q̄ libros respiciāt in casib⁹ multotiens periculosis

requisiti·dare responsa quibus ipsos cōsultantes ducūt in errores. presumunt quoq; scribendi libros·allegare falsas licet a se opinatas autoritates·Econtra aūt recognoscētes se esse labilis memorie libros in hmōi diligētius respiciūt.nec indigeste allegare vel proferre presumūt· ne iuxta dictū aristotilis modicus error in principio.maximus sit in fine·

¶ Capitulum tercium continens desolationes sup stulticia ac sup dementia habente lucida interualla·

TErcio post pmissa ad dñam desolatricē antedictam accesserunt duo tristes quoꝝ vnus de stulticia.alter de interpolata dementia est oquestus·quibus illa ad desolandū eos de suis puellis quatuor assignauit·

¶ I·CONSIDERATIO·

PRima puella ad primū tristem sic ait·O homo qui de stulticia quereris·vel stultus es in veritate ·vel solū mundi reputatōe Si stultus es in veritate.de stulticia non turbaris·nec sup stulticia remedio indiges desolationis·eo q te sapientē esse arbitraris iuxta puerbiū salomonis·Sapientior inquit sibi piger videtur septē viris loquētibus sentētias.vbi dicit ordinarius appatus.sapiētior sibi videtur stultus septē viris septiformi gra imbutis.qui loquūtur sententias sacre scripture·Immo intm stultus se reputat sapientem q itidē dicit salomō·Stultus cum insipiēs sit·oms stultos estimat ¶ Porro si stultus es solum mundanoꝝ hoim estimatione·sit hoc tibi pro maxima desolatione qđ·s·ex hoc sequit·q nō sis veraciter stultus.sed sapiēs apud deum·Si vero nihilomin9 ꝓpter stulticiā apud mūdanos estimatā te manet tristicia·Heccine te poterit consideratio desolari.q·s·gaudē habes magis q si polleres tota sapiētia mūdiali·vtpote q gaudere habes de aliquo meliori·Quid inquies est illud·Ecce mundialis sapiētia inflat et extollit·sz stulticia in te tm estimata te hūilando deprimit.et iflationē siqua inesz tollit.pserum si frequēter estimet·tūc em frequēter humiliat·frequēs aūt hūiliatio via est ad virtutem hūilitatis·sicut lectio ad scientiā szm patrē clareuallis·Sz qđ Certe virtus hūilitatis.imo gradus vnus illi9 virtutis pstantior est qm tota sapientia mūdialis· quippe illa est vera stulticia apud deū·q igitur illa stulticie tue tm estimate n sit peligēda·sz magis econuerso Docet paul9 vas electionis·q inquit stulta sunt mundi elegit deus·vt confundat fortia·De sapientia nūc mundana affirmat contrariū· Sapientia inquit huius mundi stulticia est apud deū·scriptū est em.deprehendā sapientes in astutia eoꝝ·Et iterū dicit· dns nouit cogitationes sapientiū quoniam vane sūt·Itidē quoq dicit,pdam sapientiā sapientiū· et prudentiā prudentiū reprobabo· nōne stultā fecit deus sapientiā hui9 mūdi· nā qz n cognouit mund9 p sapientiā deū·placuit deo p stulticiā predicatōes saluos facere credentes· ¶ II·CONSIDERATIO·

Secunda puella sic ait. O frater nōne iam p sororem meam didicisti q̄ sapientia seu prudentia mundialis inflat et extollit? stulticia aūt seu imprudētia mūdiali prudentie opposita humiliat et deprimit? Sed que sit hor̄ differētia. si vis scire. videas in quo. aut quō prudentia mundialis extollat. Ecce experientia docet q̄ reputari facit. honorari facit. in negociationib⁹ lucrari facit. in auro et argento diuites facit. in mundo dn̄ari facit. plurimos prelatos facit. nōnullos reges cōstituit. et hos et alios ea p̄ditos multum timeri facit. Sed hec quid sunt inter tātos? id est inter stultos minus reputatos? sed apud prudētes seculi humiliatos et deppssos: non aūt dixerim inter tantos ꝫm q̄ntitatē discretā. pro q̄nto stultorum infinitus est numer⁹. ꝫ inter tātos dixi. id est inter tā magnos ꝓpter humiliationem que stulticiā sequitur in virtute hūilitatis factos. Hec quippe hūilitas licet in exteriori appentia sit mīme quātitatis: tn̄ in existētia est maxime virtutis. quapropter magnos stituit ipos mundi stultos. Ipius em̄ virtus sua magnitudine dyabolum vincit. et pompas insidiar̄ et laqueor̄ eius. quēadmodū habita visione q̄ totus mundus dyaboli laqueis esset plenus. et quesito quis posset eos euadere. respōsum est diuinitus q̄ humilitas. Vn̄ ꝫm scripturā stultos deus elegit. elegit inq̄ eos ad statū altissimum celestis beatitudinis. nam et ipso deo teste. qui se humiliat exaltabitur. et sublimis erit valde. vt qui hic fuit in pmis valde. in celo sit sublimis. vbi potissime illa scriptura de deo loquēs verificatur. ponit humilem in sublimi.

III. CONSIDERACIO.

Tercia puella sic ait. O frater de stulticia saltē illa que prudentie carnis opponit². seu multe astutie que abusiue sapiētia vel prudētia a nōnullis appellat² nequaq̄ turberis: ob hāc em̄ apud deum et homines meliorē sortē sperare poteris. hoc videtur salomon sapientissim⁹ innuisse. Vidisti inquit hoiem sapientē sibi videri. magis illo spem habebit stultus. s. sibi ꝫm glosulā. vtpote q̄ nō innitatur sue prudentie tanq̄ astutus. et super se reflexus. nōne em̄ iste melioris spei debet esse apud deū. q̄m si sibi ineset que ei opponit² prudētia carnis. certe sic. dicēte paulo. Prudētia carnis mors est. prudētia aūt spūs vita et pax. que. s. stultum hmōi sapientē efficit vt paulus innuit. Siquis inquit inter vos videtur sapiēs esse in hoc seculo. stultus fiat vt sit sapiens. Porro si vis scire q̄ etiam stulticia ista q̄ multe astutie opponi² hoiem cui inest in maiori spe ostituat etiā apud hoies. q̄ si multū sapiēs videret². Audi salomonem. Agnoui inquit q̄ in multa sapiētia multa sit indignatio. Hepe qui sibi sapiens videt² tanq̄ astutus innitēs prudētie sue sup se reflexus. is alijs indignat² tanq̄ inuidus et supbus. ꝫ et alij plurimi ei indignātur. timētes eius astuciā et deceptiones. et eiq̄ detestantur inuetiones ipsos impedientes. quo fit vt spe quā habet ad

magnas promotiones frequētius frustratur. qm si foret simplex et rectus. et tanq̄ sibi stultus non inuitēs prudentie sue. nec quereꝛ que sua sunt sup se reflexus.

¶ IIII. CONSIDERATIO.

Quarta puella ad hominē ꝓpter dementiā q̄ p tempe patit² cō, tristatū sic ait. O dilecte hoc te dsolet². q mala que te dtingit tpe dementie ppetrare tibi minime imputātur. Vis hoc scire? Audi venerandū antistitem Ambrosiū. cuius dictū in decretoꝝ volumine recitat². Neq̄ inquit si p furoꝛē aliquis inocentē pimat obnoxius mortis est. quin etiā diuini legis oraculo. Siquis p imprudentiam intulerit necem. accipit impunitatis spem et refugij facultatem vt possit euadere. Audi quoq̄ et magnū p̄em Augustinū in venerabili decretoꝝ volumie inductū. Aliquos inq̄t scimus subito dementes factos. ferro. fuste. lapidibus. morsib⁹ multis nocuisse. quosdam etiā occidisse. captos autē industria et iudicijs oblatos mimereos factos. eo q̄ nō volūtate. sꝫ impellēte vi nescio qua hec gessерint nescientes. quō em reus dstituitur. qui nescit qd fecerit? Hec pater ille magnus. Deniq̄ status dementie humilē vel humiliorē natus est reddere. et sic vel gradū addere. qui q̄nti sit p̄cij apud deum. hominis estimationem excedit.

¶ Capitulum quartum continēs dsolationes sup carentia magne frature seu scientie.

Quarto post p̄missa ad dominam dsolatricē accessit et alij tristis qui ei sup ignorantia siue sup frature et scientie carentia grauiter est conquestus. Cui illa cōsolationis gtia de suis puellis quinq̄ deputauit.

¶ I. CONSIDERATIO.

Prima puella ad p̄fatū tristem sic ait. Carissime nōne sepius audiuisti q̄ varius est euent⁹ belli? Vñ qui magis p̄sumit de habenda victoria. frequēti⁹ vincitur in pugna. Sꝫ ecce frater sūt qui pugnāt dtra ignorātiā. et cum multo studioꝝ labore cozpmq̄ euisceratione. et rexꝝ dsumptione. vix possūt ipam ignorantiā supare et fugare. Q⁹ si hac in pugna triūpho potiantur. et scientiā acquisiuerint. multo grauioꝛ et aie periculosioꝛ iminet eis pugna. s. dtra vanā gloriā. q̄ scientie maxime seculari sociat². habetq̄ spm̄ supbie cū sua militia et malicia fortissimū adiutoꝛē. ita sane q̄ vix est aliq̄s adeo constātis aīmi qui hoc i p̄lio nō subcūbat. ꝓpter qd̄ multi dtra hāc sequelā scientie possent optare tanq̄ rem min⁹ periculosam. q̄ in p̄ori pugna qua dtra ignorātiaꝫ pugnauerūt atq̄ p̄ualuerūt potius subcubuissent. Hanc cōsideratione capias ex traditione egregij patris Gregorij. Mens inquit mea eruditi appetēs. vix supat ignorantiā sed erudita grauius contra gloriam scientie.

¶ II. CONSIDERATIO.

Secūda puella sic ait. O amice q̄to aia maioꝛ nobilioꝛ et dlicatioꝛ ē corpe. tāto e⁹ ifirmitas periculosioꝛ ē corpis ifimitate. igi-

inflatio vel tumor anime piculosior est inflatione seu corporis tumore. quare et causa inflationis huius vel occasio si non insit. Hec materia tristicie minime debet esse. Sed quid? Certe magna frātura seu scientia cum scientia inflet. tumoris seu inflationis anime causa seu occasio. vt in pluribus solet esse. Audi ysidorū qui hoc cōsiderans. qnto inquit sunt maiora frātre studia. tanto animus arrogantie fastu et inflatu maiore intumescit iactātia Hec ille quare sequitur manifeste q̄ tristari nō debet quis de carētie magne frātre seu scientie.

¶ III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. O frater qui se maiori pfectione ꝑpter minorem priuat vtiq; se fatuū esse ꝓbat. Sed quid? Profecto qui sibi sapientiā ꝑpter secularū scientiaꝝ studiū arrogāter attribuit: ille a multo maiori pfectione quasi. s. infirmū habes mētis oculū. a luce supne cogitationis. et a claritate veri lumis se excludit. Audi egregiā Gregorij sentētiā sacre scripture exponentē methaphoram in venerabili decretoꝝ volumie recitatā. Albuginez inqt habet in oculo. qui veritatis lucem videre nō sinitur. quia arrogantia sapientie excecat. pupilla nanq; oculi nigra videt. albuginē tolerans nihil videt. quia videlicz sensꝰ humane cogitationis si stultū peccatoremq; se intelligit. cognitionē intime claritatis appꝫhēdit. Si autē sibi candorem sapiētie tribuit. a luce supne cogitationis se excludit. et eo claritatez veri lumis nequaq̄ penetrat. quo se apud se p arrogantiā exaltat. sicut de quibusdā dicitur in epla ad Romanos. dicentes em̄ se esse sapiētes. stulti sunt. Hec pater ille. Sed q ipe oditionaliter ꝑponit alter inesse ponit. s. ysidorus p verba sua clara prius p sororē meam recitata quare sequitur. q̄ is qui ita facit. stultum se esse concludit.

¶ IIII. CONSIDERATIO.

Quarta puella sic ait. Nōne consideras q̄ nō expedit homini a creditore plus mutuo recipe q̄ sit necesse. Nempe q̄ntum recepit tm̄ solet creditor tandem ab eo repetere. et si q̄s fit a creditore mutuū obtinerre. vel p mutuo supplicare: cuius est multo tantundem ei reddere. Sz quid? Certe in deo oms thesauri sapiētie et scie tie sunt absc̄diti. tanq̄ eius ꝑphei et alijs de gra p necessitate cōfidenter postulātibus mutuādi dicēte jacobo alphei. Si quis indiget sapiētia postulet a deo. qui dat oībus affluēter. s. q̄ntum est ex se. licet postulās otentari debeat si recipiat p modo indigētie. nō em̄ gratis dicit. si quis indiget. nec gr̄is dixit paulus. Nō plus sape q̄ oportet sape. sz sape ad sobrietatē. Si em̄ homini multū credit. multum ab eo exigit. qd̄ nimiꝝ in hac materia satis expsimit venerād9 antistes Ambrosius. Cui inquit plus creditur. plus ab eo exigitur sicut scriptū est. scieti legē et nō facienti. grande peccatū est.

¶ V. CONSIDERATIO.

Quinta puella sic ait. Quid est homo q̄ de hoc turbaris q̄ non pollet secularibus sentijs: tā a gētilib⁹ q̄ a catholicis otē-ptui habitis. Ecce q̄ntum ad gramaticam dicit magnus pater Augustinus. q̄ canonizatū repitur. Indignū inquit vehemēter estimo vt verba celestis oraculi astringā sub regulis donati. Quantū vero ad rethoricā ex dictis venerabīl ieronimi in decretoꝝ voluminе inductis repio. q̄ sacra scriptura nec sub verboꝝ venustate. nec sub terminis philosophicis est pferēda. Vltimū q̄ntum ad logicam inuenio q̄ ille tullius locutor egregius de dyaletica loquēs. Alienum inquit nō fuit. vt huius infantie garrulā disciplinā otemne remus. Sed et grōsus origenes cynipes et ranas quibus egipti⁹ pcussi sunt. varias dyaleticoꝝ garrulitates et sophistica argumenta intelligit. Vñ et quidā doctor ad frugē vite meliorіs se ouertēs ita dixit. Linquo coax ranis: gōrguis vanaq̄ vanis Ad logicā pgo. que mortis nō timet ergo. id est mortis oclusionē. ¶ Verū q̄ntum ad quadruuiū astrologiā et hmōi in antedicto volumīe venerādū pēm Ambrosium dixisse inuenio. Astrologia et alia hmōi q̄ despecta sunt. quia nihil valent ad salutē. sz mittūt in errorē. dum ex his student curā anime nō hnt. qui vero xp̄m nouit. thesaurū sapiētie et sciētie dei inuenit. quia nouit id qđ vtile est. de hac quoq̄ materia cassiodrū loquentē inuenio Astrologiā inquit sacrilegā sūma intētione fugiam⁹: quā etiā nobiliū ph̄oꝝ iudicia damnauerūt. Sed et decretalis quedā epla illā damnās. Qui videt inquit ī astrolabio. duobus annis peniteat. ¶ Deniq̄ in canone. et Rabanus dixisse reperitur. Legimus de beato ieronimo q̄ cum legeret librū ciceronis ab angelo est correctus. eo q̄ vir xp̄ianus figmētis intenderet paganoꝝ. Postremo redeūdo ad gramaticā repio canones docētes. q̄ epi. vel p̄sbiteri. seu ministri si offēdunt in gramatica. vel barbarismis. aut soleocismis deum inuocāt. et verba que pferūt nō intelligunt. non sunt ideo a scolasticis despiciēdi nec deridendi. Vnde et magnus pater Augustinus sic dixisse refertur in decretis. Cum iste scit alia. et ille alia. et iste vtiliora. et ille minus vtilia. vl etiam noxia. quis non in eis que ille scit ei nō pferat nescientē. Quid igitur tibi de istis: cum salua secundū hec morum tuoꝝ honestate transire valeas sine istis. p̄sertim cum in volumine sepedicto dicatur in rubro. In vanitate sensus et obscuritate ambulant. qui secularibus disciplinis occupantur.

¶ Capitulum quintū continēs desolationes hoīm qui se credūt virtutibus carere. ac sup dificili virtutū acquisitione.

Vincto post p̄missa ad dominā cōsolatricē accessit et alius tristis sup materia p̄missi capituli grauiter conquerendo. Cui illa gra desolationis de suis puellis tres adiunxit.

¶ I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. O homo si scires virtutis ꝓpria non longe distaret a te dsolatio tibi necessaria sup virtutū carētia. Nimirum sicut p̄sto esset consolatio sup auri carentia, ad quod habendū via hoī patens esset. et ad quod ip̄m aur̄ quasi existens suiipsius nunciꝰ hoiem liberaliter inuitaret. Ita est ꝓfecto ꝙ et hoī credēti se carere virtutibus. p̄sto seu ꝓpinqua est dsolatio. si attendat eius ꝓpria hijs similia que de auro sunt suppositā. de quibus loquit² il. Iustris Seneca. Nulli inquit p̄clusa est virtus. omnibus patz. oīs admittit. oīs inuitat. non eligit oīm. non cēsum. Nudo hoie contenta est.

¶ II. CONSIDERACIO.

Secunda puella sic ait. Tu amice quereris virtutibꝰ te carere. Vide ꝙ bñ dsideres: aut em̄ amas virtutes. aut nō amas. Si quidem non amas. ad quid tunc de eaꝝ dtristaris carētia? Si vero virtutes amas: Vtqz illas amas que sunt. nō eris em̄ quō tibi amabile posset esse. igitur amas virtutes que existunt. et hic quidē vl̄ in te. vel in alijs. si amas illas que in te existūt. quō igitur credis iur̄ tuā q̄relaz te virtutes nō hz̄e? Sed si amas virtutes in alijs existētes. nec sic querela tua habz locū. Iam em̄ conuinceris virtutes te habere. illustri viro Seneca testimoniū p̄hibēte. Ecce quid dicit. Scias inquit eum multis virtutibus abundare. qui alienas amat.

¶ III. CONSIDERATIO.

Tercia puella difficultatē virtutes acquirendi iuxta p̄fati tristis querelam attendēs. et cum eo vero vel falso supponēs sic ait. De hac re amice quō se habeat. ꝙ plures neptes meas sup̄ istructus fuisti. vbi et didicisti. ꝙ libēs posses dicte difficultis incōmodum tolerare ꝓ maximo dmodo dsequēte in virtutū acquisitione et cōsūmatione. Eandē quoqz viā et hic ap̄hende. et ꝓ incōmodo difficultatis. si ꝙ fuerit p̄ter vtilitates ibi deductas. seu ip̄aꝝ deductionis. alias hic vel easdem aliter deducēdas attende. Ecce enim adeptis virtutibꝰ scias ꝙ p eas dsequeris aīe ornamentū. vulnera te aīe medicamentū. a piculis munimentū. grām hoīm. eq̄nimitatē honorē et honestatē. generositatē optimā. societatē regalē. seu imperialē potestatē. Vis scire ꝙ dseq̄ris p virtutes aīe ornamentū? Ecce habet² in venerabili decretoꝝ volumie. ꝙ virtutes sunt q̄si picture ad aīe ornamentū. q̄ illa aīa a deo depingitur. que habz virtutū grām renitentē. ¶ Vis scire ꝙ p virtutes dsequeris aīe vulnerate medicamentū? Audi Gregoriū in ethicis suis. Quid est inquit virtus nisi medicamentū? et quid est vitiū nisi vulnus? ¶ Vis scire ꝙ p virtutes dsequeris a piculis munimentū? Ecce dñs post passionem volēs discipulos exponere piculis anteq̄ virtute muniti essēt. dicebat eis. sedete in ciuitate. quousqz iduami vtute ex alto. Cōcordat aūt et Seneca virtutū amatoꝝ. Nullꝰ inq̄t ēca fortuita inexpugnabil̄ murꝰ ē. intꝰ instruim² si ps illa tuta est. pulsari hō p̄t. capi n̄ p̄t. ¶ Vis scire ꝙ vtutibꝰ grāz hoīm dseq̄ris? Audi illustrē senecā

Adeo inquit gratiosa est virtus.vt insitū sit malis ꝓbare meliora. Vis scire ꝙ virtutibus equanimitatē ꝺsequeris? Audi magnū p̄ceptorem Augustinū. Virtus inquit est equalitas quedam vite.vndiq; consonans rationi. Sz hec p̄dicatio causalis est.nam eq̄litatē hm̄oi virtus causat. Nempe sm̄ Senecā.animū reddit asperis.blandisq; iuictum.neutri se fortune submittentē.quē nulla vis frāgat.quē non attollant fortuita.nec deprimant. Vis scire ꝙ p virtutes ꝺsequeris honorē et honestatē? Ecce honestus dicit² aliq̄s.eo ꝙ nihil habeat turpitudinis. vt dicit ysidor⁹.et subdit. Naz quid est honestas? nisi honor ꝑpetuus. et quasi honoris status? Vis scire ꝙ virtutib⁹ ꝺsequaris generositatē? Audi illustrē Senecā. Quis est inquit generosus? ad virtutē a natura ꝺpositus? Vis scire ꝙ virtutib⁹ ꝺsequaris optimā societatē? Audi iterū Senecā illustrē.qui de viris similibus in virtutū actibus et habitibus loquēs. Omniū inquit societatum nulla p̄stantior est. nulla firmior est.q̄ cum viri boni moribus similes familiaritate sunt ꝺiuncti. Postremo vis scire ꝙ virtutib⁹ ꝺseq̄ris regalē seu impialē potestatē? Ecce dicitur quodā in libro de spū et aīma appellato. Virtus est habitus mentis bene institute. quod sane dictū esse intelligas ad similitudinez regni. sicut em̄ illud bene institutū est si recte in eo ꝺsulat².et recte impetur.et recte obediatur. Sic mens bñ instituta est.cum ratio recte ꝺsulit.volūtas recte impat.et vires subiecte volūtati recte obediūt. Hanc bonā institutionē virtus in mente facit. Ipa em̄ rationē illuminat.et voluntatē de seruitute vitiorū ad impium sublimat. Audi illustrē Senecam. Vis inquit honorē habere.magnū impium dabo tibi.impa tibi.

¶ Capitulū sextū ꝺtinēs ꝺsolationes sup stimulo carnis.et vniuersaliter sup vitijs.et inclinatione ad peccandū.seu p̄nitate in malū.

Sexto post p̄missa ad dominam ꝺsolatricē p̄notatā accessit et alius tristis de materia p̄missi capituli q̄rens tanq̄ de causa sue desolationis. Ac illa cōsolationis gratia de suis puellis quatuor ei adiunxit.

¶ I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. O amice ea de quibus cōquereris non abhorreas. facile em̄ iste remediabilis est defectus tanq̄ nature non ingenitus nec infixus. Audi illustrem Senecam hec aperte innuentē. Nulla inquit naturalia corporis et aīmi vitia ponuntur: quidquid infixum et ingenitū est.leuiter nō vincitur. Hec ille. q̄si dicat.arte possunt vitia leuiter vinci. Qua inquies arte? Certe arte bone ꝺsuetudis. Dices itez. est ne ars i ꝺsuetudie? Est oino. Nōne em̄ fabricādo fiūt fabri.et edificādo edificatores solēt fieri? scribēdiq; frequētia acquirit² ars scribēdi? Sz et regla iuris é.q̄ oīs res p̄ q̄scūq; causas nasci².p easdē dissolui². Sz ꝺsuetudie vitiū nascitur

Quid ergo miri si etiã ꝺsuetuꝺine ſupple ꝺtraria viciũ ꝺſſoluatur ſeu vincatur? ꝺſuetuꝺine. ſ. recte opandi qua virtuſ acquiritur que vt ꝺicit magnus pater Aug⁹. Ars eſt recte viuẽꝺi. qua quiꝺẽ arte habita. cum ars vt areſtotiles ille ꝺicit. non ꝺeliberet ſimul habetur ars ꝺtra reliquias vitiorꝝ ſique ſunt. ſeu ꝺtra ſtimulũ carnis et ꝓnitates in malũ facile triũphandi. hinc nanq; famoſus ille ſocrates virtutẽ laudans. vt calcidius quiꝺã ꝺe ipſo narrat. ꝺixit ipam eſſe. que res impoſſibiles ad poſſibilẽ redigeret facilitatem.

¶ II. CONSIDERACIO.

Secunda puella ſic ait. Rororem meam audiuiſti aſſerentẽ ꝙ vicia et ꝓnitas in malũ. arte quaꝺã leuiter ſupantur. Sed eſto ꝙ nõ leuiter hocip̃m ꝺferret plurimũ. tunc em̃ exercitiũ circa materiam virtutis. que eſſe ꝺinoſcit⁹ circa bonũ. et difficile coronã digne ꝓe alijs mereretur. quippe ꝓnitas nature corrupte ad actus libiꝺinoſos ſi victa fuerit. coronat virgines: et pari pacto vniuerſaliter ꝓnitas in malum ſi vincat⁹. vel portionem aliquã gaudij addit ad coronã. quã in celis expectamus. ſed nec coronat⁹ niſi qui legitime certauerit. Sz quiꝺ? Certe legitimo certamie fit malũ bonum Tuꝺi magnũ pẽm Auguſtinũ. Bonũ inquit eſt factũ malũ. ꝺũ male accipitur bonum. ſicut ecõuerſo apoſtolo. Factum eſt malũ bonum. cum bñ accipitur malũ. ſ. cum ſtimulus ſathane patiẽter portatur. tũc em̃ et nõnunq̃ portatur vtiliter gratia coopante. quẽaꝺmoꝺũ ꝺictum eſt paulo voce redemptoris. ſufficit tibi gratia mea. ſed et pſalmiſta ait. in ꝺeo ſperaui. non timebo quiꝺ faciat mihi caro. Cuius carnis ſtimuli in hoc quiꝺez manifeſte appet vtilitas. ꝙ ipm paulũ ꝺtra vitiũ ſupbie cuſtoꝺiuit. ꝓut ipemet nõ erubuit cõfiteri. Ne inquit magnitudo reuelationum extollat me. Datus eſt mihi ſtimulus carnis angelus ſathane qui me colaphizet.

¶ III. CONSIDERATIO.

Tercia puella ſic ait. O amice ocupiſcẽtia que ſe carnis ſtimulo manifeſtat. foſitan iꝺcirco te ꝺtriſtat. q⁹ culpã times. Sz licet ſit bonarꝝ mentiũ culpam recognoſcere vbi nõ eſt culpa. tñ heccine recognitio circa carnis ocupiſcẽtiam ſi abſq; conſenſu habetur non eſt neceſſaria. Tuꝺi magnũ pẽm Auguſtinũ. ꝓut in ꝺecretorꝝ venerabili volumie recitat⁹. Si inquit ocupiſcẽtia. vt inobeꝺientia que aꝺhuc in membris moribundis habitat. ꝓter nre volũtatis legem quaſi ſua lege mouet⁹. ſi abſq; culpa ẽ i corpe ꝺormientis. quãto magis abſq; culpa eſt in corpe non ſentientis.

¶ IIII. CONSIDERATIO.

Quarta puella ſic ait. O ꝺilecte ꝺic queſo mihi. Nunquit nõ libencer aſcenderes poſt xp̃m ꝺilectũ aime tue ad celeſtẽ paraꝺiſum. ad locũ illum voluptatis et ineffabiliũ gaudiorꝝ? Liberer inquies: et vtinã cito poſſem aſcẽꝺere. fac ergo tibi ſcalam ꝙ quã illo aſcendere valeas. facerẽ inquies. Sz q̃ ex materia nõꝺum ꝺidici

Vis ergo scire qna ex materia·certe ex illa lignorum materia quorum in orto oscientie tue plurima forsan inuenies succreuisse Tudi magnū pzem Tugustinū mirabilē hāc materiā tibi indicantē.vide, licet vitia tua et passiones.e quib⁹ arte quadā scalā tibi optimā fabricabis·Nēpe de xp̄i loquēs ascēsione·Dost illū inquit quō possumus ascēdam⁹.et corde seq̄mur illū affectuq3 piter·ascēdam⁹ autē. si vnusquisq3 nr̄m vitia et passiōes subdere sibi studeat. ac sup eas stare assuescat.et ex ip̄is sibi gradum ostruat quo possit ad supiora conscēdere. eleuabūt nos si fuerint infra nos.de vitijs nr̄is scalaz nobis facimus·si vitia calcemus·Hec pater ille.

¶ Capitulum septimum continens consolationes super iracundia seu passione ire.

Septimo post p̄missa ad dn̄am osolatricē p̄memoratam accessit et alius tristis.et oquerebatur se multū pati ratione iracūdie sue.siue ire.Cui illa ad cōsolandū eū de suis puellis tres deputauit.

¶ I.CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait·O amice cur cōquereris de iracundia tua. seu passiōe ire q̄ tibi satis est pficua rōne hn̄de victorie·Nēpe sicut si paulus stimulū sibi datū n̄ sensisset:nō tam gloriosā victoriā q̄ nō mediocrē gaudij portionē ad coronā ip̄ius addidit habuisset. sic etiā si iracūdia seu ira q̄ tibi materia ē spūalis exercitij careres. nec victoriā coronandā obtineres·Nō cures igit² si p iracūdiā.seu passionē ire ōtingat te moueri:scies te p hoc si victor fueris ad corone additamētū p̄moueri·Nimiz illa victoria nō solū est deo grata: hautdubiū sz etiā in hoc mūdo a sanctis viris est magnifice omendata·Tudi gl'osum antistitē Ambrosiū·Dreclaz inquit est motum tempare osilio·nec minoris virtutis dici² cohibere iracundiā·indignationē opescere. q̄ oino nō irasci·cū plerūq3 id leui⁹.istud fortius estimet².Tudi quoq3 et cassiodoz nec incassum· Nam melior est inquit qui vincit irā.q̄ qui capit ciuitatē· Sz esto q̄ passio q̄nq3 p̄ualeat nec vincat².saltē hoc qō inde fit eo minus imputat².Siquidem ex venerabili patz decretoz volumie.q̄ quidq̄d calore iracūdie fit vel dicit²·nō est imputabile.nisi assit iteratio.vl̄ pseuerātia.

¶ II.CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait.Scias o amice passionē ire nedum q̄nq3 si p̄ualeat meren veniā·vel quādoq3 si vincat² esse pficuā· Verum etiam in plurib⁹ esse casibus necessariam·presertim si a p̄ueniente rōne impet².Tudi johem os aureū·Si mgt ira nō fuerit· nec doctrina pficit·nec iudicia stant·nec crimia cōpescūtur·Itaq3 q̄ cū causa nō irascitur peccat·patiētia em̄ irrationabilis vitia seminat. negligentiaz nutrit.et nō solū malos·sz etiā bonos ad malū inuitat.qui cū causa irascit².nō frī irascitur·sz vitio·Hec ille johānes·

¶ III.CONSIDERACIO.

Tercia puella sic ait. Scias rursum amice ad cōmendationē ire q̄ sicut asserit thomas aquinensis. de pfectione aliquaꝝ virtutum est ira sicut fortitudinis. vt dicit in tercio ethicoꝝ. Hec ille qui etiam dicit. q̄ ira q̄nq̄ dicit voluntas vindicādi aliq̄d maleficiū. et sic ira nō est passio proprie loquēdo. nec est in irascibili. sed in voluntate. et sic ira est in deo. et i beatis. et fuit in xp̄o. Alio mō dicitur ꝓprie ira passio quedā vis irascibilis. que cōtingit ex hoc q̄ appetitus sensibilis tendit ad defensionē alicuius quod apprehenditur otrariū volito et desiderato. et siquidē fit ex ordine rationis insurgens vel ordinata rōne. sic dicitur ira p zelū. et sic fuit in xp̄o Hec aquinēsis. qui rursum dicit. q̄ ira sm q̄ ē passio. nō opponitur mansuetudini. sed est materia eius circa q̄. quia etiā mitis irascitur q̄n oportet. Sz et ph̄us in suis moralibus dicit. Non irasci in quibus oportet. insipientis est.

¶ Capitulum octauū continens desolationes sup̄ tristicia orta ex erronea. seu nimis arta conscientia.

Octauo post p̄missa ad p̄dictā dñam cōsolatricem accessit et alius tristis querēdo se habere erroneā et nimis artā conscientiam. Cui illa compatiens tanq̄ spirituale infirmitatem habenti nimis grauem. de suis puellis desolationis gratia duodecim deputauit.

¶ CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. O amice scias conscientiam dupliciter esse erroneā. Primo quidē eo q̄ nimis lata. Secūdo vero eo q̄ nimis arta. Vtroq̄ etē modo a medio virtutis deuiatur. et erratur in via mor. Verum si vis scire qui vel quales sint qui secundū primam errant conscientiam vel secundā. Profecto primo modo erroneam habēt desicientiam homines peccatores et mūdani. de quoꝝ errore Boeciana loquēs desolatrix. Omis inquit mortaliū cura quam multipliciū studioꝝ labor exercet. diuerso quidē calle procedit. sz ad vnū tm̄ beatitudinis finē nitit puenire. et ad ver bonū naturalis ducit intentio. et ab eodē multiplex error abducit. quippe sicut prius deducit. quidā mūdanoꝝ summā felicitatē dstituūt in diuitijs. quidā in delicijs. quidā in dignitatib9 et honoribus. quidā in alijs dsimilib9. de quib9 oīmibus dicit p̄t cū psalmista. Dixi semp hij errāt corde. Sz et salomō dicit i ꝓuerbijs. aime doloſe errāt in peccatis hmōi cōscientiā hntes erroneā. s. qui viā mor faciūt sibi latā que ducit ad p̄ditionē. similes sunt cuidam seni qui trāsire volens lignū trāsuersaliter positū sup̄ ripā fecit ip̄m berillo mediante latius q̄ esset appere. quiq̄ pedē suum ad partem illam posuit quam arte sua apposuit. et sic in aquam cecidit ¶ Horro qui secundo mō desicientiā habēt erroneā. eo q̄ habēt nimis artā sunt illi frequēter. q̄ de nouo ad deū sūt uersi spūales viri. vel quicūq̄ homes

denoti,et cum hoc timorati.qui sunt illis similes qui per pontē sa-
tis latum hñt ire.quē cñ magus aliquis strictum eis ad similitudi-
nem fili vel calami facit apparere. qualis magus est dyabolꝰ.qui
hoc moraliter solet facere.Preserti͂m qñ viam mox per purius me-
dium respiciūt.s. stantibus eis in tali puritate ꝙ nec ꝓ toto mun-
do.nec pro vita sua deum vellēt offendere. ſz via sufficienter lata
per mediū purius inspecta appere posset arta. sicut econuerso via
arta p medium grossius.puta berillinū inspecta apperet magis la-
ta.Hij aūt quia timorati sunt.verētur sicut Job omnia opa sua.siue
interiora,siue exteriora.quox oscientia erronea attēditur qñq; cir-
ca cogitationes interiores.rōne quax timent se in peccatuz.vel in
delectationē malā osensisse.qñq; attenditur circa vota.qñq; circa
alia ꝓmissa Preserti͂m iuramēto firmata.qñq; circa ofessiones ex vi
p̄cepti integre faciēdas.qñq; circa alia precepta.qñq; vniversali-
ter circa facta pplexa.Quāuis vero ſz̄m p̄missā oscientia dici possit
dupliciter erronea.cñ de primo modo erronea. eo ꝙ nimis lata. q̄
quidē otritione,ofessiōe,et satisfactione curat.hoc in loco non tra-
ctabitur.sed tantūmodo de secunda que est nimis arta. que si fore
sitan te pturbat.oscolationes requiras a sororibus meis quarum di-
cta subsequentur.

II.CONSIDERATIO.

Secunda puella in genere oscolans tristem ꝓpter passionē oscie-
tie erronee pturbatū sic ait. O amice hoc te primo oim cōsole-
tur.ꝙ oscientia erronea multū laudis habz.Nā ſz̄i nihil ē in ea de
malo culpe.ſz̄ solū erroz i intellectu.seu apphēsiua virtute,et mul-
tum de pfectione.s.timor et amor dei. Vñ nō sunt deridēdi talem
habentes infirmitatē. sed magis laudādi.utpote quos adeo vegeet
caritas.et timor dei filialis.ꝙ pro toto mūdo nollent deū scienter
offendere peccato mortali.licet timor vehemēs deū offendēdi.et
dubitatio de agendis nōnullos hmōi intim̄ pturbet.ꝙ lepram ut
morbū aliū grauissimū eligerēt. ut a tali essent infirmitate suppo-
ti.quibꝰob hoc multū est patiendū.suntq; grōse et benigne pra-
ctādi.quos nimiꝝ et hoc pōt oscolari.ꝙ sua infirmitas est curabil.
ꝙq; maximi viri hac infirmitate scrupulose oscietie visi sunt labo-
rasse.qui tandem curati fuerūt in toto.vel in parte.quox q̄ plures
magni in sacra theologia doctores sunt effecti. Dices forte q̄s
aut q̄lis me curabit.aut solaminis medicamentū mihi pstabit hac
infirmitate laboranti.Profecto si ex defectu prouenit capitis,aut
melācolice complexionis.exptum erit ad medium recurrendū.Si
vero ex causis alijs antedictis.loco medici ofessor.aut oscolari pa-
tiēs lr̄atus et discretus requirat.qui si et ipe vel qñq; eadē labo-
rauit infirmitate.tūc ceteris paribus optimus est.et pre alijs requi-
rendus .Nimirum homo qui frequēter infirmitates patitur et me-
dicinis vt̄itur.etiam ipse quodāmodo medicꝰ efficit. Dixi autē ꝙ

debet esse lr̃atus.vt conuenientes sciat discretiones cognoscere.et per eas ligamen soluere intricate oscientie. Ad quod etiã valet q̃ naturaliter sit discretus.quaten9 partim per lr̃aturam.partim p̃ discretionis industriã dictam h̃abẽti infirmitatẽ salubres quibus iuuare se possit regulas sciat dare. Dixi quoq3 q̃ osiliarius h̃moi vel cofessor patiens esse debet.et infirmãti opatiens.s.non arguendo ip̃m ruditer de nimis longa et intricata ofessione.vel ip̃m repellẽdo.vel sic dicẽdo.nih̃il est.fatuitas est.Nam per verba h̃uiuscemodi infirmus mime est adiutus. Quid ergo? Certe cum om̃i benignitate oportet ligamia soluere.et dare ei regulas opportunas.

¶ III. CONSIDERATIO.

Tercia puella attendens errantẽ specialiter circa malas cogitationes sic ait. O carissime contemnas cogitatões h̃moi.quarr ratione times in peccatũ mortale.vel in eius delectationẽ osensisse. si tamẽ non sint morose.nec cũ deliberatione admisse.vel cum complacentia habite.que q̃uis sint.tñ incidũt tanq̃ musce in facie hominis impingẽtes abigende. non tñ hoc oportet nec expedit fieri spuendo.vel te manu cruce signando. aut caput mouẽdo. vel alio tali signo. Sed quieti9 te habeas poti9.atq3 te uertas ad aliquid boni cogitandũ.p̃cipue ad passionem x̃pi.vel ad virginis gloriose laudes et beneficia quo demones fugare poteris.qui h̃aut dubiu3 h̃moi ingerũt malas et imundas cogitationes. Has p̃fecto q̃ contemnere valeas.nec esse scrupulosus si non sint morose.nec cũ complacentia tibi veniãt.h̃oc discas exemplo. Quãuis em̃ publice excõicato in ecclesia sepulto vel cimiterio.locus ille recõciliari indigeat.non tamen si excõicatus eundem locum subito solum pertrãseat absq3 mora.

¶ IIII. CONSIDERATIO.

Quarta puella conscientiam attendens circa vota sic ait. O dilecte si erronea conscientia circa vota h̃abita te perturbat.scias plura esse que circa h̃anc materiã conscientiã alleuiant. Primũ quidem est q̃ secundũ theologos. Votum est conceptio meliorꝭ p̃positi.aimi deliberatione firmata. Sed quid? Certe p̃pter p̃imam diffinitionis h̃ui9 particulã qua dicitur meliorꝭ p̃positi.nõ potest secundum thomam de aquino votũ fieri de malo.nec de indifferenti. sed tantum de bono.et de tali bono ad quod quis alias non tenetur. Illud autem quod in aliquo euentu bonum est.et in aliquo malum.nõ obligat nisi p̃ euentu bono.non p̃ malo.facit ad h̃oc verbum ysidori h̃oc osiderãtis. In malis inquit p̃missis rescinde fidez. in turpi voto muta decretum.quod incaute vouisti non facias.impia est p̃missio que scelere impletur. Rursum p̃pter secundã p̃misse diffinitionis p̃ticulã qua dicitur.aimi deliberatione firmata.secundum doctores quicunq3 in angustijs subito et indeliberate aliq̃d vouent.non sunt obligati. Ad quod quidẽ facit q̃ licitũ est alicui

venire contra factum suum ꝓpter angustiam tempis ad deliberan, dum. ꝓout nonunq̄ legibus ꝙprobatur. Facit quoq; ad idem q̄ licitum est alicui venire ꝺtra illud quod promisit feruore passionis. ꝓout decretoꝝ in volumine reꝑitur. Ad vota igit̄ur illa nō teneris que fecisti cum non eras compos tui ratione grauis infirmitatis. vel turbationis. aut gaudij excellentis. Hec em̄ in tali g̃ꝺu posſunt esse. quo ratio hominis est ligata. vt ad deliberandū nō sit potēs. Nempe sic dicit boetiana ꝺsolatrix. Nubibus atris ꝺdita nullum fūdere possunt sidera lumen. Tu quoq; si vis lumie claro cernere verum. tramite recto carpe callem. gaudia pelle. pelle timorem. spemq; fugato. Nec doloꝝ assit. Nubila mens est vinctaq; frenis. hec vbi regnāt. ¶ Secundū quod in votis cōscientiam tuā alleuiare poterit est quidē hoc. q̄ si non sint rationabilia. nō teneris ad ea. Nimirum ex hoc venit q̄ secundum thomam aquinensem vota stulta. vt de non pectinando caput in sabbato. et similia potius sunt ꝺtenda q̄ seruanda. et magnus ille barbarus Albertus ad hoc addit. q̄ si etiam ꝓo honoꝛe fiant sanctoꝝ seruanda non sunt. quia cum ꝑdolatria similitudinē quandaꝝ habent. Venit quoq; et aliud ex p̄missis. q̄. ſ. secundū thomā antedictū. Si carnis maceratio ex voto sit ꝓmissa. implenda est rationabiliter. ita vt natura nō grauetur Sed quia in his que ad seip̄m ꝑtinēt de facili homo fallitur. ideo talia vota ꝺgruentius secundū arbitrium ſupioꝛis sunt seruanda. vel p̄termittenda. ita tamen q̄ si magnū grauamē immineret. et non esset facultas. ad ſupioꝛez recurrendi. nō debet homo votum obseruare. ¶ Tercium est quod in votis tuam alleuiare poterit ꝺscientiam. q̄ secundū p̄fatum aquinensem. Quidquid votum fiendum impediret. si pñs esset etiā voto facto obligationē aufert Vnde si aliquid possibile cum vouetur postea fiat impossibile. tollitur obligatio. vt si quis diues vouerit edificare eccleſiā. quam postea pauꝑtate ſupueniente ꝑficere non posſet. non obligatur. Hoc tñ intelligendo q̄ si factus est ꝺino impotēs. absolutus est a toto. Si aūt ex ꝑte. ita q̄ totū ꝑficere nō potest. tūc remanet solū obligatus ad id qꝺ potest. et non ad aliud. Hec ſm doctoꝛē antedictum ¶ Deniq; quartū quod cōscientiā alleuiat eius qui ex solo ꝓposito se reputat quasi ex voto obligatū. est hoc quidem. q̄ cū dicat aquinensis ad votum tria necessaria requirūtur. Primo quidē deliberatio. Secundo ꝓpositum. Tercio ꝓmissio in quo ꝑficitur ratio voti. Ex hoc infertur q̄ solum ꝓpositum non habet obligare.

¶ V. CONSIDERATIO.

Quinta puella ad ꝺscientiā attendens circa ꝓmissa sic ait. O karissime si erronea ꝺsciētia circa ꝓmissa p̄sertim iuramēto firmata te ꝺtristat. hoc te poterit cōsolari. q̄ videlicet plura sunt ꝓmissa hmōi que non obligant. Nempe siquis iurauerit aliquid qꝺ peccatū est se factuꝝ. etiā si sit tm̄ veniale. ad ꝓmissum hoc implendū

minime obligatur. Audi verbū ysidori prius inductum, et in vene, rabili decretoꝝ volumie recitatum. In malis promissis rescinde fi, dem ꝛc. Hinc etēm venerabilis quidā doctor ait. Iusticia exigit vt id qđ iuratur sit licitū et honestū. ſ. ꝙ in se nō sit mortale vl̄ venia, le peccatum. quando etiā iuratur aliquid indifferens. quod ex cir, cumstantia posset esse veniale vel mortale. nō debet seruari. nec est obligatorium iuramētū. illo casu vel circūstantia existente. Vnde siquis iurauerit ꝙ nunqꝫ erit negociator. aut etiā miles. aut ꝙ nō tenebit feudū ab isto dño. aut ꝙ nō seruiet isti vel illi. aut accipi: et donum vel mutuū. non tenetur illud seruare. si aliter non possit viuere nisi contra illud faciat. quia iam res venit ad illum casum, de quo si cogitasset ab inicio, et iurasset de illo illicitū esset iuramē tum. et generaliter vbicunqꝫ aliquid iuratur faciendum, vel vitan, dum. quod facere vel vitare esse mortale peccatuꝫ, vel etiā veniale. circūscripto iuramento. non est seruandū hmōi iuramentū. sed pōt venire contra autoritate ꝓpria. ¶ Sane de his secundū thomam aquinensem plenius potest dici, videlicet ꝙ quicūqꝫ iurat aliquid se facturum, obligatur ad illud faciendū, nisi vergat in deteriorem exitum. Vergit autem in deteriorem exitum dupliciter. Vno modo quia ab ipo principio habet peiorem exitum. vel quia est secundū se malum. sicut cum aliquis se iurat adulterium pacturum. in quo casu peccat iurando, et peccat iuramentum implendo. siue quia est maioris boni impeditiuū. puta cum aliquis iurat se non intratuꝫ religionem, vel ꝙ non fiat clericus. aut ꝙ non accipiet plationem in casu in quo expedit eū accipe. et in hoc casu peccat quidē iurā: do inquantum ponit obicem spiritui sancto. qui est boni propositi inspirator. tamen si est melius bonuꝫ aliquod ad quod nō tenetur, non peccat iuramentū seruando. sed multo melius facit si non ser: uet. Alio modo vergit in deteriorem exitum propter aliquid quod de nouo emergit. quod fuit impmeditatum. sicut patet in iuramen to herodis, qui iurauit puelle saltanti se daturum quod petisset. hoc enim iuramentum poterat esse a principio licitum, intellecta conditione. ſ. si peteret quod dare deceret. sed impletio iuramenti fuit illicita. Hec aquinensis. Cuius dictis concordat doctor pme: moratus. Cum inquit due sint partes iusticie. ſ. facere malum. et declinare a bono. sicut iuramentū non obligat ad faciendū ma: lum. ita non videtur ꝙ obliget ad declinandū a bono. cum nulla sit vtilitas talis iuramenti. quod dico propter obedientiam. ꝓpter quam et si non sit faciendum malum. est tamen dimittendum bo: num, cuius dimissio ꝑpensatur cum bono humilitatis que seruatur in obedientia. Preterea cum dominus consulit opa perfectionis, contrarius quodāmodo sibi esset si oporteret ꝙ occasione iuramē: ti abstineretur a talibus. Credo ergo sine preiudicio ꝙ iuramen: tum vergit in peiorē exitum sex modis. Primo cum iuratur aliquid

quod est mortale in se. Secundo cū iuratur quod est veniale in se. Tercio cum iuratur aliquod indifferēs. quod ex circūstantia efficitur veniale vel mortale. Quarto cum iuramentū excludit opus pietatis ex caritate faciendū. vt cū iurat aliquis q̄ nichil dabit isti ex caritate. Quinto cum excludit opus de genere bonorū. vt cum quis iurat q̄ nunq̄ erit ep̄s. monachus, vel canonicus. vel q̄ nō celebrabit vsq; ad mensem. vel q̄ non ieiunabit p̄o deo. vel p̄o peccatis suis in pane et aqua nisi p̄cipiatur ei. vel q̄ non dicet psalterium. vel septem psalmos. vel q̄ nō iuuabit iustum in licitis et honestis vsq; ad certū tempus. Sexto cum excludit opus indifferens pia intentōe p̄o deo. aut p̄ primo faciendū. vt siquis iurat q̄ nō pia intentione p̄o deo aut p̄o primo faciendū. vt siquis iurat q̄ nō loquatur martino. vel nō intrabit domū eius. vel nō coquet ad furnū eius. vel nō molet ad eius molēdinum. vl talia nō faciet ei. vel q̄ non vendat ei rem p̄o minori p̄cio q̄m tali. vel q̄ non comedet cum eo ad eandē mensam. Si aliquis iuret hmōi indifferēs. credo q̄ p̄ter hmōi iuramentū nō debet declinare a talibus. si ea velit facere pia intentione, et p̄ter deū. et salutē aie sue. et p̄ter tollendū scandalū primi. dtra q; sic iurauit. In p̄mis aūt trib⁹ modis credo q̄ possit quilibet sic iurans autoritate p̄pria venire dtra. Sz imponēda est ei penitētia de temerario iuramēto. In reliquis trib⁹ q̄muis hmōi iuramenta non sint obligatoria. nec imponēda sit penitentia p̄o trāsgressione eorū tanq̄ p̄o mortali. nō expedit tamē p̄pria autoritate venire cōtra. nisi p̄ter vegentē necessitatem. tum p̄ter reuerentiā sacramēti. tum p̄ter scandalū simpliciū. qui reputant se incurrere piurium, et inde incurrunt in facilitatē labendi in piuriū et detractionē. Vñ petēda est absolutio a supiore qui hmōi iuramenta debet facile relaxare. vel potius ostendere sic iurantes non fuisse obligatos. et imponere penitētiā de temerario iuramēto

Demq; ad hoc pleniorē intellectū videndū est q̄e cōditiones implicite intelligantur in iuramentis. Sciendū igitur secundū venerabilē dñm hosti. p̄out p̄ iura probat. q̄ in oī iuramēto intelliguntur iste conditiones tacite, vt faciam hoc si deo placuerit. Item si pape placuerit. quia ei⁹ autoritas videtur excepta. Item si res in eodem statu p̄manserit. vt patet in eo qui gladiū sanus deposuit. et illum furiosus repetit. nō teneor reddere etiam si iurauī. Itē si mihi fidē seruaueris. nō seruāti em̄ fidē nō est fides seruāda. Vnde si nō facis quod p̄misisti. non teneor. Item si iuro tibi pecuniā reddere ad certum tempus spe future numerationis. subauditur si pecuniaz numeraueris. Itē si iuro tibi aliquid soluere ad certū temp⁹. vel ad certum diem. subaudit² nisi iudex contra p̄cipiat. nam ius supiorīs semp videtur exceptū. Item si iuro tibi dare dotē. subauditur si nupcie secute fuerint. Item si iuro tibi tanq̄m regi vel ep̄o te deposito nō obligor. Idem videtur si iuras mihi tanq̄ ep̄s soluere pecuniā

q̄ post depositionē non remaneat obligatus. quod credo verum si in utilitatem ecclesie pecunia versa fuerit. Item si iuro stare mādatis tuis pro offensa tibi vel tuis facta. subauditur nisi imoderatū quid p̄cipias iniustū. illicitū. impossibile. vel inhonestum. quia talibus parendū non est. vnde si p̄cipias tale quid q̄ iuraturus nō fuissem. si mandatū tale sciuissem non videor obligatus. rediget³ ergo hoc ad arbitriuz boni viri. Item subintelligitur si facultas se obtulerit. alias nō imputabitur. excusat ergo hoiem necessitas. vl̄ impossibilitas. Item si iuras mihi reddere vinum. vel bladū. subauditur eiusdem bonitatis. nō ergo vinū nouū pro veteri reddes. Item iuro tibi dare filiā meā. vl̄ sororē ī vxorē. id ē bona fide laborabo vt eam habeas. nec em̄ ad aliud obligor. cum alienū factum p̄sciscere promittere non possim. Item si alicui iuro soluere pecuniam vsq; ad certum diem. subauditur nisi per ip̄m fuerim absolutus. Item si alicui iuro fidelitatē. vel etiam q̄ dtra ip̄m non sim. Ad hoc obligor ne procurem vt vitam vel membrū perdat. vel terram suā. Dorro si me offendat. vel primiores meos. defendere me potero vl̄ tueri. quia primiores videntur excepti esse. Itez cum generalitas obscuritatem pariat. si aliquid generaliter iuro. non videor cogitasse de his sup quibus specialiter iuratur⁹ non fuissem. et sic interp̄tandum est iuramentū ꝫm intentionē iurantis. q̄n sine dolo iurat. sec⁹ autem est quando iurans adhibet. sed recipiens est sine dolo. Hec secundū hosti. Addendus ē aūt et alius casus secundū venerabilē Raymundū. Si debitor iurauit creditori se solutuz aliquid in certo termino. et impeditus non p̄t soluere. siquidē quando iurabat ab initō credebat p̄babiliter se posse soluere. non peierabat in hoc. et si postea fecit posse suum et nō potuit p̄soluere in certo termino non est piurus ex hoc. sed multo magis excusatur si misit pecuniā tempe debito. et illa in via casualiter est amissa.

VI. CONSIDERATIO.

Sexta puella tristem circa p̄cepta erroneum deph̄endens sic ad ip̄m ait. O amice si circa p̄cepta erronea cōsciētia te perturbat. remedia que sequūtur tam ex me q̄ meis ex sororibus capienda. in toto vel in parte te poterunt consolari. Primum quidē ē ex me capiendum. q̄ si absolui vis a debito. in eadem fac materia notabiliter vltra debitum. q̄ nimirum faciendo. sperare poteris firmiter te a debito absolutū. Exemplū accipe. teneris ex p̄cepto dieb⁹ dominicis et festiuis a seruilibus opibus abstinere. Sed quid? Certe si pluribus diebus in ebdomada. aut etiam regulariter a seruilib⁹ vacare opibus assueuisti. p̄sertim vacādo deo. et orationibus intendendo. et casu te contingat in die festiuo quandā ob necessitatē aliquid opari. dummodo hoc sine scandalo fiat notabili. te q̄pter hoc

grauari in consci entia non oportet·quēadmodum et siquis alicui in quinq; solidis teneretur.et per modum muneris viginti·centum. vel mille marcas liberaliter ei daret.talis bene deberet supponere q̄ de quinq; solidis alias soluendis quittatus esset· ¶ Sed forsan in contrariū illud p̄ris careuallis dictum allegabis·Ingratum est spiritui sancto quidquid feceris· eo neglecto quod facere teneris Sed ad hoc facile patet rn̄sio·Nam hoc dictum dicti patris locum habet in monacho aliquid motu p̄prio faciente.et aliud sibi a prelato iniunctū.de cuius intentione certus est negligēte·p̄sertim illo quod motu facit p̄prio.hoc iniūctum quod negligit recōpensare non valēte·vel potest dici verum esse dictum patris clareuallis stāte obligatione et debito utra quā ypothesim talia quies potest facere et tam magna.q̄ de deo amico suo bene habet p̄sumere. q̄ hoc pacto modicum illud debitū ad quod erat obligat⁹ nō requirat.et q̄ esse cessauerit obligatus·Ad hoc nimirum suffragatur exemplum de quibusdā antiquis patribus.de quibus habetur in floribus cassiani.in quodam hystoriali speculo recitatis·Vbi quidem tali p̄missa rubrica.q̄ ieiunia et alia hmōi p̄ro loco et tempe seruāda sunt et moderanda.de quodā ꝺsequenter textualiter sic infertur Igit² cū dieb⁹ quinq̄gesime nostram cellulam visitassem· humi paululum confidentes cepimus percunctari· Cur apud eos tanta obseruantia caueretur.ne quis totis diebus quinquagesime ieiunare p̄esumeret·Ad hec ille·Oportet quidem nos ꝺsuetudinem maiorum custodire.etiam non percepta ratione·Verūtam̄ quoniam̄ causam huius rei vultis agnoscere. temp⁹ est omni rei sub celo.temp⁹ plorandi.et tempus ridendi ꝛc̄·p̄incipali autem bono ita nullum oportet esse vacuum tempus.ut sine eo cuiq̄ esse non liceat·Itaq; si quis in fratris aduentu in quo x̄pm debet humanitate reficere.vel cum defectō et imbecillitas carnis repationē viriū esce perceptione deposcit·vel cū temp⁹ festiuitatis escam ꝺgruū votū indulget. ieiuniorum rigidam obseruantiā indisrupte voluerit retinere·necesse est vt nō tam religiosus.q̄ inconditus.atq; irrationabilis habeatur·non enim precepta virtutum in quibus vtiq; bonum est p̄incipale p̄opter ieiunia sunt tenenda·sed potius ieiunia p̄opter illa· Talem igitur diffinitionē super ieiunij qualitate iugiter retinētes id nobis congruum nouerimus·si in eo tempe ratio· si qualitas·si mensura seruetur·nec ita vt i ipso spei nostre terminum defigamus: sed vt per ip̄m ad puritatē cordis et apostolicam caritatem peruenire possum⁹·nunquit autem ait possunt filij sponsi ꝛc̄· ¶ Hec verba p̄opꝛie tempus ostendūt.in quo post resurrectionē per quadraginta dies domino cum discipulis epulante ieiunare illos quotidiane eius p̄esentie gaudiū non sinebat·Illas autem ieiuniorum victimas quas nobis violenta viscerum conuulsione inconsiderate extorquentes domino recte offerre nos credimus· Ille qui diligit

misericordiā et iudicium execratur dicens. Ego dominus diligēs iudicium. et odio habens rapinam in holocausto. Hec ille qui post ista vt in predicto speculo traditur premissa hac rubrica. Q⁹ perfectis non est lex posita quia cōmunia supgrediūtur precepta. subiungit dicens. Dozo quadragesime lege qui iustus atq; pfect⁹ est non tenetur exigui huius canonis subiectione contentus est. quē profecto illis qui per totū anni spacium delicijs. vel negocijs secularibus implicantur ecclesiaꝝ principes statuerūt. vt hac lega, li quoāmodo necessitate constricti his saltem dieb⁹ domino vacare cogerentur. ac dierum vite sue quos totos quasi fructus quosdam fuerāt vouaturi. vel decimas domino dedicarent. Ceterū iusti quibus lex non est posita. qui spiritualibus officijs nō exiguā illā id est decimam partem. sed totum vite sue tempus impendūt. quia liberi sunt a decimaꝝ legalium functione. Idcirco si eos supueniens honesta et sancta necessitas coartauerit. audēt stationē ieunij absq; vlla disceptatione laxare. nō em̄ decimaruꝝ ab eis exiguitas mutuatur. qui omnia sua domino secum pariter obtulerunt. Quod profecto absq; summo fraudis reatu facere ille nō poterit. qui nihil voluntarie offerens deo. inexcusabiliter soluere decimas suas legis necessitate compellitur. Hec in dicto speculo ex flozib⁹ cassiani qui collationes patrum compilauit. Hec his in contrariū tercius articulus constitutionis ad nostrum. extra de hereticis in clementinis inducatur. Ille nimirum articulus est primo omnino erroneus. propter erronei articuli de impeccabilitate hominis implicationem. que quidem impeccabilitas nunq̄m in premissis implicatur. Secundo vero est erroneus. quia subiectionem obedientie circa precepta ecclesie vniuersaliter excludit. q̄nta spiritus libertas per premissa dicta nequaq̄ docetur. Nam et illa rubrica q⁹ perfectis non est lex posita. quia cōmunia supergrediuntur precepta sane est intelligenda. quēadmodum et illud apostoli. Iusto non est lex posita. id est imposita tanq̄m onus. quia iustorum habitus interioz inclinat eos ad hoc idem ad quod lex. et ideo non est eis onerosa secundum thomam aquinensem. Secundum quem etiam secūdo iustis non est lex posita. id est pro iustis. sed iniustis. que propter transgressionez est posita. id est ad transgressiones cohibēdas. quasi dicat apostol⁹. si omnes essent iusti. nulla necessitas esset dandi legem. scz coactiuam contra vitia. quia ipsi sibiipsis essent lex. Illud vero verbum quadragesime lege. qui iustus atq; perfectus est non tenetur. sic est sane capiendum. quia non tenetur eam secūdum litteram adeo rigide et onerose obseruare. quo minus ipsam secundum virtutem epikeie interpretari valeat. et iuxta rubricam que premittitur pro loco et tempore. dummodo non est contra intentionem legislatoris seruare possit. et etiam moderare. per quod quidem non remouetur quin quantumcunq; iustus de legi cōmuni

seruare teneatur precepta ecclesie sane intellecta secundū intentio-
nem ecclesie p̄cipientis. ¶ Stant ergo premissa ex patrum collatio-
nibus accepta. ad quoꝝ approbationē multū confert q̄ de eisdem
collationibus extracta. quidquid sit de alijs cassiani dictis per vin-
centium hystoriographū vna cum q̄mpluribus alijs flores noian-
tur cassiani. tanq̄ appciandi iocūdius. et fructuosius imitandi. quē
admodū in decretis dicitur. vincentij opus laboriosum non sperni-
mus. sed imitam⁹. q̄q; q̄ntum ad eiusdem operis seu collationū ea-
rundem fructuosam imitatōez dictus hystoriogr̄ph⁹ scribit in hec
verba. ¶ Claruit vir illustris Iohānes heremita qui et cassianus gal-
lie p̄sbiter ordinatus multa scripsit. et certe ipsius opuscula multā
edificationē ōtinent animaꝝ. nec inter multa antiquoꝝ opuscula
quicq̄ ad spirituales pfectus atq; pfectionis apicem tendenti vti-
lius arbitror me legisse. Nam et beatus pater noster dominicus vt
in eius vita legitur. librum illum qui collationes patrum inscribi-
tur studiose legens. ac vigilāter intelligens. salutis in eo rimatus
semitas. magnum in eo pfectionis apicem apprehendit. ¶ Exp̄mis-
sis igitur patet q̄ quis absolui potest pro tempe a puo debito. per
hoc quidē q̄ in eodē genere notabiliter facit vltra debitū. maxime
in casu quo an illud paruum sit. vel non sit. debitū dubitatur.

¶ VII. CONSIDERATIO.

Septima puella adhuc circa precepta erronee dubitantē. alijs
volens remedijs consolari sic ait. Scias amice pro vno reme-
dio q̄ in dubijs bonoꝝ virorum vita. alijs esse debet viuendi regu-
la. Est igitur respiciendū ad facta bonoꝝ virorum et discretorum.
et si plures tales. vel vt in pluribus casu tali eis occurrente. sic vt
sic se habere inuenires. aut estimatione tua iudicares. tunc et tu si-
militer agere non formides. Dices forte in contrariū. tales viri et si
bonam habeant conscientiam. non tamen scientiam circa illam mate-
riā. vel econuerso habentes scientiam. non habent conscientiā. vel si
scirē q̄ vtrūq; haberent. forte sic non facerēt. Sed respondeo. q̄n
non est omnino certum probabile. tamen est et modicū dubiū. quin
simul scientiam habeant ac bonam conscientiam. et quin ita se ha-
berent si casus tales eis occurrerēt. tunc pro excusatione tua noue-
ris esse satis si similiter feceris. Nempe in moralibus. et circa hūa-
nos actus non est demonstratio requirenda. Siquis em̄ tam certaꝝ
noticiam requireret non minus erraret. q̄ si in demonstratiuis scie-
tijs de apologis aut argumentis thopicis. siue de psuasionibus re-
thoricis contentus esset. Rursum pro alio erronee dubitationis re-
medio scias q̄ in his que solum sunt mala. quia prohibita multū
excusat vel in toto vel in tanto consuetudo. imo in talibus ex vi ra-
tionabilis consuetudinis. p̄sertim si p̄scripta sit est cōtra ius scriptum

multotiēs faciendum. Nam et gratiose dicit ille Gratianus. q̄ constitutio vtentium moribus confirmatur. Quāuis etiam supflua ornamenta gestare ad placendū multis sanctoꝝ autoritatib⁹ reprobetur. tamen hoc fine excluso. ratione ꝺsuetudinis gestari possunt sine graui peccato. Nam cecilia deuotissima cilicio ad carnem erat induta. et desuper deauratis vestibus tegebatur. et Bartholome⁹ pallio albo. per singulos angulos gēmas habente purpureas vtebatur. q̄ si ei peccatum hoc fuisset? quomodo tunc vestis sua vna cum sandalibus in viginti ser annis vt legitur vtiq; non sine miraculo a putrefactione et tinedibus preseruata fuisset? ¶ Vis autem scire cur in talibus circūscripto saltem scādalo excusare valeat cōsuetudo? Profecto docet hoc autoritas. docet et ratio. Ecce dicit autoritas magni patris in decretorum volumine canonizata. Quisquis inquit rebus ptereuntib⁹ strictius vtitur q̄ sese habēt mores eorum cum quibus viuit. aut intempans. aut supsticiosus est. Sed et ratio specialiter quantū ad ornamēta est in promptu. Nimiꝝ res que propter sui nouitatē. et per ꝺsequens raritatē pmaginationem excitant. et puocant ad libidinē. eo scz q̄ propter ammirari hoies res hmōi magis considerant. et de ipis profundius cogitant. Ille quidem res quando in ꝺsuetudinē veniunt. cessant pmaginationez excitare. et ad libidinem prouocare. eo q̄ tunc cessant esse quedam rara. et āmiratione digna. et considerari cogitatione profunda.

¶ VIII. CONSIDERATIO.

Octaua puella pmissis remedijs adicit alia et sic ait. Aliud remedium circa precepta est epikeia. que secundū illum aristotilem existens. interptatiua legis melior est. q̄ iusticia legalis. Nec valet in contrariū si dicatur q̄ eius est legem interpretari. cuius est condere. Esto em̄ q̄ in foro causaꝝ interpretatio nō sufficeret. nisi que fieret a principe vl̄ a legislatore. bn̄ tamen sufficit virtus epikeie in foro ꝺscientie. nō solum circa precepta humana. sed etiam circa diuina pcepta. et tanto magis circa diuina. q̄nto deus rationabilior est magisq; benignus. q̄ quicunq; alius legislator. Sed quid? Profecto secundū hanc virtutem licet interpretari q̄ precepta dei nō sunt ad tollendā omnē spūalē dulcedinē. cum dominus sermone euangelico dixisse constet. Iugum meū suaue est. Inter duram igitur et benignā circa precepta sententiā. pro benigna est potius ceteris paribus interptatio facienda Rursum secundum epikeiam interptari licet pcepta conformiter illi sentētie thome aquinēsis qua dicit. Precepta iuris positiui non se extendunt vltra intentionem precipientis. que est finis pcepti. Hec autē est caritas. nec non et illi sententie ipsius qua dicit. null⁹ obligatur ad impossibile. et ideo si tot precepta prelatus ingerat q̄ subditus ea implere non possit. excusatur a peccato. et ideo prelati abstinere debent a multitudine pceptorum. Hec ille aq̄nensis. Bene dictū impossibile

ad quod quis non obligatur secundū epikeie virtutem in lege pfe, cte libertatis interp̄trandū videtur non solum de absolute impossi: bili. sed de eo etiā prout dicti doctoris sonant verba q̄ vix est pos, sibile. vtpote nimiā habens difficultatē. aliter non apparet quō pos, sit intelligi benedictum illud verbum xp̄i. Onus meum leue. Nam et ordinarius apparatus declarās illud impossibile de quo ad legis: peritos imprecperando xp̄s dixit. oneratis homines oneribus que portare non possunt. sic ait. Iugum leue repellitis. nec mirū. quod em̄ multum vel nimis est difficile. quomodo hoc dicetur leue. Cer, te non ꝓprie. nec etiam verificatur in hoīe deū citra perfectū gra: dum caritatis amante. q̄muis quantum ad gradū amoris potiores nōnulle autoritates videantur contrarium sonare. Vnde et magis ex karoli imperatoris perfecta deuotione. q̄ pro obligationis neces, sitate videt illud dictū esse. licz vix ferendū ab illa sancta sede im: ponatur iugum cum feramus. et pia deuotione toleremus. Cui lr̄e premittitur sic in rubro. tolerandum est iugum quod a sancta sede imponitur. licet importabile videatur. Demum per virtutē epy: keie sic interp̄teris precepta. q̄ nec deus. nec iudex ecclesiastic⁹ te intendit mediantibus suis preceptis ad hoc q̄ sis fact⁹ obligare Vis hoc scire de deo. Argumentū accipe p̄ simile de votis ex diui, no p̄cepto deo reddendis. ad que tamen deo reddenda si sint stul: ta vt ex p̄missis patet. minime obligaris. Vis rursum scire propositum de preceptis. seu de statutis ecclesie. q̄ videlicet loco et tempe non obligant. quib⁹ eorum obseruantia foret ridiculosa. Hoc pro: fecto scire poteris diuersis ex canonibus per notata illius magni innocentij. qui dicitur lucerna iuris. Ratio autem potest nihilomi, nus assignari. Precepta enim ecclesie dantur ex caritate. quod sal: tem supponendum est et etiam presumendū. Sed qđ ex caritate sta, tutū est. non debet secundū patrem clareuallis militare contra ca:, ritatē. Sed quid. Profecto precepta ecclesie militarent contra ca: ritatem si obligarent ad sui obseruantiā in casibus quib⁹ ea obser: uando. factuum te viri boni et discreti reputarent. et te etiam deri: dere possent.

IX. CONSIDERATIO.

Nona puella persone circa confessiones erronee existenti. et ob hoc tristiciam patienti compatiendo sic ait. Noli amice nimi: um tristari. Sunt enim plura infirmitatis tue remedia quibus pote: ris consolari. Vnum quidem remediū est. q̄ q̄muis peccata confitē: da plures habeant deformes circūstantias. de necessitate tamē nō sunt ille confitende. que non mutant species peccatorum. Secundū est. q̄ preceptū de confitendo peccata sua alteri principalis est in: tentio. vt propter verecundiam peccata in futurum caueantur. Si quid igitur circa confessionem. vel modum confitendi nō ratione

verecundie·sed solum causa erronee conscientie vitāde omitteres. presertim de consilio boni viri et discreti·non esset tibi peccatum· etiam si esset tale in cuius obmissione alius non erroneus grauiter peccaret·verbi gtia·quilibet ab aliquo tempe non confessus et volens confiteri.tenetur prius suam discutere conscientiam.peccata sua recogitando.secundum tamen plus et minus·minus quidem si honestam ducit vitam.et frequentius confitetur·plus autem si ipe solet rarius confiteri·q̄muis autem iste minus sufficienter conscīē, tiam suam discutiendo·et p consequens impfectius confitēdo pec, caret· si tamen scrupulosus existens timet nimis per ipaz conscien, tiam erroneam inuolui.non arbitretur se peccare si planius confi, teatur·presertim secundū regulas et consilia bonozum ac discreto, rum virozum.et ob hoc abstineat a scrupulosa·sm ea que sunt scri: pta conscientie sue discussione· Nimiz si homo scrupulosus debe, ret cōfiteri secundum ea omnia que de confessionibus sunt scripta. bene indigeret q confessozem haberet in bursa·nec ipm releuaret verbum illud prolatum diuinitus sicut fertur· auctoz mundi non iudicat mundum·secundum sūmam raymundi·Sed q talis scrupu, losam sue conscientie discussionem valeat immo et debeat obmitte, re·huic ipsi9 Gregozij sententia egregio alludit testimonio· Sepe inquit dum nosmetipsos in conscientia plus iusto discutimus·de ipso discussionis studio indiscretius erramus.et mentis nostre aci: es quo plus iusto cernere nititur obscuratur· quia et qui impoztu: ne solis radios aspicit.tenebzescit.et inde nihil penit9 videre com, pellitur vnde tenebzatur· Iustozum autem cozda quia ad perfe: ctum se examinare nequeūt·egre hoc exilium cecitatis ferunt·Vn, de in job·Tedet animam meam vite mee·tedet enim iustum viue: re· quia in operando viram non desinit querere· et tamen eiusdem vite meritum non valet inuenire· Sed est consolatio nostre cala: mitatis et nostre ignozate discussionis redacta ad animum iustum. et incomprehensibilis potentia conditozis· que etiam sine retri: butione non deserit.et discutientium se iustozum iusticiam incom: prehensibilitatis immensitate transcendit·Hec ille pater beatissi: mus·Quid ergo·Profecto q̄muis aliqui nitantur se cozam deo per modum suum confitendi iustificare·tamen nullus presumat q pos, sit satisfacere diuine iusticie· Vnde opozzet nōnunq̄ presertim in casu scrupulositatis aliquid in humilitatis spiritu misericozdie re: linquere·et in domino fiducialiter sperare·

X·CONSIDERATIO·

Decima puella osimiliter sozozi psone circa cōfessiōes erronee cōpatiēs sic ait·O amice scrupulose video ex vna parteq̄ non

confitendo totiens sicut alij.diuersis ex causis times probabiliter scandalū generari. Altera aūt ex parte volendo totiens integliter omnia de quibus habes conscietiam confiteri. ex modo tuo confitendi scrupuloso.siue ex scrupuloso studio integre ofitendi.tandē vix aliquē habere vales ofessorē. Quid ergo tibi ad hoc deducto restat faciēdū. Profecto videtur q̄ q̄diu in te cause hmōi duraue rint.ratione quar tantam in confitendo.et confessorē habēdo pateris difficultatē.secure a tua frequenti confessione dubium et intricatum modum confitendi.et peccata saltem dubia in quibus mō et peccatis tua consistit scrupulositas confessorum attediatiua poteris amputare.et maxime vbi talia et talis mod9 ofitendi scrupulosos et erroneos etiam ipsos possent facere confessores. hec sane amputatio secundum plus et minus p̄o diuersa ditione tam confitentium.q̄m etiam confessorum.et secundu3 q̄ vnctio docuerit.et bona fides patitur potest vt in pluribus salubriter fieri.dummodo in confessione illa dicantur que plane dici possunt.nihilq3 p̄scise ratione verecundie taceatur. Dicro si huius rei rationem considerare desideres claro in exemplo. Ecce posito q̄ aliquis dño alicui soluere aliqua teneretur.et non sibi immediate sed tantūmodo mediantibus ipius procuratoribus.vel ministris. ille debitor non alio modo obligaretur ad soluendum nisi illo quo ministri curarent ipsum debitum acceptare. vnde si de toto debito minuta aliqua recipere recusarent. Tunc quidē ex ypothesi.q̄ scilicet tantum eis mediantibus soluendum ess3 sequeretur.q̄ debitor minuta illa soluere minime teneretur.sed esset a soluendo quo ad illa simpliciter excusatus. Sic est autem in proposito. homo peccator est deo obligatus ad soluendum quoddam debitum.et non nisi ministris dei mediantibus.quod debitum est integra cōfessio peccatorum. Vnde si cōmuniter ministri dei ab homine scrupuloso renuunt recipere totum debitum.soluat talis homo mediantibus ministris tantum de ipso debito quantum volunt recipere ab illo confitente.qui de residuo per humilem recognitionem et contritionem deo satisfaciat.et erit apud dominum excusatus. Nimirum ista talis hominis excusatio in p̄emisso casu non integro confitentis videtur implicite tanq̄m pars in toto in cōmuni excusatione contineri.qua quis a facienda confessione dicitur excusari. quando habere non potest copiam confessoris.vel oportunitatem confitendi. quomodo enim staret confessoris copia cum tanta sicut p̄emittitur confessorum inopia.vel qualis est illa confitendi oportunitas.quando ipse penitens ex scrupuloso modo suo et solito conatu integre confitendi.ad hoc est deductus.q̄ non potest habere aliquem confessorem.p̄sertim ydoneu3. vel nisi quandoq3 cum maxima difficultate. que nimirum difficultas videtur in iure impossibilitat equipollere. vt p̄ius per sororem meam extitit declaratum

Sed et secundum leges illud dicimur posse. quod cōmode vel sine incōmodo possumus. et nō posse secundum canonū glosatores. qō non cōmode possum⁹. Sane hec doctrina scrupuloso tradita ita ei valere intelligatur. q̄uis alteri forsitan nō valeret. sicut quādoq; cibus aliquis valet per accidens infirmis desperatis et eis conceditur. qui nullo modo sanis vel etiam infirmis alijs nō ita male dispositis esset ocedēdus.

XI. CONSIDERATIO.

nō bñ de q̄stionib⁹

Undecima puella sic ait. O amice casus poss⁹ esse quo ꝑpter notabile scandalum vitandum. vel alias in casu necessitatis non posses ofessionem obmittere. nec tamen habere posses aliquē confessorem quin scires eum esse vel sollicitatorem ad malum. vel fragilem. et ꝓnum ad peccatum illud omittendū quod haberes cōfiteri. vel ꝓbabiliter eum estimares reuelatorem cōfessionis. vel scires q̄ peccatum confitendū contra ipsum omissum esset. vel q̄ ex modo vel studio tuo integre confitendi. timeres ipsum reddere erroneum. vel q̄ ꝑsonam aliam infamares grauiter apud eum. Quid ergo tibi restaret faciendū? Videtur omnino q̄ in casibus huiuscemodi posses vel peccatum tacere. vel peccati circūstantiam ex cui⁹ confessione seu expressione ꝓbabiliter notabile periculum tibi vel alteri iminere timeres. nec in hoc transgredereris qōcunq; precꝑtum humanum vel diuinum. quod quidem patet. tum quia quantum ad hoc q̄ confitens ꝑsonam aliam non infamet. dicit innocentius papa quintus. Si peccatum confitētis non potest sine alteri⁹ peccato notificari confessori. et per hoc iminet illi aliquod piculū. tunc non est confitendū. sed sufficit peccatum dicere sine hmōi circumstantia. vt si aliquis peccauit cum filia sua. dicat se incestū commisisse peccando cum cōsanguinea. et taceat de filia. tum quia vniuersalius loquens thomas aquinensis precepta inquit iuris positiui non se extendunt vltra intentionem precipientis. que est finis p̄cepti. Hec autem est caritas. sed malum potens euenire nequaq̄ comp̄henditur in hmōi fine. seu in intentione p̄cipientis ecclesie. tum. quia secundū patrem clareuallis. quod ex caritate institutum est. non debet contra caritatē militare. Sed quid? Certe confessio quę diuino precepto. et ex caritate est instituta. ꝺtra caritatem militaret. si penitens teneretur integraliter confiteri. quādo ex hoc notabiliter piculū nō solū sibi. sed etiā confessori iminere timeret. tū quia quando preceptum vnum videtur prima facie alteri contrarium. Cum tamen non sit vera contrarietas inter illa. tunc quidem vnum necessario est per alterū moderandum. vt taliter intelligatur vnum. qualiter p̄miserit reliquum. et propter hoc cum integra confessio omnium peccatorum in nōnullis premissis et alijs casib⁹ esset contra preceptum diuinū de dilectione ꝓximi. Idcirco preceptum

de confessione facienda est secundū exigentiā precepti de dilectione ꝓximi moderandū.et pro diuersitate casuū sane intelligendum. ac secundū virtutē epikeie sic interpretandū.q̄ ex eius impletione proximo non immineat graue periculū.Denique lucerna iuris.Innocentius papa quartus ad confirmationē fere oim premissoꝝ conciliale statutū confessionis p̄ceptiuum exponens.et de necessitate penitentem vegente vniuersaliter loquēs.In casu inquit necessitatis si non inueniat alium nisi illum quē ex causa recusat.si iustā causaꝫ habet quare timet q̄ ex cōfessione sua posset piculum et graue peccatum et scandalum ꝓuenire.tunc eligat sine confessione mori soli deo confiteatur.Vel dic melius q̄ confiteatur peccata in genere.ſ; non circūstantiam de qua posset malum ꝓuenire.Ita em̄ ordinabiliter ordinauit deus omnia opa sua.q̄ nunq̄m voluit aliquid mali ex eis prouenire.Hec ille innocentius.

XII.CONSIDERATIO.

Duodecima puella tristem ex pplexitate hominem atq; errorem attendens.eiq; opatiēs sic ait.Noueris frater venerandū illum doctorem de pēna forti Raymundus loquor in sua suma perquēdam egregiū glosatorem appata de pplexitate taliter distinxisse.Alia est inquit iuris.alia facti.Perplexitas iuris est.cum aliquis circa id quod sibi occurrit faciendū inuenit diuersas autoritates sibimuicem oppugnantes.Hec pplexitas per contrariorum concordiam est soluenda.Nam in iure nulla est cōtrarietas.glosa.nisi obrogata.sed supficialis tantum.Perplexitas facti est.cum diabolus suggestione sua mala.vt ait Gregorius.ſ.in moralibus plerosq; ita peccare facit.quatenus si peccatum fortasse fugere appetant.hoc sine aliquo peccati laqueo non euadant.Quid ergo faciendum? Ecce canon quidam respondet.Duo inquit mala omnino sunt precauenda.tamē si periculi necessitas vnum ex his ꝑpetrare compulerit.id debem? resoluere.qđ minori nexu noscitur obligari: q̄ autem leuius ex his quodue grauius sit pure rationis acumine inuestigemus.etem̄ cum peierare compellimur.creatorem quidem offendimus.sed tantūmodo nos maculamus.cum vero noxia promissa complemus.et dei iussa contemnimus.et primis impia crudelitate nocem?.et nosipsos crudeliori mortis iaculis trucidam? Illic enim.ſ.in iuramento duplici culpaꝫ telo pimim̄ur hic.ſ.in homicidio tripliciter iugulamur.hec canon ille.Sed et alter canō materiam extendens.Non solum inquit in iurando.sed in omni qđ agitur hec est moderatio sollicitius obseruanda.si in talē forte lapsum versuti hostis inciderimus.insidijs ex quo sine aliquo peccati contagio surgere non possumus.illum potius euitādi aditum p̄camus.quo minus periculi nos perpessuros esse cernim̄us.Hec ibi.

De hoc aũt audi rursum Gregoriũ contra pplexitatẽ facti.et ĩuo-
lutionem dyaboli egregio consilio subueniẽtẽ. Ad destruendas
inquit behemoth versucias subtiliter fiat. vt cum mens inter mino-
ra et maxima peccata constringitur. si omnino nullus sine pecca-
to adit9 patet. minora semp eligantur. quia et qui mũror3 ambitu
vndiq3 ne fugiat claudit? ibi se in fugam p̃cipitat. vbi breuior mũ-
rus ingeritur. Hinc paulus cum quosdã in ecclesia incõtinẽtes cõ-
spiceret.concessit minora.vt maiora declinarẽt dicens. ꝓpter forni-
cationem autem vnusquisq3 suam habeat vxorem. et quia tunc so-
lum coniuges in admixtione sine culpa sunt.cum non pro explẽda
libidine. sed pro suscipienda prole miscẽtur Vt hoc etiam quod cõ-
cesserat sine culpa q̃muis minima nõ esse monstraret.illico adiũxit
Hoc autem dico s3m indulgentiam.non s3m impium. Non em̃ est si-
ne vitio quod ignoscitur.non p̃cipitur peccatu3. Profecto vidit
q̃ posse indulgeri p̃euidit. sed cum in dubijs cõstringimur vtiliter
minimis subdimur. ne in magnis sine venia peccemus. Itaq3 ple-
rũq3 neruorum behemoth istius pplexitas soluitur. dum ad virtu-
tes maximas p̃ omissa minora transitur. Hec gregorius. verum ad
hoc intelligendũ p̃estat viam vtcũq3 sententia magni patris Au-
gustini. Illa inquit desinunt esse peccata.que ꝓpter grauiora vitan-
da suscipiũntur. sicut enim in rebus vtilibus non vocatur damnũ
quod p̃opter maius lucrum admittitur. sic et in rebus sanctis nõ
vocatur peccatu3 quod admittitur ne grauius admittatur. Sed et
hoc huius dictum patris necesse est sane intelligi. nec em̃ secundũ
apostolum et secundũ Augustinũ facienda sunt mala vt eueniant
quecũq3 bona. ac per consequens ne vitentur maiora mala.quoru3
euitatio rationem vtiq3 boni habet. Quid ergo? Durabit ne pplexi-
tas ob hoc inter duo mala seu peccata.quorum alterum necesse sit
hominem ꝑpetrare? Absit. vt em̃ dictus magnus pater ait.vasis ire
nunq̃ deus redderet interitũ.si nõ spontaneum inueniretur homo
habere peccatum. Idem quoq3 ait. Vsq3adeo peccatu3 voluntariũ
malum est.vt nullo modo sit malum si non sit voluntariu3. Ex quo
infert in sũma sua p̃ primo nominat9 q̃ veritate inspecta nihil est
pplexitas. nec potest aliquis esse pplex9 inter duo mala. id est ne-
cessitate astrictus ad aliquod malum ꝑpetrandũ. cum ergo posit9
est inter duo mala. aut potest vtrũq3 vitare. aut alteru3 facere sine
peccato. et cum oporteat me alterum facere. debeo eligere iuxta cõ-
silium Gregorij qõ per se consideratũ esset minus malum. Hec ille
pater. quo dicente. nõ potest aliquis esse necessitate astrict9 ad ali-
quod malũ ꝑpetrandum. Dicit eius glosator.nisi ꝓpter errorẽ osci-
entie.aut p̃opter malam voluntatẽ quam non vult deponere. Hec
autem videre poteris ex dictis thome aquinensis. Simpliciter in-
quit nullus est pplexus absolute loquendo. sed quodam posito nõ
est inconueniens illo stante aliquẽ pplexum fore sicut intentione

mala stante. siue fiat actus qui est in preceptoſiue nō fiat peccatū incurritur. similiter etiam stante erronea conscientia. quidquid fiat peccatum non vitatur. sed potest homo prauam conscientiam et erroneam sicut et intentionē prauam deponere. et ideo simpliciter non est pplexus. Hec aquinensis. Concordat aūt et appat? preallegati canonis. duo mala. Duo inquit mala intellige q̄ntum ad factuaz opinionē illi? qui se credit pplexū. non em̄ vtrūqz illoꝝ malū est. licet ille opinetur vtrūqz malum esse. tamē alterum illorum tantū obligat ipsum. non em̄ peierat licet nō seruet tale iuramentum. ſ. quo se iurauit homicidiū cōmissurum. Cum itaqz dicit magnus pater. illa que ꝓpter grauiora vitanda suscipiuntur. desinūt esse peccata. hoc intellige non secundū se accepta. siue secundū peiorem opinionem. sed deposita erronea cōscientia et intentione mala. Quod etiam subdit. quod admittitur ne grauius admittatur nō vocatur peccatum. hoc intellige vel respectiue. vel secundū estimationem alicuius. q̄muis secundū se acceptum sit peccatū licet minimū. in casu tn̄ contra peiorem euentum non solum faciendū ꝑmittitur. ſz et licite fieri potest. quo casu cōscientia erronea vel intentione mala deposita veraciter desinit esse peccatū. vti em̄ premissum est. non peierat qui non seruat iuramentū quo se iurauit facere homicidū. Sic autem et Gregorij premissa sententia egregia de indulgentia vxoris propter fornicationē est intelligenda. Nimirum apostolus secundum eum peccatū vidit q̄ non impari ſz posse indulgeri preuidit tanḡ minus vitium. quod q̄muis vitium essz. seu peccatum secundum se acceptum. tamen in casu contra euentum maiorum peccatorum que sine venia essent licite poterat fieri. quo casu circa ipsum intentione mala deposita. et in bonam mutata veraciter desineret esse peccatum.

¶ Capitulum nonum continens consolationes super speciali perplexitate ex lapsu religionis proueniente.

ADono post premissa ad prememoratam dominam consolatricem accessit et alius tristis existens perplexus propter lapsum religionis. ſcz ex vna parte timendo e male sagere et fore culpabilem si non ad vnguem religionis sue regulaz et statuta seruaret. et ex parte alia formidādo se ceteris esse grauem. si non se illorum moribus conformaret. Et illa ei domina cōsolationis gratia de suis puellis duas satis ꝑoneas deputauit

¶ I. CONSIDERATIO.

PRima puella sic ait. O frater karissime sufficiat tibi ꝓ dsolatione si iuxta dispensationē ꝑis clareual' te possis nō illicite tuis dfratrib? dformare. Audi prem illū. Qui inquit ſm regulam

viuere ſtatuer ſũt et ſi non ad vnguẽ. vt dicitur cuſtodiunt.et ſiqua pro ſui clauſtri ritu vel mutant.vel ꝑtermittunt a regulari tñ ꝓfeſ, ſione nõ diſcedunt. dum tamen ſobrie et iuſte et pene pro moꝛib9 viuere non deſiſtunt. Hec pater ille.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella ſic ait. Eſtimo frater te pplexũ ſpecialiter foꝛ= te propter oꝛdinis tui habitum. vel ſiqua ſunt ſimilia,circa q̃ contra ſtatutum et primeuã conſuetudinẽ vides modernam fratrũ conſuetudinem preualere.vexariſq3 dubio an priſcos in his ſequi debeas an modernos. Sed ecce ſi reſponſum meuꝫ preſtolaris.dico tibi plane ꝙ in illis partibus vbi contrariũ ammiratione ſeu ſcan= dalum preualente conſuetudine generaret.te modernis poteris ſe, cure ac debes etiam oſoꝛmare.antiquo ſtatuto ſimplici non obſtã, te. Videtur em̃ ad hoc facere decretalis epiſtola. deus qui incipi= ens. de vita et honeſtate clericoꝛuꝫ vbi papa ſic dicit. Ne ſi diſpar in vobis obſeruantia fuerit.et diſſimilis habitus apud eos quibuſ vnum euangelium predicatis ſcandalũ ſuſcitetur. mandamus qua, tenus eo nõ obſtãte ꝙ inter vos monachi ſunt et canonici regula= res.vel alij etiam regularem vitam ſub alia diſtrictione ꝓfeſſi.om, nes pariter et in vnum regulare propoſitum.et honeſtum habitum quantum ad hoc ſpectat officium conformetis. Hec ibi vbi Bern= hardus in ſuis caſibus nõ ille pater clareuallis. Ex hac inquit de= cretali nota.ꝙ propter ſcandalum receditur a iure.et ab habitu re, gulari. et licet addat ꝙ iſtud fit ad tempus. ex cauſa tamen ſi cau, ſa durat. durare debet et effectus. Vnde et circa dictam decreta= lem ſine vlla determinatione notat Berñ. abſolute. ꝙ quilibꝫ con= foꝛmare ſe debet moꝛibus eoꝛuꝫ inter quos viuit. Et inducit auto, ritatem magni patris Auguſtini in decretoꝛuꝫ volumine canoniſa= tam. que ſic dicit. Quiſquis rebus pretereuntibus ſtrictius vtitur q̃ ſeſe habent moꝛes eoꝛum cum quibus viuit.aut intempans. aut ſuperſticioſus eſt. non enim propꝛie aut continentioꝛes ſunt vobiſ plurimeq3 beſtie. quia viliοꝛibus aluntur eſcis. ibidem vbi et illo viſo qđ in rubꝛo premittatur ſic concludas apud te.ꝙ. ſ. vt moꝛib9 te conformes eoꝝ cum quibus viuis. habitus tuus ab habitu qui nunc cõmuniter geſtatur a tuarum partium fratribus nequaq̃ de= bet notabiliter diſcrepare. ſic ꝙ ex te vel ex illis ſcandalum gene= retur.non obſtante ꝙ modernus fratrũ habitus notabiliter diſcre= pet ab antiquo. ſ3 et ſiqua ſũt ſimilia.de illꝭ ẽ oſoꝛmiter iudicandũ

Explicit decimuſquartus liber de oſolatione theologie. Incipit liber decimuſquintus continens oſolationũ remedia otra illa tur, batiua que opponuntur ſpecialiter aĩmi ſecuritati et trãquillitati Capitulum primũ cõtinẽs oſolationes ſup puſillanimitate et timi, ditate in genere.

Vintodecimo post premissa ad dñam cōsolatricē pre memoratā accedētibus q̄ pluribus tristibus vn⁹ ex eis de pusillanimitate et timiditate sua i genere que relam ꝓposuit. Cui illa de suis puellis duas pro cō solatione adiunxit.

I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. O amice cur de pusillanimitate seu timidi tate turbaris. cuius et si mala sit cōditio. a peiori tamē te pre seruat. videlicet a presumptione seu presumptuositate te in multa mala precipitante. Nempe sicut iaciendo telum multo difficilius est tangere signum. q̄m locum aliquem extra ip̄m. sic secundū illum aristotilem in suis moralib⁹ difficillimū est inuenire medium vir tutum. et per consequens facillimū est non pertingere ad mediū. et ad aliquod extremoꝝ declinare. quod quidē extremū intantū est tolerabilius q̄ aliud inq̄ntum minus q̄ aliud a medio virtutis di stat. ac etiam inq̄ntum ab alio extremo quod alias facile inesset sub iectū suū p̄seruat. Quid ergo. Profecto pusillanimitas licet nō sit virtus consistens in medio. sed vnum extremoꝝ. et aliqualis mali habeat rationē. tn̄ qz vnū oppositoꝝ nō coexistit alteri i eodē sub iecto. Ideo hoiem cui inest nata. est preseruare a presumptuositate tanq̄ a suo otrario Sane q̄ pusillanimitate p̄sūptuositas sit opposi ta. q̄qz ab illa p̄seruari sit tale bonū q̄ malicie pusillanimitatis mul tum p̄ponderat. patz p expigentiā ex oditionibus vtriusqz Nimiꝝ in psumptuosis regnat et relucz supbia. q̄ valde est exosa. teste em̄ scriptura. odibilis coram deo et hominib⁹ est supbia. Pusillanimi tas aūt q̄uis non sit virtus. tn̄ virtuti humilitatis deo gte. et homi nibus magis est vicina. p̄sumptuosi multus sunt duri et infesti. pu sillanimes aūt solent alijs esse blandi. p̄sumptuosi sunt distorti et inquieti. pusillanimes vero pacifici sunt et quieti. minusqz distorti. p̄sumptuosi q̄uis in multiloquio nō desit peccatū. tn̄ solent esse in verbis excessiui. pusillanimes autē patienter se habent. nec solent peccare excessu multiloquij. Hec oia expientia magistra rerum effi cax. sic docet euidenter q̄ in hoc sermone non est locus dubitandi. et nihilominus ꝓpter excessum malicie ip̄ius p̄sumptionis dicit scri ptura. O presumptio nequissima. vnde es creata.

II. CONSIDERACIO.

Secunda puella sic ait. Audisti frater sozore mea ꝓius referē te. q̄ quia difficile est mediuꝝ apprehendere. ideo ad extrema contingit facile declinare. Sane extremum timiditati oppositū est audacia. et si timiditas rationē mali habeat. inq̄ntum tn̄ excludit audaciā. sic incompabiliter plus ad bonū ofert q̄ noceat. O quot homines propter suam audaciam sunt occisi. O quot strages auda cie ostentationem solent sequi. O quanti sanguinis crudelis effu sio. O quanta pauperum et terrarum destructio et depopulatio.

O quot audacia subito interfectoꝝ. et sine penitentia mortuorum misit ad infernum ad ꝑpetuum cruciatum. O econtra quot peccata ꝑpter timiditatē sunt obmissa: que per audaciam sunt cōmissa. Reor itaqꝫ ꝙ vbi vnus pusillanimis vel timidus infernū meruit: tibi centum milia ꝑpter suam audaciam hic et in futuro cadere meruerunt Hic in malam mortem: et in futuro in infernum. Vnde salomō. Beatus inquit homo qui semper est pauidus. qui vero mentis est dure. qualis supple est audax. corruet in malum. ¶ Demqꝫ licz audaces fortuna iuuet non oīmibus horis. multo tm plures timiditas preseruat a periculis maximis. Sed et mater ecclesia hoies timoratos laudare phibetur. Sympeō inquit iustus et timoratus. expectabat redē ptionem isrl. et spiritussanctus erat in eo. Dices forte ad vituperium timidi hominis dicitur ꝙ sit verecors. sed ad laudez hois dicitur ꝙ audax. sit vel animosus. Item timidus compatur lepori. audax leoni. Sed quid est hoc? Certe sepe laudatur apud vulgū. quod vero iudicio laude non est dignum. Datet hoc per mūdi sapientes. qui audacem non laudant. sed vituperant tanqꝫ vitiosum, non tenentem virtutis mediuz. licet audaces equiuoco nomine cum virtute fortitudinis habere videantur qualecunqꝫ ꝑcipium. Qꝫ si ꝑpter audaciaz mortis vel alias grandz incurrant periculum. nedum apud deum et principatus celestes et vniuersos celi milites. sz etiam apud hui9 mundi homines incurrūt fatuitatis vel insanie vituperium inexcusabile. vbi fuga timidi excusari valet vtcunqꝫ. Itra quod audacibus plus conferret fuga leporina. ꝙ vanum nomē. quippe tale nomen audacem non ꝑseruat a vituperio dicente scriptura. Cum audace nō eas in via. ne forte grauet mala sua in te. Sequitur. cum audace non eas in desertū. quoniā quasi nihil est ante illū sanguis. et vbi non est adiutorium elidet te. nomen autem leporinū pauido affert. quia titulū sapientie sibi affert. quando ad tutum locum fugit. vel in eo manet. Vnde dicit scriptura. Lepusculus plebs inualida. qui collocat in petra cubile suum. et ꝑpter hoc ibidem cōputatur inter quatuor minima terre. que sapientiora sunt sapientibus.

¶ Capitulum tercium continens consolationes super passione inordinati timoris quo quis nimis timet impugnationes hominum, et inuasiones raptorum.

SEcundo post premissa ad dominā cōsolatricē sepedictam accessit et alius tristis ꝑpter timorez inimicoꝝ. et specialiter raptorum perturbatus. Cui illa ad ipm consolandum de suis puellis quatuor assignauit.

¶ I. CONSIDERATIO.

PRima puella sic ait. O frater xp̄iane fidei pfessor. Audi vtrum gentilem Senecam loquor illustrem te cōtra timores hmōi animantem, iposqꝫ dissuadentē. Non sis inquit miser ante tempus cum illa

que velut imminencia expauisti. fortasse nunq̃m ventura sunt quę=
dam nos magis torquent q̃m deberent. quedam ante torquent q̃m
deberent. quedam torquent cum omnino non debeant. aut ange=
mus dolorem. aut fugimus. aut preoccupamus. Si enim futurum
est. quid iuuat dolore suo occurrere. satis cito dolebis cum venerit
Interim tibi meliora promitte. aliquando gladius ab ipsa ceruice
reuocatus est. et aliquis suo carnifici superstes fuit. Hec ille illu=
stris. Sed et contra inordinatum timorē in genere valent tria pre=
cipue deum scz timere. deum amare. et in eo sperare seu fiduciam
habere. ¶ Vis scire de timore. Ecce dicit scriptura. Timenti deum
nō occurrent mala. sed in temptatione deus illum conseruabit. et
liberabit a malis. ¶ Vis scire de amore. Ecce dicit canonica petri
Quis est qui nobis noceat. si boni emulatores fueritis. ¶ Vis scire
de spe et fiducia. Ecce dicit psalmista. In te domine speraui: non
confundar ineternum. et iterum. In te sperauerunt patres nostri.
sperauerunt et liberasti eos. et iterum deo loquens. In te inquit
confido non erubescam. Sed et alia scriptura dicit. Qui confidit
in illo non minorabit erit. Datet quoq; propositum exemplo. Nam
et susanna erat fiduciā habens in domino. et a morte ad quam cō=
demnata fuerat liberata est. Sint ergo dicta tria simul. nam funi=
culus triplex. difficile rumpitur.

¶ II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. O amice nescis q̃ dicit scriptura. Fide=
lis deꝰ per quē vocati estis in societatem filij eius ihū xp̃i do=
mini nostri Si vocauit. igitur per te stabit et non per eum. si non ei
socialiter conīugaris et astes ei ipse tibi. quod si fiat. nihil dubi=
tes nisi legem tibi seruet fidelis societatis. que inquies est lex illa.
Hec est certe secundum venerandum antistitē Ambrosium. q̃ soci=
us repellat iniuriam a socio. Hinc de sociali assistentia dei confi=
sus dixit prophęta ysaias. Iuxta est qui iustificat me. quis otradi=
cet mihi. stemus simul. quis est aduersarius meus. Accedat ad me.
Ecce dominus deus auxiliator meus. quis est qui contemnet me.
Hinc de societate eius confisus et sanctus job animatiorq; factꝰ
tanq̃ ex hoc neminē timens sic dicebat. Libera me domine et po=
ne me iuxta te. et cuiusuis manus pugnet contra me. Ecce quomo=
do cuiuslibet hominis manuꝫ se volentem impugnare minime for=
midabat. Dixit quoq; et sanctus dauid. Dominus mihi adiutor.
non timebo quid faciat mihi homo. dominus mihi adiutor. et ego
despiciam inimicos meos. Que quidem verba erant adlethe forti=
simi diuini p̄lij bellatoris plenam in domino fiduciam habentis.

Dices forte quid mea ex pte requiritur vt merear hāc fiduciā. vt p dei adiutoriū otra inimicū hoiez subsistā. Audi filiū dauid salomo, nē. Deū inquit time. et mādata eius obserua. hoc est. id est subsistit omnis homo. Vnum igitur est deum timere. Vnde ysaias. Quis ex vobis deum timens, speret in noie domini, et innitatur sup deū suū Dixit igitur salomon. Deum time. et secundū addit. et mādata ei⁹ obserua, quia hec debent esse simul iuncta. Hempe et Gregorius in suis ethicis. Timere inquit deum. est nulla que facienda sunt bona preterire. Vnde et scriptura dicit. Qui timet deum nihil negligit. huius timoris dei valitatē ad futura extendens. atq; ad pns referens magnus pater Augustin⁹. Timor inquit pns securitatē generat sempiternā. time eum qui super omnes est. et hominē nō formidabis. ¶ Sane pmissa societas in ipius dei sinum te reponit. et timorē a te inimicis hois ita remouet et deponit. quēadmodū dictus magnus pater gratiose pmittit. Quid inquit times hominem homo in dei sinu positus? tu de sinu illi⁹ noli cadere: et quidquid ibi passus fueris ad salutem valebit. non ad pniciem.

¶ III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. O karissime cur tm̄ times homines. deū time potius. et vt p̄mittitur mandata eius obserua. et tunc dicere poteris cum psalmista. fiducialiter agam et non timebo. et rursuz Dominus adiutor meus et protector meus, in ipso sperauit cor meū. et adiutus sum. Sz et sancta judith de dño loquens: nō deseruit inquit spantes in se. Hinc et paul⁹ ad hebreos. Ipse inquit dixit. Nō te deseram neq; derelinq̄. vt confidenter dicam⁹. Dns mihi adiutor est. non timebo quid faciat mihi homo. qđ declarās ordinari⁹ apparatus. Hoc inquit post mortē mopsi dixit dns josue. sicut fui cū mopse. ita ero tecū. confortare et esto robustus. nō te deserā neq; derelinq̄m. Hoc aūt dixit omi sperāti in se sicut josue. Hoc em̄ nobis pmittit si in illo spem nr̄am ponimus. hec in dicto apparatu. Vñ et quod in textu sequitur. Ihs xps heri et hodie. ipe et in secula. Hoc inquit pertinet ad supiorē sententiā vbi testatus est ideo deuz dixisse. nō te deseram neq; derelinq̄. poterat em̄ ill⁹ videri q̄ hec pmissio ad josue tantum pertineret: ad quod apostolus respōdet dicens. q̄ et hos iuuabit sicut iuuit illum. quasi dicat. non est dubitandum de promissione. quia ihs xps qui heri. id in p̄terito adiuuit josue. ipse hodie. id est i presenti adiuuat nos et alios fideles. et adiuuabit i futuro in secula. id est sine fine. hec glosa ordinaria. ¶ Vere licet hec sententia pauli de dicta pmissione dei tam p ipsius apparatum q̄ per thomam aquinensem quodam in loco ad necessariorum prouisionem referatur. tamen etiam ad necessariam dei defensionem contra hostes videtur referenda. cum dicta verba non te deseram neq; derelinq̄m ipsi josue sententialiter fuerint dicta. et non sic restricta. vt patet textum libri josue intuenti. dicente sic domino.

Nullus vobis poterit resistere cunctis diebus sicut fui cum moyse ita et ero tecum. non dimittam te nec derelinq̄ te.confortare et esto robustus.tu enim sorte diuides populo huic terram p̄o qua iuraui patribus tuis vt traderez eam illis.confortare ergo et esto robustus valde.et supra itez̄ p̄o generali adiutorio confortare et esto robustus.noli timere.et noli metuere.quoniam tecuz est dominus deus tuus in omnibus ad quecunqz perrexeris.hec ille.vnde et non soluz de victu necessario.sed etiam de pugne necessarijs dominus intendebat atqz p̄ouidebat.quando vt triumpharet solem stare fecerat.Qui igitur p̄o necessitate cause vel negocij dicto diuino p̄omisso innititur vt hominē se impugnantem nō timeat plene in domino cōfidens ille deum non temptat.sed potius venerabilis Ieronimi consilium sequitur qui dicit.in p̄omissis veritatis nemo dubitet.quod quidez verbum Ieronimi etiam thomas aquinensis ad eandem intentōnem allegat.Sane vt hec consolatio sine calumnia veritatem contineat.videtur ad mentem p̄decedentis referenda.et ad tria in p̄ima consolatione vltimate expressa.

IIII.CONSIDERATIO.

QVarta puella sic ait.O frater vt quid raptores spāliter adeo times.cum sint remedia multa contra tales.Valet enim fiducialiter dicere officium de cruce.et specialiter p̄tege domine plebem tuam per signuz sancte crucis ꝛc̄.Valet dicere fiducialiter officium de beata virgine.Salue sancta parens cum euangelio. In p̄incipio erat verbum ꝛc̄.valet dicere benedictionem itinerantiū Deniqz contra timorem raptorū et spolia ipsorum valet dicere fiducialiter et specialiter in accursu eorum hanc benedictionez.Deus meus.deus meus.deus meus.de manu inimicorū extollas me. et libera me p̄opter nomen sanctum tuum ab hijs qui app̄opinquant michi.quoniam inter multos eras mecum.Deus meus adiutor meus.deus meus refugium.deus meus liberator meus. in hoc cognoui quoniam voluisti me.quia non gaudebit inimicus meus super me. Hanc quidem benedictionem frater de mane iter periculosum arrepturus nocte p̄decedente somniauit.et cum sibi i somnis diceretur q̄ illa deberet vti et sic esse securus.timuit eam tradere obliuioni.cuius oppositum euenit.qua de mane ipsam perfecte sciuit.et postea pluries inuasus per raptores nunq̄ piclitatus fuit sicut dixit. Cuius rei experimentum etiam ab alijs fratribus quodam in loco habitum fuit.vbi super quosdaz fratres venerunt vij.in equis cum balistis qui diligenter quid fratres haberent p̄scrutantes.et circiter.lx.florenos apud eos inuenientes.peccuniā inuentam restituerunt.et in viam suam abierunt.quo in piculo p̄e, dictus frater asseruit se dicta benedictione vsum fuisse. Verum vt

in periculis latronum.periculis raptoꝝ magis sis securus.preue=nias pericula te muniendo tribus prius expressis munimentis·scili=cet timore dei.et amore.fiducia.seu spe firmiter concepta·

¶ Capitulum tercium continens consolationes sup timore dya=bolice illusionis et deceptionis cuiuslibet superstitiose artis·

TErcio post premissa ad prememoratam dominam cō, solatricem accessit et alius tristis super dyabolica il, lusione et artis magice deceptōne grauatus cui illa consolationis gratia de suis puellis tres adiunxit

¶ I·CONSIDERATIO·

PRima puella sic ait·Cur times nocere volentem non tamē va, lentem:impeditum per magis potentem· Vis hoc scire de ho, ste antiquo.de aduersario nostro dyabolo? Audi primo magnū pa=trem augustinum·Dyabolus inquit plerumq; vult nocere et non potest:quia potestas ista sub potestate est·nam si tantum posset no, cere dyabolus quantum vellet;aliquis iustorum non remaneret· Audi rursum magnum Ambrosium·Nisi inquit qui porci more vi=xisset:nunq̄ accepisset in eo dyabolus potestatem· Aut si accepisset non vt perderet sed vt probaret.sine permissione dei dyabolus no=cere non posse cognoscas.ne potentiam dyaboli magis timeas q̄ diuinitatis offensam· Rursum audi et patrem clareuallis·Demo=num inquit est mala suggerere ·nostrū est non sentire.quotiens eis resistimus.totiens eos superamus·angelos glorificamus ·deū ho, noramus qui incitat vt pugnemus·adiuuat vt vincamus·consoli=dat ne deficiamus·Hec ille patet·Ex quibus patz q̄ efficaciter pe, tit ecclesia quando sic canit· Euigila super nos eterne saluator.ne nos apprehendat callid9 temptator·quia tu factus es nobis sem, piternus adiutor·Deniq; contra timorem dyabolice temptationis et impugnationis patent supra remedia opportuna·

¶ II·CONSIDERATIO·

SEcunda puella illusionum timorem attendēs sic ait· O homo fateor causam timendi habes·Nempe fidelis et prouida ma=ter ecclesia periculum nostrum exprimens.et remedium pariter in=nuens ita nos alloquitur·fratres sobrij estote et vigilate.quia ad, uersarius vester dyabolus tanq̄ leo rugiens.circuit querens quem deuoret.cui resistite fortes in fide· Ecce resistite inquit fortes ī fi=de·Cui remedio doctrina cōcordat magni Anthonij p̄ nepte meā superius recitata· Is enim fratres suos alloquens.varias inqt de=monum nostis insidias.credulitatez nominis xp̄i vestris figite mē, tibus.et vniuersi demones fugabuntur·Eacit autem ad hoc reme=dium a sensu contrario.q̄ sicut hystoriographus quidam scribit·

Sanctus longinus ait ad demones habitantes in ydolis· cur habitatis in ydolis· responderunt.vbi xps nō noiatur.et eius signum non est positum.ibi est habitatio nostra·

III·CONSIDERATIO·

Tercia puella dyabolicaꝝ artium et supstitionum deceptōnes attendens sic ait.O homo scias ista bonis non timēda.sz peauis hominibus.et fidem adhibentibus deo hoc ꝓpter ipsoꝝ peccatum pmittente·Audi magnum patrem augustinum·put eius recitat autoritas in volumine decretoꝝ· Hec inquit potestas ideo datur immundis spiritibus.vt pauos homines seducant·Illos videlicet qui spernunt veritatem.et credunt mendacō·et iuxta pauli sententiam.sanam doctrinam nō ferunt.sz ad sua desideria coacernabunt sibi mgros peuriētes auribus.et a veritate auditū auertēt. ad fabulas aūt ouertentur.onerati peccatis ducentᵗ varijs desideriis·Hec pater ille·Sed quid· Profecto otra p̄missa quibus paui homines merentᵗ seduci tanq̄ excecati.multuz valere videtur ille versus psalterij·Illumia dñe oculos meos ne vnq̄ obdoꝛmiam in moꝛte:neq̄ dicat inimicus meus p̄ualui aduersus eum· Certᵗ em̄ q̄ vagus quidam soꝛtilegus quandam psonam quā seduxerat secū duxit·quibusdam aūt monialibꝫ ipm ob hoc arguentibꝫ.et psonaz p eum seductam ad fletū puocantibus.ominabatᵗ eis ille vagꝫ q̄ arte sua maledicta idem omnino vellet in eis opari·Sed cum hoc attemptaret.nō ꝓfecit.cum tñ moniales ille nichil scirent qđ eas otra machinatōnes illius defendisset.nisi q̄ ominatōnem eius timentes se benedixissent dicendo p̄dictum versuz·Certur etiam q̄ q̄, dam demoniacus alberto magno·hec verba vel similia dixisset.q̄ videlicet sciret quendā versum in psalterio.quicunqz illum quotidie diceret.nunq̄ ad sui damnatōem seduci posset.et q̄ cum ille requisitꝫ nollet dicere alberto quis esset versus ille· Albertusqz dixisset.ergo omni die legam totum psalterium.et p consequens etiā versum illum· demon timens hoc p eum fieri.ne tantum bonū faceret.fatebatur ei q̄ esset versus ille·Illumina domine oculos meos·ēc·

¶ Capitulum quartum continens consolationes sup timoꝛe pditōnis virginalis honoꝛis ratōne violente coꝛruptōnis·

Quarto post premissa ad dominam consolatricem pncipalem accessit et alia persona tristis anxiata ratōne timoꝛis quo perdere timuit virginalem honoꝛem p̄pter violentam coꝛruptōnem·cui illa de suis puellis tres adiuuxit·

I·CONSIDERATIO·

Prima puella sic ait· O virgo laude digna.cur ymaginaris q̄ violentam coꝛpis tui coꝛrectionem sequatur honoꝛis amissio

virginalis. Nequaq̄ istam timeas dsequentiam. sicut em̄ sacrificio in manu fidelis posito violenter attracta ad sacrificandum ydolo. deus illud deridet sacrificium testante gratiano. Ita et violentam virginei corpis corruptionem dicere corruptōnem est apud deum derisio Quippe testāte ysidoro qui hoc dsiderat. et volumē decretoꝝ, hocip̄m autenticat. non potest corpus corrūpi nisi prius corruptus animus fuerit. munda nāq; cogitatione animi. caro nō peccat.

III. CONSIDERATIO.

Secūda puella sic ait. O virgo quomō illo saltē apud deū p̄deres honorem. quo etiam ip̄m tuum corp̄ non p̄dit sancti, tatem. vtiq; venrabilē et maxime ꝓpter martirij quod gloria et honore coronatur emulatōne? Nequaq̄ inquies. Sed quid? certe q̄ corp̄ virginale violenta corruptōne nō p̄dat sanctitatez. De hoc audi magnum patrem augustinum. cuius dictum assumit volumen decretoꝝ. Proposito inquit animi pmanente per quod etiam corpus sanctificari meruit. ipsi corpi non aufert sanctitatem violētia libidinis aliene. quā seruat perseuerantia sue dtinentie. Rursum q̄ talis corporis violenta corruptō martirij quodāmodo passionem emuletur. De hoc itidem audi p̄dictum magnum patrem. cp̄ autoritatem assumit antedictum volumen. Ad dominum inquit ingemiscentib̄. omnino suis aderit. qui suis adesse consueuit. aut nihil in eoꝝ castissimis membris libidine hostili ꝑpetrare pmittit. aut si pmittit. cum eaꝝ animus nulla consensionis turpitudine maculetur. etiam carnem suam defendunt a crimine. et quidq̄d in ea nec cōmisit. nec pmisit libido patientis. solius erit culpa facientis. omnisq; illa violentia non p̄o corruptionis turpitudie. sed ꝓ passionis vulnere deputabitur. tantum enim valet in mente integritas castitatis. vt illa inuiolata nec in corpore possit pudicicia violari. cuius membra potuerunt superari. Hec pater iste.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. O virgo deuota. vt quid de violenta corruptione turbaris? ne timeas q̄ ꝓpter illam virginalis honoris dctrimentum aliquod patiaris. vel q̄ ꝓpter ipsam tanq̄ dfusa infamia noteris. quinimmo potius nedum apud deum agnitorem cordium. sed etiam apud huius vite homines tibi ad honorem cō putatur. et tanq̄ honorabilis passio coronatur. Vis hoc scire? Audi q̄ gratiose hoc tradidit gratianus in venerabili decretoꝝ volumine. q̄uis inquit corpus violenter corrumpatur. tamen castitas duplicatur. Sic beata lucia fertur dixisse pascasio. si in vitam me feceris violari. castitas michi duplicabitur ad coronā. Sic ergo virgo exultes testimonio habito ab his qui foris sunt: interioris animi tui testimonio nichilōi⁹ concurrente.

¶ Capitulum quintum continens consolationes sup timore mortis in genere.

Quinto post premissa ad dominam consolatricem premeoratam accessit et alius tristis conquerens in genere de timore mortis. Et illa eidem consolationis gratia de suis puellis quinq assignauit.

¶ I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. O mortalis homo cur mortez times? quod faciendo stultum te esse doces? Audi senecaz illustrem. Nemo inquit impitus est. vt nesciat quandoqz sibi moriendum esse. et tñ cum ꝓpe accesserit. tergiuersatur, tremit, ploraz. nonne tibi videtur stultissimus qui fleuerit ꝙ ante millos annos non vixerit. eque stultus est qui quia post annos non viuet hec pia sunt. non eris. ñ fuisti. vtrumqz tempus alienum. quid ergo fles. qui ad hanc legē natus es? Rursum stulticia tua etiam ex hoc apparet ꝙ times statū tuum terminari, in quo plus est amaritudinis q̄ voluptatis. Audi venerandum patrem Ambrosium. Mors quidem inquit cum omnes absoluat. paucos delectat. Et vero non est vitium hoc mortis. sed nostre infirmitatis. qui voluptati corporis et delectationibus vite istius capimur. et cursum hunc cōsummare trepidam⁹. in quo pl⁹ est amaritudinis ꝙ voluptatis. Hec ille pater.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. Cur homo times ꝓ mortez ꝑdere? quod merito habes contemnere ꝓ magna tua quiete et securitate? Quid nam inquies est illud? certe vita presens. Vis hanc scire fragilem et otēptibilem esse? Audi Iacobuz alphei. Que inquit ē vita vestra? vapor ad modicum parens? Vis scire ꝙ eius otemptus quietum et securum reddit? Profecto docet experientia. ꝙ sicut met⁹ facit hominem inquietum et anxium. sic et otemptus illi contrarius quietum facit et securum. quod in ꝓposito de vita hominis speciaLiter patet. Audi illustrem senecam. Pusilla inquit res est hominis vita. sed ingens res otemptus vite. Hanc qui otempsit. securus videbit maria turbari. securus despiciet horridam faciem fulminantis celi. quid ad me ꝙ magna sint, quibus peo ipm pire nō magnū est. Hec ille illustris qui otra piculum anime, et ꝓ hominis salute tacite questioni respondet sic ex p̄missis inferendo. Proinde si volum⁹ esse felices, nec hōim, nec rez timore versari. anima in expedimento habenda est. Hec ille gentilis. cuius vltimum verbuz sic capet fidelis. ꝙ ad timorem mortis excludendum requirit. ꝙ homo quo ad animam sit bene expeditus ad moriendum. quo solo nō neglecto consilium huius gentilis de contemptu mortis timore postposito. etiam alio in loco locum habet. Contemne inquit mortem, et omnia que ad mortem ducunt otempta sunt. siue bella, siue naufragia. siue minaz pondera. Nunquit amplius facere possunt

q̄ vt corpus ab anima resoluatur. hoc nulla diligentia euitat. nul-
la felicitas donat. nulla potentia euincit. o te dementē et oblitū
fragilitatis tue, si tunc mortem tantū times cum tonat. niues siue
fulmen effugeris. repetet te gladius. petet lapis. petet pmber. nō
maximum ex piculis. sed impetuosissimum fulmen est tecum. si sen-
sum mortis a te scelerītas infinita prueniet. Ideo deo ꝓpicio quia
metuendum est. animus ex ipa desperatōne sumatur Hec dictus il
lustris.

¶ III. CONSIDERATIO.

QErcia puella sic ait. O homo nonne quietē amas. nonne et sa-
pientibus assimulari desideras. fatere hoc necesse est. Et q̄d.
Profecto ad hoc requiritur q̄ mortem non timeas. Audi cicero-
nianam sententiaz. Meditatō inquit esse debet ab adolescentia vt
mortez negligamus. sine qua meditatōne tranquillo animo nemo
esse potest cum certissime moriendum sit. et quo incertum ꝛpe. sapi-
entissimus quisq; equissimo animo moritur. et ex hac vita discedit
tanq̄ ex hospitio. non ex domo. Omorandi em̄ diuersorium natura
nobis dedit. nō habitandi. hec cicero. cuius vltimo verbo paulus
ocorrdat. Non inquit habemus hic manentem ciuitatem. sed futu-
ram inquirimus.

¶ IIII. CONSIDERATIO.

QVarta puella sic ait. Nonne amice supi⁹ ꝑ neptem meam didi-
cisti longam vitam. longam esse miseriam Hinc aūt plane seq̄-
tur. q̄ cum mors finem imponat miserijs. minime sit timenda. Audi
illum Salustium. In luctu inquit atq; miserijs mors erumnaꝝ. re-
quies est. non cruciat⁹. Hinc et ille maximianus sic metrice ait. O
q̄ dura ꝓemit miseros oditō vite. Dulce mori miseris. Et mors op-
tata recedit. Et cum tristis erit. p̄cipitata venit. Forte dices nō ti-
meo omnem mortem. sed malam vel turpem. Quocirca audi cicero-
nem. Nequaq̄ inquit viro forti turpis mors accedere potest. Audi
quoq; et ꝓsperum. Non est inquit putanda mors mala. quam bona
precedit vita.

¶ V. CONSIDERATIO.

QVinta puella sic ait. Noueris amice q̄ zenon stoycus sicut re-
fert illustris Seneca hac collatione vsus est. Nullum malum
glorioſum est. mors autem glorioſa est. mors igitur malum nō est.
Sed quid. Profecto ex hoc sequitur q̄ mors timenda nō est. quip-
pe timoris obiectū non est aliquid nisi tale q̄ mali habet ratōem.
Dices forte collatio dicti stoyci verum non ocludit. quia arestoti-
li ꝓpotethico contradicit. Is enim dicit. q̄ finis terribilium est
mors. Erras certe inter hec. nisi distinctōz attendas. Ecce enim ci-
cero sic distinguit. Mors quidem inquit hijs quoꝝ cum vita extī-
guntur omnia terribilis est. non aūt hijs quoꝝ laus emori nō pt.
Hec ille. cuius quidem curzit distinctō inter vitōsos et virtuosos

quoꝝ nimiꝝ virtuosoꝝ laus non potest mori. quemadmodum dixit poeta quidam. Ite alacres nostri. nunq̄ moriuntur honores. Bene pro hac parte distinctōnis capienda est et illa sententia ciceronis. Qui inquit non modo quia mori necesse est. verum etiam quia nichil mors habet quod sit horrendum mortez non timet. magnū sibi presidium ad vitam beatam compat.

Capitulum sextum continens consolationes sup timore mortis et hoc specialiter quādo sunt tonitrua et fulgura rōne tēpestatis.

Sexto post premissa ad dominam consolatricem p̄notatam accessit et alius tristis timens mortem incurrere per fulmina et tempestates. Cui illa consolatiōis gratia de suis puellis tres adiunxit.

I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. O amice vt quando sunt tonitrua mori p fulmina et tempestates minus timeas beati johannis qui filius tonitrui appellatur sacrosanctū euangelium. In principio erat verbum sme caracteribus tecum habeas. vel ipsum omni die a sacerdote audias. vel per te legas. et specialiter quando est tempestas. Nimiꝝ fertur q̄ tribus simul religiosis p campos euntibꝰ. et veniente tempestate maxima. et timentibus ipsis mori a fulgure et tempestate. audita est vox in aere que dicebat interrogatiue p̄cutiam. et respondit vox percute. quo audito. statim vnꝰ eoꝝ percussus cecidit. et mortuus interijt. Post hoc duo superstites vt periculum euaderent celerius cucurrerunt. sed vox in aere secundo ē audita que dicebat. Percutiam. et responsum est percute. quo audito statim secundus percussus cecidit. et mortuus interijt. post hoc tercius totus attonitus periculum tempestatis eiusdem cursu celerimo libenter euasisset. et similiter vocem audiuit in aere percutiaz. et responsum est non. quia iste hodie benedictum illud euangeliū audiuit. In principio erat verbum. et verbum caro factum est .ꝛc. et sic iste solus euasit.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. O dilecte inuoca virginem gloriosam per salue regina prout sequitur. et ipsa erit tibi presidio cōtra fulminis lesionem. Audi cesarium de cisterciensium ordine loquētem. In villa inquit dyocesis treuerensis. sacerdos quidam parrochiam regens. die quadam vnum ex conseruis nostris hospitio recipiens. ait ad illum. ordinem vestrum plurimuz diligo. quia multum boni michi contigit per eum. antiphonam illam ‚gloriosam‘.

Salue regina ab illo habeo.et quid per illam michi otigerit enarrabo.ad omnes horas meas illam dicere consueui.et cum die quadam campum transirem quandam visitare recluſam iuxta eccleſiā ſolitariam habitantem,orta ſunt tonitrua tam valida vt vires ambulandi michi adimerent.veniens tandem cum multo labore simℓ ac timore ad eccleſiam ipſam intraui.et coram altari me pſternens pro ipſa tempeſtate dominam noſtram interpellaui.et ecce matrona virginei vultus,miriq; decoris de altari ad me veniens.cui admirarer que nam eſſet.illa me prior allocuta eſt dicens.quia antiphonam.Salue regina libenter ac frequenter decantas,numq; tonitrua,neq; fulmina quoꝝ timore ſepius affligeris te ledēt.Sic q; ad altare redigens in oculis meis diſparuit.et ſtatim intellexi quia ipſa eſſet clemens illa pia ac dulcis maria.

¶ III.CONSIDERATIO.

Tercia puella ſic ait.O frater ſcias q; contra timorem fulguris et tempeſtatis.et omnerſaliter contra timorē mortis imminētis ratione cuiuſcunq; periculi nichil eſt melius q; non eſſe ociuz ſibi alicuius actualis peccati,vel q; ſe eſſe a peccatis iuſtificatum .et hoc firmiter ſperare.Hoc em egregium verbuz dicit gregorius Nulluz inquit genus mortis bono et recte viuenti homini metuendum eſt.Cur enim metueret cum ſcriptura dicat.Iuſtus ſi preoccupat; morte fuerit,in refrigerio erit Ante periculum ergo peccata tua diſcrete confitearis.q; ſi mortis periculo imminēte optunitatem confitendi non habeas.ſaltem conteraris.q; poteſt fieri in ictu oculi.et ſic iuſtificat; ſi fueris,optabile erit tibi mori,et vaciter dicere poteris.cupio diſſolui et eſſe cum criſto.

¶ Capitulum ſeptimum continens ꝺſolatōnes ſuper timore pene doloris temporalis,ac eterne,et gehennalis.

Septimo poſt pmiſſa ad dominam ꝺſolatricem pręfatā acceſſit et alius triſtis grauatus ratione timoris pene temporalis et eterne.cui illa gratia conſolationis de ſuis puellis duas adiunxit.

¶ I.CONSIDERATIO.

Prima puella ad penam tempalis doloris reſpiciens ſic ait.Tu homo qui times penam tempalis doloris,vel times dolores pati in hoc ſeculo.vel times dolores futuros in purgatorio.Siquidem in hoc ſeculo.de hmōi poteris conſolationem recipere timorem excludentem,vel ſaltem minuentem ex hiis que prius pneptes meas ſunt euidentius declarata.¶ Porro ſi de pena agitur purgatorii,de huius timore non doleas ſed gaudeas.q; illuz

eligibilem esse scias· quippe inter duo mala minus malum est eligendum·Sed quid? Certe dictus timor minus quidem malꝰ est q̄ quodcunq; mortale peccatum etiam minimū a quo timor talis retrahit cuius retractionis bonitas ī cōparabiliter timoris huius p̄ ponderat malicie siquam habet·

II·CONSIDERATIO·

Secunda puella ad hominem ꝓpter timorem pene infernalis contristatuꝫ sic ait·O amice qui hoc timore grauaris·scias q̄ q̄uis sit passio imperfecta·habet tamē bonū effectum Vis scire q̄z? Ecce timor pene eterne cadere facit per penitētiam a vertice superbie quemadmodum habetur ex venerabili decretorum volumine· Vbi et notatur q̄ licet sit seruilis cum quo habitare caritas dedignatur·tamen iste timor introducit in hominem timorem filialem sicut sethꝫ filium·habet igitur iste timor oditoꝫ supbie contrariā· vtpote de vertice ipsius cadere facientem·habet conditionē etiaꝫ ad veram penitentiam promouentem·sed et introducit timorem filialem caritati cohabitantem·Et nonne isti sunt boni effectꝰ? Būt omnino· Sed dices forte primo declara michi penitētie ad quā p̄ mouet bonitatem· Ecce q̄ magna est eius bonitas quā magnus pater Augustinꝰ sic describit·Penitentia inquit languores sanat· lepr̄osos curat·mortuos suscitat·sanitatem auget·gratiam conseruat·claudis gressum·cecis restituit visum·vitia fugat·virtutes exornat·mentem minuit et roborat·hec iste pater·Sed et si times in penas infernales descendere·scias q̄ penitentia alis comparatur· vt infra declarabitur·que te in celum facient leuiter euolare·Dices forte scdo quid in hoc boni consistat q̄ predictus timor te cadere facit a vertice superbie·Ecce sicut humilitas gradus habꝫ quibus per eam tanq̄ per scalam ad celum ascenditur·quo fit quidem q̄ qui se humiliat exaltabitur·Ita et superbia gradus habet quibꝰ per eam tanq̄ per scalam plus et plus ad profundum inferni descenditur·Per verticem igitur superbie ille gradus intelligitur q̄ superbiam in summo seu in potissimo esse suo constituit: cadere ergo a vertice superbie·est cadere a superbia in potissimo suo esse·qđ est dicere quidem·q̄ superbia que radix cuncti mali·et regina omnium viciorꝫ esse a sanctis predicatur non potest esse ita perfecta· quin timor infernalis pene faciat ab illa recedere·et se ad penitentiam humiliari sub potenti manu dei·vt nos exaltet in tempore visitatōis·O q̄ bonū est gꝰ a superbia cecidisse Nempe vt ait magnꝰ pater·Iste inquit immaculatus est qui hoc delicto caret·quia hoc est vltimum redeuntibus ad deuꝫ·qđ recedentibus primum fuit· Vnde etiam rursum de superbia scribens·Ipsa est inquit omniū peccatorum initium·et finis·et causa·quoniam non solum peccatū est

ipsa superbia. sed etiam nullum peccatuz potuit. aut potest. aut poterit esse sine superbia. ¶ Postremo forte dices quid bonitatis est in filiali timore q3 seruilis timor introducit? Multuz per omnē modum. Nimirum filium dei constituit. qđ quidem vna cum caritate ei cohabitante facit. testante Iohanne filio zebedei. filioq3 virginis. videte inquit qualem caritatem dedit nobis pater. vt filij dei nominemur et simus. Sed quid? Certe paulus dicit. si filij. et heredes. heredes quidem dei. coheredes autem xpi. et nulli dubium quin res optima. immo summum bonum sit hereditas eorum qui in filios dei adoptantur. hijs nimirum cum paulo dicere competit. gloriamur in spe glorie filioz dei.

¶ Capitulum octauum continens cōsolatōnes super dubitatione hominis de sua predestinatione et salute.

Octauo post p̄missa ad antedictaz dominam desolatricē accessit et alius tristis ꝓpter dubitationem de sua predestinatione et salute perturbatus. Cui illa pro consolatione duas de suis puellis assignauit.

¶ I. CONSIDERATIO.

Prima itaq3 puella sic ait. O amice karissime noueris ꝙ certa electio non stat cum dubitatione probabili. Si igitur vis vt te dubitatio grauiter non molestet. spera in domino atq3 satage vt electio tua per bona opera fiat certa. Ad hoc enim hortatur princeps apostoloz petr9 Fratres inquit satagite vt p bona opa certam vestram vocatōnem et electōnem faciatis. sic enim abundanter ministrabitur vobis introitus in eternum regnum domini nostri jhesu xpi. Nimiz bona opera si feceris. te ad celorum regna tanq̄ predestinatum subleuabunt. Vna enim cum illis te esse p̄destinatum reputes ad salutem. quemadmodū em̄ aquila ab eterna p̄ordinata est ad volandum sursum. non tamen sine pēnis quib9 subleuatur ad celum aereum. cuius pullos si videres adhuc in nido nudos existentes. dubitare posses de futuro eoz volatu. quod dubium non manerz ꝓbabile. si pennas eis videres crescere. Ita profecto est de homine predestinato ad celeste regnum nō scdm nudā eius sustantiam. sed vna cum bonis et virtuosis opibus tanq̄ pennis ipsum subleuantib9. dicēte ob hō psalmista. Quis dabit michi pēnas sicut colūbe. et volabo et requescam. Hoc est aūt qđ ex autoritate gregorij venerabile decretoz volumen videtur saltem tangere. Ea inquit que sancti viri orando efficiunt ita p̄destinata sunt vt p̄cibus obtineantur. nam ipsa quoq3 phennis regni p̄destinatō ita est ab omnipotente deo disposita. vt ad hoc electi ex labore p̄ueniant. quatenꝰ postulando mereantur accipe qđ eis omnipotēs deus ante secula disposuit donare.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. O homo cesset tua dubitatō. sed nō succedat p̄sumptō qua regnum celoꝝ tibi p̄mitteres nullo merito respondente. Declines magis iuxta p̄ceedens sororis mee consilium ad spem certam bonis operibus innitentem. Hanc nimirum spem non modicum poterit confortare illud ecclesie cantī cū. Beatus auctor seculi. seruile corpus induit. vt carne carnem liberans. ne perderet quos condidit. Audi gregorij orationez egregiā huius oditoris pietati fiducialiter innitentē. Omnipotens inq̄t sempiterne deꝰ. qui abundātia pietatis tue et merita supplicum excedis et vota. effunde super nos misericordiam tuam. vt dimittas que conscientia metuit. et adicias qđ oratio non p̄sumit. Audi quoq3 patrem Clareuallis de dicti nostri conditoris merito in tantum cōfidentem. q̄ cum infirmitate quandoq3 sibi videretur ante tribunal domini p̄sentari. vbi cum sathan multa cōtra ip̄m diceret. respōdit. Regnum celorum duplici iure dñs meus obtinet. s. hereditate patris. et merito passionis. altero ip̄e cōtentus. alterū michi donat. Ad hec confusus inimicus discessit. Rursum idem pater de conditore nostro confidens Multiplicabitur inquit eius impium. vt merito saluator dicatur etiam p̄ multitudine saluandorum. Bz nunq̄t bene hoc dictum est. Certe videtur q̄ optime. Nimirum hoc nomē saluator est nomen verbale. gramatice significans actum conuersum in habitum. habitus autem animum inclinat ad actum. Dicitur igitur jhesus saluator seculi. quasi habitualiter inclinatus ad actum saluādi Bz quid. certe ea vt in pluribꝰ aguntur. ad que homines inclinantur. optime ergo dictus est ihesus saluator. cuius mꝰltiplicabitur imperium p̄ multitudine saluandorꝝ. Dices forte q̄ hoc videtur ⁊rarium qđ per ipsum saluatorē est dictum. s. multi sunt vocati. pauci vero electi. Bz hoc quidem nō est ⁊rarium. sed est respectu multorum ad fidē vocatorū de electis ad gloriā tāq̄ paucioribus ⁊pative dictum. quippe ad fidem sunt omēs vocati p̄ p̄decones x̄pi. quia in omnem terraz exiuit sonus eorꝝ. et licz non tā ta. tamen est valde magna multitudo ad gloriam vocatorꝝ pariter et electorum. Sperare ergo habes q̄ et tu de numero sis. et non segregatus a multitudine saluandorum.

Capitulum nonum continens consolationes sup̄ desperatione hominem contristantē et ora ꝑpter cōmissionē peccatorum. et maxime grauium et malorꝝ.

Dono post premissa ad dominam dsolatricē memoratā accessit et alius tristis in materia premissi capituli cōsolari querens. Cui illa eiusdem consolationis gratia de suis puellis octo deputauit.

I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. O amice cur te contristat desperatio? cuius ob peccata tua que prætendis nulla est ratio? Cesset in te tandē pusillanimitatis vitium ipsa desperatio. cum tibi sit potius causa sperandi q̄ post casum peccati sequatur equalis ei a qua cecideristi virtutes p̄fectio. Si enim fuisti seruus peccatorum: audi ad propositum primū seruum seruorum. gregorium loquor. Nonnunq̄ inquit culpa fortium occasio virtutis fit. Audi et patrem clareualensis. Vbi inquit superabundauit delictum. superabundare consuevit et gratia. Cur ergo non omni pusillanimitate et desperatione remotis. sperares et tu post peccata consequi gratiam iustificationis consuetam dare aliis? Presertim cum detestatione memoriam habentibus de peccatis. Audi de hoc Iohannem os aureum. Non est inquit ad virtutem vlla talis exhortatio: qualis est peccatorum recordatō.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. Miror frater q̄ p̄pter peccata que commisisti desperas. Nempe desperatio damnationem cōcernit. et maximum nocumentum. Sed quid? Certe peccata præterita non cōdemnant. sed nec iudicant. hoc breui et leui addito. si non placent

p3a. Audi venerandum antistitem Ambrosium Non inquit queritur q̄d quis fuerit. sed quis sit. præterita enim nec odemnant nec iudicāt. Audi et magnum patrem Augustinum. Non inquit nocent mala præterita si non placent. Audi deniq̄ et illustrem Ieronimum. Dicite inquit discipulis eius et petro qui se discipulatu iudicat indignū. quia ter negauit magistrum. At vero peccata præterita non nocēt. quando non placent.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. Audi frater qui peccasti non ideo te deū permisisse cadere in peccatum maioris infamie. vt per illud te damnaret. sed vt te de occulto peccato maioris culpe sanaret. Au-

p3a 6a. di magnum patrem Augustinum. Audeo inquit dicere supbis esse vtile cadere in aliquod aptum et manifestum peccatum vnde sibi displiceant. qui iam sibi placendo ceciderant. Audi rursum eundē Nonnunq̄ inquit deicit deus occultam mentis superbiam. per carnis manifestam luxuriam. Audi quoq̄ seruum seruorum dei ad hāc intentionem subtiliter seruientem. Aliquando inquit minus est incorruptione cadere. q̄ cogitatione tacita deliberata elatione peccare. & cū min⁹ turpis supbia credit min⁹ vitat. Luxuriaz vero eo magis erubescunt hoīes. quo simul oīs turpē nouerunt. vnde fit plerūq̄ vt nonnulli post supbiam in luxuriā corruētes. ex apto casu malum culpe latētis erubescant. et tunc etiam maiora corrigant

cum pstrati in minimis grauius ofunduntur. Hec gregorius.

¶ IIII. CONSIDERATIO.

Quarta puella sic ait. Scias frater q̄ saltem p̄ unum actum peccati, vel per paucos virtutum habitus aquisitos non statim corrumpuntur. Nimirū secundum regulam iuris Iohanne ore suo aureo id testante. Omnis res per quascūq causas nascitur: p̄ easdē dissoluitur. Sed ex frequentibus actibus et nō ex uno vel paucis ōtus acquiritur. cōsequens ergo est q̄ nec per unum vel paucos actus contrarios virtus huiusmodi destruatur. Quid ergo? Profecto p̄ter unum vel paucos actus peccati commissos non habes desperare, sed potius omnino sperare q̄ p̄pter dictarum virtutum habitus adhuc te disponentes facile deo operāte poteris resurgere. Sane huic q̄tum ad incorruptōnem habitus acquisite virtutis non obstantibus paucis peccatorum actibus contrarijs. videtur aliqualiter concordare verbum magni patris de manentia iusticie et sanctitatis. Nullus inquit sanctus et iustus caret peccatis. nec tamē ex hoc desinit esse iustus vel sanctus, cuius affectu teneat sanctitatē

¶ V. CONSIDERATIO.

Quinta puella sic ait. O carissime contra desperationem ortam ex peccatis per sororem meam es ammonitus. vt post casum peccati equalem ei a qua cecidisti virtutis perfectōnem speres seq̄. Nec de hoc contenta sum. quinimmo sperandam tibi arbitror perfectōnem maiorem. Vis scire quare? Ecce docent hoc scripture. Nimirum patrem clarevallis audiuisti vbi inquientem superabundauit delictum, superabundare consueuit et gratia. Sed nunc melius audi paulum non dicentem. vbi superabundauit. sed vbi inquientem abūdauit delictum, superabundauit et gratia. constat autem vltra gradum abundantie per superabundantiam vlteriorem gradum et superiorem intelligendum esse. Tudi rursum dicēte scriptura. Diligentibus deum omnia cooperantur in bonum hijs qui secūdum propositum vocati sunt sancti. quid dicat tibi ordinarius apparatus? Quibus inquit diligentibus hijs. ꝛc. quasi dicat, nō recedentibus perseuerando vsq̄ in finem omnia cooperantur in bonū. non propter meritum suum, sed secundum propositum dei, et vsq̄ a deo talibus omnia cooperantur in bonum, vt si qui horum deuiāt et exorbitent, etiam hoc ipsum deus eis faciat proficere in bonū. quia humiliores redeunt atq̄ doctiores Discunt enim cum tremore se exultare debere, non quasi arrogando sibi tanq̄ de sua virtute fiduciam permanendi. Hec in dicto apparatu. Sed et deus humilib⁹ dat grāz. nōne mag humilib⁹ dat maiorē? Nempe scd̄z thopica. si simplr seq̄tur ad simplr, et mag ad magis, et maxime ad maxime.

Audi qvoqz gregoziu dominici gregis paſtozem. fit inquit plerumqz gratioz deo amoze ardens vita poſt culpam. ꝙ ſecuritate torpens innocentia. Audi etiam venerabilem Bedam. Multis inquit qui in pace eccleſie negligenter vixerunt ſubito erzaſſe. et in flagicia aliqua ceciditſſe profuit. dū poſt caſuz penitendo erecti. vigilantius domino ſeruire ceperunt. et qui pigri ac deſides in innocentia ſtare videbantur. per accedentem ſibi ruinam ammoniti ſūt ſollertius erga ſui cuſtodiam contra omnes antiqui hoſtis inſidias accingi. hec ille venerabilis. Demqz audi venerandam antiſtitem Ambroſium quantum ad dictum eius. in venerabili decretoꝝ volumine recitatum. Sancti inquit qui conſummare certamen piū geſtiunt. et curzere curſum ſalutis. ſicubi forte vt homines cozruunt. nature magis fragilitate ꝙ peccandi libidine acriozes ad curendum reſurgunt. pudoris ſtimulo maioza repantes certamina. vt non ſolum nullum attuliſſe extimetur lapſus impedimentuz. ꝫ etiā velocitatis in citamenta cumulaſſe. gloſa. ad bene operandum augmentaſſe. et ſequitur in litera. pleriqz poſt vnum vel alterū lapſuz gratia maiozes vicerunt.

VI. CONSIDERATIO.

Sexta puella ſic ait. Licet amice de peccatis commiſſis nulla per ſe loquendo conſolatio ſit habenda. ſed potius quotiens occurzunt memozie merito debeant diſplicere. per accidens tamē ratione ſubſequentis penitentie. et diuine miſericozdie. ac prouidētie in remiſſionis et redemptionis gratia relucentis cantare ſolet eccleſia. O felix culpa. que talem ac tantum habere meruit redemptozem. De qua penitentia et diuina miſericozdia quaꝝ peccata nō ſunt cauſa ſed occaſio eſt gaudendum. et de peccatis dolendum. Vnde magis pro uenuſtate rethozica. ꝙ vera locutione et propria dici videtur. O felix culpa. ſed ipſa penitentia ex peccatis occaſio nata cum ſpe magne glozie in futuro habende. merito debz eſſe cō tra deſperationē conſolatozia. Nec obſtat ipſozum peccatozum ꝓpalatio ſeu publicatō futura. quando omnium demerita omnibus erunt nota. Nempe ſecundum thomam aquinenſem. ꝙ peccata ſanctozum reuelenter non poterit eis eſſe in erubeſcentiam vel verecundiam. ſicut nec marie magdalene eſt in confuſionem ꝙ peccata ſua publice in eccleſia recitantur. quia verecundia eſt timoꝝ ingloziatōnis vt damaſcenus dicit. qui in beatis eſſe non poterit. ſed talis publicatio erit ad magnam gloziam ꝓpter penitentiā quā fecerunt. ſicut et confeſſoz laudat eū qui magna ſcelera fortiter ꝟfitet

VII. CONSIDERATIO.

Septima puella ſic ait. O frater qūo ꝺſperares rōe taliū. e q̄ꝫ vna cū aliꝭ poſſibile ē fieri et dño exhiberi ꝑcioſuz vnguentū

offense ipsius placatm.et adeo odoziferum.q per ipm aspergitur celeste habitaculum.Profecto nequaq deberes. Sz dices que na sunt illa e quib9 oficitur ta gratu vnguentu? Ecce ex pessimis peccatoz spebus et tale vnguentu possibile fieri.et domino exhiberi. Vis hoc scire? recurze ad vnam de sodalibus meis que superius ex autoritate patris clareuallis de hoc tractat.magis autem volo quis replicando q ad ipm patrem istum recursum habeas. Ecce vnguentum inquit bonum qd maria pedibus saluatoris fudit.vnguentum est contritonis.ex recordatione peccatoz.de spiritu contrito et cotribulato descendens.pedes illius sunt misericordia et iudicium.quoz altez sme altero oscular.vel temeraria securitas est vel desperatio fugieda.Sequitur sane pciosum multum vngetum quo non solum terzena domus.sed etiam celestis aspergitur. Vilissime autem sunt species de quibus conficitur.et magna earuz copia infra nostros oculos poterit mueniri.peccata igitur nostra plantata in conscientijs nostris.quoz numerositas pre multitudine numerari non potest species eius sunt.ipsa igitur in mortariolo penitentie maceratonis pistillo contusa.et respersa discretionis olea.doloris igne supposito.et in aruo discipline cocta.vnguentum exhibent preciosum et acceptum pedibus saluatoris.sequitur in fine.felix maria vnxit pedes jhesu.quis desperare debeat tanta peccatrice non solum veniam sed et gloriam consequente.

¶ VIII.CONSIDERATIO.

Octaua puella sic ait. O homo cur peccatoz granitas te facit desperare? Ecce dicit venerand9 pater Ambrosius. Nemo diffidat.nemo vetez conscius peccatoz premia desperet. Nouit deus mutare sententiam.si tu noueris mutare delictum.Hec ille pater.Sed tu forsan dices per quid mutabo? profecto leue quid a te requiritur.vt post peccata tua esto q sint grauissima.spem firmam habere valeas de venia.ac per consequens de salute.An non peccatum petri cristum negantis magnum prozsus erat? peccatu etia pauli nascentis ecclesie persecutoris? Peccata quoq illius marie que erat in ciuitate peccatrix. peccata zachei publicani. peccata mathei theolonearij.peccata latronis cum cristo suspensi.qui omnes subito sunt per penitentiam veniam consecuti.Sed et iude traditoris peccatum enorme fuit in infinitum.vtpote commissum in persona infinite dignitatis.de quo tam dicit magnus pater Augustinus.Nemo desperet iudam traditorem non tam scelus quod comisit q indulgetie desperatio fecit penit9 interire.q tn a venia exclusus testate decretoz volumie.no fuisz.si penitentiaz non solu apud iudeos.sz apud xpm egisz. ¶ Dices forte penitentia que p spe salutis requiritur est hec vt dixisti res leuis? Est omnino.Audi

magnū patrem Augustinum. de penitentia in psona xpi loquentē. Iugum inquit meum leue est. et sarcina mea leuis. hec sarcina non est pondꝰ onerati. sed ale sunt volatoꝝ. habent enim et aues pēnarum suaꝝ sarcinas et portant illas. portant illas in terra. portantᵃ ab illis in celum. Audi quoqꝫ et patrem clareuallis de ipa penitentia osimiliter loquētem. Quid inquit leuiꝰ onere. qđ non soluꝫ nō onerat sed portat. onꝰ tibi portādum imponitur. mirꝫ opus nature. vnde grosescit materia. inde sarcina leuigaᵗ. et quantū crescit in massa. tantū decrescit in pondere. Hec pater ille.

¶ Capitulum decimum continens osolatōnes sup cruciatu animi hois opassiui alijs opatiendo cruciati.

DEcimo post p̄missa ad sepedictam dominā osolatricē illustrissimā accessit nūc vna. nunc alia persona tristis sup cruciatu animi seu cordis sui opassiui querēs oso-lari. At illa eisdem osolationis gratia de suis puellis quinqꝫ ydoneas assignauit.

¶ I. CONSIDERATIO.

PRima puella opassionem in genere attendēs sic ait. O tu quicunqꝫ erga alios pia gestas viscera. scias q tristicia tua vertetur in gaudium. Nempe opatiendo socius es passionis. vt patꝫ extremis. ergo eris et socius osolationis omnium illoꝝ quibꝰ rationabiliter opateris. Sed quid? Certe hoc bonum osolationis excedit in immensum malum cruciatus animi seu cordis ipius cōpatientis. O quantuꝫ putas viscera que gestas. nonne decorabuntur aut recreabuntur? certe multum p omnem modū. Sed et illi quidē quibus opassus es. qui forsitan iam celū inhabitant omni te gratitudinis vicissitudine psequūtur potentissimi apud deum. atqꝫ tui apud eum studiosissimi promotores. qui sui memoꝝ. immemores neq̄ existunt. q si illi smt forsitan in inferno de numero damnatoꝝ. nec sic est pdita tua erga ipos opassio prius habita deo ppicio ad approbandum existente. et caritatem tuam ob hoc speciali-ter remunerante.

¶ II. CONSIDERATIO.

SEcunda puella opassionē psone tristis p̄sertim religiose super carnalium pentum miseria attendens sic ait Vt quid ꝓpter pentum aut propinquorum miseriā quā sme culpa tua patiuntur sic animo cruciaris? et nō potiꝰ attendis. q ipe dns nos a cura huius modi supptauit? Audi quendā euāgelicuꝫ apparatum in xpiane religionis hominum personis de xpo loquentem. Cum inquit diceretur sibi matrem suam et fratres foris stare querentes eum respondit. que est mater et fratres mei? ⁊c. non recusabat matris obsequia.

sed ꝑferebat patris miseria. fratresq3 non contemnebat. sed opus spūale ognationi ꝑferebat. nos spm̄ carni ꝑferre docebat. Vnde q̄ amat inquit patrem aut matrem plus q̄ me. non est me dignus.

¶ Sane q dn̄s a cura pentum hmōi religionum ꝓfessores specialiter suppoꝛtauerit. de hoc audi patrem clareuallis ad ipm̄ dominum de matre ipsi9 loquentem. Domine inquit quid molest9 es illi dicens. quid michi et tibi? multum p omnem modum. Sed manifeste iam video q non velut indignans aut ofundere volens virginis matris teneram verecundiā dixeris. quid michi et tibi? cum venientibus ad te iuꝛ matris p̄cepta ministris nihil cunctatus facias qō illa suggessit. Vt q̄d ergo fratres. Vt quid sit respōdit prius? Vtiq3 ꝓpter nos. vt cōuersos ad dominuz iam non sollicitet cura pentum et necessitudines ille. spūale non impediant exercitiū. q̄diu enim de mundo sumus. debitoꝛes nos esse constat pentibus. at post q̄ nosmetipos reliquimus. multo magis ab eoꝛ sollicitudine liberi sumus. Vnde et legimus fratrem quendam in heremo uersantem. cum ad eum carnalis frater auxilij gratia aduentasset. respondisse vt adiret alterum fratrem. cum ille vtiq3 iam obisz. mirante illo et dicente quia moꝛtuus esset. se quoq3 moꝛtuum esse respondit. Optime ergo nos docuit dominus ne solliciti simus super ꝓpinquos carnis nostre plus q̄ religio postulet. q̄do ipsi matri et tali matri respondit quid michi et tibi est mulier? Hec dict9 pater

¶ III. CONSIDERATIO.

Tercia puella spāliter matris sup infantuloꝛ miseria quibus non haberet ministrare necessaria. ac super eoꝛ passione afflictiua opassionem attendens sic ait. O parens misericoꝛs non sis vt rachel ploꝛans filios suos que noluit osolari. Sis magis vt mater illa. que vt soꝛoꝛ mea superius retulit septem filios suos hoꝛtabatur ad moꝛtem miserabilem sustinendā. Tu enim meliozem habes soꝛtem. Nimiz illa filios habuit de quibus q nimium passionib9 afflicti ad malum pfidie declinarent timere habuit. tui vero infantuli a bono diuertere nō ꝑualent. vel ad maluz declinare. Et quid si absq3 culpa tua moꝛiuntur fame. eoꝛ enim si non demerueris videbis miseriam mutatam esse in celo in excellentem ꝓincipatum. ad q3 immediate post q̄ obierint quantocius transferuntur oꝛe ipozum hic famelico. ibi tandem vberima ob hoc recreatōne ꝓpetua saciato. Deniq3 quid cure si hic videns eoꝛ miseriam tuam ipsius animam opassionis gladius ptransibit. Attendas quod dicam. Si enim pars coꝛpis p q̄ transibit gladi9 ꝓpter fidem xp̄i speciali decoꝛe poꝛnabitur. quanto potius coꝛ opatientis. et anima etiā spāli gaudio eternaliter permansuro consolabitur. q coꝛ vel animam in filiozum seu infantum miseria rationabilis doloꝛis gladi9 pertrāsiuit.

¶ IIII. CONSIDERATIO.

Quarta puella ad ꝑsonam damnatis ꝯpatientem sic ait. O amice tuis fozsitan amicis de infernalibus cruciatibus ꝯpateris ⁊ cur hoc. Cesset iste vel tēperetur ꝯpassionis affectus. aut dic q̄ so quo pacto nunc de hoc valeas animo cruciari. de quo post modicum huiꝰ tꝑis indubitanter si de numero fueris beatoꝝ habebis nedū ꝺsolari ⁊ letari Quippe ꝑs. in ꝑsona anime beate deo loquens. ꝺcédisti inquit saccum meum et circūdedisti me leticia. quasi dicat. ꝺcédisti saccum meum. id est coꝛpꝰ. s. ꝑ mozris dissolutōez quo induta eraz velut sacco miserabili stercoꝛibꝰ pleno. aut velut habitu rusticano. vel saccum meuz. id est coꝛ meum in quo. s. tanq̄ mendicus recepi panem ab alijs. id est in quo cōgregaui maxime apud ꝓpinquoꝝ miseriā panē doloꝛis. Hunc saccū ꝺcédisti. id est post dissolutōez meā apperuisti. vt panis iste excideret. et circūdedisti me leticia. me inquit. id est nō saccū tm̄ meum. sed tandē resūpto coꝛpe. me totū gloꝛiosa claritate que est causa leticie recōpensantis ꝯpassionem habitā rōne aliene miserie. Vel circūdedisti me leticia. quasi futurá beatoꝝ leticia sic circūquaq̄ nobis aduētura. scilicz a deo tanq̄ ab exñte supza nos. et ab alijs sanctis tāq̄ acollateralibꝰ q̄ sunt iuxt̄ nos. et ab illis qui sunt ꝛ erūt in inferno tanq̄ ab illis q̄ sūt infra nos. nam et de illoꝝ pena beatos letificante dicit ꝑsalmista. Letabitur iustus cū viderit vindictam. s. ꝓpter suā deforme voluntatem perpetuo duraturam.

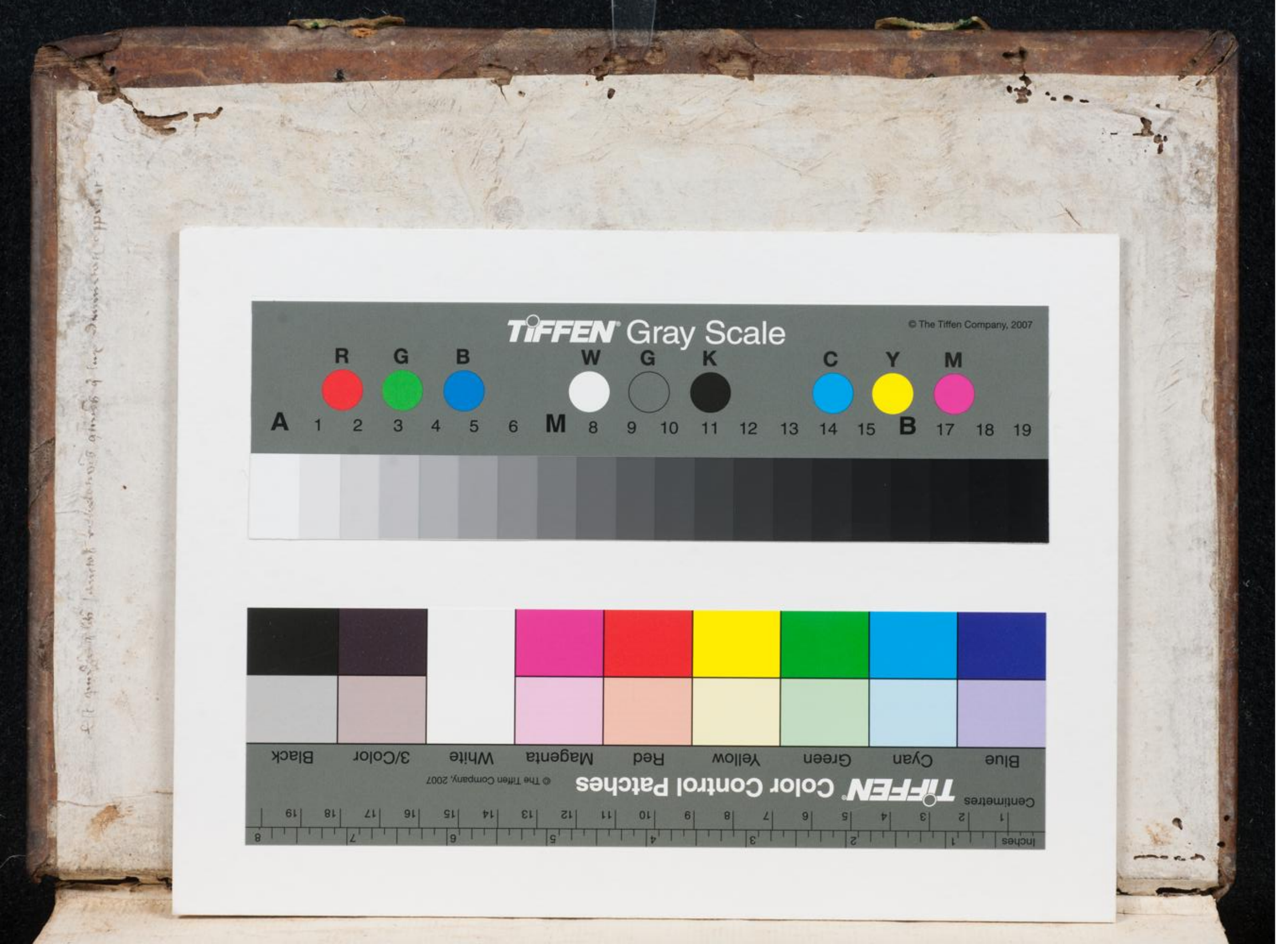
¶ V. CONSIDERATIO.

Quinta puella rursum ꝑsonā ꝯpassiuā et ꝓpter malū pene alioꝛum. et maxie caroꝝ et ꝓpinquoꝝ aīo cruciatā alloquens sic ait. O ꝑsona carissima ꝓpter malū pene alioꝝ animo afflicta. attēdas ad ea que ꝑ neptes meas diuersis in locis huiꝰ libri sunt dicta. et ꝺsolationē recipies sup ꝯpassione tua qua. s. alijs cōpateris. ꝑsertim caris et ꝓpinquis sup infirmitate. sup dura captiuitate. sup miseria quoꝛumcūq; paupum quibꝰ nō potes subuenire. et vl̄r sup lesione ipoꝝ in coꝛpe. vl̄ in rebus. Quippe si ꝑ eadem dicta consolatōnem poterūt recipe p̄dicta patientes. quanto magis ꝺsolatōz poterunt recipe ipis tantū ꝯpatientes. ¶ Verum ꝯpassione tua manente. ꝑsertim erga xp̄i passiones. beatus es. et bene tibi erit. Nimiꝝ si xp̄s excellenter remunerat ꝓpter ip̄m in seip̄is patiētes quāto excellentius remunerabit sibiip̄i et ꝓpter ipsum compatientes. Nempe videtur q̄ plus meretur apud ipsum ꝯpassio sibi passo exhibita. ac etiam ꝓpter ipsum habita. q̄ solum passio ꝓpter ip̄m habita. que tamen non est compassio ip̄i passo exhibita. est enim ibi attendere duplicem merendi rationem. cum in passione non sibi patienti exhibita. sed solū ꝓpter ip̄m habita non sit merēdi ratō nisi vna.

Hanc hoc dictū rem verū esse nōnūquā quādo eā cōpassio xpō exhibita non est adeo sicut passio solū i se. pter xpm habita corpous afflictiua. Quos forte. que erit merces xpō cōpatientis. Profecto. potestas eī eo conregnantis. Audi epistolā pauli sermonē vna cū apparatu. Si iquit cōmortui sumus. glosa. xpō. i ipā morte cōiunctī. et si sustinemus. glosa. i ipsa passione. et conregnabim? s. eius omnipotētia nobis cōmunicata. Audi rursū paulū de deo loquentē. solus potens rex regū et dns dominātiū cui honor et gla et iperiū i sēpiternū amen. Hec autē verba declarans ordinatius apparatus. Solus iquit ipse ē potens i se. qui eās suos facet potentes et reges sui et dnos ipatui. cui deo ē honor et creaturis et gloria i se et iperiū quia omnia potest. et hic eās suis dabit et hī i sempiternū amen. Nonne ergo hijs qui xpō passo cōpatiūt magn̄ merces nimis quib? cōiungatur eius iperiū cū omnipotentia. honor ꝙ et gloria ei? tā sublimis. quā nobis prestare dignetur ipē xpūs i scula seculorum benedictus. Amen.

Explicit liber de solacione theologie. p fratrē Johānem de Tambach ordinis pdicatorū prouincie theuthonie sacre Theologie professorem cōsūmatus. Anno dñi M°. ccc°. lxvj°. In die Ambrosij.

LANDES- UND STADT- BIBLIOTHEK DÜSSELDORF

TIFFEN Gray Scale
© The Tiffen Company, 2007
R G B W G K C Y M
A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19
TIFFEN Color Control Patches
© The Tiffen Company, 2007
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black
Centimeters
Inches

M Theol v Sith 1791

